

Stadsfullmäktiges

i

Karlstad

Handlingar

år

1918

Stadsfullmäktige

Stadsfullmäktige var från 1863 till och med 1970 det högsta beslutande valda organet i en stad i Sverige. Vid kommunreformen 1971 ersattes stadsfullmäktige i likhet med motsvarande organ i tidigare landskommuner och köpingar, kommunalfullmäktige, av kommunfullmäktige.

Stadsfullmäktige huvudsakliga uppgift är att fatta beslut och fatta politiska beslut för kommunen. Stadsfullmäktige representerar medborgarna och väljs genom allmänna val vart fjärde år.

De viktigaste funktionerna och uppgifterna för stadsfullmäktige inkluderar:

1. Budget och ekonomi: Stadsfullmäktige ansvarar för att fastställa kommunens budget och besluta om kommunens ekonomi, inklusive skatter och avgifter.
2. Politiska beslut: Stadsfullmäktige fattar beslut om viktiga politiska frågor som påverkar kommunen och dess invånare. Det kan handla om allt från skolpolitik och hälso- och sjukvård till stadsplanering och miljöfrågor.
3. Tillsättning av nämnder och styrelser: Stadsfullmäktige tillsätter vanligtvis olika nämnder och styrelser som ansvarar för specifika områden som utbildning, socialtjänst, kultur och teknik. Dessa nämnder är ansvariga för att genomföra beslut och arbeta med att förvalta kommunens verksamheter inom deras respektive områden.
4. Kontroll och granskning: Stadsfullmäktige har en övervakande funktion och ska se till att kommunens förvaltning agerar i enlighet med de politiska beslut som har fattats och att kommunens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt sätt.
5. Representation av medborgarna: Stadsfullmäktige fungerar som en plattform där medborgarna kan få sina röster hörda genom sina valda representanter. Fullmäktigeledamöterna är förtroendevalda som ska företräda medborgarnas intressen och agera på deras vägnar.

Det är viktigt att notera att exakta befogenheter och ansvarsområden för stadsfullmäktige kan variera något beroende på kommunens storlek och lokala regleringar. Men i allmänhet har stadsfullmäktige en central roll som den högsta beslutande församlingen i en kommun.

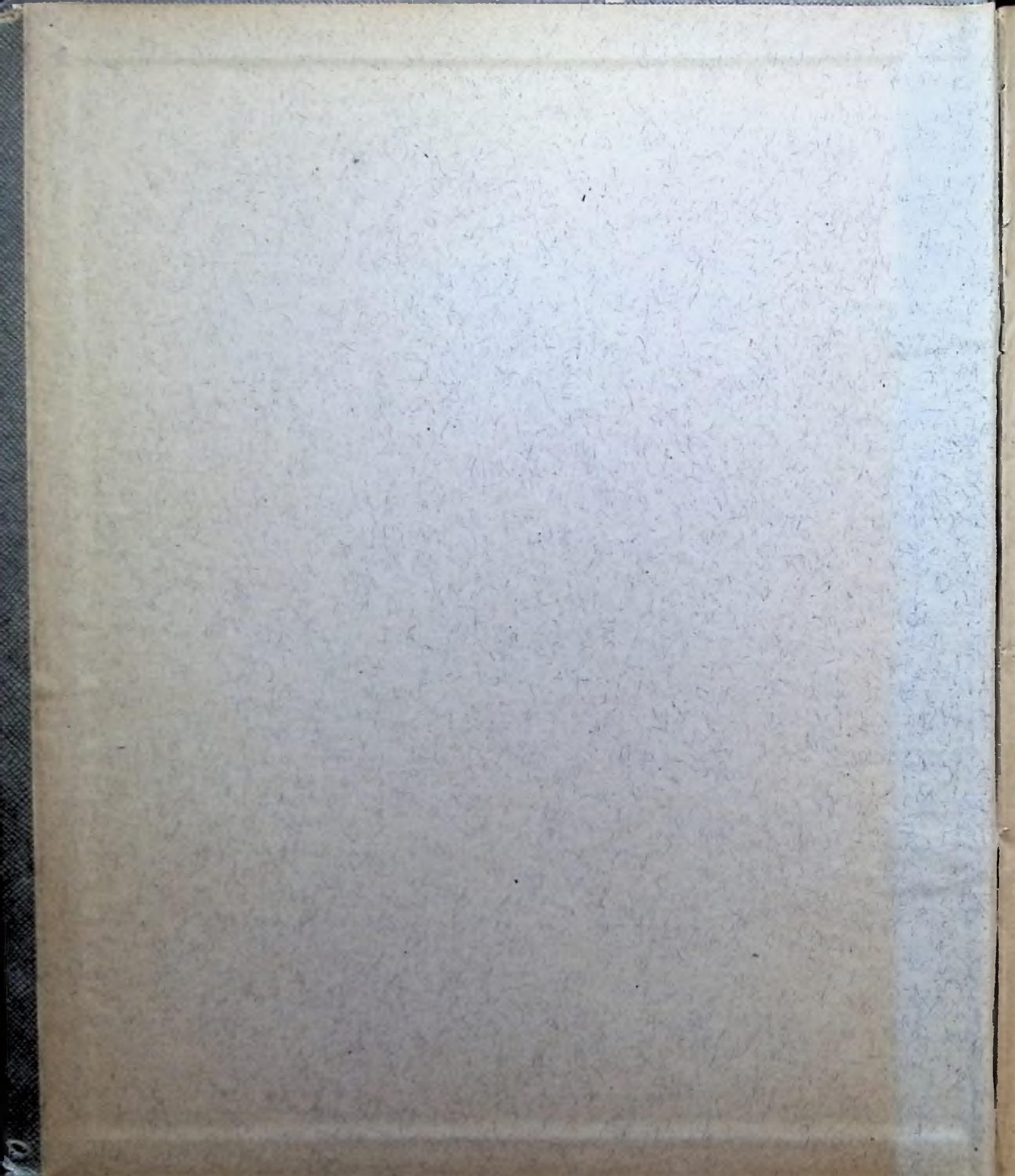
Publicering

Karlstads Kommunarkiv har beslutat (2023) att digitalisera och publicera en del av stadens fullmäktige- protokoll/handlingar. Publiceringen sker som sökbara pdf-filer.

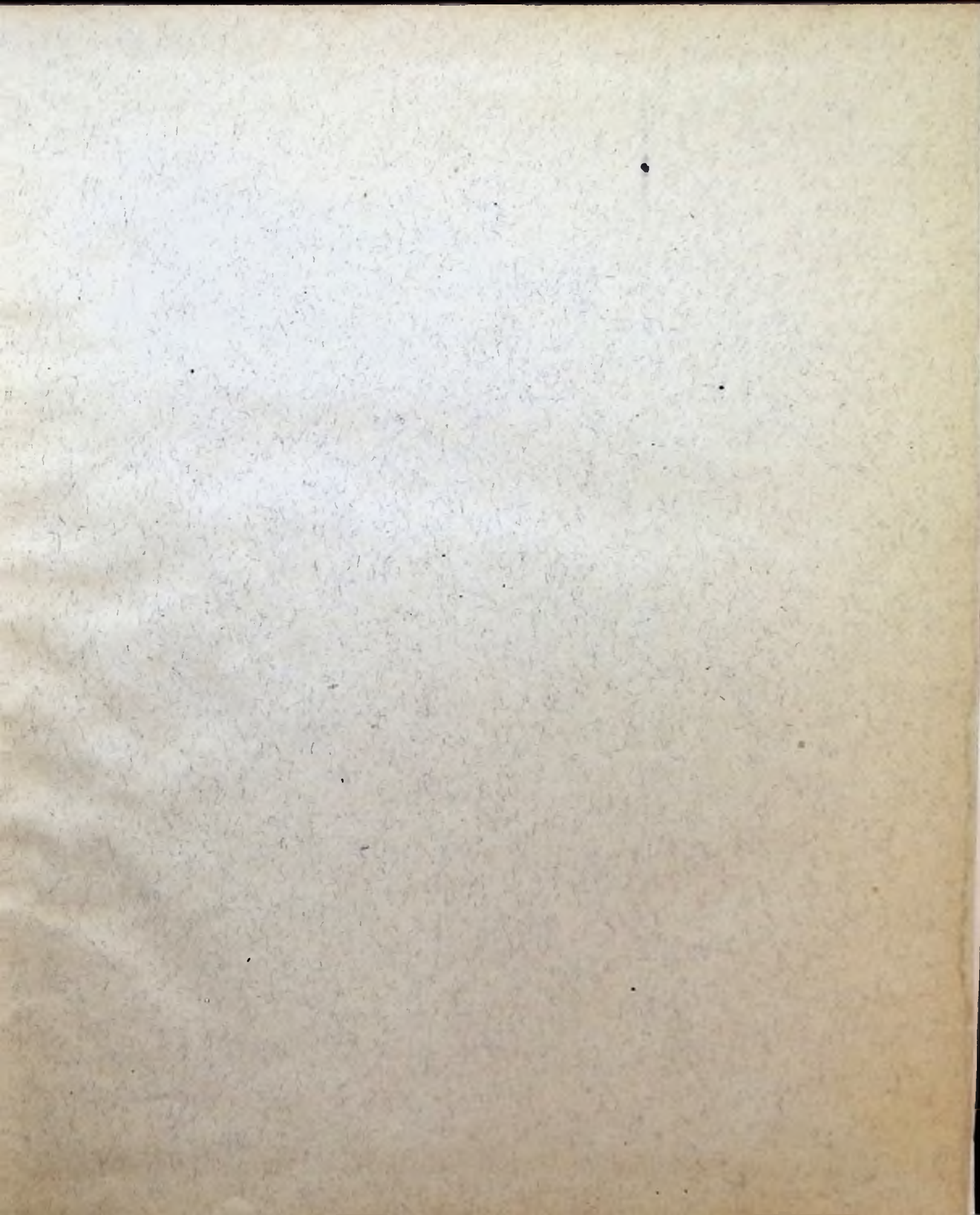
Dessa görs tillgängliga i kommunarkivets album hos **wermlandsbilder.se**. Filerna är fritt tillgängliga och går att ladda ner.

Protokollen är en utmärkt lokalhistorisk källa. Långt in på 1900-talet beslutade fullmäktige i så pass "små" ärenden att dess protokoll är en ren guldgruva för lokalhistoriker.

Od(p)

45172

Ref.

REGISTER

till

Stadsfullmäktiges i Karlstad handlingar år 1918.

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
A.				
Adderingsmaskin för kronokassörskontoret, ang. anskaffande av.....	228	21/11	11	72
Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad:				
ang. stadens aktieteckning i	105	16/5	6	5
» beviljande av lån åt.....	185	17/10	10	5
» framdragande av ledningar till bolagets hus..	223	21/11	11	61
Allmänna läroverkets byggnadsfond, revisionsberättelse ang.	77	18/4	—	—
Amorteringslån, ang. upptagande av.....	172	20/9	9	18
	240	21/11	11	112
Arbetslöshets- och hjälpkommittén:				
ang. anslag till	27	17/1	1	88
	86	18/4	5	12
	165	20/9	9	6
avsägelser av revisorsuppdrag	76	18/4	—	—
	118	20/6	—	—
val av revisorer.....	107	16/5	6	13
	118	20/6	—	—
bestämmelser ang. kommitténs understödsverksamhet	226	21/11	11	66
Arbetsstugan, ang. anslag för år 1919.....	208	21/11	11	23
Avloppsverket, redogörelse för år 1917.....	101	16/5	7	1

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
B.				
Badhusstyrelsen:				
anmälan ang. val av ordförande m. m.....	18	17/1	—	—
ang. tilläggsanslag för år 1918.....	252	19/12	11 ¹ / ₂	4
Barnvårdsnämnden:				
anmälan ang. val av ordförande m. m.....	37	21/2	—	—
ang. anslag för år 1919.....	51	21/2	2	32
Barnhemmet, ang. anslag för år 1919.....	207	21/11	11	19
Barnkrubborna, ang. extra anslag för år 1919.....	218	21/11	11	46
Belysningsstyrelsen:				
ang. anställande av extra skrivbiträde.....	135	20/6	7	28
» extra anslag för år 1919.....	258	19/12	11 ¹ / ₂	15
Belysningsverken, redogörelse för år 1917.....	101	16/5	7	1
Beredningsutskottet:				
val av ledamöter.....	9 43 123	2/1 21/2 20/6	— — —	— — —
val av suppleanter.....	10 43	2/1 21/2	— —	— —
anmälan ang. val av ordförande m. m.....	18	17/1	—	—
Bergerska fonden, ang. utdelning av.....	282	30/12	12	95
Bokföringskommittén, ang. entledigande av.....	192	17/10	10	18
Bostadsbristens avhjälpande (se ock Aktiebolaget Smälägenheter):				
uppdrag åt drätselkammaren att uppgöra förslag till kommunala bostadsbyggen.....	105	16/5	6	5
beslut att bygga.....	113	6/6	—	—
Konungens Befallningshavandes resolution ang. tillstånd i visst hänseende till bygget.....	160	20/9	—	—
Brandordning, ang. ändring av.....	66	21/3	3	62
Brandstodskommittén:				
avsägelse av ledamotskap.....	102	16/5	—	—
val av ledamot.....	122	20/6	—	—
Brandstyrelsen:				
anmälan om val av ordförande m. m.....	18	17/1	—	—
ang. anslag för inköp av en häst.....	90	18/4	5	22
» tilläggsanslag för år 1918.....	227	21/11	11	68
Brandtelegrafledning till nya hamnen, ang. anläggande av	215	21/11	11	38
Brandväsendet, redogörelse för år 1917.....	39	21/2	4	1

Register till Stadsfullmäktiges i Karlstad handlingar år 1918.

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Byggnadschef, stadens, instruktion för.....	21	17/1	1	1
Byggnadsnämndens sekreterare, ang. arvode åt.....	48	21/2	2	10
Byggnader, stadens, ang. underhåll å.....	164	20/9	9	2
	190	17/10	10	16
	216	21/11	11	40
Böter för utevaro från stadsfullmäktigesammanträde	3	2/1	—	—
C.				
Centralförrådet, ang. ytterligare rörelsekapital för	235	21/11	11	99
Centralköket, uppdrag åt livsmedelsnämnden att omhändertaga	96	18/4	—	—
Centralkökskommittén, entledigande av	96	18/4	—	—
D.				
Detektivkonstapelstjänster, inrättande av nya	124	20/6	7	2
Dispensärläkaren:				
ändrade bestämmelser ang. tillsättandet av	144	20/6	7	53
löneförhöjning åt	177	20/9	9	39
Dispensärstyrelsen:				
val av ledamöter och suppleanter	26	17/1	1	87
anmälan ang. val av ordförande m. m.....	37	21/2	—	—
utgifts- och inkomststat för år 1918	211	21/11	11	30
tilläggsanslag för år 1918	259	19/12	11 ¹ / ₂	18
avsägelse av ledamotskap i	273	30/12	—	—
Drätselkammaren:				
anmälan ang. val av ordförande m. m.....	18	17/1	—	—
	78	18/4	—	—
ändring av reglementet för	22	17/1	1	69
ang. anställande av en 1:e stadsbokhållare	64	21/3	3	60
val av ledamöter.....	72	21/3	—	—
Dyrtidsanslaget, statens, meddelande ang. anslag därom.	36	21/2	—	—
Dyrtidstillägg, se kristidstillägg.				
E.				
Egnahemskommittén, redogörelse för år 1917	38	21/2	—	—
Elektrisk kraft, leverans av till skeppsvarvet å Kanikenäsholmen	28	17/1	1	91

Register till Stadsfullmäktiges i Karlstad handlingar år 1918.

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Elektriska ljusledningar, ang. framdragande av:				
till banvaktstugan vid Svinbäcken	29	17/1	1	93
» villa- och lägenhetsägare vid Råtorp	30	17/1	1	94
» Svinbäcksområdet	143	20/6	7	51
» Liseberg	154	20/6	7	109
» vissa fastigheter & Örsholmen	194	17/10		
Elektriska lampor, ang. inköp av	205	21/11	11	16
Elektricitetsverket, ang. inköp av reservtransformator ...	68	21/3	3	67
Epidemisjukvård åt sjuka från länets landsbygd, över- enskommelse med landstinget ang.	186	17/10	10	8
Epidemisjukhuset, ang. uppförande av källare vid	206	21/11	11	17
Erikstadsvägen, ang. istandsättande av	279	30/12	12	91
Exekutionsvaktmästarna, lönerreglering för	23	17/1	1	71
Expropriation av mark i Tormestad, anslag för	63	21/3	3	59
F.				
Fastighetsregister för staden, ersättning för förarbeten för	133	20/6	7	24
Fattigvårdsstyrelsen, tilläggsanslag för år 1918	251	19/12	11 ¹ / ₂	3
Flickskolan:				
anslag för åren 1919—1921	234	21/11	11	96
inrättande av nya lärarinnebefattningar	254	19/12	11 ¹ / ₂	6
tilläggsanslag för år 1918	255	19/12	11 ¹ / ₂	8
Folkskolestyrelsen, anmälan ang. val av ordförande m. m.	18	17/1	—	—
Folkskoleväsendet, tillägg till reglementet för	166	20/9	9	11
Fortsättningsskolor, obligatoriska, ang. inrättande av ...	134	20/6	7	26
Frälsningsarméns slumverksamhet, anslag för år 1919 ..	231	21/11	11	88
Föreläsninganstalten, anslag för år 1919	196	17/10	10	26
Förvaltningsberättelser, åläggande för vissa stadens dele- gationer att avgiva	45	21/2	2	6
G				
Gasledningar, anläggande av till kvarteret Udden	191	17/10	10	17
Gaspriset, bestämmelser ang.	265	19/12	11 ¹ / ₂	31
Gatuarbeten:				
förbättringar av gator & Norrstrand	25	17/1	1	86
framdragande av gator till kvarteret Udden	167	20/9	9	12
tilläggsanslag för år 1918	212	21/11	11	31

Register till Stadsfullmäktiges i Karlstad handlingar år 1918.

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Klarälvens översvämning år 1916:				
Kungl. Maj:ts brev i fråga om ersättning för av staden förskotterad hjälp	41	21/2	—	—
förklaring i anledning av A. Engströms besvär över återkallande av honom beviljad dylik hjälp .	89	18/4	5	20
Kohlsätters Aktiebolag, ang. stadens förvärv av	91	18/4	5	24
Kommittén för anskaffande av större samlingssal, redogörelse	38	21/2	—	—
Kommittén för tekniskt läroverks inrättande, redogörelse	38	21/2	—	—
Kommunikationskommittén, redogörelse	38	21/3	—	—
Kommunernas lånepolitik, cirkulärskrivelse ang.	246	19/12	—	—
Kommunala nybildningar, ang. yttrande över lagförslag därom	130	20/6	7	19
Kommunalutskylder:				
ang. nedsättning för C. W. Lindberg	83	18/4	5	5
förklaring i anledning av Kungl. Maj:ts och Kronans besvär över Värmlands Reg:te påförda	151	20/6	7	99
yttrande över Telegrafverkets framställning hos K. Bef:de ang. stadens rätt att påföra	152	20/6	7	100
Kondoleanstelegram i anledning av hertigens av Väster-norrland frånfälle	162	20/9	—	11
Kranar, ang. anskaffande av	49	21/3	2	12
Kranskopor, ang. anskaffande av	221	21/11	11	54
Kristidstillägg, ang. beviljande av:				
åt extra poliskonstaplarna	67	21/3	3	64
» kommunalarbetarne	95	18/4	5	55
» befattningshavare och f. d. befattningshavare i stadens tjänst	214	21/11	11	35
» flickskolans lärarinnekår	146	20/6	7	58
» stadsfiskalen	230	21/11	11	82
» lärare och lärarinnor vid stadens folkskolor. . .	147	20/6	7	73
» skorstensfejaren	148	20/6	7	78
» folkskolans handarbetslärarinnor m. fl.	150	20/6	7	84
» befattningshavare med fri kost	268	19/12	11 ^{1/2}	41
» folkskolans handarbetslärarinnor m. fl.	276	30/12	12	80
» befattningshavare med fri kost	277	30/12	12	83
Kronokassören, yttrande i fråga om ersättning åt honom för upprättande av längd enligt 14 § pensionsförsäkringslagen	222	21/11	11	56
Kylander, P. F., ang. testamentarisk donation till staden	44	21/2	2	2

Register till Stadsfullmäktiges i Karlstad handlingar år 1918.

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
L.				
Landsvägar, stadens, underhåll under år 1919	239	21/11	11	110
Livsmedelsnämnden (se ock Centralkök):				
anslag till lindring i de mindre bemedlades lev-				
nadsvillkor	137	20/6	7	33
ytterligare rörelsekapital åt nämnden	225	21/11	11	64
siffergranskning av nämndens räkenskaper	256	19/12	11 ¹ / ₂	9
uppdrag åt nämnden att handhava den statsunder-				
stödda dyrtidsverksamheten m. m.	267	19 12	11 ¹ / ₂	38
Livsmedelsstyrelsens kvinnokommitté, anslag för dess upp-				
lysningsverksamhet	262	19/12	11 ¹ / ₂	23
Lärelönenämndens betänkande, yttrande över	178	20/9	—	—
Läsestugorna:				
underhåll av deras inventarier.	47	21/2	2	9
ansvarsfrihet åt styrelsen	169	20 9	9	15
Lönenämnd:				
beslut att tillsätta	237	21/11	11	102
val av ledamöter och suppleanter i	241	21/11	11	102
anmälan ang. val av ordförande m. m.	247	19/12	—	—
Lötudden, anslag för inköp av mark där	261	19/12	11 ¹ / ₂	22
M.				
Mantalspenningar, befrielse från erläggande av	53	2/2	2	36
Mantalskrivning:				
yttrande över f. d. postmästaren A. Blombergs ...	128	20/6	7	13
» » byggmästaren H. Jansas	188	17 10	10	11
Mathållning, de ogifta poliskonstaplarnas, ang. bidrag där-				
till	149	20/6	7	81
Mejseln, ang. tomtförsäljning inom	197	17/10	—	—
Mellqvistska slöjdstipendiet:				
uppskov med lyftande av	46	21/2	2	8
utdelning av	163	20/9	9	1
Mellqvistska studiestipendiet, utdelning av	81	18 4	5	1
Mindre bemedlades levnadsvillkor, se livsmedelsnämnden				
Mättningsarbeten vid stadsplaneutredningar, anslag till...	217	21 11	11	44
N.				
Nyκτηrhetsanslaget, redogörelse ang. samt utdelning av..	175	20/9	9	30

Register till Stadsfullmäktiges i Karlstad handlingar år 1918.

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Nykterhetsnämnden, redogörelse för år 1917	61	21/3	—	—
	136	20/6	7	29
Nymätning av staden, anslag till	219	21/11	11	50
	220	21/11	11	51
P.				
Pensioneringskommittén:				
redogörelse för år 1917	38	21/2	—	—
val av ledamöter i	183	17/11	10	1
Pensioner, ang. beviljande av:				
åt 1:e stadsläkaren H. Söderbaums änka och barn	54	21/2	2	37
» Augusta Norberg	104	16/5	6	4
» brandmästaren G. A. Welin	179	20/9	—	—
» f. lärarinnan H. Tengberg	232	21/11	11	91
» stadssjuksköterskan Gerda Flach	233	21/11	11	94
Pensionsnämnden för 1:a distriktet, val av ledamöter i .	43	21/2	—	—
Pensionsväsendets centralisering, ang. yttrande över	193	17/10	10	20
R.				
Registerkarta för staden:				
ersättning för förarbeten till	133	20/6	7	24
anslag för upprättande av	260	19/12	11 ¹ / ₂	19
Restutskylder, avkortning av	170	20/9	9	16
Revisionsberättelse för år 1917 ang. stadens delegationer	275	30/12	12	1
Ridhuset vid Våxnäs, inköp av	127	20/6	7	13
Rudsvägen, skyddsåtgärder för	82	18/4	5	2
Rusdrycker, ang. upplåtande av rätt till försäljning av..	173	20/9	9	22
Rådhusalen, ang. dess tillhandahållande såsom lokal för brödbyrån m. m.	84	18/1	5	6
Rådhusvaktmästaren, inköp av velociped åt	139	20/6	7	39
S.				
Sakkunniga vid sjöförklaringar, förslag ang.	249	19/12	—	—
Saluhallen, ang. borttagande av trappa	171	20/9	9	17
Semester, ang. ersättning för fri bostad under	24	17/1	1	83
Semestervikarie för 1:e stadsläkaren, ersättning åt	224	21/11	11	63
Skollovskolonierna, anslag för år 1919	213	21/11	11	34

Register till Stadsfullmäktiges i Karlstad handlingar år 1918.

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Skorstensfejarens avlöning, ang. utbetalning av	52	21/2	2	34
Sothönan, ang. försäljning av tomtdel där	184	17/10	10	1
Sprutförsäljningsaktiebolaget, se Rusdrycker				
Spårvägskommittén, redogörelse från	17	17/1	—	—
Stadsbiblioteket:				
extra anslag för år 1918	103	16 5	6	1
anslag för år 1919	195	17/10	10	24
Stadsfullmäktige:				
val av ordförande	4	2 1	—	—
» » vice ordförande	7	2 1	—	—
avsägelse av ledamotskap i	16	17/1	—	—
magistratens protokoll ang. sammanräkning för utseende av ersättare	272	30/12	—	—
magistratens protokoll ang. sammanräkning efter valen	35	21/2	—	—
kungörande av fullmäktiges sammanträden m. m.	274	30/12	—	—
ersättning för utskrift åt sekreteraren	280	30/12	12	93
	281	30/12	12	94
Stadsingenjör:				
fastställande av instruktion för	21	17/1	1	1
tillsättande av	71	21/3	—	—
Stadskamreraren, ändring av instruktionen för	65	21 3	3	61
Stadskassören, löneroglering för	85	18 4	5	8
Stadsläkarne: (se ock Semestervikarie).				
fastställande av ny instruktion för	31	17 1	—	—
	69	21/3	3	68
	204	21 11	11	1
löneroglering för 1:e stadsläkaren	92	18/4	5	43
vikarie för 1:e stadsläkaren, anslag till	250	19/12	11 ^{1/2}	1
Stadsombudsman:				
fastställande av instruktion för	21	17/1	1	1
	55	21 2	2	39
tillsättande av	106	16/5	6	12
Stadsplan:				
ang. fastställande av för viss del av Marieberg	87	18 4	5	14
ang. ändring av beträffande Klara	121	20/6	—	—
Stadsträdgårdsmästaren, fastställande av instruktion för	21	17 1	1	1
Statens järnvägars stationer i Karlstad, ang. ombyggnad	93	18 4	5	45
av	257	19/12	11 ^{1/2}	11

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Städningskostnaderna vid folkskolorna, ökning av	132	20/6	7	23
Sulfatfabriken vid Skoghall, påminnelser i mål ang. åtgärder till hindrande av luftförorening från..	50	21/2	2	17
Svenska stadsförbundets kongress, val av ombud vid ...	129	20/6	7	17
T.				
Tekniska skolan, anslag till	176	20/9	9	36
Tekniska ledningen inom staden, ordnande av.....	21	17/1	1	1
Tidskrift för Svenska Pensionsförsäkringen, prenumeration å	88	18/4	5	18
Tormestad, inköp av mark där.....	174	20/9	9	28
Trafiknämnden, anmälan ang. val av ordförande m. m.	37	21/2	—	—
Trädgårdstyrelsen:				
anmälan ang. val av ordförande m. m.....	19	17/1	—	—
redogörelse för år 1917	161	20/9	—	—
Tuberkulohemmet å Herrhagen, installation där av elektriskt ljus.....	187	17/10	10	10
U.				
Utskänkning av rusdrycker, se Rusdrycker av pilsnerdricka, yttrande över ansökning om	278	30/12	12	89
V.				
Val, allmänna.....	248	19/12	—	—
Vattenverket:				
redogörelse för år 1917	101	16/5	7	1
tilläggsanslag för år 1918	236	21/11	11	100
Väg mellan Kaserngatan och Regementsvägen, anläggning av	126	20/6	7	10
Vägar, se Landsvägar.				
Värmlands polisförening, ang. rätt att deltaga i överläggningar rörande poliskårens lönefråga.. ..	263	19/12	11 1/2	26
Ö.				
Örsholmen, ang. ägoutbyte där.....	189	17/10	10	13
Överskridna anslagsbelopp, ang. täckande av	168	20/9	9	13

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

Den 2 Januari.

N:o 1.

Föredragningslista:

1:o) Val av ordförande för år 1918;	Herrar af Geijersstam, Clarholm och Gullström);
2:o) Val av vice ordförande för år 1918;	5:o) Val av två suppleanter i beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1920 (efter Herrar Arne och Karlsson) samt av en suppleant i samma utskott för tiden till den 1 januari 1919 (efter Herr Ström).
3:o) Tillsättning av sekreterare för år 1918;	
4:o) Val av tre ledamöter i beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1920 (efter	
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 2 januari 1918.

§ 1.

Till protokollet skulle antecknas, att enligt behörigen förrättade val hade att under år 1918 såsom stadsfullmäktige tjänstgöra följande personer, nämligen: vice häradshövdingen Sven af Geijersstam, ingenjören A. Svanbom, kaptenen H. Ziegler, lektorn V. Vendel, översten C. O. Ahlmark, lasaretsöverläkaren P. Clarholm, landsfiskalen J. Noréus, handlanden W. Welin, godsexpeditören J. A. Håkansson, andre stadsläkaren H. Severin, apotekaren S. Gullström, gårdsägaren C. J. Magnusson, handlanden Karl Fr. Arne, handlanden Alfr. Nyberg, fabrikören Axel Svensson, plåtslagaren O. W. Karlsson, läroverksadjunkten Albin Zachrison, boktryckaren Emil Ankers, översångläraren N. Fr. Lindh, grosshandlaren Josef Löfberg, förste stadsläkaren H. Söderbaum, bankdirektören T. Osterman, byggmästaren Olof Wästlund, fru Gerda Hellberg, filaren W. E. Wiktorin, åkeriägaren Alma Andersson, bankdirektören K. Östman, inspektoren E. Forsbäck, vaktmästaren Anders Norsell, skraddaren Oskar Flood, skolföreståndarinnan Anna Danielsson, bankombudsmannen Otto Ågren, tandläkaren H. Hultman, lantbrukaren Georg Wennerström, kopparslagaren M. P. Bandelin och häradshövdingen H. A. Christenson.

§ 2.

Sammanträdet öppnades av Herr af Geijersstam i egenskap av stadsfullmäktiges till tjänsteåren älsta ledamot; och leddes jämväl tills vidare förhandlingarna av Herr av Geijersstam.

§ 3.

Vid förrättat upprop befunnes närvarande stadsfullmäktiges samtliga ledamöter med undantag av Herrar Karlsson, Zackrison, Söderbaum, Hultman, Wennerström och Christenson, Fru Hellberg samt Fröknarna Andersson och Danielsson, vilka emellertid, förutom Herr Christenson, anmält förfall, som av stadsfullmäktige godkändes; och fälldes Herr Christenson vid sammanträdet slut att för utevaro utan anmält laga förfall böta två kronor till stadkassan.

§ 4.

Härefter företogs val av ordförande för stadsfullmäktige för innevarande år; och utsågs därtill med acklamation kaptenen H. Ziegler.

§ 5.

Övertog Herr Ziegler ledningen av dagens förhandlingar.

§ 6.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 7 innevarande januari kl. 6 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Östman och Forsbäck.

§ 7.

Till stadsfullmäktiges vice ordförande för innevarande år utsågs med acklamation lasaretsöverläkaren P. Clarholm.

§ 8.

Uppdrogs åt Herrar ordföranden, vice ordföranden och ordföranden i beredningsutskottet att utse sekreterare hos stadsfullmäktige och beredningsutskottet för innevarande år.

§ 9

Till ledamöter i beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1920 utsågos med acklamation Herrar S. af Geijersstam, P. Clarholm och S. Gullström.

§ 10.

Till suppleanter i beredningsutskottet valdes med acklamation dels för tiden till den 1 januari 1920 Herrar Karl Arne och O. W. Karlsson dels för tiden till den 1 januari 1919 Herr E. Forsbäck.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 7/1 1918.

HUGO ZIEGLER.

K. ÖSTMAN.

EDV. FORSBÄCK.

Offentligen uppläst den 7 januari 1918; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD
KARLST.-T:NS A.-B:s TRYCKERI 1918.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

Den 17 Januari.

N:o 2.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
- 2:o) Beredningsutskottets utlåtande över av kommitterade för ordnande av stadens tekniska ledning avgivet utlåtande och förslag m. m.;
- 3:o) D:o d:o över magistratens framställning i fråga om ändring av §§ 2, 22, 23, 24, 26 och 27 i drätselkammarens reglemente;
- 4:o) D:o d:o över magistratens förslag angående ökning av exekutionsvaktmästarnas antal och reglering av deras löneförmåner;
- 5:o) D:o d:o över Herr Severins motion om ersättning åt vissa stadens befattningshavare för fri kost under semester;
- 6:o) D:o d:o över Herr Axel Svenssons motion angående förbättring av gatorna å Norrstrand;
- 7:o) Beredningsutskottets förslag angående val av ledamot i dispensärstyrelsen efter boktryckaren A. Forssell;
- 8:o) Beredningsutskottets utlåtande över drätselkammarens framställning angående anslag åt stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté;
- 9:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag till elektrisk utrustning för kraftdistribution till ett blivande skeppsvarv å Kanikenäset;
- 10:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående rätt för Karlstad--Munkfors järnväg att inkoppla elektrisk belysningsström från stadens nät till banvaksstugan vid Svinbäcken;
- 11:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning i fråga om distribuering av elektrisk ström till villa- och lägenhetsägare i närheten av Råtorp.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 17 januari 1918.

§ 11.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herr Zachrison och Fröken Andersson, vilka emellertid för sin utevaro anmält förfall, som av stadsfullmäktige godkändes.

§ 12.

Herr Ordföranden anmälde, att han jämte v. Ordföranden hos stadsfullmäktige och Ordföranden i beredningsutskottet utselt undertecknad Stenius till sekreterare hos stadsfullmäktige och beredningsutskottet för innevarande år.

§ 13.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 21 innevarande januari klockan 6 eftermiddagen å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herr Wästlund och Fru Hellberg.

§ 14.

I anledning av att efter stadsfullmäktiges senaste sammanträde en av fullmäktiges ledamöter, förste stadsläkaren H. Söderbaum, avlidit, uttalade Herr Ordföranden fullmäktiges beklagande av den förlust, samhället och fullmäktige sålunda lidit samt uttryckte fullmäktiges saknad efter den bortgångne.

I samband härmed upplästes en från den avlidnes änka, Fru Märta Söderbaum, inkommen tacksägelse för av stadsfullmäktige visat deltagande vid hennes mans fränfalle.

§ 15.

Beslöts att hos magistraten anhålla, att sammanräkning måtte företagas för utseende av ledamot i stadsfullmäktige efter framlidne förste stadsläkaren H. Söderbaum.

Tillika uppdrogs åt beredningsutskottet att inkomma med förslag till val dels av ledamöter efter förste stadsläkaren Söderbaum i beredningsutskottet för tiden

till den 1 januari 1919, i pensionsnämnden för första distriktet för tiden till den 1 januari 1920, samt i kommittén för uppgörande av nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin här i staden, dels ock till suppleant i vattenlednings- och belysningsstyrelsen för år 1918 efter stadsläkaren Söderbaum.

§ 16.

Föredrogs följande till stadsfullmäktige ingivna skrivelse:

Till Ordföranden i Karlstads Stadsfullmäktige.

I det jag uttalar mitt tack för mig visat förtroende får jag anhålla, att på grund av vistelse å annan ort en tid framåt bliva entledigad från uppdraget att vara ledamot av Stadsfullmäktige i Karlstad och ledamot av Idrottsnämnden.

Stockholm den 10 januari 1918.

ALBIN ZACHRISON.

Stadsfullmäktige beslöto att, med godkännande av de sålunda gjorda avsägelserna, hos magistraten anhålla, att sammanräkning måtte företagas för utseende av ledamot i fullmäktige efter Herr Zachrison ävensom att uppdraga åt beredningsutskottet att inkomma med förslag till ny ledamot av idrottsnämnden.

§ 17.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige inkomna skrivelse:

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Får härmed äran meddela, att Spårvägskomitén ej haft något sammanträde under år 1917.

Karlstad den 14 januari 1918.

HUGO ZIEGLER.

§ 18.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige ingivna protokollsutdrag angående val av ordförande och vice ordförande i vissa av stadens delegationer:

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 januari 1918.*

§ 4.

Vid härefter företagna val utsågos medelst acklamation till ordförande inom

utskottet för innevarande år vice häradshövdingen S. af Geijersstam och till vice ordförande för samma tid lasarettsoverläkaren P. Clarholm.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 9 januari 1918.

§ 1.

Till folkskolestyrelsens ordförande för år 1918 utsågs genom omröstning med slutna sedlar rådmannen E. Lundblad.

§ 2.

Till folkskolestyrelsens vice ordförande för år 1918 utsågs genom omröstning med slutna sedlar läroverksadjunkten A. Bergh.

In fidem:
BROR A. LARSON.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 13 januari 1918.

§ 2.

Till Hälsovårdsnämndens ordförande för innevarande år valdes Herr Borgmästaren Karl Josef Lindholm och till vice ordförande under året utsågs Herr Lasarettsofverläkaren Per Clarholm.

Denna § justerades genast.

§ 3.

Till Nämndens sekreterare under år 1918 antogs undertecknad Ågren.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Till Stadsfullmäktige.

Härmed får Badhusstyrelsen anmäla, att styrelsen till ordförande för år 1918 utsett rektorn Axel Dahlman och till vice ordförande Boktryckaren Albin Forssell.
Karlstad den 17 januari 1918.

Enligt uppdrag:
ERIK LUNDBLAD.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 15 januari 1918.*

§ 2.

Vid härefter med slutna sedlar förrättade val utsågos för innevarande år: till ordförande, Översten m. m. C. O. Ahlmark, och till vice ordförande, Handlanden C. F. Berg.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos brandstyrelsen i
Karlstad den 10 januari 1918.*

§ 2.

Vid härefter företaget val utsågos: till ordförande herr Ankers och till v. ordförande herr Alstermark.

Denna § justerades genast.

In fidem:
PER ÅGREN

Rätt utdraget betygar:
PER ÅGREN,
brandchef.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkam-
maren i Karlstad den 3 januari 1918.*

§ 3.

Vid härefter med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos till ordförande för drätselkammaren för innevarande år herr lektorn V. Vendel samt till vice ordförande för samma tid herr ingenjören A. Svanbom.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

§ 19.

Vid sammanträdet anmäldes, att trädgårdsstyrelsen utsett till ordförande och sekreterare för innevarande år översångläraren N. Fr. Lindh och till vice ordförande för samma tid stationsinspektoren F. Lexell.

§ 20.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till drätselkammaren och beredningsutskottet.

1. Herr P. Clarholms m. fl:s motion angående pension åt förste stadsläkaren H. Söderbaum efterlämnade maka och barn;
2. Folkskolestyrelsens framställning angående förslagsanslag till bestridande av barnavårdsnämndens kostnader vid utförandet av nämndens åligganden enligt lagen om barn utom äktenskapet den 14 juni 1917;
3. Stadens kommunalarbetares av Herr Norsell som motion upptagna framställning angående ytterligare dyrtidstillägg;
4. Fattigvårdsstyrelsens förslag angående betrielse från mantalspenningar för år 1918.

B. Till beredningsutskottet.

Drätselkammarens framställning angående ändrade bestämmelser för utbetalande av skorstensfejarens avlöning.

§ 21.

Till stadsfullmäktige hade kommittéerade för ordnande av stadens tekniska ledning inkommit med följande utlåtande och förslag:

Se serien A. N:o 1; sid. 1.

I samband härmed hade kommittéerade jämväl upptagit till behandling följande av Herr K. J. Swensén avgivna motion i fråga om ändrade bestämmelser för uppehållande av sekreterarebefattningen hos stadsfullmäktige och vissa av stadens styrelser och delegationer:

Se serien A. N:o 1; sid. 60.

Över förslaget hade särskilda utlåtanden avgivits av hamnstyrelsen, vattenlednings- och belysningsstyrelsen, byggnadsnämnden, trädgårdsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se serien A. N:o 1; sid. 65.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr Osterman den ändringen i den för stadens ombudsman föreslagna instruktionen, att ombudsmannen icke skulle vara sekreterare hos stadsfullmäktige och beredningsutskottet, *dels* av Herr Noréus sådan ändring i samma instruktion, att däri föreskrevs, att ombudsmannen skulle vara sekreterare i drätselkammaren samt i de kommittéer och delegationer, varom beslut framdeles kunde komma att fattas, ävensom återremiss till drätselkammaren av det föreliggande förslaget till instruktion för ombudsman-

nen för erforderlig komplettering, *dels* av Herr Norsell att ärendet i vad det avsåge uppdelning av drätselkammaren måtte återremitteras till kammaren för undersökning rörande lämpligheten av dylik uppdelning, att jämväl samtliga instruktionsförslag måtte återremitteras till vederbörande delegationer för erforderlig omredigering, samt att ombudsmannens lön måtte i enlighet med kommittérades förslag bestämmas till 6,000 kronor, *dels* av Herr Ankers att, med ändring av den föreslagna uppdelningen i lön och tjänstgöringspenningar av ifrågavarande befattningshavares avlöningar, måtte bestämmas, att en tredjedel av grundlönen skulle utgöra tjänstgöringspenningar, *dels* ock, med föranledande av utav Herr Borgmästaren i ärendet gjorda uttalanden, av Herr Gullström, att, därest instruktionsförslagen bleve i enlighet med Herr Norsells yrkande återremitterade för omredigering, i varje fall 1 och 2 § av den för stadsingeniören föreslagna instruktionen måtte, med hänsyn till nödvändigheten av att sådan tjänsteman snarast bleve anställd, oberoende av återremissen antagas, 1 § med oförändrad lydelse och 2 § med följande ändrade avfattning:

“För att kunna antagas till stadsingeniör fordras, att sökande avlagt lantmäterixamen eller fullständig examen från tekniska högskolans fackskola för väg- och vattenbyggnad eller från motsvarande avdelning vid Chalmers tekniska institut samt dessutom styrker sig äga praktisk duglighet i såväl triangelmätning som ock i stadsplaners uppgörande“.

samt att, om instruktionsförslagen bleve utan återremiss förelagna till behandling, 2 § i instruktionen för stadsingeniören måtte erhålla ovan föreslagna lydelse samt 3 § mom. e) av samma instruktion avfattas sålunda:

“att utföra alla mätningar, utstakningar av tomter ävensom avstyckning av område, som ej ingår i tomtindelning, med iakttagande av vad angående dessa förrättningar finnes eller kan bliva stadgat i den för staden gällande byggnadsordning och lag om fastighetsbildning för stad“.

Efter framställda särskilda propositoner jämlikt beredningsutskottets förslag samt sålunda nu gjorda yrkanden beslöto stadsfullmäktige,

att antaga Herr Noréus' förslag i fråga om ombudsmannens tjänstgöringsskyldighet samt om återremiss av instruktionen för denna befattningshavare till drätselkammaren för erforderlig komplettering;

att, med bifall till Herr Ankers därom framställda yrkande, bestämma, att av ifrågavarande befattningshavares avlöningar en tredjedel av grundlönen skall utgöra tjänstgöringspenningar;

att antaga det framlagda förslaget till instruktion för stadsingeniören med de av Herr Gullström däri föreslagna ändringarna beträffande § 2 och § 3 mom. e); samt att i övrigt bifalla vad beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

Tillika beslöto stadsfullmäktige att de sålunda fattade besluten skulle träda

i kraft den 1 april 1918 eller, om hinder därför i särskilt fall skulle möta, snarast möjligt efter sagda dag.

§ 22.

Till stadsfullmäktige hade magistraten inkommit med en så lydande framställning i fråga om ändring av §§ 2, 22, 23, 24, 26 och 27 av det för drätselkammaren gällande reglemente:

Se serien A. N:o 1; sid. 69.

Med bifall till av beredningsutskottet i ärendet avgivet utlåtande beslöt stadsfullmäktige godkänna berörda förslag till ändringar i drätselkammarens reglemente.

§ 23.

Hos stadsfullmäktige hade magistraten gjort en så lydande framställning angående anställande av ytterligare en exekutionsvaktmästare samt angående reglering av exekutionsvaktmästarnes löner:

Se serien A. N:o 1; sid. 71.

Häröver hade, uppå remiss, utlåtanden avgivits, dels av drätselkammaren, så lydande:

Se serien A. N:o 1; sid. 81;

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde:

Se serien A. N:o 1; sid. 82.

Under överläggningen i ärendet yrkades, förutom bifall till beredningsutskottets förslag, av Herr Lindh att stadsfullmäktige måtte, på sätt stadsfogden hemställt, öka exekutionsvaktmästarnes antal till fyra samt bestämma deras löneförhöjningar i enlighet med magistratens förslag sålunda, att två av exekutionsvaktmästarna erhöles i slutinkomst 3,050 kronor och de båda övriga 2,650 kronor.

Stadsfullmäktige beslöt bifalla vad Herr Lindh i ärendet föreslagit, varjämte stadsfullmäktige bestämde, att den sålunda beslutade löneregleringen skulle råda i kraft från och med den 1 januari 1918.

§ 24.

Hos stadsfullmäktige hade Herr H. Severin väckt en så lydande motion angående ersättning åt vissa stadens befattningshavare för fri kost under semester:

Se serien A. N:o 1; sid. 83.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av hälsovårdsnämnden, fattigvårdsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se serien A. N:o 1; sid. 85.

Av Herr Severin yrkades den ändringen i beredningsutskottets förslag, att ifrågavarande ersättning måtte, på sätt i motionen hemställts, bestämmas till 50 kronor per månad; och blev vad Herr Severin sålunda yrkat av stadsfullmäktige bifallet.

§ 25.

Hos stadsfullmäktige hade Herr Axel Svensson väckt en så lydande motion angående förbättring av gatorna å Norrstrand:

Se serien A. N:o 1; sid. 86.

Drätselkammaren och beredningsutskottet hade häröver avgifvit infortrade utlåtanden, därvid utskottet anfört:

Se serien A. N:o 1; sid. 87.

Stadsfullmäktige biföllo beredningutskottets hemställan.

§ 26.

I enlighet med av beredningsutskottet avgivet förslag utsågo stadsfullmäktige till ledamot av dispensärstyrelsen efter boktryckaren A. Forssell, som av sagt sig uppdraget, grosshandlaren Anders Löfberg samt till suppleant efter denne i samma styrelse godsexpeditören J. A. Håkansson.

Se serien A. N:o 1; sid. 87.

i

§ 27.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med en så lydande framställning angående anslag till stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté:

Se serien A. N:o 1; sid. 88.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N:o 1; sid. 90.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 28.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort en så lydande framställning om anslag till elektrisk utrustning för kraftdistribution till ett blivande skeppsvarv å Kanikenäset:

Se serien A. N:o 1; sid. 91.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, varande utskottets så lydande:

Se serien A. N:o 1; sid. 92.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 29.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade till stadsfullmäktige inkommit med en så lydande framställning angående rätt för Karlstad—Munkfors järnväg att inkoppla elektrisk belysningsström från stadens nät till banvaktsstugan vid Svinbäcken:

Se serien A. N:o 1; sid. 93.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden; och beslöto stadsfullmäktige i enlighet därmed meddela Karlstad—Munkfors järnväg det ifrågasatta tillståndet.

§ 30.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort en så lydande framställning angående distribuering av elektrisk ström till villa- och lägenhetsägare i närheten av Råtorp:

Se serien A. N:o 1; sid. 94.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A. N:o 1; sid. 95.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 31.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet, med föranledande av en av förste provinsialläkaren avlåten skrivelse angående förändring i visst hänseende av den för stadsläkarne i Karlstad nu gällande instruktion, genom magistraten anmodat stadsfullmäktige att till överläggning och beslut upptaga vad i berörda skrivelse anförts, hade hälsovårdsnämnden i häröver avgivet utlåtande, på anförda grunder hemställt, att stadsfullmäktige måtte dels hos magistraten anhålla, att redan utfärdad kungörelse om ansökning till förste stadsläkaretjänsten här i staden måtte återkallas samt att med befattningens återbesättande måtte anstå, tills ny instruktion för stadsläkarne blivit fastställd, dels ock uppdraga åt tjänsteförrättande förste stadsläkaren H. Severin och lasaretsöverläkaren P. Clarholm att med hänsyn tagen jämväl till vissa av nämnden i ärendet gjorda uttalanden, utarbeta förslag till ny instruktion för stadsläkarne och därmed till nämnden inkomma.

Häröver hade beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit tillstyrkande utlå-

lande; och beslöto stadsfullmäktige i enlighet därmed att bifalla vad hälsovårdsnämnden i ärendet föreslagit.

§ 32.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 21/1 1918.

HUGO ZIEGLER.
GERDA HELLBERG.
OLOV WÄSTLUND.

Offentligen uppläst den 21 januari 1918; belygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a title or header.

Faint, illegible text in the upper middle section of the page.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

Den 21 Februari.

N:o 3.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets förslag till val av ombud för staden vid bolagsstämmor med Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag under innevarande år; 3:o) Beredningsutskottets förslag till val av a) en ledamot i beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1919; b) en suppleant i beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1919; c) en ledamot i pensionsnämnden för stadens 1:a distrikt till den 1 januari 1920; d) en ledamot av kommittén för uppgörande av förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin här i staden; e) en ledamot av idrottsnämnden; 4:o) Beredningsutskottets utlåtande över utredningsmännens i f. stadsfiskalen P. F. Kylanders dödsbo framställning i	fråga om mottagande från stadens sida av en av Kylander till staden gjord donation; 5:o) D:o d:o över Herr H. Zieglers motion angående åläggande för de stadens styrelser och ämbetsverk som erhålla anslag av stadskassan, att avgiva förvaltningsberättelse; 6:o) D:o d:o över folkskolläraren J. G. Nordkvists begäran om anstånd med lyftande av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium; 7:o) D:o d:o över styrelsens för stadens läsestugor framställning om anslag för underhåll av läsestugornas inventarier; 8:o) D:o d:o över byggnadsnämndens framställning angående förhöjning av arvodet åt nämndens sekreterare; 9:o) D:o d:o över hamnstyrelsens begäran om anslag till utbyggande av den nuvarande Temperleykranen och anskaffande av en ny brokran; 10:o) D:o d:o i anledning av Ko-

- nungens Befallningshavadens i länet resolution angående påminnelsers avgivande i av staden anhängiggjort ärende om meddelande av föreskrifter till förhindrande av luftförorening från sulfatfabriken vid Skoghall;
- 11:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens begäran om anslag för barnavårdsnämndens verksamhet jämlikt bestämmelserna i lagen om barn utom äktenskapet den 14 juni 1917;
- 12:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående ändrade bestämmelser för utbetalande av skorstensfejarens avlöning;
- 13:o) D:o d:o över fattigvårdsstyrelsens förslag angående befrielse från erläggande av mantalspenningar innevarande år;
- 14:o) D:o d:o över Herr P. Clarholms m. fl. motion angående pension åt förste stadsläkaren H. Söderbaums änka och uppfostringsbidrag åt hans barn;
- 15:o) D:o d:o över drätselkammarens omarbetade förslag till instruktion för stadens ombudsman.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 21 februari 1918.

§ 33.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Karlsson, Wästlund och Hultman samt Fröken Danielsson, vilka emellertid för sin utevaro anmält förfall, som av stadsfullmäktige godkändes.

§ 34.

Allt jämte Herr Ordföranden måndagen den 25 innevarande januari klockan 6 eftermiddagen å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Fröken Anderson och Herr Östman.

§ 35.

Föredrogs och lades till handlingarna utdrag av magistratens protokoll den 7 innevarande februari, utvisande allt vid då verkställd sammanräkning blivit utsedde till ledamöter av stadsfullmäktige dels efter avlidne förste stadsläkaren H. Söderbaum handlanden Aug. Wahlberg, dels efter läroverksadjunkten A. Zachrisson folkskolläraren Ernst Strandman.

§ 36.

Föredrogs och lades till handlingarna följande från drätselkammaren inkomna protokollsutdrag:

Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 18 februari 1918.

§ 2.

Angående Karlstads stad beviljat dyrtidsanslag hade från folkhushållningskommissionen till drätselkammarens ordförande inkommit en så lydande skrivelse:

*Till Drätselkammarens ordförande, Lektor Valdemar Vendel.

Sedan Eder kommun ingivit underdånig framställning om erhållande av

statsbidrag för beredande av lindring i de mindre bemedlades villkor, har Kungl. Maj:t, efter förslag av Folkhushållningskommissionen, tilldelat Karlstads stad ett statsbidrag å 43,000: — kronor att användas under perioden 1 januari—30 juni 1918 i huvudsaklig överensstämmelse med den plan, Ni i ovannämnda ansökan framlagt och under villkor, dels att föreskrifterna i kungl. kungörelsen den 9 november 1917 noga iakttagas, dels att kommunen, för utbekommande av hela statsbidraget för perioden, styrker att totalkostnaderna ej understiga 79,000: — kronor, vilket kommissionen härigenom bringar till Eder kännedom.

Stockholm den 14 februari 1918.

Å tjänstens vägnar:
G. NORDSTRÖM.

Olof Sidenmark*.

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren meddela stadsfullmäktige underrättelse om det beviljade dyrtidsanslaget.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

§ 37.

Föredrogos och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige ingivna ansökan rörande val av ordförande och vice ordförande m. m. inom stadens delegationer. nämligen:

*Utdrag av protokoll, fört vid sammanträde med
Karlstads Folkskolestyrelses barnavårdsnämnd den 15
januari 1918.*

§ 1.

Till ordförande i barnavårdsnämnden för år 1918 utsågs Folkskoleinspektören Bror A. Larson.

§ 2.

Utsågs till vice ordförande i barnavårdsnämnden för 1918 Förste rådman Erik Lundblad.

Som ovan.

In fidem:
DAVID KARLSTRÖM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed meddelas vördsamt, att den av Stadsfullmäktige tillsatta nämnden för bevakande av näringslivets intressen beträffande samtliga kommunikationsmedel, som beröra staden, till ordförande utsett lektor V. Vendel samt till vice ordförande konsul H. Th. Holm.

Karlstad den 18 februari 1918.

VALDEMAR VENDEL.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Dispensärstyrelsen den 18 jan. 1918.

§ 2.

Valdes till ordförande Grosshandlare And. Löfberg, till v. ordf. D:r Hugo Severin, till sekr. Tandläkare Holter Hultman och till v. sekr. Kassör Alstermark. Denna § justerades genast.

In fidem:
HOLTER HULTMAN.

§ 38.

Följande från av stadsfullmäktige tillsatta kommittéer inkomna redogörelser föredrogos och lades till handlingarna, nämligen:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den av stadsfullmäktige tillsatta kommittén för uppgörande av förslag till pensionering av stadens tjänstemän, betjante och arbetare har under år 1917 haft ett flertal sammanträden till fullföljande av sitt uppdrag, vilket kommittén hoppas att inom en ej alltför avlägsen framtid kunna slutföra.

Härjämte har kommittén under året avgivit infordrade utlåtanden i en del hos fullmäktige väckta, särskilda pensionsfrågor.

Karlstad den 18 februari 1918.

Å kommitténs vägnar:
AXEL DAHLMAN.

Elias Stenius.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Egnahemskommittén, som under 1917 hade två sammanträden, avgav därvid förslag till användning av från pensionsstyrelsen som lån för byggnadsverksamhe-

ten bekomna 50,000 kronor, uppgjorde förslag till ansökan om statsbidrag till byggnadsverksamheten äfvensom förslag till beslut av stadsfullmäktige för erhållande av så högt statsbidrag som möjligt.

Karlstad den 22 januari 1918.

På egnahemskommitténs vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Kommunikationskommittén har under år 1917 haft sex sammanträden.

På bekostnad av staden, Karlstad Munkfors järnvägs A.-B. och Östra Ämterviks socken har undersökning anställts för en smalspårig järnväg Sunne—Deje.

Sedan kommitténs ledamot bankdirektören A. Sandwall erbjudit sig bestrida kostnaden för ändrad stakning av den projekterade Gillbergabanan, har kommittén gått i författning därom.

Beträffande Älvdalsbanan har kommittén vidtagit åtgärder för att söka påskynda koncessionsfrågans avgörande.

Karlstad den 22 januari 1918.

På Kommunikationskommitténs vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Kommittén för utredning rörande anskaffande av en större allmän samlings-sal här i staden har icke haft något sammanträde under år 1917. De nuvarande förhållandena inom byggnadsbranschen hava lagt hinder för lösandet av den kommittén förelagda uppgiften.

Likaledes har kommittén för främjande av frågan om ett tekniskt läroverks inrättande här i staden under år 1917 icke haft anledning att sammanträda.

Karlstad den 31 januari 1918.

AXEL DAHLMAN.

§ 39.

Beslöto stadsfullmäktige att i protokollet intaga följande till stadsfullmäktige ingivna redogörelse angående brandväsendet i Karlstad m. m. under år 1917.

Se serien A. N:o 4; sid. 1.

Tillika beslöto stadsfullmäktige, på därom av brandstyrelsen gjord framställning, att trettio tryckta exemplar av fullmäktiges handlingar, innefattande förestående redogörelse, skulle ställas till brandchefens förfogande för utdelning på sedvanligt sätt bland rikets brandchefer och vissa brandförsäkringsbolag.

§ 40.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet.*

1. Vattenlednings- och belyningsstyrelsens begäran om anslag för inköp av en reservtransformator;
2. Extra poliskonstaplarnas av magistraten överlämnade framställning om förbättrade löneförmåner;
3. Magistratens framställning angående anställande av tre nya detektivkonstaplar;
4. Centralkökskommittéens framställning angående förläggande av centralkökets verksamhet under livsmedelsnämnden;
5. Hälsovårdsnämndens förslag angående höjning av de med förste stadsläkaretjänsten förenade löneförmåner;
6. Vattenlednings- och belyningsstyrelsens utredning och förslag ifråga om stadens ifrågasatta förvärv av Kohlsäters Aktiebolags m. fl. fastigheter;

B. *Till hälsovårdsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet.*

Herr Jos. Löfbergs motion angående ändrade bestämmelser för tillsättandet av dispensärläkaretjänsten;

C. *Till fattigvårdsstyrelsen och beredningsutskottet.*

Hälsovårdsnämndens förslag till instruktion för stadsläkarne i Karlstad;

D. *Till beredningsutskottet.*

1. Drätselkammarens framställning om anslag för inlösen av från bankrevisorn E. Svensson exproprierad jord;
2. Brandstyrelsens förslag om ändring av 52 § i för staden gällande brandordning;
3. Drätselkammarens förslag angående ändring av §§ 2 och 3 i instruktionen för stadskamreraren i Karlstad.

§ 41.

Föredrogs till stadsfullmäktige överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts skrivelse till Konungens Befallningshavande i Värmlands län den 21 december 1917 med meddelande, att Kungl. Maj:t icke funnit skäl bifalla av stadsfullmäktige gjord framställning om ersättning för av fullmäktige jämlikt beslut den 28 september 1916 och den 15 februari 1917 lämnad hjälp åt vissa inom staden boende personer, vilka lidit skada genom Klarälvens översvämning år 1916; och beslöts, att avskriften skulle överlämnas till Drätselkammaren för kännedom.

§ 42.

I enlighet med av beredningsutskottet avgivet förslag utsågo stadsfullmäktige till ombud för staden Karlstad att vid bolagsstämmor under innevarande år med delägarne i Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag utöva stadens rösträtt landsfiskalen J Noréus med grosshandlaren Jos. Löfberg som suppleant.

§ 43.

Jämlikt av beredningsutskottet avgivet förslag utsågo stadsfullmäktige:
till ledamot av beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1919 nuvarande suppleanten i utskottet bankdirektören T. Osterman;
till suppleant i utskottet efter Herr Osterman för tiden till den 1 januari 1919 häradshövdingen H. A. Christenson;
till ledamot av pensionsnämnden för stadens 1:sta distrikt för tiden till den 1 januari 1920 praktiserande läkaren Karl L. Eriksson;
till ledamot av kommittén för uppgörande av förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin här i staden översångsläraren N. Fr. Lindh; samt
till ledamot av idrottsnämnden stadsingenjören Erik Björkman.

§ 44.

Till stadsfullmäktige hade utredningsmännen i f. stadsfiskalen P. F. Kylanders dödsbo inkommit med följande framställning i fråga om mottagande från stadens sida av en av Kylander till staden gjord donation:

Se serien A. N:o 2; sid. 2.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av folkskolestyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se serien A. N:o 2; sid. 5.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 45.

Med bifall till av beredningsutskottet avgivet förslag och på av utskottet anförda grunder beslöto stadsfullmäktige att en av Herr H. Ziegler hos fullmäktige väckt motion angående åläggande för de stadens styrelser och verk, som erhålla anslag ur stadskassan, att årligen avgiva förvaltningsberättelse, icke skulle till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Se serien A. N:o 2; sid. 6.

§ 46.

I enlighet med av beredningsutskottet därom gjord hemställan beslöto stadsfullmäktige medgiva folkskolläraren J. G. Nordkvist i Karlskoga uppskov med lyftande av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium till år 1919.

Se serien A. N:o 2; sid. 8.

§ 47.

Till stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads läsestugor inkommit med följande framställning angående anslag till underhåll av inventarier i läsestugorna:

Se serien A. N:o 2; sid. 9.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 2; sid. 10.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 48.

I enlighet med av byggnadsnämnden därom gjord och av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkt framställning, beslöto stadsfullmäktige att arvodet till byggnadsnämndens sekreterare skulle från och med år 1918 utgå med 500 kronor för år.

Se serien A. N:o 2; sid. 10.

§ 49.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen gjort en så lydande framställning angående anslag till utbyggande av den nuvarande Temperleykranen och anskaffande av en ny brokran:

Se serien A. N:o 2; sid. 12.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 2; sid. 17.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 50.

Sedan stadsfullmäktige jämlikt beslut den 18 januari 1917 hos Konungens Befallningshavande i länet gjort framställning om åläggande för Uddeholms Aktiebolag att inrätta och driva en av bolaget påbörjad sulfatcellulosafabrik vid Skog-

hall så, att olägenhet genom luftförorening därigenom i minsta möjliga mån våldades stadens invånare, hade bolaget, efter erhållen del av stadens framställning, däröver avgivit en med tillhörande handlingar så lydande förklaring:

Se serien A. N:o 2; sid. 17.

Sedan Konungens Befallningshavande här efter genom resolution den 18 juli 1917 lämnat stadsfullmäktige tillfälle att i anledning av vad sålunda av bolaget anförts inkomma med påminnelser i ärendet, hade, uppå remiss från stadsfullmäktige, utlåtanden avgivits

dels av hälsovårdsnämnden, så lydande:

Se serien A. N:o 2; sid. 27;

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförts:

Se serien A. N:o 2; sid. 32;

och beslöto stadsfullmäktige; med bifall till beredningsutskottets hemställan, att fullmäktiges påminnelser i målet skulle avfattas i enlighet med vad hälsovårdsnämnden föreslagit.

§ 51.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen gjort en så lydande framställning om anslag för barnavårdsnämndens verksamhet jämlikt bestämmelserna i lagen om barn utom äktenskapet den 14 juni 1917:

Se serien A. N:o 2; sid. 32.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 2; sid. 34;

och blev vad utskottet sålunda föreslagit av stadsfullmäktige bifallet.

§ 52.

I enlighet med av drätselkammaren därom gjord och av beredningsutskottet i avgivet utlåtande tillstyrkt framställning beslöto stadsfullmäktige, att skorstensfejarens avlöning skulle från och med innevarande år månadsvis utbetalas med tre fjärdedelar i förskott den 1 i varje månad och en fjärdedel i efterskott den 1 i påföljande månad.

Se serien A. N:o 2; sid. 34.

§ 53.

Med bifall till beredningsutskottets därom gjorda hemställan beslöto stadsfullmäktige godkänna ett av fullmäktiges ombud vid 1917 års mantalsskrivningar

upprättat förslag å personer, som på grund av fattigdom eller sjukdom borde befrias från mantalspenningars erläggande innevarande år; och skulle det sålunda godkända förslaget överlämnas till magistraten för dess vidare åtgärd.

Se serien A. N:o 2; sid. 36.

§ 54.

Angående pensionen åt förste stadsläkaren H. Söderbaums änka och uppfostringsbidrag åt hans barn hade Herr P. Clarholm m. fl. väckt en så lydande motion:

Se serien A. N:o 2; sid. 37.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 2; sid. 38.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 55.

Sedan stadsfullmäktige jämlikt sitt beslut den 17 sistlidne januari till drätselkammaren för erforderlig komplettering återremitterat då behandlat förslag till instruktion för stadens ombudsman, hade drätselkammaren till stadsfullmäktige inkommit med ett omarbetat förslag till dylik instruktion så lydande:

Se serien A. N:o 2; sid. 39.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A. N:o 2; sid. 42.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr Norsell, att § 2 i instruktionen skulle erhålla följande lydelse:

“Ombudsmannen skall tjänstgöra såsom sekreterare och biträde i övrigt hos drätselkammaren samt såsom sekreterare i av stadsfullmäktige eller drätselkammaren tillsatta kommittéer“;

dels ock, med föranledande av ett av Herr Borgmästaren gjort uttalande, av Herr Vendel, att samma § skulle avfattas sålunda.

“Ombudsmannen skall tjänstgöra såsom sekreterare och biträde i övrigt hos drätselkammaren samt såsom sekreterare ej mindre, där så av vederbörande kommitté påfordras, i de av stadsfullmäktige eller drätselkammaren tillsatta kommittéer, än även, i händelse drätselkammaren finner hans tid sådant medgiva, i andra stadens delegationer“.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt beredningsutskottets förslag oförändrat samt sålunda gjorda ändringsförslag, beslöto stadsfullmäktige bifalla beredningsutskottets förslag med den av Herr Vendel däri föreslagna ändringen.

§ 56.

Det antecknades att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 25/2 1918.

HUGO ZIEGLER.

A. ANDERSON.

K. ÖSTMAN.

Offentligen uppläst den 25 februari 1918; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

Den 21 Mars.

N:o 4.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av magistratens resolution med införande av stadsfullmäktiges yttrande över av förste provinsialläkaren i länet hos Konungens Befallningshavande gjord framställning angående inkorporering helt eller delvis av landsförsamlingen med staden ävensom inkorporeringskommitténs i ärendet avgivna utlåtande och förslag; 3:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning om anslag för inlösen av från bankrevisor E. Svensson exproprierad fastighet; 4:o) D:o d:o över Drätselkammarens framställning angående anställande av en förste stadsbokhållare; 5:o) D:o d:o över Drätselkammarens förslag angående ändring av §§ 2 och 3 i instruktionen för stadskamreraren; 6:o) D:o d:o över brandstyrelsens framställning angående au-	dring av § 52 i för staden gällande brandordning; 7:o) D:o d:o över extra poliskonstaplarnes av magistraten överlämnade framställning angående löneförhöjning; 8:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående inköp av en reservtransformator; 9:o) D:o d:o över hälsovårdsnämndens framställning angående godkännande av upprättat förslag till ändrad instruktion för stadsläkarne i staden; 10:o) D:o d:o över vattenfallsstyrelsens framställning angående bidrag från staden till anskaffande av en isbrytare å Väneren; 11:o) D:o d:o över magistratens och byggnadsnämndens förslag till besättande av stadsingeniörstjänsten här i staden; 12:o) Beredningsutskottets förslag i anledning av Herr Vendels avsägelse av ledamotskap i drätselkammaren.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 21 mars 1918.

§ 57.

I anledning av förfall för Herr Ordföranden fördes ordet vid sammanträdet av Herr vice Ordföranden.

§ 58.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av, förutom Herr Ordföranden, Herrar Svensson, Karlsson och Osterman samt Fröken Danielsson, vilka emellertid för sin utvaro anmält förfall, som av stadsfullmäktige godkändes.

§ 59.

Att jämte Herr vice Ordföranden måndagen den 25 innevarande mars klockan 6 eftermiddagen å Drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Norsell och Flood.

§ 60.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till Drätselkammaren och Beredningsutskottet:

1. Stadsfiskalens av magistraten överlämnade framställning angående kristidstillägg jämväl å hans från staten utgående avlöning m. m.
2. Poliskårens av magistraten överlämnade framställning om ökade kristidstillägg.
3. Brandkårens framställning angående inköp av en arbetshäst;
4. Biblioteks- och föreläsningstyrelsens framställning om extra anslag för år 1918;
5. Herr N. Fr. Lindhs motion angående prenumeration för pensionsnämndsledamöternas räkning å Tidskrift för den Svenska pensionsförsäkringen.

B. Till belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:

F. O. Nilssons m. fl:s av Herr W. E. Wiktorin som motion upptagna framställning angående ordnande av den yttre belysningen å Lamberget;

C. Till beredningsutskottet:

1. Drätselkammarens framställning om anslag till stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté;
2. Drätselkammarens framställning angående nedsättning av L. W. Lindberg i Orrholmen påförda kommunalutskylder;
3. Drätselkammarens framställning angående löneförhöjning åt stadskassören;
4. Särskilda ansökningar till de Mellqvistska studiestipendierna.

§ 61.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige ingivna berättelse från Nykterhetsnämnden i Karlstad arbetsåret 1917:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I enlighet med bestämmelserna i den av Stadsfullmäktige antagna instruktionen för Nykterhetsnämnden i Karlstad avlämnas härmed berättelse för arbetsåret 1917.

Nykterhetsnämnden har under året haft 8 sammanträden.

För vidtagande av åtgärder har till densamma anmälts 4 personer tillfölje av spritmissbruk. I fråga om 3 av dessa har beslut fattats om internering, som av Konungens Befallningshavande fastställts i 2 fall. Den tredje kunde ej intagas å alkoholistanstalt, emedan han var behäftad med lungtuberkulos, och då det senare visade sig, att han hade hemortsrätt i annan kommun, fick beslutet falla. En av dem, om vilka nämnden fattat beslut om internering, vistas för närvarande vid statens alkoholistanstalt Venngarn, och den andre har, sedan beslutet fattades, alldeles upphört med sitt spritmissbruk varför beslutet ej verkställes.

I början av året ökades missbruket av denaturerad sprit i oroväckande grad. Nämnden ingick därför till Konungens Befallningshavande med förslag om strängare bestämmelser i fråga om handeln därmed. Konungens Befallningshavande beslöt i enlighet med framställningen, och beslutet har haft åsyftad verkan.

Övervakandet av vinhandeln i staden har orsakat mycket arbete. Efter anmälan av nykterhetsnämnden om missbruk indrog Konungens Befallningshavande i början av året en gammal vinhandelsrättighet. Nämnden fann dock snart, att åtgärder även vore av nöden beträffande vinhandeln i en del speceriaffärer. Nämnden ingick till Konungens Befallningshavande med framställning om, att all handel med vin borde läggas under spritförsäljningsbolaget, vilket bolag ock förklarar sig vara villigt medverka därtill. Konungens Befallningshavande ansåg sig ej kunna bifalla framställningen, men fann dock skäl föreligga att indraga ytterligare tre vinhandelsrättigheter.

Nämnden har vidare haft att yttra sig i ärenden, som av Stadsfullmäktige remitterats till densamma.

Nämndens ordförande har bevisat den konferens angående alkoholistvård, som av Svenska fattigvårdsförbundet var anordnad i Stockholm i början av året.

Nykterhetstillståndet i staden har tillfölje gällande restriktioner — tidvis fullständigt förbud — varit ganska gott; 390 personer hava dock varit anhållna och tilltalade för fylleri.

Av anslaget till nykterhetens befrämjande för år 1917 ställde Stadsfullmäktige kr. 1,585:75 till nykterhetsnämndens disposition, men har dessa medel ej under året behöft tagas i anspråk.

Karlstad den 8 mars 1918.

ANDERS LÖFBERG.

Ernst Strandman.

§ 62.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges yttrande över en av förste provinsialläkaren S. Alvinzi hos Länsstyrelsen gjord så lydande framställning rörande inkorporering helt eller delvis av Karlstads landsförsamling med staden:

Se serien A. N:o 3; sid 1.

Sedan efter överenskommelse med landsförsamlingen särskilda inkorporeringskommittéer blivit utsedda, hade dessa i ärendet avgivit följande utlåtande:

Se serien A. N:o 3; sid. 5.

Härefter hade infordrade yttranden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A. N:o 3; sid. 58.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Noréus, att stadsfullmäktige måtte i frågan besluta, *dels* att gemensamt med Karlstads landsförsamling, därest denna fattade enahanda beslut, ingå till Kungl. Maj:t med hemställan, att Karlstads socken skulle, under i kommittéutlåtandet närmare angivna betingelser, i kommunalt, administrativt och judiciellt hänseende införlivas med Karlstads stad, samt att med socknens införlivande i ecklesiastiskt hänseende skulle, utom vad anginge skolväsendet, tillsvidare anstå; *dels* att, i det fall, att landsförsamlingen icke fattade enahanda beslut, utan församlingens medverkan ingå till Kungl. Maj:t med nu ifrågakande framställning; *dels ock* att bidra till kostnaderna för kommittéarbetet på sätt Beredningsutskottet föreslagit.

Efter framställda propositioner jämlikt beredningsutskottets förslag och Herr Noréus' sålunda gjorda yrkande beslöt stadsfullmäktige att bifalla utskottets förslag oförändrat.

§ 63.

Med bifall till av drätselkammaren därom gjord och av beredningsutskottet tillstyrkt framställning beslöto stadsfullmäktige att för bestridande av kostnaderna för expropriation av bankrevisor E Svensson tillhöriga 797 ¹¹/₁₀₀ kvadratmeter av ägofiguren N:o 282 i Tormestad bevilja ett belopp av 43,942 kronor 50 öre att anskaffas genom upplåning.

Se serien A. N:o 3; sid 59.

§ 64.

Angående anställande av en förste stadsbokhållare hade drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se serien A. N:o 3; sid. 60.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A. N:o 3; sid. 60.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 65.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med ett så lydande förslag angående ändring av §§ 2 och 3 i instruktionen för stadskamreraren:

Se serien A. N:o 3; sid. 61.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit detta utlåtande:

Se serien A. N:o 3; sid. 62.

Under överläggning i ärendet yrkades av Herr Östman, att § 3 skulle, i stället för vad drätselkammaren föreslagit, erhålla följande ändrade lydelse:

“Stadskamreraren är ansvarig för den skada som kan uppstå genom av honom felaktigt verkställd anordning“.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla vad beredningsutskottet hemställt.

§ 66.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen begärt godkännande av följande av styrelsen beslutade ändring av 52 § av för staden gällande brandordning.

Se serien A. N:o 3; sid. 62.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 3; sid. 63.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan; och skulle å den sålunda beslutade ändringen i vederbörlig ordning sökas fastställelse.

§ 67.

Till stadsfullmäktige hade magistraten med föranledande av framställning i ämnet från de extra poliskonstaplarna, inkommit med följande förslag angående kristidstillägg åt nämnda konstaplar:

Se serien A. N:o 3; sid. 64.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infortrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 3; sid. 66.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* bifall till utskottets förslag, *dels ock* av Herr Norsell, att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med de extra konstaplarnas hemställan och bevilja därför erforderligt belopp att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Stadsfullmäktige beslöto efter votering, med 17 röster mot 13, avgivna för Herr Norsells yrkande, att bifalla beredningsutskottets förslag.

§ 68.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort en så lydande framställning angående inköp av en reservtransformator:

Se serien A. N:o 3; sid. 67.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infortrade yttranden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 3; sid. 68.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 69.

Hos stadsfullmäktige hade hälsovårdsnämnden gjort en så lydande framställning angående godkännande av upprättat förslag till ändrad instruktion för stadsläkarne i Karlstad:

Se serien A. N:o 3; sid. 68.

I ärendet hade fattigvårdsstyrelsen och beredningsutskottet avgivit infortrade yttranden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 3; sid. 75.

Under överläggningen i ärendet yrkades följande ändringar i utskottets förslag: av *Herr Severin*, att efter § 11 skulle insättas en ny paragraf med ordningsnumret 12 så lydande: "Stadsläkarne skola vara boende inom staden", att efter följande paragrafer skulle erhålla härav påkallad omnumrering, samt att i slutet av instruktionen skulle under rubriken *Övergångsbestämmelse* intagas följande: "Så

länge andre stadsläkaren Hugo Severin innehar denna sin befattning, skall han handhava läkarvården vid stadens epidemisjukhus“;

av *Herr Norsell*, att de i § 3 angivna särskilda kompetensvillkoren icke skulle betecknas som bestämda fordringar utan allenast som i instruktionen uttalade önskemål beträffande stadsläkarnes kompetens; samt att § 7 skulle erhålla följande lydelse: “Stadsläkare må icke innehava annan befattning, som kan medföra tjänstgöringsskyldighet utom staden, eller fast anställning vid lasarettet, ej heller utan hälsovårdsnämndens medgivande utöva enskild praktik utanför stadens område“;

av *Herr Lindh*, att i § 14 skulle som mom. 8 intagas följande: “att, därest de invalts som ledamöter i någon av stadens pensionsnämnder, de icke äga rätt att avsäga sig dylikt uppdrag, så länge de tjänstgöra som stadsläkare“; samt att i följd därav det föreslagna mom. 8 skulle erhålla ordningsnumret 9;

samt av *Fröken Andersson*, att i § 11 förekommande uttrycket: “Vart femte år, om så påfordras, eller oftare“ skulle ändras till “Vart femte år eller oftare, om så påfordras“.

Tillika yrkades av *Herr Löfberg*, att stadsfullmäktige måtte, under förutsättning av bifall till vad Herr Norsell föreslagit rörande avfattningen av § 3, föreskriva, att vid förestående ledigförklarande av förste stadsläkaretjänsten här i staden skulle i kungörelsen därom föreskrivas, att den blivande innehavaren av tjänsten skulle, därest han ej hade den i § 3 angivna särskilda kompetensen, vara skyldig att senast inom två år efter tillträdet av tjänsten hava förvärvat sig nämnda kompetens.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt beredningsutskottets förslag och sålunda framställda ändringsyrkanden, beslöto stadsfullmäktige,

att bifalla utskottets förslag i alla de delar, rörande vilka ändringsförslag ej framställdes;

att med avslag å Herr Norsells yrkande angående avfattningen av § 3 antaga denna § med den av utskottet därför föreslagna lydelsen;

att beträffande §§ 7, 11, 12 och 14 antaga de av respektive Herr Norsell, Fröken Andersson samt Herrar Severin och Lindh därför föreslagna ändringar och tillägg;

samt att antaga den av Herr Severin föreslagna övergångsbestämmelsen.

Det antecknades, att stadsfullmäktiges beslut i vad det avsåge avfattningen av instruktionens § 3 fattats, efter omröstning, med 16 röster mot 13, avgivna för bifall till Herr Norsells därom gjorda yrkande.

§ 70.

Till stadsfullmäktige hade Kungl. Vattenfallsstyrelsen inkommit med en så

lydande framställning angående bidrag från staden till anskaffande av en isbrytare på Vänern:

Se serien A. N:o 3; sid 76.

Häröver hade infortrade utlåtanden avgivits av hamnstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 3; sid. 83.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 71.

Med överlämnande av inkomna ansökningar till den nyinrättade stadsingenjörstjänsten här i staden hade magistraten och byggnadsnämnden till stadsfullmäktige inkommit med följande förslag angående tjänstens tillsättande:

Utdrag av protokoll, hållet vid gemensamt sammanträde med Magistraten och Byggnadsnämnden i Karlstad å rådhuset den 12 Mars 1918.

§ 43.

Sammanträdde Magistraten ånyo gemensamt med Byggnadsnämnden för upprättande af förslag till besättande af stadsingenjörstjänsten här i staden, därvid antecknades *dels* att tjänsten varit genom Magistratens kungörelse den 18 januari 1918, som varit intagen i Nya Wermlands-Tidningen och Teknisk Tidskrift, anslagen till ansökan ledig att sökas inom den 20 februari 1918, *dels ock* att ansökningar inkommit i rätt tid från följande personer, nämligen landtmateriauskultanterna Vilhelm Pauli i Karlstad, Axel von Otter i Stockholm, R. Kjellin i Upsala, C. Axel Forsbäck i Nyköping, landtmätaren Rolf Holmgren i Göteborg, vikarierande stadsingenjören Gustaf Lovén i Nässjö, andre stadsingenjören Sigfrid Berne i Uddevalla och ingenjören Oscar Grude i Norrköping, samt efter ansökningstidens utgång från ingenjören D. Aronsson i Göteborg.

Efter granskning af ansökningshandlingarna, beslöto nu Magistraten och Byggnadsnämnden enhälligt å förslaget uppsätta vikarierande stadsingenjören Gustaf Lovén, andre stadsingenjören Sigfrid Berne och ingenjören Oscar Grude i nu nämnd ordning.

Och skulle de inkomna ansökningshandlingarna jämte utdrag af detta protokoll i ärendet till stadsfullmäktige överlämnas.

Som ofvan

In fidem:
C. LIDBERG.

I ärendet hade Beredningsutskottet avgivit detta utlåtande:

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 21 mars 1918.*

§ 42.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva yttrande över magistratens och byggnadsnämndens gemensamma förslag angående tillsättande av stadsingenjörstjänsten i Karlstad, beslöt att med biträdande av förslaget hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till stadsingenjör här i staden utse den av magistraten och byggnadsnämnden å första förslagsrummet till tjänsten uppförde vikarierande stadsingenjören i Nässjö Gustaf Lovén.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat samma dag

SVEN af GEIJERSSTAM.

och beslöto stadsfullmäktige i enlighet med sålunda avgivna yttranden att till stadsingenjör här i staden utse vikarierande stadsingenjören i Nässjö Gustaf Lovén.

§ 72.

Sedan lektorn V. Vendel i en till stadsfullmäktige ingiven skrivelse anmält sig förhindrad kvarstå som ledamot av drätselkammaren, beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med av beredningsutskottet avgivet förslag, att till ledamot av drätselkammaren i Herr Vendels ställe för tiden till den 1 januari 1921 utse konsuln H. Th. Holm; och framförde Herr vice Ordföranden i samband-härmed stadsfullmäktiges tack till Herr Vendel för det arbete, som han såsom ledamot och ordförande i drätselkammaren nedlagt till stadens bästa

§ 73.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 25 mars 1918.

PER CLARHOLM.

A. NORSELL.

O. A. FLOOD.

Offentligen uppläst den 25 mars 1918; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

Den 18 April.

N:o 5.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets förslag angående utdelning av Mellqvistska studiestipendiet; 3:o) D:o d:o över drätselkammarens förslag i återremitterade ärendet angående förslag till vidtagande av skyddsåtgärder vid Rudsvägen till förhindrande av översvämning av Hagaborgsområdet; 4:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående nedsättning av C. W. Lindberg för år 1917 påförda kommunalutskylder; 5:o) D:o d:o över drätselkammarens förnyade förslag om tillhandahållande av lokal åt spannmålsbyrån samt inredning av stora rådhusalen till lokal för brödbyrån m. m.; 6:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående löneförhöjning åt stadskassören; 7:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående förslagsanslag till stadens ar-	betslöshets- och hjälpkommitté för månaderna april—juni 1918; 8:o) D:o d:o över magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande i anledning av Kungl. Byggnadsstyrelsens skrivelse den 24 oktober 1917 i ärende rörande sökt fastställelse av stadsplan och byggnadsbestämmelser för den söder om Hööksgatan belägna delen av landeriet Marieberg; 9:o) D:o d:o över Herr N. Fr. Lindhs motion angående anslag för prenumeration & Tidskrift för den svenska pensionsförsäkringen åt vissa av pensionsnämndernas ledamöter; 10:o) D:o d:o i anledning av Konungens Befallningshavandes i länet resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring i anledning av Alf Engströms i Hagaborg besvär över fullmäktiges beslut den 19 april 1917 angä-

- ende återkallande av beslut om ersättning å Engström för genom Klarälvens översvämning år 1916 uppkommen skada;
- 11:o) D:o d:o över Brandstyrelsens framställning om anslag för inköp av en arbetshäst;
- 12:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående inköp av Kohlsäters aktiebolags m. fl. fastigheter;
- 13:o) D:o d:o över hälsovårdsnämndens framställning om löne-reglering för förste stadsläkaretjänsten;
- 14:o) D:o d:o över drätselkammarens förslag angående överenskommelse med Kungl. järnvägsstyrelsen om utvidgning och ombyggnad av statens järnvägars stationer i Karlstad;
- 15:o) D:o d:o över herr C. J. Magnussons motion angående byggande av en gångbro över Klarälven i förbindelse med Karlstads Östra järnvägsbro;
- 16:o) D:o d:o över Karlstads kommunalarbetares av Herr Norsell som motion upptagna framställning om ökat kristidstillägg.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 18 april 1918.

§ 74.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herr Welin och Fröken Andersson, vilka emellertid för sin utevaro anmält förfall, som av stadsfullmäktige godkändes.

§ 75.

Allt justera dagens protokoll fredagen den 26 innevarande april kl. 6 e. m. utsågos Fröken Danielsson och Herr Ågren; och bestämdes, i anseende till förfall för Herr Ordföranden att då närvara, att justeringen skulle äga rum inför Herr vice Ordföranden.

§ 76.

På därom gjord anhållan beslöto stadsfullmäktige entlediga hamnkassören Iwar Olsson från uppdraget att vara stadens revisor av arbetslöshets- och hjälpkommitténs räkenskaper; och uppdrogs åt Beredningsutskottet att inkomma med förslag till revisor i den sålunda avgångnes ställe.

§ 77.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige ingivna

Revisionsberättelse.

Undertecknad, af Herrar Stadsfullmäktige utsedd att granska Allmänna Läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1917, får efter fullgjort uppdrag afgifva följande berättelse.

Vid årets början innestodo:

å bankräkningar	15,927: 99	
kontant	<u>68: 10</u>	15,996: 09

Under året hafva influtit:		
för terminsavgifter	4,780: —	
» hyror	299: —	
i räntor	718: 26	5,797: 26
		<u>Kronor 21,793: 35</u>

Utgifterna under året hafva varit.		
till brandstodsavgifter	184: 99	
» skatter	790: 02	
» renhållning	704: —	
» körslor	82: 75	
» måleriarbeten	1,119: 61	
» reparation af golf	570: —	
» » af värme- och afloppsledningen	724: 45	
» » af tak och smiden	1,503: 67	
» diverse reparationer	498: 39	6,177: 83

och utgöres således vid årets slut behållningen af:

å bankräkningar	15,560: 33	
kontant	55: 14	<u>15,615: 47</u>

Räkenskaperna äro såsom vanligt förda med ordning och reda och väl verifierade, hvarför tacksam decharge tillstyrkes.

Karlstad den 16 Mars 1918.

A. SANDWALL.

§ 78.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige ingivna

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 mars 1918.

§ 1.

Sammanträdet öppnades av vice ordföranden, som föredrog följande från stadsfullmäktige ankomna protokollsutdrag.

— — — — —

Vid därefter med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos till ordförande för drätselkammaren för återstående del av innevarande år herr ingenjören A. Svanbom och till vice ordförande för samma tid herr landsfiskalen J. Noréus.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

§ 79.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1. H. B. Sjögrens m. fl:s av Fru Hellberg som motion upptagna framställning angående islåndsättande av Muraregatan m. m.;
2. Hamnstyrelsens framställning angående vidtagande av åtgärder för erhållande av ökad godstillförsel till hamnen;
3. Magistratens skrivelse med överlämnande av belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysår;

B. *Till beredningsutskottet:*

Drätselkammarens framställning angående understöd åt Augusta Norberg.

§ 80.

Beslöts att till stadsfullmäktige ingivna styrelseberättelser rörande Karlstads allmänna begravningskassas understödsförening samt Karlstads allmänna sjukkasse skulle för kännedom överlämnas till drätselkammaren.

§ 81.

I enlighet med Beredningsutskottets hemställan beslöto stadsfullmäktige, att av tillgängliga räntan å Mellqvistska stipendiefonden för goda framsteg i studier, uppgående till 500 kronor, skulle med lika belopp till var och en fördelas mellan Hulda Claesson, Märta Helena Andersson, Erik Gunnar Andersson och Ruth Dagny Matilda Ferlin.

Se serien A. N:o 5; sid. 1.

§ 82.

I återremitterade ärendet angående vidtagande av skyddsåtgärder vid Ruds-vägen till förhindrande av översvämning av Hagaborgsområdet hade drätselkammaren avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A. N:o 5; sid. 2.

Härvid hade fogats följande av byggnadschefen uppgjorda alternativa förslag till utförande av ifrågavarande arbete:

Se serien A. N:o 5; sid. 3.

I ärendet hade Beredningsutskottet utlåtut sig sålunda:

Se serien A. N:o 5; sid. 5.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Severin, att stadsfullmäktige måtte *dels* bifalla Beredningsutskottets hemställan, *dels ock* därutöver bevilja ett belopp av 2,600 kr. till utförande av de i Alt. IV av byggnadschefens förslag upptagna arbetena ävensom beslänna detta belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång. anskaffas medelst uttaxering.

Vad Herr Severin sålunda yrkat blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 83.

Angående nedsättning av C. W. Lindberg i Orrholmen för år 1917 påförda kommunalutskylder hade drätselkammaren till stadsfullmäktige inkommit med följande framställning:

Se serien A. N:o 5; sid. 5.

Häröver hade drätselkammaren avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A. N:o 5; sid. 6.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 84.

I återremitterade ärendet angående tillhandahållande av lokal åt spannmålsbyrån samt inredning av stora rådhusalen till lokal för brödbyrån, sockerbyrån och livsmedelsstyrelsens expedition hade drätselkammaren avgivit ett så lydande utlåtande och förslag:

Se serien A. N:o 5; sid. 6.

Häröver hade Beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N:o 5; sid. 7.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 85.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande framställning angående löneförhöjning åt stadskassören:

Se serien A. N:o 5; sid. 8.

I ärendet hade drätselkammaren avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A. N:o 5; sid. 11.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Fröken Danielsson att stadsfullmäktige måtte bifalla Herr Noréus' hos drätselkammaren framställda förslag om en löneförhöjning av 1,500 kronor med föreskrift, att av avlöningen i dess helhet två tredjedelar skulle utgöra lön och en tredjedel tjänstgöringspenningar,

dels ock av Herr Ankers, att stadsfullmäktige måtte avslå ifrågavarande framställning.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt sålunda gjorda yrkanden samt Beredningsutskottets i ärendet avgivna förslag beslöto stadsfullmäktige bifalla utskottets förslag.

§ 86.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående förslagsanslag till stadens arbetslöshets- och hjälpkomite för månaderna april—juni 1918:

Se serien A. N:o 5; sid. 12.

Häröver hade Beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A. N:o 5; sid. 13.

Vad utskottet sålunda i särskilda hänseenden hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 87.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet genom magistraten infortrat stadsfullmäktiges yttrande i anledning av Kungl. Byggnadsstyrelsens skrivelse den 24 oktober 1917 i ärende rörande sökt fastställelse av stadsplan och byggnadsbestämmelser för den söder om Hööksgatan belägna delen av landeriet Marieberg, hade byggnadsnämnden, uppå remiss, avgivit följande yttrande i ärendet:

Se serien A. N:o 5; sid. 14.

Härjämte hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infortrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 5; sid. 17.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 88.

Hos stadsfullmäktige hade N. Fr. Lindh väckt en så lydande motion angående anslag för prenumeration å Tidskrift för den svenska pensionsförsäkringen åt vissa av pensionsnämndernas ledamöter:

Se serien A. N:o 5; sid. 18.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Norsell, att prenumeration å ifrågavarande tidskrift måtte ske jämväl åt suppleanterna i pensionsnämnderna, samt att det av utskottet föreslagna beloppet på grund därav måtte höjas till 65 kronor; och blev vad Herr Norsell sålunda yrkat av stadsfullmäktige bifallet.

§ 89.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infortrat stadsfullmäktiges förklaring i anledning av Alf. Engströms i Hagaborg besvär över fullmäktiges beslut den 19 april 1917 angående återkallande av Engström beviljad ersättning för genom Klarälvens översvämning år 1916 uppkommen skada, vilka besvär voro så lydande:

Se serien A. N:o 5; sid. 20.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infortrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 5; sid. 21;

och beslöto stadsfullmäktige i enlighet med utskottets hemställan.

§ 90.

Med bifall till av brandstyrelsen därom gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige brandstyrelsen för inköp av en arbetshäst ett anslag av 2,500 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se serien A. N:o 5; sid. 22.

§ 91.

I fråga om stadens förvärvande av Kohlsäters Aktiebolags m. fl:s fastigheter hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen till stadsfullmäktige inkommit med så lydande utlåtande och förslag:

Se serien A. N:o 5; sid. 24.

I ärendet hade, efter remiss, infortrade yttranden avgivits dels av drätselkammaren, så lydande:

Se serien A. N:o 5; sid. 38;

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförts:

Se serien A. N:o 5; sid. 42.

I enlighet med vad beredningsutskottet sålunda hemställt beslöto stadsfullmäktige enhälligt att bifalla drätselkammarens i ärendet avgivna förslag.

§ 92.

Till stadsfullmäktige hade hälsovårdsnämnden inkommit med följande förslag till löneroglering för förste stadsläkaretjänsten här i staden:

Se serien A. N:o 5; sid. 43.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 5; sid. 44.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 93.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med ett så lydande förslag angående överenskommelse med Kungl. järnvägsstyrelsen om utvidgning och ombyggnad av statens järnvägars stationer i Karlstad:

Se serien A. N:o 5; sid. 45.

Häröver hade hamnstyrelsen och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien N:o 5; sid. 50.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr Lölberg bifall till beredningsutskottets förslag, *dels* av Herr Svanbom den ändringen i samma förslag, att i § 4 i överenskommelsen skulle föreskrivas, att vägporten vid Hamntorget skulle utföras med 12 meters fri bredd mellan landfästena, *dels ock* av Herr Noréus, att stadsfullmäktige måtte godkänna utskottets förslag men i särskilt uttalande till järnvägsstyrelsen framhålla önskvärdheten av att vägporten vid Hamntorget utfördes med en fri bredd av 12 meter mellan landfästena.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt sålunda gjorda yrkanden beslöto stadsfullmäktige bifalla vad Herr Noréus föreslagit.

Mot detta stadsfullmäktiges beslut anmälde Herr Svanbom sin reservation till förmån för det av honom framställda yrkandet.

§ 94.

Hos stadsfullmäktige hade C. J. Magnusson väckt en så lydande motion angående byggande av en gångbro över Klarälven i förbindelse med Karlstads östra järnvägsbro:

Se serien A. N:o 5; sid. 51.

Häröver hade drätselkammaren avgivit ett med därvid fogat förslag till kontrakt mellan statens järnvägar och staden angående anordnande av ifrågavarande broförbindelse så lydande utlåtande:

Se serien A. N:o 5; sid. 52.

Härefter hade beredningsutskottet i ärendet utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N:o 5; sid. 55.

Vad utskottet bemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 95.

Hos stadsfullmäktige hade stadens kommunalarbetare gjort en så lydande av Herr Norsell som motion upptagen framställning om ökat kristidstillägg:

Se serien A. N:o 5; sid. 55.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits, dels av kommittén för behandling av frågor rörande arbetsavtal för stadens arbetare m. fl., så lydande:

Se serien A. N:o 5; sid. 56;

dels gemensamt av drätselkammaren, hamnstyrelsen samt vattenlednings- och belysningsstyrelsen, av följande innehåll:

Se serien A. N:o 5; sid. 59;

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

Se serien A. N:o 5; sid. 59.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med utskottets hemställan.

§ 96.

Till stadsfullmäktige hade centralkökskommittén inkommit med följande framställning angående entledigande av kommittén och överflyttande av dess verksamhet till livsmedelsnämnden m. m.:

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Centralkökets verksamhet som bedrivits i det närmaste 8 månader, har sedan detta års ingång tagit en omfattning som gjort det omöjligt för kommittén att tillfredsställa den efterfrågan på matportioner som gjort sig gällande. Antalet portioner som levererats har för varje månad ökats och nådde under januari upp till 11,552, eller pr dag i medeltal 444.

Från början beräknades att köket skulle kunna leverera omkring 300 portioner pr dag, men kan med utnyttjande av alla resurser leverera något mera. Då emellertid efterfrågan är delvis ojämn och vissa dagar kan uppgå till nära det dubbla mot vad som beräknats, har kommittén nödgats inskränka utlämningen och därför uppdelat sina kunder i två grupper så att de få hämta mat endast varannan dag. För februari månad är från Livsmedelsnämndens understödsavdelning utlämnade 391 kort till 20 öres middagar, representerande ett antal portioner av 1,135. Härtill kommer 28 kort med 87 portioner à 40 öre.

Detta förhållande, att de som äro berättigade att få köpa mat från Centralköket endast kunna erhålla sådan 3 gånger pr vecka och att dessutom ett stort antal som därom anhålla icke kunna tillgodoses, har givit kommittén anledning att undersöka möjligheterna för erhållande av större köksutrymme och kokanordningar.

Nu finnes i närheten av nu disponerade lokalen rymliga sådana tillgängliga som skulle kunna med fördel användas för verksamheten. Med dessa till förfogande och införande av ångkokapparater i stället för den mycket kostsammare kokningen med gas skulle icke endast alla som så önska kunna erhålla middagar från Centralköket *varje dag*, utan även den mat som nu tillagas för barnbispisningen i särskilt förhyrd lokal, skulle kunna levereras från Centralköket.

Då emellertid barnbispisningen sorterar under Livsmedelsnämnden har kommittén tänkt sig att även Centralkökets verksamhet borde inordnas under nämnden, där en särskild avdelning för ändamålet borde tillsättas. Genom en dylik anordning inbesparas en del kostnader för kökslokal och personal för barnbispisningen och vinnes därjämte större enhetlighet i stadens kristidsinstitutioner.

Framhållande önskvärdheten av skyndsamt behandling av detta ärende får kommittén slutligen framhålla att den nuvarande anordningen att »mat skall mot en billig ersättning utlämnas till fattiga mot kuponger» är för snäv och verkar för staden förlustbringande mer än nödigt är, varför Livsmedelsnämnden bör bemyndigas att, i enlighet med jordbruksministerns cirkulär av den 25 April 1917, till dem så önskar försälja matportioner till självkostnadspris.

I anledning av vad ovan anförts hemställes:

att stadsfullmäktige måtte besluta entlediga Centralkökskommittén och i stället förlägga Centralkökets verksamhet under Livsmedelsnämnden;

att Livsmedelsnämnden bemyndigas försälja matportioner till självkostnadspris åt alla som därom anhålla; samt

att till nämndens förfogande ställes ett förslagsanslag å 20,000 kronor för inredning av lämplig kökslokal samt anskaffande och uppsättning av ångkokapparater därstädes.

Karlstad i Februari 1918.

Å Centralkökskommitténs vägnar:

LUDV. MARTIN.

Häröver hade infortrade yttranden avgivits:

dels av drätselkammaren så lydande:

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 11 mars 1918.*

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över centralkökskommitténs framställning om förläggande av centralkökets verksamhet under livsmedelsnämnden m. m.; och beslöt drätselkammaren, som inhämtat, att livsmedelsnämnden icke hade något att erinra mot överflyttningen, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte entlediga centralkökskommittén och besluta, att centralkökets verksamhet skall förläggas under livsmedelsnämnden;

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga livsmedelsnämnden att försälja matportioner till självkostnadspris till dem, som nämnden prövar vara därav i behov;

att stadsfullmäktige måtte ställa till livsmedelsnämndens förtogande ett förslagsanslag av 20,000 kronor för inredning av lämplig kökslokal samt anskaffande och uppsättning av ångkokapparater därstädes;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

dels ock av Beredningsutskottet, som därvid anfört:

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 18 april 1918.

§ 62.

Sedan beredningsutskottet på sätt framginge av dess protokoll den 10 innevarande april, § 45, till livsmedelsnämnden för yttrande remitterat en av centralkökskommittén hos stadsfullmäktige gjord och av drätselkammaren tillstyrkt framställning att kommittén måtte entledigas och dess verksamhet förläggas under livsmedelsnämnden m. m., hade livsmedelsnämnden till utskottet inkommit med följande yttrande:

Till Karlstads Stadsfullmäktiges beredningsutskott.

Med anledning av till oss remitterat ärende rörande centralkökets utvidgning få vi med hänvisning till vad centralkökskommittén yttrat i sin i Februari d. å. till stadsfullmäktige inlämnade skrivelse ytterligare understryka att kökets leveransförmåga med nuvarande kokanordningar är alldeles otillräcklig. Som belysande exempel kan meddelas att livsmedelsnämndens understödsbyrå redan i mitten av varje månad måste stoppa utlämningen av rekvisitionskort för matportioner vid utlämningsställen. För närvarande äro utlämnade dylika kort gällande för omkring 650 portioner pr dag i trots av kökets normala leveransförmåga endast är 300 portioner. Flertalet av de utlämnade korten gälla för inköp endast *varannan dag*. Det är således ofrånkomligt att en utvidgning måste ske om behovet av middagsmat varje dag till kökets kunder, skall kunna tillfredsställas och än vidare om de som nu anhålla om kort men måste avvisas, skall kunna tillmötesgå.

Då härtill kommer att det sannolikt under de närmaste månaderna blir ytterligt svårt för ett ännu större antal av stadens befolkning att skaffa sig vad som behöves för livsuppehållet, torde det vara en väl betänkt åtgärd att nu företaga den föreslagna utvidgningen av centralköket.

Kostnaden härför, som centralkökskommittén beräknat till 20,000 kronor torde om intet oförutsett inträffar vara vad som behöves för ändamålet. Denna summa är visserligen stor, men då det gäller att, på det mest ekonomiska sätt som väl kan åstadkommas, åvägabringa åtminstone ett ordentligt mål mat om dagen för dem som hårdast drabbas av de alltjämt stegrade priserna å de oundgängligaste livsmedlen, torde den ändå icke böra avskräcka.

Vi tillåta oss även påpeka att till en så stor centralköksanläggning som här ifrågasättes torde det vara goda utsikter att erhålla statsbidrag till en del av anläggningskostnaderna.

Enligt ingivna anbud skulle för iordningställande av lokaler och kokapparater åtgå följande belopp:

2 st. vattenbadslådor med formar för kokning av blodpudding	Kr. 2,988: —
3 st. fasta 300 liters ångkokapparater med innergryta av gjutjärn och slutande lock	» 5,481: —
2 st. fasta 300 liters ångkokapparater med innergryta av gjutjärn och slutande lock, samt försedda med insats av förtennt koppar . . .	» 6,810: —
Inmurning av ångpanna ^{*)}	» 700: —
Inmontering av rörledningar m. m.	» 1,150: —
Iordningställande av lokalerna	» 810: —
Oförutsedda	» 2,061: —

Summa Kronor 20,000

Karlstad i April 1918.

Å Livsmedelsnämndens vägnar:

HUGO BERG.

^{*)} Ångpanna erhålles till låns av en ledamot i Livsmedelsnämnden.

Efter tagen del av handlingarna och sedan inom utskottet upplysts, dels att utsikt förefunnes att erhålla gottgörelse av statsmedel med hälften av stadens kostnader för centralköket, dels ock att staden för det hittillsvarande centralköket haft en utgift av sammanlagt 4,867 kronor 35 öre, därav i organisationskostnader 2,687 kronor 78 öre och för inventarier 2,179 kronor 57 öre, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte entlediga centralkökskommittén och besluta, att centralkökets verksamhet skall förläggas under livsmedelsnämnden;

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga livsmedelsnämnden att försälja matportioner till självkostnadspris till dem, som nämnden prövar vara därav i behov;

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt livsmedelsnämnden att för en beräknad kostnad av 20,000 kronor låta inreda lämplig kökslokal samt anskaffa och uppsätta ångkokapparater därstädes;

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren *dels* att för berörda ändamål ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett belopp av 10,000 kronor att i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering, *dels ock* att ingå till Kungl. Maj:t med begäran om ett bidrag av ej mindre för ändamålet ytterligare erforderliga 10,000 kronor än även 2,433 kronor 67 öre, utgörande halva kostnaden för det äldre centralköket;

samt att stadsfullmäktige måtte bemyndiga drätselkammaren att i avvaktan på bidraget från Kungl. Maj:t förskottera för det nya centralkökets inredning av tillgängliga medel intill 10,000 kronor.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 97.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

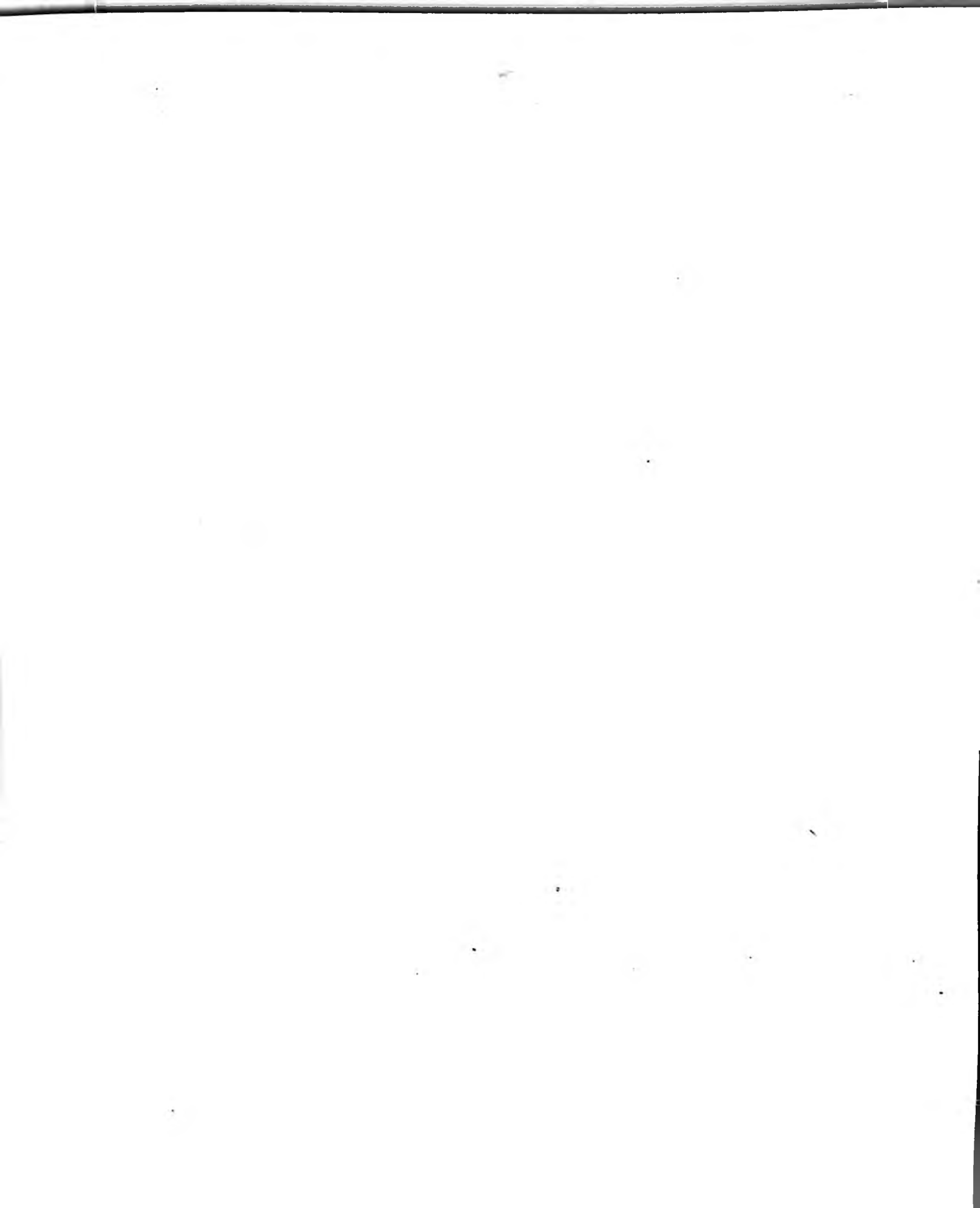
Justerat den 26 april 1918.

PER CLARHOLM.
ANNA DANIELSSON.
OTTO ÅGREN.

Offentligen uppläst den 26 april 1918; betygar

ELIAS STENIUS.
På tjänstens vägnar:

KARLSTAD
KARLST.-T:NS A.-B:s TRYCKERI 1918.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

Den 16 Maj.

N:o 6.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden;	gande av åtgärder till avhjälpande av i staden rådande bostadsbrist;
2:o) Beredningsutskottets utlåtande över stadsbiblioteksstyrelsens framställning om extra anslag för innevarande år;	5:o) D:o d:o i anledning av drätselkammarens förslag till besättande av stadsombudsmanntjänsten här i staden;
3:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om understöd åt Augusta Norberg;	6:o) Beredningsutskottets förslag till val av revisor för arbetslöshets- och hjälpkommitténs räkenskaper och förvaltning.
4:o) D:o d:o över Herr H. Zieglers motion angående vidta-	

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 16 maj 1918.

§ 98.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Ahlmark, Löfberg och Forsbäck samt Fru Hellberg, vilka emellertid för sin utevaro anmält förfall, som av stadsfullmäktige godkändes.

§ 99.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 21 innevarande maj klockan 6 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Hultman och Wennerström.

§ 100.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till beredningsutskottet:

1. Magistratens resolution angående tillfälle för stadsfullmäktige att yttra sig över av särskilda kommitterade avgivet förslag till lagstiftning angående kommunala nybildningar;

2. Styrelsens för Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag yttrande i anledning av stadsfullmäktiges förslag om utredning rörande järnvägens ekonomiska bärighet m. m.;

3. Drätselkammarens framställning angående framdragande av väg mellan Kaserngatan och Regementsvägen;

4. Drätselkammarens framställning angående inköp av gamla ridhuset;

5. Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av f. d. postnästaren Adolf Blomberg anförda besvär över åtgärd, varigenom Blomberg för innevarande år mantalsskrivits i Karlstad;

6. Drätselkammarens framställning angående utförande av en vattenkonst å Herrhagstorget;

B. Till drätselkammaren och beredningsutskottet:

1. Flickskolestyrelsens framställning angående ytterligare kristidstillägg åt flickskolans lärarinnepersonal för innevarande år m. m.;
2. Livsmedelsnämndens framställning om anslag till lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor för perioden juli—december innevarande år;
3. Herr Ernst Strandmans motion angående iordningsställande av en folkpark å Lamberget m. m.;
4. Nykterhetsnämndens förslag angående användande av 1918 års anslag till nykterhetens befrämjande m. m.;
5. Magistratens anhållan angående vikariatsersättning för rådmannen R. Rhodin under den tid denne utfört förberedande arbeten för upprättande av registerkarta;
6. Tillsyningsmannen Olle Sandbergs m. fl:s av Herr Clarholm som motion upptagna framställning om ökat kristidstillägg åt stadens befattningshavare;
7. Folkskolestyrelsens framställning angående kristidstillägg åt lärarepersonalen vid stadens folk- och småskolor;
8. Folkskolestyrelsens begäran om anslag till täckande av ökade städningskostnader för innevarande år;
9. Folkskolestyrelsens förslag angående fortsättningsskolornas omändring till obligatoriska;
10. Belysningsstyrelsens anhållan om anslag till behövt extra skrivbiträde;
11. Belysningsstyrelsens förslag angående framdragande av elektrisk ledning till Norra Svinbäcken;
12. Byggnadsnämndens begäran om förslagsanslag till bestridande av kostnaden för stadens nymätning under innevarande år;

C. Till pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet:

1. Flickskolestyrelsens framställning angående ökad pension åt fröken Hildur Tengberg;
2. Hälsovårdsnämndens framställning angående pension åt stadssjuksköterskan Gerda Flach.

§ 101.

Beslöt stadfullmäktige att i dagens protokoll skulle intagas följande från belysningsstyrelsen till fullmäktige överlämnade berättelser för år 1917 rörande belysningsverken samt vatten- och avloppsverken:

Se serien A. N:o 7; sid. 1.

§ 102.

I en till stadsfullmäktige ingiven skrivelse hade Herr Alf. Nyberg av sagt sig ledamotskapet i brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag; och beslöto fullmäktige att med godkännande av avsägelsen uppdraga åt beredningsutskottet att avgiva förslag till val av ny ledamot i kommittén efter Herr Nyberg.

§ 103.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningssalsten gjort en så lydande framställning angående extra anslag för innevarande år:
Se serien A. N:o 6; sid. 1.

Häröver hade infordrande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se serien A N:o 6; sid. 3.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 104.

Med bifall till en av drätselkammaren därom gjord framställning beslöto stadsfullmäktige medgiva, att den åt numera avlidne stadsarbetaren Anders Norberg beviljade pensionen jämte kristidstillägg finge under innevarande år utgå till hans dotter Augusta Norberg.

Se serien A. N: 6; sid. 4.

§ 105.

Angående vidtagande av åtgärder till bostadsbristens avhjälpande här i staden hade Herr H. Ziegler hos stadsfullmäktige väckt en så lydande motion:

Se serien A. N:o 6; sid. 5.

I ärendet hade infordrande utlåtanden avgivits:

dels av egnahemskommittén, så lydande:

Se serien A. N:o 6; sid. 7;

dels av drätselkammaren av följande innehåll:

Se serien A. N:o 6; sid. 10;

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde:

Se serien A. N:o 6; sid. 11.

Under överläggningen i ärendet yrkades:

av *Herr Ordföranden*, att stadsfullmäktige måtte bifalla vad egnahemskommittén föreslagit samt därjämte giva drätselkammaren i uppdrag att snarast möjligt

inkomma med utredning och förslag angående uppförande av ett antal egnahemslägenheter;

av *Herr Ågren*, att stadsfullmäktige måtte komplettera förslaget om aktieteckning i Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad med ett bemyndigande för drätselkammaren att å fullmäktiges vägnar göra de utfästelser beträffande stadens aktier i bolaget, som kunde erfordras för att tillförsäkra bolaget statsbidrag till högsta möjliga belopp;

av *Fröken Danielsson*, att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med egnahemskommitténs hemställan med tillägg, att därjämte frågan om byggande av egnahemslägenheter upptages och behandlas med hänsyn särskilt till barnrika familjers bostadsbehov;

av *Herr Ankers*, att stadsfullmäktige måtte bifalla beredningsutskottets i ärendet avgivna förslag;

samt av *Herr Gullström*, att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med vad Herr Ordföranden föreslagit, dock med tillägg att det ifrågasatta bostadshuset å Hagaborg icke skulle definitivt förläggas dit, utan drätselkammaren erhålla bemyndigande att, efter egen omprövning, bestämma platsen för detsamma.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt sålunda gjorda yrkanden beslöt stadsfullmäktige *dels* i fråga om aktieteckningen i Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad, med bifall till det därom föreliggande förslaget med det av Herr Ågren påyrkade tillägget,

att dels teckna nya aktier i Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad för 17,000 kronor, som anskaffas medelst upplåning, i den mån de ej täckas av köpeskilling för nedannämnda jord, dels mot ett pris av 1 krona och 50 öre per kvadratmeter tomt- och gatumark överlåta till samma bolag tomten n:o 116 kvarteret Liljan och stadens ägande 539 ¹⁷/₁₀₀ kvadratmeter av tomten n:o 148 kvarteret Sleipner, dels för sin del medgiva och anhålla om Konungens Befallningshavandes tillstånd till, att tomten n:o 148 kvarteret Sleipner må av Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad oavsett byggnadsordningens bestämmelser bebyggas till en yta av 360 kvadratmeter, utan att byggnaden avdelas med brandmurar;

samt att bemyndiga drätselkammaren att å stadsfullmäktiges vägnar göra de utfästelser beträffande stadens aktier i bolaget, som kunna erfordras för att tillförsäkra bolaget statsbidrag till högsta möjliga belopp;

dels ock, beträffande ärendet i övrigt,

att uppdraga åt drätselkammaren att med ledning av vid detta sammanträde framkomna yrkanden och förslag uppgöra och snarast möjligt, helst till ett extra sammanträde före nästkommande ordinarie, till stadsfullmäktige inkomma med nytt förslag angående stadens byggande av bostadslägenheter.

§ 106.

Angående tillsättande av stadsombudsmannatjänsten i Karlstad hade drättselkammaren till stadsfullmäktige inkommit med följande förslag:

Se serien A. n:o 6; sid. 12.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A. n:o 6; sid. 13.

Med anledning av att den i 2:dra förslagsrummet uppförde t. f. stadsombudsmannen i Västerås Ragnar Tenow hos drättselkammaren återkallat sin ansökan till tjänsten, hade kammaren kompletterat förslaget på sätt framginge av följande nu föredragna.

Utdrag av protokoll, hållet hos drättselkammaren i Karlstad den 13 maj 1918.

§ 2.

Sedan drättselkammaren den 6 innevarande maj å förslag till befattningen såsom Karlstads stads ombudsman och sekreterare hos drättselkammaren uppfört e. o. hovrättsnotarien Gustaf E. Berg, t. f. stadsombudsmannen Ragnar Tenow och e. o. hovrättsnotarien Oscar Ekberg i nu nämnd ordning, hade nu från Tenow inkommit följande återkallelse av hans ansökan till tjänsten:

“Till Drättselkammaren, Karlstad.

Då jag efter delfående av det upprättade förslaget till besättande av stadsombudsmanstjänsten i Eder stad finner mig sakna de största utsikter vid valet samt i övrigt efter min ansökans insändande förhållanden inträtt vilka komma mig att kvarstanna i Västerås stads tjänst får jag härmed återkalla min till Eder insända ansökan till stadsombudsmanstjänsten.

Högaktningsfullt:

RAGNAR TENOW
stadsombudsman“.

Med anledning härav beslöt drättselkammaren uppföra e. o. hovrättsnotarien Ekberg å andra rummet och e. o. hovrättsnotarien Gunnar Rehnberg å tredje rummet å förslaget, som sålunda komme att upptaga:

- 1) e. o. hovrättsnotarien Gustaf E. Berg,
- 2) e. o. hovrättsnotarien Oscar Ekberg,
- 3) e. o. hovrättsnotarien Gunnar Rehnberg.

Och skulle utdrag av detta protokoll överlämnas till stadsfullmäktige.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Av Herr Ankers yrkades, att med hänsyn till det ändrade läge, vari saken genom Tenows återkallelse kommit, valet måste uppskjutas till nästa sammanträde, men blev detta yrkande av stadsfullmäktige avslaget, efter omröstning, med 17 röster mot 14.

Härefter förelags valet med slutna sedlar; och erhöi därvid e. o. hovrättsnotarien Gustaf E. Berg 20 röster, e. o. hovrättsnotarien Oscar Ekberg 4 röster och c. o. hovrättsnotarien M. Leijonanker 1 röst, varjämte 7 blanka sedlar avgåvos; och hade stadsfullmäktige alltså till Karlstads stads ombudsman utsett c. o. hovrättsnotarien Gustaf E. Berg.

§ 107.

I enlighet med beredningsutskottets därom avgivna förslag utsågo stadsfullmäktige boktryckaren A. Forssell till revisor av arbetslöshets- och hjälpkommitténs räkenskaper och förvaltning:

Se serien A. n:o 6; sid. 13.

§ 108.

Det antecknades att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm öfvervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 21/5 18.

HUGO ZIEGLER.

GEORG WENNERSTRÖM.

HOLTER HULTMAN.

Offentligen uppläst den 21 maj 1918; belygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri 1918

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

Den 6 Juni.

N:o 7.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
  - 2:o) Beredningsutskottets utlåtande över drätselkammarens förnyade förslag i fråga om stadens byggande av bostadslägenheter.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 6 Juni 1918.

§ 109.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Noréus, Magnusson, Löfberg, Osterman och Strandman samt Fröken Danielsson, vilka emellertid för sin utevaro anmält förhinder, som av stadsfullmäktige godkändes.

§ 110.

Följande ärenden remitterades till beredningsutskottet för yttrandens avgivande:

1. Folkskolestyrelsens framställning angående godkännande av beslutat tillägg till reglementet för stadens skolväsende;
2. Drätselkammarens framställning angående täckande av överskridna anslagsbelopp;
3. Drätselkammarens framställning angående avkortning av restutskylder från 1917.

§ 111.

Beslöto stadsfullmäktige att till hamnstyrelsen överlämna en från Kungl. Kanalkommissionen till fullmäktige inkommen begäran om uppgift rörande varuslag och godsmängder som av fabriksidkare och övriga affärsmän i Karlstad med omnejd transporterades å Göta Kanal, med anmodan till hamnstyrelsen att till kanal-kommissionen insända de begärda uppgifterna.

§ 112.

Föredrogs och godkändes av Herr Osterman ingiven avsägelse av uppdraget att vare ledamot av beredningsutskottet; och uppdrogs åt detta utskott att inkomma med förslag till val av ledamot i Herr Ostermans ställe.

§ 113.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med ett så lydande förnyat förslag i fråga om stadens byggande av bostadslägenheter:

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 maj 1918.*

§ 20.

Vid behandling den 16 maj 1918 av egnahemskommitténs förslag om åtgärder till bostadsbristens avhjälpande hade stadsfullmäktige uppdragit åt drätselkammaren att med anledning av vid stadsfullmäktiges sammanträde framkomna yrkanden och förslag uppgöra och snarast möjligt till stadsfullmäktige inkomma med nytt förslag angående stadens byggande av bostadslägenheter.

Med anledning härav hade drätselkammaren låtit stadsarkitekten uppgöra flera alternativa förslag dels till s. k. egna hem och dels till större bostadshus å Herrhagen å tomterna n:ris 218 och 219 i kvarteret Loke jämte approximativa kostnadsberäkningar. Sedan de olika förslagen av drätselkammaren granskats, beslöt kammaren för sin del tillstyrka uppförandet av ett bostadshus jämte uthus på tomten n:o 218, vilket bostadshus skulle innehålla tillsammans 21 rum, fördelade på nio lägenheter om ett rum och kök samt tre bostadskök. Kostnaderna härför hade av stadsarkitekten beräknats till 90,000 kronor. Utredningen om uppförande av småhus hade ej till erforderlig omfattning medhunnits, men ville kammaren, så snart ske kunde, till stadsfullmäktige inkomma med förslag jämväl i denna del. Det vore anledning tro, att bostadsbehovet för arbetarefamiljer skulle kunna för den närmaste tiden i ej ringa utsträckning tillgodoses genom uppförandet av det nu föreslagna större bostadshuset samt de byggnader som Aktiebolaget Smålägenheter planerat.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att snarast möjligt å tomten n:o 218 i kvarteret Loke å Herrhagen uppföra ett till uthyrning avsett bostadshus i enlighet med bifogade ritning för en beräknad kostnad av 90,000 kronor, som anskaffas genom upplåning,

samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att så snart ske kan till stadsfullmäktige inkomma med utredning och förslag i fråga om uppförandet av mindre bostadshus.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Därvid hade fogats följande

Kostnadsberäkningar

till nybyggnader på tomten n:o 218 i kvarteret Loke inom stadsdelen Herrhagen i Karlstad.

Boningshuset 2012 kb.-meter à 40 kr.	80,480: —
Uthuset 94 » » 30 »	2,820: —
Planeringsarbeten	500: —
Staket i tomtgränserna	880: —
Oförutsedda utgifter..	5,320: —
	<hr/>
	Summa Kronor 90,000: —

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 24 maj 1919.

CARL CRISPIN.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet i ärendet ullåtit sig sålunda:

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 4 juni 1918.*

§ 69.

Sedan drätselkammaren i enlighet med stadsfullmäktiges återremiss den 16 sistlidne maj avgivet förnyat förslag om åtgärder från stadens sida till avhjälpande av inom staden rådande bostadsbrist, hade nu beredningsutskottet att däröver avgiva yttrande.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som icke hade något att erinra emot kammarens förslag men som för sin del ville framhålla önskvärdheten av att stadens bostadslägenheter i första hand förbehölles i stadens tjänst anställda personer, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att snarast möjligt å tomten n:o 218 i kvarteret Loke å Herrhagen uppföra ett till uthyrning med företrädesrätt för stadens befattningshavare avsett bostadshus i enlighet med av kammaren ingiven ritning för en beräknad kostnad av 90,000 kronor, som anskaffas genom upplåning;

samt att stadsfullmäktige därjämte måtte uppdraga åt drätselkammaren att så snart ske kan till stadsfullmäktige inkomma med utredning och förslag i fråga om uppförande av mindre bostadshus.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Svanbom att stadsfullmäktige måtte dels bifalla beredningsutskottets förslag, dock, enär någon företrädesrätt till lägenheterna icke lämpligen borde tillerkännas stadens befattningshavare, med den ändringen, att det av utskottet därom föreslagna tillägget skulle utgå, dels ock uppdraga åt drätselkammaren att i vederbörlig ordning söka statsbidrag till största möjliga belopp för det sålunda beslutade byggnadsföretaget.

Med bifall till Herr Svanboms yrkande beslöto stadsfullmäktige att uppdraga åt drätselkammaren,

dels att snarast möjligt å tomten n:o 218 i kvarteret Loke å Herrhagen uppföra ett till uthyrning avsett bostadshus i enlighet med av kammaren ingiven ritning för en beräknad kostnad av 90,000 kronor att, till den del statsbidrag icke till byggnadsföretaget erhålles, anskaffas medelst upplåning;

dels att så snart ske kan inkomma med utredning och förslag i fråga om uppförande av mindre bostadshus;

dels ock att i vederbörlig ordning söka statsbidrag till största möjliga belopp för det sålunda beslutade byggnadsföretaget.

§ 114.

Detta protokoll justerades genast.

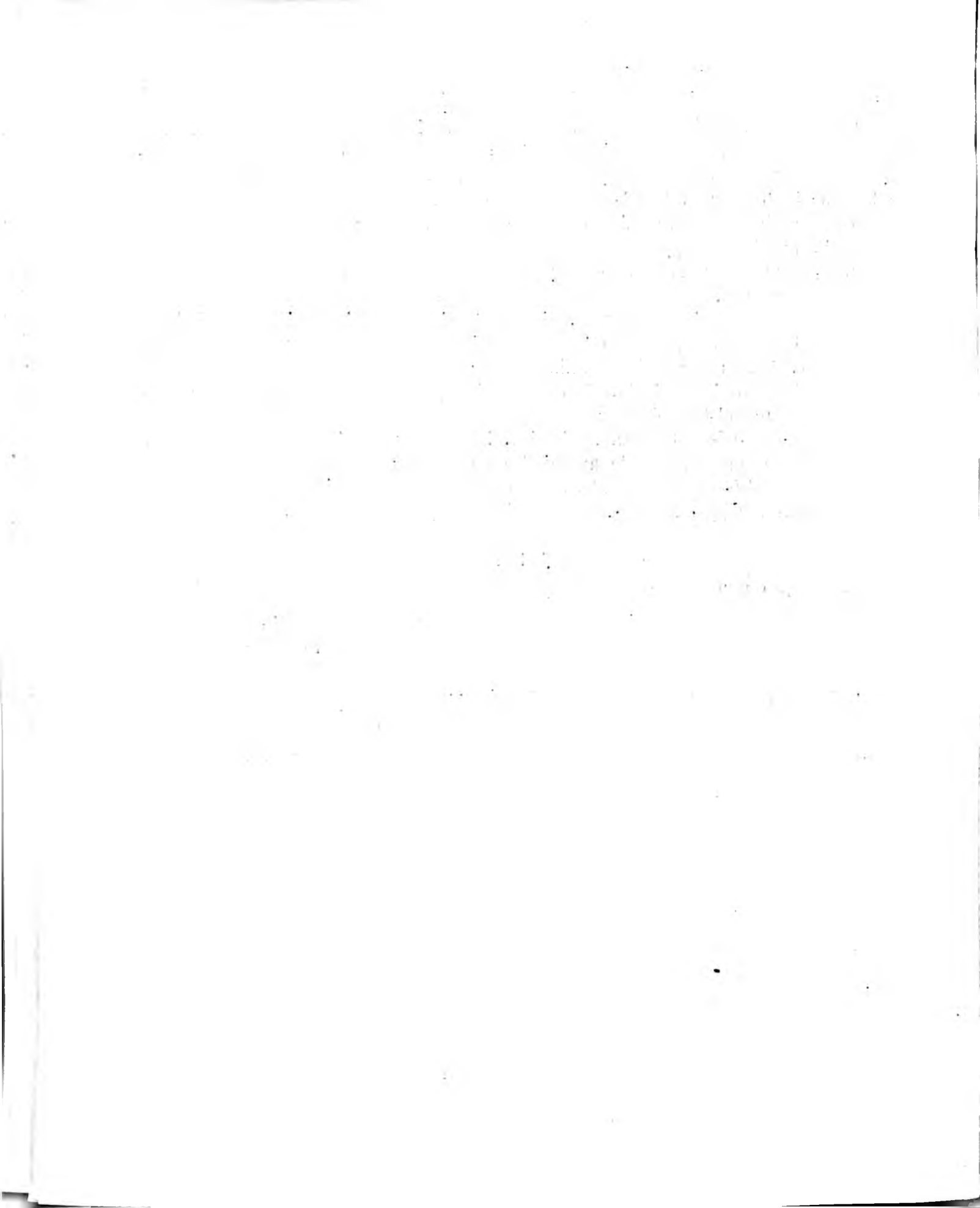
Som ovan.

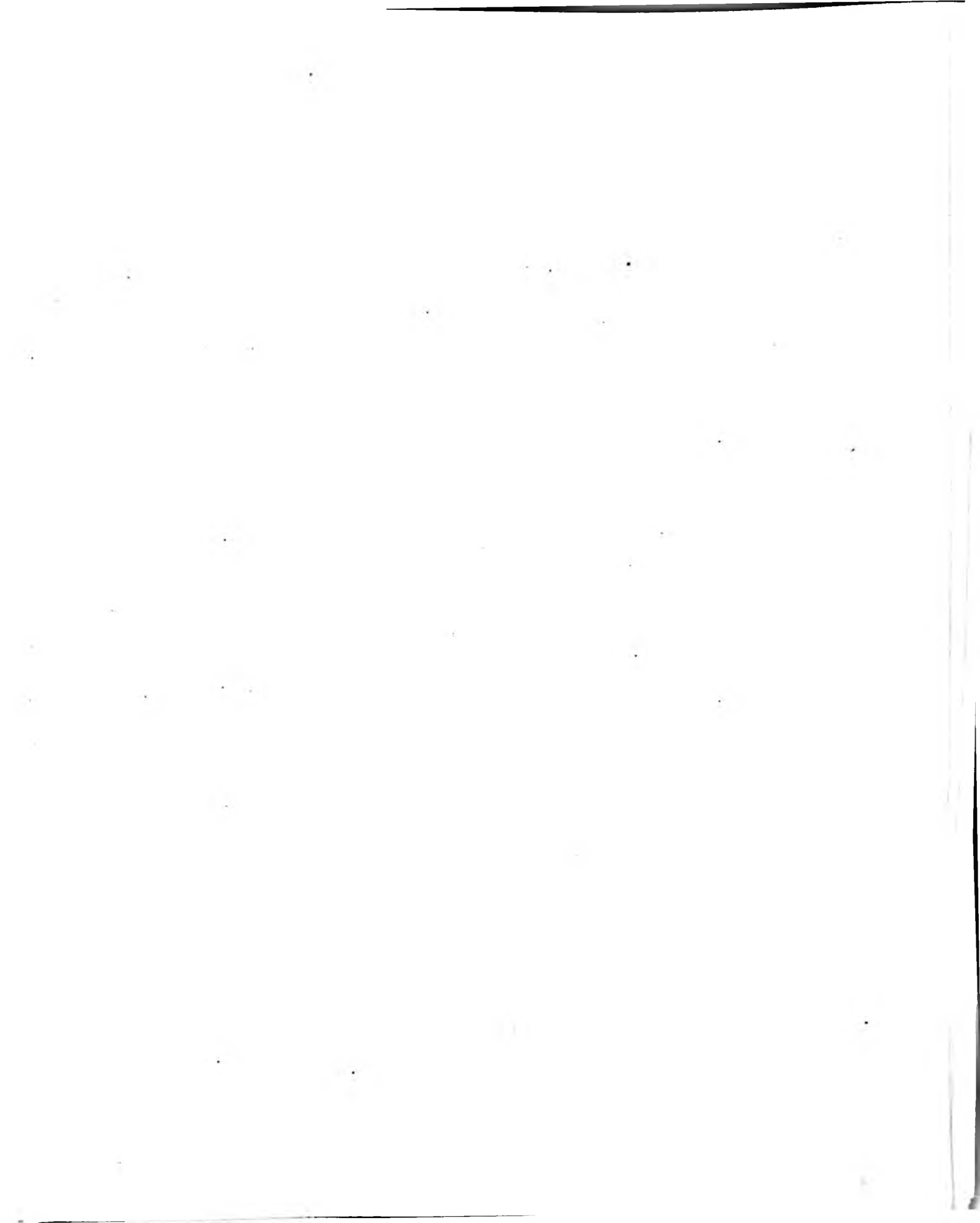
In fidem:
ELIAS STENIUS.

Offentligen uppläst den 25 juni 1918 betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri 1918

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

Den 20 Juni.

N:o 8.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets förslag till val av ledamot i brandstodskommittén efter Herr A. Nyberg; 3:o) Beredningsutskottets förslag till val av ledamot i utskottet efter Herr T. Osterman; 4:o) Beredningsutskottets utlåtande över magistratens förslag om inrättande av nya detektivkonstapelstjänster; 5:o) D:o d:o över drätselkammarens förslag i fråga om uppförande av en vattenkonst å Herrhagstorget; 6:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående framdragande av väg mellan Kaserngatan och Regementsvägen; 7:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om inköp av det s. k. gamla ridhuset vid Växnäs; 8:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med infordrande av fullmäktiges yttrande över f. d. postmä-	staren A. Blombergs besvär i mantalsskrivningsärende; 9:o) D:o d:o över svenska stadsförbundets skrivelse angående utseende av ombud för staden vid förbundets kongress innevarande år; 10:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution angående yttrande från fullmäktige över av särskilda kommitterade utarbetat förslag till lagstiftning angående kommunala nybildningar; 11:o) D:o d:o över särskilda framställningar dels från Herr H. Ziegler, dels från folkskolestyrelsen om anläggande av en gångbana utmed västra järnvägsbron i Karlstad; 12:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens framställning om anslag till täckande av ökade städningssomkostnader för innevarande år; 13:o) D:o d:o över magistratens framställning om vikariatsarvode för rådmannen R. Rhodin under tiden för verk-

- ställande av förarbeten till registerkarta och fastighetsregister;
- 14:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens framställning om obligatoriska fortsättningsskolor vid stadens folkskolor samt om anslag därför;
- 15:o) D:o d:o över belysningsstyrelsens framställning om anslag till avlöning av extra skrivbiträde;
- 16:o) D:o d:o över byggnadsnämndens framställning om anslag för stadens nymätning;
- 17:o) D:o d:o över livsmedelsnämndens framställning om anslag till lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor för tiden juli—december innevarande år;
- 18:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens framställning om tillbyggnad till uthusen vid Herrhagsskolan;
- 19:o) D:o d:o över rådhusvaktmästaren G. Fridéns framställning om inköp av en velociped för rådhusvaktmästarens räkning;
- 20:o) D:o d:o i återremitterade ärendet angående utsträckning av gatubelysningen till Älvkullen;
- 21:o) D:o d:o över F. O. Nilssons m. fl:s av Herr Wiktorin som motion upptagna framställning om ordnande av den yttre belysningen å Lamberget;
- 22:o) D:o d:o över belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysår;
- 23:o) D:o d:o över belysningsstyrelsens framställning angående framdragande av elektrisk belysningsledning till Svinbäcksområdet;
- 24:o) D:o d:o över Herr Jos. Löfbergs motion om ändrade bestämmelser för tillsättandet av dispensärläkaretjänsten, m. m.;
- 25:o) D:o d:o över idrottsföreningarnas i Karlstad av Herr af Geijersstam som motion upptagna framställning angående utseende av ökat antal ledamöter i idrottsnämnden.
- 26:o) Beredningsutskottets utlåtande över särskilda framställningar om ökat kristidstillägg dels från representanter för olika tjänstemannagrupper inom staden, dels från magistraten beträffande polisverkets personal, dels från exekutionsvaktmästarne, dels ock från f. d. arbetsförmanen Carl Johansson;
- 27:o) D:o d:o över flickskolestyrelsens framställning om ökat kristidstillägg åt skolans samtliga lärarinnor från och med 1918 års början;
- 28:o) D:o d:o över stadsfiskalen Albert Nelsons av magistraten överlämnade framställning angående kristidstillägg jämväl å hans från staten utgående avlöning;
- 29:o) D:o d:o över magistratens framställning angående bi-

- drag från staden till de ogifta konstaplarnes mathållning m. m.;
- 30:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens framställning om ökat kristidstillägg åt samtliga vid stadens folk- och småskolor anställda lärare och lärarinnor från och med 1918 års början;
- 31:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolutioner med infor- drande av stadsfullmäktiges förklaring över av Kungl. Maj:t och Kronan hos Konungens Befallningshavande i länet anförda besvär över Kungl. Värmlands regemente för åren 1914 och 1915 påförda kommunalutskylder till staden Karlstad för brandredskapens underhåll;
- 32:o) D:o d:o i anledning av magi-
stratens resolution med infor-
drande av stadsfullmäktiges
yttrande över av Kungl. Te-
legrafverket hos Konungens
Befallningshavande i länet
gjord framställning i fråga
om stadens rätt att påföra
Telegrafverket utskylder för
brandredskapens underhåll;
- 33:o) D:o d:o i anledning av sty-
relsens för Karlstad—Munk-
fors järnvägsaktiebolag ytt-
rande över stadsfullmäktiges
förslag om utredning rörän-
de järnvägens ekonomiska
bärighet m. m.;
- 34:o) D:o d:o över belysningssty-
relsens framställning angå-
ende framdragande av elek-
trisk belysningsledning till
K. J. Nilssons fastighet å Li-
seberg.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 20 Juni 1918.

§ 115.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar vice Ordföranden, Gullström och Ågren, vilka emellertid för sin utevaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 116.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 25 innevarande juni kl. 6 e. m. justera dagens protokoll utsågos Herrar Bandelin och Christenson.

§ 117.

Herr ordföranden anmälde, att han å stadsfullmäktiges vägnar till Hans Maj:t Konungen å sextio-årsdagen den 16 innevarande juni avlåtit ett hyllningstelegram.

§ 118.

Med bifall till en av boktryckaren Albin Forssell gjord anhållan om entledigande från uppdraget att vara revisor av arbetslöshets- och hjälpkommitténs räkenskaper beslöt stadsfullmäktige att till revisor i Forssells ställe utse bankdirektören Ernst Nilsson.

§ 119.

Föredrogs och lades till handlingarna från vederbörande revisorer inkommen berättelse över verkställd granskning av arbetsförmedlingsanstaltens räkenskaper för år 1917.

§ 120.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1. Styrelsens för Tekniska afton- och söndagsskolan förslag till inkomst- och utgiftsstat för skolan för år 1919;

2. Arbetslöshets- och hjälpkommitténs framställning angående användande av den 1 instundande juli uppkommande behållning m. m.;

B. *Till Beredningsutskottet:*

1. Vederbörande revisors berättelse över verkställd granskning av Karlstads läsestugors räkenskaper och förvaltning för tiden 1 oktober 1916—31 december 1917;

2. Drätselkammarens framställning angående framdragande av gator till kvarteret Udden m. m.;

3. Drätselkammarens framställning angående upptagande av ett 40-årigt amorteringslån å 1,020,000 kronor;

4. Inkomna ansökningar till Mellquistska slöjdstipendiet;

C. *Till hälsovårdsnämnden och beredningsutskottet:*

Dispensärstyrelsens uttalande i anledning av hälsovårdsnämndens yttrande över av styrelsen hos Kungl. Medicinalstyrelsen gjord framställning om bidrag för vissa patienter m. m.

§ 121.

Föredrogs till stadsfullmäktige inkommen avskrift av Kungl. Maj:ts brev till Konungens Befallningshavande i länet angående ändringar i stadsplanen för stadsdelen Klara m. m.; och beslöts, att avskriften skulle lämnas till byggnadsnämnden för kännedom och efterrättelse.

§ 122.

I enlighet med beredningsutskottets därom avgivna förslag utsågo stadsfullmäktige till sin ledamot av brandstodskommittén gårdägaren C. J. Magnusson och till suppleant i samma kommitté bankombudsmannen Otto Ågren.

§ 123.

Till ledamot av beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1919 utsågs, i enlighet med av utskottet avgivet förslag, lektorn V. Vendel.

§ 124.

Angående inrättande av nya detektivkonstapelstjänster hade magistraten hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se serien A. N:o 7; sid. 2.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet yttrat sig, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 7; sid. 8.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 125.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande förslag angående uppförande av en vattenkonst å Herrhagstorget:

Se serien A. N:o 7; sid. 8.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N:o 7; sid. 10.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 126.

Angående framdragande av väg mellan Kaserngatan och Regementsvägen hade drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se serien A. N:o 7; sid. 10.

I häröver avgivet utlåtande hade beredningsutskottet anført:

Se serien A. N:o 7; sid. 12.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 127.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående inköp av det s. k. gamla ridhuset vid Våxnäs:

Se serien A. N:o 7; sid. 13.

I ärendet hade beredningsutskottet avgivit detta utlåtande:

Se serien A. N:o 7; sid. 14.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 128.

Genom magistraten hade Konungens befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges yttrande i anledning av besvär, som av f. d. postmästaren Adolf Blomberg i Karlstad anförts däröver, att han för innevarande år blivit härstädes mantalsskriven; och beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med beredningsutskottets i ärendet avgivna hemställan, att, när laga skäl för överklagade mantalsskriv-

ningsåtgärden icke kunde anses hava förelegat, förklara sig icke hava något att erinra mot bifall till besvären.

Se serien A. N:o 7; sid. 13.

§ 129.

I enlighet med beredningsutskottets därom avgivna förslag beslöto stadsfullmäktige att till ombud för staden Karlstad vid Svenska stadsförbundets kongress innevarande år utse fullmäktiges ordförande kaptenen H. Ziegler och lektorn V. Vendel med ingenjören A. Svanbom och landsfiskalen J. Noréus i nu nämnd ordning såsom suppleanter.

Se serien A. N:o 7; sid. 17.

§ 130.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet genom magistraten lämnat stadsfullmäktige tillfälle att yttra sig över av särskilda kommitterade den 20 december 1917 avgivet förslag till lagstiftning angående kommunala nybildningar, beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med beredningsutskottets hemställan att, enär enligt vad uppgivits berörda lagförslag komme att behandlas å Svenska stadsförbundets kongress innevarande år, varest stadsfullmäktige ämnade låta representera sig, förklara sig för närvarande icke hava anledning yttra sig över samma förslag.

Se serien A. N:o 7; sid. 19.

§ 131.

Till stadsfullmäktige hade dels av Herr Ziegler, dels av folkskolestyrelsen ingivits framställningar om anläggande av en gångbro utmed västra järnvägsbron Karlstad, vilka framställningar voro så lydande:

Se serien A. N:o 7; sid. 20.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrande utlåtanden, varvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 7 sid. 22.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet beredningsutskottet hemställan.

§ 132.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen gjort en så lydande framställning angående anslag till täckande av ökade städningskostnader för innevarande år:

Se serien A. N:o 7; sid. 23.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A. N:o 7; sid. 24.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 133.

Hos stadsfullmäktige hade magistraten gjort en så lydande framställning angående vikariatsarvode för rådmannen R. Rhodin under tiden för verkställande av förarbeten till registerkarta och fastighetsregister:

Se serien A. N:o 7; sid. 24.

Drätselkammaren och beredningsutskottet, vilka hörts i ärendet, hade däri avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets så lydande:

Se serien A. N:o 7; sid. 26.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 134.

Till stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen inkommit med följande framställning angående obligatoriska fortsättningskolor vid stadens folkskolor samt om anslag därtför:

Se serien A. N:o 7; sid 26;

I ärendet hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid utskottet anfört:

Se serien A. N:o 7; sid. 28;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 135.

På därom gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige belysningsstyrelsen för avlöning av extra skrivbiträde ett anslag av 1,800 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se serien A. N:o 7; sid. 28.

§ 136.

Hos stadsfullmäktige hade byggnadsnämnden gjort en så lydande framställning om anslag till bestridande av utgifter för stadens nymätning:

Se serien A. N:o 7; sid. 29.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 7; sid. 33.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 137.

På därom av livsmedelsnämnden gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beslöto stadsfullmäktige,

att ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett anslag av 50,000 kronor att under perioden 1 juli—31 december 1918 användas till lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor, vilket belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

samt att uppdraga åt drätselkammaren att i vederbörlig ordning göra framställning att av det av riksdagen för beredande av lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor anvisade förslagsanslaget erhålla ett bidrag för perioden 1 juli -- 31 december innevarande år å 75,000 kronor för samma ändamål.

Se serien A. N:o 7; sid. 33.

§ 138.

Angående tillbyggnad till uthusen vid Herrhagsskolan hade folkskolestyrelsen hos stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se serien A. N:o 7; sid. 37.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets så lydande:

Se serien A. N:o 7; sid. 39.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 139.

På därom gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, anslogo stadsfullmäktige till inköp av en velociped för rådhusvaktmästarens räkning ett belopp av högst 275 kronor, vilket skulle i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se serien A. N:o 7; sid. 39.

§ 140.

I jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 15 november 1917 återremitterade ärendet angående utsträckning av gatubelysningen utefter Rudsvägen och vidare fram till Älvkullen hade belysningsstyrelsen, byggnadsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 7; sid. 44.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 141.

Hos stadsfullmäktige hade F. O. Nilsson m. fl. gjort följande av Herr Wiktorin som motion upptagna framställning om ordnande av den yttre belysningen å Lamberget.

Se serien A. N:o 7; sid. 44.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits *dels* av belysningsstyrelsen, så lydande:

Se serien A. N:o 7; sid. 45;

dels av byggnadsnämnden av följande innehåll:

Se serien A. N:o 7; sid. 46;

dels av drätselkammaren, som därvid anfört:

Se serien A. N:o 7; sid. 47;

dels ock av beredningsutskottet, vars utlåtande var så lydande:

Se serien A. N:o 7; sid. 47.

Under överläggningen i ärendet yrkades, förutom bifall till beredningsutskottets förslag, av Herr Wiktorin, att stadsfullmäktige måtte anslå ett belopp av 465 kronor för ordnande av den yttre belysningen å Lambergsområdet i enlighet med det vid belysningsstyrelsens utlåtande fogade av ingenjören J. Thalén uppgjorda förslaget ävensom bestämma, att berörda belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering;

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med vad Herr Wiktorin sålunda yrkat, vilket beslut fattades, efter omröstning, med 20 röster mot 13, avgivna för beredningsutskottets förslag.

§ 142.

Till stadsfullmäktige hade magistraten överlämnat och till bifall förordat följande av belysningsstyrelsen uppgjorda förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysår:

Se serien A. N:o 7; sid. 48.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottets anförts:

Se serien A. N:o 7; sid. 50.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med beredningsutskottets förslag med de ändringar däri, som betingades av fullmäktiges förut denna dag fattade beslut angående den yttre belysningen å Lamberget, att godkänna belysningsstyrelsens ifrågavarande förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysår ävensom att, förutom förut beviljade anslag för vägbelysningen till Älvkullen och å Lamberget anslå och ställa till belysningsstyrelsens förfogande för belysningsarbetenas utförande erforder-

liga medel, 1,752 kronor för elektricitetsverket och 500 kronor för gasverket eller sammanlagt 2,252 kronor att i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

§ 143.

Angående framdragande av elektrisk belysningsledning till Svinbäcksområdet hade belysningsstyrelsen gjort en så lydande framställning:

Se serien A. N:o 7; sid. 51.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 7; sid. 53.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 144.

Hos stadsfullmäktige hade Herr Josef Löfberg väckt en så lydande motion angående ändrade bestämmelser för tillsättandet av dispensärläkaretjänsten:

Se serien A. N:o 7; sid. 53.

Häröver hade, uppå remiss, hälsovårdsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid utskottet anförde:

Se serien A. N:o 7; sid. 55.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 145.

Med bifall till en av idrottsföreningarna i Karlstad därom gjord framställning, som av beredningsutskottet tillstyrkts, beslöto stadsfullmäktige *dels*, för sin del, att idrottsnämnden skulle bestå av sju personer, därav tre valda av fullmäktige och tre av idrottsföreningarna samt den sjunde utsedd av de sålunda valde, *dels ock* att till ledamot av idrottsnämnden utse, förutom förut av fullmäktige valde, tandläkaren H. Hultman.

§ 146.

Till stadsfullmäktige hade särskilda framställningar om ökat kristidstillägg ingivits dels från representanter för olika tjänstemannagrupper inom staden, dels från magistraten beträffande polisverkets personal, dels från exkutionsvaktmästare, dels ock från f. d. arbetsförmannen Carl Johansson, vilka framställningar voro så lydande:

Se serien A. N:o 7; sid. 58.

I ärendet hade särskilda utlåtanden avgivits, dels av arbetsavtalskommittén, som uppgjort följande förslag till bestämmelser rörande kristidstillägg åt sina befattningshavare och f. d. befattningshavare i stadens tjänst:

Se serien A. N:o 7; sid. 64;

dels ock av drättselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se serien A. N:o 7; sid. 72.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Herr Ankers* bifall till beredningsutskottets förslag oförändrat, dels bifall till samma förslag med följande ändringar, nämligen:

av *Herr af Geijersstam*, att 19 § i arbetsavtalskommitténs ovanintagna förslag skulle erhålla denna lydelse:

*Kristidstillägg beräknas ej å tillfälligt lönetillägg, och skall från den sammanlagda summan av befattningshavare tillkommande kristidstillägg och kristidshjälp avdrag göras för följande tillfälliga lönetillägg, nämligen:

Lönetillägg till befattningshavare jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 20 december 1917;

Övriga lönetillägg, som av någon stadens styrelse på grund av dyrtiden beviljats efter ingången av år 1917.

Däremot göres icke avdrag för poliskårens lönetillägg jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 20 september 1917, enär nämnda lönetillägg är att betrakta såsom en reglering av lönestaten för poliskåren;

samt av *Fröken Danielsson*, att i utskottets förslag måtte mellan orden "med undantag av" och "lärare och lärarinnor" inskjutas ordet "nuvarande".

Stadsfullmäktige beslöto först, efter votering, med 22 röster mot 10, avgivna för beredningsutskottets förslag, att bifalla *Herr af Geijersstams* yrkande, och där- efter, utan votering, att avslå det av *Fröken Danielsson* framställda tilläggsyrkandet.

§ 147.

Till stadsfullmäktige hade flickskolestyrelsen inkommit med en så lydande framställning angående ökat kristidstillägg åt skolans samtliga lärarinnor från och med 1918 års början:

Se serien A. N:o 7; sid. 73.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av arbetsavtalskommittén, drättselkammaren och beredningsutskottet, därvid av utskottet anfördes:

Se serien A. N:o 7; sid. 77.

I enlighet med utskottets förslag med av *Fröken Danielsson* däri föreslagen ändring beslöto stadsfullmäktige att bevilja samtliga lärarinnor vid Karlstads högre

clementarläroverk för flickor kristidstillägg i enlighet med av arbetsavtalskommittén den 30 sistlidne maj föreslagna och av drätselkammaren den 3 innevarande juni tillstyrkta bestämmelser rörande kristidstillägg åt stadens övriga befattningshavare samt dessutom åt de svagast avlönade lärarinnorna med full tjänstgöring ett ytterligare extra kristidstillägg, så att deras löneförmåner komma att uppgå till 2,000 kronor, ävensom att, till bestridande av merkostnaden för den sålunda beslutade ökningen av kristidstillägget för läroverkets lärarinnor för innevarande år bevilja ett förslagsanslag av 11,466 kronor 73 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

§ 148.

Till stadsfullmäktige hade magistraten överlämnat och till bifall förordat en så lydande framställning från stadsfiskalen Albert Nelson angående kristidstillägg jämväl å hans från staten utgående avlöning, m. m.:

Se serien A. N:o 7; sid. 78.

Häröver hade arbetsavtalskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 7; sid. 80.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 149.

Angående bidrag från staden till de ogifta konstaplarnes vid poliskåren mathållning, m. m., hade magistraten hos stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se serien A. N:o 7; sid. 81.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 7; sid. 83.

Af Herr af Geijersstam yrkades, att stadsfullmäktige måtte bevilja jämväl ifrågakomna tilläggsavgifter för konstaplarnes mathållning.

Med avslag härå beslöto stadsfullmäktige bifalla vad beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 150.

Angående ökat kristidstillägg åt samtliga vid stadens folk- och småskolor anställda lärare och lärarinnor från och med 1918 års början hade folkskolestyrelsen hos stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se serien A. N:o 7; sid. 84.

Arbetsavtalskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet hade häröver avgivit infortrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 7; sid. 92.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 151.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet infortrat stadsfullmäktiges förklaring över av Kungl. Maj:t och Kronan hos Konungens Befallningshavande anförda besvär över Kungl. Värmlands regemente dels för år 1914 och dels för år 1915 påförda kommunalutskylder till staden Karlstad för brandredskapens underhåll, hade drätselkammaren, på sätt framginge av dess protokoll den 3 juni 1918, § 17, på anförda grunder föreslagit, att stadsfullmäktige måtte hemställa om besvärens ogillande; och beslöto stadsfullmäktige i enlighet med av beredningsutskottet i ärendet avgivet utlåtande, att såsom infortrad förklaring hemställa, att Konungens Befallningshavande måtte, på de skäl, som av drätselkammaren i dess ovanberörda yttrande åberopats, lämna Kungl. Maj:ts och Kronans förevarande besvärstalan utan vidare avseende.

Se serien A. N:o 7; sid. 99.

§ 152.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infortrat stadsfullmäktiges yttrande över av Kungl. Telegrafverket hos Konungens Befallningshavande gjord framställning i fråga om stadens rätt att påföra Telegrafverket utskylder till staden för brandredskapens underhåll; och beslöto stadsfullmäktige i enlighet med vad beredningsutskottet i avgivet utlåtande i ärendet föreslagit, att såsom infortrat yttrande åberopa den utredning, som av drätselkammaren enligt dess protokoll den 3 juni 1918 § 17 verkställts i anledning av de besvär, vilka av Kungl. Maj:t och Kronan anförts hos Konungens Befallningshavande över Kungl. Värmlands regemente för åren 1914 och 1915 påförda kommunalutskylder till staden för samma ändamål som de nu ifrågakomna utskylderna.

Se serien A. N:o 7; sid. 100.

§ 153.

Sedan stadsfullmäktige jämlikt sitt beslut den 21 december 1916 hos styrelsen för Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag gjord framställning angående utredning om järnvägens ekonomiska bärighet m. m., hade styrelsen till stadsfullmäktige inkommit med följande yttrande:

Se serien A. N:o 7; sid. 105.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit delta utlåtande:

Se serien A. N:o 7; sid. 108.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet; och beslöto stadsfullmäktige därjämte, på yrkande av Herr af Geijersstam, att lämna i uppdrag åt drätselkammaren att, därest majoren Nyström vore förhindrad verkställa undersökningen, träffa avtal därom med annan av kammaren lämplig befunnen person.

§ 154.

Hos stadsfullmäktige hade belysningsstyrelsen gjort följande framställning angående framdragande av elektrisk belysningsledning till Liseberg:

Se serien A. N:o 7; sid. 109.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda.

Se serien A. N:o 7; sid. 109.

Stadsfullmäktige biföllo beredningsutskottets hemställan.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeras den 25/6 1918.

HUGO ZIEGLER.

HANS CHRISTENSON.

M. BANDELIN.

Offentligen uppläst den 25 juni 1918; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
Karlstad 1918.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

Den 19 September.

N:o 9.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets förslag till fördelning av räntan för innevarande år å Mellqvistska slöjdstipendiefonden; 3:o) Beredningsutskottets utlåtande över drätselkammarens förslag angående utförande genom stadsarkitekten av nybyggnader och reparationer å stadens byggnader med undantag av folkskolorna och de affärsdrivande verkens byggnader m. m.; 4:o) D:o d:o över kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitténs framställning om anslag för kommitténs fortsatta verksamhet; 5:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens framställning angående tillägg till 4 § i reglementet för stadens folkskoleväsen; 6:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående framdragande av gator till kvarteret Udden m. m.; 7:o) D:o d:o över drätselkamma-	rens framställning angående täckande av vissa överskridna anslagsbelopp; 8:o) D:o d:o i anledning av stadsrevisionens berättelse över verkställd granskning av styrelsens för Karlstads läsestugor förvaltning och räkenskaper för tiden 1 oktober 1916—31 december 1917; 9:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om avkortning av rästutskylder från år 1917; 10:o) D:o d:o över saluhallsstyrelsens av drätselkammaren överlämnade framställning om anslag för borttagande av en trappa i saluhallen; 11:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående upptagande av ett 40-årigt amorteringslån å 1,020,000 kronor; 12:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över Karlstads

- sprittförsäljningsaktiebolags
hos Konungens Befallnings-
havande i länet gjorda ansök-
ning om rätt att under tre-
årsperioden 1919—1921 idka
handel med rusdrycker inom
Karlstad;
- 13:o) D:o d:o över drätselkamma-
rens framställning angående
inköp för stadens räkning av
viss del av ägofiguren N:o
282 i Tormestad;
- 14:o) D:o d:o över nykterhets-
nämndens förslag till fördel-
ning av 1918 års anslag till
nykterhetens befrämjande;
- 15:o) D:o d:o över styrelsens för
Tekniska afton- och söndags-
skolan begäran om anslag
för skolans verksamhet under
år 1919;
- 16:o) D:o d:o över dispensärstyrel-
sens framställning om löne-
förhöjning åt dispensärläka-
ren;
- 17:o) D:o d:o i anledning av Ko-
nungens Befallningshavan-
des i länet resolution angå-
ende yttrande från stadsfull-
mäktige över lärarelöne-
nämndens betänkande och
förslag.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 19 september 1918.

§ 155.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Welin och Karlsson, vilka emellertid för sin utevaro anmält förfall, som av stadsfullmäktige godkändes.

§ 156.

Vid sammanträdet början upplystes av Herr Clarholm, att ett flertal av stadsfullmäktiges ledamöter vore såsom ledamöter i det samtidigt pågående Värmlands läns landsting förhindrade att innevarande dag delta i fullmäktiges förhandlingar; och blev i anledning därav, på yrkande av Herr Clarholm, stadsfullmäktiges sammanträde ajournerat till nästkommande dag klockan 6 eftermiddagen.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Den 20 September.

§ 157.

Vid återföretagande av det från föregående dag ajournerade stadsfullmäktigesammanträdet förrättades till en början upprop, och befunnos därvid närvarande samtliga fullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Welin och Karlsson, vilka emellertid för sin utevaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 158.

All jämte Herr Ordföranden tisdagen den 24 innevarande september klockan 6 eftermiddagen å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Wahlberg och Strandman.

§ 159.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till beredningsutskottet.*

1. Konungens befälningshavandes i länet resolution med inforordande av stadsfullmäktiges yttrande över särskilda sakkunnigas förslag rörande det statsunderstödda pensionsväsendets centralisering;
2. Bokföringskommitténs redogörelse för kommittéuppdraget m. m.;
3. Belysningsstyrelsens av drätselkammaren överlämnade framställning angående framdragande av ledningar till kvarteret Udden samt i Grevgatan;
4. Drätselkammarens framställning angående tilläggsanslag för reparationer å stadens byggnader;
5. Magistratens resolution med inforordande av yttrande i anledning av byggmästaren H. Jansas besvär över hans taxering i Ludvika köping för år 1917;
6. Dispensärstyrelsens framställning om anslag för installering av elektriskt ljus i tuberkulohemmet å Herrhagen;
7. Hälsovårdsnämndens förslag angående förnyande av med landstinget gällande överenskommelse om vård på stadens epidemisjukhus av sjuka från länets landsbygd;
8. Drätselkammarens framställning angående godkännande av försäljning av stadens andel i tomten n:o 53 B i kvarteret Sothönan;
9. Drätselkammarens framställning angående beviljande av lån åt Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad;
10. Drätselkammarens framställning angående ansökan hos Kungl. Maj:t om rätt till visst ägoutbyte å Örsholmen;

B. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet.*

1. Brandstyrelsens framställning angående anläggande av brandtelegrafledning till nya hamnen;
2. Brandstyrelsens skrivelse med överlämnande av från brandmanskapet inkommet förslag till tjänste- och löneavtal;
3. Belysningsstyrelsens hemställan om anslag för inköp av elektriska lampor;
4. Hälsovårdsnämndens framställning om anslag för källarebyggnad vid epidemiska sjukhuset;
5. Styrelsens för Karlstads barnhem begäran om anslag för år 1919;
6. Styrelsens för Karlstads skollovskolonier framställning om anslag för år 1919;
7. Styrelsens för Karlstads arbetsstuga framställning om anslag för år 1919;

8. Stadens arbetsförmäns av Herr Håkansson som motion upptagna framställning angående ändrade bestämmelser för deras dyrtidstillägg;

9. Stadens arbetares av Herr Norsell som motion upptagna framställning angående höjning av till dem utgående dyrtidstillägg;

10. Särskilda framställningar från biblioteks- och föreläsningsstyrelsen angående anslag för år 1919 dels till stadsbiblioteket och dels till föreläsningsanstalten.

11. Hamnstyrelsens förslag till ändringar i ock tillägg till för staden gällande hamnordning:

C. Till pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet:

1. Hälsovårdsnämndens framställning angående pension åt stadsbarnmorskan Wilhelmina Adanson;

2. Folkskolestyrelsens framställning angående pension åt städerskan Matilda Olsson;

D. Till folkskolestyrelsen, hamnstyrelsen, belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:

Avlöningskommitterades förslag till inrättande av lönenämnd för staden.

§ 160.

Beslöt stadsfullmäktige att till byggnadsnämnden för kännedom överlämna Konungens befallningshavandes i länet utslag den 6 augusti 1918 angående fastställelse å stadsfullmäktiges beslut den 16 maj 1918 i fråga om bebyggande av tomten n:o 148 i kvarteret Sleipner.

§ 161.

Beslöt att i dagens protokoll skulle intagas följande från trädgårdsstyrelsen ingivna handlingar:

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

I enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 17 juni 1915 får trädgårdsstyrelsens härmed överlämna bifogade statavräkning för år 1917.

Enär styrelsens räkenskaper från 1917 års ingång föras å stadskamrerarekontoret, hänvisas till detsamma för inhämtande av detaljupplysningar.

För att tillförsäkra styrelsen nödigt behov av gödsel har avtal träffats med brandstyrelsen om tillhandahållande av spillningen från brandstationens stall.

Under året har förutom en del upplanteringar planteringen omkring teatern förbättrats och utökats med nya blomstergrupper; dessutom hava förberedande åtgärder vidtagits till förbättrande av planteringarna vid varmbadhuset och vid Haga pensionat.

I och för kultivering av jorden å Sandgrund har densamma under året varit upplåten åt folkskolestyrelsen och brandstyrelsen för odling av potatis och grönfoder.

Styrelsen har under året haft 6 sammanträden.

Karlstad den 27 februari 1918:

För styrelsen:

N. FR. LINDH.

Trädgårdsstyrelsens statavräkning år 1917.

	Enligt stat	Extra anslag	Summa	Verkliga	Över Under							
					beräknade							
<i>Utbetalningar:</i>												
Underhåll	6,100	240	6,340	5,437	31	902	69					
Allmänna utgifter	3,300	—	3,300	3,436	35	136	35					
Oförutsedda	200	—	200	1	50	—	198	50				
Matjord	1,000	—	1,000	530	—	—	470	—				
Grus	300	—	300	180	—	—	120	—				
Sandgrunds iordningsställande	1,000	—	1,000	789	99	—	210	01				
Nytt staket, stadsträdgården	887	50	1,420	1,428	—	8	—	—				
Kronor	12,787	50	772	50	13,560	—	11,803	15	144	35	1,901	20
<i>Inbetalningar:</i>												
Arrenden	650	—	650	650	—	—	—	—				
Platshyror	1,060	—	1,060	1,060	—	—	—	—				
Ersättning från hamnen	100	—	100	100	—	—	—	—				
Hundskatt	2,620	—	2,620	2,620	—	—	—	—				
Styrelsens egna inkomster	4,430	—	4,430	4,430	—	—	—	—				
Stadskassans tillskott	8,357	50	772	50	9,130	—	7,373	15	—	—	1,756	85
Kronor	12,787	50	772	50	13,560	—	11,803	15	—	—	1,756	85

Karlstad den 27 februari 1918.

För styrelsen:

N. FR. LINDH.

§ 162.

På förslag av Herr vice ordföranden beslöto stadsfullmäktige att i anledning av hertigens av Västmanland denna dag timade frånfälle avlåta kondoleanstelegram till Hans Maj:st Konungen; och uppdrogs åt Herr ordföranden att å fullmäktiges vägnar avfatta och underteckna telegrammet.

§ 163.

Sedan beredningsutskottet till erhållande av Mellqvistska slöjdstipendierna för innevarande år föreslagit folkskollärarne Gustaf Harry Gustafsson och Gustaf Nordengren, hade enligt vad hos stadsfullmäktige anmäldes, den sistnämnde avlidit; och beslöto stadsfullmäktige i anledning härav, *dels* att hälften av nu tillgängliga räntan å Mellqvistska slöjdstipendiefonden, i sin helhet uppgående till 500 kronor, skulle tilldelas folkskolläraren Gustaf Harry Gustafsson med skyldighet för honom att vid högre slöjdundervisningsanstalt genomgå en slöjdkurs å minst sex veckor och med rätt att uppbära hälften av stipendiet sedan han styrkt sig vara vid sådan läroanstalt inskriven, och den andra hälften då han visat sig hava under fyra veckor därstädes åtnjutit undervisning, *dels ock* att återstående del av räntan skulle reserveras till nästa år.

Se serien A. n:o 9 sid. 1.

§ 164.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående utförande genom stadsarkitekten av nybyggnader och reparationer å vissa av stadens byggnader:

Se serien A. n:o 9; sid. 2.

Häröver hade infortrade yttranden avgivits av hälsovårdsnämnden, brandstyrelsen, trädgårdsstyrelsen, fattigvårdsstyrelsen, saluhallsstyrelsen och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se serien A. n:o 9; sid. 5.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Svanbom bifall till utskottets förslag med den ändringen, att stadsbyggmästaren skulle, i stället för stadsarkitekten, utföra ifrågavarande reparationer samt vara närvarande vid delegationernas uppgörande av plan till underhållsarbeten; och blev vad Herr Svanbom sålunda yrkat av stadsfullmäktige bifallet.

§ 165.

Till stadsfullmäktige hade kommunala arbetslöshets- och hjälpkommittén inkommit med följande framställning om anslag för kommitténs fortsatta verksamhet:

Se serien A. n:o 9; sid. 6.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infortrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. n:o 9; sid. 10.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Svanbom bifall till utskottets förslag med tillägg, att den beräknade behållningen den 1 juli 1918 måtte få användas för bestridande av stadens andel i kostnaderna jämväl under innevarande års fjärde kvartal, samt att drätselkammaren måtte även för samma kvartal berättigas att förskottera den del av understödet, som kommer att bestridas av statsmedel.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med vad Herr Svanbom sålunda yrkat.

§ 166.

Angående tillägg till 4 § av reglementet för stadens folkskoleväsen hade folkskolestyrelsen hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se serien A. n:o 9; sid. 11.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A. n:o 9; sid. 12.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 167.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande framställning angående framdragande av gator till kvarteret Udden m. m.:

Se serien A. n:o 9; sid. 12.

I ärendet hade beredningsutskottet yttrat sig sålunda:

Se serien A. n:o 9; sid. 13.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 168.

Angående täckande av vissa överskridna anslagsbelopp hade drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se serien A. n:o 9; sid. 13.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande yttrande:

Se serien A. n:o 9; sid. 14.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 169.

I enlighet med beredningsutskottets hemställan beviljade stadsfullmäktige styrelsen för Karlstads läsestugor ansvarsfrihet för tiden 1 oktober 1916—31 december 1917.

Se serien A. n:o 9; sid. 15.

§ 170.

På sätt beredningsutskottet hemställt beslöto stadsfullmäktige att medgiva avkortning av restutskylder från 1917 års tre uppbördsstämmor till ett belopp av 9,080 kronor 77 öre.

Se serien A. n:o 9; sid. 16.

§ 171.

På därom av saluhallsstyrelsen gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige för borttagande av en trappa i saluhallen ett belopp av 1,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se serien A. n:o 9; sid. 17.

§ 172.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande av beredningsutskottet sedermera tillstyrkt framställning angående upptagande av ett 40-årigt amorteringslån å 1,020,000 kronor.

Se serien A. n:o 9; sid. 18.

Vid ärendets behandling hos stadsfullmäktige framhölls av Herrar Gullström och Osterman, att av de utgiftsposter, vilka voro avsedda att täckas genom ifrågavarande lån, flera vore av beskaffenhet att böra gäldas av uttaxerade medel och andra att amorteras under en kortare tid än den för lånet föreslagna; och beslöto stadsfullmäktige i anledning härav, på yrkande av Herr Osterman, att återremittera ärendet till drätselkammaren, som hade att efter vederbörande delegationers hörande inkomma med förnyad framställning i ämnet.

§ 173.

Genom magistraten hade Konungens befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktige yttrande över Karlstads Spritförsäljningsaktiebolags framställning angående rätt att under treårsperioden 1919—1921 idka handel med rusdrycker i Karlstad, vilken framställning var så lydande:

Se serien A. n:o 9; sid. 22.

Häröver hade infortrade yttranden avgivits,
dels av nykterhetsnämnden, så lydande:

Se serien A. n:o 9, sid. 24,

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde;

Se serien A. n:o 9; sid. 27.

Under överläggningen i ärendet yrkades:

av Herr Ankers i fråga om oktrotiden för spritförsäljningsaktiebolaget, att densamma måtte bestämmas till allenast ett år;

av Herr af Geijersstam, att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med vad beredningsutskottet föreslagit;

av Herr Strandman, att stadsfullmäktige måtte bifalla nykterhetsnämndens hemställan, samt, därest beredningsutskottets förslag i fråga om oktrotiden bifölles, att stadsfullmäktige måtte utöver de av nykterhetsnämnden föreslagna inskränkningarna för utminutereringen av spritdrycker hemställa, att i rusdrycksförordningen medgivna *dels* maximimängd sprit per månad måtte begränsas till två liter, *dels* ålder för inköpsrätt höjas till tjugofem år;

samt av Herr Gullström, att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med nykterhetsnämndens förslag, dock med följande ändringar och tillägg:

att av de ifrågasatta försäljningsställena av spritdrycker den s. k. bolagskrogen skulle indragas;

att de av bolaget begärda sex utskänkningsställena för vin och öl i samband med mat måtte tillstyrkas under villkor att bolaget i samband med ett av dem inrättar en under diskussionen såsom önskvärd framhållen folkrestaurang i större skala;

att de i nykterhetsnämndens förslag till inskränkningar i utminuteringsrätten under mom. 2 upplagna bestämmelserna rörande kvinnas rätt till inköp av rusdrycker måtte utgå;

samt att stadsfullmäktige måtte bifalla beredningsutskottets tilläggsförslag i fråga om tiderna för utskänkningen å Stadshotellet, Grands Hotell, Stadsträdgården och Frimurarelogen.

Herr Strandman förklarade att han, med frånträdande av sitt förslag om bifall till nykterhetsnämndens hemställan beträffande antal och plats för försäljningsställena av spritdrycker förenade sig i vad Herr Gullström därutinnan yrkat.

Stadsfullmäktige beslöt i ärendet;

dels, efter omröstning med 19 röster mot 15, avgivna för Herr Ankers yrkande, att i enlighet med beredningsutskottets förslag tillstyrka bolagets ansökan om tre-årig oktrot,

dels, efter omröstning med 18 röster mot 16, avgivna för Herr Gullströms yrkande, att tillstyrka av bolaget begärda sex försäljningsställen för spritdrycker, förlagda på sätt bolaget föreslagit:

dels, efter särskilda omröstningar, i vardera med 18 röster mot 16, avgivna för Herr Strandmans yrkande om bifall till nykterhetsnämndens förslag i saken, att tillstyrka bolagets framställning i fråga om antalet utminuteringsställen för vin och för öl samt dessa ställens förläggning;

dels, i fråga om utskänkningsställen för vin och öl i samband med servering av mat, att tillstyrka vad bolaget därutinnan ifrågasatt;

dels, beträffande de föreslagna inskränkningarna rörande utminutering av spritdrycker, att bifalla vad beredningsutskottet därutinnan hemställt, samt, efter omröstningar, med 22 röster mot 12 att avslå de föreslagna inskränkningarna om kvinnas inköpsrätt, med 20 röster mot 14 att biträda yrkandet om förbud för utminutering till militärpersoner av manskaps grad, som bo i logement, dit rusdrycker icke få medföras, samt, i båda fallen med 25 röster mot 10, att bifalla Herr Strandmans yrkande rörande maximikvantitet per månad och åldersgräns för inköpsrätt;

dels, efter omröstning med 19 röster mot 15, att avslå av nykterhetsnämnden föreslagna inskränkningar för utskänkingen av spritdrycker utöver de enligt lag gällande;

dels ock att bifalla beredningsutskottets förslag rörande utsträckning av utskänkingstiden å Stadshotellet, Grand Hotell, Stadsträdgården och Frimurarelogen.

Stadsfullmäktige hade sålunda beslutit, att i alla delar förordna bifall till Karlstads Spritförsäljningsaktiebolags ifrågavarande framställning om rätt till handel med rusdrycker inom staden under treårsperioden 1919—1921, dock med följande inskränkningar, nämligen: att utminutering icke må äga rum till den, som för de tre senaste åren resterar för obetalda kommunalutskylder eller pensionsavgifter, ej heller till den, som för sig, hustru eller minderårigt barn åtnjuter fattigunderstöd eller den, som brister i honom åliggande försörjningsplikt, samt heller icke till militärpersoner av manskaps grad, som bo i logement, dit rusdrycker icke få medföras, att den i rusdrycksförordningen medgivna högsta kvantitet för utminutering av spritdrycker av fyra liter i månaden måtte nedsättas till två liter i månaden, samt att i samma förordning bestämd åldersgräns för inköpsrätt av tjugooett år måtte höjas till tjugofem år.

Tillika hade stadsfullmäktige beslutit att hos Konungens befallningshavande hemställa om att utskänkingstiden för Stadshotellet, Grand Hotell, Stadsträdgården och Frimurarelogen måtte utsträckas till klockan 11 e. m. och teateraftnar till klockan 1/2 12 e. m., samt att utskänkingen å nämnda ställen måtte under

sön- och helgdagar få äga rum efter klockan 7 e. m. jämväl utan sammanhang med servering av mat.

Mot dessa stadsfullmäktiges beslut i vad de avsåge oktrotjliden för bolaget samt utskänkingsställesnas antal anförde Herr Strandman sin reservation.

§ 174.

Hos stadsfullmäktige hade drättselkammaren gjort följande framställning angående inköp för stadens räkning av viss del av ägofiguren n:o 285 i Tormestad.

Se serien A. n:o 9; sid. 28.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtande, så lydande;

Se serien A. n:o 9; sid. 29.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 175.

Till stadsfullmäktige hade nykterhetsnämnden med bifogande av redogörelse för 1917 års anslag till nykterhetens befrämjande inkommit med följande förslag angående innevarande års anslag för samma ändamål:

Se serien A. n:o 9; sid. 30.

Häröver hade drättselkammaren utlåtit sig sålunda:

Se serien A. n:o 9; sid. 35;

och beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med beredningsutskottets hemställan, att bifalla vad drättselkammaren sålunda föreslagit.

§ 176.

Styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan hade till stadsfullmäktige inkommit med följande förslag till stat för skolan för år 1919;

Se serien A. n:o 9; sid. 36.

Häröver hade drättselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid utskottet anförde:

Se serien A. n:o 9; sid. 39.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 177.

Hos stadsfullmäktige hade dispensärstyrelsen gjort följande framställning angående löneförhöjning åt dispensärläkaren:

Se serien A. n:o 9; sid. 39.

I ärendet hade infordrade utlåtanden avgivits av drättselkammaren, hälsovårdsnämnden och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se serien A. n:o 9; sid. 52.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Ljöfberg att stadsfullmäktige måtte *dels* bifalla beredningsutskottets förslag med den ändringen, att lönen bestämdes att utgå med 1,000 kronor för tuberkulosbyrån och 750 kronor för tuberkulossjukhuset å Klaraborg, *dels* ock bevilja dispensärläkaren två ålderstillägg, vardera å 250 kronor, efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring ävensom förklara nuvarande innchavaren berättigad till första ålderstillägget från och med år 1920.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets förslag med den av Herr Ljöfberg påyrkade ändringen, ävensom, efter omröstning med 21 röster mot 9, att avslå Herr Ljöfbergs yrkande om ålderstillägg

§ 178.

Sedan Konungens befallningshavande i länet lämnat stadsfullmäktige tillfälle att yttra sig över den s. k. lärarelönenämndens den 31 maj 1918 avgivna betänkande och förslag, hade, efter remiss, infordrade yttranden avgivits av drätselkammaren, flickskolestyrelsen och beredningsutskottet, därvid av flickskolestyrelsen viss utredning i ärendet verkstälts.

Vid ärendets behandling beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med vad beredningsutskottet hemställt, att, med överlämnande av den verkställda utredningen, förklara sig med hänsyn till betänkandets omfång och den korta tid, som stått stadsfullmäktige till buds att taga del av detsamma, icke beredda att i ärendet avgiva yttrande.

§ 179.

Till stadsfullmäktige hade brandstyrelsen inkommit med följande framställning angående pension åt brandmästaren G. A. Welin.

*Utdrag av protokoll hållet hos brandstyrelsen
i Karlstad den 29 juli 1918.*

---

§ 49.

Brandmästare G. A. Welin hade till brandstyrelsen inlämnat en så lydande skrivelse. Bil. § 49.

Efter överläggning i ärendet beslöt styrelsen att hos stadsfullmäktige anhålla, att brandmästare Welin från och med den 1 nästkommande oktober, då han anhållit få avgå från befattningen, måtte komma i åtnjutande av den pension, som enligt stadsfullmäktiges beslut den 21 juni 1917 § 112 blivit honom tillerkänd.

Denna § justerades genast.

In fidem:
PER ÅGREN.

Rätt utdraget betygar
PER ÅGREN.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits *dels* av drätselkammaren så lydande:

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 9 september 1918.*

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över brandstyrelsens framställning om pension åt brandmästaren G. A. Welin.

Sedan antecknats, att stadsfullmäktige den 21 juni 1917 beslutat att, därest brandmästare Welin den 1 juli 1917 avginge från brandmästarebefattningen, bevilja honom en årlig pension från och med sistnämnda dag av 1,500 kronor ävensom bestämt, att ifrågavarande pension skulle upptagas å brandstyrelsens stat, beslöt drätselkammaren hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja brandmästaren G. A. Welin en årlig pension från och med den 1 oktober 1918 av 1,500 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering, samt

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att ifrågavarande pension skall upptagas å brandstyrelsens stat.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 19 september 1918.*

§ 123.

Beredningsutskottet, som hade att yttra sig över brandstyrelsens framställning om pension åt brandmästare G. A. Welin, beslöt att i ärendet anföra följande:

Sedan stadsfullmäktige föregående år beräknat pensionen för Welin till 1,458 kronor och bestämt densamma utökad till 1,500 kronor, kan Welin för sin pension beräkna ytterligare ett tjänsteår, varför han enligt förut tillämpade

grunder vore berättigad till en pension av 1,512 kronor, vilken utskottet ansåg böra utökas uppåt till 1,550 kronor; och beslöt utskottet i följd härav hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja brandmästaren G. A. Welin en årlig pension från och med den 1 oktober 1918 av 1,550 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att ifrågavarande pension skall upptagas å brandstyrelsens stat.

Denna paragraf justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS

Justerat den 24 september 1918.

HUGO ZIEGLER.

AUG. WAHLBERG.

ERNST STRANDMAN.

Offentligen uppläst den 24 september 1918; belygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD
KARLST.-T:ns A.-B:s TRYCKERI 1913.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

Den 17 Oktober.

N:o 10.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
- 2:o) Beredningsutskottets förslag till val av ledamöter i pensioneringskommittén;
- 3:o) Beredningsutskottets utlåtande över drätselkammarens framställning angående försäljning av stadens andel i tomten N:o 53 B i kvarteret Sothönan;
- 4:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående beviljande av lån åt aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad för uppförande av byggnader å tomterna N:ris 148 i kvarteret Sleipner och 116 i kvarteret Liljan;
- 5:o) D:o d:o över hälsovårdsnämndens förslag angående förnyande av med landstinget gällande överenskommelse om vård å stadens epidemisjukhus av sjuka från länets landsbygd;
- 6:o) D:o d:o över dispensärstyrelsens framställning om anslag för installation av elektriskt ljus i tuberkulohemmet å Herrhagen;
- 7:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med infor drande av stadsfullmäktiges yttrande över av byggmästaren H. Jansa anförda besvär däröver att han för år 1917 blivit taxerad till beviljning inom Ludvika köping;
- 8:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning i fråga om ägoutbyte av mark å Örsholmen;
- 9:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om tilläggsanslag för reparationsarbeten innevarande år å stadens byggnader m. m.;
- 10:o) D:o d:o över belysningsstyrelsens av drätselkammaren

- överlämnade framställning
angående framdragande av
gasledning till kvarteret
Udden samt i Grevgatan
- 11:o) D:o d:o i anledning av bokfö-
ringskommitténs redogörelse
för kommittéuppdraget m.
m.;
- 12:o) D:o d:o i anledning av Ko-
nungens Befallningshavan-
des i länet resolution med in-
fordrande av stadsfullmäkti-
ges yttrande över av särskilda
kommittéerade utarbetat för-
slag rörande det statsunder-
stödda pensionsväsendets
centralisering;
- 13:o) D:o d:o över Johan Brandéns
m. fl:s av Herr Gullström
som motion upptagna fram-
ställning angående framdra-
gande av elektriskt ljus till
sökandenas fastigheter;
- 14:o) D:o d:o över styrelsens för
stadsbiblioteket och föreläs-
ningsanstaltens framställ-
ning om anslag till biblio-
teksverksamheten för år
1919;
- 15:o) D:o d:o över styrelsens för
stadsbiblioteket och föreläs-
ningsanstalten framställ-
ning om anslag till föreläs-
ningsverksamheten för år
1919.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 17 oktober 1918.

§ 180.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Welin, Lindh, Löfberg, Osterman, Östman och Flood samt Fru Hellberg, vilka emellertid för sin utevaro anmält förfall, som av stadsfullmäktige godkändes.

§ 181.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 22 innevarande oktober kl. 6 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Svahn och Vendel.

§ 182.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1. Magistratens framställning angående inköp av en räknemaskin för kronokassörskontoret;
2. Magistratens skrivelse med överlämnande av framställning från Föreningen Sveriges städers kronouppbörds tjänstemän angående ersättning för upprättande av i 14 § av pensionsförsäkringslagen omförmäld förteckning;
3. Magistratens skrivelse med överlämnande av exekutionsvaktmästarnes framställning om ny löneroglering;
4. Föreståndarinnans för slummens barnkoloni framställning om anslag till barnkolonien för år 1919;
5. Byggnadsnämndens anhållan om ytterligare förslagsanslag för innevarande år för arbetet med stadens nymätning;
6. Byggnadsnämndens framställning om anslag till hantlangningshjälp vid stadsplaneutredningar under innevarande år;
7. Fattigvårdsstyrelsens framställning angående löneförhöjningar åt sysslo-
mannen, kassören och tillsyningsmännen.
8. Brandstyrelsens anhållan om tilläggsanslag för innevarande år;

9. N. A. Johanssons m. fl:s av Herr Norsell som motion upplagna framställning angående reparation av den s. k. Erikstadsvägen;
10. C. J. Schröders m. fl:s av Herr Norsell som motion upptagna framställning angående höjning av dem tillerkända kristidstillägg;
11. Livsmedelsnämndens framställning angående ytterligare rörelsekapital;
12. Hälsovårdsnämndens framställning om anslag till semesterarvode å förste stadsläkareljänsten för innevarande år;
13. Hamnstyrelsens anhållan om anslag för anskaffande av kranskopor;
14. Samma styrelses framställning om fyllnadsanslag för innevarande år;
15. Byggnadsnämndens framställning om anslag för mättningsarbeten under år 1919;
16. Folkskolestyrelsens framställning i fråga om beräkning av kristidstillägg åt folkskolans handarbetslärarinnor och skolkökslärarinnor.

B. *Till nykterhetsnämnden och beredningsutskottet:*

Hilma Kristina Lindqvists hos Konungens Befallningshavande i länet gjorda framställning om rätt till försäljning av pilsnerdricka.

C. *Till egnahemskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Herr N. Fr. Lindhs motion angående beviljande av kommunalt understöd till underlättande av bostadsproduktion.

D. *Till beredningsutskottet:*

1. Magistratens resolution rörande förnyad prövning av den för stadslä-
läkarne här i staden antagna instruktionen;
2. Drätselkammarens framställning om tilläggsanslag för gatuarbeten inne-
varande år;
3. Drätselkammarens förslag till underhållsarbeten å stadens byggnader
under år 1919.

§ 183.

Till ledamöter i pensioneringskommittén efter läroverksadjunkten A. Zachrison, som avflyttat från staden, samt framlidne tillsyningsmannen Alfr. Johnson utsågo stadsfullmäktige stadskamreraren H. Westlin och gasmästaren A. W. Lindh.

Se Serien A. N:o 10; sid. 1.

§ 184.

Angående försäljning av stadens andel i tomten N:o 53 B i kvarteret Sot-hönan hade drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 10; sid. 1.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 10; sid. 5.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 185.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående beviljande av lån åt Aktiebolaget Smålägenheter i Karlstad.

Se Serien A. N:o 10; sid. 5.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 7.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 186.

Angående förnyande av med landstinget gällande överenskommelse om vård å stadens epidemisjukhus av sjuka från länets landsbygd hade hälsovårdsnämnden hos stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 10; sid. 8.

I ärendet hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infortrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 10; sid. 9.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 187.

Hos stadsfullmäktige hade dispensärstyrelsen gjort en så lydande framställning angående anslag för installation av elektriskt ljus i tuberkulohemmet å Herrhagen:

Se Serien A. N:o 10; sid. 10.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 10; sid. 10.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 188.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i Kopparbergs län infortrat stadsfullmäktiges yttrande över av byggmästaren H. Jansa anförda besvär

däröver, att han för 1917 blivit taxerad till bevillning inom Ludvika köping; varande besvärerna med därtill hörande handlingar så lydande;

Se Serien A. N:o 10; sid. 11.

Häröver hade beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 13;

och beslöto stadsfullmäktige, med bifall till vad beredningsutskottet sålunda föreslagit, att, enär byggmästaren Jansa rätteligen varit för år 1917 mantalsskriven i Karlstad och därstädes jämväl för samma år taxerad till bevillning samt inkomst- och förmögenhetsskatt, men dylik taxering icke, såvitt visats, ägt rum inom Ludvika köping, såsom infordrat utlåtande förklara sig icke hava något att erinra mot bifall till byggmästaren Jansas ifrågavarande besvär.

§ 189.

På därom av drätselkammaren gjord framställning, som av beredningsutskottet tillstyrkts, beslöto stadsfullmäktige för sin del att till K. J. O. Johansson å Örsholmen avhända sig ägofiguren N:o 425 å Örsholmen mot erhållande av 20,000 kvadratmeter av den närmast Örsholmstjärnet belägna delen av ägofiguren N:o 449 å Örsholmen samt att till detta ägouthyte söka Kungl. Maj:ts tillstånd.

Se Serien A. N:o 10; sid. 13.

§ 190.

På därom av drätselkammaren gjord framställning, som av beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige ett tilläggsanslag av 5,000 kronor för reparations- och underhållsarbeten innevarande år å stadens byggnader m. m., vilket belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Se Serien A. N:o 10; sid. 16.

§ 191.

Hos stadsfullmäktige hade belysningsstyrelsen gjort en så lydande framställning angående framdragande av gasledning till kvarteret Udden samt i Grevgatan:

Se Ser. A. N:o 10; sid. 17.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 10; sid. 17.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 192.

Efter tagen del av en av bokföringskommittén till stadsfullmäktige ingiven redogörelse för kommittéuppgiften beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med vad beredningsutskottet i avgivet yttrande hemställt, att, under uttalande av sin tacksamhet för vad kommittén uträttat, förklara densamma entledigad från sitt uppdrag.

Se Serien A. N:o 10; sid. 18.

§ 193.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges yttrande över av särskilda kommittéerade utarbetat förslag rörande det statsunderstödda pensionsväsendets centralisering, beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med vad beredningsutskottet i avgivet utlåtande i ärendet hemställt, att, under uttalande av att den tid, som varit tillmätt för stadsfullmäktiges yttrande, icke medgivit vare sig erforderlig utredning genom stadens pensioneringskommitté och drätselkammare eller möjlighet för stadsfullmäktiges ledamöter att nöjaktigt sätta sig in i frågan, förklara sig icke beredda att i ärendet avgiva yttrande.

Se Serien A. N:o 10; sid. 20.

§ 194.

Hos stadsfullmäktige hade Johan Brandén m. fl. gjort en så lydande av Herr Gullström som motion upptagen framställning angående framdragande av elektriska ljusledningar till sökandenas fastigheter å Örsholmen:

Se Serien A. N:o 10; sid. 21.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits av belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se Serien A. N:o 10; sid. 23.

Under överläggningen i ärendet yrkades följande tillägg till beredningsutskottets förslag, nämligen *dels* av Herr Norsell, att sökandena skulle berättigas avbetala det kontanta bidraget av 500 kronor under loppet av fem år, *dels ock* av Herr Håkansson att stadsfullmäktige måtte hänskjuta till belysningsstyrelsen att bestämma angående tiden och sättet för erläggandet av samma bidrag; och beslöto stadsfullmäktige bifalla beredningsutskottets förslag med det av Herr Håkansson därtill föreslagna tillägget.

§ 195.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningssalstalten gjort en så lydande framställning angående anslag till biblioteksverksamheten för nästkommande år:

Se Serien A. N:o 10; sid. 24.

I ärendet hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se Serien A. N:o 10; sid. 25.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 196.

Till stadsfullmäktige hade styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningssalsten inkommit med följande framställning angående anslag till föreläsningssamheten för nästkommande år:

Se Serien A. N:o 10; sid. 26.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 10; sid. 27.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 197.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med en så lydande framställning angående försäljning till firman Bröderna Wästlund av visst tomtområde inom kvarteret Mejseln:

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 13 september 1918.

§ 11.

Från firman Bröderna Wästlund hade inkommit en så lydande skrivelse:

”Till Drätselkammaren i Karlstad.

Under sistlidne januari månad inlämnade vi en förfrågan å pris pr kvadratfot å halva kvarteret Mejseln å Herrhagen, vilket ärende av kammaren behandlades den 14 januari.

Då nu frågan fortfarande står på samma ståndpunkt utan avgörande frågas om saken ej kunde ordnas på samma sätt som skett beträffande tomtförsäljningen till Karlstads Snickerifabrik, nämligen att ett pris fastställes pr kvadratfot, samt viss del av köpesumman kontant erlades och det resterande då området blir reglerat så att köpebrev kan av kammaren utfärdas.

Vårt behov skulle i och för industriellt ändamål för närvarande vara cirka

30,000 kv.-fot varå vi önskade få kammarens tillstånd att få uppföra byggnader efter av byggnadsnämnden godkänd ritning.

Vi avser därför nu vördsamt anhålla att kammaren ville taga denna fråga under förnyad omprövning.

Karlstad den 20 aug. 1918.

Högaktningsfullt
BRÖDERNA WÄSTLUND.“

Enligt av stadsingeniören nu lämnad utredning skulle till sökandefirman lämpligen kunna försäljas ett tomtområde om 3,600 kvadratmeter i föreslagna kvarteret Mejselns västra del med tillhörande 870 kvadratmeter gatumark.

Det antecknades, att förslag till stadsplan för ifrågakvarteret, till industri-
tomter avsedda del av stadsområdet för närvarande vore på Kungl. Maj:ts prövning beroende.

Då drätselkammaren fann det vara av synnerligt intresse för staden, att området snarast möjligt komme att tagas i bruk för sitt nyssnämnda ändamål, beslöt kammaren, som fann en köpeskilling av 8,000 kronor, däruti inbegripet ersättning för befrielse från framtida skyldighet att inlösa gatumark, skälig, ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga drätselkammaren att under förbehåll av den föreslagna stadsplanens fastställande ävensom av vederbörligt medgivande för staden att avyttra tomten från det i planen ingående området, till firman Bröderna Wästlund försälja ett tomtområde om 3,600 kvadratmeter i föreslagna kvarteret Mejselns västra del mot en köpeskilling av 8,000 kronor, däruti inbegripet ersättning för befrielse från den tomtägaren eljest åvilande skyldighet att inlösa gatumark, och med skyldighet för köparen att utan ersättning underkasta sig ej mindre de ringare jämkningar i avseende å areal, som vid en blivande tomtindelning möjligen visa sig nödiga, än även de särskilda byggnadsbestämmelser, som kunna bliva för området fastställda.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 17 oktober 1918.*

§ 139.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra

sig över drätselkammarens framställning angående försäljning till firman Bröderna Wästlund av 3,600 kvadratmeter i västra delen av det föreslagna kvarteret Mejseln, beslöt efter tagen del av handlingarna anföra följande:

Enligt utskottets åsikt vore det av drätselkammaren föreslagna priset allt för lågt, och ansåge sig utskottet därför icke kunna tillstyrka den ifrågasatta försäljningen till berörda pris. Som utskottet emellertid under hand inhämtat, att firman vore villig betala ett förhöjt pris av 25 öre per kvadratfot, vilket pris utskottet fann tillfredsställande, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bifalla vad drätselkammaren i ärendet föreslaget, dock med den ändringen, att köpeskillingen höjes till ett belopp beräknat efter 25 öre kvadratfoten samt under de ytterligare villkor, att köparen skall vara skyldig att själv bekosta erforderlig utfyllning och att det icke skall åligga staden att utlägga vägar och utdraga ledningar till området, förrän stadsplan för detsamma blivit fastställd.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr Svanbom bifall till beredningsutskottets förslag med den ändringen, att priset måtte bestämmas till 25 öre pr kvadratfot tomtmark och 12¹/₂ öre per kvadratfot gatumark samt att gatumarken skulle likvideras på samma gång som tomtmarken, *dels ock* av Herr Ankers, att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med Beredningsutskottets förslag med den ändringen, att priset bestämdes till 10,000 kronor i ett för allt.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med Herr Svanboms yrkande; och hade stadsfullmäktige alltså beslutat att, under förutsättning av den föreslagna stadsplanens fastställande ävensom av vederbörligt medgivande för staden att avyttra tomten från det i planen ingående området, till firman bröderna Wästlund försälja ett tomtområde om 3,600 kvadratmeter i föreslagna kvarteret Mejseln västra del mot en köpeskillning beräknad efter ett tomtpris av 25 öre per kvadratfot samt med skyldighet för köparen *att* inlösa och samtidigt med tomtmarken likvidera till området hörande 870 kvadratmeter gatumark till ett pris beräknat efter 12¹/₂ öre per kvadratfot, *att* utan ersättning underkasta sig ej mindre de ringare jämkningar i avseende å areal, som vid en blivande tomtindelning möjligen visa sig nödiga, än även de särskilda byggnadsbestämmelser, som kunna bliva för området fastställda, *att* själv bekosta erforderlig utfyllning av området, *samt att* icke påfordra att staden skall utlägga vägar och utdraga ledningar till området, förrän stadsplan för detsamma blivit fastställd.

§ 198.

På därom av stadsrevisionen avgivet förslag, som av beredningsutskottet tillstyrks, beslöto stadsfullmäktige att i sifferrevisionen för innevarande år utse, *dels* till ledamot efter bankkamreraren J. Lindgren, som avflyttat från orten, nuvarande förste suppleanten banktjänstemannen Gustaf Nordström, *dels ock* till suppleanter i stället för den sistnämnde samt postexpeditören Ivan Broqvist, som likaledes avflyttat från orten, förste postexpeditören Valdemar Lydén och bankkamreraren Carl Eliasson att ingå såsom respektive andre och tredje suppleant.

§ 199.

Det antecknades att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.
Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 22 oktober 1918.

HUGO ZIEGLER.

VALDEMAR VENDEL. AXEL SVANBOM.

Offentligen uppläst den 22 oktober 1918; helygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
Karlstad 1918

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

Den 21 November.

N:o 11.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av magistratens resolution med överlämnande av Kungl. Medicinalstyrelsens skrivelse rörande förnyad prövning av den av stadsfullmäktige antagna instruktionen för stadsläkarne här i staden i anledning av mot densamma gjorda erinringar från Kungl. Medicinalstyrelsen och styrelsen för Svenska Stadsläkareföreningen; 3:o) D:o d:o över belysningsstyrelsens framställning angående inköp av elektriska lampor; 4:o) D:o d:o över hälsovårdsnämndens framställning angående uppförande av en källarbyggnad vid epidemisjukhuset; 5:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads barnhem framställning om anslag för år 1919; 6:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads Arbetsstuga framställning om anslag för år 1919; 7:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående anslag till hyresnämnden för år 1919; 8:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående anslag till Karlstads allmänna intressekontor, förening u. p. a.; 9:o) D:o d:o i anledning av hälsovårdsnämndens förnyade yttrande över	dispensärstyrelsens förslag till utgifts- och inkomststat för år 1918; 10:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående tilläggsanslag för utförande av för innevarande år beslutade gatuarbeten; 11:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads förening för anordnande av skollovs-kolonier framställning om anslag för år 1919; 12:o) D:o d:o över kommunalarbetarnes i Karlstad av Herr Norsell som motion upplagna framställning angående förhöjt kristidstillägg; 13:o) D:o d:o över brandstyrelsens framställning angående anläggande av en brandtelegrafledning till nya hamnen; 14:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående anslag för underhåll av stadens under kammarens vård stående fastigheter under år 1919; 15:o) D:o d:o över byggnadsnämndens framställning om förslagsanslag till bestridande av kostnader för mätningensarbeten vid stadsplaneutredningar; 16:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads barnkrubbor framställning om extra anslag för år 1919; 17:o) D:o d:o över byggnadsnämndens framställning angående tilläggsan-

- slag för år 1918 för stadens nymätning;
- 18:o) D:o d:o över byggnadsnämndens framställning om anslag för mätningensarbeten under år 1919;
- 19:o) D:o d:o över hamnstyrelsens framställning om anslag för anskaffande av kranskopor;
- 20:o) D:o d:o i anledning av magistratens skrivelse med överlämnande av Föreningen Sveriges Städers Kronouppbördstjänstemäns framställning i fråga om beredande av ersättning av statsmedel åt kronouppbörds-kassören för uprättande av i 14 § av pensionsförsäkringslagen omförmäld förteckning;
- 21:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående framdragan-de av vatten- och avloppsledningar till tomterna n:ris 107 och 116 i kvarteret Liljan;
- 22:o) D:o d:o över hälsovårdsnämndens framställning angående gottgörelse till t. f. förste stadsläkaren för av honom utbetald ersättning till se-mestervikarie innevarande år;
- 23:o) D:o d:o över livsmedelsnämndens framställning om ytterligare rörelsekapital;
- 24:o) D:o d:o över kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitténs framställning i fråga om rätt för kommittén att utbetala understöd i enlighet med bestämmelserna i Kungl. kungörelsen den 16 augusti 1918;
- 25:o) D:o d:o över brandstyrelsens framställning angående tilläggsanslag för år 1918;
- 26:o) D:o d:o över magistratens framställning angående inköp av en ad-deringsmaskin för kronokassörskon-toret;
- 27:o) D:o d:o över hamnstyrelsens framställning angående fyllnadsanslag för utförande av vissa beslutade an-läggningar och arbeten;
- 28:o) D:o d:o över A. Anderssons m. fl. i stadens tjänst anställda förmäns av Herr Håkansson som motion upptagna framställning angående ökning av dem tillerkänt dyrtidstillägg även-som vissa andra stadens befattnings-havares framställningar i enahanda syfte;
- 29:o) D:o d:o över föreståndarinnans för frälenningsarméns slumverksamhet inom staden framställning om anslag till slummens barnkoloni för år 1919;
- 30:o) D:o d:o över flickskolestyrelsens framställning angående pensionsförhöjning åt förutvarande lärarinnan vid flickskolan Hildur Tengberg;
- 31:o) D:o d:o över hälsovårdsnämndens framställning angående pension åt sjuksköterskan Gerda Flach;
- 32:o) D:o d:o över flickskolestyrelsens framställning om anslag från staden för åren 1919—1921;
- 33:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående ytterligare rörelsekapital för stadens centralför-råd;
- 34:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående tilläggsan-slag för vattenverket innevarande år;
- 35:o) D:o d:o över särskilda kommitté-rades framställning angående tillsät-tande av en lönenämnd för staden;
- 36:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående anslag till gatuarbeten under år 1919;
- 37:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående anslag till underhållsarbeten å stadens landsvä-gar under år 1919.
- 38:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående upptagande av amorteringslån till täckande av anslag till byggnadsverksamhetens understödjande.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 21 november 1918.

§ 200.

I anledning av förfall för Herr ordföranden leddes förhandlingarna vid sammanträdet av Herr vice ordföranden.

§ 201.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herr ordföranden.

§ 202.

Att jämte Herr vice ordföranden onsdagen den 27 innevarande november klockan 6 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Noréus och Håkansson.

§ 203.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1. Dispensärstyrelsens framställning angående tilläggsanslag för innevarande år;
2. Flickskolestyrelsens framställning angående upprättande av två nya ämneslärarinnebefattningar vid flickskolan;
3. Badhusstyrelsens framställning angående tilläggsanslag för innevarande år;
4. Fattigvårdsstyrelsens framställning angående tilläggsanslag för innevarande år;
5. Stadsrevisionens begäran om anslag för siffergranskning av livsmedelsnämndens räkenskaper;
6. Hamnstyrelsens framställning angående vissa anslag för år 1919;
7. Belysningstyrelsens förslag angående ökning av gaspriset;
8. Hälsovårdsnämndens anhållan om tilläggsanslag för innevarande år;

9. Belysningsstyrelsens framställning angående anslag å extra stat för år 1919;
10. Hälsovårdsnämndens framställning i fråga om bestämmande av arvode åt förste stadsläkarens vikarie;
11. Flickskolestyrelsens framställning angående tilläggsanslag för innevarande år;

B. Till beredningsutskottet:

1. Byggnadsnämndens förslag till taxa för stadsingenjören;
2. Drätselkammarens framställning om anslag för upprättande av registerkarta för staden;
3. Drätselkammarens framställning om anslag för utvidgning och ombyggnad av statens järnvägars stationer i Karlstad;
4. Drätselkammarens framställning angående inköp av ägofiguren N:o 1057 å Lötudden;
5. Värmlands polisförenings av magistraten överlämnade framställning angående rätt för ombud för föreningen att delta i överläggningen angående stadens poliskårs lönefråga;
6. Särskilda för yttrande till stadsfullmäktige överlämnade framställningar från G. Nilsson m. fl. angående rätt till handel med vissa begagnade föremål.

C. Till egnahemskommittén, byggnadsnämnden och beredningsutskottet:

Drätselkammarens framställning om anslag för uppförande av till uthyrning avsedda mindre bostadshus å Sundstadsområdet.

D. Till byggnadsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet:

Karlstads spinneri- & väveriaktiebolags av Herrar Svensson och Svanbom som motion upplagna framställning i fråga om ändrad stadsplan för viss del av ägofiguren N:o 508.

E. Till lönenämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet:

1. Särskilda framställningar från folkskolestyrelsen angående löneroglering åt folkskoleinspektören och stadens lärarekår;
2. Herr S. Gullströms motion angående dyrtidstillägg åt stadens befattningshavare för nästkommande år;
3. Skorstensfejaren A. Sundelius framställning angående löneförhöjning;
4. Flickskolestyrelsens framställning angående kristidstillägg åt flickskolans lärarinnekår för nästkommande år;

5. Brandstyrelsens framställning angående ändrade tjänste- och lönebestämmelser för stadens brandkår;
6. Stadens poliskårs av magistraten överlämnade framställning angående lönereglering;
7. Hälsovårdsnämndens framställning angående ersättning till stadsveterinären för mistade sportler;
8. Herr Strandmans motion angående ökat kristidstillägg åt folkskolans lärarekår.

F. *Till hälsovårdsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

K. A. Strids i Eriksdal av Herr Norsell som motion upptagna framställning angående reglering av avloppsdiket från Sundstadtjärnet.

§ 204.

Sedan Kuugl. Medicinalstyrelsen vid granskning av den av stadsfullmäktige antagna instruktionen för stadsläkarne här i staden efter hörande av Svenska Stadsläkareföreningens styrelse lämnat stadsfullmäktige tillfälle att i anledning av mot instruktionen framsända anmärkningar företaga densamma till förnyad prövning, hade magistaaten genom resolution den 12 oktober 1918 till stadsfullmäktige överlämnat handlingarna i ärendet, vilka voro av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 11; sid. 1.

I ärendet hade infordrade utlåtanden avgivits av hälsovårdsnämnden och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se Serien A. N:o 11; sid. 15.

Stadsfullmäktige beslöt i enlighet med vad utskottet sålunda hemställt.

§ 205.

Hos stadsfullmäktige hade Belysningsstyrelsen gjort en så lydande framställning angående inköp av elektriska lampor:

Se Serien A. N:o 11; sid. 16.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anfördes:

Se Serien A. N:o 11; sid. 16.

Under överläggningen yrkades av Herr Osterman bifall till utskottets förslag med den ändringen, att för inköpet erforderliga medel skulle anskaffas genom tillfälligt lån; och blev vad Herr Osterman sålunda yrkat, av stadsfullmäktige bifallet.

§ 206:

Med bifall till en av hälsovårdsnämnden gjord och av drätselkammaren tillstyrkt framställning angående uppförande av källarbyggnad vid epidemisjukhuset beslöto stadsfullmäktige att därtill bevilja ett belopp av 4,925 kronor att anskaffas genom upplåning.

Se Serien A. N:o 11; sid. 17.

§ 207.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads Barnhem gjort en så lydande framställning om anslag för år 1919:

Se Serien A. N:o 11; sid. 19.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infortrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 11; sid. 22.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 208.

Styrelsen för Karlstads Arbetsstuga hade till stadsfullmäktige inkommit med följande framställning om anslag för år 1919:

Se Serien A. N:o 11; sid. 23.

I ärendet hade infortrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anført:

Se Serien A. N:o 11; sid. 24.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 209.

Med bifall till en av drätselkammaren därom gjord framställning, beslöto stadsfullmäktige att mot redovisningsskyldighet ställa till Hyresnämndens förfogande för bestridande av dess omkostnader under år 1919, ett anslag av 3,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se Serien A. N:o 11; sid. 25.

§ 210.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med en så lydande framställning angående anslag till Karlstads Allmänna Intressekontor, förening u. p. a.

Se Serien A. N:o 11; sid. 27.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 29.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Karlsson, att stadsfullmäktige måtte, med bifall till föreningens hos drätselkammaren gjorda anhållan, bevilja densamma ett anslag av 314 kronor under de av utskottet föreslagna villkoren; och blev vad Herr Karlsson sålunda yrkat, av stadsfullmäktige bifallet.

§ 211.

Efter återremiss i ärendet hade Hälsovårdsnämnden avgivit ett så lydande utlåtande över dispensärstyrelsens förslag till utgifts- och inkomststat för år 1918:

Se Serien A. N:o 11; sid. 30.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 31.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Osterman bifall till beredningutskottets förslag med den ändringen, att för täckande av bristen erforderliga medel skulle anskaffas genom uttaxering; och beslöto stadsfullmäktige bifalla vad Herr Osterman sålunda yrkat.

§ 212.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med en så lydande framställning angående tilläggsanslag för utförande av för innevarande år beslutade gatuarbeten.

Se Serien A. N:o 11; sid. 31.

I ärendet hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 33.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 213.

Till stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier inkommit med en så lydande framställning om anslag för år 1919:

Se Serien A. N:o 11; sid. 34.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infortrade yttranden därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 11; sid. 35.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 214.

Till stadsfullmäktige hade kommunalarbetarne i Karlstad ingivit en så lydande, av Herr Norsell som motion upptagen framställning angående förhöjt kristidstillägg:

Se Serien A. N:o 11; sid. 35.

Häröver hade drätselkammaren efter hörande av avtalskommittén ävensom beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid utskottet anfört:

Se Serien A. N:o 11; sid. 38.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 215.

Med bifall till en av Brandstyrelsen gjord och av drätselkammaren tillstyrkt framställning angående anläggande av en brandtelegrafledning till Nya hamnen, beslöto stadsfullmäktige att därtill bevilja ett anslag av 1,050 kronor att anskaffas genom upplåning.

Se Serien A. N:o 11; sid. 38.

§ 216.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med en så lydande framställning angående anslag för underhåll av stadens under kammarens vård stående fastigheter under år 1919:

Se Serien A. N:o 11; sid. 40.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 43.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 217.

Hos stadsfullmäktige hade byggnadsnämnden gjort en så lydande framställning om förslagsanslag till bestridande av kostnader för mättningsarbeten vid stadsplaneutredningar.

Se Serien A. N:o 11; sid. 44.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se Serien A. N:o 11; sid. 45.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 218.

Styrelsen för Karlstads Barnkrubbor hade till stadsfullmäktige inkommit med en så lydande framställning om extra anslag för år 1919:

Se Serien A. N:o 11; sid. 46.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 11; sid. 49.

Vad utskottet hemställt, blev, av stadsfullmäktige bifallet.

§ 219.

Med bifall till en av byggnadsnämnden därom gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige byggnadsnämnden ett ytterligare förslagsanslag för år 1918 av 2,000 kronor för fortsättande av det påbörjade arbetet med stadens nymätning; och bestämdes att det sålunda beviljade beloppet skulle, där tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se Serien A. N:o 11; sid. 50.

§ 220.

Med bifall till en av byggnadsnämnden därom gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beslöto stadsfullmäktige att till bestridande av kostnader för stadens nymätning, bevilja byggnadsnämnden för år 1919 ett förslagsanslag av 23,000 kronor, att i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se Serien A. N:o 11; sid. 52.

§ 221.

På därom av hamnstyrelsen gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige hamnstyrelsen för anskaffande av kranskopor ett anslag för år 1919 av 11,700 kronor att anskaffas genom upplåning,

Se Serien A. N:o 11; sid. 54.

§ 222.

Med resolution den 25 september 1918 hade magistraten till stadsfullmäktige för laglikmätig åtgärd överlämnat en så lydande framställning från Föreningen Sveriges Städernas Kronouppbördstjänstemän ifråga om beredande av ersättning av statsmedel åt kronokassören för upprättande av i 14 § av Pensionsförsäkringslagen omförmäld förteckning.

Se Serien A. N:o 11; sid. 56.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infortrade utlåtanden därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 11; sid. 60.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 223.

Med bifall till en av drätselkammaren därom gjord framställning, som av beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige för nedläggande av vatten- och avloppsledningar i Fryksdalsgatan till Aktiebolaget Smålägenheter i Karlstad nybyggnader å tomterna n:ris 107 och 116 i kvarteret Liljan ett belopp av 9,200 kronor att utgå av det för gatu- och ledningsarbeten upptagna lånet.

Se Serien A. N:o 11; sid. 61.

§ 224.

Uppå därom av Hälsovårdsnämnden gjord framställning som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige ett belopp av 363 kronor 75 öre som gottgörelse åt t. f. förste stadsläkaren för av denne utbetald ersättning till semestervikarie innevarande år; och bestämdes att sålunda beviljat belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Se Serien A. N:o 11; sid. 63.

§ 225.

Till stadsfullmäktige hade Livsmedelsnämnden inkommit med en så lydande framställning angående ytterligare rörelsekapital:

Se Ser. A. N:o 11; sid. 64.

Häröver hade infortrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförts:

Se Serien A. N:o 11; sid. 66.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Osterman bifall till utskottets förslag med den ändringen, att för anslaget erforderliga medel skulle anskaffas genom tillfällig upplåning; och blev vad Herr Osterman sålunda yrkat av stadsfullmäktige bifallet.

§ 226.

Till stadsfullmäktige hade Kommunala Arbetslöshets- och Hjälpkommittén inkommit med en så lydande framställning ifråga om rätt för kommittén att ut-

betala understöd i enlighet med bestämmelserna i Kungl. Kungörelsen den 16 augusti 1918:

Se Serien A. N:o 11; sid. 66.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 67.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 227.

Uppå därom av Brandstyrelsen gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige brandstyrelseen ett tilläggsanslag för år 1918 av 3,861 kronor 40 öre, varjämte bestämdes, att berörda belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se Serien A, N:o 11; sid. 68.

§ 228.

På framställning i ämnet från magistraten, vilken framställning av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beslöto stadsfullmäktige att bevilja ett anslag av 1,725 kronor till inköp av en adderingsmaskin för kronokassörskontoret, vilket belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Se Serien A. N:o 11: sid. 72.

§ 229.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen gjort en så lydande framställning angående fyllnadsanslag för utförande av vissa beslutade anläggningar och arbeten:

Se Serien A. N:o 11; sid. 74.

I ärendet hade infordrade yttranden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se Serien A. N:o 11; sid. 82.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 230.

Hos stadsfullmäktige hade A. Andersson m. fl. i stadens tjänst anställda förmän gjort en så lydande, av Herr Håkansson som motion upptagen framställning angående ökning av dem tillerkänt dyrtidstillägg:

Se Serien A. N:o 11; sid. 82.

Drätselkammaren, som' uppå remiss yttrat sig i ärendet, hade därvid till behandling upptagit jämväl från maskinisterna vid stadens vattenverk ävensom andra stadens befattningshavare ingivna framställningar i enahanda syfte; och hade drätselkammaren i ärendet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 11; sid. 83.

Häråfter hade beredningsutskottet i ärendet utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 11; sid. 87.

Under överläggningen yrkades av Herr Norsell bifall till beredningsutskottets förslag med tillägg, att jämväl de tre vaktmästarne och värmeledningsskötaren vid stadens folkskolor skulle tillerkännas kristidstillägg i enlighet med utskottets förslag. samt att för sådant ändamål, utöver av utskottet beräknat anslag skulle beviljas ett belopp av 1,533 kronor 33 öre att i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Stadsfullmäktige biföllo vad Herr Norsell sålunda yrkat.

§ 231.

Till Stadsfullmäktige hade föreståndarinnan för Frälsningsarméns slumverksamhet inom staden inkommit med en så lydande framställning om anslag för år 1919:

Se Serien A. N:o 11; sid. 88.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infortrade utlåtanen, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 11; sid. 90.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 232.

På därom av flickskolestyrelsen gjord framställning, som av Pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beslöto stadsfullmäktige att höja den till förutvarande lärarinnan vid flickskolan Hildur Tengberg utgående pension till 500 kronor för år, varjämte bestämdes att det sålunda förhöjda pensionsbeloppet skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Se Serien A. N:o 11; sid. 91.

§ 233.

På därom av hälsovårdsnämnden gjord framställning, som av Pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige stadssjuksköterskan Gerda Flach sökt avsked från och med den 1 januari

1919 och tillerkände henne en årlig pension av 500 kronor att från och med nyssnämnda dag utgå under hennes återstående livstid; varjämte bestämdes att berörda pensionsbelopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Se Ser. A. N:o 11; sid. 94.

§ 234.

Hos stadsfullmäktige hade flickskolestyrelsen gjort en så lydande framställning om anslag från staden för åren 1919 -- 1921:

Se Serien A. N:o 11; sid. 96.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 11; sid. 99.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 235.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående ytterligare rörelsekapital för stadens centralförråd:

Se Serien A. N:o 11; sid. 99.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 11; sid. 100.

Under överläggningen yrkades av Herr Osterman bifall till utskottets förslag med den ändringen, att för anslaget erforderligt belopp skulle anskaffas genom tillfällig upplåning; och beslöto stadsfullmäktige i enlighet med vad Herr Osterman sålunda yrkat.

§ 236.

På därom av drätselkammaren gjord framställning, som av beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige till täckande av brist i vattenverkets stat för innevarande år ett tilläggsanslag å 7,277 kronor 35 öre, vilket belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se Serien A. N:o 11; sid. 100.

§ 237.

Till stadsfullmäktige hade särskilda kommitterade inkommit med en med därtill fogat instruktionsförslag så lydande framställning angående tillsättande av en lönenämnd för staden:

Se Serien A. N:o 11 sid. 102.

Häröver hade infordrade utlåtan- den avgivits av folkskolestyrelsen, hamnstyrelsen, belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 11; sid. 107.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Gullström, att stadsfullmäktige måtte i enlighet med den av honom mot beredningsutskottets beslut anförda reservationen, fastställa följande ändrade lydelse av 2 § 2 mom. i instruktionen för lönenämnden: "I nämnden skall drätselkammaren företrädas av två ledamöter och en suppleant samt hamnstyrelsen, belysningsstyrelsen och folkskolestyrelsen vardera av en ledamot och en suppleant, och skola samtliga dessa representanter för delegationerna utses inom ett av varje delegation upprättat förslag av fyra personer."

Med avslag å Herr Gullströms sålunda framställda yrkande, beslöto stadsfullmäktige att antaga beredningsutskottets förslag oförändrat.

§ 238.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med en så lydande framställning angående anslag til gatuarbeten under år 1919:

Se Serien A. N:o 11; sid. 108:

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 11; sid. 110.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 239.

Angående anslag till underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1919 hade drätselkammaren till stadsfullmäktige inkommit med följande framställning:

Se Serien A. N:o 11; sid. 110.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 11; sid. 112.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 240.

Med bifall till en av drätselkammaren därom gjord framställning, som av beredningsutskottet tillstyrkts, beslöto stadsfullmäktige att till täckande av under år 1918 beviljade anslag för byggnadsverksamhetens understödjande i enlighet med en av stadskamreraren den 26 oktober 1918 däröver upprättad förteckning, upptaga ett 40-årigt amorteringslån å 80,207 kronor 58 öre samt därtill söka

Knngl. Maj:ts tillstånd; och uppdrogo stadsfullmäktige åt drätselkammaren att, sedan sådant tillstånd erhållits, verkställa ifrågavarande upplåning.

Se Serien A. N:o 11; sid. 112.

§ 241.

Till ledamöter i lönenämnden utsågo stadsfullmäktige fabrikören Axel Svensson, direktören H. Th. Holm, godsexpeditören J. A. Håkansson, fabrikören K. A. Falk, läroverksadjunkten Aug. Bergh, vaktmästaren A. Norsell och bankombudsmannen Otto Ågren samt till suppleanter att inträda i tjänstgöring i första hand vid förfall för ledamöter i följande ordning, nämligen: för Herrar Svensson och Holm byggmästaren Olof Wäslund, för Herr Håkansson grosshandlaren H. Geijer, för Herr Falk disponenten F. E. Bonnevier, för Herr Bergh kassören A. O. Alstermark samt för Herrar Norsell och Ågren boktryckaren Ernst Ander.

Till sammankallande inom nämnden beslöto stadsfullmäktige utse Herr Falk.

§ 242.

Det antecknades att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 27 november 1918.

PER CLARHOLM.

J. NORÉUS. J. A. HÅKANSSON.

Offentligen uppläst den 27 november 1918; betygar

På tjänstens vägnar;
ELIAS STENIUS.

[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

Den 19 December.

N:o 12.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
- 2:o) Val av 3 ledamöter i Drätselkammaren för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 1);
- 3:o) Val av 1 suppleant i Drätselkammaren för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 2);
- 4:o) Val av 1 suppleant i Drätselkammaren för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1921 (valsedel n:o 3);
- 5:o) Val av ordförande i fattigvårdsstyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1923 (valsedel n:o 4);
- 6:o) Val av vice ordförande i fattigvårdsstyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1923 (valsedel n:o 5);
- 7:o) Val av 2 ledamöter i fattigvårdsstyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1923 (valsedel n:o 6);
- 8:o) Val av 2 suppleanter i fattigvårdsstyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1923 (valsedel n:o 7);
- 9:o) Val av en suppleant i fattigvårdsstyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1921 (valsedel n:o 8);
- 10:o) Val av 3 ledamöter i hälsovårdsnämnden för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1923 (valsedel n:o 9);
- 11:o) Val av 3 suppleanter i hälsovårdsnämnden för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1923 (valsedel n:o 10);
- 12:o) Val av 1 ledamot i hamnstyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 11);
- 13:o) Val av 1 ledamot i hamnstyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1921 (valsedel n:o 12);
- 14:o) Val av 3 suppleanter i hamnstyrelsen för år 1919 (valsedel n:o 13);
- 15:o) Val av 2 ledamöter i belysningsstyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 14);
- 16:o) Val av 2 suppleanter i belysningsstyrelsen för år 1919 (valsedel n:o 15);
- 17:o) Val av 3 ledamöter i byggnadsnämnden för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1923 (valsedel n:o 16);
- 18:o) Val av 3 suppleanter i byggnadsnämnden för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1923 (valsedel n:o 17);
- 19:o) Val av 1 ledamot i brandstyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 18);
- 20:o) Val av 2 suppleanter i brandstyrelsen för år 1919 (valsedel n:o 19);
- 21:o) Val av 2 ledamöter i brandstodskommittén för år 1919 (valsedel n:o 20);
- 22:o) Val av 2 suppleanter i brandstodskommittén för år 1919 (valsedel n:o 21);
- 23:o) Val av 2 ledamöter i styrelsen för

- Tekniska skolan för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 22);
- 24:o) Val av 2 ledamöter i flickskolestyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 23);
- 25:o) Val av 2 suppleanter i flickskolestyrelsen för år 1919 (valsedel n:o 24);
- 26:o) Val av 1 ledamot i styrelsen för Stadsbiblioteket och Föreläsningsskolan för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1920 (valsedel n:o 25);
- 27:o) Val av 1 ledamot i styrelsen för Stadsbiblioteket och Föreläsningsskolan för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 26);
- 28:o) Val av 1 suppleant i styrelsen för Stadsbiblioteket och Föreläsningsskolan för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1920 (valsedel n:o 27);
- 29:o) Val av 1 suppleant i styrelsen för Stadsbiblioteket och Föreläsningsskolan för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 28);
- 30:o) Val av 1 ledamot i badhusstyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 29);
- 31:o) Val av 2 suppleanter i badhusstyrelsen för år 1919 (valsedel n:o 30);
- 32:o) Val av 3 ledamöter i saluhallsstyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 31);
- 33:o) Val av 2 suppleanter i saluhallsstyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 32);
- 34:o) Val av 1 ledamot i dispensärstyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 33);
- 35:o) Val av 2 suppleanter i dispensärstyrelsen för år 1919 (valsedel n:o 34);
- 36:o) Val av 4 ordinarie examensvittnen vid realskoleexamen för år 1919 (valsedel n:o 35);
- 37:o) Val av 4 suppleanter för examensvittnen vid realskoleexamen år 1919 (valsedel n:o 36);
- 38:o) Val av 1 ledamot i styrelsen för Mariebergsskogen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1922 (valsedel n:o 37);
- 39:o) Val av 1 revisor för granskning av arbetsförmedlingsanstaltens räkenskaper (valsedel n:o 38);
- 40:o) Val av 1 revisorssuppleant för granskning av arbetsförmedlingsanstaltens räkenskaper (valsedel n:o 39);
- 41:o) Val av 4 ledamöter i folkskolestyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1923 (valsedel n:o 40);
- 42:o) Val av 1 ledamot i folkskolestyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1921 (valsedel n:o 41);
- 43:o) Val av 2 suppleanter i folkskolestyrelsen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1923 (valsedel n:o 42);
- 44:o) Val av ledamöter i stadens laxeringsnämnder för år 1919 (valsedel n:o 43);
- 45:o) Val av suppleanter i stadens taxeringsnämnder för år 1919 (valsedel n:o 44);
- 46:o) Val av vice ordförande i stadsrevisionen för tiden till den $\frac{1}{4}$ 1921 (valsedel n:o 45);
- 47:o) Val av 3 ledamöter i sakrevisionen för år 1919 (valsedel n:o 46);
- 48:o) Val av 3 suppleanter i sakrevisionen för år 1919 (valsedel n:o 47);
- 49:o) Val av 6 ordinarie inventerings- och besiktningsmän för år 1919 (valsedel n:o 48);
- 50:o) Val av 4 suppleanter för inventerings- och besiktningsmän för år 1919 (valsedel n:o 49);
- 51:o) Val av 3 ledamöter i sifferrevisionen för år 1919 (valsedel n:o 50);

- 52:o) Val av 3 suppleanter i sifferrevisionen för år 1919 (valsedel n:o 51);
- 53:o) Val av revisor av läroverkets byggnadsfond jämte suppleant för honom (valsedel n:o 52);
- 54:o) Val av revisor av spritförsäljningsaktiebolags räkenskaper för år 1918 jämte suppleant för honom (valsedel n:o 53);
- 55:o) Val av ledamot i styrelsen för spritförsäljningsaktiebolaget jämte suppleant för honom (valsedel n:o 54);
- 56:o) Val av ombud för stadsfullmäktige vid mantalsskrivningarna år 1919 (valsedel n:o 55);
- 57:o) Val av 5 ledamöter i nämnden för utdelning av räntan å fonden Mæchels gåva för år 1919 (valsedel n:o 56);
- 58:o) Val av 6 ledamöter jämte 3 suppleanter i livsmedelsnämnden för år 1919 (valsedel n:o 57);
- 59:o) Val av 2 ledamöter jämte 1 suppleant i nykterhetsnämnden för tiden till den 1/4 1923 (valsedel n:o 58);
- 60:o) Avgivande av förslag å sakkunniga biträden vid sjöförklaringar under år 1919 (valsedel n:o 59);
- 61:o) Beredningsutskottets utlåtande över hälsovårdsnämndens framställning angående avlöning åt vikarie för förste stadsläkaren;
- 62:o) D:o d:o över fattigvårdsstyrelsens framställning om tilläggsanslag för innevarande år;
- 63:o) D:o d:o över badhusstyrelsens framställning angående tilläggsanslag för innevarande år;
- 64:o) D:o d:o över hälsovårdsnämndens framställning angående tilläggsanslag för innevarande år;
- 65:o) D:o d:o över flickskolestyrelsens framställning angående upprättande av två nya ämneslärarinnebefattningar vid skolan;
- 66:o) D:o d:o över flickskolestyrelsens framställning om tilläggsanslag för innevarande år;
- 67:o) D:o d:o över stadsrevisionens framställning om anslag för siffergranskning av livsmedelsnämndens räkenskaper;
- 68:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om anslag för utförande av staden åliggande arbeten jämlikt överenskommelse med Kungl. Järnvägsstyrelsen angående utvidgning och ombyggnad av statens järnvägars stationer i Karlstad;
- 69:o) D:o d:o över belysningsstyrelsens framställning om anslag till vissa å extra stat för år 1919 uptagna utgifter;
- 70:o) D:o d:o över dispensärstyrelsens framställning om tilläggsanslag för innevarande år;
- 71:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om anslag för upprättande av registerkarta över staden;
- 72:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående inköp av ägofiguren n:o 1057 å Lötudden;
- 73:o) D:o d:o över livsmedelsnämndens framställning om anslag till livsmedelsstyrelsens kvinnokommitté;
- 74:o) D:o d:o i anledning av Värmlands polisförenings av magistraten överlämnade framställning angående rätt för föreningens härvarande lokalavdelning att genom ombud deltaga i överläggningar rörande poliskårens lönefråga;

- 75:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med infor drande av stadsfullmäktiges yttrande över särskilda av G. Nilsson, Edvard Svensson, A. G. Svensson Wärme, Aug. Lindh, Erik Flodström, A. Erlandsson och Karl Jonsson hos Konungens Befallningshavande i länet gjorda framställningar angående rätt att idka handel med vissa begagnade föremål;
- 76:o) D:o d:o över belysningsstyrelsens framställning angående höjning av gaspriset;
- 77:o) D:o d:o över hamnstyrelsens framställning om anslag till vissa å extra stat för år 1919 upptagna ändamål m. m.;
- 78:o) D:o d:o över livsmedelsnämndens framställning angående anslag till den statsunderstödda dyrtidsverksamhetens bedrivande inom staden under första halvåret 1919 m. m.;
- 79:o) D:o d:o över stadens skorstensfejares framställning angående kristidstilllägg.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 19 december 1918.

§ 243.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Clarholm, Svanbom och Forsbäck samt Fröken Andersson, vilka emellertid för sin utevaro anmält förfall, som av stadsfullmäktige godkändes.

§ 244.

Att jämte Herr Ordföranden lördagen den 28 innevarande december klockan 6 e. m. å drätselkammarens sessionssal justera dagens protokoll utsågos Herrar Ahlmark och Welin.

§ 245.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till beredningsutskottet:

1. Belysningsstyrelsens förslag angående uppskov med framdragande av ljusledning å Svinbäcksområdet;
2. Drätselkammarens förslag angående fastställande av hyra för lägenheter i stadens nybygge å tomten A:o 218 å Herrhagen;
3. Drätselkammarens framställning i fråga om beräkning av hyrorna för lägenheter i av Aktiebolaget Smålägenheter uppförda byggnader;
4. Drätselkammarens framställning angående beviljande av lån åt nämnda aktiebolag;
5. Drätselkammarens framställning angående pension åt gatuarbetaren Nils Eriksson-Bergman;
6. Drätselkammarens framställning angående anslag för skrivhjälp m. m. åt stadsfullmäktiges och beredningsutskottets sekreterare;
7. Drätselkammarens förslag angående kungörande av stadsfullmäktiges sammanträden m. m. under år 1919;
8. Drätselkammarens framställning angående avkortning av utskylder från årets tre uppbořdsstämmer;

B. Till drätselkammaren och beredningsutskottet:

1. Pensioneringskommitténs anhållan om anslag för kommittéarbetet;
2. Arbetslöshets- och hjälpkommitténs anhållan om anslag för kommitténs verksamhet m. m.;
3. Belysningsstyrelsens framställning angående ändring av elektricitetsverkets tariffer;
4. Saluhallsstyrelsens framställning angående anslag för slutförande av reparationen å saluhallstaket;
5. Folkskolestyrelsens framställning angående tilläggsanslag för innevarande år;

C. Till lönenämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet:

1. F. d. arbetsförmannen C. Johansons av Herr Norsell som motion upptagna framställning angående ökat kristidstillägg;
2. Sjuksköterskornas vid fattigvårdsinrättningen av Herr Norsell som motion upptagna framställning angående ökat kristidstillägg;

D. Till pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet:

Drätselkammarens framställning angående pension åt stadsförmannen C. J. Gustafsson.

§ 246.

Beslöts att i dagens protokoll skulle intagas följande av Konungens Befallningshavande i länet genom magistraten till stadsfullmäktige för kännedom överlämnade

Cirkulärskrivelse till länsstyrelserna.

I enlighet med en av chefen för finansdepartementet den 12 augusti 1915 jämlikt nådligt uppdrag avlåten cirkulärskrivelse till Kungl. Maj:ts befallningshavande i riket blevo samtliga kommuner i landet genom vederbörande befallningshavande erinrade om angelägenheten därav, att, enär de av världskriget framkallade extra ordinära förhållandena manade till sparsamhet även i kommunernas hushållning, den kommunala upplåningen, fränsett behov som ägde samband med nämnda förhållanden, begränsades till vad som måste anses vara oundgängligen nödvändigt.

Numera rådande förhållanden på penningmarknaden påkalla med nödvändighet en betydande ytterligare begränsning av kommunernas upplåning.

Denna begränsning gäller dock givetvis fortfarande icke sådana lån, som äro nödvändiga för att sätta kommunerna i sländ att uppfylla de förpliktelser, som åligga dem på grund av kristidens extra ordinära förhållanden.

De av chefen för finansdepartementet, på grund av nådigt bemyndigande den 14 juni 1918, tillkallade sakkunniga för verkställande av undersökning rörande de åtgärder, som kunde från det allmännas sida vidtagas för penningvärdets reglering, hava i sitt den 30 juli detta år avgivna belänkande med skärpa framhållit nödvändigheten av, att sträng sparsamhet iakttages såväl i den allmänna som den enskilda kapitalhushållningen. I fråga om kommunerna hava de sakkunniga uppställt kravet, att kapital av dem icke användes för andra ändamål än sådana, vilkas realiserande är absolut nödvändigt och icke kan utan vada uppskjutas. I angivna utlåtanden över nämnda belänkande hava herrar fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret beträffande kommunernas kapitalhushållning särskilt framhållit, att vid Kungl. Maj:ts prövning av kommunala låneärenden hänsyn bör tagas även till förhållandena på den allmänna penningmarknaden.

I anslutning till vad sålunda anförts anser jag mig hädanefter icke kunna tillstyrka Kungl. Maj:t att under nu rådande förhållanden i samma utsträckning som hittills plägat äga rum meddela fastställelse å kommunala beslut att upptaga lån. Detta har jag ansett mig böra bringa till kommunernas kännedom, i sammanhang varmed jag velat, efter att hava i ämnet rådtört mig med svenska stadsförbundets finansråd, göra följande uttalande.

Med anlitande av tillgängliga medel eller genom tillfällig upplåning hava kommunerna plägat i ganska stor omfattning utan föregående underställning helt eller delvis bestrida utgifter, avsedda att sedermera i samband med upptagandet av amorteringslån underställas Kungl. Maj:ts prövning. Likaså har ofta förekommit, att kommuner genom avtal förbundit sig till utgifter av oförmälda slag utan att dessförinnan hava försäkrat sig om, att Kungl. Maj:t vill godkänna densamma till bestridande genom amorteringslån. Det är givet, att, när tillstånd till upptagande av sådant lån sedermera sökts, Kungl. Maj:t velat så långt möjligt taga hänsyn till sålunda redan vidtagna åtgärder och att prövningen därigenom blivit i väsentliga hänseenden bunden. Detta förhållande har också uppmärksammats av den efter förhandlingar mellan riksbanken och enskilda bankföretag tillsatta kapitalkontrollnämnden, vilken i avgivet utlåtande i ett kommunalt låneärende framhållit, att den på Kungl. Maj:t ankommande prövningen icke kan bli effektiv, om den icke verkställs på ett så tidigt stadium, att utförandet av ett tillämnt företag kan uppskjutas, därest tillstånd till upplåning icke erhålles.

Då kommunerna, efter vad jag ovan meddelat, numera icke kunna utgå ifrån, att Kungl. Maj:t kommer att efter samma grunder som hittills tillämpats medgiva upptagandet av amorteringslån, ligger det synbarligen i kommunernas eget intresse att icke på egen risk binda sig vid sådana företag, vilkas realiserande förutsätter upptagandet av amorteringslån. Det har synts mig nödvändigt att

påpeka delta och samtidigt på det allvarligaste tillråda kommunerna att icke annat än i undantagsfall igångsätta eller förbinda sig till utförande av dylika företag, inaan Kungl. Maj:ts tillstånd till upplåningen inhämtats. Sådana undantagsfall synas mig kunna anses föreligga, endast då omedelbar verkställighet av beslutet är oundgängligen nödvändig och då tillika kan förutsättas, att Kungl. Maj:ts medgivande skall kunna utverkas.

I förutnämnda, av fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret avgivna uttalanden har betonats angelägenheten av tillsyn därå, att kommunernas fria upplåning hålles inom lagstadgade gränser. Till min kännedom har kommit, att kommuner särskilt på senare tid överskridit gränserna för sin i kommunalförfattningarna fastställda fria upplåningsrätt. Med anledning härav och i anslutning till fullmäktiges i riksbanken och i riksgäldskontoret nyssberörda uttalanden vill jag begagna detta tillfälle att påminna om kommunernas skyldighet att, i den mån beslutad tillfällig upplåning överskrider nämnda gränser, underställa densamma Kungl. Maj:ts prövning och fastställelse.

Vad jag sålunda meddelat och anfört får jag härigenom anmoda Eder att genom utdelning av denna cirkulärskrivelse, varav ett antal exemplar för ändamålet bifogas, samt på annat sätt, som kan synas Eder lämpligt, delgiva kommunerna inom Edert län.

Stockholm den 26 november 1918.

F. V. THORSSON.

Arvid Nordlindh.

§ 247.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige ingivna

*Utdrag av protokoll, hållet hos Lönenämnden i
Karlstad den 3 dec. 1918.*

§ 2.

Sedan herr Falk i egenskap av sammankallande öppnat sammanträdet, företogs jämlikt instruktionen val av ordförande och vice ordförande, och utsågos därvid:

till ordförande: herr fabrikören Karl Ad. Falk, samt

till vice ordförande: herr bankombudsmannen Otto Ågren, och skulle stadsfullmäktige ofördröjligen underrättas om de sålunda företagna valen.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

§ 248.

Vid härefter företagna val utsågos:

1) I drätselkammaren till ledamöter för tiden till den 1/1 1922, landsfiskalen J. Noréus, fabrikören Axel Svensson och handlanden Alfr. Nyberg, till suppleant för samma tid fabrikören R. Ternqvist samt till suppleant för tiden till den 1/1 1921 lektorn Einar Engström;

2) I fattigvårdsstyrelsen till ordförande för tiden till den 1/1 1923 grosshandlaren Jos. Löfberg, till vice ordförande för samma tid kassören A. O. Alstermark, till ledamöter för samma tid muraren H. Sjögren och fröken Alina Andersson, till suppleanter för samma tid fröken Gertrud Mæchel och pantbanksföreståndaren N. O. Andersson samt till suppleant för tiden till den 1/1 1921 skraddaren Oskar Flod;

3) I hälsovårdsnämnden till ledamöter för tiden till den 1/1 1923 lasarettsoverläkaren P. Clarholm, tandläkaren And. Nygren och byggmästaren Olof Wästlund samt till suppleanter för samma tid med. licentiaten A. Högström, bankombudsmannen Otto Ågren och grosshandlaren And. Löfberg;

4) I hamnstyrelsen till ledamot för tiden till den 1/1 1922 grosshandlaren H. Geijer, till ledamot för tiden till den 1/1 1921 grosshandlaren Jos. Löfberg samt till suppleanter för år 1919, att i nu nämnd ordning inträda i tjänstgöring, skeppsredaren J. Bergendorff, godsexpeditören J. A. Håkansson och rådmannen Carl Lidberg;

5) I belyningsstyrelsen till ledamöter för tiden till den 1/1 1922 hamnkassören Iwar Olsson och boktryckaren Emil Ankers samt till suppleanter för år 1919, att i nu nämnd ordning inträda i tjänstgöring, boktryckaren E. Ander och grosshandlaren S. L. Stawe;

6) i byggnadsnämnden till ledamöter för tiden till den 1/1 1923 ingenjörerna A. Svanbom, byggnadschefen E. Björkman och översångläraren N. Fr. Lindl samt till suppleanter för samma tid bankdirektören R. Tjerneld, direktören H. Th. Holm och disponenten F. E. Bonnevier;

7) I brandstyrelsen till ledamot för tiden till den 1/1 1922 fabrikören R. Ternqvist och till suppleanter för år 1919 filaren W. E. Wiktorin och ritaren J. A. Andersson, att i nu nämnd ordning inträda i tjänstgöring;

8) I brandstodskommittén till ledamöter för år 1919 stadsarkitekten C. Crispin och byggmästaren Joh. Wästlund samt till suppleanter för samma år gårdägaren C. J. Magnusson och bankombudsmannen Otto Ågren, att tjänstgöra i här nämnd ordning;

9) I styrelsen för Tekniska skolan till ledamöter för tiden till den 1/1 1922, fabrikören K. A. Falk och fabrikören Axel Svensson samt till ledamot för tiden till den 1/1 1921 kopparslagaren M. P. Bandelin;

10) I flickskolestyrelsen till ledamöter för tiden till den 1/1 1922 överstelöjtnanten M. Tisell och lektorn N. Bure samt till suppleanter för år 1919 fru Greta Gullström och bankombudsmannen Th. Pettersson att tjänstgöra i nu nämnd ordning;

11) I styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningssalsten till ledamot för tiden till den 1/1 1920 plåtslagaren Olof Eriksson, till ledamot för tiden till den 1/1 1922 läroverksadjunkten K. J. Westman, till suppleant för tiden till den 1/1 1920 pastoratsadjunkten Claes Jacobsson samt till suppleant för tiden till den 1/1 1922 fröken Anna Danielsson;

12) I badhusstyrelsen till ledamot för tiden till den 1/1 1922 rådmannen Erik Lundblad samt till suppleanter för år 1919, att i här nämnd ordning inträda i tjänstgöring, stadsläkaren H. Severin och byggnadschefen Erik Björkman;

13) I saluhallsstyrelsen till ledamöter för tiden till den 1/1 1922 stadsveterinären H. Berg, byggmästaren E. Forsgren och fiskexportören Georg Jansson samt till suppleanter för samma tid slaktaren Viktor Barthelsson och fröken Alma Andersson, att tjänstgöra i nu nämnd ordning;

14) I dispensärstyrelsen till ledamot för tiden till den 1/1 1922 tandläkaren H. Hultman samt till suppleanter för år 1919 godsexpeditören J. A. Håkansson och fru Helena Wiktorin, att tjänstgöra i nu nämnd ordning;

15) Till examensvittnen vid realskoleexamen för år 1919 fil. doktor Fr. Lovén., apotekaren S. Gullström, boktryckaren A. Forssell och lektorn Alarik Hallström samt till suppleanter för samma tid, att i här nämnd ordning inträda i tjänstgöring, överstelöjtnanten M. Tisell, regementspastorn Bror Larsson, länsassessorn E. Stenius och tandläkaren H. Hultman;

16) Till ledamot i styrelsen för Mariebergsskogen för tiden till den 1/1 1922 länsjägmästaren Gunnar Fries;

17) Till revisor av arbetsförmedlingsanstaltens räkenskaper för år 1919 lektorn E. Lundholm och till suppleant för honom registratören A. J. Roth;

18) I folkskolestyrelsen till ledamöter för tiden till den 1/1 1923 läroverksadjunkten Aug. Bergh, lektorn N. Bure, överstelöjtnanten Klas Rhodin och vaktmästaren A. Norsell, till ledamot för tiden till den 1/1 1921 fru Gerda Hellberg samt till suppleanter för tiden till den 1/1 1923 plåtslagaren Alfred Nilsson och fabrikören R. Ternqvist;

19) I stadens taxeringsnämnder för år 1919:

Inom *första distriktet* boktryckaren A. Forssell med handlanden C. G. Olsson som suppleant, fabrikören K. A. Falk med handlanden Alfr. Nyberg som suppleant, majoren R. Huss med majoren Fr. Göthlin som suppleant och pumparen Emil Svensson med byggnadssnickaren E. J. Törnqvist som suppleant;

inom *andra distriktet* kassören A. O. Alstermark med bokhållaren P. A. Palm som suppleant, godsexpeditören J. A. Håkansson med plåslagaren O. W. Karlsson som suppleant, handlanden Joh. Gillstedt med gårdägaren C. J. Magnusson som suppleant samt ingenjören A. Svanbom med byggmästaren Olof Wästlund som suppleant; och

inom *tredje distriktet* kyrkoskrivaren J. E. Andersson med trädgårdsmästaren A. Drake som suppleant, fabrikören R. Ternqvist med handlanden Axel Larsson som suppleant, fabrikören Axel Svensson med grosshandlaren Fritz Olsson som suppleant samt snickaren Adolf Karlsson med banarbetaren K. E. Skog som suppleant;

20) Till vice ordförande i stadsrevisionen för tiden till den 1/1 1921 bankombudsmannen Th. Pettersson;

21) till ledamöter i sakrevisionen för år 1919 skogsförvaltaren P. Thoresson, handlanden K. Fr. Arne och bankdirektören K. Östman samt till suppleanter för dem, att i nu nämnd ordning inträda i tjänstgöring, ingenjören Simon Wennberg, advokaten O. H. Granqvist och järnhandlaren G. A. Edman;

22) Till inventerings- och besiktningsmän för år 1919 ingenjören E. J. Rydahl, byggmästaren E. Forsgren, fabrikören Ad. Nyhlén, disponenten F. E. Bonnevier, förvaltaren E. Forsbäck och grosshandlaren H. Geijer samt till suppleanter för dem, att i här nämnd ordning inträda i tjänstgöring, tandläkaren H. Hultman, filaren W. E. Wiktorin, järnhandlaren R. Österberg och bruksförvaltaren G. Malmström;

23) Till sifferrevisorer för 1919 vaktmästaren A. Norsell, banktjänstemannen G. Nordström och förste postexpeditören W. Lydén samt till suppleanter för dem bankkamreraren C. Eliasson, f. stationsinspektoren H. Ullman. och bankkassören K. J. Åhgren, att tjänstgöra i nu nämnd ordning;

24) Till revisor av allmänna läroverkets byggnadsfond för år 1918 bankdirektören A. Sandwall med bankdirektören A. Austrin som suppleant;

25) Till revisor av spritförlägningsaktiebolagets räkenskaper och förvaltning för år 1918 landsfiskalen J. Noréus med bankkassören K. J. Åhgren som suppleant;

26) Till ledamot i spritförsäljningsaktiebolagets styrelse lektorn V. Vendel med fabrikören Axel Svensson som suppleant;

27) Till stadsfullmäktiges ombud vid mantalsskrivningarna år 1919 polis-konstapeln C. J. Lind;

28) Till ledamöter i nämnden för utdelning år 1919 av rântan å fonden "Mæchels gåva" fru Ida Hedström, kamreraren John Mæchel, fröken Maria Ros, sysslomannen A. W. Adde och fröken Gertrud Mæchel;

29) Till ledamöter i livsmedelsnämnden för år 1919 handelsföreståndaren Alb. Svensson, fabrikören R. Ternqvist, vaktmästaren A. Norsell, fru Julie Geijer, lantbrukaren G. Wennerström och handlanden Claes Gustafsson samt till suppleanter för dem handlanden L. Martin, underinspektören G. Strömberg och regementsintendenten N. Björkman att tjänstgöra i nu nämnd ordning;

30) Till ledamöter i nykterhetsnämnden för tiden till den 1/1 1923 folkskolläraren E. Strandman och sågverksarbetaren J. A. Eklund samt till suppleant för samma tid plåtslagaren C. A. Västlund;

31) Till ledamot i hyresnämnden, i stället för handlanden Alfr. Nyberg, översångläraren N. Fr. Lindh.

Det antecknades att samtliga i denna § omförmälda val företagits genom acklamation med undantag av att vid ledamotsvalet i sifferrevisionen omröstning verkställdes mellan förste postexpeditören W. Lydén och f. stationsinspektören H. Ullman, därvid den förstnämnde erhölet 18 och den sistnämnde 15 röster.

§ 249.

Stadsfullmäktige, som jämlikt bestämmelserna i 314 § av sjölagen sådan denna lyder enligt lagen den 16 oktober 1917, hade att avgiva förslag på personer att såsom sakkunniga biträda Karlstads rådhusrätt vid upptagande av sjöförklaringar m. m. under år 1919, beslöto i enlighet med valnämndens hemställan, dels att detta förslag skulle omfatta fem personer, dels ock att såsom sådana sakkunniga föreslå hamnkaptenen J. Österberg, ingenjören Gustaf Nygren, sjökaptenen A. H. Borgström, ingenjören Simon Wennberg och kontörschefen H. Lundbohm.

§ 250.

Hos stadsfullmäktige hade hälsovårdsnämnden gjort en så lydande framställning angående avlöning åt vikarie för förste stadsläkaren:

Se Ser. A. N:o 11^{1/2}; sid. 1.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Ser. A. N:o 11^{1/2}; sid. 2.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 251.

Med bifall till en av fattigvårdsstyrelsen därom gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige

fattigvårdsstyrelsen ett tilläggsanslag för innevarande år av 20.000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se Ser. A. N:o 11¹/₂ sid. 3.

§ 252.

Med bifall till en av badhusstyrelsen därom gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige badhusstyrelsen ett tilläggsanslag för innevarande år av 12,593 kronor 52 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se Ser. A. N:o 11¹/₂; sid. 4.

§ 253.

Med bifall till en av hälsovårdsnämnden därom gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige hälsovårdsnämnden ett tilläggsanslag för innevarande år av 5,911 kronor 21 öre, att i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se Ser. A. N:o 11¹/₂; sid. 5.

§ 254.

Till stadsfullmäktige hade flickskolestyrelsen inkommit med följande framställning angående upprättande av två nya ämneslärarinnebefattningar vid skolan:

Se Ser. A. N:o 11¹/₂; sid. 6.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infortrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Ser. A. N:o 11¹/₂; sid. 7.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 255.

På därom av flickskolestyrelsen gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige flickskolestyrelsen ett tilläggsanslag för innevarande år av 430 kronor 29 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se Ser. A. N:o 11¹/₂; sid. 8.

§ 256.

Till stadsfullmäktige hade stadsrevisionen inkommit med en så lydande framställning angående siffergranskning av livsmedelsnämndens räkenskaper:

Se Ser. A. N:o 11^{1/3}; sid. 9.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se Ser. A. N:o 11^{1/2}; sid. 10.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 257.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med en så lydande framställning om anslag för utförande av staden åliggande arbeten enligt överenskommelse med Kungl. Järnvägsstyrelsen angående utvidgning och ombyggnad av statens järnvägars stationer i Karlstad:

Se Ser. A. N:o 11^{1/2}; sid. 11.

I ärendet hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Ser. A. N:o 11^{1/2}; sid. 14.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 258.

Hos stadsfullmäktige hade belyningsstyrelsen gjort en så lydande framställning om anslag till vissa å extra stat för år 1919 upptagna utgifter:

Se Ser. A. N:o 11^{1/2}; sid. 15.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se Ser. A. N:o 11^{1/2}; sid. 17.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Osterman bifall till utskottets förslag med den ändringen, att av det belopp å 18,225 kronor, som av utskottet föreslagits att täckas genom uttaxering, allenast 3,225 kronor skulle så anskaffas och återstoden 15,000 kronor, avseende inköp av materialier, skulle täckas genom tillfällig upplåning.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med vad herr Osterman sålunda yrkat.

§ 259.

Med bifall till en av dispensärstyrelsen därom gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige dispensärstyrelsen ett tilläggsanslag för innevarande år av 2,166 kronor 34 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Se Ser. A. N:o 11^{1/3}; sid. 18.

§ 260.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning om anslag för upprättande av registerkarta över staden.

Se Ser. A. N:o 11¹/₂; sid. 19.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se Ser. A. N:o 11¹/₂; sid. 21.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 261.

Med bifall till en av drätselkammaren därom gjord och av beredningsutskottet tillstyrkt framställning, beviljade stadsfullmäktige till inköp av ägofiguren N:o 1057 å Lötudden här i staden, ett belopp av 150 kronor att anskaffas genom upplåning.

Se Ser. A. N:o 11¹/₂; sid. 22.

§ 262.

På därom av livsmedelsnämnden gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beslöto stadsfullmäktige att för fortsatt be- drivande av livsmedelsstyrelsens kvinnokommités upplysningsverksamhet för tiden september 1918—september 1919, ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett belopp av 375 kronor att, i den mån tillgängliga medel därtill ej lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se Ser. A. N:o 11¹/₂; sid. 23,

§ 263.

Till stadsfullmäktige hade genom magistraten överlämnats en så lydande framställning från Värmlands polisörening angående rätt för föreningens härva- rande lokalavdelning att genom ombud delta i överläggning angående poliskå- rens lönefråga:

Se Ser. A. N:o 11¹/₂; sid. 26.

I ärendet hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se Ser. A. N:o 11¹/₂; sid. 27;

och beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med utskottets hemställan, att före- varande framställning icke skulle till någon fullmäktiges åtgärd föranleda.

§ 264.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet genom magistraten infordrat stadsfullmäktiges yttrande över särskilda av G. Nilsson, Edvard Svensson,

A. G. Svensson Wärme, Aug. Lindh, Erik Flodström, A. Erlandsson och Karl Jonsson hos Konungens Befallningshavande gjorda framställningar angående rätt att idka handel med vissa begagnade föremål, beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med vad beredningsutskottet i ärendet hemställt, att förklara sig icke hava något att erinra mot bifall till berörda framställningar.

Se Ser. A. N:o 11^{1/2}; sid. 28.

§ 265.

På därom av belysningsstyrelsen gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, bemyndigade stadsfullmäktige belysningsstyrelsen att tills vidare från och med nästa års ingång bestämma normalpriset för gasförbrukning, såväl för belysning som andra ändamål, till 30 öre pr kubikmeter.

Se Ser. A. N:o 11^{1/2}; sid. 31.

§ 266.

Till stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen inkommit med en så lydande framställning om anslag till vissa, å extra stat för år 1919 upptagna ändamål m. m.:

Ne Ser. A. N:o 11^{1/2}; sid. 34.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Ser. A. N:o 11^{1/2}; sid. 37.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 267.

Med bifall till en av livsmedelsnämnden därom gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beslöto stadsfullmäktige dels att uppdraga åt livsmedelsnämnden att under perioden 1 januari—30 juni 1919 handhava den statsunderstödda dyrtidsverksamheten inom Karlstads stad, dels att för verksamhetens bedrivande under nämnda tid ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett belopp av 36,800 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering, dels att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t söka statsbidrag för ifrågavarande verksamhet till ett belopp av 144,830 kronor, dels ock att till revisorer av samma dyrtidsverksamhet utse bankombudsmannen Th. Pettersson och skogstörvaltaren P. Thoresson med advokaten O. H. Granqvist och handlanden Karl Fr. Arne som suppleanter att i nu nämnd ordning inträda i tjänstgöring.

Se Ser. A. N:o 11^{1/2}; sid 38.

§ 268.

På därom av skorstensfejaren A. Sundelius gjord framställning, som av lönenämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige Sundelius kristidstillägg för innevarande år med i ett för allt 5,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel därtill ej lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se Ser. A. N:o 11^{1/2}; sid. 41.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 28 december 1918.

HUGO ZIEGLER.

C. O. AHLMARK. WILH. WELIN.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar,

1918.

Den 30 December.

N:o 13.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av sakrevisorerernas berättelse över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1917; 3:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens framställning i fråga om beräkning av kristidstillägg åt folkskolans handarbetslärarinnor och skolkökslärarinnor; 4:o) D:o d:o i anledning av särskilda framställningar rörande ökat kristidstillägg åt befattningshavare i stadens tjänst, som åtnjuta förmån av fri bostad m. m.; 5:o) D:o d:o i anledning av infortrat yttrande över fru Hilma Kristina Lindqvists framställning angående rätt till utskänkning av pilsnerdricka här i staden under år 1919;	6:o) D:o d:o i anledning av N. A. Johanssons m. fl:s av Herr Norsell som motion upptagna framställning angående iståndsättande av den s. k. Erikstadsvägen; 7:o) D:o d:o över drätselkammarens förslag angående kungörande av stadsfullmäktiges sammanträden under nästkommande år 8:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående ersättning för utskrift m. m. åt stadsfullmäktiges och beredningsutskottets sekreterare; 9:o) D:o d:o över fattigvårdsstyrelsens förslag till fördelning av räntan å Bergerska fonden; 10:o) D:o d:o över magistratens förslag till utgifts- och inkomststat för staden för år 1919.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 30 december 1918.

§ 269.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Wästlund och Hultman, Fru Hellberg samt Frökarna Andersson och Danielsson, vilka emellertid för sin utevaro anmält förfall, som av stadsfullmäktige godkändes.

§ 270.

Att jämte Herr vice Ordföranden tisdagen den 7 januari 1919 kl. 6 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Severin och Gullström.

§ 271.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande :

A. *Till pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet :*

Magistratens framställning angående bidrag till underhåll åt avlidne polis-konstapeln Karl Valentin Hedmans änka och barn.

B. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet :*

1) Herr Ostermans motion angående uppdrag åt drätselkammaren att inkomma med förslag till nedskrivningsplan för stadens offentliga byggnader m. m. ;

2) Hamnstyrelsens framställning angående anslag till utförande av en pålarmsbyggnad ovanför Sandgrund; samt

C. *Till lönenämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet :*

Poliskårens framställning om ytterligare lönetillägg för innevarande år.

§ 272.

I en till stadsfullmäktige ingiven skrivelse hade bankdirektören T. Osterman, vilken utsetts till ledamot av stadstullmäktige för tiden till den 1 januari 1921, av sagt sig berörda ledamotskap; och beslöto fullmäktige godkänna den sålunda gjorda avsägelsen varjämte bestämdes, att anmälan härom skulle, genom utdrag av detta protokoll, avlätas till magistraten för den åtgärd, som på grund av Herr Ostermans avgång från fullmäktige på magistraten ankomme.

§ 273.

Föredrogs en av kassören A. O. Alstermark till fullmäktige ingiven avsägelse av ledamotskap i dispensärstyrelsen; och beslöto stadsfullmäktige med bifall till avsägelsen uppdraga åt beredningsutskottet att inkomma med förslag å ledamot i dispensärstyrelsen i Herr Alstermarks ställe.

§ 274

Föredrogs och lades till handlingarna följande från magistraten inkomna protokollsutdrag:

*Transumt av protokoll, hållet hos Magistraten
i Karlstad å rådhuset den 8 december 1918.*

§ 154.

Jämlikt Magistratens beslut den 7 dennes, antecknad under näst föregående § i protokollet företogs nu sammanräkning av de vid stadsfullmäktigevalen i stadens södra valkrets den 7 innevarande december avgivna rösterna, därvid valurnan framtoogs; och förvissade sig magistraten om att sigillerna voro obrutna.

Av platserna hade sålunda tillfallit: fem gruppen Karlstads borgerliga valmansförening, två gruppen De frisinnade och två gruppen Arbetarpartiet; och voro till stadsfullmäktige för stadens södra valkrets för en tid av fyra år, räknade från och med den 1 januari 1919 valda: översångsläraren N. Fr. Lindh, grosshandlaren Josef Löfberg, boktryckaren Emil Ankers, handelsföreståndaren Alb. Svensson, boktryckaren E. Ander, förvaltaren E. Forsbäck, kopparslagaren P. M. Bandelin, stadsveterinären Hugo Berg och byggmästaren J. A. Frimodig.

Som ovan.

In fidem:
C. LIDBERG.

*Transsumt av protokollet, hållet hos Magistraten
i Karlstad å rådhuset den 15 december 1618.*

§ 158.

Jämlikt Magistratens beslut den 14 dennes antecknad under nästföregående § i protokollet, företogs nu sammanräkning av de vid stadsfullmäktigevalen i stadens norra valkrets den 14 innevarande december avgivna rösterna, därvid valurnan framtogs; och förvissade sig magistraten om att sigillerna voro obrutna.

Av platserna hade sålunda tillfallit: fem gruppen Karlstads borgerliga valmansförening, två gruppen Arbetarepartiet och två gruppen De frisinnade; och voro till stadsfullmäktige för stadens norra valkrets för en tid av fyra år, räknade från och med den 1 januari 1919 valda: lasaretsöverläkaren P. Clarholm, handlanden Alfr. Nyberg, expeditorerna A. Norsell, handlanden K. F. Arne, grosshandlaren Herman Geijer, sysslomannen O. Sandberg, häradshövdingen Hans Christenson, plåtslagaren C. A. Westlund och fabrikkören Axel Svensson.

Som ovan.

In fidem:
C. LIDBERG.

§ 275.

Till stadsfullmäktige hade stadens sakrevisorer inkommit med en med tillhörande handlingar så lydande berättelse över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1917:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 1.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit detta utlåtande:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 79.

Härjämte hade badhusstyrelsen till stadsfullmäktige inkommit med en så lydande förklaring i anledning av revisorernas mot styrelsens förvaltning gjorda anmärkningar:

*Utdrag av badhusstyrelsens i Karlstad protokoll
den 20 december 1918.*

§ 3.

I anledning av stadens sakrevisorerers i deras i november 1918 avgivna berättelse mot styrelsens räkenskaper gjorda anmärkningar beslöt styrelsen såsom infordrad förklaring anföra följande:

Styrelsen kunde icke finna annat än att revisorernas i första stycket gjorda anmärkning vore oriktig. Såvidt styrelsen kunnat inhämta, vore samtliga vid årsskiftena förefintliga skulder balanserade. Härutinnan ville styrelsen hänvisa till respektive in- och utgående balanskonton. I den mån det varit möjligt, hade styrelsen sökt indriva räkningar före årets slut och komme givetvis fortfarande att sträva i samma riktning.

Den av revisorerna omförmälda bristande samstämmigheten mellan badhusets och drätselkammarens räkenskaper torde, såvidt styrelsen kunnat finna, avse endast en post på 66 kronor för inventarier, som betalats av varmbadhusets kassa i stället för såsom vederbort av drätselkammaren. Skiljaktigheten kommer att utjämnas under räkenskapsåret 1918.

Vad slutligen anginge anmärkningen, att kassabehållningarna förefölle onödigt stora, ville styrelsen endast anföra, att behållningarna syntes erforderliga för utbetalningar inom de närmaste dagarna på sätt som skett.

Som ovan.

In fidem:

ERIK LUNDBLAD.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla vad beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 276.

I enlighet med vad avtalskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet i avgivna utlåtanden föreslagit, beslöto stadsfullmäktige, att en av folkskolestyrelsen till fullmäktige ingiven framställning ifråga om beräkning av kristidstillägg åt folkskolans handarbetslärarinnor och skolkökslärarinnor icke skulle till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Se Ser. A. N:o 12; sid. 80.

§ 277.

Till stadsfullmäktige hade från C. J. Schröder och D. Peltersson m. fl. inkommit följande framställningar ifråga om ökat kristidstillägg åt befattningshavare i stadens tjänst, som åtnjuta förmån av fri bostad m. m.;

Se Ser. A. N:o 12; sid. 83.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits:

dels av avtalskommittén, så lydande:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 85;

dels av drätselkammaren av följande innehåll:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 87.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anført:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 88.

Under överläggningen i ärendet yrkades, förutom bifall till utskottets förslag, av Herr Norsell att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med vad drätselkammaren föreslagit; och blev vad Herr Norsell sålunda yrkat av stadsfullmäktige bifallet.

§ 278.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges yttrande över en av Fru Hilma Kristina Lindquist gjord framställning angående rätt till utskänkning av pilsnerdricka här i staden under år 1919; varande ansökningen med tillhörande handlingar så lydande:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 89.

I ärendet hade infordrade utlåtanden avgivits *dels* av Nykterhetsnämnden så lydande:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 90.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 90.

Under överläggningen i ärendet yrkades, förutom bifall till beredningsutskottets förslag, av Herr Strandman att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med vad Nykterhetsnämnden hemställt; och beslöto stadsfullmäktige, sedan upplysts, att den i ansökningen avsedda lokalen vore för ändamålet olämplig, att i enlighet med nämndens förslag hos Konungens Befallningshavande hemställa, att ansökningen icke måtte beviljas.

§ 279.

Hos stadsfullmäktige hade N. A. Johansson m. fl. gjort en så lydande av Herr Norsell som motion upptagen framställning angående iståndsättande av den s. k. Eriksstadsvägen:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 91.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 92.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 280.

Angående kungörande av stadsfullmäktiges sammanträden m. m. under år 1919 hade drätselkammaren till fullmäktige inkommit med följande förslag:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 93.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 93.

Under överläggningen i ärendet yrkades

dels av Herr Ahlmark, att ifrågavarande annonser måtte införas i Nya Wermlands-Tidningen, Karlstads-Tidningen och Värmlands Folkblad.

dels ock av Herr Christenson, att annonserna angående stadsfullmäktiges sammanträden måtte, på sätt drätselkammaren ifrågasatt, förkortas och däri intagas tillkännagivande att uppgift om förekommande ärenden funnes å stadsfullmäktiges anslagstavla; samt att trycket tillhandahölles intresserade hos stadsfullmäktiges vaktmästare.

Stadsfullmäktige biföllo vad av Herrar Ahlmark och Christenson sålunda yrkats.

§ 281.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med en så lydande framställning angående ersättning för utskrift m. m. åt stadsfullmäktiges och beredningsutskottets sekreterare:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 94.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se Ser. A. N:o 12; sid. 94.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 282.

I enlighet med beredningsutskottets hemställan beslöto stadsfullmäktige godkänna av fattigvårdsstyrelsen upprättat förslag till fördelning av räntan innevarande år å Bergerska fonden.

Se Ser. A. N:o 12; sid. 95.

§ 283.

Från magistraten hade till stadsfullmäktige överlämnats följande med därtill hörande handlingar så lydande generalförslag till utgifter och inkomster för staden för år 1919:

Se Ser. A. N:o 13; sid. 1.

Uppå remiss hade beredningsutskottet däröver avgivit detta utlåtande:

Se Ser. A. N:o 13; sid. 129.

Sedan av Herr Gullström påpekats, att den av utskottet ifrågasatta höjningen av vattenavgifterna efter mätare borde föreslås till 25 öre pr kubikmeter, beslöto stadsfullmäktige att häröver infordra utlåtande och förslag från drätselkammaren.

Vad utskottet i övrigt i särskilda hänseenden hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 284.

Till Herr Ordföranden, vilken med innevarande års utgång avginge ur stadsfullmäktige, framförde Herr vice Ordföranden fullmäktiges tack för det gagnande arbete han nedlagt såsom ledamot och ordförande inom fullmäktige.

§ 285.

Det antecknades att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Justerat den 7 januari 1919.

PER CLARHOLM.

S. GULLSTRÖM. HUGO SEVERIN.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

17 Januari.

N:o 1.

Kommittérades för ordnande av stadens tekniska ledning utlåtande och förslag ävensom Herr K. J. Svenséns motion i fråga om ändrade bestämmelser för uppehållande av sekreterarebefattningen hos stadsfullmäktige och vissa av stadens styrelser och delegationer.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Undertecknade kommittérade, som efter Kammararens förslag av drätselkammaren, hamnstyrelsen, styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken samt byggnadsnämnden erhållit i uppdrag att granska och bearbeta det från år 1910 vilande förslaget om den tekniska ledningens ordnande ävensom därmed sammanhängande omorganisation av vissa delegationer, hava nu fullgjort detta värv och få i anslutning därtill göra följande uttalande.

Frågans förarbetning.

Redan för över 10 år sedan ansågos förhållandena kräva en omorganisatio. av den tekniska ledningen, och det förslag, som tre år senare efter åtskillig vandring mellan stadsfullmäktige, dess delegationer och för frågans behandling tillsatt kommitté slutligen år 1910 förelåg på stadsfullmäktiges bord, syntes i stort sett hava vunnit stadsfullmäktiges gillande.

1910 års förslag.

Förslaget avsåg i sina huvuddrag överflyttning till drätselkammaren av de hygieniska verken (vattenledning och avlopp) från den delegation, som hittills förvaltats desamma och i sammanhang därmed drätselkammarens uppdelning på två avdelningar, en för stadens drätsel och en för tekniska ärenden, ävensom någon ökning av kammarens medlemsantal. Under belysningsstyrelsens förvaltning skulle bibehållas endast de egentliga affärsverken (gas- och elektricitetsverken.)

Den direkta ledningen av stadens tekniska arbeten skulle enligt förberörda förslag anförtros åt en byggnadschef, en belysningsingeniör och en stadsarkitekt.

Emellertid föreslogs vid ärendets behandlig hos stadsfullmäktige, att vederbörande delegationer skulle utarbeta förslag till erforderliga nya reglementen och instruktioner, innan något avgörande av stadsfullmäktige träffades, vilket förslag även bifölls.

1912 års tillfälliga ändring.

Sedermera framlade år 1911 ordförandena i de två av frågan närmast berörda delegationerna, drätselkammaren och belysningsstyrelsen, ett motiverat förslag, att någon tid uppskjuta omorganisationen i fråga, och att *provisoriskt* ordna tekniska ledningen utau ändring tills vidare av delegationernas uppdrag. Frågan nådde i början av år 1912 stadsfullmäktige, som biföllo framställningen och beslöto, att förut framlagda förslag till ordnandet av den tekniska ledningen av stadens arbeten förklaras vilande.

Motiv för frågans slutgiltiga ordnande.

Under närmare 6 år har alltså detta provisorium varit. Visserligen har staden med hänsyn till befolkningens numerär under dessa år icke gjort särdeles stora framsteg, men detta hindrar icke, att de år 1912 inrättade tjänsterna nu fått för stark ökning av sitt arbete, varjämte provisoriets bibehållande för övrigt visat sig olämpligt. Bl. a. har sålunda elektricitetsverket fått en sådan utveckling, att dess föreståndare måst befrias från uppdraget att vara driftingeniör vid gasverket, och sistnämnda funktion har måst helt och hållet övertagas av stadsingeniören.

Drätselkammaren har redan länge övervägt lämpligheten av att införa ett tidsenligt mätningssystem samt kartläggning av stadens områden, och nuvarande förhållanden torde ofrånkomligt framtinga åtgärder för en ändring. Staden förfogar emellertid icke över härtill erforderlig arbetskraft, då den av dess tjänstemän, som kunde komma ifråga, redan har sin tid fullt upptagen. Sedan riksdagen detta år föreskrivit uppläggande av fastighetsregister för varje stad och magistraten i anledning därav framställt om anslag till anställande av en person för registerkartans uppläggande, har Drätselkammaren därför genom vissa av sina ledamöter och tjänstemän låtit verkställa en utredning, (daterad 15 okt. 1917) vilken resulterat i ett förslag om anställande hos staden av en mätningingeniör. I detta avseende hänvisas till nämnda utlåtande, vari föreslås, att av denna lagbestämmelse påkallad befattning må uppgå i den av Drätselkammaren redan ifrågasatta tjänsten. Detta synes också vara lämpligaste sättet att utan allt för stora kostnader nå det bästa möjliga resultat, särskilt som på den blivande befattningens innehavare torde kunna överflyttas någon del av det för myckna arbete, som nu

å ligger andra stadens funktionärer. Och allt ger vid handen, att denna tjänsteman även efter nämnda lagstadgade arbetes utförande kommer att få sin tid fullt upptagen.

Den verkställda utredningen om föreliggande behov av i system satt mätning m. m. har av Drätselkammaren tillsammans med ärendet om den tekniska ledningens ordnande överlämnats till kommittéerade. Någon från denna utrednings resultat avvikande mening har inom kommittén icke förspotts, och kommittéerade anse sig därför ha all anledning tillstyrka förslaget om tillsättande av en under byggnadsnämnden sorterande särskild tjänsteman såsom i huvudsak mättnings- och stadsplaneingeniör.

Särskilt yttrande över denna remiss har av kommittéerade tillställts Drätselkammaren.

1917 års förslag.

Vid behandlingen av sitt uppdrag hava kommittéerade i övrigt utgått från de grundlinjer, som år 1910 framlades för stadsfullmäktige efter att hava godkänts av vederbörande delegationer och beredningsutskottet. Då avgiven motivering, som fortfarande har full aktualitet och som torde återfinnas i stadsfullmäktiges handlingar åren 1909 och 1910, torde icke här behöva upprepas. Kommittéerade hava uppgjort en så långt möjligt fullständig plan för ordnande av den tekniska ledningen såväl enligt nyssnämnda förslag som med hänsyn till redan antydda arbetskrav av senare data ävensom därmed sammanhängande ändring i vissa delegationers uppdrag och få härmed under hänvisning till stadsfullmäktiges handlingar 1909 ser. A. N:o 9 och 1910 ser. A. N:o 9 framlägga förslag till

nytt reglemente för drätselkammaren,	
ändrat « «	belysningsstyrelsen,
ny instruktion «	byggnadschefen,
ändrad « «	gasverksföreståndaren,
« «	elektricitetsverksföreståndaren,
« «	stadsarkitekten,
ny «	stadsingeniören och
« «	stadens ombudsman.

Vissa ändringar, emellanåt endast av formell art, hava visat sig i detta sammanhang erfordras även beträffande en del andra tjänstemän, och hava kommittéerade i dessa fall gjort framställning direkt till därav berörd delegation. Men då dessa tjänster icke av fullmäktige tillsätts, har det synts överflödigt att för godkännande av deras instruktion upptaga stadsfullmäktiges tid, så mycket mera, som

detta godkännande i jämförliga fall även i andra städer synes vara överlämnat åt den delegation, varunder vederbörande tjänsteman sorterar. Förslag till instruktioner hava således av kommittéerade yttermera utarbetats för stadsbyggmästaren och stadsträdgårdsmästaren och till Drätselkammaren överlämnats.

Drätselkammarens uppdrag.

I 1910 års kommittéutlåtande föreslaget överflyttande av de hygieniska verkens (vattenledning och avlopp) förvaltning till Drätselkammaren anse kommittéerade sig icke hava anledning att frågå, så mycket mera som den styrelse, varunder dessa verk nu sortera, därigenom får tillfälle att odelat ägna sig åt skötseln av de egentliga affärsverken.

Härvid är kanhända anledning att taga hänsyn till det för allmänheten ökade besväret med avseende på likvidernas fullgörande, om efter denna överflyttning avgifter för gas och elektrisk ström fortsfarande skola erläggas på belysningsstyrelsens kontor men vattenavgifter däremot i stadskassan. Möjligen torde i anledning därav böra tagas under övervägande, om ej *hela* denna uppörd liksom ock affärsverkens kassa bör överflyttas till stadskamrerarekontoret, varför även andra skäl kunna finnas. Intill dess eller till dess annat kan bliva beslutat, torde uppörden enklast kunna fortsfarande ske på belysningsstyrelsens kontor och drätselkammarens ifrågavarande räkningar utsändas tillsammans med belysningsverkens.

Det förefaller vidare, som borde av praktiska skäl till Drätselkammaren också överflyttas det arbete för stadens räkning, som nu tillkommer *trädgårdsstyrelsen* och som icke kan befaras bliva för kammaren vidare betungande. Kommittéerade anse sig hava så mycket större skäl för denna uppfattning, som någon klar gräns mellan Drätselkammarens och trädgårdsstyrelsens åligganden beträffande parker och planterade öppna platser ej synes föreligga, och arbeten av en och samma art emellanåt utföras av vardera delegationen. Gjorda efterfrågningar i andra städer hava också givit till resultat, att särskild trädgårdsstyrelse merendels icke förekommer, och att dess arbete i stället skötes genom drätselkammarens försorg av dess tjänsteman (byggnadschefen) med stadsträdgårdsmästaren som biträde.

För näende av önskvärd enhet i arbetsledningen hava kommittéerade sålunda ansett sig böra föreslå, att den hittillsvarande trädgårdsstyrelsen snarast möjligt övertages av Drätselkammaren efter det nya reglementets fastställande.

Om detta förslag bifalles, skulle Drätselkammaren alltså komma att övertaga skötseln av vattenlednings- och avloppsverken samt de planteringar, om vilka den icke redan förut har hand. Och det synes då rimligt att i samband härmed vidtaga år 1910 föreslagna ökning av kammarens medlemsantal och att förlägga dess behandling av vissa frågor på två avdelningar, såsom ovan nämnts och som i bilagda förslag till reglemente närmare angives. (Bil. 1.)

Drätselkammarens organisation.

Båda avdelningarna böra hava samma antal ledamöter, och då val till drätselkammaren numera ske proportionellt och val av ett allt för litet antal personer ej rätt väl låter sig förena med proportionell valmetod, har det synts lämpligt, att alla kammarens ledamöter väljas på en gång, dock till vardera avdelningen för sig, och att den tid, för vilken de väljas, minskas från 3 till 2 år. Varje risk för häftiga ändringar i kammarens sammansättning är utesluten, då genom proportionellt val inga nämnvärda förskjutningar kunna komma ifråga, där ej sådana av resp. partier direkt avsetts, och då endast beträffande den eventuellt demonstrerande gruppens egen representation. Drätselkammarens medlemstal skulle således enligt kommittérades förslag bli 10 med 10 suppleanter — i stället för nuvarande 7 och 5 — och med på vardera avdelningen 5 resp. 5.

Val av ledamöter föreslå kommittérade må ske, så snart drätselkammarens reglemente blivit vederbörligen fastställt, för återstoden av då löpande året och det därpå följande och sedermera i december månad vartannat år.

För övriga detaljer i Drätselkammarens organisation och i dess arbetsätt hänvisas till reglementsförslaget.

Belysningsstyrelsen.

Den nuvarande styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken torde böra hädanefter, såsom endast förvaltande de sistnämnda, kallas *belysningsstyrelsen*. Beträffande dess verksamhet äro inga nämnvärda andra ändringar i reglementet påkallade än de som framkallats av dess sålunda förenklade uppdrag, och som framgå av bilagda förslag till ändrat reglemente. (Bil. 2.)

I samband härmed kunde det synas lämpligt att med reducerat verksamhetsområde även något reducera medlemsantalet inom styrelsen. Men det är dock a en viss betydelse, att åt affärsverken bevaras den speciella sakkunskap som nuvarande styrelsemedlemmar kunnat förvärva, och då därtill antalet sex väl lämpa sig för förnyelsevalen, om en 3-årig funktion bibehålles, torde icke vara skäl att frångå nuvarande antal. Bland suppleanterna sker i alla fall denna höst en avgång, varför deras antal bör kunna minskas till 2 med liksom hittills ettårig funktion.

Hamnstyrelsen.

Från andra jämförliga städer införskaffade upplysningar hava givit vid handen, att arbeten för städernas hamnanläggningar i allmänhet läggas under byggnadschefen, där sådan finnes, och skötas av honom antingen direkt eller med biträde av en underordnad hamningeniör. Då arbetena för Karlstads hamn ännu icke äro av den omfattning, att de helt kräva en ingenjörskraft, hava kommitté-

rade också funnit lämpligast föreslå deras överlämnande åt byggnadschefen, vid vilkens tillsättande därför hamnstyrelsen bör ha tillfälle att yttra sig.

Någon ändring av hamnstyrelsens reglemente synes emellertid i detta sammanhang knappast erforderlig, då § 7 i detta bland annat medger, att «Om stadsfullmäktige finna för gott, kan hamningeniörsbefattningen förenas med annan anställning i stadens tjänst, och reglementets bestämmelser sålunda icke utgöra något direkt hinder.

Byggnadsnämnden.

Genom det nya lagbudet om fastighetsmätning skulle på byggnadsnämndens stat komma utom stadsarkitekten ytterligare en tjänsteman, vilken såsom redan angivits lämpligen bör fast anställas med uppdrag att handhava även stadsplanarbeten m. m. Någon ändring i övrigt i byggnadsnämndens befogenhet kommer ju icke den nya tjänstens inrättande att medföra, och, då nämndens uppdrag är givet i gällande byggnadsstadga, torde kommittéerade icke ha anledning eller befogenhet att därom vidare yttra sig.

Drätselkammarens tjänstemän.

Vad sedan de erforderliga tjänsterna beträffar, ha kommittéerade ävenledes byggt vidare på den grund, som lades år 1910 med de förändringar av dåvarande plan, som senare visat sig önskvärda.

Byggnadschef.

Såsom ledare för under drätselkammaren och hamnstyrelsen sorterande tekniska arbeten synes alltså böra tillsättas en byggnadschef, vilken till sitt biträde kommer att behöva åtskilliga tjänstemän, som delvis funnos redan vid förra förslaget framläggande, delvis senare ha tillkommit eller här nedan föreslås.

Byggnadschefen bör sålunda, närmast sorterande under drätselkammarens andra avdelning, vara den ledande och sammanhållande kraften i stadens allmänna tekniska arbeten, och hava kommittéerade för denna befattning upprättat bilagda förslag till instruktion. (Bil. 3.)

Byggnadschefsassistent.

Såsom närmaste medhjälpare och expedierande å byggnadskontoret behöver byggnadschefen en assistent, vilken torde böra tillsättas på förordnande tills vidare, och vars kvalifikationer kunna vara beroende av för tillfället pågående större arbetens art. Erforderliga ritningsarbeten etc. och andra kontorsgöromål böra utföras av denna tjänsteman, så att byggnadschefen till stadens bästa kan med all önskvärd möjlighet till initiativ ägna sig åt planläggningen, tillsynen och överva-

kandet av alla under hans ledning ställda arbeten och utredningar av uppkommande frågor, som fordra teknisk-ekonomisk bearbetning. Särskild instruktion för assistenten torde ej behöva fastställas, då hans anställning ej bör bli av den fastare art, som vissa andra tjänstemäns, och enligt kommittérades mening kunna hans skyldigheter lättast fixeras genom ett enkelt antagningsavtal.

Kommittérade anse sig böra påpeka, att det härvid endast till formen rör sig om inrättandet av en ny tjänst, enär under senare år hittillsvarande stadsingenjören alltid måst ha biträde för vissa utredningar och ritningar, varför ersättning utgått ur det anslag, som ställts till disposition för det föreliggande arbetet.

Stadsbyggmästare

Då stadens husbyggnadsarbeten, häri inberäknat reparationer och underhåll av dess fastigheter, skola ledas av byggnadschefen, bör han såsom biträde härför ha en i sådana göromål kunnig person, lämpligen kallad stadsbyggmästare, vilken tillsättes av drätselkammaren.

Emellertid vilja kommittérade föreslå, att med slutgiltiga ordnandet av denna tjänst må få anstå, till dess nuvarande stadsarkitektbefattningen blir ledig. Stadsarkitektens uppdrag har nämligen hittills innefattat även sådant, som kommittérade avse för den ifrågasatte stadsbyggmästaren. Den nuvarande stadsarkitekten har därigenom under åtskilliga år hunnit förskaffa sig en betydlig erfarenhet beträffande såväl stadsarkitektens som stadsbyggmästarens göromål. Visserligen skall enligt förslaget en god del av hans arbete överflyttas på den nye stadsingenjören. Men stadsarkitekten har i stället fått motsvarande ökning genom såväl kontrollverksamheten utom stadens planlagda område som ock honom förut icke åliggande vård av sådana stadens byggnader, som disponeras av andra delegationer än drätselkammaren. Och torde det sålunda för staden vara lämpligast, att under hans kvarstående såsom stadsarkitekt båda befattningarna fortfarande skötas av honom med ansvar direkt inför vederbörande delegationer såsom förut. Kommittérade hava utarbetat förslag till på grund av omlagt arbete någon ändrad instruktion under hänsynstagande till nyss föreslagna provisorium, vilket förslag till Drätselkammaren överlämnats. Dock tillåta kommittérade sig hemställa, att vid nuvarande stadsarkitektens avgång den tekniska ledningens grundplan fullföljes och att instruktionen då lämpligen omarbetas.

Stadsträdgårdsmästare.

Såsom byggnadschefens biträde för utförande av de planteringsarbeten, som dels redan skötas genom drätselkammaren, dels av kammaren enligt förslaget skulle övertagas från trädgårdstyrelsen, bör av drätselkammaren anställas en stads-

trädgårdsmästare, för vilken förslag till instruktion överlämnats till kammaren. Med ordnandet av denna tjänst kan möjligen anstå tills dess nuvarande kontrakt om stadsträdgårdsarrendet år 1919 utlöper.

Förrådsförvaltare.

Utom här uppräknade tjänstemän bör under byggnadschefen finnas anställd en förvaltare för stadens centralförråd, för vilken instruktion nyligen fastställdes, ävensom förmän för vattenlednings- och gatuarbeten samt hamnarbetena.

Belysningsstyrelsens tjänstemän.

Under belysningsstyrelsen böra anställas föreståndare för gas- och elektricitetsverken, vilka efter nämnda styrelses förslag tillsättas av stadsfullmäktige och för vilka instruktioner här bifogas. (Bil. 4 och 5.)

Gasverksföreståndare.

Med den omfattning, gasverket för närvarande har, bör föreståndarskapet för detsamma tillsvidare kunna överlämnas åt byggnadschefen, särskilt då mau såsom sådan kan påräkna nuvarande stadsingenjören, vilken under 8-årig verksamhet hunnit sätta sig väl in i detta verks skötsel. Kommittéerade anse dock, att denna sammanlagning av de två tjänsterna ej kan bliva en anordning för någon längre framtid. Ty med ordnade förhållanden å kolmarknaden torde gasverket ha att motse en sådan utveckling, att tillsynen däröver kan kräva mera tid och arbete, än stadens byggnadschef får tillfälle att ägna åt detsamma.

Elektricitetsverksföreståndare.

Vad åter beträffar elektricitetsverket, så har detta redan nått den utveckling, att det helt kräver sin föreståndares arbetstid, varför det icke är möjligt att i lönebesparingssyfte på denne lägga några andra stadens arbeten. Och såsom redan i annat sammanhang framhållits, har belysningsingenjören redan måst befrias från det honom tidigare lämnade uppdraget att vara driftsingenjör vid gasverket.

I det fall att staden framdeles blir ägare av egna vattenkraftstationer, torde det bliva nödvändigt att taga under omprövning, i vad mån förstärkning av elektricitetsverkets ledande personal kan bliva erforderlig.

Hamningeniör.

Hamningeniörstjänsten bör enligt kommittérades redan uttalade mening uppgå i byggnadschefens, och i förslaget till den sistnämndes instruktion har också därtill tagits hänsyn.

Byggnadsnämndens tjänstemän.

Under byggnadsnämnden böra närmast sortera två tjänstemän såsom föreståndare för resp. stadsarkitektkontoret och stadsingeniörskontoret.

Stadsarkitekt.

Åtskilliga städer havu funnit med sin fördel mest förenligt att icke anställa någon i samhällets tjänst helt varande arkitekt utan anlita i stället någon erfaren storstadsarkitekt som viss dag i veckan finnes att anträffa på stadens arkitektkontor. Härigenom vinnes ju den fördel, att samhället för mindre kostnad blir i tillfälle draga nytta av den mera mångsidiga kunskap, som denne tjänsteman genom sin verksamhet på olika platser lyckats förvärva. En sådan anordning kunde möjligen vara för Karlstads behov tillfyllest och synes därför böra en gång framdeles övervägas. Men av skäl, som redan vid behandling av stadsbyggmästartjänsten avgivits, hemställa kommittéradé, att med arkitekttjänstens eventuella ombildande nu må anstå, tills den vid nuvarande innehavares avgång blir ledig. (Bil. 6.)

Kommittéradé överlämna härmed förslag till ändrad instruktion för närmaste tid men anse sig liksom i samband med frågan om stadsbyggmästartjänsten böra föreslå, att instruktionen slutgiltigt må i erforderlig mån ändras, då tjänstens nuvarande innehavare avgår.

Stadsingeniör.

Den andra av byggnadsnämndens underlydande befattningar innebär som nämnt en nyhet och är föranledd såväl av detta års lagar om fastighetsregister och fastighetsbildning som ock av behovet att erhålla en tillförlitlig mätning av stadsområdet. Den nya tjänstemannen, som på grund av sitt arbetes art torde såsom fallet är i andra städer böra benämnas stadsingeniör, skulle övertaga alla de göromål, beträffande mättings- och stadsplaneväsendet, som nu åligga stadsarkitekten och som föreslås ingå i stadsingeniörens övriga åligganden enligt bilagda instruktion. (Bil. 7.)

Då stadsingeniörens arbete i vissa avseenden skall ske efter magistratens uppdrag, bör denna myndighet, såsom av instruktionen framgår, ha inflytande på hans tillsättning.

Ombudsman.

Till kommittéradé har av drätselkammaren överlämnats även herr K. J. Svenséns motion av år 1910 om ändrade grunder för uppehållande av sekreterarebefattningen hos stadsfullmäktige och vissa stadens delegationer.

En utredning hade hos drätselkammaren påbörjats med anledning av denna motion, men något avgörande beslut hade ännu icke fattats, då kammaren ansåg frågan böra behandlas i ett större sammanhang, sålunda med inrättandet av en välbehörlig ombudsmannatjänst hos drätselkammaren, vars innehavare utom sina uppdrag för kammarens räkning skulle kunna förena vissa sekreterarebefattningar för stadens räkning.

Kommittéade hava behandlat denna fråga under samarbete med ytterligare en av kammarens ledamöter, herr J. Noréus, och finna alla skäl tala för tillsättande av en ombudsman, vilkens uppdrag framgår av bilagda förslag till instruktion. (Bil. 8.)

Kommittéade hava haft att välja mellan att tilldela ombudsmannen befattningarna även såsom sekreterare hos stadsfullmäktige och beredningsutskottet eller också hos en del av stadens övriga delegationer förutom i båda fallen sekretariatet hos en del kommittéer, och hava därvid stannat vid det förra alternativet. Detta har skett i första hand därför, att stadsfullmäktige och beredningsutskottet vanligen sammanträda endast en gång i månaden, och det sålunda ställer sig vida lättare för ombudsmannen att hinna övervara deras sammanträden, än om han skulle ha att passa ett större antal delegationer, vilkas sammanträden kauske ofta nog infalla på en och samma dag. Vidare ha kommittéade ej ansett sig kunna underlåta att fästa avseende vid sakens ekonomiska sida. De arvoden, som för närvarande utgå för de sysslor hos stadsfullmäktige, beredningsutskottet och drätselkammaren, vilka motsvara den föreslagna ombudsmannatjänsten, utgöra tillsammans 4,500 kr., vilket ej obetydliga belopp sålunda skulle bliva för den nya befattningen disponibelt.

Under ärendets behandling uttalad åsikt, att beredningsutskottet och drätselkammaren icke böra ha gemensam sekreterare, då detta möjligen kunde föranleda en allt för lika färgläggning av de båda delegationernas utlåtanden, hava kommittéade icke ansett vara av betydelse att kunna motivera ett frångående av sitt förslag. Det torde nämligen vara delegationernas sak att tillse, att deras mening och icke sekreterarens blir den i protokollen uttalade.

Avlöningen.

Beträffande arvodesberäkning för ovan föreslagna tjänster måste givetvis fästas avseende vid såväl det minskade pänningvärdet, som ock industriens ökade behov av tekniskt bildad arbetskraft.

Denna sistnämnda omständighet är helt visst synnerligen beaktansvärd ifråga om byggnadschefs- och elektricitetsverksföreståndaretjänsterna. Det torde nämligen

vara väl bekant, att industrien avlönar med belopp som vanligen vida överstiga, vad kommunerna anse sig kunna betala och det torde därför vara nödvändigt att bestämma dessa tjänstemäns avlöningar efter något annan skala än förut.

Byggnadschefens avlöning.

I byggnadschefens uppdrag skulle komma att ingå, utom de hittills hamningeniören och stadsingeniören såsom sådan åliggande arbetena även föreståndarskapet för stadens vattenlednings- och avloppsverk och materialgården m. m. samt ledningen av de arbeten som hittills ålegat trädgårdsstyrelsen.

Den nuvarande stadsingeniörens hittillsvarande verksamhet och utbildning ävensom i någon mån behovet av sparsamhet beträffande stadens avlöningskonto motivera vidare, att byggnadschefen tills vidare övertager föreståndarskapet för gasverket, såsom en särskild tjänst utanför byggnadschefsbefattningen.

Med hänsyn såväl till de arvodesbelopp, som hittills utgått för ifrågavarande arbeten som ock till numera stegrade levnadskostnader få kommittéerade föreslå, att byggnadschefens avlöning må utgå med

från drätselkammaren	3,000 kr.
» » för vattenledn.-verket ...	2,000 »
» » » avlopps- »	1,000 »
» hamnen	2,000 »
	<u>S:ma 8,000 kr.</u>

För befattningen såsom gasverkets föreståndare synes en avlöning av 3,000 kr. vara väl befogad, och den kan stanna vid detta belopp endast vid uppdragets lämnande åt annan i staden förut anställd tjänsteman. I detta sammanhang vilja kommittéerade föreslå, att till gasverkets föreståndare utgående tantième må vid byggnadschefsbefattningens inrättande upphöra, och att tantième vid gasverket må efter förutvarande grunder bibehållas endast för gasmästaren.

Åt innehavaren av dessa förenade tjänster föreslås därjämte två ålderstillägg å vardera 500 kronor, och, om byggnadschefen blir den nuvarande stadsingeniören, hemställes, att det ena redan nu må anses intjänt och det andra fr. o. m. året efter det, då han 10 år varit i stadens tjänst fast anställd.

För jämförelse må här meddelas, att stadsingeniören hittills uppburit följande arvoden:

från drätselkammaren	1,500: — kr.
» hamnen	1,300: — »
» vattenledningsverket	1,700: — »
» avloppsverket ..	700: — »
	<u>S:ma 5,200: — kr.</u>

samt

från Gasverket	1,700: — kr.
» » (tantième) c:a	800: — »

S:ma 2,500: — kr.

Vid bedömandet av de föreslagna nya lönerna torde emellertid böra ytterligare ihågkommas, att avlöningen till den hittillsvarande stadsingeniören utan tvivel varit för låg i förhållande till det med hans tjänst förenade arbetet.

Elektricitetsverksföreståndarens avlöning.

Detsamma gäller nog även beträffande den avlöning c:a 5,700: — kr. som hittills uppburits av föreståndaren för elektricitetsverket, vilkens arbetsbörda och ansvar naturligtvis hållit jämna steg med verkets raska utveckling. Efter jämförelse med de avlöningar, som andra kommuner betala till ifrågavarande befattningshavare, finna sig kommittéade böra föreslå en grundlön av 7,500: — kr. samt två ålderstillägg å vardera 500 kronor. Det ena av dessa bör då anses intjänt redan nu och det andra fr. o. m. året efter det, då belysningsingeniören varit 10 år i stadens tjänst fast anställd.

Liksom i fråga om gasverksföreståndaren hysa kommittéade även här den uppfattningen, att tantième icke längre bör utgå.

• Då de föreslagna stadsarkitektens och stadsbyggmästarens befattningar skulle av anförda skäl ställas på framtiden, hava kommittéade icke ansett det ligga inom sitt uppdrag att göra något förslag om avlöning för dessa tjänster.

Stadsarkitektens avlöning.

Vad åter beträffar den nuvarande stadsarkitekten såsom innehavare av de förenade tjänsterna hava kommittéade under rubrik stadsbyggmästaren redan framhållit, hurusom någon minskning av arbetsbördan icke uppstår trots överflyttning av en del av göromålen till den nye stadsingeniören, då andra i stället tillkommit. Även härvid synes fallande pänningvärde ävensom genom nyssnämnda förskjutning i arbetet bortfallande sportler påkalla någon löneförbättring, och vilja kommittéade därför hemställa om en höjning av den fasta lönen från nuvarande 4,000: — kr. till 5,000: — kr., häri icke inräknade de två ålderstillägg, vartill tjänsternas nuvarande innehavare är berättigad. Ävenså torde en rättelse böra vidtagas i det mera ovanliga förhållandet, att såsom här halva grundlönen beräknas utgöra tjänstgöringspängar. Kommittéade vilja föreslå att här, såsom vanligen beträffande övriga tjänstemän är fallet, $\frac{1}{4}$ av grundlönen må utgöra tjänstgöringspängar.

Stadsingenjörens avlöning.

Såsom redan genom den hos Drätselkammaren gjorda utredningen framgår, synes en lämplig person för den nya stadsingenjörsposten kunna erhållas mot en

avlöning av 5,000: — kr. med två ålderstillägg å vardera 500 kr. efter 5 och 10 års tjänstgöring, vartill skulle komma sportler enligt av stadsfullmäktige fastställd taxa, och hava kommittéerade intet att härvid erinra.

Stadsträdgårdsmästarens avlöning torde icke behöva fastställas förr, än denna tjänst skall tillsättas.

Beträffande samtliga härovan föreslagna avlöningar synes $\frac{1}{4}$ böra utgå som tjänstgöringspängar, vilka skola åt vikarien avstås vid varje ledighet som ej är att hänföra till semester.

Kostnadsökning.

Enligt förslaget, skulle alltså de nya avlöningarna bliva följande:

Byggnadschefen (hamningeniören)	8,000: —	
Ålderstillägg	500: —	
Gasverksföreståndaren	3,000: —	
Elektricitetsverksföreståndaren	7,500: —	
Ålderstillägg	500: —	
Stadsarkitekten	5,000: —	
Ålderstillägg	1,000: —	25,500: —
medan de tidigare utgjort		
Stadsingeniören	7,700: —	
Elektricitetsverksföreståndaren	5,700: —	
Stadsarkitekten	5,000: —	18,400: —
	alltså ökning	7,100: —
Härtill kommer den nya stadsingeniörstjänsten	5,000: —	
och ombudsmannabefattningen, om sådan beslutas, förslagsvis	6,000: —	
	S:a	18,100: —
Varifrån dock avgå hittillsvarande arvoden åt de sekreterare, som ombudsmannen enligt kommittérades förslag skulle ersätta	4,500: —	
	Totalökning alltså	13,600: —

Denna ökning kan ju förefalla avsevärd, men det må ej förbises, att i ena fallet tillkommer en helt ny tjänst (stadsingeniören) för utförande av i lag påbjudet nytt arbete, och i det andra en för vinnande av erforderlig ordning på vissa områden välbehörlig tjänsteman (ombudsmannen), vilkens arbete utan nämnvärd ersättning hittills till rätt stor del utförts av en av drätselkammarens ledamöter, en för staden helt visst mycket förmånlig omständighet, med vilken emellertid icke längre kan räknas.

I ovanstående jämförelsetabell har icke medräknats arvode åt den föreslagna stadsträdgårdsmästaren, då ännu ett par år eventuellt skulle återstå till denna be-

fattnings tillsättande, och då det torde vara svårt att nu beräkna erforderligt belopp, som ju ej heller kan nämnvärt påverka stadens budget.

Ej heller ha mer än de från omregleringens början utgående första ålders-tilläggen medräknats (utom beträffande stadsarkitekten), då de senare av dessa för de äldre tjänsteinnehavarna redan äro i annat sammanhang beslutade, och de för ombudsmannen och stadsingenjören först efter 5 och 10 år skulle göra sig gällande med tillsammans 1,000 resp. 2,000 kr.

I anslutning till ovanstående tillåta sig kommittéerade härmed föreslå, att Drätselkammaren ville med överlämnande till stadsfullmäktige av åtföljande bilagor ävensom inhämtade utlåtanen från byggnadsnämnden, hamnstyrelsen och styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken hos stadsfullmäktige hemställa,

att vattenlednings- och avloppsverkens förvaltning må så snart ske kan överflyttas till drätselkammaren och den sistnämnda i samband därmed omorganiseras, såsom av åtföljande förslag till reglemente framgår;

att hittillsvarande styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken skall upphöra och ersättas av en styrelse för Karlstads belysningsverk, vilken enligt bilagda förslag till reglemente skall förvalta stadens gas- och elektricitetsverk;

att trädgårdsstyrelsen vid drätselkammarens omorganisation må upphöra och dess verksamhet övertagas av kammaren;

att den tekniska ledningen av under drätselkammaren och hamnen sorterande arbeten skall handhas av en byggnadschef med biträde av assistent, en stadsbyggmästare, en stadsträdgårdsmästare, en förrådsförvaltare ävensom erforderliga förnän, och att den nuvarande stadsingenjörsbefattningen må upphöra;

att för vardera av gas- och elektricitetsverken skall finnas en föreståndare, som sorterar under styrelsen för belysningsverken;

att nuvarande stadsingenjörens åligganden såsom hamningeniör skola övertagas av byggnadschefen;

att under byggnadsnämnden skall sortera en stadsarkitekt och en stadsingenjör, åt vilken även skall uppdragas de arbeten som avses i lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917;

att hos drätselkammaren anställas en stadens ombudsman vilken skall uppehålla sekreterarebefattningarna även hos stadsfullmäktige och beredningsutskottet;

att samtliga nya eller ändrade tjänster må tillsättas, så snart detta lämpligen kan ske, dock så att med besättandet av de nya stadsarkitekt- och

- stadsbyggmästarebefattningarna må dröja, till dess nuvarande stadsarkitekten avgår;
- att* byggnadschefen, föreståndarna för gas- och elektricitetsverken, stadsarkitekten, ombudsmannen och stadsingeniören skola tillsättas av stadsfullmäktige på obestämd tid med sex månaders uppsägning och efter förslag, den sistnämnda av magistraten och byggnadsnämnden samt de övriga av de delegationer, varunder dessa tjänstemän sortera;
- att* för nyssnämnda tjänstemän instruktioner enligt bilagda förslag må av stadsfullmäktige fastställas;
- att* här icke uppräknade tjänstemän tillsättas av den delegation, varunder de sortera, vilken även äger att för dem antaga instruktioner;
- att* byggnadschefen må, om han så önskar, tills vidare bibehålla det honom förut såsom stadsingeniör åliggande föreståndarskapet för gasverket;
- att* ifrågavarande tjänstemäns avlöningar må bestämmas sålunda,
- för byggnadschefen: årslön 8,000 kr. med två ålderstillägg efter fem och tio år, vardera å 500 kr.; börande av denna lön 2,000 kr. och av ålderstilläggen 100 kr. utgå av hamnens medel;
- för gasverksföreståndaren: årslön 3,000 kr.;
- för elektricitetsverksingeniören: årslön 7,500 kr. med två ålderstillägg efter fem och tio år, vardera å 500 kronor;
- för stadsarkitekten: årslön 5,000 kr. med två ålderstillägg efter fem och tio år å vardera 500 kr. samt sportler enligt taxa, som av stadsfullmäktige fastställs efter förslag av byggnadsnämnden;
- för stadsingeniören: årslön 5,000 kr. med två ålderstillägg efter fem och tio år, vardera å 500 kr., och dessutom sportler enligt taxa, som av stadsfullmäktige fastställs efter förslag av byggnadsnämnden;
- för ombudsmannen: årslön 6,000 kr. med två ålderstillägg efter fem och tio år, vardera å 500 kr.;
- att* till föreståndarna för gas- och elektricitetsverken nu utgående tantième må med ovan föreslagna omorganisation bortfalla och tantième kvarstå endast för gasmästaren;
- att* av ovan föreslagna avlöningar en fjärdedel av grundlönen må utgöra tjänstgöringspängar, vilka vederbörande tjänsteman vid ledighet som icke är semester skall avstå till vikarien;
- att* nuvarande stadsingeniören vid övertagandet av befattningarna såsom byggnadschef och föreståndare för gasverket samt föreståndaren för elek-

tricitetsverket ävensom nuvarande stadsarkitekten må för åtnjutande av ålderstillägg räkna sig tillgodo den tid de förut varit i stadens tjänst fast anställda.

Karlstad den 2 november 1917.

För Drätselkammaren :

AXEL SVANBOM.

RAGN. TJERNELD.

För Hamnstyrelsen :

ALBIN FORSSELL.

JOS. LÖFBERG.

För Byggnadsnämnden :

N. FR. LINDH.

R. RHODIN.

För Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken :

S. GULLSTRÖM.

KARL AD. FALK.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Undertecknade, av drätselkammaren utsedda att verkställa utredning och inkomma med förslag beträffande åstadkommandet av uppmätning och kartläggning m. m. av stadens områden samt införandet av ett tidsenligt mätningssystem, få härmed avgiva följande utlåtande.

Såväl vid de under senare åren företagna förändringarne av äldre stadsplaner som ock vid upprättandet av nya sådana har det städse visat sig, att tillgängliga kartor och tillämpade mätningmetoder varit mindre tillförlitliga, och då nya krav på ytterligare planläggning av därtill lämpliga områden fortfarande uppstå, synes det för kommitterade vara ett oavvisligt behov, att förbättrade uppmättnings- och kartläggningsmetoder införas, och att därmed enhetlighet i mätningarne åstadkommes. Bristen av fullständiga och tillförlitliga kartor med derå inlagda nivåkurvor, alltså visande ett områdes utseende med ägogränser, vägar, byggnader, markinnehav m. m. som ock terrängens topografiska utseende har varit särdeles hindrande, särskilt vid uppgörandet av stadsplaner. Det är nämligen härvid av stor betydelse att hava noggrann kännedom om nyssberörda förhållanden, då gator kunna förläggas med lämpliga lutningsförhållanden utan att onödiga fyllningar eller planeringsarbeten för gatornas utläggande behöva vidtagas, vilket i sin tur fördelaktigt inverkar på tomternas utnyttjande.

Som hitintills har tillgått, har beslutits att för ett visst område skall stadsplan upprättas att använda t. ex. för egna hem. Då området i fråga blivit upp-

mätt, kartlagt samt dränerings- och avloppsförslag blivit uppgjorda samt på grund härav gators höjdlägen blivit fixerade, har det i många fall visat sig, att områdets upptagande i stadsplan och densamma genomförande icke blivit ekonomiskt bärigt eller att så stora kostnader skulle erfordras för planens genomförande, att dessa kostnaders läggande och fördelande på tomternas försäljningspris skulle driva dessa senare till en sådan höjd att försäljning nära nog omöjliggjordes. Hade området på förhand varit uppmätt och nivellerat och sålunda tillräckligt kartmaterial funnits, hade det ganska lätt kunnat utrönas, om detsamma varit lämpligt för ett stadsplanebyggande eller ej.

Från andra städer föreligga exempel på huru ett ingående och omsorgsfullt studium och därmed förenade förändringar av såväl äldre som nya stadsplaner och där tillräckligt material på förhand finnes för de senares uppgörande, kan åt städerna inbespara stora kapital, vilka många gånger uppvägs de kostnader, som betingas av den utökade arbetskraft, som härför är erforderlig. Likaså är det nödvändigt att för redan fastställda stadsplaner hava ett fullt tidsenligt mätningssystem. Hitintills har vid stadsplaners uppgörande tillgått så — att området ifråga kartlagts av lantmätare. När så stadsplanen fastställts, har lantmätare på marken utstakat gator och kvartér och i kvartérs hörn hava trädpålar nedslagits eller järndubbar, där berg funnits, anbringats, men dessa pålar och dubbar hava ej blivit inmätta i förhållande till några fasta mätningsslinier eller baslinier. Träpålarna hava ruttnat bort, vid plöjning undanröjts, eller på annat sätt förkommit, varför stora svårigheter och mycket onödigt arbete uppstått vid tomtutstakningar m. m. för den tjänsteman, som har att värkställa utstakningarna. Även om dessa pålar finnas i behåll, måste den tjänsteförrättande genom kontrollmätningar övertyga sig om, att pålarna ej blivit flyttade, vilket ytterligare bidrager till ett tidsödande arbete. Beträffande områdena utanför stadsplan, finnes numera för dessa särskilda bestämmelser för byggnadsverksamhetens ordnande av konungen fastställda, men dessa äro ej tillfyllestgörande. I saknad av dessa områdets topografiska utscende kan byggnadsnämnden ej bestämma en byggnads höjdläge, vilket kan bliva till stort men för staden då en gång stadsplanens upprättande och genomförande för ett sådant område blir nödvändigt och det visar sig att gator behöva höjas, men husen ligga för lågt. Det är därför av största ekonomiska intresse för staden att även för områden utanför stadsplanen, byggnadsnämnden har tillfälle att bedöma ett till nämnden inlämnat byggnadsförslag icke allenast i förhållande till gällande föreskrifter utan även till blivande stadsplan, dräneringens genomförande och gators höjdlägen m. m. Härtill fordras dock så fullständigt kartmaterial som möjligt. Lika nödvändigt är det för staden att i god tid stadsplaneförslag för ordnandet av områden utanför stadsplan bliva uppgjorda, gällande i synnerhet sådana områden, som

ågas av enskilda personer. Visserligen indela numera i de flesta fall de enskilda jordägarne sina respektive områden i gator, kvartér och tomter, men utan att hänsyn tages till jordområdenas förhållande till varandra eller till hela stadsdelen. Likaså läggs i saknad av dräneringsplan gator och tomter efter markens naturliga läge utan aktgivande på Klarälvens eller Vänerns högsta vattenstånd eller möjligheten av ett framtida uppläggande av gator i erforderligt höjdläge. Följderna hava ock visat sig på mångahanda sätt; särskilt påminnes om de stora skador med åtföljande förluster, som Klarälvens översvämning våren 1916 förorsakade å såväl byggnader som mark tillhöriga såväl staden som enskilda personer. Häråt är för närvarande ej mycket att göra beträffande redan befintliga hus, men så mycket angelägnare är det att anstalter vidtagas för att i framtiden liknande skadegörelse må förhindras.

Sedan stadsplanelagen tillkommit är det av stor ekonomisk betydelse för Staden, att, då ny stadsplan skall uppgöras, det tillses att förutvarande markinnehav så litet som möjligt rubbas, då stadens skyldighet att inlösa tomtdelar härigenom miuskas.

Av ovan sagda torde med all tydlighet framgå, att kommitterade hysa den fasta övertygelsen, att ett förbättrat uppmätningssystem är en nödvändig förutsättning för uppgörandet av stadsplaner liksom ock att tillräckliga arbetskräfter ställas till förfogande.

Det är nämligen givet, att ett fullständigt ordnande av stadens karte- och mättningsförhållanden liksom ett ingående studium av stadsplaner och aktgivande på byggnadsverksamhetens ordnande såväl inom som utanför stadsplanen tarvar utsträckt teknisk hjälp, och att dessa arbeten omöjligen kunna medhinnas av den tjänsteman, som för närvarande har mätningsgöromålen om hand; i all synnerhet som alla mätningar böra anläggas efter triangelmätningssystemet, vilken är den enda hitintills kända, som skänker fullgod säkerhet för ett ordentligt uppmätande, kartläggande och utstakande på marken av gator, kvartér och tomter. Härtill kommer även, att den nya lagen om fastighetsbildning i stad pålägger utsträckt skyldighet för mättningsförrättaren att verkställa mättningsförrättningar även utanför stadsplan vartill kommitterade torde få anledning återkomma längre fram. Att här ingående redogöra för triangelmätningssystemet med alla dess detaljer skulle bliva för vidlyftigt. Innebörden av densamma kan dock med få ord karaktäriseras så att alla mätningar såväl i stora drag som ock i detalj utgå från *fixa punkter, anbringade i marken, vilka ständigt bevaras och vidmakthållas.*

Det område som skall kartläggas, omslutes av en triangel, vars spetsar förläggas i 2:ne fasta punkter, vanligen tages härtill sådana, som ansluta sig till rikets triangelpunkter. Denna stora triangel sönderdelas sedermera i mindre triang-

lar och dessa sönderdelas ytterligare i ännu mindre. Hela området blir sålunda genomskuret av en massa trianglar, vilkas spetsar fastslås på marken som fixpunkter. Då man på detta sätt genom en serie små trianglar inkommit i stadens kärna, användes i och för detaljmätningar av sådana områden, där triangelsidor på grund av byggnader, gator m. m. ej kunna erhållas, s. k. polygontåg, i vilkas skärningspunkter fixar likaledes anbringas på marken.

I detta sålunda erhållna nät av trianglar och polygontåg inlägges ett koordinatsystem, vars origo ligger i en fast punkt t. ex. domkyrkotornet och vars X axel lägges i stadens medelmeridian. Alla fixa punkter beräknas och bestämmas till sitt läge i detta koordinatsystem och således bliva punkternas inbördes läge bestämda genom deras koordinater. På detta sätt kan ett visst mindre område uppritas på karta med hjälp av detaljmätningarna utan att hela det stora nätet behöver medtagas.

Vilka stora fördelar detta mätningssystem medför, skall försöka belysas med ett exempel. Stadsplan skall uppgöras för t. ex. Norrstrand. Genom på förhand gjorda och befintliga mätningar och nivelleringar finnes karta över områdets utseende med byggnader, ägogränser, markinnehav, höjdförhållanden m. m. allt uppmätt från befintliga triangelpunkter. Sedan området blivit indelat i gator och kvartér m. m., dräneringsförslag och gatuhöjder klargjorda och kostnaderna för planens genomförande blivit uppgjorda, visande företagets möjlighet att realiseras, och stadsplanen vunnit fastställelse av Konungen, inläggas gator och kvartér på den befintliga triangelpunktskartan och med ledning av densamma utstakas gator och kvartér på marken varjämte kvartérens sidor precisionsmätas. Då emellertid kvartéren efterhand bebyggs, måste från början nya triangler eller polygontåg inläggas i de nya gatorna, emedan de förut befintliga triangelsidorna i vanligaste fall skära kvartéren och bliva sålunda ej användbara för framtiden. Alla kvartérs hörn inmätas därefter i förhållande till de nya triangler- och polygonpunkterna, vilkas lägen bestämmas i koordinatsystemet.

Kvartérs hörnens läge antecknas förutom i en särskild liggare även på särskilt upprättade utstakningskartor.

Vid kvartérens indelning i tomter uppgöres först ett skisserat förslag, vilket underställes jordägarnes godkännande, varefter tomterna utstakas på marken och precisionsmätas, beskrivning uppgöres dels över tomternas areal och sidornas storlek, dels över med vilka arealer de olika jordägarna och ägofigurerna ingå i tomterna. Den sålunda erhållna tomtindelningen med beskrivning inlämnas slutligen till Konungens befallningshavande för fastställelse. Detta system för tillvaratagandet av städernas markområden, såväl enskildas som samhällets, har införts i många av Sveriges städer och det är endast en tidsfråga, då alla städer funnit med sin fördel förenligt att införa detsamma.

På grund av vad kommitterade här ovan framhållit, få vi föreslå, att en särskild mätningssingeniör anställs för utförandet av arbeten med mätningar och stadsplaners uppgörande m. m. i den utsträckning, som kommitterade i detta sitt utlåtande angivit. Av denne mätningssingeniör fordras alltså full kompetens och erfarenhet att utföra triangel-mätningar och nivelleringar samt att uppgöra stadsplaner, vilka senare numera nått den utveckling och vara fordringarne äro av så stor betydelse, att mycken erfarenhet och stora kunskaper fordras av den, som har deras uppgörande om hand. Hälst bör denne person hava tjänstgjort å stadsingeniörskoutor i någon av våra större städer, där helt naturligt större erfarenhet och specialkunskaper vinnas än i de mindre städerna. Kommitterade anse att en fullt kompetent mätningssingeniör kan erhållas mot en avlöning av 5,000 kronor pr år jämte sportler, samt därtill 2:ne ålderstillägg om vardera 500 kronor efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring. Härtill bör läggas en ersättning av 200 kronor pr år för ritmaterialier i tjänsten. På grund av lagen av den 12 Maj 1917 om fastighetsbildning i stad, vilken lag träder i kraft den 1 Januari 1918, kommer ett väsentligt utökat arbete att läggas på den stadens tjänsteman, som har mätningssögromålen om hand, i det att dels tomtmätningar inom stadsplan skola ske enligt skärpta bestämmelser, dels ägoavstyckningar å områden utanför stadsplanen skola värkställas av stadens mätningssman, vilka senare förrättningar hitintills ej ålegat honom. Ensamt denna nya lag gör det för den nuvarande tjänstemannen omöjligt att medhinna alla de arbeten, som utom de nuvarande komma att åläggas honom. Genom kommitterades förslag att anställa en särskild mätningssingeniör får nuvarande Stadsarkitekten, därigenom att honom nu åliggande mätningssögromål överflyttas på annan person, mera tid att ägna sina krafter åt övervakandet av byggnadsverksamheten inom staden, vilket övervakande i och med de år 1913 fastställda särskilda föreskrifterna för byggnadsverksamhetens ordnande inom staden Karlstads icke planlagda områden blivit i mycket stort omfång utökat.

I skrivelse till stadsfullmäktige i Karlstad har magistraten med anledning av Kungl. Maj:ts nådiga förordning av den 12 Maj 1917 med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad anhållit om ett anslag för år 1918 till anställande av en mätningssingeniör för upprättandet av i nämnda nådiga förordning föreskriven registerkarta, vilken skrivelse av stadsfullmäktige remitterats till drätselkammaren för avgivande av utlåtande. Då drätsalkammaren å sin sida överlämnat densamma till kommitterade att behandlas i samband med det uppdrag, som drätselkammaren förut lämnat kommitterade, få vi med anledning härav frumhålla, att det synes oss lämpligt, att den av oss föreslagna mätningssingeniören även får på magistratens ansökan hos Konungens Befallningshavande dess förordnande att upprätta den i nådiga förordningen omnämnda registerkartan.

Skulle detta kommitterades förslag vinna stadsfullmäktiges bifall, kommer således den nya mättningsingeniören omedelbart och under den första tiden efter inträdandet i tjänstgöring att syssla med nämnda registerkartas uppgörande, vilket torde taga en tid av 2 à 3 år i anspråk, (kartan skall enligt lagen föreliga färdig före den 1 Januari 1921), men bör därjämte även kunna medhinna de löpande mättningsförrättningar, som komma att åligga honom enligt lagen om fastighetsbildning m. fl. göromål. Däremot torde påbörjandet av det av oss förordade triangelnätet ej kunna medhinnas under de första åren, varför kommitterade föreslå, att detta arbete uppdrages åt en entreprenörsfirma på det att uppgörandet av nämnda nät ej måtte för mycket fördröjas. Det är härvid lämpligt, att detta arbete utföres under kontroll och överinseende av den nye mättningsingeniören, som därigenom även är fullt hemmastadd i den gjorda stommätningen, då han sedermera skall övertaga och komplettera densamma. Kommitterade föreslå, att den nye mättningsingeniören får i uppdrag att omedelbart uppgöra förslag till program för sådan stommätning, varefter anbud infordras på dess utförande, sedan detsamma blivit vederbörligen godkänt. Kostnaden för en sådan stommätning torde kunna beräknas till 6 à 8,000 kronor, vartill kommer kostnaden för signaltorn och triangelpunkter, vilken senare kostnad för kommitterade är svår att angiva.

På grund av vad här ovan sålunda framhållits få kommitterade därför föreslå:

- att* stadens områden ånyo måtte uppmätas,
- att* triangelmättningsmetoden införes,
- att* en fullt kompetent mättnings- och stadsplaneingeniör anställs med en årlig lön av 5,000 kronor därav lön 3,000 kronor och tjänstgöringspen-
gar 2,000 jämte sportler enligt av stadsfullmäktige fastställd taxa samt
därjämte 2:ne ålderstillägg om vardera 500 kronor efter respektive 5 och
10 års väl vitsordad tjänstgöring samt en årlig ersättning av 200 kronor
för ritmaterialier i tjänsten,
- att* alla mättnings-, nivellerings- och stadsplanegöremål såväl inom som utan-
för stadsplan överlämnas till denne mättningsingeniör, liksom ock att
åt magistraten uppdrages att hos Konungens befallningshavande söka för-
ordnande för samma befattningshavare att upprätta den i Kungl.
förordningen av 12 Maj 1917 omförmälda registerkartan och att den
nya tjänsten tillsättes av Stadsfullmäktige efter förslag av magistraten
och byggnadsnämnden.
- att* åt Magistraten och byggnadsnämnden uppdragas att uppgöra och till
stadsfullmäktige inkomma med förslag till instruktion och taxa för mät-
tningsingeniören i och för fullmäktiges godkännande.
- att* den nya befattningen skall träda i verksamhet snarast möjligt eller se-
nast den 1 Jan. 1918,

att den nya befattningen annonseras till ansökan ledig av magistraten och att som kompetens för den nya befattningen fordras, vad kommitterade här ovan angivit.

Till tjänst och vägledning för den, som särskilt torde intressera sig för här ifrågavarande spörsmål och isynnerhet triangelmätningssystemet bifogas ett exemplar av Svenska Kommunaltekniska föreningshandlingar N:o 8 år 1914 innehållande förslag till program och bestämmelser vid städernas triangel- och tomtmätningar m. m.

Karlstad den 15 oktober 1917.

AXEL SVANBOM.

CARL CRISPIN.

AXEL SVENSSON.

ERIK BJÖRKMAN.

Organisationsplan för stadens "tekniska ledning".

Drätselkammaren:

Stadens husbyggnader, gator, vägar, broar, planteringar, vatten- och avloppsverk samt förrådet och alla övriga arbeten, som icke lyda under särskild styrelse.

Verkställande:

1) Byggnadschefen, såsom chef för stadens byggnadskontor, varunder sortera:

Belysningsstyrelsen:

Gas- och elektricitetsverkets skötsel.

Verkställande:

2) Gasverksföreståndare. 3) Elektricitetsverksföreståndare.

Hamnstyrelsen:

Hamnen.

Verkställande:

4) Hamningeniör.

Byggnadsnämnden:

Stadsplanen och fastighetsbildningen enligt gällande lagar, som närom äro särskilt utfärdade.

Verkställande:

5) Stadsarkitekt, övertvakande byggnadsverksamheten, förestår Stadsarkitektkontoret. 6) Stadsingeniör, stadsplaner o. mättingsväsendet, förestår Stadsingeniörskontoret.

7) Byggnadschefsassistent, förestående ritkontoret med tillfälligt anställda ritare och biträden beroende å omfatningen av föreliggande arbeten.

8) Stadsbyggmästare, såsom direkt ledare av alla husbyggnadsarbeten, reparationer och underhåll av stadens fastigheter.

Förman för arbetarna.

9) Stadsträdgårdsmästare, såsom direkt ledare av alla planteringsarbeten och deras skötsel.

Föräldsförvaltare för stadens centralförråd.

Förman, såsom direkta ledare av övriga arbeten. F. n. å ordinarie stat 2 gatuförman, 1 vattenledningsförman, å extra stat tillfälliga vid större arbeten.

Befattningshavarna 1, 2 och 4 kunna tillsvidare hava samma innehavare.

5 och 8 , , ,

Reglemente för Karlstads stads Drätselkammare.

§ 1.

Drätselkammaren förvaltar staden tillhöriga fastigheter och övrig egendom ävensom dess pänningeväsende, uppbär dess inkomster och verkställer behörigen beslutade utbetalningar, såvitt bestyret härmed icke för visst fall är anförtrott åt särskild styrelse eller delegation.

Därjämte ombesörjer drätselkammaren de allmänna uppdrag för stadens räkning, som enligt detta reglemente höra till dess befattning.

§ 2.

Mom. 1. Drätselkammaren utövar sin verksamhet dels samfällt och dels på tvänne avdelningar, benämnda den första och den andra.

Mom. 2. *Drätselkammaren samfällt* tillkommer:

a) att behandla frågor av större och allmännare vikt samt ärenden, som från någondera avdelningen dit hänskjutas;

b) att i förefallande rättegångar ävensom alla övriga mål och ärenden, av vad beskaffenhet de vara må, där ej på grund av lag särskild styrelse äger föra talan, stadens rätt iakttaga och genom ombud bevaka samt fullmakt därtill å stadens vägnar utfärda; stadsfullmäktige dock obetaget att för särskilt fall annorlunda besluta;

c) att före den 10 nov. varje år till magistraten avlämna ett utgifts- och inkomstförslag för nästföljande år upprättat i överensstämmelse med stadgandena i § 60 av förberörda Kungl. förordning om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862;

d) att avgiva utlåtanden i anledning av sådana remisser, uti vilka utlåtanden från någon särskild avdelning av drätselkammaren icke infordrats; samt

e) att tillsätta och entlediga de tjänstemän och betjante, vilka enligt 15 § i detta reglemente skola av drätselkammaren utses.

Mom. 3. *Drätselkammarens första avdelning* åligger:

a) att förvalta stadens allmänna kassa samt de donationer och fonder, som f. n. stå under drätselkammarens förvaltning eller framdeles kunna varda åt dess förvaltning anförtrodda, ombesörja all drätselkammarens tillkommande räkenskapsföring samt hava inseende över stadens räkenskapsväsende i allmänhet, och räkenskaperna, jämlikt 71 § i ovannämnda Kungl. förordning, till magistraten överlämna.

b) *att* sedan debiterings- och uppbördslängder genom magistratens försorg kommit drätselkammaren tillhanda ombesörja utfärdandet av debetsedlar för uppbörd av kommunalutskylder och vattenavgifter samt rörande uppbörden till magistraten avgiva sådan berättelse, som i 70 § i nämnda Kungl. förordning föreskrives, ävensom stadens övriga inkomster av vad slag som helst uppbära och kvittera, såvida detta icke är uppdraget åt annan styrelse;

c) *att*, förvalta de medel, som enligt 38 § i Kungl. förordningen om kyrkostämman m. m. den 21 mars 1862 drätselkammaren uppbär, till dess kyrkoråd och folkskolestyrelse rekvirera desamma, ävensom att ifråga om pänningeförvaltning i övrigt lämna kyrkorådet och folkskolestyrelsen det biträde, som på grund av kyrkostämmans beslut påkallas;

d) *att*, å stadens vägnar upptaga ävensom utfärda förbindelser å sådana lån, som blivit av stadsfullmäktige vederbörligen beslutade, och att, då till täckande av behörigen beslutade utgifter medel icke äro tillgängliga, å stadens vägnar fatta beslut om upptagande av tillfälliga lån å kassakreditiv eller annorledes; dock att sammanlagda beloppet av vad genom drätselkammaren sålunda upplånas icke må överstiga skillnaden mellan, å ena sidan, en tiondedel av den sammanlagda inkomst, för vilken enligt § 57 i Kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 stadsutskylder skolat för sistförflutna året utgöras, och å andra sidan, den summa, som för nämnda år beslutats skola i stadskommunen anskaffas genom uttaxering, i sistnämnda summa likväl icke inräknade de belopp, som avse folkskoleväsendet och uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn; skolande drätselkammaren årligen vid stadsfullmäktiges första sammanträde under januari månad lämna stadsfullmäktige redogörelse för drätselkammarens åtgärder uti ifrågavarande hänseende under nästförflutna året;

e) *att* där detta ej är uppdraget åt annan styrelse handhava förvaltningen av stadens jordar och tomter jämte därå uppförda byggnader ävensom stadens skogar; dock att utan stadsfullmäktiges samtycke staden tillhörig jord icke må för längre tid än 10 år utarrenderas;

f) *att* i januari varje år inventera drätselkammarens kassa och handlingar, en inventering, som även skall göras under löpande år, om nytillträdande ledamot sådant påyrkar;

g) *att* anordna och utbetala löner, arvoden och pensioner ävensom verkställa alla andra staden åliggande behörigen beslutade utbetalningar, dock med de i § 1 omförmälda undantag;

b) att föranstalta därom, att sådana stadens tillhöriga byggnader och inventarier, som av drätselkammaren förvaltas, hållas till sitt fulla värde brandförsäkrade;

i) att under iakttagande av noggrann hushållning och, såvitt det i första avdelningens stat upptaga anslag för oförutsedda utgifter därtill lämnar tillgång, utan särskilt bemyndigande därav vid förefallande behov utanordna ett belopp ej överstigande 1,000 kronor; samt

k) att avgiva utlåtanden i anledning av remisser, där utlåtanden från avdelningen inforrats (i ärenden som icke äro av teknisk natur samt alla ärenden som kräva anslag av stadsfullmäktige).

Mom. 4. *Drätselkammarens andra avdelning* åligger :

a) att handhåva förvaltningen av:

1. stadens vattenledningverk,
2. » avloppsverk,
3. » centralförråd;

b) att vårda, där detta ej för visst fall är uppdraget åt annan styrelse, underhålla och efter stadsfullmäktiges beslut anlägga:

1. stadens torg, öppna platser, gator, vägar och broar,
2. » vattenledning,
3. » avloppsledning,
4. » parker och planteringar,
5. » husbyggnader;

c) att ombesörja renhållning, snöplogning och skottning å stadens gator, vägar, torg, öppna platser och obebyggda tomter, där detta icke är åt annan styrelse uppdraget;

d) att handhåva allmänna arbeten i övrigt, vilka ej äro avsedda att utföras av annan stadens styrelse eller delegation;

e) att under iakttagande av noggrann hushållning och, såvitt det i andra avdelningens stat upptagna anslaget för oförutsedda utgifter därtill lämnar tillgång, utan särskilt bemyndigande därav vid förefallande behov utanordna ett belopp ej överstigande 1,000 kronor; samt

f) att avgiva utlåtanden i anledning av remisser uti vilka utlåtanden från avdelningen inforrats (ärenden av teknisk natur).

Mom. 5. Förekommer ärende, som icke enligt ovan givna bestämmelser tillhör drätselkammaren samfällt eller någon utav avdelningarne, eller råder oviss-
het om huru ett till drätselkammaren inkommet ärende bör behandlas, skall den samfälliga drätselkammaren bestämma, huru med ärendet skall förfaras.

§ 3.

Drättselkammarens första avdelning består av fem ledamöter och fem suppleanter och den andra avdelningen av fem ledamöter och fem suppleanter. Val av ledamot och suppleant förrättas av stadsfullmäktige i december månad vartannat år, för vardera avdelningen särskilt, bland stadens röstberättigade innevånare, de där icke enligt 29 § i Kungl. förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse i stad äro från valbarhet till stadsfullmäktige uteslutna.

§ 4.

Drättselkammarens ledamöter och suppleanter väljas för en tid av två år. Dör eller entledigas ledamot eller inträffar ifråga om ledamot något av de i § 29 av Kungl. förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse i stad uppräknade förhållanden, skall anmälan därom göras hos stadsfullmäktige, som anställa fyllnadsval, och skall den sålunda valde tjänstgöra under den tid, som för den avgående återstått.

§ 5.

Den, som blivit vald till ledamot i drättselkammaren må kunna avsäga sig uppdraget, om han icke är i staden eller inom dess område boende; om han är ämbets- eller tjänsteman och av sin befattning hindras att uppdraget fullgöra; om han efter de två sistförflutna årens tjänstgöring såsom ledamot i drättselkammaren är i tur att därifrån avgå; om han uppnått 60 års ålder, eller eljgst uppgiver förhinder, som av flertalet bland stadsfullmäktige godkännes.

Väljes kvinna till ledamot i drättselkammaren, äger hon när som helst avsäga sig uppdraget.

Fråga om befrielse från ledamotskap i drättselkammaren anmäles till prövning hos stadsfullmäktige.

§ 6.

Första helgfria dag i januari välja drättselkammarens ledamöter samfällt inom sig en ordförande och en vice ordförande, av vilka den förre väljes bland första avdelningens och den senare bland andra avdelningens ledamöter.

Till detta sammanträde utfärdas kallelse av den som föregående år varit ordförande eller vice ordförande eller om ingen av dessa längre tillhör drättselkammaren, eller båda ha förhinder, av den till levnadsåren äldste ledamoten.

Den sålunda valde ordföranden tjänstgör därjämte såsom ordförande å första avdelningen och vice ordföranden såsom ordförande å andra avdelningen.

Omedelbart efter ovannämnda val utser vardera avdelningen sin vice ordförande. Val som av drätselkammaren eller dess särskilda avdelningar förrättas, skola ske med slutna sedlar. Vid lika röstetal skiljer lotten.

Äro vid drätselkammarens eller någon dess avdelnings sammanträden såväl ordföranden som vice ordföranden hindrade att närvara, utses någon av de tillstädesvarande ledamöterna att vid tillfället föra ordet.

Sedan val av drätselkammarens ordförande och vice ordförande ävensom av vice ordförande i avdelningarne ägt rum, skall underrättelse om utgången av valen lämnas stadsfullmäktige och magistraten.

§ 7.

För att ärende må kunna inom den samfällda drätselkammaren till avgörande företagas fordras antingen att minst sju ledamöter äro tillstädes eller ock att minst sex äro närvarande och att fem äro om beslutet ense; dock må ingendera avdelningen härvid vara företrädd av mindre än två ledamöter.

Avdelning må ej företaga ärende till avgörande, därest ej minst tre ledamöter äro närvarande.

Sker vid ärendes avgörande omröstning, yttrar sig ordföranden sist och gäller vid lika röster den mening, han biträder. Ledamot, som överröstad blivit, äger att genast eller sist vid protokollets justering emot beslutet anmäla reservation. Gör han det ej, delar han ansvarigheten för beslutet.

§ 8.

Angående jäv för ledamot i drätselkammaren att i överläggning och beslut rörande där anhängigt ärende deltaga gäller vad i lag om jäv emot domare stadgat är.

§ 9.

Drätselkammaren sammanträder till samfälld överläggning, när dess ordförande så aktar nödigt eller dylikt sammanträde av endera avdelningen äskas.

Drätselkammarens avdelningar sammanträda i regeln minst en gång i månaden och jämväl oftare, om de respektive ordförandena så pröva nödigt eller minst tre utav avdelningens övriga ledamöter sin önskan därom skriftligen och med uppgivande av skälen därför hos vederbörande ordförande anmäla.

Till sammanträde i den samfällda drätselkammaren ävensom till sammanträde inom avdelningarne kallar vederbörande ordförande eller på hans tillsägelse sekreteraren skriftligen, och böra vid kallelsens utfärdande viktigare ärenden upp-

tagas å kallelseistan samt ledamöterna å densamma teckna sina namn såsom ett erkännande av kallelsens hörsammande. Till dessa sammanträden kallas ledamöterna sist två dagar förut, där ej i särskilt fall något ärende fordrar skyndsammare handläggning än med denna kallelsetid är förenlig.

Underrättelse om å ena avdelningen fattat beslut, som föranleder till åtgärd å den andra avdelningen, skall denna senare skyndsamt skriftligen meddelas.

§ 10.

Vid drätselkammarens sammanträden såväl samfällt som å de särskilda avdelningarna föras protokoll.

Protokollet skall antingen genast eller ock vid nästföljande sammanträde justeras.

Om så finnes nödigt må ock kunna uppdragas åt ordföranden jämte en därtill utsedd ledamot att i närvaro av sekreteraren justera protokollet.

Utgående handlingar, såsom förbindelser, fullmakter, skrivelser och utlåtanden underskrivas av vederbörande ordförande eller vid förfall för honom vice ordföranden samt kontrasigneras av sekreteraren, såvida detta icke tillkommer annan drätselkammarens tjänsteman.

Kvittenser å till drätselkammaren inbetalda medel utfärdas av stadskassören samt förses med påskrift om annotation av stadskamreraren, utan vilken påskrift kvittenserna icke äro mot staden gällande.

Checker å stadens bankräkningar utfärdas av stadskamrern med kontrasignation av stadskassören.

§ 11.

Såväl drätselkammarens första som dess andra avdelning överenskomma och besluta inom sig angående göromålens fördelning mellan avdelningens ledamöter.

§ 12.

Staden tillhöriga skuldebrev, borgensförbindelser och övriga värdepapper skola förvaras under 3 olika lås i kassaskåp eller kassafack stående i brandfritt valv. Ordföranden, en ledamot samt stadskamreraren innehava var och en sin av de till dessa lås hörande nycklar.

§ 13.

De medel, som av drätselkammarens första avdelning förvaltas och som för löpande utbetalningar ej äro behövliga, böra genom insättning i allmän bankinrättning eller genom utlåning mot fullgod säkerhet göras räntebärande.

§ 14.

Ledamöterna i drätselkammaren äro gemensamt ersättningsskyldiga för all den skada och förlust, som uppkommit genom drätselkammarens vanvård eller försummelse eller till följd av beslut, däri de deltagit; dock att ledamöterna i ena avdelningen icke äro ansvariga för vad av den andra avdelningens ledamöter åtgjorts eller försumrats.

Ledamot må ej erhålla lån av de under drätselkammarens vård stående medel eller ingå borgen för uppfyllande av kontrakter eller andra förbindelser till drätselkammaren; och gäller detta stadgande även i avseende på drätselkammarens tjänstemän och betjante.

§ 15.

Under drätselkammaren och särskilt dess första avdelning lyda följande tjänstemän: en stadskamrerare, en stadskassör samt de biträden, som erfordras å stadskamrerarekontoret ävensom en fastighetsförvaltare.

Under drätselkammaren och särskilt dess andra avdelning sortera en byggnadschef och under honom lydande tjänstemän.

Hos drätselkammaren anställas dessutom en stadens ombudsman med eventuellt erforderligt biträde.

Byggnadschefen och ombudsmannen väljas av stadsfullmäktige på förslag av drätselkammaren, stadskamreraren och stadskassören utses av drätselkammaren, och anställas samtliga tillsvidare med sex månaders ömsesidig uppsägning.

Övriga tjänstemän tillsättas av drätselkammaren på förordnande tillsvidare därvid ifråga om dem, som lyda under byggnadskontoret, byggnadschefens yttrande och förslag skall av drätselkammaren inhämtas.

För byggnadschefen och ombudsmannen gälla av stadsfullmäktige antagna instruktioner. För övriga tjänstemän utfärdas instruktioner av den avdelning av drätselkammaren, under vilken med hänsyn till deras tjänsteåligganden vederbörande närmast lyda.

Det åligger dessutom samtliga tjänstemän att i övrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, drätselkammaren kan finna nödigt meddela.

§ 16.

Det åligger drätselkammaren att hålla noggrann tillsyn däröver, att samtliga under drätselkammaren lydande tjänstemän fullgöra dem åliggande skyldigheter.

§ 17.

Drätselkammaren har att vid utövningen av sin verksamhet ställa sig till efterrättelse, förutom här ovan givna föreskrifter, gällande lag och författning.

Bil. 2.

Reglemente för Belysningsstyrelsen.

§ 1.

Styrelsen förvaltar stadens gas- och elektricitetsverk.

§ 2.

Styrelsen består av sex ledamöter och två suppleanter.

Ledamöterna väljas av stadsfullmäktige för tre år, suppleanterna årligen. Två ledamöter avgå årligen. Avgående ledamot eller suppleant kan återväljas.

Avgår ledamot eller suppleant under tjänstgöringstiden, väljes för den återstående tiden ny ledamot eller suppleant i hans ställe.

De förhållanden, som enligt § 29 mom. 1 i Kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad utestänga från valbarhet till stadsfullmäktige, gälla i fråga om valda ledamöter och suppleanter i styrelsen. Beträffande dessas rätt att avsäga sig uppdraget gäller vad i § 30 av nyssnämnda förordning säges rörande avsägelse av stadsfullmäktigcupdrag.

§ 3.

Styrelsen utser inom sig för ett år i sänder ordförande och vice ordförande. Att övervaka förvaltningen av respektive verk utser styrelsen inom sig en ledamot jämte suppleant för vardera av dessa ävensom en ledamot med suppleant för särskilt övervakande av verkens räkenskaps- och kassaväsende.

Val av ordförande och vice ordförande, varom rapport ofördröjligen insändes till stadsfullmäktige, förrättas med slutna sedlar, och skiljes vid lika röstetal genom lottning.

§ 4.

Styrelsen bör på ordförandens kallelse sammanträda en gång varje månad och dessutom så ofta ordföranden anser nödigt eller minst två ledamöter det skriftligen påfordra. Kallelse utfärdas skriftligen och delgives såväl ledamöter som

suppleanter om möjligt senast dagen före sammanträdet. Å kallelseistan böra i allmänhet angivas viktigare ärenden, som vid sammanträdet skola förekomma.

Inom en vecka från varje års början sammanträder styrelsen till val av funktionärer enligt § 3 härövan, och utfärdas kallelse till detta sammanträde av den, som föregående år varit styrelsens ordförande eller vice ordförande eller, om ingen av dessa längre tillhör styrelsen, av den till tjänstetiden äldste av ledamöterna.

§ 5.

Ärende må hos styrelsen ej företagas till avgörande, såvida ej minst fyra ledamöter eller suppleanter äro tillstädes. Därest olika meningar yppas, verkställs öppen omröstning och bliver den mening gällande, varom flertalet förenar sig. Vid lika röstetal gäller den mening, som ordföranden biträder.

För beslut att hos stadsfullmäktige föreslå gasverks- eller elektricitetsverksföreståndarnes entledigande fordras $\frac{2}{3}$ majoritet.

Suppleant, som icke inträtt i ledamots ställe, äger deltaga i överläggning men ej i beslut och att få sin mening antecknad i protokollet, därest densamma strider mot majoritetens.

Förekommer fråga, vars utgång kan tänkas medföra nytta eller skada för någon vid sammanträdet närvarande, vare denne skyldig att avträda, medan överläggning pågår och beslut fattas.

I händelse av ordförandens resp. vice ordförandens frånvaro utses vid sammanträdet tillfällig ordförande.

§ 6.

Vid styrelsens sammanträden föres protokoll som justeras antingen genast eller sist vid närmast följande sammanträde eller ock däremellan av ordföranden jämte en därtill utsedd ledamot.

I protokollet skola jämte anteckning om närvarande ledamöter upptagas de ärenden, som till handläggning förekomma, besluten och, om så anses erforderligt, skälen därtill.

Reservation skall avgivas vid det sammanträde, varpå beslut fattats. Dock äger reservant, som sådant begär, att senast vid protokollets justerande avlämna sitt skriftligt avfattade yttrande, vilket bilägges protokollet.

§ 7.

Utgående skrivelser, med undantag av protokollsutdrag och affärskorrespondens, skola, försedda med vederbörlig kontrasignering, å styrelsens vägnar under-tecknas av ordföranden eller den för tillfället utsedde ordföranden.

§ 8.

Styrelsen åligger särskilt:

1:o) att förvalta och vårda stadens gas- och elektricitetsverk samt därtill hörande anläggningar m. m. Dock böra sådana nybyggnader och reparationer, som ej lämpligen kunna genom styrelsens försorg utföras, efter av styrelsen gjord framställning, verkställas av drätselkammaren, så att i största möjliga utsträckning stadens fasta arbetarepersonal kan komma till användning;

2:o) att uppbära nämnda verks inkomster, verkställa beslutade utbetalningar och ombesörja deras bokföring;

3:o) att tillse, att verkens byggnader och inventarier äro brandförsäkrade till motsvarighet av sitt värde;

4:o) att tillse, att av stadsfullmäktige lämnade anslag ej överskridas;

5:o) att svara för all ytterbelysning, som det tillkommer staden att bekosta;

6:o) att årligen före 1 april till magistraten avgiva förslag till allmänna lys-hållningen i staden under nästkommande lysår;

7:o) att före den 1 maj varje år till stadsfullmäktige inlämna särskilda redogörelser för de olika verkens tekniska skötsel m. m. under det näst föregående året;

8:o) att årligen före oktober månads utgång till magistraten ingiva förslag till nästföljande års inkomst- och utgiftsstat, innefattande så långt möjligt uppgift på de huvudsakligaste nyauskaffningar och utvidgningar, som för sagda år kunna erfordras;

9:o) att årligen före november månads utgång lämna stadsfullmäktige uppgift på de ledamöter och de suppleanter, som äro i tur att vid årets slut avgå;

10:o) att enligt särskilda reglementen ombesörja inledning och servering av gas och elektrisk ström hos enskilda förbrukare;

11:o) att om styrelsen finner lämpligt, åt kompetenta yrkesidkare på viss uppsägningstid meddela rätt att utföra installationsarbeten m. m. för gas och elektrisk ström för sådana entreprenörer utfärdade instruktioner;

12:o) att bestämma pris på gasverkets biprodukter;

13:o) att antaga och entlediga för verkens drift erforderlig ordinarie personal utom gasverks- och elektricitetsverksföreståndarne, vilka efter styrelsens förslag tillsättas av stadsfullmäktige.

§ 9.

Styrelsens ledamöter äro gemensamt ansvariga för dem lämnat uppdrag, dock med den inskränkning att för fattat beslut ansvara endast de, som däri deltagit, såvida minoriteten omedelbart vid sammanträdet använt sin reservationsrätt.

§ 10.

Till stadsfullmäktiges avgörande har styrelsen att med eget yttrande hän-
skjuta frågor som röra:

- större såväl nyanläggningar som tillbyggnader och reparationer vid verken;
- större ledningar för gas och elektrisk ström;
- leveranser av gas eller elektrisk ström till förbrukare utanför stadens område;
- priset å gas och elektrisk ström, styrelsen dock obetaget att för särskilda fall medgiva undantag från gällande taxa;
- reglemente för begagnande av gas och elektrisk ström;
- tillsättande och entledigande av samt avlöningsförmåner för gasverks- och elektricitetsverksföreståndarne;

I övriga till förvaltningsområdet hörande ärenden äger styrelsen, där den så anser lämpligt, göra framställningar hos stadsfullmäktige.

§ 11.

Den direkta skötseln av gas- och elektricitetsverken handhaves av föreståndare, som tillsätts av stadsfullmäktige efter styrelsens förslag med sex månaders ömsesidig uppsägning mot avlöning, som på styrelsens förslag av stadsfullmäktige bestämmes.

Styrelsen antager och entledigar en kamrerare, en sekreterare, en 1:ste bokhållare, tillika kassakontrollant jämte tillräckligt antal bokhållare och övrig erforderlig kontorspersonal, samt efter förslag av vederbörande verks föreståndare, gasmästare, maskinister vid elektricitetsverket och övrig ordinarie personal samt bestämmer deras avlöning och utfärdar instruktioner, där så anses erforderligt. Instruktioner för verkens föreståndare fastställas av stadsfullmäktige.

§ 12.

Inventering av verkens kassa och handlingar göres av styrelsen minst en gång varje år. Sådan inventering bör ock ske, om ledamot vid inträde i styrelsen eller eljest sådant påfordrar. Dessutom skall en gång varje kvartal den ledamot, som utsetts att övervaka verkens kassa inventera och därom göra anteckning i kassaboken samt om inventeringen lämna rapport till styrelsen för att till protokollet antecknas.

§ 13.

Verkens expedition, varest alla likvider och uppbörd äger rum i närvaro av kamreraren och 1:ste bokhållaren, hålles öppen för allmänheten helgfria dagar å

tid, som styrelsen bestämmer, och som kungöres genom annons i minst två av stadens tidningar och genom anslag vid ingången till lokalen.

§ 14.

Kvittenser å till verken inbetalda medel utfärdas av kamreraren och förses med påskrift om annotation av 1:ste bokhållaren, varförutan kvittenserna icke äro mot verken gällande.

Kamreraren och förste bokhållaren äro lika ansvariga att icke andra än behörigen beslutade eller oundvikliga utbetalningar göres.

§ 15.

Inflytande medel skola, i den mån de ej för verkens utgifter omedelbart behövas, för varje dag inlevereras till stadskassan.

§ 16.

Kamreraren och 1:ste bokhållaren skola, innan befattningen tillträdes och avlöning därför uppbäres, vardera ställa av styrelsen godkänd borgen eller annan säkerhet intill belopp av högst femtusen kronor.

§ 17.

I övrigt åligger styrelsen att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som kunna komma att av stadsfullmäktige meddelas.

Bil. 3.

Instruktion för Karlstads stads Byggnadschef.

§ 1.

Byggnadschefen sorterar under drätselkammaren och närmast dess andra avdelning samt är chef för stadens byggnadskontor.

Med byggnadschefsbefattningen är förenad befattningen såsom hamningeniör i vilken egenskap byggnadschefen lyder under hamnstyrelsen.

§ 2

För kompetens till ifrågavarande befattning fordras att inneha såväl examen från teknisk högskola såsom väg- och vattenbyggnadsingeniör som ock väl vitsordad praktisk erfarenhet inom området för befattningens verksamhet.

§ 3.

Byggnadschefen tillsättes av stadsfullmäktige på förslag av drätselkammaren efter hamnstyrelsens hörande, antages på obestämd tid med sex månaders ömsesidig uppsägning och åtnjuter av stadsfullmäktige bestämd avlöning, därav viss del utgör tjänstgöringspengar.

§ 4.

Byggnadschefen förestår alla tekniska arbeten som lyda under drätselkammaren och icke äro eller varda åt särskild tjänsteman uppdragna. Honom åligger sålunda:

att ombesörja anläggande av torg och öppna platser, parker och planteringar, gator, vägar och brobyggnader samt underhåll av desamma, därest detta åligger staden;

att övervaka renhållningen av de allmänna platser, där renhållningen åligger staden;

att vara föreståndare för vattenlednings- och avloppsverken;

att verkställa alla för nämnda göromål förberedande arbeten såsom ritningar och kostnadsförslag samt granska och till drätselkammaren avgiva yttrande rörande sådana entreprenad- och leveransanbud, som beröra hans verksamhetsområde;

att på lämpligaste sätt ordna arbetena och själv åt desamma ägna noggrann tillsyn, så att de bliva väl och billigt utförda;

att tillse att alla hans biträden och andra underlydande ävensom entreprenörer och leverantörer, var och en i sin befattning, fullgöra sina åligganden;

att antaga och avskeda samt bestämma avlöning för arbetsförmän, arbetare och biträden som icke äro fast anställda dock skola kollektiva avtal av större omfattning underställas drätselkammarens godkännande:

att hava överinseendet över stadens centralförråd samt övriga material- och instrumentalförråd som bliva till honom överlämnade samt tillse att de skötas med tillbörlig omsorg och att nödig kontroll förefinnes, ävensom att bokföringen vid förråden är sådan att inventering när som helst kan ske;

att därest han under utförandet av ett arbete skulle finna det därtill anvisade anslaget otillräckligt för arbetets fullbordande, därom ofördröjligen göra anmälan hos drätselkammaren;

att attestera alla verifikationer rörande utgifter, som tillhöra hans verksamhetsområde och som det sålunda åligger honom att kontrollera;

att före 15 okt. varje år till drätselkammarens andra avdelning inkomma med fullständiga förslag för nästkommande års arbeten samt före 15 april uppgöra och inlämna berättelse över det förflutna årets arbeten;

att förvara, vårda och föra register över till stadens byggnadskontor hörande ritningar, kartor och handlingar;

att varje söckendag å tid, som drätselkammaren bestämmer, vistas å byggnadskontoret, därest ej resor för stadens räkning eller andra giltiga skäl sådant förhindra; och bör han i så fall därom underrätta ordföranden å drätselkammarens andra avdelning;

att närvara vid drätselkammarens och dess avdelningars samt hamnstyrelsens sammanträden för att lämna upplysningar, göra framställningar och väcka förslag samt vara föredragande i ämnen, som ligga inom hans verksamhetsområde, med rättighet att i överläggningarna men ej i beslutet delta, ägande han att på begäran få sin från fattat beslut avvikande mening antecknad till protokollet; samt

att såväl beträffande förenämnda tjänsteåligganden som i övrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som av drätselkammaren, dess andra avdelning eller hamnstyrelsen för honom meddelas;

Såsom hamningeniör åligger byggnadschefen :

att planlägga och leda eller kontrollera alla arbeten, som för hamnens räkning ifrågakomma, såsom nybyggnader, reparationer, planeringar, muddringar m. m. och därvid tillse, att dessa arbeten utföras med nödig omsorg, skyndsamt och god ekonomi;

att uppgöra fullständiga för hamnarbetena erforderliga ritningar och kostnadsförslag;

att jämväl i övrigt vid påfordran avgiva yttrande i frågor som röra hamnen,

att ägna noggrann tillsyn över underhållet av hamnen med alla dess planer, kajer, byggnader och driftapparater för hamnarbeten erforderliga inventarier, materialier, med undantag dock av fyrar, seglingsmärken, bojar och dylikt, vilket står under hamnkaptensens vård och uppsikt;

att föra fullständig förteckning över och på av styrelsen anvisad plats förvara och ordna alla till hamnen och dess landområde hörande ritningar, utlåtande och kostnadsförslag under iakttagande av att inga handlingar eller ritningar annat än tillfälligtvis och på hans ansvar utlånas, utan att kopior finnas;

att varje år före den 1 april till hamnstyrelsen inkomma med berättelse över de extra arbeten, som under näst föregående år utförts;

att varje år före den 1 okt. till hamnstyrelsen ingiva skriftlig uppgift med kostnadsförslag över de arbeten som anses böra under nästföljande år komma till utförande samt att i övrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter hamnstyrelsen kan finna skäligt lämna.

§ 5.

Byggnadschefen är chef för all å byggnadskontoret anställd personal, var till hör byggnadschef-assistenten, stadsträdgårdsmästaren, förrådsförvaltaren samt för övrigt de tillfälliga biträden, som kunna behövas.

§ 6.

Byggnadschefen är icke berättigad att utan] drätselkammarens tillstånd åtaga sig annat avlönat uppdrag eller verksamhet utom tjänsten.

§ 7.

Byggnadschefen är berättigad att varje år åtnjuta semester en månad. Tillfällig kortare ledighet kan beviljas av ordföranden i drätselkammarens andra avdelning.

Då vikarie anses erforderlig, bekostas dennes avlöning vid semester eller sjukdom av staden men eljest av byggnadschefen.

Vid semester åtnjuter byggnadschefen full avlöning, men vid ledighet av annan orsak går han förluslig den såsom tjänstgöringspengar utgående delen därav.

§ 8.

Om byggnadschefen åsidosätter sina skyldigheter eller om eljest giltig anledning därtill förekommer, äger drätselkammaren att omedelbart försätta honom ur tjänstgöring, till dess stadsfullmäktige efter inkommen anmälan fattat beslut i saken. Stadsfullmäktige äga i sådant fall att genast skilja honom från tjänsten och därmed förenade förmåner, men skall detta liksom ock den föregående anmälan beslutas med minst $\frac{2}{3}$ majoritet.

§ 9.

Byggnadschefen är skyldig underkasta sig de ändringar i denna instruktion, som kunna bliva i vederbörlig ordning beslutade.

Bil. 4.

Instruktion för Gasverksföreståndaren.

§ 1.

Gasverksföreståndaren, som är biträde åt styrelsen för belysningsverken, tillsättes av stadsfullmäktige efter styrelsens förslag, och antages på obestämd tid

med sex månaders ömsesidig uppsägning och åtnjuter härför av stadsfullmäktige bestämd kontant avlöning varav viss del utgör tjänstgöringspengar.

§ 2.

För att kunna antagas till gasverksföreståndare fordras, att den sökande styrker sig äga såväl högre teknisk bildning som ock under väl vitsordad tjänstgöring vunnit praktisk erfarenhet inom området för hans blivande verksamhet.

§ 3.

Gasverksföreståndaren åligger:

1:o) att varje söckendag på tid och lokal, som av styrelsen bestämmes, vara i tjänsteärenden tillgänglig, därest han ej har laga förfall eller hindras av tjänstegöromål som icke låta uppskov.

2:o) att inom ramen för hans verksamhet tillhandagå allmänheten med råd och upplysningar samt på allt sätt vinnlägga sig om gasverkets förkovran;

3:o) att före den 1 oktober varje år till styrelsen inlämna plan och kostnadsberäkning över de arbeten, som han med hänsyn till verkets behov anser böra komma till utförande under nästföljande år, samt att i allmänhet tillse, att dessa arbeten ske i ändamålsenlig ordning och sammanhang och på för staden billigaste och bästa sätt;

4:o) att utöva förmanskap över i verkets tjänst anställda arbetare och förmän, ägande han själv antaga och entlediga sådan personal med tillfällig anställning men att ifråga om under hans förmanskap stående personal med fast årslön göra anmälan och förslag hos styrelsen;

5:o) att vårda och ansvara för verkets byggnader, driftapparater, materialier och inventarier samt tillhandagå stadens inventerings- och besiktningsmän med upplysningar vid inventeringsförrättningarne;

6:o) att till styrelsen senast den 15 i varje månad avgiva rapport över verkets tekniska drift under den senast förflutna månaden;

7:o) att till styrelsen i god tid införskaffa och kontrollera anbud å större leveranser av materialier, redskap, inventarier och annat, som för verkets räkning behöver inköpas och som ej av stadens förråd tillhandahålles, ävensom att upprätta förslag till leverans- och entreprenadkontrakt samt tillse, att leveranser och entreprenader ordentligt fullgöras, samt att i allmänhet vid anskaffandet av materialier och inventarier tillhandagå med erforderliga upplysningar;

8:o) att då smärre reparationer och underhållsarbeten befinnas nödvändiga, sätta dessa i verkställighet utan särskilt beslut av den deleagation, saken närmast

rör, såvida medel därtill i det löpande årets budget finnas anslagna, men att, beträffande större sådana, verkställa dessa efter samråd med styrelsens ordförande, såvida ej synnerligen brådska föreligger;

9:o) att, beträffande arbeten för gasverkets räkning granska och attestera alla avlönings- och arbetslistor, dagsverksböcker, entreprenadförskott och alla räkningar, samt att fördela kostnaden på vederbörliga littera vilket å kostnadsräkningen antecknas och desamma omedelbart överlämna till vederbörande kassör, ävensom att inför styrelsen ansvara för, att av stadsfullmäktige lämnade anslag ej överskridas, med skyldighet att, om nödvändigheten kräver anslags överskridande, därom i tid hos styrelsen göra anmälan;

10:o) att jämte ordföranden förbereda till hans verksamhetsområde hörande ärenden, som skola å styrelsesammanträde behandlas och såsom föredragande övertvara desamma, samt därvid avgiva yttrande över hänskjutna ärenden samt tillhandahålla de utredningar, ritningar och upplysningar, som vederbörande ärendens behandling kan kräva, med rättighet att i överläggning men ej i beslut delta, ägande han att på begäran få sin från fattat beslut avvika mening antecknad i protokollet;

11:o) att ombesörja för hans tjänstebefattning erforderlig korrespondens och desamma överlämna till kamreraren för kopiering, registrering och förvaring;

12:o) att i särskilt diarium dag efter dag anteckna till hans handläggning hörande ärenden, som skriftligen inkommit och därmed vidtagna åtgärder;

13:o) att föra sådana journaler och anteckningar, som avse verkets tekniska drift, samt att föra fullständig förteckning över och å tjänstelokalen förvara och ordna till verket hörande kartor och ritningar, utlåtanden och kostnadsförslag under iakttagande av att inga handlingar eller ritningar annat än tillfälligtvis och på hans ansvar ullånas, utan att kopior därav finnas;

14:o) att till styrelsen inkomma varje år: före den 31 januari eller då konjunkturen sådant påkalla, med förslag till kolinköp; före den 15 mars med förslag till allmänna lyshållningen under nästföljande lysår; och före den 15 april med redogörelse för gasverkets tekniska drift m. m. under senast förflutna kalenderår;

15:o) att å härför upprättade kartor årligen införa verkställda ledningsarbeten för gas;

16:o) att själv eller genom gasmästare besiktiga av entreprenörer utförda sådana arbeten samt därom lämna intyg;

17:o) att hos byggnadschefen tidigast möjligt anmäla för verkets ledningar i stadens gator erforderliga grävningar och efter samråd med denne låta utföra dessa arbeten, varvid han äger att genom byggnadschefens försorg i mån av tillgång erhålla nödig arbetskraft;

18:o) att, efter styrelsens hörande och i den mån ordinarie arbeten därigenom icke åsidosättes, kostnadsfritt tillhandagå andra stadens delegationer och av stadsfullmäktige tillsätta kommittéer vid uppgörande av kostnadsförslag och utredningar, som beröra hans verksamhetsområde;

19:o) att övervaka tillvaratagandet av gasverkets biprodukter och dessas användning eller försäljning på för verket förmånligaste sätt och enligt av styrelsen beslutade priser;

20:o) att i övrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som av styrelsen honom i tjänsten meddelas.

§ 4.

Om gasverksföreståndaren åsidosätter sina skyldigheter eller om eljest giltig anledning därtill förekommer, äga vederbörande styrelser att omedelbart försätta honom ur tjänstgöring, till dess stadsfullmäktige efter inkommen anmälan fattat beslut i saken. Stadsfullmäktige äga i sådant fall att genast skilja honom från tjänsten och därmed förenade förmåner, men skall detta liksom ock den föregående anmälan beslutas med minst $\frac{2}{3}$ majoritet.

§ 5.

Gasverksföreståndaren är berättigad till sammanlagt en månads semester varje år på tid, som styrelsen finner lämpligt med hänsyn till för handen varande arbeten.

Tillfällig kortare ledighet, intill tre söckendagar beviljas av ordföranden. Då vikarie anses erforderlig, bekostas dennes avlöning vid semester eller sjukdom av staden men eljest av gasverksföreståndaren.

Vid semester åtnjuter gasverksföreståndaren full avlöning, men vid ledighet av annan orsak går han förlustig den såsom tjänstgöringspengar utgående delen därav.

§ 6.

Gasverksföreståndaren skall odelat ägna sin tid och arbetsförmåga åt gasverket och är icke berättigad att innehava annan tjänst, ej heller att åtaga sig annat tillfälligt avlönat uppdrag, såvida icke styrelsen för belysningsverken för något enstaka tillfälle därtill lämnat medgivande.

§ 7.

Gasverksföreståndaren är skyldig att underkasta sig de ändringar i denna instruktion, som kunna bliva i vederbörlig ordning beslutade.

Instruktion för Elektricitetsverksföreståndaren.

§ 1.

Elektricitetsverksföreståndaren, som är biträde åt styrelsen för belysningsverken, tillsättes av stadsfullmäktige efter styrelsens förslag på obestämd tid med sex månaders ömsesidig uppsägning och åtnjuter härför av stadsfullmäktige bestämd kontant avlöning, varav viss del utgör tjänstgöringspengar.

§ 2.

För att kunna antagas till elektricitetsverksföreståndare fordras, att den sökande styrker sig äga såväl högre teknisk bildning som ock under väl vitsordad tjänstgöring vunnen praktisk erfarenhet företrädesvis inom elektrotekniska facket.

§ 3.

Elektricitetsverksföreståndaren åligger:

1:o) att varje söckendag på tid och lokal, som av styrelsen bestämmes, vara i tjänsteärenden tillgänglig, därest han ej har löga förfall eller hindras av tjänstgöring, som icke tåla uppskov;

2:o) att inom ramen för hans verksamhet tillhandagå allmänheten med råd och upplysningar samt att på allt sätt vinnlagga sig om elektricitetsverkets förkovran;

3:o) att före den 1 oktober varje år till styrelsen inlämna plan och kostnadsberäkning över de arbeten, som han med hänsyn till verkets behov anser böra komma till utförande under nästföljande år, samt att i allmänhet tillse, att dessa arbeten ske i ändamålsenlig ordning och sammanhang och på för staden billigaste och bästa sätt;

4:o) att utöva förmanskap över i verkets tjänst anställda arbetare och förmän, ägande han själv antaga och entlediga sådan personal med tillfällig anställning men att ifråga om under hans förmanskap stående personal med fast årslön göra anmälan och förslag hos styrelsen;

5:o) att vårda och ansvara för verkets byggnader, driftapparater, materialier och inventarier samt tillhandagå stadens inventerings- och besiktningsmän med upplysningar vid inventeringsförrättningarna;

6:o) att övervaka att bästa möjliga utjämning av elektricitetsverkets belastning ernås och att senast den 15 i varje månad avgiva rapport över verkets tekniska drift under den senast förflutna månaden;

7:o) att till styrelsen i god tid införskaffa och kontrollera anbud å större leveranser av materialier, redskap och inventarier och annat, som för elektricitetsverkets räkning behöver inköpas; ävensom att upprätta förslag till leverans- och entreprenadkontrakt samt tillse, att leveranser och entreprenader fullgöras, samt att i allmänhet vid anskaffande av materialier och inventarier tillhandagå med erforderliga upplysningar;

8:o) att, då smärre reparationer och underhållsarbeten för verket erfordras, sätta dessa i verkställighet, såvida medel därtill i det löpande årets budget finnas anslagna, men att, beträffande större sådana, verkställa dessa efter samråd med styrelsens ordförande, såvida ej synnerlig brådska föreligger;

9:o) att beträffande arbeten för verkets räkning granska och attestera alla avlönings- och arbetslistor, dagsverksböcker, entreprenadförskott och räkningar, samt att fördela kostnaden på vederbörliga littera, vilket å kostnadsberäkningen antecknas och desamma därefter omedelbart överlämna till vederbörande kassör; ävensom att inför styrelsen svara för att av stadsfullmäktige lämnade anslag ej överskridas, med skyldighet att, om nödvändigheten kräver anslags överskridande, därom i tid hos styrelsen göra anmälan;

10:o) att jämte ordföranden förbereda till hans verksamhetsområde hörande ärenden, som skola å styrelsesammanträde behandlas och såsom föredragande övertvara desamma, samt därvid avgiva yttrande över hänskjutna ärenden samt tillhandahålla de utredningar, ritningar och upplysningar, som vederbörande ärendens behandling kan kräva, med rättighet att i överläggning men ej i beslut deltaga, ägande han att på begäran få sin från fattat beslut avvikande mening antecknad i protokollet;

11:o) att ombesörja för hans tjänstebefattning erforderlig korrespondens och desamma överlämna till kamreraren för kopiering, registrering och förvaring;

12:o) att i särskilt diarium dag efter dag anteckna till hans handläggning hörande ärenden, som skriftligen inkommit och därmed vidtagna åtgärder;

13:o) att föra sådana journaler och anteckningar, som avse verkets tekniska drift, samt att föra fullständig förteckning över och å tjänstelokalen förvara och ordna till verket hörande kartor och ritningar, utlåtanden och kostnadsförslag under iakttagande av att inga handlingar eller ritningar annat än tillfälligtvis och på hans ansvar utlånas, utan att kopior därav finnas;

14:o) att till styrelsen inkomma varje år: före den 15 mars med förslag till allmänna lyshållningen under nästföljande lysår, i den mån elektricitetsverket därav beröres; före den 15 april med redogörelse för elektricitetsverkets tekniska drift m. m. under nästföregående kalenderår; före den 1 oktober med förslag till inköp av driftapparater och mätare för det kommande året; och likaledes före

den 1 oktober, eller när gynnsamma konjunkturen sådant påkalla, med förslag till inköp av kopparkablar;

15:o) att å härför upprättade kartor ärligen införa verkställda ledningsarbeten m. m. för elektrisk ström;

16:o) att själv eller genom övermontören besiktiga av entreprenörer utförda elektriska installationer m. m. och därom på begäran lämna intyg mot av styrelsen fastställd avgift;

17:o) att hos byggnadschefen tidigast möjligt anmäla för verkets ledningar i stadens gator erforderliga grävningar och efter samråd med denne låta utföra dessa arbeten, varvid han äger att genom byggnadschefen i mån av tillgång erhålla nödig arbetskraft;

18:o) att, efter styrelsens hörande och i den mån ordinarie arbeten därigenom icke åsidosätts, kostnadsfritt tillhandagå andra stadens delegationer och av stadsfullmäktige tillsatta kommittéer vid uppgörande av kostnadsförslag och utredningar, som avse elektriska frågor;

19:o) att i övrigt ställa sig till esterrättelse de föreskrifter, som av styrelsen honom i tjänsten meddelas.

§ 4.

Om elektricitetsverksföreståndaren åsidosätter sina skyldigheter eller om eljest gillig anledning därtill förekommer, äger styrelsen att omedelbart försätta honom ur tjänstgöring, till dess stadsfullmäktige på styrelsens anmälan fattat beslut i saken. Stadsfullmäktige äga i sådant fall att genast skilja honom från tjänsten och därmed förenade förmåner, men skall detta, liksom och styrelsens anmälan, beslutas med minst $\frac{2}{3}$ majoritet.

§ 5.

Elektricitetsverksföreståndaren är berättigad till sammanlagt en månads semester varje år på tid, som styrelsen med hänsyn till för handen varande arbeten finner lämplig. Tillfällig kortare ledighet intill tre söckendagar kan beviljas av ordföranden.

Då vikarie anses erforderlig, bekostas dennes avlöning vid semester eller sjukdom av staden men eljest av elektricitetsverksföreståndaren.

Vid semester åtnjuter elektricitetsverksföreståndaren full avlöning, men vid ledighet av annan orsak går han förlustig den såsom tjänstgöringspengar utgående delen därav.

§ 6.

Elektricitetsverksföreståndaren skall odelat ägna sin tid och arbetsförmåga åt elektricitetsverket och är icke berättigad att innehava annan tjänst, ej heller att åläga sig annat tillfälligt avlönat uppdrag, såvida icke styrelsen därtill lämnat medgivande.

§ 7.

Elektricitetsverksföreståndaren är skyldig att underkasta sig de ändringar i denna instruktion, som kunna bliva i vederbörlig ordning beslutade.

Bil. 6.

Instruktion för Stadsarkitekten.

§ 1.

Stadsarkitekten, som är biträde åt byggnadsnämnden, tillsättes av stadsfullmäktige. Stadsarkitekten antages på obestämd tid med sex månaders ömsesidig uppsägning och åtnjuter av stadsfullmäktige bestämd avlöning, varav viss del utgör tjänstgöringspenningar.

§ 2.

För att kunna antagas till stadsarkitekt fordras att sökanden styrker sig äga såväl högre, teknisk och estetisk bildning som ock under väl vitsordad tjänstgöring vunnit praktisk erfarenhet inom området för hans blivande verksamhet.

§ 3.

Stadsarkitekten åligger:

a) att på kallelse närvara vid byggnadsnämndens sammanträden, väcka förslag i ärenden, som tillhöra hans tjänstebefattning och därvid tillhandahålla de ritningar, utredningar och upplysningar, som ärendenas behandling kan kräva, med rättighet för honom att i överläggning men ej i beslut deltaga, ägande han att på begäran få sin från fattat beslut avvikande mening antecknad i protokollet.

b) att upprätta och föra inventarielängd över den lösa egendom, som av honom omhändervares.

c) att ansvara för och vårda alla de byggnadsritningar, vilka enligt byggnadsordningen skola till byggnadsnämnden ingivas, samt att över dessa handlingar, vilka ej utan ställd säkerhet få utlånas, föra särskild förteckning.

d) att noggrannt fullgöra, vad genom gällande byggnadsordning är eller kan vara honom ålagt, samt att biträda stadsingeniören vid uppgörandet av stadsplaner, tomtindelningar, byggnadsbestämmelser m. m.

e) att skyndsamt verkställa de utredningar i till byggnadsnämndens handläggning hörande ärenden, som byggnadsnämnden kan av honom påfordra.

f) att på tid, som byggnadsnämnden bestämmer, vara å tjänstelokalen tillgänglig för allmänheten i tjänsteärenden.

g) att vid semesterledighet för stadsingeniören under högst en månad utan särskild ersättning vikariera för honom.

h) att i särskilt diarium dag för dag anteckna till hans handläggning hörande ärenden och därmed vidtagna åtgärder.

i) att i övrigt ställa sig byggnadsnämndens föreskrifter till efterrättelse.

§ 4.

Stadsarkitekten äger ej utan byggnadsnämndens medgivande i varje särskilt fall åtaga sig enskilda uppdrag.

§ 5.

Stadsarkitekten är berättigad till sammanlagt en månads semester varje år på tid som byggnadsnämnden bestämmer. Tillfällig ledighet till och med tre söckendagar beviljas av byggnadsnämndens ordförande.

Då vikarie för längre eller kortare tid anses erforderlig, betalas denne av stadsarkitekten med undantag av vid semester samt vid ledighet på grund av sjukdom, i vilket senare fall stadsarkitekten har att för vikariens avlöning avstå tjänstgöringspenningarna.

§ 6.

Om stadsarkitekten åsidosätter sina skyldigheter eller om eljest giltig anledning därtill förekommer, äger byggnadsnämnden att omedelbart försätta honom ur tjänstgöring, till dess stadsfullmäktige efter inkommen anmälan fattat beslut i saken. Stadsfullmäktige äga i sådant fall att genast skilja honom från tjänsten och därmed förenade förmåner, men skall detta liksom ock den föregående anmälan beslutas med minst två tredjedels majoritet.

§ 7.

Stadsarkitekten är skyldig underkasta sig de förändringar i denna instruktion, som kunna bliva i vederbörlig ordning beslutade.

Bil. 7.

Instruktion för Stadsingeniören i Karlstad.

§ 1.

Stadsingeniören, som lyder under byggnadsnämnden, tillsättes av stadsfullmäktige och åtnjuter av stadsfullmäktige bestämd avlöning, varav viss del utgör tjänstgöringspenningar.

Då stadsingeniör skall tillsättas bör sådant av magistraten på lämpligt sätt kungöras med utsättande av viss tid inom vilken sökandena må till magistraten ingiva till stadsfullmäktige ställd ansökan.

Sedan ansökningstiden utgått uppräftar magistraten och byggnadsnämnden tillsammans förslag, upptagande tre personer, därest så många anmält sig. Inom detta förslag välja stadsfullmäktige stadsingeniör.

Stadsingeniören antages på obestämd tid med sex månaders ömsesidig uppsägning.

§ 2.

För att kunna antagas till stadsingeniör fordras, att sökande styrker sig äga såväl högre teknisk-geodetisk bildning som ock praktisk erfarenhet i såväl triangelmätning som ock i stadsplaners uppgörande jämte i övrigt rörande de göromål, som falla inom hans blivande verksamhetsområde.

§ 3.

Stadsingeniören åligger:

a) att på kallelse närvara dels vid byggnadsnämndens sammanträden, då han har att väcka förslag i de ärenden, som tillhöra hans tjänstbefattning, och därvid tillhandahålla de kartor, utredningar och upplysningar, som ärendenas behandling kräva, med rättighet för honom att i överläggning men ej i beslut delta, ägande han att på begäran få sin från fattat beslut avvikande mening antecknad i protokollet; dels vid drätselkammarens sammanträden för att tillhandagå med upplysningar och utredningar i ärenden, hörande till hans tjänstbefattning;

b) att på anmodan tillhandagå magistraten med upplysningar rörande förhållanden, varom stadsingeniören bör äga särskild sakkunskap, att uppgöra, komplettera och vårda de registerkartor, varom i lagen om fastighetsregister för stad av den 12 Maj 1917 finnes nämnt, ävensom att upplägga och föra fastighetsregister för staden;

c) att vaka däröver att den gällande stadsplanen noga följes och, där så ej sker, anmäla förhållandet till byggnadsnämnden;

d) att efter byggnadsnämndens anmodan och under medverkan av stadsarkitekten uppgöra förslag till nya stadsplaner, tomtindelningar och byggnadsbestämmelser samt därmed förenade mätningar, kartläggningar och nivelleringar;

e) att utföra alla mätningar och utstakningar av tomter såväl inom stadens planlagda område som utanför detsamma med iakttagande av vad angående dessa förrättningar finnes eller kan bli stadgat i den för staden gällande byggnadsordning och lag om fastighetsbildning för stad;

f) att verkställa utstakning och avvägning för nybyggnad samt meddela bevis, att fotmuren blivit lagd i enlighet med utstakningen och avvägningen, ävenså att ägna särskild tillsyn däröver att slängsel omkring tomt ej uppsättes, förrän behörig gränsutstakning ägt rum;

g) att till byggnadsnämnden skyndsammast avgiva infordrade yttranden i frågor om ändring av eller tillägg till stadsplanen, tomters styckning eller sammanslagning;

h) att ägna synnerlig uppmärksamhet däråt, att i avseende å stadsplanen vidtagas alla de förbättringar, som kunna åstadkommas, samt att tomtregleringarna bli ändamålsenligt verkställda och att tomterna därvid erhålla tillräckligt yttreområde, ävensom att hos byggnadsnämnden väcka förslag och göra framställningar i omförmälda hänseenden samt i andra frågor, som röra tjänsten;

i) att uppgöra erforderliga gatuprofiler och vid nyanläggning av gator eller omläggning av äldre gator utsätta fastställda gatuhöjder;

j) att i särskilt diarium, dag efter dag anteckna de till stadsingenjörens handläggning hörande ärenden och därmed vidtagna åtgärder;

k) att i god ordning hålla och vårda stadens kartor och stadsplaner med därtill hörande beskrivningar och tomtböcker samt att föra, komplettera och vårda de register över staden tillhörig mark och över mark, som staden köpt eller sålt, med därtill hörande kartor som finnas upplagda;

l) att upprätta och föra inventarie- och registerlängd över den lösa egendom, kartor och övriga handlingar, som av honom omhänderhaves;

m) att efter byggnadsnämndens beprövande kostnadsfritt tillhandagå stadens delegationer och av stadsfullmäktige tillsatta kommittéer med de upplysningar m. m. som stå i samband med hans tjänstbefattning;

n) att på tid, som byggnadsnämnden bestämmer, vara å tjänstelokalen tillgänglig för allmänheten i tjänsteärenden;

o) att vid semesterledighet för stadsarkitekten under högst en månad utan särskild ersättning vikariera för honom;

p) att i övrigt ställa sig byggnadsnämndens föreskrifter till efterrättelse; och

q) att utföra alla mättings- och kartläggningsarbeten enligt triangelmätningssystemet, att, sedan den första stommätningen blivit av entreprenörsfirma utförd, komplettera och påbygga densamma, och att sedermera vårda och underhålla alla å marken anbringade fixpunkter m. m.

§ 4.

Stadsingeniören äger ej utan byggnadsnämndens medgivande i varje särskilt fall åtaga sig enskilda uppdrag utöver hans skyldigheter som tjänsteman.

§ 5.

Stadsingeniören är berättigad till sammanlagt en månads semester varje år på tid, som byggnadsnämnden bestämmer. Tillfällig ledighet till och med tre söckendagar beviljas av byggnadsnämndens ordförande.

Då vikarie för längre eller kortare tid anses erforderlig, betalas denne av stadsingeniören med undantag av vid semester samt vid ledighet på grund av sjukdom, i vilket senare fall stadsingeniören har att för vikariens avlöning avstå tjänstgöringspenningarne.

§ 6.

Om stadsingeniören åsidosätter sina skyldigheter eller om eljest gillig anledning därtill förekommer, äger byggnadsnämnden att omedelbart försätta honom ur tjänstgöring, till dess stadsfullmäktige efter inkommen anmälan fattat beslut i saken. Stadsfullmäktige äga i sådant fall att genast skilja honom från befattningen och därmed förenade förmåner, men skall detta liksom ock den föregående anmälan beslutas med två tredjedels majoritet.

§ 7.

Stadsingeniören är berättigad att enligt av stadsfullmäktige fastställd taxo erhålla ersättning för sådana förrättningar åt enskilda personer, vilkas utförande ingå i hans skyldighet.

All hantlangning och övriga omkostnader, som erfordras för mättingsgörsmål för stadens räkning bestridas av drätselkammaren.

§ 8.

Stadsingeniören är skyldig att underkasta sig de ändringar i denna instruktion, som kunna bliva i vederbörlig ordning beslutade.

Bil. 8.

Instruktion för Karlstads stads Ombudsman.

§ 1.

Ombudsmannen, som skall hava avlagt juridisk examen, tillsättes på sex månaders ömsesidig uppsägning av stadsfullmäktige och åtnjuter av stadsfullmäktige bestämd avlöning, varav viss del utgör tjänstgöringspenningar.

Då ombudsmannabefattningen skall tillsättas bör sådant av drätselkammaren på lämpligt sätt kungöras med utsältande av viss tid, inom vilken sökanden må till drätselkammaren ingiva till stadsfullmäktige ställd ansökan.

Sedan ansökningstiden utgått, upprättar drätselkammaren förslag, upptagande tre personer, därest så många sökande sig anmält. Inom detta förslag välja stadsfullmäktige ombudsman.

§ 2.

Ombudsmannen skall tjänstgöra såsom sekreterare och biträde i övrigt åt stadsfullmäktige, dess beredningsutskott samt drätselkammaren i vilket avseende det åligger honom:

1:o) att föra protokoll vid stadsfullmäktiges, beredningsutskottets, drätselkammarens och dess avdelningars sammanträden ävensom vid sammanträden med av stadsfullmäktige eller drätselkammaren tillsatta kommittéer samt avgiftsfritt ombesörja därav härflytande expedition;

2:o) att uppsätta, kontrasignera och expediera samtliga från förenämnda myndigheter eller delegationer utgående skrivelser och utlåtanden såvida detta icke tillkommer annan tjänsteman.

3:o) att föra diaries över alla till samma myndigheter eller delegationer hörande ärenden ävensom i diariet anteckna de åtgärder, som i anledning av ärendena vidlagits;

4:o) att hava vård om nämnda myndigheters eller delegationers arkiv samt däröver föra förteckning ävensom tillse och vårda rådhusrättens och magistratens i stadens arkiv förvarade handlingar;

5:o) att ombesörja tryckning av stadsfullmäktiges protokoll och handlingar samt årligen däröver upprätta register;

6:o) att likaledes registrera drätselkammarens och dess avdelningars protokoll;

7:o) att mottaga alla till drätselkammaren ställda ansökningar, försändelser och handlingar, varje morgon tillsammans med stadskamreraren öppna ankomna skrivelser, såvida de icke innefatta leveransanbud, diariesföra desamma, och om

de icke tillhöra hans eget verksamhetsområde omedelbart överlämna dem till vederbörande tjänsteman samt att till vederbörande avdelnings ordförande anmäla alla ärenden som äro avsedda att på sammanträde behandlas av drätselkammaren samfällt eller någon av dess avdelningar;

8:o) att skyndsamt förbereda, utreda och inför (första avdelningen eller drätselkammaren samfällt föredraga ärenden, som innefatta ämne av beskaffenhet som i § 2 moment 2 och 3 av drätselkammarens reglemente omförmäles;

9:o) att upprätta och kontrasignera alla av drätselkammaren avslutade kontrakt, köpebrev, skuldebrev och andra rättshandlingar utom de leverans- eller entreprenadkontrakt, som falla inom byggnadskontorets verksamhetsområde eller som det tillkommer annan tjänsteman att upprätta;

10:o) att ombesörja indrivning av förfallna arrende- och hyresavgifter, räntor och andra stadens fordringar ägande ombudsmannen att för indrivning av arrende- och hyresavgifter erhålla biträde av fastighetsförvaltaren;

11:o) att i övrigt efter uppdrag föra stadens talan inför domstolar och myndigheter samt vid andra tillfällen, då ombud för bevakande av stadens rätt erfordras;

12:o) att upprätta förteckning över stadens äganderätts- och andra viktiga handlingar vilkas förvaring ej tillkommer annan samt tillse att dessa handlingar äro behörigen förvarade;

13:o) att varje söckendag å tid som av drätselkammaren bestämmes, vistas å det för ombudsmannen anvisade expeditionsrummet, såvida icke giltiga orsaker sådant hindra, varom i så fall ordföranden i drätselkammarens första avdelning skall underrättas; och

14:o) att såväl beträffande förenämnda tjänsteåligganden som i övrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som honom i tjänsten meddelas.

§ 3.

Ombudsmannen är icke berättigad att utan drätselkammarens tillstånd åtaga sig annat avlönat uppdrag eller annan verksamhet utom tjänsten.

§ 4.

Ombudsmannen är berättigad att varje år åtnjuta semester under en månad. Tillfällig kortare ledighet t. o. m. tre söckendagar kan beviljas av ordföranden i drätselkammaren (första avdelning).

Då vikarie anses erforderlig, bekostas dennes avlöning vid semester eller sjukdom av staden men eljest av ombudsmannen.

Vid semester åtnjuter ombudsmannen full avlöning men vid ledighet av annan orsak går han förlustig den såsom tjänstgöringspängar utgående delen.

§ 5.

Därest ombudsmannen åsidosätter sina skyldigheter eller om eljest giltig anledning därtill förekommer, äger drätselkammaren att omedelbart försätta honom i tjänstgöring, till dess stadsfullmäktige efter inkommen anmälan fattat beslut i saken. Stadsfullmäktige äga i sådant fall att genast skilja honom från tjänsten och därmed förenade förmåner, men skall detta liksom och den föregående anmälan beslutas med minst $\frac{2}{3}$ majoritet.

§ 6.

Ombudsmannen är skyldig underkasta sig de ändringar i denna instruktion, som kunna bliva i vederbörlig ordning beslutade.

Instruktion för Stadsbyggmästaren.

§ 1.

Stadsbyggmästaren, som är biträde åt drätselkammaren, tillsättes i enlighet med drätselkammarens reglemente givna föreskrifter, antages på obestämd tid med sex månaders ömsesidig uppsägning och åtnjuter av stadsfullmäktige bestämd avlöning, varav viss del utgör tjänstgöringspenningar.

§ 2.

För att kunna antagas till stadsbyggmästare fordras, att sökanden styrker sig äga såväl teknisk bildning som ock under väl vitsordad tjänstgöring vunnit praktisk erfarenhet inom området för hans blivande verksamhet.

§ 3.

Stadsbyggmästaren åligger:

a) att på kallelse närvara vid drätselkammarens sammanträden, väcka förslag i de ärenden, som tillhöra hans tjänstebefattning och därvid tillhandahålla de ritningar, utredningar och upplysningar, som ärendenas behandling kan kräva, med rättighet för honom att i överläggning men ej i beslut deltaga, ägande han att på begäran få sin från fattat beslut avvikande mening antecknad i protokollet.

b) att i tekniskt hänseende utöva närmaste tillsynen över staden tillhöriga byggnader och tomter med därtill hörande stängsel i den mån dessa stå under drätselkammarens förvaltning samt anmäla och föreslå sättet för avhjälpan av därå befintliga brister; att övervaka den renhållning av gård och gata, som påkommer stadens tomter, i de fall där detta icke åligger någon annan; att årligen före den 1 september till drätselkammaren inkomma med förslag till de underhållsarbeten, som under näst påföljande år skola verkställas, och att tillse, att beslutade arbeten bliva under iakttagande av största sparsamhet väl och ordentligt utförda.

c) att anställa det antal arbetare, som erfordras för utförandet av beslutade arbeten, föra dagsverkslistor över sålunda anställda arbetare och ombesörja utbetalandet af till dem utgående avlöningar; dock skall arbetare å fast stat icke utan drätselkammarens medgivande antagas och ej håller lönerogleringar vidtagas utan i samråd med byggnadschefen.

d) att efter beslut av drätselkammaren verkställa inköp av de materialier, som erfordras för utförandet av beslutade arbeten, och som ej tillhandahållas genom stadens centralförråd, antingen genom infordrandet av anbud eller ock på annat sätt, i den omfattning det för staden efter arbetenas beskaffenhet är fördelaktigast.

e) att efter drätselkammarens bestämmelse biträda vid förekommande syner och besiktningar.

f) att upprätta och föra inventarielängd över den lösa egendom, som av honom omhänderhaves.

g) att ansvara för och vårda alla staden tillhörande byggnadsritningar och kostnadsförslag eller andra därmed i sammanhang stående handlingar, över dem föra förteckning och ej utan ställd säkerhet utlåna dem.

h) att noggrannt fullgöra, vad genom gällande brandordning är eller kan vara honom ålagt.

i) att enligt uppdrag uppgöra ritningar, kostnadsförslag, arbetsbeskrivningar och kontrakt till samt leda de byggnadsföretag, som av drätselkammaren ombesörjas, ävensom att utöva högsta tillsynen över utförandet på entreprenad av sådana byggnadsföretag.

j) att skyndsammast verkställa de utredningar i till drätselkammarens handläggning hörande ärenden, som kammaren kan av honom påfordra.

k) att efter drätselkammarens beprövande i tekniska frågor kostnadsfritt tillhandagå stadens delegationer och av stadsfullmäktige tillsatta kommittéer vid uppgörandet av förslag eller utförandet av arbeten för stadens räkning.

l) att på tid, som drätselkammaren bestämmer, vara å tjänstelokalerna tillgänglig för allmänheten i tjänsteärenden.

m) att i särskilt diarium dag för dag anteckna till hans handläggning hörande ärenden och därmed vidtagna åtgärder.

n) att i övrigt ställa sig drätselkammarens föreskrifter till efterrättelse.

§ 4.

Stadsbyggmästaren äger ej utan drätselkammarens medgivande i varje särskilt fall åtaga sig enskilda uppdrag.

§ 5.

Stadsbyggmästaren är berättigad till sammänlagt en månads semester varje år på tid, som drätselkammaren bestämmer.

Tillfällig ledighet till och med tre söckendagar beviljas av drätselkammarens ordförande.

Då vikarie för längre eller kortare tid anses erforderlig, betalas denne av stadsbyggmästaren med undantag av vid semester samt vid ledighet på grund av sjukdom, i vilket senare fall stadsbyggmästaren har att för vikariens avlöning avstå tjänstgöringspänningarne.

§ 6.

Om stadsbyggmästaren åsidosätter sina skyldigheter eller om eljest giltig anledning därtill förekommer, äger drätselkammaren att omedelbart skilja honom från tjänsten och därmed förenade förmåner, men skall detta beslutas med minst två tredjedels majoritet.

§ 7.

Stadsbyggmästaren är skyldig att underkasta sig de förändringar i denna instruktion, som kunna bliva i vederbörlig ordning beslutade.

Instruktion för Stadsträdgårdsmästaren i Karlstad.

§ 1.

Stadsträdgårdsmästaren, som närmast lyder under byggnadschefen, anställs av drätselkammaren på obestämd tid med sex månades ömsesidig uppsägning och åtnjuter av stadsfullmäktige bestämd avlöning, varav viss del utgör tjänstgöringspenningar.

§ 2.

För att kunna antagas till stadsträdgårdsmästare fordras, att sökanden företter betyg över genomgången trädgårdsskolekurs samt att han genom intyg styrker:

att han äger skicklighet att väl sköta och underhålla parkanläggningar samt att smakfullt anordna prydnadsplanteringar och blomstergrupper;

att han deltagit i utförande av nya trädgårds- och parkanläggningar, äger vana vid schaktnings- och planeringsarbeten samt anläggning av vägar och gräsplaner;

att han kan uppgöra förslag, ritningar och kostnadsberäkningar till anläggning av parker och planteringar, som motsvara tidsenliga fordringar;

att han i allmänhet äger god kännedom om modärna prydnadsväxter och god insikt i vården av trädgård, trädskola och växthus samt särskilt är väl hemmastadd i skötsel och uppdragning av blomväxter för blomstergrupper och rabatter samt av träd och buskar för stadens planteringar;

att han äger vana och förmåga att på ett bestämt, allvarligt och humant sätt leda en arbetsstyrka.

Tillika bör sökanden genom intyg från legitimerad läkare visa, att han ej lider av sjukdom eller lyte, som kan vara honom till hinder i hans verksamhet.

§ 3.

Stadsträdgårdsmästaren åligger:

a) att öva noggrann tillsyn över samt utöva den direkta arbetsledningen vid arbeten för stadens parker och planteringar samt tillse, att dessa hållas i ett vårdat och prydligt skick, vid behov låta vattna gräsplaner och blomstergrupper, borttaga torra träd eller grenar, utföra behövlige beskärningar av träd, buskar och häckar, låta grusa vägar och sandplaner samt tillse, att trädgårdssoffor och säten äro i vederbörligt skick, i rätt tid på våren utflyttas i planteringarna och på hösten inflyttas därifrån;

b) att uppgöra förslag och kostnadsberäkningar till nya planteringar samt årligen inom behörig tid till byggnadschefen ingiva förslag till påföljande års arbeten, för vilka anslag skola begäras i samband med statens fastställande;

c) att i stadens trädgård uppdraga erforderliga växter för utplantering å blad-, blomstergrupper och rabatter;

d) att i stadens trädskola uppdraga för stadens planteringar lämpliga träd och buskar;

e) att vårda stadens växthus, drivbänkar samt byggnader, avsedda för planteringars behov:

f) att hålla noggrann tillsyn över planteringarna tillhörande verktyg och redskap samt däröver upprätta fullständig inventarieförteckning, som vid årets slut inlämnas till byggnadschefen;

g) att årligen på lämplig tid för innehavare av stadens koloniträdgårdar anordna tvenne föreläsningar med uppvisningar berörande koloniträdgårdarnas ändamålsenliga skötsel;

b) att antaga och avskeda arbetare vid stadsplanteringarna, leda och fördela arbetet vid dessa och bland arbetarna upprätthålla ordning och disciplin;

i) att varannan vecka uppgöra och till byggnadschefen inlämna avlönings- och körlistor;

j) att i övrigt ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som byggnadschefen för hans verksamhet kan komma att meddela.

§ 4.

Stadsträdgårdsmästaren äger ej utan byggnadschefens medgivande i varje särskilt fall åtaga sig enskilda uppdrag.

§ 5.

Stadsträdgårdsmästaren är berättigad till sammanlagt två veckors semester på tid, som byggnadschefen bestämmer. Tillfällig ledighet till och med tre söckendagar beviljas av byggnadschefen.

Då vikarie för längre eller kortare tid anses erforderlig, betalas denna av stadsträdgårdsmästaren med undantag av vid semester och vid ledighet på grund av sjukdom, i vilket senare fall stadsträdgårdsmästaren har att för vikariens avlöning avstå tjänstgöringspåläggningarna.

§ 6.

Om stadsträdgårdsmästaren åsidosätter sina skyldigheter eller om eljest giltig anledning därtill förekommer, äger drätselkammaren på av byggnadschefen i saken gjord anmälan antingen att omedelbart på viss tid eller tillsvidare försätta stadsträdgårdsmästaren ur tjänstgöring eller att genast skilja honom från tjänsten och därmed förenade förmåner, men för beslut i detta sistnämnda fall erfordras minst två tredjedels majoritet.

§ 7.

Stadsträdgårdsmästaren är skyldig underkasta sig de förändringar i denna instruktion, som kunna bliva i vederbörlig ordning beslutade.

*Utdrag av protokoll hållet hos hamnstyrelsen
i Karlstad den 25 oktober 1917.*

§ 142.

Med bifogande av förslag till instruktion för en ifrågasatt byggnadschefs-
befattning hade kommittén för uppgörande av förslag till omorganisation av den
tekniska ledningen av stadens arbeten i skrivelse av denna dag, som föredrogs,
anhållit om hamnstyrelsens yttrande häröver ävensom över ett förslag, att till
byggnadschefen skulle i egenskap av hamningenjör utgå en årlig avlöning av
2,000 kronor från hamnkassan.

Hamnstyrelsen hade ej något att emot den föreslagna avlöningen invända,
men ville hava instruktionen kompletterad med följande tillägg:

att varje år före den 1 oktober till hamnstyrelsen ingiva skriftlig uppgift
med kostnadsförslag över de arbeten, som anses böra under nästföljande år komma
till utförande, samt

att jämväl i övrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, hamnstyrelsen
kan finna skäligt lämna.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vatten-
lednings- och Belysningsstyrelse den 26 oktober 1917.*

§ 3.

Kommittéerade för uppgörande av förslag för ordnande av tekniska lednin-
gen av stadens arbeten hade till styrelsen inlämnat förslag till reglemente för
Belysningsstyrelsen samt Gasverksföreståndaren och Elektricitetsverksföreståndaren.

Efter föredragning härav beslöt Styrelsen hos stadsfullmäktige anmäla, att
Styrelsen för sin del icke hade något att emot detsamma anmärka.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos byggnadsnämnden
i Karlstad den 7 november 1917.*

§ 86.

Från drätselkammaren hade till Byggnadsnämnden överlämnats för yttrande
i vad anginge Nämnden ett av särskilda kommittéerade uppgjort förslag om ord-

nandet av stadens tekniska ledning ävensom därmed sammanhängande omorganisation av vissa delegationer.

Bland handlingarna i ärendet förelågo bl. a. särskilda förslag till instruktioner för stadsingeniören och stadsarkitekten.

Byggnadsnämnden tog nu detta ärende i övervägande och fann därvid anledning till följande erinringar.

Nämnden ville, utan att likväl göra något yrkande härutinnan, såsom ett allmänt önskemål framhålla lämpligheten av, att i samtliga för stadens tjänstemän utfärdade instruktioner inrycktes en bestämmelse om skyldighet för vederbörande befattningshavare att tillhandagå stadens övriga tjänstemän med upplysningar i ärenden, som anginge tjänsten.

Beträffande därefter *instruktionen för stadsingeniören* hade Nämnden emot denna intet annat att erinra, än att Nämnden ville föreslå, dels att i tredje punkten av § 1 efter ordet »upptagande» inskjutas orden »i den ordningsföljd, vari de sökande anses böra ifrågakomma», dels att i § 7 efter ordet »omkostnader» inskjutas orden »— däruti inbegripet ersättning åt tillfälliga biträden --».

I *instruktionen för stadsarkitekten* ville Nämnden föreslå följande ändringar:

§ 1 borde enligt Nämndens mening erhålla liknande lydelse med § 1 i instruktionen för stadsingeniören eller förslagsvis följande:

»Stadsarkitekten, som lyder under byggnadsnämnden, tillsättes av stadsfullmäktige och åtnjuter av stadsfullmäktige bestämd avlöning, varav viss del utgör tjänstgöringspänningar.

Då stadsarkitekt skall tillsättas, bör sådant av Byggnadsnämnden på lämpligt sätt kungöras med utsättande av viss tid, inom vilken sökande må till Byggnadsnämnden ingiva till stadsfullmäktige ställd ansökan.

Sedan ansökningstiden utgått upprättar Byggnadsnämnden förslag, upptagande i den ordningsföljd, vari de sökande anses böra ifrågakomma, tre personer, därest så många sökande anmält sig. Inom detta förslag välja stadsfullmäktige stadsarkitekt.

Stadsarkitekten antages på obestämd tid med sex månaders ömsesidig uppsägning».

I § 3 mom. d) föreslås den förändring, att orden »samt att biträda stadsingeniören vid uppgörandet av stadsplaner, tomtindelningar, byggnadsbestämmelser m. m.» utbytas mot orden »samt att vid uppgörandet av stadsplaner, tomtindelningar, byggnadsbestämmelser m. m. tillhandagå stadsingeniören med råd och upplysningar»

Som § 7 föreslår Nämnden följande:

»Stadsarkitekten är berättigad att enligt av stadsfullmäktige fastställd taxa erhålla ersättning för sådana förrättningar åt enskilda personer, vilkas utförande ingår i hans skyldighet.

All hantlangning och övriga omkostnader — däruti inbegripet ersättning åt tillfälliga biträden — som erfordras för utförande av uppdrag för stadens räkning, bestridas av den delegation, som lämnat uppdraget».

Av kommittéerade föreslagna § 7 skulle härefter med oförändrad lydelse bliva § 8.

Utöver vad nu nämnts hade Byggnadsnämnden intet att erinra mot det av kommittéerade framlagda förslaget i vad Nämnden anginge.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag ur protokoll fört i sammanträde med
Karlstads stads trädgårdsstyrelse den 11 november
1917.*

§ 1.

På remiss från drätselkammaren hade Trädgårdsstyrelsen att yttra sig över en av kommittéerade för omläggning av stadens tekniska ledning gjord hemställan, det stadsfullmäktige måtte bland annat besluta, att, vid drätselkammarens omorganisation, trädgårdsstyrelsen skulle upphöra och dess verksamhet övertagas av drätselkammaren, samt att en stadsträdgårdsmästare skulle vid lämplig tidpunkt tillsättas, för vilken tjänsteman instruktion vore bifogad.

Och beslöt styrelsen vid remisshandlingarnas återställande anföra, att den ej hade något att erinra mot förslaget, att, när så kunde ske, den hittills varande trädgårdsstyrelsen upphörde och densamma uppgift övertages av drätselkammaren samt att en stadsträdgårdsmästare vid lämplig tidpunkt anställdes, vars rätt- och skyldigheter angavos i för denna tjänsteman antagen instruktion.

I det föreliggande förslaget till instruktion tillåter sig styrelsen däremot föreslå följande ändringar.

Då drätselkammaren icke lär underlåta att skaffa sig kännedom om den eller de sökandes person, och det dessutom är svårt bestämma, vad som menas med ordet »nykter», såvida sökanden ej är absolutist, och denna fordran ej stäl-

les på övriga av kommitterade föreslagna tjänstemän, så synes uttrycket böra utgå och § 2 erhåller följande lydelse:

För att kunna antagas till stadsträdgårdsmästare erfordras, att den sökande företer betyg över genomgången trädgårdsskolekurs, samt att han genom intyg styrker:

att han äger skicklighet att väl sköta och underhålla parkanläggningar o. s. v., t. o. m. leda en arbetsstyrka.

Tillika bör sökanden genom intyg från legitimerad läkare visa, att han ej lider av sjukdom eller lyte, som kan vara honom till hinder i hans verksamhet.

Då enligt mom. h) i § 3 byggnadschefen, om han så nödigt finner, kan få de i mom. i) angivna upplysningarna, torde detta senare mom. kunna utgå, varefter de följande mom. betecknas med i) och j).

Då en tjänsteman ej lämpligen bör göras beroende av en annan i så hög grad, att påföljden blir omedelbar försättning ur tjänstgöring, och då hans verksamhet är av den art, att ingen skada kan tänkas ske på den korta tid, som fordras för att drätselkammaren må kunna sammanträda för besluts fattande, föreslås att § 6 får följande lydelse:

Om stadsträdgårdsmästaren åsidosätter sina skyldigheter eller om eljest giltig anledning därtill förekommer, äger drätselkammaren, på av byggnadschefen i saken gjord anmälan, antingen att omedelbart på viss tid eller tills vidare försätta stadsträdgårdsmästaren ur tjänstgöring eller att genast skilja honom från tjänsten och därmed förenade förmåner, men för beslut i detta sistnämnda fall erfordras minst två tredjedels majoritet.

I övriga delar hade styrelsen inget att erinra.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:

N. FR. LINDH.

Ur protokollet rätt utdraget: betygar:

N. FR. LINDH.

Ordf.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Vördsamt hemställes, att då det med avseende på sekreterare- och arkivarie-tjänsten hos Herrar Stadsfullmäktige samt beredningsutskottet, måste anses olämpligt både för staden och tjänsteinnehavaren, att denna tjänst tillsättes för ett år

i sänder, samt så sent som i början av verksamhetsåret och då flera dylika tjänster inom kommunen, med fördel torde kunna bestridas av en person,

att Herrar fullmäktige måtte besluta, att utredning härom må ske, samt i vad mån detta kan vara beroende av utredningen i frågan om den tekniska ledningen av stadens arbeten,

samt att sekreteraretjänsten tillsättes för längre tid, med bestämd ömsesidig uppsägningstid,

samt att, om Herrar fullmäktige finner lämpligt bestämma om flere sekreteraretjänsters utgörande av en person, förslag till sekreterare, på grund av inkomna ansökningar, må avgivas av den tillsatta valnämnden,

men att, om sekreterarens verksamhet endast kommer att hava sin nuvarande omfattning, beredningsutskottet jämte fullmäktiges Herr ordförande, på grund av inkomna ansökningar skall avgiva liknande förslag.

Karlstad den 28 jan. 1910.

KARL JOH. SWENSÉN.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Undertecknade kommittéerade för utredning av den vilande frågan om den »stadens tekniska ledning» och dels därmed sammanhängande och ifrågasatte omändringar av göromålen för drätselkammaren och vattenlednings- och belysningsstyrelsen har under detta sitt arbete även fått anledning upptaga till behandling den sedan flera år tillbaka på dagordningen stående frågan om iurätande av ombudsmanna-befattning hos drätselkammaren, med vilken tjänst ifrågasatts förena sekreterarebefattningen såväl hos drätselkammaren som hos andra stadens delegationer.

I och för yttrande har därför till kommittéerade överlämnats en av Herr Joh. Swensén den 28 januari 1910 hos stadsfullmäktige väckt motion vari framhålls:

dels att det med avseende å sekreterare- och arkivarietjänsten hos fullmäktige måste anses olämpligt för både staden och tjänsteinnehavaren att denna tjänst tillsättes för ett år i sänder samt så sent som i början av verksamhetsområdet, dels ock att flera dylika tjänster med fördel torde kunna bestridas av en och samma person.

Enligt vad kommittéerade hava erfarit har denna motion varit bordlagd i avvaktan på att frågan om den tekniska ledningens ordnande och därmed i samband stående organisationsförändringar skulle bli löst.

De synpunkter, som Herr Swensén framhållit i sin motion hava vunnit vederbörligt beaktande å det förslag till inrättande av en ombudsmannabefattning, som kommittéerade tänkt sig ordnad, och vilken ingår som led i den omorganisation av drätselkammaren, som kommittéerade föreslagit i sitt till drätselkammaren denna dag avlämnade utlåtande.

I detsamma föreslås att sekreteraretjänsterna hos stadsfullmäktige, beredningsutskottet och drätselkammaren sammanslås och förenas med en föreslagen nyinrättad ombudsmanabefattning. De åligganden, som skulle tillkomma denne tjänsteinnehavare framgå närmare av det förslag till instruktion, som bilagts ovan nämnda utlåtande.

Om kommittéerades förslag till inrättande av en dylik ombudsmannabefattning vinner drätselkammarens gillande har syftemålet med Herr Swenséns motion blivit uppfyllt, vilket alltså bör till stadsfullmäktige anmälas.

Karlstad ²/₁₁ 1917.

För Drätselkammaren:

AXEL SVANBOM.

RAGN. TJERNELD.

För Hamnstyrelsen:

ALBIN FORSSELL.

JOS. LÖFBERG.

För Byggnadsnämnden:

R. RHODIN.

N. FR. LINDH.

För Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen:

S. GULLSTRÖM.

KARL AD. FALK.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 november 1917.*

§ 6.

Sedan drätselkammaren, hamnstyrelsen, vattenlednings- och belysningsstyrelsen samt byggnadsnämnden tillsatt en kommitté för att granska och bearbeta det vilande förslaget om den tekniska ledningens ordnande, hade denna kommitté avgivit sitt utlåtande, vilket skulle jämte därtill hörande bilagor och av hamnstyrelsen, vattenlednings- och belysningsstyrelsen, byggnadsnämnden samt trädgårdsstyrelsen över förslaget avgivna yttranden ävensom en av delegerade inom drätselkammaren verkställd utredning med förslag om åstadkommande av uppmätning och kartläggning av stadens områden samt införande av ett tidsenligt mätningssystem till stadsfullmäktige för dess prövning överlämnas.

För egen del beslöt drättselkammaren i ärendet anföra följande:

Beträffande kommittérades förslag, att drättselkammaren skulle övertaga skötseln av vattenlednings- och avloppsverken samt trädgårdsstyrelsens verksamhet, hade drättselkammaren intet däremot att invända. Detta medförde visserligen, att en ny arbetskraft bleve behöflig å stadskamrerarekontoret, men hade drättselkammaren sig bekant, att, om vattenlednings- och avloppsverken ej överflyttades till drättselkammaren, en sådan arbetskraft i stället bleve erforderlig på vattenlednings- och belysningsverkens kontor.

Kommittérade hade vidare föreslagit, att drättselkammarens ledamöter skulle ökas till tio med tio suppleanter och att drättselkammaren skulle uppdelas på två avdelningar. Denna genomgripande förändring ansåg sig drättselkammaren för närvarande ej kunna tillstyrka. Genom tillsättande av den föreslagna ombudsmannatjänsten antog drättselkammaren, att en stor del av kammarens arbetsbörda komme att bliva lättad och att man därför borde vänta och se, i vad mån så bleve fallet, innan någon förändring vidtoges. I många fall komme även att bliva svårt att avgöra, av vilken avdelning ett ärende borde behandlas; ärenden av teknisk natur voro i de flesta fall även sådana, som krävde anslag, och på så vis kunde det ofta inträffa, att ett ärende måste behandlas först av den ena avdelningen och sedan av den andra, därvid avdelningarna kunde komma till olika beslut. Drättselkammaren hade sig även bekant, att i Jönköping, där drättselkammaren varit uppdelad på två avdelningar, man funnit denna anordning olämplig och återgått till en avdelning. Drättselkammaren ville därför tillstyrka, att den nuvarande anordningen med odelad drättselkammare måtte bibehållas samt att endast behöfliga ändringar i drättselkammarens reglemente vidtagas, varom drättselkammaren nu samtidigt ingår till magistraten med förslag. I instruktionen för ombudsmannen hade drättselkammaren vidtagit de förändringar, som erfordrades genom drättselkammarens bibehållande odelad.

Beträffande lönen för den föreslagna ombudsmannen fann drättselkammaren kommittérades förslag om 6,000 kronor med två ålderstillägg alltför knappt tilltaget, om man skulle vänta att få en dugande person, och ville föreslå, att ombudsmannens lön måtte bestämmas till 7,000 kronor med två ålderstillägg, vardera å 500 kronor, efter fem och tio år.

Mot de av kommittérade uppgjorda förslagen till reglemente för belysningsstyrelsen samt instruktioner för byggnadschefen, gasverksföreståndaren, elektricitetsverksföreståndaren, stadsarkitekten och stadsingenjören hade drättselkammaren med de av vederbörande delegationer föreslagna ändringarna intet att anmärka.

För stadsbyggmästaren och stadsträdgårdsmästaren antog nu drättselkammaren av kommittérade uppgjorda förslag till instruktioner, vilka jämväl skulle till stads-

fullmäktige överlämnas för att till trycket befordras i samband med övriga instruktioner.

Mot vad kommittéerade i övrigt föreslagit hade drätselkammaren intet att anmärka.

I händelse stadsfullmäktige godkände kommittéerades förslag om inrättande av den nya stadsingeniörstjänsten, borde åt magistraten uppdragas att hos Konungen-Befallningshavande söka förordnande för denna befattningshavare att upprätta den i lagen den 12 maj 1917 omförmälda registerkartan.

Drätselkammaren beslöt sålunda ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att drätselkammaren tillsvidare skall förbliva odelad med nuvarande antal ledamöter och förslaget om kammarens uppdelning på två avdelningar förklaras vilande,

att stadsfullmäktige för övrigt måtte godkänna vad kommittéerade föreslagit med de ändringar beträffande instruktionerna för tjänstemännen, som av vederbörande delegationer föreslagits, och beträffande ombudsmannens avlöning, att denna skall utgöra 7,000 kronor med två ålderstillägg efter fem och tio år, vardera å 500 kronor,

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga magistraten att hos Konungens Befallningshavande söka förordnande för den nya stadsingeniören att upprätta den i lagen den 12 maj 1917 omförmälda registerkartan,

samt att, därest stadsfullmäktige bifalla förslaget om inrättande av en ombudsmannabefattning för staden, herr Swenséns år 1910 hos stadsfullmäktige väckta motion i fråga om ändrade grunder för uppehållet av sekreterarebefattningen hos stadsfullmäktige och vissa stadens styrelser och delegationer icke måtte till någon vidare åtgärd föranleda.

Mot drätselkammarens beslut anförde herr Zachrisson följande reservation:

Undertecknad vill härmed reservera sig mot drätselkammarens beslut i vad det vsåge kammarens bibehållande på en avdelning och omfattningen av ombudsmannens åligganden. Ingen torde kunna neka, att Drätselkammaren är överhopad med arbete redan förut. Skola nu ytterligare vatten- och avloppsverken samt trädgårdsstyrelsens funktioner överflyttas till Drätselkammaren, kan det sägas vara omöjligt för kammaren att bibehålla sin nuvarande organisation. Genom en uppdelning i utskott skulle ju åtskilligt kunna vinnas. Även torde tillsättande av en ombudsman medföra rätt avsevärd minskning i arbetet beträffande en del mindre betydande ärenden. Emellertid komme dock enligt min uppfattning så mycket arbete i alla fall att vila på kammaren att en uppdelning i två fristående avdelningar vore av behovet påkallad redan nu. Vid en anordning med utskott inom drätselkammaren måste ju ett

ärende efter behandling i vederbörande utskott föredragas och avgöras i kammaren, under det att vid uppdelning i 2 avdelningar ärendena direkt av Stadsfullmäktige remitteras till endera avdelningen, som i regeln ensam också fattade beslut. Den andra avdelningen bleve med andra ord en särskild delegation, fast med samma kontor och delvis samma personal som första avdelningen. Beträffande ombudsmannen vill jag påpeka att det ej synes lämpligt att ombudsmannen först som sekreterare i en kommitté motiverar ett beslut i viss riktning, sedan i Drättselkammaren i samma ärende ger motivering åt ett beslut kanske i annan riktning samt till sist kanske i Beredningsutskottet får skriva en tredje motivering. Därför bör icke sekreterareskapet i Stadsfullmäktige och Beredningsutskottet läggas på ombudsmannen utan anordnas såsom hittills, i synnerhet som ombudsmannen torde få tillräckligt att göra ändå.

På grund av vad jag sålunda anfört vill jag föreslå, att Drättselkammaren uppdelas i 2 fristående avdelningar på det sätt särskilda kommittéerade föreslagit samt att ombudsmannen icke skall vara sekreterare i Stadsfullmäktige och Beredningsutskottet.

Karlstad den 3 december 1917.

ALBIN ZACHRISON.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 januari 1918.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av kommitterade för ordnande av stadens tekniska ledning den 2 november 1917 avgivet utlåtande jämte förslag ävensom i samband därmed över Herr Svenséns motion i fråga om ändrade bestämmelser för uppehållande av sekreterarebefattningen hos stadsfullmäktige och vissa av stadens styrelser och delegationer.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits *dels* av hamnstyrelsen, vattenlednings- och belysningsstyrelsen, byggnadsnämnden och trädgårdsstyrelsen, vilka därvid förordat förslaget till godkännande, dock, förutom vattenlednings- och belysningsstyrelsen, med vissa erinringar i fråga om de föreslagna instruktionerna för tjänstemännen, *dels ock* av drättselkammaren, som därvid, med avstyrkande av kommittérades förslag om ökning av antalet ledamöter i kammaren och om den-

sammas uppdelning å två avdelningar och med hemställan att ombudsmannens lön måtte höjas med 1,000 kronor samt att de av vederbörande delegationer föreslagna ändringarna beträffande instruktionerna för tjänstemännen måtte vinna beaktande, förklarar sig i övrigt icke hava något mot kommittéförslaget att erinra.

I en mot detta drätselkammarens beslut avgiven reservation hade Herr Zachrison, på anförda grunder, hemställt, att drätselkammaren måtte uppdelas i två fristående avdelningar i enlighet med kommittéförslaget, samt att ombudsmannen icke skulle vara sekreterare hos stadsfullmäktige och beredningsutskottet.

Vid ärendets behandling inom utskottet anmärktes i fråga om det sammanfattande förslaget, som av kommittéerade avgivits, att i mom. 4 av detsamma, varest de särskilda tjänstemännen uppräknades, jämväl borde omnämnas stadens fastighetsförvaltare, varjämte framhölls, beträffande instruktionen för ombudsmannen, *dels* att dennes skyldighet att tjänstgöra såsom sekreterare hos av stadsfullmäktige och drätselkammaren tillsatta kommittéer skulle för varje särskilt fall göras beroende av, huruvida drätselkammaren ansåge, att ombudsmannens tid medgäve dylik tjänstgöring, *dels ock* att det icke kunde anses tillkomma stadsfullmäktige att ställa rådhusrättens och magistratens i stadens arkiv förvarade handlingar under ombudsmannens tillsyn och vård, varför vad instruktionen därom innehölle borde utgå ur förslaget.

I fråga om ombudsmannens åliggande att tjänstgöra som sekreterare hos stadsfullmäktige och beredningsutskottet yrkades av Herr Håkansson, att utskottet måtte tillstyrka Herr Zachrisons därutinnan avgivna reservation mot drätselkammarens beslut, men fann utskottet icke skäl bifalla detta yrkande; och beslöt utskottet, som i likhet med drätselkammaren ansåg, att någon uppdelning av kammaren eller ökning av antalet ledamöter i densamma icke borde ifrågakomma, och som, med undantag av vad cyan anförts, heller icke fann anledning till erinran mot vad kammaren i övrigt föreslagit, att såsom infordrat utlåtande i nu förevarande ärenden hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att vattenlednings- och avloppsverkens förvaltning må så snart ske kan överflyttas till drätselkammaren;

att hittillsvarande styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken skall upphöra och ersättas av en styrelse för Karlstads belysningsverk, vilken enligt bilagda förslag till reglemente skall förvalta stadens gas- och elektricitetsverk;

att trädgårdsstyrelsen må upphöra och dess verksamhet överlagas av kammaren;

att den tekniska ledningen av under drätselkammaren och hamnen sorterande arbeten skall handhas av en byggnadschef med biträde

av assistent, en stadsbyggmästare, en stadsträdgårdsmästare, en fastighetsförvaltare, en förrådsförvaltare ävensom erforderliga förmän, och att den nuvarande stadsingenjörsbefattningen må upphöra;

att för vardera av gas- och elektricitetsverken skall finnas en föreståndare, som sorterar under styrelsen för belysningsverken;

att nuvarande stadsingenjörens åligganden såsom hamningenör skola övertagas av byggnadschefen;

att under byggnadsnämnden skall sortera en stadsarkitekt och en stadsingenjör, åt vilken även skall uppdragas de arbeten som avses i lag om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917;

att hos drätselkammaren anställas en stadens ombudsman, vilken skall uppehålla sekreterarebefattningarna även hos stadsfullmäktige och beredningsutskottet;

att samtliga nya eller ändrade tjänster må tillsättas, så snart detta lämpligen kan ske, dock så att med besättandet av de nya stadsarkitekt- och stadsbyggmästarebefattningarna må dröja, till dess nuvarande stadsarkitekten avgår;

att byggnadschefen, föreståndarne för gas- och elektricitetsverken, stadsarkitekten, ombudsmannen och stadsingenjören skola tillsättas av stadsfullmäktige på obestämd tid med sex månaders uppsägning och efter förslag, den sistnämnde av magistraten och byggnadsnämnden samt de övriga av de delegationer, varunder dessa tjänstemän sortera;

att för nyssnämnda tjänstemän instruktioner enligt bilagda förslag må av stadsfullmäktige fastställas;

att här icke uppräknade tjänstemän tillsättas av den delegation, varunder de sortera, vilken även äger att för dem antaga instruktioner,

att byggnadschefen må, om han så önskar, tills vidare bibehålla det honom, förut såsom stadsingenjör åliggande föreståndarskapet för gasverket;

att ifrågavarande tjänstemäns avlöningar må bestämmas sålunda, för byggnadschefen: årslön 8,000 kr. med två ålderstillägg efter fem och tio år, vardera å 500 kr.; börande av denna lön 2,000 kr. och av ålderstilläggen 100 kr. utgå av hamnens medel;

för gasverksföreståndaren: årslön 3,000 kr.

för elektricitetsverksingenjören: årslön 7,500 kr. med två ålderstillägg efter fem och tio år, vardera å 500 kronor;

för stadsarkitekten: årslön 5,000 kr. med två ålderstillägg efter fem och tio år å vardera 500 kr. samt sportler enligt taxa, som av stadsfullmäktige fastställas efter förslag av byggnadsnämnden;

för stadsingeniören: årslön 5,000 kr. med två ålderstillägg efter fem och tio år, vardera å 500 kr., och dessutom sportler enligt taxa, som av stadsfullmäktige fastställs efter förslag av byggnadsnämnden;

för ombudsmannen: årslön 7,000 kr. med två ålderstillägg efter fem och tio år, vardera å 500 kr.;

att till föreståndarne för gas- och elektricitetsverken nu utgående tantième må med ovan föreslagna omorganisation bortfalla och tantième kvarstå endast för gasmästaren;

att av ovan föreslagna avlöningar en fjärdedel av grundlönen må utgöra tjänstgöringspengar, vilka vederbörande tjänsteman vid ledighet som icke är semester skall avstå till vikarien;

att nuvarande stadsingeniören vid övertagandet av befattningarna såsom byggnadschef och föreståndare för gasverket samt föreståndaren för elektricitetsverket ävensom nuvarande stadsarkitekten må för åtnjutande av ålderstillägg räkna sig tillgodo den tid de förut varit i stadens tjänst fast anställda;

att, med avslag å kommittéförslaget i vad detsamma avser drätselkammarens uppdelning och ökning av antalet ledamöter i densamma, bestämma att drätselkammaren skall tillsvidare förbliva odelad med nuvarande antal medlemmar ävensom uppdraga åt drätselkammaren att vidtaga de ändringar i föreliggande instruktionsförslag, som härav kunna påkallas;

att i övrigt godkänna vad kommittéerade föreslagit, dock med de ändringar beträffande instruktionerna för tjänstemännen, som dels av vederbörande delegationer, dels ock nu av utskottet påyrkats;

att bemyndiga magistraten att hos Konungens Befallningshavande söka förordnande för den nya stadsingeniören att upprätta den i lagen den 12 maj 1917 omförmälda registerkartan; samt

att Herr Swenséns ifrågavarande motion icke skall till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Tillika beslöt beredningsutskottet föreslå stadsfullmäktige besluta,

att dyrtidstillägg icke skall utgå till de tjänstemän, som genom nu föreliggande förslags antagande komma att få sina löner reglerade.

Mot utskottets sålunda avgivna utlåtande anförde Herr Osterman sin reservation under uttalande av, att enligt hans åsikt ärendet borde återremitteras till drätselkammaren i vad det avsåge kommittérades förslag till uppdelning av denna delegation i ändamål att sätta kammaren i tillfälle överväga lämpligheten av att ärenden angående stadens byggnader och anläggningar, dessa såväl i fråga om

igångsättande som förvaltning, överflyttades på en ny delegation, förslagsvis benämnd "Styrelsen för byggnader och anläggningar".

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens framställning i fråga om ändring av paragraferna 2, 22, 23, 24, 26, 27 i drätselkammarens reglemente.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Drätselkammaren har till Magistraten öfverlämnat bilagda förslag till ändringar i dess reglemente.

Och får Magistraten i anledning däraf hemställa, att stadsfullmäktige ville antaga berörda ändringsförslag.

Karlstads rådhus den 7 december 1917.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 november 1917.*

§ 7.

Beslöt drätselkammaren ingå till magistraten med förslag till de ändringar och tillägg till drätselkammarens reglemente, som erfordrades på grund av kommittéradets förslag till den tekniska ledningens ordnande

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag

till ändringar av och tillägg till nu gällande reglemente för Karlstads drätselkammare

§ 2.

14:o) att, med den inskränkning, som betingas av särskilda styrelsers eller personers åligganden, hava vård och tillsyn över stadens fastigheter, broar, gator, vägar,

allmänna platser och planteringar m. m. samt därå, under iakttagande av noggrann hushållning och såvitt det i drätselkammarens stat upptagna anslag för oförutsedda utgifter därtill lämnar tillgång, utan särskilt bemyndigande, verkställa behövliga reparationer och för sådant eller annat ändamål utanordna ett belopp ej överstigande 1,000 kronor;

I § 2 insättes därjämte följande nya moment:

21:o) att handhava förvaltningen av stadens vattenledningsverk, avloppsverk och centralförråd samt att vårda och underhålla alla därtill hörande anläggningar.

§ 22.

Hos drätselkammaren äro följande tjänstemän anställda, nämligen:

en ombudsman;

en stadskamrerare;

en stadskassör;

en byggnadschef;

en stadsbyggmästare;

en stadsträdgårdsmästare;

en fastighetsförvaltare; samt

de biträden, som å stadskamrerarekontoret, byggnadskontoret eller för övrigt erfordras.

Till tjänstemännen utom fastighetsförvaltaren utgående löner och arvoden bestämmas av stadsfullmäktige; för övriga befattningshavare bestämmer drätselkammaren lön och arvode.

§ 23.

Ombudsmannen och byggnadschefen väljas av stadsfullmäktige på förslag av drätselkammaren, stadskamreraren, stadskassören, stadsbyggmästaren och stadsträdgårdsmästaren antagas och förordnas av drätselkammaren; samtliga på obestämd tid med sex månaders ömsesidig uppsägningsrätt.

Fastighetsförvaltaren och biträden i övrigt tillsättas av drätselkammaren på förordnande tillsvidare på förslag av de tjänstemän, under vilka de lyda.

§ 24.

För ombudsmannen, byggnadschefen, stadskamreraren och stadskassören gälla av stadsfullmäktige antagna instruktioner.

För övriga tjänstemän och biträden utfärdas instruktioner av drätselkammaren.

§ 26 i gamla reglementet utgår.

Nuvarande § 27 ändras till § 26 och erhåller följande lydelse:

§ 26.

Avgår någon av drätselkammarens tjänstemän, kungör kammaren tjänsten till ansökan ledig enligt de bestämmelser, som finnas i vederbörande instruktion.

§§ 28, 29, 30 och 31 ändras till respektive 27, 28, 29 och 30.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 januari 1918.*

§ 6.

Sedan drätselkammaren jämlikt sitt beslut den 26 november 1917 till magistraten ingått med förslag till de ändringar av och tillägg till nu gällande reglemente för drätselkammaren, som vore erforderliga på grund av avgivet kommitté-utlåtande rörande den tekniska ledningens ordnande, hade magistraten med tillstyrkan om antagande till stadsfullmäktige överlämnat samma förslag.

Beredningsutskottet, som i förut denna dag avgivet utlåtande tillstyrkt nämnda kommittéförslag i de delar, som påkallade de nu ifrågasatta reglementsändringarna, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna förevarande av drätselkammaren uppgjorda förslag till ändringar av dess reglemente.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Magistratens framställning angående anställande av ytterligare en exekutionsvaktmästare samt om reglering av exekutionsvaktmästarnes löner m. m.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med öfverlämnande af stadsfogdens förslag angående anställande af två nya exekutionsvaktmästare samt om reglering af exekutionsvaktmästarnes aflöning och tjänstgöringskyldighet jämte dit hörande handlingar får Magistraten anförä;

Nuvarande bestämmelser äro af stadsfullmäktige fastställda den 17 oktober 1912, hvarvid beslöts:

att exekutionsvaktmästarnes här i staden begynnelselön höjes från dåvarande 1,000 kronor till 1,200 kronor för hvardera med rätt för dem dels att sig emellan

lika fördela indrifningsavgifter för kronoutskylder och prästlöne-medel i staden samt för handräkningsärenden från andra orter och dels att såsom tjänstgöringspenningar af stadskassan bekomma till lika fördelning tre procents provision på genom dem indrifna och levererade kommunalutskylder till staden;

att exekutionsvaktmästarne tillerkännas vardera tre ålderstillägg, hvarje å 150 kronor, efter respektive 3, 6 och 9 års tjänstgöring som ordinarie exekutionsvaktmästare, äfvensom årligen 50 kronor vardera såsom slitningsersättning för velociped jämte fri telefon;

att under villkor, att de ej innehafva annan befattning eller drifva någon som helst affärsverksamhet och att de för omhändarhafda medel ställa säkerhet, som af stadsfogden kräfves;

att ofvannämnda lön skall utgå från och med den 1 januari 1912, men de ändrade bestämmelserna om provision å indrifna kommunalutskylder tillämpas, först från och med den 1 januari 1913;

att samma bestämmelser, skola gälla äfven om stadsfullmäktige besluta ökning af exekutionsvaktmästarnes antal; samt

att stämmoböter för resterande kommunalutskylder skola från och med den 1 januari 1913 tillfalla stadskassan, upptagas i rest'ängd och införas i restdebetsedlarne.

Stadsfogden begär nu tillsättning af två nya exekutionsvaktmästare, hvaremot indragning skulle kunna ske af den extra, som anlåtats för indrifning af grundavgifterna till allmänna pensionsförsäkringen.

Då en afsevärd del af exekutionsvaktmästarnes göromål från dem aflyftas, däri-genom att hädanefter prästlöne-medlen komma att debiteras å kommunaldebetsedlarna, synes det Magistraten, att ett försök bör göras med, huru detta verkar, innan en så betydlig ökning som fördubbling af antalet exekutionsvaktmästare äger rum. Magistraten vill därför föreslå, att till en början deras antal ökas med en och den extra indrages.

Stadsfogden har vidare föreslagit, att staden för skatteindrifningen skall indelas i distrikt. Då den af honom föreslagna indelningen med ökning af antalet till blott tre förfaller och någon nödvändighet, att indelningen fastställas af stadsfullmäktige, icke förefinnes, hemställer, att detta öfverlåtes åt stadsfogdens bepröfvande.

Ytterligare har stadsfogden föreslagit, att stadsfullmäktige ville bevilja exekutionsvaktmästarne rätt till femton dagars semester årligen, för tjänsten nödigt papper äfvensom tryck till kvittenser, utmättningsbevis med mera. Detta tillstyrkes med vilkor, att under semester den lediges tjänst utan ersättning uppehålls af de öfriga exekutionsvaktmästarne.

Stadsfogden hemställer om ett hyresbidrag af 200 kronor för hvarje exekutionsvaktmästare till lokal för mottagning. Magistraten hemställer, att gemensam expeditionlokal fritt upplåtes åt exekutionsvaktmästarne, men att, intill dess sådant kan ske, det begärda hyresbidraget beviljas.

Slutligen föreslår stadsfogden höjning af så väl grundlön som ålderstillägg för exekutionsvaktmästarne. Detta förslag grundar sig på de nuvarande tjänsteinnehafvarnes begäran att få lönerna så ordnade, att de icke, därigenom att sportlerna minskades genom fördelning på flere, finge sina löneinkomster förminskade. Någon annan anledning till den ifrågasatta löneförhöjningen är icke af exekutionsvaktmästarne själfva åberopad och synes ej håller föreligga, då den uppgjorda tablån öfver förhållandena i en del andra med Karlstad jämförliga städer icke visar, att våra vaktmästare äro sämre, utan snarare bättre lottade än sådana tjänstemän annorstädes, i genomsnitt räknadt.

Magistraten finner det rimligt att de nuvarande tjänsteinnehafvarnes kraf härutinnan tillgodoses, men på ett sådant sätt, att det kommer att gälla endast dem.

De beräkna nu att hafva en sportelinkomst af 1,400 kronor hvardera, tillsammans 2,800 kronor. Om härtill lägges af stadsfogden föreslagna tre procent å pensionsavgifter, beräknade till 200 kronor, skulle alla sportlerna uppgå till 3,000 kronor och delade på tre utgöra 1,000 kronor för dem hvar. Minskningen för en hvar af de nuvarande skulle sålunda utgöra högst 400 kronor. Magistraten hemställer därför, att de nuvarande tjänsteinnehafvarne K. J. Berg och G. Wallentin tillerkännas ersättning för minskade sportler med det belopp, hvarmed deras årliga sportelinkomst understiger 1,400 kronor, dock högst 400 kronor för dem hvar årligen.

Med sammanfattning af det sagda hemställer Magistraten såiunda:

att exekutionsvaktmästarnes antal ökas till tre;

att den extra exekutionsvaktmästaren indrages;

att förutom de bestämmelser om aflöningsförmåner med mera, som innehålles i stadsfullmäktiges beslut af den 17 oktober 1912, tillerkännes dem jämväl tre procent å indrifna grundavgifter till allmänna pensionsförsäkringen till lika fördelning sig emellan;

att exekutionsvaktmästarne därjämte tillerkännas

för tjänsten nödigt papper äfvensom tryck till kvittenser, utmättningsbevis med mera;

rätt till 15 dagars semester årligen efter stadsfogdens bepröfvande med skyldighet för de öfriga att utan ersättning sköta den semesterlediges tjänst;

fri gemensam expeditionlokal eller, där sådan icke kan lämnas, 200 kronor årligt hyresbidrag till sådan lokal;

att stadsfogden bemyndigas att för skatteindrifningen indela staden i distrikt; samt

att de nuvarande tjänsteinnehafvarne K. J. Berg och G. Wallentin tillerkännas ersättning intill 400 kronor årligen för dem hvardera för minskad sportelinkomst med det belopp, hvarmed deras sportler årligen komma att understiga 1,400 kronor.

Karlstads rådhus den 19 oktober 1917.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Res.

Återställes till stadsfogden, som anmodas införskaffa uppgifter, hur förhållandena äro ordnade i omkring 1:0 med Karlstad jämförliga städer samt dessutom skaffa närmare, mera specificerade uppgifter om exekutionsvaktmästarnes sportler, jämväl afseende provisioner å pensionsavgifterna, och om möjligt af stadsfogden vitsordade, äfvensom meddela, om stadsfogden åsyftar indragning af provisioner å pensionsavgifterna.

Karlstads rådhus den 13 September 1917.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

Uti en till mig inkommen, den 1 dennes dagtecknad skrifvelse hafva stadens 2:ne ordinarie exekutionsvaktmästare, K. J. Berg och G. Wallentin, med anmälan att dem åliggande arbete i tjänsten numera i så betydande mån ökats, att det icke längre vore dem möjligt att nöjaktigt fullgöra samma arbete, anhållit, att jag ville göra framställning om anställande från och med den 1 nästkommande November af ytterligare 2:ne exekutionsvaktmästare och att staden i och för skatteindrifningen blefve indelad i 4 distrikt, af hvilka exekutionsvaktmästarna skulle tilldelas hvar sitt.

Derjemte hafva Berg och Wallentin, -- när anställandet af ytterligare 2:ne exekutionsvaktmästare skulle föranleda en betydande minskning i aflöningsförmånerna derigenom, att indriftsprovisionerna komme att fördelas emellan 4 istället för 2 personer, -- hemställt, att begynnelselönen till exekutionsvaktmästarna höjdes från nuvarande 1,200 kr. till 1,500 kr. pr år; att ålderstilläggen höjdes från 150 kr. till 200 kr. hvardera; att en hvar af exekutionsvaktmästarna tillerkändes ett årligt hyresbidrag af 200 kronor, när det visat sig nödvändigt att hafva ett rum tillgängligt för

besökande; att exekutionsvaktmästarne i och för tjensten tilldelas nödigt papper och tryck till kvittenser m. m.; samt att exekutionsvaktmästarne tillförsäkrades rätt till 15 dagars semester årligen.

Hvad nu först angår anställandet af ytterligare 2:ne exekutionsvaktmästare, så kan jag med fullt fog vitsorda nödvändigheten af en sådan anordning, och beder jag att få erinra, hurusom jag redan uti skrifvelse till Magistraten den 28 September 1908, då fråga förevar om reglering af dåvarande exekutionsvaktmästarnes löneförhöjningar uttalat, att för Stadsfogden yppat sig svårigheter att med biträde af allenast 2:ne exekutionsvaktmästare inom behörig tid vederbörligen handlägga alla i tjensten inkommande ärenden. — Sedan dess hafva i det närmaste 9 år förflutit, utan att något yrkande om ökning af exekutionsvaktmästarnes antal af mig framställts, men då arbetet med skatteindrifningen år från år blifvit allt mer betungande, anser jag en sådan ökning nu alldeles oafvislig.

Till bevis för riktigheten af detta mitt uttalande beder jag att få upplysa, att under år 1916 exekutionsvaktmästarne hade att utkräfvat, dels utskylder, dels böter af nedan angifna antal personer, nemligen:

1) enligt brefdiariet	5,327 personer
2) » restlängd å kronoutskylder	3,696 »
3) » 3 restlängder å kommunalutskylder ..	5,326 »
4) » restlängd å prestlönesmedel	3,680 »

tillhopa 17,937 personer,

d. v. s. exekutionsvaktmästarne hade — om man beräknar årets arbetsdagar till 300 att i medeltal *dagligen* verkställa kraf hos icke mindre än 59 personer, af hvilka kanske de flesta måste sökas flera gånger, och är för öfrigt att härvid bemärka, att i det ofvan angifna antalet restskyldige icke medräknats de i restlängd öfver grundafgifter till allmänna pensionsförsäkringen uppförda personer, hvilka för år 1916 uppgått till ett antal af 4,760, ty för indrifning af nyss angifna grundafgifter — en skattereform, som tillkommit först år 1915 — har måst anställas en *extra* exekutionsvaktmästare, hvilken, enligt stadsfullmäktiges beslut, såsom ersättning för indrifning af dessa grundafgifter åtnjuter 10 % af indrifna medel, men skulle behöfvat af denne extra exekutionsvaktmästare bortfalla, derest ytterligare 2:ne ordinarie exekutionsvaktmästare anställdes.

Hvad angår Bergs och Wallentins förslag om stadens i och för skatteindrifningen indelning i distrikt, så synes mig detta förslag ganska beaktansvärdt, ty gifvetvis skulle den omständigheten, att exekutionsvaktmästaren vore hänvisad att år efter år arbeta inom samma distrikt, der han då kunde vinna god lokal- och personkännedom, vara till fromma för skatteindrifningsarbetet.

Hvad slutligen angår de aflöningsförmåner, som skulle exekutionsvaktmästarne tillförsäkras, så har jag, med hänsyn särskildt till rådande dyrtid, ingenting att erinra mot hvad Berg och Wallentin i sådant afseende föreslagit.

Såsom skäl för de nya exekutionsvaktmästarnes anställande redan den 1 nästa November istället för exempelvis 1918 års ingång beder jag få framhålla, att, enär Stadsfogden under November månad har att förvänta restlängder öfver såväl årets kronoutskylder, som grundafgifter till allmänna pensionsförsäkringen, det vore i hög grad önskvärdt att de nya exekutionsvaktmästarne redan från början komme att delta i indrifningsarbetet med dessa restlängder, af hvilka redovisningen för kronoskatteestlängden är särskildt brådskande.

Det torde vara alldeles påtagligt, att de ökade utgifter, staden finge vidkännas genom dels anställandet af ytterligare 2:ne exekutionsvaktmästare och dels beviljandet af äskade löneförbättringar, komme att fullt motvägas af det bättre resultat, som arbetet med skatteindrifningen skulle genom den ökade arbetskraften lemna, hvartill kan läggas, att genom indragning af den ofvan omnämnda *extra* exekutionsvaktmästaretjensten en ej oväsentlig årlig besparing kunde göras.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får jag, med bifogande af exekutionsvaktmästarne Bergs och Wallentins ofvan åberopade skrifvelse jemte en från dem sedermera inkommen uppgift om storleken af sportlerna under de senare åren, vördsam samt anhålla, att Magistraten behagade hos Stadsfullmäktige göra framställning om:

att från och med den 1 November 1917 ytterligare 2:ne exekutionsvaktmästare varda anställda;

att staden i och för skatteindrifningen må indelas i 4 distrikt, enligt det af exekutionsvaktmästarne Berg och Wallentin framställda förslaget, men med rätt för Stadsfogden, att i distriktsindelningen förr eller senare göra den ändring, som kan pröfvas lämplig;

att aflöningsförmånerna för en hvar af de 4 exekutionsvaktmästarne fastslås sålunda:

att begynnelselönen bestämmes till 1,500 kr. pr år;

att ålderstilläggen, som må åtnjutas efter 3, 6 och 9 års tjenstgöring, höjas från 150 till 200 kr. hvardera;

att ett årligt hyresbidrag af 200 kr. varder beviljad;

att för tjensten nödigt papper äfvensom tryck till kvittenser, utmättningsbevis m. m. beviljas;

att rätt medgifves till 15 dagars semester årligen;

att den af Stadsfullmäktige vid senaste löneregleringen den 17 Oktober 1912

medgifna rätten till provision å indrifna och levererade utskylder äfvensom årlig ersättning med 50 kr. för slitning af velociped jemte fri telefon fortfarande skall kvarstå;

samt att denna lönereglering skall träda i kraft den 1 November 1917, allt under villkor, att exekutionsvaktmästarne ej innehafva annan befattning eller drifva någon som hälst affärsverksamhet och att de för ombänderhafvande medel ställa den säkerhet, som af stadsfogden kräfves.

Karlstads stadsfogdekontor den 12 September 1917.

A. F. LINDH.

Till Herr Stadsfogden i Karlstad.

Sedan det arbete vi såsom exekutionsvaktmästare hafva att utföra så ökats, att trots det vi själfva nödgas vidkännas kostnader för hjälp med indrifning af prästskatten och utförande af en del annat mindervärdigt arbete samt staden dessutom fått bekosta indrifningen af pensionsavgifterna, vi ändock icke nöjaktigt kunnat fullgöra det öfriga arbetet, så få vi härmed vördsamt anhålla att Herr Stadsfogden ville hos vederbörande göra framställning om, att exekutionsvaktmästarnes antal från den 1 november detta år ökas till 4 och att staden i och för indrifningen indelas i 4 distrikt varigenom vi kunna erhålla mera lokal- och personkännedom.

Och vilja vi för desamma föreslå följande indelning, nämligen:

1:a distriktet: Tingvallastaden till och med n:r 141, Läroverket för flickor, Kanalsmedjan, Sandgrund, Västra Hyttan, Brandstationen, Klara, Regementsområdet, jämte öfriga stadsdelar, landerier och lägenheter väster om västra älfgrenen.

2:a distriktet: Återstoden af Tingvallastaden, Straffängelset, Klaraborg, Järnvägsstationen, Viken, Berget samt landerier och lägenheter mellan västra älfgrenen och Prämkanalen.

3:e distriktet: Haga, Östra järnvägsstationen jämte området norr om östra älfgrenen.

4:e distriktet: Herrhagen, Åttkantens banstuga, Strömsholm, Örsholmen, Vänersholm, Alvik och Lamberget.

Då resultatet af indrifningsarbetet genom denna anordning torde blifva väsentligt bättre, men å andra sidan för oss komme att uppstå en betydande minskning i våra inkomster därigenom, att provisionen å indrifna utskylder efter den nya anordningen skulle komma att fördelas mellan 4 i stället för 2 personer, så få vi här

med anhålla, att Herr Stadsfogden ville göra framställning därom att begynnelselönen för exekutionsvaktmästarne höjes från nuvarande 1,200 till 1,500 kronor för år, dels ålderstilläggen från 150 till 200 kronor vardera, dels ock att vi dessutom måtte tillerkännas ett årligt hyresbidrag af 200 kronor, enär vi måste hafva ett rum tillgängligt för besökande och att vi i och för tjänsten måtte erhålla nödigt papper, tryck och kvittenser, samt att vi i likhet med stadens öfriga befattningshafvare erhålla 15 dagars semester årligen, samt att de begärda förmånerna måtte tillämpas från ofvannämnda dag.

Karlstad den 1 september 1917.

K. J. BERG.

Exekutionsvaktmästare.

G. VALLENTIN.

Till Herr Stadsfogden i Karlstad .

Af Herr Stadsfogden anmodade inkomma med uppgift å det belopp vi såsom exekutionsvaktmästare fått räkna oss tillgodo utom den fasta lönen och får vi vördsammt meddela att detsamma uppgått till ungefär 1,400 kronor på oss hvardera årligen sedan den nya löneregleringen år 1912.

Karlstad 11 sept. 1917.

K. J. BERG.

G. VALLENTIN.

Res.

Sedan numera den förändrade ordning beträffande prästlöne-medlen vidtagits, att de hädanefter komma att debiteras gemensamt med kommunalutskylderna, anmodas stadsfogden att med hänsyn därtill taga frågan i förnyadt öfvervägande och inkomma med det ändrade förslag, som däraf kan föranledas.

Karlstads rådhus den 6 Oktober 1917.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

Återställande remissakten i ärendet angående reglering af exekutionsvaktmästar-nes här i staden aflöningsförmåner m. m., får jag, i anledning af Magistratens reso-

lution den 13 sistlidne September, härjämte värdsamt öfverlemna,

dels uppgifter, hur förhållandena uti ifrågavarande hänseende äro ordnade i städerna, Uppsala, Eskilstuna, Karlskrona, Västerås, Borås, Halmstad, Falun, Kristianstad, Sundsvall, Örebro, Landskrona, Kalmar, Lund, Söderhamn, Linköping, Jönköping och Ystad;

dels närmare, mera specificerade uppgifter om de 2:ne ordinarie exekutionsvaktmästarnes sportler under åren 1915 och 1916, hvilka uppgifters riktighet blifvit af mig vitsordad i den mån sådant varit mig möjligt;

dels och ett af Stadskamrerören utfärdadt intyg om storleken af den provision, som under hvardera åren 1916 och 1917 till den extra exekutionsvaktmästaren utbetalts för indrifning af grundafgifter till Allmänna Pensionsförsäkringen, hvilket intyg af mig blifvit försedt med ett särskildt tillägg.

Beträffande provisionen i pensionsafgifterna, tillåter jag mig uttala den mening, att dylik provision fortfarande bör utgå, men att provisionen skäligen må sänkas från nu utgående 10 % till 3 %, eller det belopp, som i restlängd af staden påføres i stämmoböter.

Slutligen tillåter jag mig påpeka, att i nästan alla ofvan uppräknade städer, enligt hvad de derifrån inkomna uppgifterna utmärka, är så ordnad, att prästlöne-medlen debiteras i sammanhang med andra utskylder, då deremot här i staden dessa löne-medel debiteras särskildt, ett förfaringssätt, som i betydande mån ökar skatteindriftningsarbetet härstädes. Endast prästskatterestlängden, som inkom hit under år 1916, upptog icke mindre än 3,680 personer.

Karlstads stadsfogdekontor den 6 Oktober 1917.

A. F. LINDH.

Till Herr Stadsfogden i Karlstad.

Härmed få vi värdsamt öfverlämna af Herr Stadsfogden infordrad specifikation öfver vår gemensamma inkomst å provision och sportler för åren 1915 och 1916.

År 1915.

3 % å indrifna kronoutskylder	625: 79	
3 % » kommunalutskylder	1,784: 91	
3 % » afgifter till prästerskapet	56: 73	
3 % » handräckningsärenden	462: 30	
1 % » värnskattemedel	2: 45	
För delgifningar m. m.	196: —	3,128: 18

År 1916.

3 0/0	å indrifna kronoutskylder	620: 59	
3 0/0	» kommunalutskylder	1,616: 28	
3 0/0	» afgifter till prästerskapet.....	47: 76	
3 0/0	» handräckningsärenden	432: 93	
1 0/0	» värnskattemedel	6: 36	
	För delgifningar m. m.	151: —	2,874: 93

Karlstad den 27 september 1917.

K. J. BERG.

Exekutionsvaktmästare.

G. VALLENTIN.

Riktigheten af förestående specifikation vitsordas, med undantag för posterna kr. 196 och kr. 151 »för delgifningar m. m.», hvilka poster icke kunna af mig kontrolleras.

Karlstads Stadsfogdekontor den 6 Oktober 1917.

A. F. LINDH.

Uppgift å de provisioner, som under åren 1916 och 1917 utbetalts till vakmästaren E. Thörnqvist för indrifning af resterande grundafgifter till pensionsförsäkringsfonden:

År 1916 Kr. 653: 49

År 1917 Kr. 386: 20.

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 5 oktober 1917.

H. WESTLIN.

Till förestående uppgift anser jag mig böra föga den upplysningen, att under innevarande år sannolikt kommer att i provision för indrifning af afgifter till Allmänna pensionsförsäkringen ytterligare utbetalas omkring sjuttio Kronor, enär de extra exekutionsvaktmästaren inom kort torde lemna redovisning för en del återuppförda pensionsafgifter.

Karlstads Stadsfogdekontor den 6 Oktober 1917.

A. F. LINDH.

	Antal	Begynnelselön och tjänstgörings- pgr	Sportler	Ålderstillägg	Slutinkomst	Exped.-lokal eller hyreshi- drag för	Papper och tryck	Velociped	Telefon	Öfriga förmåner	Semester	Sista löne- regleringen
Uppsala	6	1,500: —	Indr. prov	3 å 200, 100 o. 100 efter 4, 8 o. 12 år.	1,900: — + provision	Lokal	Fritt	—	—	—	14 dagar	1913
Eskilstuna	4	1,500: —	D:o	3 å tills. 540 eft. 3, 6 o. 9 år.	2,040: — + provision	100: —	D:o	Fri	—	—	—	1917
Karlskrona	1 1 2 1 extra	2,000: — 1,600: — 1,600: — 750: —	1,600: — ? 1,600: — 600: — 300: —	— — — — — — — —	3,600: — ? 3,200: — 2,200: — 1,050: —	Lokal	D:o	—	Fri	Spärvagnsre- sor fritt	—	1916
Västerås	5	1,300: —	800: —	2 å 150	2,400: —	—	D:o	50 kr. för slitning	D:o	—	14 dagar	1910
Borås	4	1,400: —	—	4 å 125 efter 3, 6, 9 o. 12 år	1,900: —	Lokal på stf. kontoret	D:o	Fri o. fri re- paration	På stadsf.- kontoret	Uniform	Efter begäran	1914
Hälmstad	3	1,500: —	—	3 å 300	2,400: —	D:o	D:o	30 kr. för slitning	D:o	—	D:o	1916
Falun	1 1 1 extra	1,650: — 1,200: — 600: —	Indr. prov. , ,	— — — — — —	1,650: — } + 1,200: — } provi- 600: — } sion	—	D:o	—	—	—	—	1915
Kristianstad	1 1	1,500: — 1,200: —	— —	3 å 200 eft. 5, 10 o. 15 år	2,100: — 1,800: —	Lokal å stf. kont.	?	40 kr. för slitning	—	—	—	1914
Sundsvall	3	1,500: —	Indr. prov. delvis	3 å 200 eft. 3, 6 o. 9 år	2,100: — + provision	Lokal	Fritt	—	Fri	—	15 dagar	?
Örebro	1 3	1,800: — 1,600: —	700: — 700: —	3 å 100 D:o	2 800: — 2,600: —	D:o	D:o	Ers. för slit- ning	D:o	—	14 dagar	1906
Landskrona	1 1 1 extra	1,500: — 1,200: — 840: —	450: — 450: — Del i prov.	3 å 150 eft. 5, 10 o. 15 år	2,400: — 2,100: — 840: — + provision	D:o	D:o	—	Å stadsf. kont.	—	8—14 dag.	1916
Kalmar	1 ord. 1 1	1,200: — 1,400: — 1,000: —	Provision	3 å 100, 100 o. 200 eft. 3, 6 o. 10 år	1,600: — } + 1,800: — } provi- 1,000: — } sion	—	D:o	—	—	—	—	1914
Lund	2 1 1 extra f. 1/2 år	900: — 900: — 750: —	900: — 700: — —	— — — — — —	1 800: — 1,600: —	—	D:o	—	—	—	7 dagar	1907
Söderhamn	2	900: —	Provision	3 å 100 eft. 4, 8 o. 12 år	1,200: — + provision	—	D:o	100 kr. till Telefon	velociped m. m.	—	—	För några år sedan.
Linköping	2 2	1,200: — 1,200: —	430: — 350: —	3 å 100 eft. 3, 6 o. 9 år	1,930: — 1,850: —	Å stadsf. kont.-lokal	D:o	—	Å stadsf. kont.	—	—	1915
Jönköping	4 2 extra	1,500: — ?	— —	5 å 120 eft. 3, 6, 9, 12 o. 15 år	2,100: —	—	—	—	—	—	—	1916
Ystad	2	800: —	550: —	3 å 100 eft. 4, 8 o. 12 år	1,650: —	—	Fritt	30 kr. för slitning	—	150 kr. be- klädn.-pgr	10 dagar	1915
Karlstad, nu	2 1 extra	1,200: — —	1,400: — 650: —	3 å 150 eft. 3, 6 o. 9 år	3,050: —	—	—	50 kr. för slitning	Fri	—	—	1912
Karlstad . . . . . enligt stadsfogdens förslag	4	1,500: —	750: —	3 å 200 eft. 3, 6 o. 9 år	2,850: —	200: —	Fritt	50 kr. för slitning	Fri	—	15 dagar	
Karlstad . . . . . enligt magistratens förslag	2 1	1,200: — 1,200: —	1,400: — 1,000: —	3 å 150 D:o	3,050: — 2,650: —	200: — 200: —	D:o D:o	D:o D:o	D:o D:o	— —	D:o	

Till Magistraten i Karlstad.

Sedan Magistraten genom remiss den 6 dennes i ärendet angående reglering af exekutionsvaktmästarnes här i staden aflöningsförhållanden och anställandet af ytterligare 2:ne ordinarie exekutionsvaktmästare, anmodat Stadsfogden att, enär numera den förändrade anordning beträffande prästlöne-medlen vidtagits, att dessa hädanefter komme att debiteras gemensamt med kommunalutskylderna taga frågan i förnyadt öfvervägande och inkomma med det ändrade förslag, som af den sålunda vidtagna åtgärden kunde föränledas, får jag, med remisshandlingarnes återställande, vördsamt anföra följande:

Enligt hvad exekutionsvaktmästarna K. J. Berg och G. Wallentin uti den till Stadsfogden ingifna framställningen i ärendet af den 1 sistlidne september påpekat, hafva exekutionsvaktmästarna nödgats anlita hjälp för indrifning af prästlöne-medel m. m., en hjälp, som de sjeliva fått bekosta. Den omständigheten, att prästlöne-medlen hädanefter komma att debiteras i sammanhang med kommunalutskylderna, kan sålunda icke verka någon ändring i förslaget om anställandet af ytterligare 2:ne exekutionsvaktmästare.

Det är ju visserligen sant, att en afsevärd lindring i skatteindriftningsarbetet vinnes derigenom, att prästlöne-medlen hädanefter icke komma att debiteras särskildt för sig, och att sålunda en modifikation i föreslagna aflöningsförmånerna kunde synas påkallad, men denna lindring skulle naturligtvis endast medföra, att arbetet med annan skatteindriftning kunde bedrivas mera intensivt än hvad som till följd af den otillräckliga arbetskraften hittills varit möjligt, och exekutionsvaktmästarna följaktligen alltid hafva full sysselsättning, och torde det vara uppenbart, att skatteindriftvarens arbete blir så mycket kraftigare, ju mindre bekymmer han har för sin ekonomiska existens. Jag kan sålunda icke heller förorda någon nedprutning i de af Berg och Wallentin begärda aflöningsförmånerna, detta så mycket mindre, som nämnda personer, hvilka blifvit af mig i saken hörda, anse dessa förmåner endast skäligen, och får jag för den skull vördsamt hemställa, att Magistraten ville biträda det förslag, som jag i min skrifvelse af den 12 sistlidne September framställt.

Karlstads Stadsfogdekontor den 11 Oktober 1917.

A. F. LINDH.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 december 1917.

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över magistratens framställning om anställande av ytterligare en exekutionsvaktmästare m. m.

Drätselkammaren höll visserligen för troligt, att exekutionsväsendet ej skulle vinna någon synnerlig förbättring genom den av magistraten föreslagna anordningen, då redan förut funnits en extra exekutionsvaktmästare, men på av magistraten anförda skäl ansåg kammaren, att man tillsvidare borde åtnöja sig med magistratens förslag. Då nuvarande av stadsfullmäktige den 17 oktober 1912 antagna bestämmelsen om rätt för exekutionsvaktmästarne att av stadskassan bekomma tre procents provision genom dem indrivna och levererade kommunalutskylder till staden vsat sig otydliga, i det exekutionsvaktmästarne velat tolka bestämmelsen så, att de tre procenten borde räknas ej blott på själva utskylderna utan även på stämmoböterna, ville drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte giva en förtydligande förklaring, att procenten ej skall räknas å stämmoböterna.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bifalla vad magistraten föreslagit med det förtydligande tillägg beträffande exekutionsvaktmästarne rätt till tre procent å genom dem indrivna och levererade kommunalutskylder och grundavgifter till allmänna pensionsförsäkringen, att dessa procent skola räknas endast å själva utskylderna och grundavgifterna men ej å stämmoböterna.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 6 januari 1918.*

§ 7.

Med överlämnande av ett av stadsfogden den 12 september 1917 till magistraten ingivet förslag angående ökning av exekutionsvaktmästarne antal och reglering av deras löneförmåner, hade magistraten i skrivelse till stadsfullmäktige den 19 oktober 1917 hemställt om antagande av ett av magistraten i berörda hänseenden upprättat och från stadsfogdens i vissa delar avvikande förslag.

I häröver avgivet utlåtande hade drätselkammaren, med visst förtydligande, förordat det av magistraten avgivna förslaget; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren anfört hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bifalla magistratens ifrågavarande förslag angående ökning av exekutionsvaktmästarne antal och reglering

av deras löneförmåner med det förtydligande tillägg beträffande exekutionsvaktmästarnes rätt till 3 procent å genom dem indrivna och levererade kommunalutskylder och grundavgifter till allmänna pensionsförsäkringen, att dessa procent skola räknas endast å själva utskylderna och grundavgifterna, men icke å stämmoböterna,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att på grund härav erforderliga anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Mot detta utskottets beslut anmälde Herr Lindh sin reservation till förmån för ett av honom under överläggningen i ärendet framställt yrkande, att utskottet måtte tillstyrka det av stadsfogden framlagda förslaget.

In fiden:
ELIAS STENIUS.

Herr Severins motion angående ersättning åt vissa stadens befattningshavare för fri kost under semester.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan framställningen från i stadens tjänst anställda sjuksköterskor beviljats angående semesterpengar, avsedda såsom ersättning för den fria kost vederbörande under sin semestertid går miste om, torde konsekvensen fordra, att motsvarande förmåner även kommer övrig kommunalanställd personal till del, i vilkens lönevillkor fri kost ingår. I allmänhet, men särskilt under nu rådande förhållanden, är nämligen njutandet av den välbehöfliga vila semestern avser att giva förenad med mycket kännbara utgifter för dem, som sakna möjlighet att i ett gästfritt hem kostnadsfritt få tillbringa sin ledighet, och dessa utgifter äro givetvis så mycket kännbarare ju mindre den kontanta lönen är; mer än en gång har också en erbjuden ledighet avböjts, »enär man inte har någon att vara hos».

Jag ber därför få föreslå, att Stadsfullmäktige måtte medgiva, att de stadens befattningshavare, som i sina löneförmåner åtnjuta fri kost, må, då de begagna sin semester, tillsvidare erhålla ersättning för den fria kost, varav de då icke använda sig, beräknad efter ett värde av 50 kr. per månad.

Karlstad den 23 juli 1917.

HUGO SEVERIN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 15 augusti 1917.

§ 62.

Från Stadsfullmäktige hade till Hälsovårdsnämnden för yttrande remitterats en af Herr Severin väckt motion, att de af stadens befattningshafvare, i hvilkas löneförmåner inginge fri kost, skulle, då de åtnjöte semester, tillsvidare erhålla ersättning för den fria kost, hvaraf de då icke använde sig, med 50 kronor, för månad beräknadt, beslöt Hälsovårdsnämnden, med upplysning, att af sådana befattningshafvare vore utom epidemisjuksköterskan, som enligt Stadsfullmäktiges beslut redan erhållit dylikt semesterbidrag, hos Nämnden anställda tre sköterskebiträden, en kokerska och ett köksbiträde, af hvilka dock ingen vore tillförsäkrad viss tids semester, för sin del tillstyrka motionen med det förtydligande tillägg, att ersättningen skulle utgå för den tid befattningshafvaren åtnjöte vid anställningen aftalad eller eljest vederbörligen beviljad semester.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 2 Oktober 1917.

§ 65.

För yttrande hade till Fattigvårdsstyrelsen inkommit en af Herr Severin i Stadsfullmäktige väckt motion, att de af stadens befattningshafvare, i hvilkas löneförmåner inginge fri kost, skulle, då de åtnjöte semester, tillsvidare erhålla ersättning för den fria kost, hvaraf de då icke begagnade sig, med 50 kronor för månad beräknadt.

I afgifvet utlåtande hade Hälsovårdsnämnden tillstyrkt motionen med det förtydligande tillägg, att ersättningen skulle utgå för den tid, befattningshafvaren åtnjöte vid anställningen aftalad eller eljest vederbörligen beviljad semester.

Fattigvårdsstyrelsen beslöt för sin del tillstyrka motionen med det tillägg, som af Hälsovårdsnämnden sålunda föreslagits.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 december 1917.

§ 8.

Hos stadsfullmäktige hade herr H. Severin väckt motion därom att de stadens befattningshavare, i hvilkas löneförmåner inginge fri kost, skulle, då de begagna sig av semester, tillsvidare erhålla ersättning för den fria kost, varav de då icke använda sig, med belopp, beräknat efter 50 kronor per månad.

Uti detta ärende hade hälsovårdsnämnden och fattigvårdsstyrelsen avgivit tillstyrkande utlåtande, hälsovårdsnämnden med det förtydligande tillägg, att ersättningen skulie utgå för den tid befattningshavaren åtnjöte vid anställningen avtalad eller eljest vederbörligen beviljad semester.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa.

att stadsfullmäktige måtte besluta, att de stadens befattningshavare, i vilkas löneförmåner ingår fri kost, skola för den tid de åtnjuta vid anställningen avtalad eller eljest vederbörligen beviljad semester tillsvidare erhålla ersättning, beräknad efter 40 kronor per månad, för den fria kost, varav de då icke använda sig.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 januari 1918.

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över Herr Severins motion angående ersättning åt vissa stadens befattningshavare för fri kost under semester.

Häröver hade infortrade utlåtanden avgivits av hälsovårdsnämnden, fattigvårdsstyrelsen och drätselkammaren; och beslöt utskottet att med instämmande i vad nämnda delegationer anfört hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att de stadens befattningshavare, i vilkas löneförmåner ingår fri kost, skola för den tid de åtnjuta vid anställningen avtalad eller eljest vederbörligen beviljad semester, tillsvidare erhålla ersättning, beräknad efter 40 kronor pr månad, för den fria kost, varav de då icke använda sig;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att härför erforderliga anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Herr Axel Svenssons motion angående förbättring av gatorna å Norrstrand.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Som bekant är Norrstrand till väsentlig del i saknad af trafikabla gator. I en diskussion i Stadsfullmäktige angående Norrstrands gatuförhållande ställdes det i utsikt af Drätselkammarens Ordförande, att i ett kommande förslag till gatuarbeten äfven denna stadsdel, i den mån det vore möjligt, skulle komma med i förslaget, men som Drätselkammaren efter öfvervägande, af principiella skäl, ej utan Stadsfullmäktiges hörande, kunnat taga Norrstrands gator med i förslaget anhålles vördsamt om Stadsfullmäktiges bistånd för att de allra mest trängande behofven skola kunna afhjelpas utan att orsaka staden allt för stora kostnader.

Att gatorna äro omöjliga torde bäst framgå däraf att renhållningsfrågan som i dag föreligger till afgörande, af beredningsutskottet måst afstyrkas, till väsentlig del förorsakadt på grund af omöjliga vägar, fastighetsägarna våga ej ikläda sig, att på sätt som fordras bekosta vägunderhållet.

På grund af vad som ofvan anförts, anhålles vördsamt att Stadsfullmäktige fattade sådant beslut i föreliggande fråga att Norrstrands innebyggare erhöles häröfvan framhållna behof tillgodosedda.

Karlstad den 15 november 1917.

AXEL SVENSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 december 1917.

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr Axel Svenssons motion om avhjälpan av de mest trängande behoven för att göra gatorna å Norrstrand trafikabla.

Drätselkammaren fann det visserligen oegentligt att staden skulle nedlägga kostnader på gator som ej tillhörde staden, men då det skulle draga lång tid att få gatorna överlätna på staden, beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för provisoriskt ordnande av huvudsakligen Hantverkaregatan bevilja ett anslag av 4,000 kronor att i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 januari 1918.*

§ 9.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över Herr Axel Svenssons motion angående förbättring av gatorna å Norrstrand, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för provisoriskt ordnande av huvudsakligen Hantverkaregatan bevilja ett anslag av 4,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Beredningsutskottets förslag till val av ledamot i dispensärstyrelsen efter boktryckaren A. Forssell.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 8 januari 1918.*

§ 10.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till val av en ledamot i dispensärstyrelsen för tiden till den 1 januari 1920 efter boktryckaren A. Forssell, beslöt att därtill föreslå förste suppleanten grosshandlaren Anders Löfberg ävensom till suppleant i hans ställe godsexpeditören J. A. Håkansson.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående anslag till stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 7 januari 1918.

§ 2.

Från Aktiebolaget Karlstads yllefabrik hade till drätselkammaren inkommit en så lydande framställning om åtgärders vidtagande för beredande av understöd åt fabriken sysslolösa arbetare.

«Karlstad den 21 december 1917.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Vi bedja att i följande angelägenhet få vända oss till Eder med anhållan om benäget stöd.

Vår fabrik har sedan en längre tid arbetat under synnerligen svåra förhållanden, beroende på omöjligheten av att på ett tillfredsställande sätt kunna ordna importen av råmaterialier. Arbetstiden har varit helt stoppad eller delvis betydligt inskränkt under stor del av innevarande år, och ha arbetarne under hela denna tid åtnjutit betydande understödsbelopp ifrån vårt bolag.

Då utsikterna att kunna anskaffa råmaterialier allt mera mörkna, och vi stå inför nödvändigheten av att kanske helt stänga vår fabrik, är det för oss inom kort en omöjlighet att kunna understödja våra arbetare på sätt hittills skett, utan nödgas vi nu bedja Eder vidtaga sådana åtgärder att våra sysslolösa arbetare få hjälp av stat och kommun i den utsträckning lagen medgiver eller kan komma att medgiva. Vårt bolag ikläder sig att tillskjuta ett belopp, så att understödet till varje av våra sysslolösa arbetare ej understiger två tredjedelar av vanlig arbetsförtjänst.

Då vi efter årsskiftet icke kunna fortsätta utbetalandet av de nuvarande understöden, vore det önskvärt, att Ni skyndsammast ville behandla detta ärende, så att arbetarna icke behöva frukta för ett avbrott i understödet.

De sysslolösa arbetarna utgöras för närvarande av *5 st. kvinnliga under 18 år och 69 st. kvinnliga över 18 år* vartill kommer *14 barn*.

Högaktningsfullt

Aktiebolaget Karlstads Yllefabrik.

AXEL FORSSELL.»

Över denna framställning hade drätselkammaren inhämtat yttrande av stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté, vilken därvid hemställt, att drätselkammaren måtte hos stadsfullmäktige begära ett förslagsanslag av 6,000 kronor att användas i enlighet med i Kungl. kungörelsen den 29 december 1917 angivna grunder.

Med anledning härav beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte ställa till stadens arbetslöshets- och hjälpkommittés förfogande ett förslagsanslag av 6,000 kronor att mot redovisningsskyldighet användas i enlighet med de grunder, som innehållas i Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse den 29 december 1917,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Sedan drätselkammaren till kommunala arbetslöshets- och hjälpkommittén i Karlstad för yttrandes avgivande överlämnat en av disponenten för Karlstads Yllefabrik, Herr Axel Forssell, till drätselkammaren ställd skrivelse med anhållan om åtgärder för understöd av arbetslösa arbetare från nämnda fabrik får kommittén härmed anföra följande:

Arbetslöshets- och hjälpkommittén i Karlstad, som tillkom genom stadsfullmäktiges beslut den 3 sept. 1914 och genom beslut av den 19 nov. s. å. erhöll ett rörelsekapital å 2,000 kronor, vilken summa enligt stadsfullmäktiges beslut den 18 mars 1915 ökades med 1,000 kronor, avsedda dels till anskaffande av arbete, dels till direkt understöd i sådana fall, där kommittén eljest på grund av sin instruktion vore förhindrad att inskrida. Tack vare särskilt gynnsamma förhållanden har kommittén hittills ej behövt använda mer än en mindre del av sitt rörelsekapital, och för närvarande återstår därav ett belopp av kronor 2,015:45.

Emellertid har med sistförflutna december månad en förändring i ställningen inträtt genom den fullständiga bristen på råvaror för textilfabrikerna. För denna månad ha understöd till arbetslösa, huvudsakligast från Värmlands trikåfabrik, måst utgå med 351 kronor. Från 1918 års början inträder även en förhöjning i understödsbeloppen enligt Kungl. kungörelsen av den 29 december 1917, som de: 6 dennes kommit kommitténs ordförande tillhanda.

Med beräkning, att förutvarande arbetslösa kvarstå och det i disponent Fors-

sells skrivelse nämnda antalet från detta års början tillkommer, anser sig arbetslöshetskommittén för de närmaste tre månaderna behöva ett förslagsanslag å 6,000 kronor. Anmärkas bör, att kommittén måste förskottera statens andel i understödsbeloppet, vilken del sedan månadsvis i efterskott utfaller.

Beklagligt nog har kommittén ännu ej, framför allt på grund av den inom så gott som alla områden härskande materialbristen kunnat planlägga något som helst arbete för de arbetslösa.

Arbetslöshets- och hjälpkommittén får på grund härav värdsamt anhålla, att drätselkammaren ville ingå till stadsfullmäktige med en anhållan, att stadsfullmäktige behagade ställa till arbetslöshets- och hjälpkommitténs förfogande ett förslagsanslag å 6,000 kronor att användas med i enlighet med Kungl. kungörelsen av den 29 december 1917 angivna grunder.

Karlstad den 7 januari 1918.

Å arbetslöshets- och hjälpkommitténs vägnar:

VALDEMAR VENDEL.

Ordf.

DAVID KARLSTRÖM.

Kassaförvaltare.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 januari 1918.*

§ 11.

Med förordande av framställning från Aktiebolaget Karlstads Yllefabrik angående bidrag till understöd åt arbetslösa vid fabriken och efter hörande av stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté, hade drätselkammaren hos stadsfullmäktige anhållit om ett förslagsanslag för nämnda kommittés verksamhet å 6,000 kronor.

Beredningsutskottet, som nu hade att häröver yttra sig, beslöt att, med förordande av drätselkammarens anhållan, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till stadens arbetslöshets- och hjälpkommittés förfogande ett förslagsanslag av 6,000 kronor att mot redovisningskyldighet användas i enlighet med de grunder, som innehållas i Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse den 29 december 1917;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående elektrisk utrustning för kraftdistribution till ett blivande skeppsvarv å Kanikenäset.

Transsumt av protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 17 december 1917.

s. d. § 4.

Sedan ångfartygsaktiebolaget Karlstad efter överenskommelse med Hamnstyrelsen beslutat uppföra ett skeppsvarv å Kanikenäset och belysningsstyrelsen genom beslut den 6 dennes åtagit sig att framföra behöfelig elektrisk energi, hade elektricitetsingenjören nu inkommit med förslag till elektrisk utrustning för denna kraftdistribution.

Med godkännande av detta förslag beslöt styrelsen hos stadsfullmäktige anhålla om ett anslag av 17,500 kronor till bestridande av kostnaderna härför.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Förslag till elektrisk utrustning för kraftdistribution till ett skeppsvarf å Kanikenäset.

Enligt uppgift från varfvet beräknas en motorinstallation af sammanlagdt 150 hkr. Med kändedom om belastningsförhållandena vid dylika varf torde vid en motorinstallation af 150 hkr. erfordras en transformator på 100 kilovoltamper.

För ändamålet bör anordnas en transformatorstation i varfvets närhet och denna anslutas till befintligt kabelnät för 3,000 volts spänning å hamnområdet.

Kostnad.

1 st. Transformator à 100 k. v. a.	10,000: —
1 « Transformatorhus	2,000: —
250 mtr. Jordkabel	4,500: —
Instrumenteringar och ledningar	1,000: —
Summa Kronor	17,500: —

Karlstad den 17 December 1917.

J. THALÉN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 3 januari 1918.*

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag till bestridande av kostnaderna för elektrisk utrustning för kraftdistribution till ett blivande skeppsvarv å Kanikenäset; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för berörda ändamål bevilja ett anslag av 17,500 kronor att anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 januari 1918.*

§ 12.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort framställning om anslag för bestridande av kostnaderna för elektrisk utrustning för kraftdistribution till ett blivande skeppsvarv å Kanikenäset, vilken framställning av drätselkammaren tillstyrks.

Enligt bifogat förslag skulle ifrågavarande utrustning betinga en kostnad av 17,500 kronor;

Utskottet beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till bestridande av kostnaderna för den av vattenlednings- och belysningsstyrelsen föreslagna elektriska utrustningen bevilja ett belopp av 17,500 kronor att anskaffas genom upplåning.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående rätt för
Karlstad—Munkfors järnväg att inkoppla elektrisk belysningsström
från stadens nät till banvaktstugan vid Svinbäcken.**

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 17 december 1917.

s. d § 2.

Karlstad—Munkfors järnväg hade hos Styrelsen anhållit om tillåtelse att inkoppla elektrisk belysningsström från stadens nät till banvaktstugan vid Svinbäcken;

Och ville Styrelsen, då ledningsnätet befinner sig strax invid banvaktstugan samt arbetet icke för staden medför några som helst kostnader, hos stadsfullmäktige förorda bifall till denna begäran.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 januari 1918.

§ 7.

Sedan Karlstad—Munkfors järnväg hos vattenlednings- och belysningsstyrelsen anhållit om tillåtelse att inkoppla elektrisk belysningsström från stadens nät till banvaktstugan vid Svinbäcken, hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen, då ledningsnätet befunde sig strax invid banvaktstugan samt arbetet icke för staden medförde några som helst kostnader, hos stadsfullmäktige förordat bifall till framställningen.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte medgiva Karlstad—Munkfors järnväg tillstånd att inkoppla elektrisk belysningsström från stadens ledningsnät till banvaktstugan vid Svinbäcken.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utårag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 januari 1918.*

§ 13.

Med instämmande i vad drätselkammaren anfört över en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning angående tillåtelse för Karlstad—Munkfors järnväg att inkoppla elektrisk belysningsström från stadens nät till banvaktstugan vid Svinbäcken, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bifalla ifrågavarande framställning angående rätt för Karlstad—Munkfors järnväg att inkoppla elektrisk belysningsström från stadens ledningsnät till banvaktstugan vid Svinbäcken.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående distribue-
ring av elektrisk ström till villa- och lägenhetsägare i närheten av Råtorp.**

*Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenled-
nings- och Belysningsstyrelse den 17 december 1917.*

s. d. § 1.

R. Sodenstjerna m. fl: villa- och lägenhetsägare i närheten av Råtorp hade hos Styrelsen anhållit att från den nu under byggnad varande ledningen erhålla elektrisk ström till sina byggnader.

Efter föredragning av denna ansökan beslöt Styrelsen för sin del tillstyrka lensamma på de grunder som anförts i fråga om distribuering av ström till villagare i Råtorp och under samma villkor rörande strömpris och amortering.

Under förutsättning av stadsfullmäktiges bifall till arbetets utförande skulle kostnaden därför begäras med ett belopp av 835 kronor.

Denna § justerades genast.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 3 januari 1918.*

§ 15.

Hos vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade villa- och lägenhetsägare i närheten av Råtorp anhållit att från den under byggnad varande ledningen erhålla elektrisk ström till sina byggnader, och hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen, som tillstyrkt framställningen under samma villkor rörande strömpris och amortering, som bestämts i fråga om distribuering av ström till villaägare i Råtorp, hos stadsfullmäktige anhållit om ett anslag av 835 kronor för bestridande av kostnaderna för arbetets utförande.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 835 kronor för framdragande av ledningar för distribuering av elektrisk ström till villa- och lägenhetsägare i närheten av Råtorp under samma villkor, som bestämts i fråga om distribuering av ström till villaägare i Råtorp,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 januari 1918.*

§ 14.

Med förordande av en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen därom gjord och av drätselkammaren i avgivet utlåtande tillstyrkt framställning, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 835 kronor för framdragande av ledningar för distribuering av elektrisk ström till villa- och lägenhetsägare i närheten av Råtorp under samma villkor, som bestämts i fråga om distribuering av ström till villaägare i Råtorp,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp, skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

KARLSTAD
KARLST.-T:ns A.-B:s TRYCKERI 1918.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

21 Februari.

N:o 2.

Beredningsutskottets förslag till val av ombud för staden vid bolagsstämmor med Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag under innevarande år.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 11 februari 1918.*

§ 17.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till val av ombud för staden Karlstad att utöva dess rösträtt vid bolagsstämmor under innevarande år med delägarne i Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, beslöt att till sådant ombud föreslå landsfiskalen J. Noréus och till suppleant för honom grosshandlaren Josef Löfberg.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Beredningsutskottets förslag till val av en ledamot och en suppleant i beredningsutskottet samt val av en ledamot i pensionsnämnden för stadens 1:sta distrikt m. m.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 11 februari 1918.*

§ 18.

Jämlikt uppdrag från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva förslag till val av ledamot i beredningsutskottet, i pensionsnämnden för stadens 1:sta distrikt och i kommittén för uppgörande av förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin här i staden efter framlidne förste stads-

läkaren H. Söderbaum ävensom till ledamot i idrottsnämnden efter läroverksadjunkten A. Zachrisson; och beslöt utskottet föreslå

till ledamot av beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1919 nuvarande suppleanten i utskottet bankdirektören T. Osterman;

till suppleant i utskottet efter Herr Osterman för tiden till den 1 januari 1919 häradsöversten H. A. Christenson;

till ledamot av pensionsnämnden för stadens 1:sta distrikt för tiden till den 1 januari 1920 praktiserande läkaren Karl L. Eriksson;

till ledamot av kommittén för uppgörande av förslag till nya ordningsföreskrifter för detaljhandeln med brännvin här i staden översångsläraren N. Fr. Lindh; samt

till ledamot av idrottsnämnden stadsingenjören Erik Björkman.

In fiden:

ELIAS STENIUS.

Utredningsmännens i förre stadsfiskalen P. F. Kylanders dödsbo framställning i fråga om mottagande från stadens sida av en av Kylander till staden gjord donation.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Genom testamente den 6 November 1914, varav styrkt utdrag bifogas, har förre stadsfiskalen *P. F. Kylander*, som avled den 3 september 1916, förordnat, att av hans kvarlåtenskap ett belopp av tiotusen (10,000) kronor skall utgöra en fond, vars årliga ränta skall användas till anskaffande av kläder, skodon och skolböcker eller annan skolmateriel åt behövande barn i Karlstads stads folkskolor. Fonden skulle benämnas «P. F. Kylanders fond för behövande folkskolebarn».

Testamentsgivaren har anhållit, att stadsfullmäktige måtte åtaga sig fondens förvaltning och till folkskolestyrelsen för uppgivet ändamål överlämna årligen upplupen ränta mot redovisning till stadsfullmäktige för räntans användning.

Såsom utredningsmän i Kylanders dödsbo hava vi den 27 sistlidne juli på deposition i bank insatt ifrågavarande 10,000 kronor jämte 5 proc. ränta därå från testators dödsdag; och få vi härmed anhålla om besked, huruvida stadsfullmäktige äro villiga att mottaga och förvalta donationen.

På donerade summan belöpande arvsskatt har enligt testators föreskrift guldits av det oskiftade boets tillgångar.

Karlstad den 15 November 1917.

ERIK LUNDBLAD.

J. NORÉUS.

Testamente.

Detta är min, P. F. Kylanders yttersta vilja, att efter min död skall med min egendom förfaras på följande sätt:

1:o) Till anskaffande av kläder, skodon och skolböcker eller annan skolmateriel åt barn i Karlstads stads folkskolor, anslår jag ett belopp av tiotusen (10,000) kronor, som skola utgöra en fond med benämning "*P. F. Kylanders fond för behövande folkskolebarn*"; och för att medlen icke må bliva förskingrade eller annat missbruk ske med deras användning — varpå exempel tyvärr icke saknas härstädes — anhåller jag, att stadsfullmäktige i Karlstad godhetsfullt ville åtaga sig förvaltningen av ifrågavarande tiotusen kronor, vilka torde göras räntebärande på bästa och säkraste sätt, och så, att högsta möjliga ränta erhålles. Årligen upplupen ränta överlämnas till folkskolestyrelsen, som har att därför låta inköpa och efter sorgfällig prövning till behövande barn av båda könen, hälst vid terminsavslutning, utdela kläder, skodon och skolböcker eller annan skolmateriel, i främsta rummet såsom en uppmuntran till flitig skolgång; och då sådan är av större vikt för barn med mindre god fattningsgåva samt dessa barn tillika behöva mera stöd än andra, böra de företrädesvis komma i åtanke; skolande folkskolestyrelsen varje år efter fullgjort uppdrag till stadsfullmäktige avgiva redogörelse för räntans användning.

— — — — —
— — — — —

10:o) Till utredningsmän i mitt bo och exekutorer av detta mitt testamente utser jag Landsfiskalen J. Noréus och Rådman Erik Lundblad här i staden, vilka jag ber hava vänligheten att åtaga sig detta uppdrag. Skulle någon av dem bliva förhindrad att uppdraget fullgöra, anhåller jag, att hamnkassören Iwar Olsson i stället måtte inträda såsom utredningsman och testamentsexekutor. För deras arbete härmed och för de kontanta utlägg, vilka för ändamålet ifrågakomma, skall ersättning utgå, i förra fallet med belopp, som de med hänsyn till arbetets omfång och beskaffenhet själva må bestämma.

Karlstad den 6 November 1914.

P. F. KYLANDER.

Att före detta Stadsfiskalen P. F. Kylander, vilken vi personligen känna, med fullt och sunt förstånd och av fri vilja förklarar denna handling, vars innehåll är oss obekant, innefatta hans yttersta vilja och testamente samt att han för-

klarat sig hava egenhändigt undertecknat densamma det varder härmed av oss på en gång närvarande vittnen intygat.

Karlstad som ovan.

C. W. WIDNER.

G. WALLENTIN.

IVAR BLOMBERG.

§ 76.

År 1916 den 11 september blev detta testamente i bevakningsändamål efter avlidne f. d. stadsfiskalen P. F. Kylander till rådhusrätten i Karlstad ingivet; och

resolverades.

Testamentet skall genom en bestyrkt avskrift delgivas den avlidnes närmaste arvingar, vilka äga att inom natt och år från delfäendet däremot anhängiggöra klandertalan i fall av befogenhet; betygar

På Rådhus Rättens vägnar:

R. RHODIN.

§ 280.

Den 11 september 1916 blevo vid rådhusrätten i Karlstad testamentsvittnena på ed avhörda; betygar

Ex officio

ERIK LUNDBLAD.

Rätt transumerat betygar:

J. NORÉUS.

ERIK LUNDBLAD.

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 11 december 1917.

§ 112.

Till folkskolestyrelsen hade för yttrande remitterats en från utredningsmännen i avlidne förre stadsfiskalen P. F. Kylanders dödsbo till stadsfullmäktige i Karlstad inlämnad skrivelse angående en av Kylander donerad fond å 10,000 kronor, vars årliga ränta skall användas till anskaffande av kläder, skodon och skolböcker eller annan skolmateriel åt behövande barn i Karlstads stads folkskolor, vilken skrivelse var åtföljd av styrkt utdrag ur den avlidnes testamente.

Styrelsen beslöt, efter tagen kännedom om de principer, varefter utdelningen ur fonden enligt den avlidnes önskan skall ske, förklarar sig villig på så sätt verkställa utdelningen, samt tillstyrka fullmäktige att med tacksamhet mottaga den gjorda donationen.

In fidem:
BROR LARSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 7 januari 1918.*

§ 13.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av utredningsmännen i förre stadsfiskalen P. F. Kylanders dödsbo gjord framställning i fråga om mottagande från stadens sida av en av Kylander till staden gjord donation; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte med tacksamhet mottaga donationen,

samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att förvalta donationen och årligen före den 1 april dels till stadsfullmäktige göra anmälan om beloppet av den under föregående kalenderår upplupna räntan å donationsfonden och dels till folkskolestyrelsen överlämna samma ränta att användas på av donator föreskrivet sätt.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 11 februari 1918.*

§ 19.

Sedan förre stadsfiskalen P. F. Kylander på angivna villkor till staden testamenterat ett belopp av 10,000 kronor, hade utredningsmännen i hans dödsbo till stadsfullmäktige inkommit med förslag i fråga om mottagandet från stadens sida av berörda donation.

Häröver hade folkskolestyrelsen och drätselkammaren avgivit infordrade utlåtanden; och beslöt utskottet att med instämmande i vad kammaren föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte med tacksamhet mottaga donationen; samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att förvalta densamma och årligen före den 1 april dels till stadsfullmäktige göra anmälan om beloppet av den under föregående kalenderår upplupna räntan å donationsfonden och dels till folkskolestyrelsen överlämna samma ränta att användas på av donator föreskrivet sätt.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Herr Zieglers motion angående åläggande för de stadens styrelser och verk, som erhålla anslag av stadskassan, att årligen till stadsfullmäktige avgiva förvaltningsberättelse.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan stadens utveckling nu nått den storlek, att årsbudgeten uppgår till ett par millioner kronor och det uttaxerade beloppet öfverstiger en half million kronor, så har också öfverskådligheten af stadens finanser och öfver dispositionen af dess till olika ändamål anslagna medel i afsevärd grad försvårats. För att i detta afseende erhålla någon klarhet eller för att för ett visst ändamål kunna bilda sig en något så när tillfredsställande uppfattning, har man kuappast haft något annat sätt att gå till väga, än att ur revisorernas årsberättelser och de olika inkomst- och utgiftsförslagen söka draga ut de siffror eller upplysningar, man kunnat anse erforderliga. Någon redogörelse för, huru beviljade anslag blifvit använda, i hvad mån de öfverskridits eller ej tagits i anspråk har sällan lämnats; och då revisionsberättelserna dessutom ej alltid äro så affattade att de lämna ett tillfredsställande material för ett riktigt bedömande af vederbörande styrelser eller verks förvaltningsåtgärder och ju inkomst- och utgiftsförslagen afse ett *kommande* år, så synes mig en lucka härutinnan förefinnas, som på ett eller annat sätt borde fyllas. Jag har tänkt mig, att detta lämpligast kunde ske, om stadens verk och styrelser årligen aflämna en redogörelse öfver förvaltningen af dess från stadskassan eller eljest uppburna medel, ävensom öfver utförda arbeten eller i öfrigt vidtagna anordningar: ungefär såsom bolagsstyrelse enligt lag åligger skyldighet till bolagsstämma afgiva förvaltningsberättelse.

Jag tager mig därför friheten vördsamt föreslå att Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta:

att det hädanefter skall åligga de stadens styrelser och verk, som erhålla anslag af stadskassan, att årligen före den 1 april till Herrar Stadsfullmäktige afgifva förvaltningsberättelse för föregående år med särskilt angifvande, där så kan fordras, af vidtagna anordningar och utförda arbeten m. m.

Karlstad den 1 Oktober 1910.

HUGO ZIEGLER.

Till Karlstads Drätselkammare.

Bokföringskommittén hade på remiss den 8 nov. 1915 emottagit herr Hugo Zieglers motion af den 1 okt. 1910 om skyldighet för stadens styrelser att till Stadsfullmäktige afgifva årliga förvaltningsberättelser.

Stadsfullmäktige hade redan den 17 juni 1915 beslutat att förvaltningsberättelse skall afgifvas af hvarje stadens delegation, som förvaltar stadens penningmedel och anser kommittén, att motionens syfte därmed är ernått.

Kommittén har dock dröjt med afgifvande af yttrande över motionen i fråga i afsikt, att densamma i händelse af behof kunde gifva anledning till ytterligare framställningar i ärendet.

Emellertid hava revisorerna upplyst, att, ehuru vissa delegationer ännu efter två år icke funnit lämpligt efterkomma detta fullmäktiges beslut, anledning finnes att antaga, det samtliga delegationer för nästa år komma att afgiva föreskrifna förvaltningsberättelser.

Karlstad den 19 nov. 1917.

T. OSTERMAN.

IWAR OLSSON.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 10 December 1917.*

§ 21.

Hos stadsfullmäktige hade herr Hugo Ziegler år 1910 väckt motion därom, att stadsfullmäktige måtte besluta, att det skall åligga de stadens styrelser och verk, som erhålla anslag av stadskassan, att årligen före den 1 april till stadsfullmäktige avgiva förvaltningsberättelse för föregående år med särskilt angivande, där så kan erfordras, av vidtagna anordningar och utförda arbeten m. m.; och hade drätselkammaren uppå remiss att yttra sig i ärendet.

Sedan stadsfullmäktige den 17 juni 1915 på förslag av bokföringskommittén beslutat, att varje delegation och likaledes kommitté, som handhaft penningmedel, skall avgiva en ekonomisk årsberättelse, upptagande vad delegationerna beträffar även en redogörelse över deras allmänna verksamhet och då motionens syfte därigenom ernåtts, beslöt nu drätselkammaren hemställa,

att motionen icke måtte till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.
Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 11 februari 1918.*

§ 20.

Beredningsutskottet som hade att yttra sig över Herr Zieglers motion angående åläggande för de stadens verk och styrelser, som erhöle anslag av stadskassan, att avgiva årlig förvaltningsberättelse, beslöt, med biträdande av vad drätselkammaren i ärendet anfört, att då motionens syfte finge anses ernått genom fullmäktiges den 17 juni 1915 på förslag av bokföringskommittén fattade beslut angående skyldighet för hvarje delegation och kommitté, som handhaft penningmedel, att avgiva en ekonomisk årsberättelse, hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Folkskolläraren J. G. Nordkvists anhållan om anstånd med lyftande av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium.

Herrar Stadsfullmäktige, Karlstad.

Med anledning av att jag från den 10 januari 1918 har att fullgöra värnplikten och att slöjdkurser vid Nääs seminarium endast pågå sommartid, får jag härmed vördsamt anhålla om uppskov med lyftandet av mig detta år tilldelat slöjdstipendium till år 1919.

Karlskoga den 27 december 1917.

Vördsamt

J. G. NORDKVIST.

Folkskollärare.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 11 februari 1918.*

§ 21.

I anledning av en av folkskolläraren J. G. Nordkvist i Karlskoga därom gjord framställning, beslöt utskottet hemställa,
att stadsfullmäktige måtte medgiva Nordkvist uppskov med lyftande av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium till år 1919.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Styrelsens för Karlstads läsestugor framställning om anslag för underhåll
av inventarierna i stadens läsestugor.**

Till Stadsfullmäktige, Karlstad.

I det förslag till stat för Karlstads läsestugor arbetsåret 1918, vilket av styrelsen uppgjorts och av nykterhetsnämnden tillstyrkts, upptogs bl. a. utgifter också ett belopp å 100: — kr. till underhåll av inventarier.

Vid Stadsfullmäktiges godkännande av nämnda stat vid sammanträde den 20 sept. d. å. synes emellertid denna post icke hava medtagits.

Som emellertid ett dylikt anslag är alldeles nödvändigt anhålles härmed, att Stadsfullmäktige måtte av till nykterhetens befrämjande anslagna medel anslå en summa av 100: — kr. att ställas till styrelsens för Karlstads Läsestugor förfogande, att av den användas till underhåll av inventarierna i stadens läsestugor.
Karlstad den 18 dec. 1917.

Styrelsen för Karlstads Läsestugor.

ERNST LUNDHOLM.

Ordf.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 7 januari 1918.*

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads läsestugor framställning om anslag för underhåll av inventarierna i stadens läsestugor; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte av anslaget till nykterhetens befrämjande ställa till styrelsens för Karlstads läsestugor förfogande ett anslag av 100 kronor att användas till underhåll av inventarierna i stadens läsestugor.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 11 februari 1918.*

§ 22.

Med tillstyrkande av en av styrelsen för Karlstads läsestugor därom gjord och av drätselkammaren i avgivet utlåtande förordad framställning beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte av anslaget till nykterhetens befrämjande ställa till styrelsens för Karlstads läsestugor förfogande ett anslag av 100 kronor att användas till underhåll av inventarierna i läsestugorna.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Byggnadsnämndens framställning angående förhöjning av arvudet åt nämndens sekreterare.

Utdrag av protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 14 november 1917-

§ 103.

Till Byggnadsnämnden ingavs en så lydande framställning:

«Till Byggnadsnämnden i Karlstad.

Nu utgående aflöning till Byggnadsnämndens sekreterare utgör som bekant Fyrahundra (400) kronor om året, hvartill komma sportler, som i tider av normal byggnadsverksamhet belöpa sig till cirka Tvåhundra (200) kronor. Sedan denna aflöning bestämdes hafva — äfven innan kriget kom — tiderna och pänningvärdet åtskilligt förändrats. Med den nu rådande stagnationen inom byggnadsverk-

samheten hafva sportlerna reducerats till ett minimum. Arbetet har emellertid ej minskats i proportion med inkomsterna, ärendena angående stadsplaner, tomtindelnings- och byggnadsbestämmelser, å hvilka inga sportler inflyta, men hvilka ärenden kräva det ojämförligt mesta arbetet hafva under de senare åren varit synnerligen talrika, och arbetet kan därför tryggt påstås i stället hafva ökats.

På grund af hvad jag anfört tillåter jag mig vördsamt hemställa, att Byggnadsnämnden ville söka hos stadsfullmäktige utverka en skälig förhöjning av arvodet åt sin sekreterare.

Karlstad den 14 November 1917.

GUSTAF E. BERG.

Nuvarande sekreterare.

Byggnadsnämnden, som fann sig kunna vitsorda de i nyssintagna skrivelse uppgifna förhållanden, beslöt hos stadsfullmäktige hemställa,

att arvodet till byggnadsnämndens sekreterare från och med år 1918 bestämes till 500 kronor för år.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 7 januari 1918.*

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över byggnadsnämndens framställning om förhöjt arvode åt nämndens sekreterare; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att arvodet till byggnadsnämndens sekreterare skall från och med 1918 utgå med 500 kronor för år.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 11 februari 1918.*

§ 23.

Sedan byggnadsnämnden hos stadsfullmäktige gjort framställning angående höjning av arvodet åt nämndens sekreterare, hade drätselkammaren i avgivet ut-

låtande tillstyrkt samma framställning; och beslöt utskottet, som jämväl fann den föreslagna ökningen skälig, att med förordande av densamma hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att arvodet till byggnadsnämndens sekreterare skall från och med år 1918 utgå med 500 kronor för år.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hamnstyrelsens framställning om anslag till utbyggande av den nuvarande Temperleykranen och anskaffande av en ny brokran.

Till Stadsfullmäktige.

I sitt till stadsfullmäktige ingivna protokollsutdrag för den 15 sistlidne november i fråga om hamnens behov på extra stat för nästa år förutskickade hamnstyrelsen, att äskande av anslag för anskaffande av ytterligare erforderliga lyftkranar komme att göras, så snart pågående utredningar blivit avslutade.

Sedan nu dessa utredningar blivit med biträde av sakkunnig specialist verkställda, så får hamnstyrelsen, med bifogande av beskrivningar, kostnadsförslag och ritningar, i saken anföra följande.

Efter inhämtande av kostnadsuppgifter från ett flertal olika kranfirmor har hamnstyrelsen funnit lämpligast att, dels utvidga den nuvarande Temperleykranen, så att den kan upplägga gods längre in mot land, än vad nu är fallet, och dels bygga en s. k. brokran med gripskopsmaskineri. En dylik brokran, utförd av järn och beställd från någon verkstad, skulle emellertid draga högst avsevärda kostnader (ca 250,000 kr.) varjämte leveranstiden skulle bliva minst ett år. Till nedbringande av denna kostnad har hamningenjören föreslagit, att kranstommen bygges härstädes genom hamnens försorg av trä i. st. f. järn samt förses med ett modernt löpvagnsmaskineri från A/S Titan i Köpenhamn. Nämda firma har nämligen ett sådant maskineri i det närmaste färdigt, så att det kan levereras på ca 5 månader. Träarbetet beräknas likaledes kunna utföras på samma tid. Vissserligen torde en konstruktion av trä icke kunna användas mer än 10 à 15 år, men man torde efter dess förslitning med den besparing, som därigenom göres, kunna skaffa en konstruktion av järn. Förutsättningarna för att hamnen sjelv skall kunna utföra ifragavarande arbeten, utan att anlita någon verkstad, är emellertid att till hamningenjörens förfogande ställes en specialist på området för att biträda med konstruktionsarbetet samt att leda monteringsarbetet. Då det lyckats styrelsen, att omedelbart kunna för erforderlig tid erhålla en dylik ingenjör, som under flera

är varit konstruktionschef och ledare av kranavdelningen vid en av landets största verkstäder, och då en avsevärd besparing i tid och penningar göres, om hamnen sjelv utför arbetet, så anser styrelsen detta förslag synnerligen förmånligt. Av bifogade ritning n:o 1 framgår Temperleykranens nuvarande utseende. Ritning n:o 2 visar, huru den är avsedd att utvidgas, och ritning n:o 3 visar den nya brokranens utseende. Kranarnas verkningssätt, kapacitet och kostnader framgå av bifogade beskrivning och kostnadsförslag.

Hamnstyrelsen får alltså hemställa att stadsfullmäktige ville anvisa

Till uthyggande av Temperleykranen	Kr. 40,000: —
och till en ny brokran	» 120,000: —
	<u>Summa kronor 160,000 —</u>

Karlstad den 20 december 1917.

På Hamnstyrelsens vägnar:

C. O. AHLMARK.

IWAR OLSSON.

Beskrifning och kostnadsberäkning å utvidgningsarbete för Temperley-kranen enligt bilagda ritning N:o 2.

Den nuvarande Temperleykranen, utförd enl. ritning n:o 1 af Aktiebolaget Arlöfs Mek. Verkstad & Waggonfabrik år 1907, är kontrakterad för en lossningskapacitet af 30 tons ångkol pr timme från fartyg till cirka 8 meter inom kajlinjen. Kranen arbetar med tippskopor (tubbar) enligt d. s. k. Temperley-systemet, som utmärkes däraf, att skopan tippas automatiskt genom en manöver af maskinisten medelst den elektriska kranwischen. Därigenom besparas en man, som eljest skulle behöfva stå färdig att taga emot skopan och tippa densamma, hvarjämte sparas några sekunder i tid för hvarje lossningsmoment, emedan man slipper vänta på «tipp-karlens» manipulationer.

Den nuvarande kranen kan utföra lossning från fartyg till järnvägsvagnarne på de två under kranportalen befintliga järnvägsspåren samt dessutom på ett afstånd af 6,6 meter från inre kranbenet inåt kajen till.

Tänkes ångkol upplagt på de s. k. tillfälliga upplagsplatserna med nuvarande kranen så erhålles en kolhög af cirka 26 ton pr sträckmeter kaj. Kranen kan också lasta från kaj och upplagsplats till järnvägsvagn eller fartyg. För att bättre utnyttja kranens kapacitet är nu föreslaget en ombyggnad af densamma, så som ritning N:o 2 visar. Därigenom ökas kranens lossningslängd

betydligt eller från nuvarande 29,3 meter till blivande 59,9 meter d. v. s., den mer än fördubblas. Denna ombyggnad medför att man å kajen kan lägga upp ett kolupplag af cirka 55 ton ångkol pr sträckmeter kaj d. v. s. dubbelt så mycket som förut. Vidare kan man lossa mat riale i järnvägsvagnarne på de längst bort belägna järnvägsspåren samt in i magasin t å fasta upplagsplatserna och vice versa. Kranens lossningseffekt ökas således betydligt utöver den nuvarande. Lossningsmängden pr timme kan genom att öka körh. stigheten af kranens löpvagn bibehållas i det närmaste vid den nuvarande d. v. s. cirka 30 tons pr timme, men när man sålunda kan lossa dessa 30 tons på dubbla avståndet från fartyget, så kan man säga att *kranens lossningseffekt pr timme fördubblas* genom ombyggnaden.

Ändringsarbetet utgöres af följande:

Nuvarande löpbalken lyftes upp och förlägges horisontalt samt förlänges. För att gifva densamma erforderlig bärkraft förses den med gallerverksbalkar på sidorna. Ett nytt kranben placeras intill det bortersta järnvägsspåret. Den del af löpbalken, som sticker in öfver magasinen är upphissbar medelst ett handspel anbragt på kranstativet för att kranen obehindrat skall kunna köra förbi magasinen. Körordningen för kranens förflyttning längs kajen ändras om, så att körning kan ske med den i manöverhuset befintliga elektriska motorns till hjälp, förmedelst en särskild kopplingsanordning på axelledningen. Samma motor användes äfven för upphissning af den öfver fartyget hängande upphissbara löpbalken. Kranens samtliga rörelser utföras sålunda på ett undantag när med elektrisk kraft. För att åstadkomma löpvagnens körning längs löpbalken, är balken nu lagd i lutning: Vid den omändrade kranen med horisontal löpbalk måste för körningen användas en kontravikt placerad i en på kranstativet anbragt tornbyggnad. Elektriska motorn förhålar då löpvagnen med last från fartyget inåt land och drager därvid samtidigt upp motvikten. När löpvagnen skall vända om kopplas motorn medelst en å elektriska spelet anbragt koppling ifrån och kontravikten drager vagnen med skopa tillbaka utåt fartyget igen. Genom att förse alla axelledningar till körmekanismen och kontravikten med ytterst lättgående kullager och genom att gifva kontravikten erforderlig tyngd erhålles en större körhastighet längs löpbalken än den nuvarande, så att tiden för körningen på det längre afståndet blir ungefär densamma, som den nu är på det kortare och möjliggöres härigenom att lossningskapaciteten pr timme blir densamma som nu.

Kostnaderna för kranens utvidgning

enligt ofvan beräknas blifva:

15,000 kg. nya fackverkskonstruktioner å kr. 1:75 kg.....	26,250: —
Omändringsarbeten å kranstativet.....	1,750: —

Axelledningar med löphjul, kugghjul, axlar och lager för kranens kör- anordning	5,320: —
Nya hiss- och bärlinor	1,000: —
Div. montagearbeten, målning af kranstativet och gjutjärnsdelarne, ar- betsledning m. m.	5,680: —
	<u>Summa Kr. 40,000: —</u>

Karlstad 15/12 1917.

ERIK BJÖRKMAN.

Beskrifning och kostnadsberäkning å ny brokran af trä med gripskopa-maskineri, enl. bilagda ritning N:r 3.

Denna kran skall vanligen arbeta med en 1 $\frac{1}{2}$ kubmtrs gripskopa af A/S Ti-
tans tillverkning, men kan också arbeta med tippskopa om gripskopian utbytes
mot sådan. Behöver kranen användas för lossning af styckegods utbytes gripsko-
pan mot en lämplig lyftkrok.

Det elektriska lyft- och körmaskineriet för materialets upphissning och kör-
ning är anbragt på en sluten löpvagn. Löpvagnen, i hvilken maskinisten har
plats går alltså som ett lok utefter kranen. Denna löpvagn levereras komplett
färdig från A/S Titan i Köpenhamn, hvilken firmas fabrikat anses vara bland de
bästa, som finnes i marknaden. Den elektriska köranordningen för kranstativets
förflyttning längs kajen är anbragt på kranstativet. Manöveranordningen därför
är placeradt vid kranens främre ben, så att kranmaskinisten bekvämt kan komma
till och från löpvagnen. Utliggaren är upphissbar medelst ett elektriskt spel
hvars manöverapparat är placerad på samma ställe som krankörmaskineriets manöver-
apparat. Kranmaskinisten kan således manövrera kranens samtliga rörelser medelst
elektrisk kraft.

Kranens utliggare utföres af profiljárn, men kranstativet utföres i sin helhet
af trä, för att få billigare anläggningskostnader. Den elektriska strömmen tillföres
kranen från de förut befintliga kontaktposterna placerade på kajen. En böjlig
ledningskabel med kontaktdosa leder strömmen från posterna fram till det ena
kranbenet och därifrån genom ledningar anbrakta på kranstativet fram till löp-
vagnens elektromotorer.

Kranen arbetar vid lossning t. ex. af ett kolfartyg på det sätt att gripskopian
med rätt stor fart sänkes öppen ned i lastrummet hvarvid den gräfver sig ned i
kolet, gripmaskineriet sättes därpå i gång hvarvid skopans käftar sluta ihop sig
och skopans fyller med kol. Då skopan är helt sluten hissas den upp och köres
inåt land, skopan sänkes ned på vagnen eller kolkögen samt öppnas och tömmas

genom en manöver med hissmaskineriet. Den tomma skopan hissas öppen upp och köres tillbaka till lastrummet för ny fyllning. När kranen börjar lossningen af fartyget, och lastrummet således är fullt med kol behöfs ingen man i lastrummet, men efter hand som skopan åter sig ned i kolhögen behöfs det 2 till 3 man för framlämpning af kolet, så att gripskopan kan komma åt att gräfvä. Kranen arbetar således med minsta tänkbara användning af lefvande arbetskraft. Kranens lossningskapacitet beräknas i medeltal bliva 70 ton kol pr timme.

Enligt de erfarenhetssiffror som erhållits vid lossning med Titan-maskineri blifva kostnaderna beräknade *pr ton lossadt kol* ungefär följande:

Strömförbrukning.....	10 öre
Lämpning i lastrummet (reduceras vid lossning från kajupplaget till 10 öre pr ton.....)	25 »
Kranmaskinistens lön fördeladt pr ton.....	2 »
Kranreparationer m. m.....	2 «
Ränta och amortering med 15 proc. å 120,000 kr. anläggningskostnad och 40,000 ton kol pr år	45 »

S:a pr ton kol 84 öre

Nuvarande lossningskostnader utan användande af kran blifva c:a Kr. 1: 10 pr ton kol, hvarjämte lossningskapaciteten pr timma i så fall blir endast c:a 10 å 15 ton pr timma.

Anskaffningskostnaderna

för brokranen beräknas blifva:

1 st. löpvagn jämte gripskopa för 1,5 m ³ samt buffertar, bomspel m. m. enligt anbud från A/S Titan.....	51,500: —
1 st. utliggare med tillbehör.....	8,000: —
1 st. körmaskineri för transporterande af kranen längs kajen.....	9,000: —
Träkonstruktionen.....	30,000: —
Elektriska ledningar m. m:.....	10,000: —
Montagearbete, målning, arbetsledning m. m. jämnande utfört med....	11,500: —

Kronor 120,000: —

Karlstad ¹⁵/₁₂ 1917.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 7 januari 1918.

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hamnstyrelsens framställning om anslag till utbyggande av den nuvarande

Temperleykranen och anskaffande av en ny brokran; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 40,000 kronor till utbyggande av Temperleykranen och 120,000 kronor till en ny brokran,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skola anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 februari 1918.

§ 24.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva yttrande över en av hamnstyrelsen hos stadsfullmäktige gjord och av drätselkammaren tillstyrkt framställning angående utbyggande av den nuvarande Temperleykranen och anskaffande av en ny brokran, beslöt att med tillstyrkande av framställningen hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja dels 40,000 kronor för utbyggande av Temperleykranen, dels ock 120,000 kronor för anskaffande av en ny brokran ävensom bestämma, att berörda belopp skola utgå genom upplåning.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Konungens Befallningshavandes i länet resolution angående påminnelser avgivande i av staden anhängiggjort ärende om meddelande av föreskrifter till förhindrande av luftförorening från Uddeholms Aktiebolags ifrågasatta sulfatfabrik vid Skoghall.

Resolution.

Handlingarna utlämnas till stadsfullmäktige i Karlstad för avgivande av de påminnelser, vartill förhållandena må föranleda, och förväntas med samma påminnelser remisshandlingarna hit åter.

Karlstad i landskansliet den 18 juli 1917.

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Till Konungens Befallningshavande i Wermlands Län.

Härmed ha vi äran översända begärd förklaring jämte en bilaga med anledning av stadsfullmäktiges i Karlstad skrivelse av den 14 Febr. innevarande år, angående åtgärder till minskning för staden av eventuell olägenhet från vår vid Skoghall under uppförande varande sulfatfabrik.

Uddeholm den 1 Juli 1917.

Uddeholms Aktiebolag.
AUG. HERLENIUS

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Uddeholms Aktiebolag får härmed vördsamt afgifva infordradt yttrande i anledning af den framställning som hos Konungens Befallningshafvande gjorts af Stadsfullmäktige i Karlstad angående meddelande af vissa föreskrifter i fråga om inrättandet och drifvandet af den utaf bolaget planerade sulfatcellulosafabriken vid Skoghall.

Stadsfullmäktige åsyfta att erhålla ett förbud för bolaget att inrätta och drifva fabriken så att genom densamma vållas förorening af luften i Karlstad. Eventuellt yrkas föreskrift att sådan luftförorening icke må af fabriken orsakas i högre grad än att den för innevånarne i Karlstad icke kan anses medföra någon afsevärd olägenhet. Någon antydning om huruvida de ifrågasatta föreskrifterna skulle vara förknippade med något vite eller något annat äfventyr t. ex. af fabriken utrifning finnes icke.

Bolaget tillåter sig då först göra den formella erinringen, att utförandet af sådana föreskrifter, som af Stadsfullmäktige föreslagits, vare sig med eller utan vite eller annan påföljd, icke torde ligga inom Konungens Befallningshafvandes befogenhet. Då Stadsfullmäktige i sin skrivelse med särskild styrka framhålla de sanitära vådorna af den befarade luftföroreningen, ligger det närmast till hands att tänka sig, att det skulle vara å någon bestämmelse i Hälsovärdsstadgan för riket, som de föreslagna föreskrifterna skulle stödjas. Man letar dock i Hälsovärdsstadgan förgäves efter något stadgande, som skulle kunna gifva hemul för Konungens Befallningshafvandes ingripande på det sätt och i den ordning Stadsfullmäktige i detta fall tänkt sig.

Stadsfullmäktige åberopa nu till stöd för sin framställning Regeringsrättens utslag af den 7 Mars 1911 i det bekanta målet mot Örebro Pappersbruksaktiebolag. Genom samma utslag skulle lagskipningens ståndpunkt i fråga om luftförorenande fabriksanläggningar kunna anses vara till en viss grad uttryckt, och

hade därvid principiellt fastslagits fabriksägarens skyldighet att vidtaga sådana anordningar, att den af bruksdriften orsakade förorening af luften alldeles upphörde eller åtminstone så inskränktes, att densamma för innevävarne i Örebro stad och omgivande landsbygd icke vidare kunde anses innebära någon afsevärd olägenhet.

Bolaget skall visst icke bestrida, att det åberopade utslaget, på sätt Stadsfullmäktige framhållit, har ett mycket stort principiellt intresse. Bolaget vill dock därvidlag erinra om följande:

För det första gällde det i det af dömda målet en fabrik, belägen alldeles in på Örebro stad — på ett afstånd från stadens östra gräns af allenast 600 meter.

I motiveringen till Regeringsrättens utslag anföres ock just detta, att föroreningen af luften vore *särskildt i betraktande af brukets belägenhet i närheten af Örebro stad* menlig för den allmänna sundheten.

Det kan sålunda knappast vara riktigt att generalisera utslagets innebörd därhän, att om en fabrik af dylikt slag ligger — såsom fallet blir med Skoghallsfabriken — på mer än tio gånger så långt afstånd från Karlstads stad, som Örebro Pappersbruk från Örebro, luftföroreningen — förutsatt att den i båda fallen vore densamma — skulle icke förty anses menlig för den allmänna sundheten. Bolaget vågar tänka sig den möjligheten såsom ytterst sannolik, att Regeringsrätten skulle, om afståndet varit 6 kilometer i stället för 600 meter, hafva i Örebro-målet kommit till ett annat resultat.

En annan synpunkt är den, att Regeringsrättens utslag bedömer luftföroreningen sådant den var vid en fabrik af ifrågavarande slag för mer än 10 år sedan, då målet mot Örebro Pappersbruksaktiebolag anhängiggjordes och den hufvudsakliga utredningen angående luftföroreningen i målet förebragtes. Sedan dess hafva tekniska anordningar och förbättringar på detta område i hög grad bidragit att minska luftföroreningen och att borttaga de öfverklagade olägenheterna af sulfatfabrikerna. Ej minst genom de utredningar i dylikt syfte som så att säga framtvungits i Örebro-målet, och genom de anordningar, som på grundvalen af dessa utredningar föreslagits till utförande och jämväl blifvit jämlikt Regeringsrättens föreläggande vid Örebrofabriken åvägabragta, har det visat sig möjligt att i väsentlig mån mildra den obehagliga verkan, som tidigare uppstått af de från bruksdriften härrörande illaluktande gaserna.

Ett belägg så gott som något för riktigheten af hvad bolaget nu uppgifvit, torde den omständigheten få anses utgöra, att under de 5 $\frac{1}{2}$ år som förflutit, sedan Regeringsrättens föreläggande i Örebro-målet skulle vara genomfördt, ingenting afhördts om återupptagande af aktionen mot Örebro Pappersbruksaktiebolag eller om meddelande af nya föreskrifter till förebyggande af fortbestående luftförore-

ning af sådan art, att den innebure afsevärd olägenhet. Ingen som känner den utomordentliga energi, som i Örebro-målet utvecklades gent emot bolaget af Örebro stads myndigheter och enskilda personer inom samhället, kan föreställa sig, att dessa skulle efter Regeringsrättens utslag hafva låtit sig nöja, så framt det icke verkligen visat sig, att olägenheterna genom de vidtagna anordningarna försvunnit eller åtminstone högst betydligt minskats. Äfven sulfatlukten argaste vedersakare inom Örebro måste numera erkänna, att Pappersbruket icke längre kan för Örebro samhälle anses medföra den afsevärda olägenhet, som tidigare konstaterats.

Ett annat fall. När Vifsta Varfs Aktiebolag år 1907 beslöt uppförandet af sin stora fabrik för tillverkning af sulfatcellulosa vid Vifsta Varf, huru upprördes icke då den allmänna opinionen i den omgifvande trakten af bolagets byggnadsplaner. Kommunalstämorna i orten mobiliserades och beslöto framställningar till Kungl. Maj:t; så ock Stadsfullmäktige i Sundsvall, hvilken stad ligger på 10 km. afstånd från Vifsta Varf. Motioner väcktes i Riksdagen med anledning af byggnadsföretaget. Det var en formlig storm af harm och ovilja. Bolaget tillåter sig här bilägga den motion som i Andra kammaren väcktes af Herr Kvarnzelius (N:r 158) och vill till genomläsande anbefalla de vid motionen såsom bilagor fogade kommunalstämmoprotokoll och skrivelser. Man får ett starkt intryck af den andliga frändskap som råder mellan å ena sidan agitationen på grund af Vifsta-Varfsfabriken och å andra sidan Stadsfullmäktiges i Karlstad nu gjorda framställning. Å ömse sidor samma synpunkter, samma öfverord — sit venia verbo — om de olidliga obehagen och de allvarliga vådorna i sanitärt hänseende och om samhällenas befarade obeboelighet.

Hur har nu verkligheten gestaltat sig efter de 10 år som gått? Jo, Sundsvalls stad lefver och blomstrar fortfarande, trots sulfatfabriken vid Vifsta Varf, några menliga inverknings i sanitärt afseende hafva icke försports vare sig i staden eller dess omnejd. Det täcka Alnösundet, Tynderö och andra platser i trakten äro fortfarande lika omtyckta uppehållsorter som förr såväl för «sommar-gästerna» som för den bofasta befolkningen. Ingen som bor däruppe eller tillfälligtvis kommer dit upp tänker längre på, att sulfatlukten — därest den någon gång öfver hufvud förmärkes — skulle innebära något allvarligt obehag eller, än mindre, vara direkt farlig för hälsan. Man snarare förvånas över att på sin tid en sådan storm kunnat röras upp för en så pass obetydlig sak som sulfatlukten från Vifsta Varf i verkligheten visade sig vara.

Äfven här torde tekniska anordningar och förbättringar hafva bidragit till att obehagen blifvit vida mindre än man tidigare befarade.

Ett annat exempel å sulfatfabriker i närheten af stad erbjuder Karskär vid pass åtta kilometer utanför Gäfle. Icke heller här har det visat sig några sanitära risker för Gäfle stad eller någon som helst tendens till afflyttning från staden på grund av dess oöbeboelighet.

Utan att närmare än som skett ingå på de nu anförda fallen eller andra dylika, som skulle kunna ytterligare framdragas, vill bolaget något erinra om den erfarenhet bolaget sjulft har från driften af den sulfatcellulosafabrik bolaget äger vid Stjärnsfors. Denna fabrik är belägen på mindre än två kilometers afstånd från bolagets huvudkontor vid Uddeholm, där som bekant en mängd hos bolaget anställd kontorspersonal numera är sammanförd. För längre tid tillbaka var det äfven här anledning att klaga på den dåliga lukt som fabriken förde med sig; numera, sedan vissa ombyggnader år 1908 verkstälts, förmärkes endast mera sällan någon dålig lukt och inom bolagets här bosatta tjänstemannakår eller af främlingar, som besöka Uddeholm, har aldrig förspotts, att den obetydliga lukt som någon gång kan förnimmas, skulle hafva några som helst verkligt obehagliga inverknin- gar. Lika litet har så varit fallet inom Hagfors stora brukssamhälle, beläget omkring fem kilometer från Stjärnsfors.

Till närmare upplysning om förhållandena förr och nu i afseende å Stjärnsfors sulfatfabrik återoppar bolaget en härvid bilagd redogörelse, som extra Provin- sialläkaren i härvarande distrikt Doktor Yngve Sahlin på bolagets anmodan afgifvit öfver sina erfarenheter om sulfatlukten vid nämnda fabrik.

Stadsfullmäktige uttala i sin skrifvelse att erfarenheten från andra håll icke syntes gifva vid handen, att någon tillfredsställande effekt vunnits genom vidtagna tekniska åtgärder. Bolaget tillåter sig under hänvisning till hvad bolaget härofvän anført bestrida, att Stadsfullmäktiges härvidlag gjorda uttalande är fullt riktigt.

Däremot vill bolaget på det kraftigaste understryka — hvad Stadsfullmäktige själfva säga sig icke hafva anledning betvifla— att bolaget ämnar till förebyggande af luftens förorening vidtaga alla tekniskt möjliga åtgärder, som äro förenliga med en ekonomisk drift af fabriken. Detta kommer att för bolaget blifva en angelä- genhet af yttersta vikt. Icke allenast af skyldig och naturlig hänsyn till provin- sens hufvudstad och till bolagets intresse af att denna stads innebyggare icke skola genom bolagets förvällande tillskyndas något obehag, som kan på något sätt verka till rubbade af det goda förhållande mellan bolaget och staden, hvilket förhållande bolaget har en liflig önskan att se för all framtid välbefäst. Än star- kare motiv finnas för att bolaget icke skall lämna några medel oförsökta till minskande af luftföroreningen från sulfatfabriken;

Bolaget ser ute vid Skoghall en ny stad växa upp under bolagets egna händer. De industriella anläggningar af olika slag — såg med hyfleri och bräd-

gård, samt fabriker för framställning af sulfit- och sulfatmassa, sulfitkol, sulfitsprit, klorkalk m. m. — som antingen redan tagits i bruk eller ock påbörjats, kräfvat en betydande arbetarekår förutom en mängd ingenjörer och förmän samt tjänstemän. Samtliga dessa bolagets underlydande äro hänvisade att bo vid Skoghall eller i dess omedelbara närhet. Ett intensivt bostadsbyggande har under senare år utvecklats sig vid Skoghall, och ännu flera bostäder planeras för den närmaste framtiden. I all den utsträckning, som för bolaget är möjligt, söker bolaget sörja för Skoghallssamhällets utveckling och förkofran i olika hänseenden, och en särskild omsorg nedligger bolaget på att söka för sina underlydande bereda så stor trefnad som möjligt på platsen i syfte gifvetvis att i det längsta få behålla sitt folk. Det är då en själfklar sak, att bolaget för sin egen och för sin personals skull ock måste vilja, att sulfatfabriken icke kommer att förorena luften i så hög grad, som nu för Karlstads vidkommande befarats och som gifvetvis skulle göra Skoghalls samhälle hälsovådligt och hardt när obeboeligt afsevärdt förr än fallet skulle blifva med Karlstads stad.

I det föregående har bolaget framdragit en del synpunkter till bemötande af hvad Stadsfullmäktige i sin framställning anfört. Utom denna framställning innefattar remissakten ock ett yttrande som å tjänstens vägnar afgifvits i ärendet af Förste Provinsialläkaren i länet Doktor S. Alvinzi. Bolaget kan i fråga om detta yttrande fatta sig relativt kort.

Bolaget hade väntat att yttrandets hufvudsakliga del skulle hafva ägnats åt en objektiv och klarläggande utredning rörande de påstådda sanitära olägenheterna af en sulfatfabrik vid Skoghall: åt en framställning af de medicinska och hygieniska synpunkter, som den moderna läkarevetenskapens rön och de under en lång tjänstetid samlade erfarenheterna från andra sulfatfabriker inom länet erbjuda till ledning för omdömet. Endast föga finnes i dessa hänseenden att hämta i Förste Provinsialläkarens yttrande, och det lilla som finnes är redan i bolagets föregående framställning till fullo bemött.

Däremot upptages af Förste Provinsialläkaren till diskussion en helt ny sida af saken, nämligen den ekonomiska. Karlstadsborna hafva ej någon nytta eller fördel af den tillämnade sulfatfabriken, säges det. De kunna ju ej påräkna att i skatteväg erhålla någon inkomst af en sulfatfabrik i Skoghall o. s. v. Skälig anledning finnes då ej för inneväparne i Karlstads stad att tåligt fördraga, att luften inom stadens område förorenas genom illaluktande gaser från en fabrik, som Uddeholms bolag finner med sin fördel förenligt att förlägga till Skoghall.

Skulle manne den synpunkt, som här kommit till uttryck, men som man visserligen ej finner något spår utaf i Stadsfullmäktiges skrifvelse, kunna i realiteten vara den springande punkten? Skulle de sanitära olägenheterna af sulfat-

lukten icke ens af dem som mest framhålla desamma, anses vara större, än att de skulle mot ekonomiskt vederlag i form af skatter mycket väl kunna fördragas? Skulle m. a. o. från Förste Provinsiälläkarens ståndpunkt något hinder icke möta för fabriken uppförande, därest den förflyttades inom Karlstads hank och stör. Skulle sådant hinder icke finnas — och man har rätt att sluta härtill af Förste Provinsiälläkarens yttrande — då förfalla enligt bolagets förmenande utan vidare de skäl, som just ur sanitär synpunkt framförts emot sulfatfabriken.

Då Förste Provinsiälläkaren i sitt yttrande förklarar, att han har att bevaka icke allenast innevärnarnes i Karlstads stad utan äfven befolkningens på omgivande landsbygd intressen, framställer sig osökt den frågan, i hvad mån landsbefolkningens intressen tidigare blifvit bevakade af Förste Provinsiälläkaren med hänsyn till de sulfatfabriker, som å andra håll inom länets äro i drift. Såvidt bolaget har sig bekant, har härvidlag intet åtgjorts.

Bolaget återgår till den erinran som bolaget i denna inläga först framställde: att Konungens Befallningshafvande icke hade befogenhet att utfärda de af Stadsfullmäktige ifrågasatta föreskrifterna. Bolaget vill i afseende härå ytterligare tillägga, att äfven om den formella befogenheten skulle tillkomma Konungens Befallningshafvande att utfärda föreskrifter i fråga om anordnandet af ett visst fabriksbygge, så kan det väl i allt fall icke gärna blifva frågan om andra föreskrifter än sådana, som innebära en direkt anvisning att vidtaga den eller den närmare beskrifna anordningen. Ätminstone om vitespåföljd eller annat äfventyr skall utsättas, måste väl denna påföljd knytas till bolagets uraktlåtenhet att fullgöra något visst, t. ex. att utföra en skorsten, förfara med förgasningsanordningarna på visst sätt, införa särskildt angifna arbetsmetoder o. s. v. Det får lof att vara fråga om något, hvars fullgörande eller icke fullgörande kan konstateras utan någon svårighet och framför allt utan att konstaterandet kräfver hvad man brukar kalla *omdöme*. Däremot ligger det nog utom den rättsliga möjlighetens gräns att knyta ett vite vid den omständigheten, huruvida genom fabriksdriften åstadkommes afsevärd olägenhet för innevärnarne i Karlstad. Detta är något alltför obestämdt: en ren omdömessak för att icke säga snaksak eller — dluksak. Tvist kommer ofelbart att uppstå, huruvida afsevärd olägenhet yppat sig eller icke. Skulle då vitets utdömande kanske komma att till sist hänga på, hvilken uppfattning af begreppet afsevärd olägenhet, som samlar en mer eller mindre knapp majoritet i Högsta Domstolen. Det ligger i öppen dag, huru stötande för rättskänslan det skulle vara, om ett sådant vite skulle kunna bestämmas eller utdömas.

Skall återigen intet vite eller annat äfventyr fastställas, då blir Konungens

Befallningshavandes föreläggande ett slag i luften utan praktiskt gagn. Bolagets ställning efter sulfatfabrikens igångsättande blir i så fall precis densamma, som om aldrig något föreläggande gifvits.

Med eller utan sådana preventiva föreskrifter, som nu påyrkas, har bolaget att — godvilligt eller efter process — underkasta sig de detaljföreskrifter, som myndigheterna på grund af verkligen inträffade fakta och ej allenast på grund af lösa farhågor om hvad som *kan* komma att inträffa, anse sig böra meddela, och har bolaget att taga risken af de påföljder, som då — men först då — utsättas. Ett allmänt förhandsföreläggande utan äfventyr kan däremot gifvetvis ej medföra att, därest bolaget skulle brista åt föreläggandet, något visst äventyr, som icke varit förbundet med föreläggandet, skulle omedelbart kunna komma till tillämpning. Ett sådant förhandsföreläggande är sålunda helt och hållet betydelselöst. Äfven ur denna synpunkt bör dylikt föreläggande undvikas.

På grund af hvad bolaget i denna inlaga anfört hemställer bolaget, att Stadsfullmäktiges framställning icke måtte föranleda till någon Konungens Befallningshavandes åtgärd.

Bolaget hemställer slutligen, att tillfälle måtte beredas bolaget att bemöta de påminnelser, som Stadsfullmäktige eventuellt kunna komma att i ärendet afgifva.
Uddeholm den 30 Juni 1917.

Uddeholms Aktiebolag.
AUG. HÄRLENIUS.

På anmodan av Direktören för Uddeholms Aktiebolag får jag härmed med stöd av de inkttagelser, jag såsom e. provinsialläkare i Uddeholms distrikt gjort beträffande sanitära olägenheter från här i Stjernsfors belägen sulfatcellulosafabrik, samt vad jag i övrigt inhämtat, avgiva yttrande angående de sanitära olägenheter, som befaras uppkomma för Karlstads stad från planerad anläggning av sulfatcellulosafabrik vid Skoghall.

När jag år 1890, för 26 $\frac{1}{2}$ år sedan, tillträdde tjänsten här, hade sulfatfabriken varit i gång omkring ett år. Allmänt klagades då över den vedervärdiga lukten från fabriken. Vid min bostad på ett avstånd av 1,7 km. kändes den ofta mycket besvärande och på bredvid min bostad belägen sjukstuga klagades ofta över obehag av lukten.

Under sådana förhållanden var det en given sak, att jag såsom tjänsteläkare skulle söka utröna, om några sanitära olägenheter från fabriken förorsakades i trakten. Resultaten av dessa undersökningar, som jag med intresse fortsatte under hela 1890-talet, kan jag sammanfatta i följande sats:

På växtligheten förorsakade röken ingen skada. Träd och örter frodades i fabriken närhet lika ymnigt som å andra platser i trakten.

Fåglarna tycktes icke generas av röken. Skator och småfåglar byggde sina bon i fabriken omedelbara närhet, och jag iakttog skator ivrigt sysselsatta med bobyggande i närstående träd oaktat röken i flera dygn stod tjock kring trädet.

Insekterna syntes ej lida av röken. Jag iakttog myggorna svärma i tusental och lika ivrigt som vanligt över hustaket och trädtopparne å den tomt, där jag bor, fast röken stod som en dimma över området.

Det allmänna hälsotillståndet bland folket i fabriken närhet var fullt lika gott som på andra ställen inom distriktet. Jag iakttog intet ökat antal fall av allmän svaghet, kraftnedsättning eller kronisk huvudvärk, ingen ökad sjukdomsfrekvens, inga egenartade sjukdomsformer, intet mera elakartat eller långsammare förlopp av vanligen förekommande sjukdomar, ej heller någon svårare eller långvarigare kraftnedsättning efter genomgångna sjukdomar.

Av dessa iakttagelser ansåg jag mig berättigad draga den slutsatsen, att fabriksröken icke innehöll några för organismen direkt giftiga eller sjukdomsväckande beståndsdelar, icke ens i den koncentration de kunde förekomma i fabriken omedelbara närhet.

Frågan om sanitära olägenheter från fabriken kunde därför begränsas till vattnets förorening genom avfallslutens utsläppande i vattendraget och de obehagligheter, lukten medförde.

På 1890-talet utsläpptes en riklig mängd lut i Ufån. Vattnet förskämdes så, att det icke kunde användas till matlagning på grund av dålig lukt och ond smak. Att bada i Ufån nedanför fabriken var omöjligt, emedan lukt vidhäftade kroppen flera timmar efteråt. Vid ringa vattenmängd och låg strömhastighet och särskilt, när Ufån var isbelagd, kunde drickandet av vattnet på grund av minskad utspädning av luten framkalla diarrhé.

När Ufåvattnet efter 2 kilometers lopp runnit ut i Rådasjön, kunde dessa olägenheter icke vidare iakttagas annat än i någon mån i älvstreckets under isen på vintern.

Under vintern med isbelagda älvar och sjöar kunde nedåt vattendraget några gånger kännas lukt från vattnet t. o. m. 3 mil bort.

Lukten framkallade, när den kändes starkare, äckel och kväljningar, hos känsliga personer och los dem, som ej voro vana därvid, t. o. m. kräkningar.

Ur stillastående eller sakta framglidande rök kändes lukten väsentligt obehagligare än ur rök i starkare rörelse. Därför kunde jag ock här konstatera, att,

vid till synes lika koncentration av röken, lukten i fritt liggande gårdar var mindre. besvärande än i gårdar, omgivna av tät skog eller park, där röken liksom lägrade sig.

Svårast var lukten under lugna kyliga kvällar och :ätter, som ofta förekomma under augusti och september, när röken i koncentrerad kägla följde den sugning nedåt vattendraget, som väl alltid under sådana förhållanden finnes i strömriktningen över rinnande vatten.

Lukten trängde då in i bostäder vid vattendraget, och man kunde då vakna på natten vid dålig lukt och smak i munnen såsom av skända rötter.

Ju starkare vind dess längre bort fördes röken, men sprängdes samtidigt mera isär, så att lukten redan närmare fabriken kändes mindre och på längre håll blott kunde igenkännas. Intill 3 mil bort kunde jag då känna en svag antydning om lukt. Vid svagare vind och samtidigt hög fuktighetsgrad hos luften kändes de svårare obehagen av lukten längst bort, men bortom $\frac{1}{3}$ mil kunde jag aldrig känna den besvärlig, och klagomålen på sådant avstånd inskränkte sig egentligen till: «Inte luktar det gott».

Ovanstående iakttagelser gälla förhållandena under 1890-talet, innan vid fabriken några åtgärder vidtagits, som medförde minskning av lukten. Dåvarande förhållanden här känner jag väl igen i de klagomål, som, sannolikt med fullt berättigande, framfördes i Örebro under närmaste tiden efter införande av sulfatmetoden vid pappersbruket strax utanför staden.

Förhållandena här hava emellertid senare väsentligt förbättrats. Efter införande av bättre anordningar för lutens fullständiga återvinnande utsläppes nu en betydligt mindre mängd avfallslut i vattendraget, och sedan sodahuset år 1908 ombyggdes, är det endast undantagsvis, som på det korta avståndet till min bostad någon olägenhet av lukten kan iakttagas. Att min personliga uppfattning härav någon mån kan bero av vana vid lukten, må erkännas, men jag dömer ej ärav, utan av det att främmande personer, som komma hit på besök, ej klaga ämnvärt över lukten, och från sjukstugan har jag sedan år 1908 aldrig hört klagomål över lukten icke ens av patienter så långt bortifrån, att något tal om vana vid lukten ej kan komma ifråga.

Olägenheterna i Örebro, där pappersbruket ligger 600 meter från stadens gräns, synes ock i väsentlig mån hava minskats. Från lasarettsläkaren i Örebro, D:r Lange, har jag nämligen på förfrågan om nuvarande förhållanden fått till svar: «Rättvisligen måste man medgiva, att förhållandena blivit väsentligt bättre med avseende på den vidriga lukten än de varit. (Där har en hög skorsten uppförts.) «Det kvarstår dock som faktum, att det enligt min mening är en stor olägenhet att ha en sådan fabrik *inpå sig**) för ett samhälle.»

*) Understruket av mig.

Av ledningen för fabriksbyggnaden vid Skoghall har jag inhämtat, att alla åtgärder, som äro möjliga, där skola vidtagas för att minska lukten.

Slutligen har jag tagit del av förste provinsialläkarens i länet den 8 mars 1917 avgivna yttrande i ärendet. Med stöd av motiveringen för Kungl. Maj:ts utslag år 1911 i mål rörande sanitära olägenheter från Örebro Pappersbruks Aktiebolags sulfatcellulosafabrik ger yttrandet klart besked om de sanitära olägenheterna för ett stadssamhälle av en enligt år 1903 brukliga metoder anordnad sulfatfabrik, belägen på 600 meters avstånd från stadens gräns. Då emellertid i yttrandet intet avseende fästes vid den väsentliga olikheten i avstånd, ej heller vid de avsevärda förbättringar med avseende på lukten, som numera genom lämpliga åtgärder kunna vinnas, har jag i yttrandet icke kunnat finna någon ledning för omdömet i nu föreliggande ärende, där det gäller en efter bättre metod uppförd fabrik på mer än 10 gånger så långt avstånd.

På ovan angivna grunder får jag avgiva det yttrande:

att från den planerade anläggningen av sulfatcellulosafabrik vid Skoghall ingen olägenhet kan mot strömriktningen uppkomma för Karlstads stad genom förorening av vattnet eller sugning efter vattendraget av koncentrerad rök, samt att lukt från fabriken väl någon gång kan komma att förmärkas i Karlstad, men icke i sådan grad, att det bör anses kunna medföra sanitära olägenheter.

Att detta yttrande är min på anförda objektiva grunder stödda åsikt utan biavsikter eller sidoinflytanden, bekräftar på heder och samvete,

Uddeholm den 9 April 1917.

YNGVE SAHLIN,
e. provinsialläkare.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 19 december 1917.

§ 112.

Enligt beslut den 18 januari detta år hade Stadsfullmäktige hos Konungens Befallningshafvande i länet gjort framställning om åläggande för Uddeholms Aktiebolag att inrätta och drifva sin sulfatcellulosafabrik vid Skoghall så, att ingen eller åtminstone minsta möjliga luftförorening till olägenhet för stadens invånare därigenom vållades.

Stadsfullmäktige, som efter det bolaget förklarar sig, bereds tillfälle inkomma med påminnelser i saken, hade remitterat handlingarna till Hälsovårdsnämnden för yttrande.

Sedan på begäran uttalanden erhållits från läkare i Gesle och Örebro om förhållandena därstädes i nu ifrågasatt afseende samt ärendet varit föremål för Nämndens överläggningar, beslöt Hälsovårdsnämnden hemställa, att Stadsfullmäktige ville uttala sig i enlighet med följande nu upprättade och af återopade bilagor åtföljda förslag:

«Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Sedan tillfälle lämnats stadsfullmäktige att afgifva påminnelser i målet angående den ifrågasatta sulfatcellulosafabriken vid Skoghall, få stadsfullmäktige anföra.

Beträffande Konungens Befallningshafvandes behörighet att upptaga saken till pröfning torde denna vara grundad å Konungens Befallningshafvandes allmänna skyldigheter att utöfva tillsyn i afseende å hälsovården inom länet har av Regeringsrätten erkänts i Örebromålet.

Uddeholms Aktiebolag har i sin förklaring starkt betonat, att de städer, som ha sulfatfabriker i sin närhet, icke synas lida något afsevärdt men af lukten från fabrikerna. Stadsfullmäktige bilägga yttranden för Örebro af lasarettsläkaren Lange och för Gäfle (i brefform) af förste stadsläkaren von Post, hvilka yttranden gifva ett helt annat och föga fördelaktigt intryck af förhållandena.

Särskilt i Örebro synes det närmast vara den mera sällsynta förekomsten af ostliga vindar, som gör förhållandena drägliga.

Hvad Karlstad angår, utvisar bilagda utdrag ur meteorologiska iakttagelser i Sverige, att här råder sydvästlig vind 86 dagar af året eller nära en fjärdedel af årets dagar. Hvad man har att befara är således en ganska ofta återkommande obehaglig och hälsomenlig lukt från Skoghalls sulfatfabrik, som blir förlagd i detta väderstreck.

Stadsfullmäktige hafva, såsom bolaget riktigt anmärker, icke påyrkat vitebestämmelser bundna vid ifrågasatta särskilda detaljerade föreskrifter angående fabriken inrättande, detta bland annat af det skäl, att stadsfullmäktige allenast afsett att få bolagets principiella skyldighet beträffande fabriken inrättande fastslagen, innan verksamheten börjas.

Att detta kan leda till ett återupptagande af målet framdeles, om det skulle visa sig, att den allmänna skyldigheten icke blifvit iakttagen, är visserligen beklagligt, men torde icke kunna undvikas. Det blir i så fall då den rätta tidpunkten att ifrågasätta de praktiska anordningar, som kunna leda till målet.

Uddeholms Aktiebolag synes vara fast öfvertygad, att med nuvarande tekniska anordningar ingen nämnvärd olägenhet af fabriken är att befara. Någon risk för bolaget att få sig ålagd en skyldighet att icke åstadkomma sådan olägenhet borde då icke föreligga.

Stadsfullmäktige vidhålla sina i ansöknings framställda yrkanden.

Som ofvan.

In fidem:

OTTO ÅGREN.

Såsom öfverläkare vid Örebro länslasarett sedan 1905 har jag under mer än 12 år varit i tillfälle att iakttaga och bedöma de olägenheter, som Örebro länslasarett haft och har af sitt grannskap med Örebro pappersbruk, och får jag, därtill anmodad, i korthet meddela mina erfarenheter häraf. Örebro pappersbruk, som är beläget i Alby socken, hvilken gränsar omedelbart intill Örebro stads område, är fågelvägen räknadt endast c:a 1,200 meter aflägsset från lasarettet. I förhållande till Örebro stad ligger pappersbruket i rätt östlig riktning och i förhållande till lasarettet med en dragning åt sydost.

När vinden är östlig, vältrar sålunda en tjock rök af illaluktande gaser iu öfver staden och sprider en obehaglig stank öfver samhället. Då vinden ej är alltför stark, sänker sig denna rök ända ned emot marken och utbreder sig som ett blågrått töcken. Särskilt torde detta gärna ske, då luften är fuktig och disig. Har röken en gång lägrat sig ned emot marken och vinden stillnat, kan detta töcken dväljas öfver samhället kortare eller längre tid. Den lukt, som de i denna rök suspenderade gaser medföra, är i mer eller midre grad obehaglig och kväljande för många människor.

Då ett dylikt töcken hvilar öfver lasarettet är det omöjligt att sköta vädringen å sjukrum och korridorer på ett tillfredsställande sätt. Man måste ängsligt utestänga den vämjeliga lukten, och den nödvändiga vädringen är omöjliggjord. På en del nyopererade patienter och svaga sjuka är som bekant luktsinnet mycket känsligt, och «pappersbrukslukten» verkar på sådana rent kväljande och deprimerande. På friska personer verkar denna lukt ofta olustkänsla och stort obehag.

Äfven om det ej lyckats mig påvisa att dessa illaluktande gaser objektivt sett medfört direkt skadlig inverkan på frisk eller sjuk persons kroppsliga organ, tvekar jag icke att uttala att dessa gaser äro för hälsa och välbefinnande vidriga, då de förefinnas i någorlunda koncentrerad form i den inandade luften såsom här ofta varit fallet i Örebro stadssamhälle.

Vår stad har också lifligt reagerat emot olägenherna från pappersbruket och genom klagomål hos högre rätt framtvingit en viss ändring i pappersbrukets drift, särskildt genom uppförandet af en ansenligt hög skorsten, hvarigenom någon förbättring i de öfverklagade förhållandena vunnits. En gynnsam omständighet föreligger lyckligtvis för Örebro stadssamhälle däri att de ostliga vindarna här äro relativt sällan härskande. Om ej detta gynnsamma moment vore rådande utan exempelvis vinden dagligdags skulle drifva dessa illaluktande gaser in öfver staden, anser jag att förhållandet h. ad samhället i sin helhet och speciellt vårt lasarett och våra öfriga sjukvårdsinrättningar vidkommer skulle vara olidligt och outhärdligt.

Örebro i Oktober 1917.

KARL LANGE.

Öfverläkare.

Gefle den 11/10 1917.

Broder.

Tack för vänl. skrifvelsen.

Innan jag går att efter bästa förmåga besvara densamma ber jag få framställa en förfrågan.

Önskar nämnden i K. en officiell svarsskrifvelse att användas uti en eventuell kampanj mot den tilltänkta fabriken eller vill den blott höra min personliga mening.

Om det förra är fallet då måst: jag föredraga skrifvelsen vid Nämndens nästa sammanträde (omkring den 20/10) och ber dig då per omgående underrätta mig — i *senare fallet* gäller hvad jag här nedan anför.

Jag har dröjt några dagar med svaret, af den anledning, att jag äfven ville höra några andra personers uppfattning.

Vi har här att dragas med tvenne illaluktande fabriker, näml. Skutskär på 16 km. afstånd från stadens centrum och Karskär på 7 km:s c:a. Den förra fabriken har pågått c:a tjugu år, den senare endast ett eller två år.

Af den första fabriken ha här känts rätt svåra olägenheter. Vid vissa vindar, särskildt då de uppträdt i förening med dis och dimma har i staden förnummits en stundom rätt svår H₂S lukt, som egendomligt nog ej sällan kännes starkare inomhus än utomhus. Största olägenheten uppkommer enligt min mening därigenom att man vid dylika tillfällen drager sig för att öppna fönster och vädra.

Dessa olägenheter gifvo, som Ni nog ha reda på, framlidne lektor Waldenström anledning till motion inom stadsfullmäktige om åtgärder mot obehagen. Vi ha dock ej kommit någon stans med dessa, då som bekant lagstiftningen i dessa hänseenden företer betänkliga luckor. Skutskärsfabriken fortfar och har såsom jag nämnt fått en kamrat och hjälpare, Karskärsfabriken, belägen åt ungefär samma väderstreck på endast 7 km:s afstånd från rådhuset (fågelvägen).

De förut befintliga olägenheterna hafva ökats något genom den senare fabriken — men enligt min och många personers uppfattning mindre än man skulle ha kunnat vänta. Det är naturl. mycket svårt att gradera ett obehag i form af elak lukt. De flästa personer, som jag frågat, ha svarat, att det är ungefär som förut.

Senast i går afton (Skutskärsvind α — östanvinden kallas så här i stan — och dimma) luktade det mycket starkt på gatorna i staden. I dag kännes det ej.

Det kan naturligtvis gå långa tider, då intet kännes och då glömmet allmänheten bort saken — se'n kommer det en tid med Skutskärsvind, då det luktar Skutskär eller Karskär, och då är allmänheten missbelåten.

Beträffande sakens hygieniska sida, så kan man om obehagen här knappast säga, att de visat sig på något sätt hälsofarliga. Jag har ej hört omtalas eller i

min praktik varit i tillfälle att iakttaga ett enda fall af äckel, kräkningar eller illamående, orsakadt af lukten i fråga. Men däremot vet jag och sympatiserar fullt ut med en massa människor, som varit förargade och irriterade af den obehagliga lukten.

Äfven om sålunda det icke torde kunna påvisas, att H₂S lukten från dylika fabriker medför verklig hälsofara, så anser jag för min del, att obehagen äro så pass stora, att ett samhälle bör göra allt, som kan lagligen ske (tyvärr ej mycket) för att hindra eller mildra dem. Jag anser såsom nämndt den största olägenheten bestå däruti, att allmänheten vid ihållande Skutskärsvind ej utan att känna obehaglig lukt kan vädra sina rum.

Något uttalande beträffande förhållandena i Karlstad vill jag ej tillåta mig — annat än att väl erfarenhet här pekar på att det torde vara lättare att förekomma en fabrik i vardande än att få bort en fabrik, som börjat.

Hasteligen

vänner
R. v. POST.

Utdrag ur Meteorologiska iakttagelser i Sverige, utgifven af Kungl. Svenska Vetenskapsakademien.

I Karlstad har rådt sydvästlig vind, helt eller delvis, nedannämndt antal dagar under härefter angifna år och månader.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
1906 . . .	10	8	7	9	8	14	14	10	6	11	7	10	114
1907 . . .	7	10	7	5	6	18	11	15	14	8	9	3	113
1908 . . .	11	5	3	5	8	14	11	13	10	9	9	7	105
1909 . . .	14	3	2	7	12	9	15	14	7	12	4	9	108
1910 . . .	9	11	12	8	6	13	3	3	8	3	2	4	82
1911 . . .	9	5	7	6	7	7	8	6	7	2	7	2	73
1912 . . .	1	—	3	6	7	11	13	6	4	3	9	6	69
1913 . . .	8	6	10	3	11	13	5	6	7	6	7	2	84
1914 . . .	2	9	4	3	10	3	5	5	5	—	6	7	64
1915 . . .	2	3	5	4	5	6	8	5	8	—	3	—	49
												Summa	861

Medeltal för ett år sålunda 86 dagar.

Rätt utdraget; betygar:

GUSTAF FRIDÉN.

A. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 11 februari 1918.*

§ 25.

Sedan stadsfullmäktige jämlikt beslut den 18 januari 1917 hos Konungens Befallningshavande i länet gjort framställning om åläggande för Uddeholms Aktiebolag att inrätta och driva en av bolaget påbörjad sulfatcellulosafabrik vid Skoghall så, att olägenhet genom luftförorening därigenom i minsta möjliga mån våldades stadens invånare, samt av Konungens Befallningshavande i anledning därav infordrad förklaring från bolaget blivit för påminnelser avgivande överlämnad till stadsfullmäktige, hade hälsovårdsnämnden, uppå remiss, genom beslut den 19 december 1917, hemställt att stadsfullmäktige måtte uttala sig i enlighet med av nämnden avgivet och i dess protokoll för nämnda dag, § 112, intaget förslag.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt att med instämmande i vad hälsovårdsnämnden anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte avfatta sina påminnelser i målet i enlighet med vad hälsovårdsnämnden föreslagit.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**Folkskolestyrelsens framställning om anslag för barnavårdsnämndens verksamhet jämlikt bestämmelserna i lagen om barn utom äktenskapet
den 14 juni 1917.**

*Utdrag av protokoll vid sammanträde med
Karlstads Folkskolestyrelse den 9 januari 1918.*

§ 12.

Barnavårdsnämnden hade anmält, att den genom lagen om barn utom äktenskapet av den 14 juni 1917, vilken lag skall tillämpas fr. o. m. ingången av år 1918, fått sig ålagd en helt och hållet ny verksamhet, bestående i åtgärder för tillsättande av barnavårdsmän, fastställande av faderskap, bestämmande av underhållsskyldighet genom avtal eller dom, indrivande av underhåll m. m. för

samtliga inom kommunen under året födda utomäktenskapliga barn. Omfattningen av nämnda verksamhet kunde f. n. icke närmare bestämmas och några beräkningar därför icke heller göras av kostnaderna för densamma, då man såväl i vår som andra kommuner ännu sakna all erfarenhet om den. Det kunde endast konstateras, att inom samhället årligen födas omkring 80 utomäktenskapliga barn, för vilka någon eller några av de nämnda åtgärderna måste vidtagas. Nämnden komme därför bliva nödsakad att för sin verksamhet anlita juridiska och andra medhjälpare, vilkas tjänster måste betalas. Något anslag härför hade icke kunnat upptagas i den av nämnden för år 1918 uppgjorda staten, enär lagen då ännu ej kommit nämnden tillhanda; men ansåge nämnden det nu nödvändigt att för sin nya verksamhets bedrivande få sig anvisat ett förslagsanslag på 5,000 kronor.

Med anledning härav beslöt folkskolestyrelsen att hos stadsfullmäktige hemställa om ett extra förslagsanslag till barnavårdsnämnden under år 1918 av 5,000 kronor till nämndens verksamhet för barn utom äktenskapet enligt lag härom av den 14 juni 1917.

In fidem:
BROR A. LARSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 21 januari 1918.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning om anslag för barnavårdsnämndens verksamhet för barn utom äktenskapet; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till barnavårdsnämndens förfogande för år 1918 ett förslagsanslag av 5,000 kronor till nämndens verksamhet för barn utom äktenskapet enligt lag härom av den 14 juni 1917;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering. Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 11 februari 1918.*

§ 26.

Med förordande av en av folkskolestyrelsen hos stadsfullmäktige gjord och av drätselkammaren i avgivet utlåtande tillstyrkt framställning angående anslag till barnavårdsnämndens verksamhet för barn utom äktenskapet, beslöt utskottet hemställa,

*att stadsfullmäktige måtte ställa till barnavårdsnämndens förlogande för år 1918 ett förslagsanslag av 5,000 kronor till nämndens verksamhet för barn utom äktenskapet enligt lag härom av den 14 juni 1917,
samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst utlåning.*

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående ändrade bestämmelser för utbetalning av skorstensfejarens avlöning.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 14 januari 1918.

§ 2.

Skorstensfejaren Anton Sundelius hade under anhållan om drätselkammarens förord ingivit en till stadsfullmäktige ställd ansökan om utbetalning av skorstensfejarens avlöning månadsvis i förskott.

Det antecknades, att stadsfullmäktige den 8 oktober 1903 fastställt lönerreglering för skorstensfejaren, därvid bland annat bestämts, att avlöningen skulle utgå efter en beräkning av 30 öre för varje sotning, som enligt brandordningen för staden åläge skorstensfejaren att verkställa inom stadens planlagda område utan särskild gottgörelse av fastighetsägaren eller den, som sotningen påkallat, att antalet eldstadsrör den 31 december ena året skulle läggas till grund för beräkningen av antalet sotningar nästföljande år samt att avlöningen skulle månadsvis utbetalas den 1 i månaden näst efter den, för vilken avlöningsbeloppet belöpte.

På grund av de skäl skorstensfejaren i sin framställning anfört, beslöt drätselkammaren hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att skorstensfejarens avlöning skall från och med innevarande år månadsvis utbetalas med tre fjärdedelar i förskott den 1 i varje månad och en fjärdedel i efterskott den 1 i påföljande månad.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknad hemställer härmed vördsamt till Hrr Stadsfullmäktige huruvida ej min månadliga aflöning kunde hos stadskassan få lyftas i förskott i. st. f. såm nu först den 1:sta påföljande månad? Som motiv för min anhållan härom är i första rummet att jag, under månadens lopp måste till min personal utbetala en afsevärd summa och större blir den antagl. månad efter månad och som jag ej har vare sig kreditiv eller annorlunda ställt med ekonomien måste vexlar och lån tillgripas. Då jag dessutom tror mig veta, att åtminstone flertalet af stadens löntagare, hvilka ej hafva någon personal att aflöna, erhålla sin aflöning i förskott, tyckes mig stort skäl vara för min härofvän gjorda framställning och hoppas att hrr fullmäktige godhetsfullt ville besluta att fr. o. m. den 1 januari 1918, min för året bestämda aflöning finge utgå månadsvis i förskott.

Karlstad den 20 Dec. 1917.

ANTON SUNDELIUS.

Skorstensfejare för staden.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 11 februari 1918.*

§ 27.

Sedan drätselkammaren i anledning av framställning i ärendet från skorstensfejaren A. Sundelius till stadsfullmäktige inkommit med förslag angående ändrade bestämmelser för utbetalning av skorstensfejarens avlöning hade beredningsutskottet uppå remiss från stadsfullmäktige att häröver avgiva yttrande; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot vad drätselkammaren föreslagit, att med förordande av samma förslag, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att skorstensfejarens avlöning skall från och med innevarande år månadsvis utbetalas med tre fjärdedelar i förskott den 1 i varje månad och en fjärdedel i efterskott den 1 i påföljande månad.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Fattigvårdsstyrelsens förslag rörande befrielse från mantalspenningars erläggande innevarande år.

Förteckning

å de personer i Karlstads stad, vilka på grund af fattigdom eller sjuklighet böra befrias från mantalspenningar för år 1918.

De befriade personernas antal: 77 män, 476 kvinnor.

Karlstad den 18 nov. 1917.

C. J. LIND.

Kommunalombud.

Granskad och godkänd af Karlstads Fattigvårdsstyrelse den 8 januari 1918; betygar:

Å Fattigvårdsstyrelsens vägnar:
JOS. LÖFBERG.

Gustaf E. Berg.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 januari 1918.*

§ 3.

Till stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen överlämnat det av fullmäktiges ombud vid förra årets mantalsskrivning uppgjorda förslag rörande de personer, som på grund av fattigdom eller sjuklighet borde befrias från mantalspenningars erläggande innevarande år, och hade styrelsen därvid förordat förslagets godkännande.

Drätselkammaren som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna förslaget samt översända detsamma till magistraten för dess vidare åtgärd.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem :
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 11 februari 1918.*

§ 28.

Till stadsfullmäktige hade falligvårdsstyrelsen med förordande av godkännande överlämnat av fullmäktiges ombud vid 1917 års mantalsskrivningar uppgjort förslag å personer, som på grund av fattigdom eller sjukdom borde befrias från mantalspenningars erläggande innevarande år, och hade drätselkammaren i av-givet utlåtande hemställt om stadsfullmäktiges godkännande av samma förslag.

Efter lagen del av handlingarna beslöt beredningsutskottet, som icke fann anledning till erinran mot förslaget, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande förslag samt översända detsamma till magistraten för dess vidare åtgärd

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Herr P. Clarholms m. fl:s motion angående pension åt avlidne stadsläkaren
H. Söderbaums änka och uppfostringsbidrag åt hans barn.**

Till Stadsfullmäktige.

Sedan Förste Stadsläkaren Henrik Söderbaum den 5 d:s aflidit och boets tillgångar icke äro tillräckliga att kunna bereda hans efterlemnade en skälig utkomst, få undertecknade och med hänsyn till den inrycket måttliga aflöning Doktor Söderbaum som stadsläkare under en lång följd af år åtnjutit värdsamt hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta bevilja hans efterlemnade maka en

årlig pension af ett tusen kronor så länge hon lefver ogift samt ett uppfostringsbidrag af 200 kr. årligen åt vardera af barnen till dess desamma uppnått 18 års ålder.

Karlstad den 17 Jan. 1918.

PER CLARHOLM.

EMIL ANKERS.

OTTO ÅGREN.

J. A. HÅKANSSON.

JOS. LÖFBERG.

HUGO SEVERIN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 4 februari 1918.*

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr Per Clarholms m. fl:s motion om pension åt avlidne förste stadsläkaren Henrik Söderbaums änka och uppfostringsbidrag åt barnen.

Efter överläggning i ärendet, därunder yrkats dels att kammaren måtte uttala sig för bifall till motionen och dels av herr Ankers att kammaren måtte tillstyrka en pension av 800 kronor åt änkan och ett uppfostringsbidrag av 150 kronor åt vardera av barnen, beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja avlidne förste stadsläkaren Henrik Söderbaums änka en årlig pension av 1,000 kronor, så länge hon lever ogift, samt ett uppfostringsbidrag av 200 kronor årligen åt vardera av barnen till dess desamma uppnått 18 års ålder, ävensom bestämna, att sälunda beviljade belopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 11 februari 1918.*

§ 29.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över Herr P. Clarholms m. fl:s motion om pension åt avlidne förste stadsläkaren H. Söderbaums änka och uppfostringsbidrag åt hans barn, vilken motion av drätselkammaren i avgivet utlåtande tillstyrkts.

Efter lagen del av motionen beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran däremot, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja avlidne förste stadsläkaren H. Söderbaums änka en årlig pension av 1,000 kronor så länge hon lever ogift, samt ett uppfostringsbidrag av 200 kronor årligen åt vart och ett av barnen, till dess desamma uppnått aderton års ålder, ävensom bestämma att härför erforderligt belopp skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drättselkammarens förslag till instruktion för stadens ombudsman.

Utdrag av protokoll, hållet hos Drättselkammaren i Karlstad den 4 februari 1918.

§ 3.

Vid behandling av kommitterades förslag till ordnande av stadens tekniska ledning hade stadsfullmäktige till drättselkammaren återremitterat instruktionen för stadens ombudsman för erforderlig komplettering. Sedan drättselkammaren nu genomgått och omarbetat instruktionen, beslöt nu drättselkammaren överlämna densamma till stadsfullmäktige under hemställan,

att stadsfullmäktige måtte antaga här bifogade förslag till instruktion för Karlstads stads ombudsman.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Instruktion för Karlstads stads ombudsman.

§ 1.

Ombudsmannen, som skall hava avlagt juridisk examen, tillsättes med sex månaders ömsesidig uppsägning av stadsfullmäktige och åtnjuter från staden bestämd avlöning, varav viss del utgör tjänstgöringspenningar.

Då ombudsmannabefattningen skall tillsättas kungöres sådant av drätselkammaren på lämpligt sätt med angivande av viss tid, inom vilken sökande har att till kammaren ingiva sin till stadsfullmäktige ställda ansökan till tjänstens erhållande.

Sedan ansökningstiden utgått upprättar drätselkammaren förslag, upplagande tre personer, därest så många sökande sig annäلت. Inom detta förslag väljas stadsfullmäktige ombudsman.

§ 2.

Ombudsmannen skall tjänstgöra såsom sekreterare och biträde i övrigt hos drätselkammaren samt såsom sekreterare ej mindre i de av stadsfullmäktige eller drätselkammaren tillsatta kommittéer än även, i händelse drätselkammaren finner hans tid sådant medgiva, i andra stadens delegationer.

§ 3.

Såsom sekreterare hos drätselkammaren åligger det ombudsmannen:

1:o) att varje söckendag å tid, som av drätselkammaren bestämmes, vara å sitt tjänsterum tillstädes samt under föreskriven och kungjord tid hålla expeditionen öppen för allmänheten;

2:o) att mottaga alla till drätselkammaren ställda ansökningar, försändelser och handlingar, varje morgon tillsammans med stadskamreraren öppna ankomna skrivelser, såvida de icke innefatta leveransanbud, samt, om ärendet icke tillhör hans eget verksamhetsområde, genast efter det handlingen diarieförts överlämna den till vederbörande tjänsteman;

3:o) att föra diarium över alla till drätselkammaren hörande ärenden med fullständiga anteckningar om de åtgärder, som i ärendena vidtagits;

4:o) att hos drätselkammarens ordförande anmäla alla till ombudsmannens verksamhetsområde hörande ärenden, som skola inom kammaren behandlas, samt utreda och inför kammaren föredraga samma ärenden;

5:o) att utfärda kallelser till samt föra protokollet vid drätselkammarens sammanträden ävensom avgiftsfritt ombesörja därav härflytande expedition;

6:o) att uppsätta, kontrasignera och expediera alla från drätselkammaren utgående skrivelser och utlåanden, där detta icke tillkommer annan tjänsteman, samt hålla konceptbok över samma skrivelser och yttranden;

7:o) att likaledes uppsätta och kontrasignera alla kontrakt, köpebrev, skuldebrev och andra rättshandlingar, vilka skola i drätselkammaren utfärdas, förutom

de leverans- och entreprenadkontrakt, som falla inom byggnadskontorets verksamhetsområde, samt de handlingar, som det tillkommer annan tjänsteman att upprätta;

8:o) att ombesörja lagfarter å stadens fastigheter;

9:o) att föra särskilda register över drätselkammarens protokoll, stadsfullmäktiges för verkställighet ankomna beslut samt stadens äganderätts- och andra viktiga handlingar;

10:o) att hava vård om stadens arkiv och i sådant hänseende noga övervaka, att staden tillhöriga handlingar äro behörigen förvarade;

11:o) att ombesörja lagsökning för utfående av förfallna arrende- och hyresavgifter samt räntor och andra stadens fordringar;

12:o) att efter uppdrag föra stadens talan inför domstolar och myndigheter samt vid andra tillfällen, då ombud för bevakande av stadens rätt erfordras, ävensom avgiva förklaringar i utmättningsärenden och påminnelser i handräckningsmål;

13:o) att i allmänhet hava uppmärksamheten fäst på stadens ekonomiska och rättsliga förhållanden samt hos drätselkammaren göra anmälan om tilläventyrs erforderliga åtgärder; och

14:o) att såväl beträffande förenämnda tjänsteåligganden som i övrigt ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, drätselkammaren kan i och för tjänsten finna nödigt meddela.

§ 4.

Ombudsmannen är berättigad att av alla till kommunalstyrelsen hörande tjänstemän erhålla de uppgifter, av vilka han för fullgörande av sina åligganden kan vara i behov, likasom han å sin sida är skyldig lämna dessa tjänstemän begärda upplysningar i förekommande ärenden.

§ 5.

Ombudsmannen är icke berättigad att utan drätselkammarens tillstånd åtaga sig annat avlönat uppdrag eller annan verksamhet utom tjänsten.

§ 6.

Semester må av ombudsmannen, med bibehållande av full avlöning, åtnjutas under en månad varje år å tid, som drätselkammaren bestämmer. Tillfällig ledighet till och med tre söckendagar kan beviljas honom av drätselkammarens ordförande.

Han är dessutom berättigad att, därest han av behörigen styrkt sjukdom blir urståndsatt att uppehålla tjänsten, erhålla högst en halv månads ledighet årligen utan avdrag å med tjänsten förenade löneinkomster.

Vid längre tids tjänstledighet för sjukdom är han skyldig att för tjänstens uppehållande avstå de anslagna tjänstgöringspenningarne samt, om vikarie icke för dessa kan erhållas, även erforderlig del av lönen, såvida stadsfullmäktige icke i sistnämnda fall finna skäl till eftergift.

Vikarie äger drätselkammaren att i alla förekommande fall förordna.

§ 7.

Skulle ombudsmannen åsidosätta sina skyldigheter eller eljest giltig anledning därtill förekomma, må drätselkammaren omedelbart försätta honom ur tjänstgöring intill dess stadsfullmäktige efter kammarens anmälan hunnit fatta beslut i saken. Efter prövning av denna anmälan äga stadsfullmäktige, om skäl därtill förefinnas, att genast skilja ombudsmannen från hans tjänst och därmed förenade löneförmåner.

Såväl drätselkammarens som stadsfullmäktiges ifrågavarande beslut skola, för att vara giltiga, biträdas av minst två tredjedelar av därvid närvarande ledamöter.

§ 8.

Ombudsmannen är skyldig att underkasta sig de förändringar i denna instruktion, som framdeles kunna varda av stadsfullmäktige på drätselkammarens förslag beslutade.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 11 februari 1918.*

§ 30:

Sedan stadsfullmäktige jämlikt sitt beslut den 17 sistlidne januari till drätselkammaren för erforderlig komplettering återremitterat då behandlat förslag till instruktion för stadens ombudsman, hade drätselkammaren omarbetat förslaget och, jämlikt sitt beslut den 4 innevarande februari, underställt detsamma stadsfullmäktiges prövning.

Vid granskning av förslaget fann ulskottet anmärkningsvärt, att däri upptagits skyldighet för ombudsmannen att, såvida stadsfullmäktige ej funne skäl till eftergift, vid ledighet på grund av sjukdom under längre tid än en halv månad

avstå förutom tjänstgöringspenningarna jämväl för vikariens avlönande erforderlig del av lönen. För ombudsmannen borde, enligt utskottets åsikt, liksom exempelvis för stadsingenjören fastslagits, rättvisligen gälla, att i händelse av sjukdom allenast tjänstgöringspenningarna behövde avstås; och ville utskottet, som i övrigt icke fann anledning till erinran mot förslaget, alltså hemställa,

att stadsfullmäktige måtte antaga ifrågavarande av drätselkammaren omarbetade förslag till instruktion för stadens ombudsman, dock med den ändring, att 2:dra och 3:dje styckena av § 6 utgå och i deras ställe insättes ett nytt stycke av följande lydelse:

“Då vikarie för längre eller kortare tid anses erforderlig, betalas denne av ombudsmannen, med undantag av vid semester och vid ledighet på grund av sjukdom, i vilket senare fall ombudsmannen har att för vikariens avlöning avstå tjänstgöringspenningarna”;

samt att i samband därmed orden “med bibehållande av full avlöning”, skola utgå ur 1:sta stycket av 6 §.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD
KARLST.-T:NS A.-B:s TRYCKERI 1918.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

21 Mars.

N:o 3.

Magistratens resolution med infodrande av stadsfullmäktiges yttrande över av förste provinsialläkaren i länet hos Konungens Befallningshavande gjord framställning angående inkorporering helt eller delvis av landsförsamlingen med staden, ävensom inkorporeringskommitténs i ärendet avgivna utlåtande och förslag.

Avskrift.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Emellan stadsdelen Klara och stadsområdet Västerstrand i Karlstad finnes utmed västra Klarälfgrenen och allmänna landsvägen ett tätt bebyggt område: Strand etc., tillhörande Karlstads landsförsamling. De sanitära förhållandena inom detta — under de senaste åren mer och mer bebyggda — område lämna åtskilligt öfrigt att önska. Bland annat är tillgången på tjänligt vatten till dryck och matlagning synnerligen otillfredsställande inom Strand. Ej håller kunna därstädes boende familjer hämta hushållsvatten från Klarälven, enär älfvattnet vid och i närheten af Strand är i hög grad förorenadt genom tillflöden från ofvanför liggande samhällen och kloaker. Ja, det har under föregående år händt, att nervfeber uppträdt inom flera i Vesterstrand*) boende familjer, hvilka hämtat vatten från älven. Sistlidna sommar har undertecknad också uppmanat vederbörande kommunalnämndsordförande att strängeligen tillhålla alla inom Strand etc. boende att ej hämta vatten, hvarken till dryck eller till hushållsbehof, från älven. Emellertid hafva dock under de senaste månaderna 3:ne fall af nervfeber yppat sig (i familjerna Jonsson, Sandén och Malm-

*) Motion om vattenledningens i Karlstad framdragande till stadsområdet Västerstrand föreligger hos stadsfullmäktige.

borg) inom ifrågavarande område. Af dessa insjuknade hafva 2:ne afidit. Den 3:dje ligger fortfarande sjuk i sitt hem.

Af det anförda torde framgå, att det är af behovet högligen påkalladt, att alla dessa i Strand boende beredas möjlighet att erhålla tjänligt vatten till dryck och matlagning m. m. Emellertid synas förhållandena inom meromnämnda område vara sådana, att frågan om områdets förseende med vatten knappast torde kunna lösas på mer än ett sätt, och det är: att stadens vattenledning utsträckes till Strand. Men, stadsfullmäktiges tillstånd till vattenledningens framdragande till och inom Strand torde dock, såvidt jag har mig bekant, ej kunna erhållas med mindre än att ifrågavarande område inkorporeras med staden och i afseende å allmänna hälso- och sjukvården blifver likställt med staden.

I samband med ofvanstående anser jag mig böra framhålla, att äfven på ett annat — nordöst om staden liggande — område af Karlstads landsförsamling, nämligen området Svinbäcken, har under de senare åren i närheten af allmänna landsvägen och Kroppkärrssjön uppstått ett tätt bebygdt samhälle, som bör — såväl på grund af dess läge omedelbart inpå Karlstad som med hänsyn till dess brister i sanitärt hänseende — snarast möjligt införlifvas med Karlstad för att i afseende å hälso- och sjukvården blifva jämställt med staden.

Slutligen tillåter jag mig att till det ofvan anförda tillägga, att jag för min del anser, att det vore mycket välbetänkt och klokt, om jämte ofvannämnda områden äfven öfriga delar af Karlstads landsförsamling snarast möjligt blefve införlifvade med Karlstad, enär man i annat fall kan befara, att områden här och hvar i närheten af staden blifva mer eller mindre planlöst bebyggda äfvensom genom bristande sanitära anordningar i hälsoväg farliga för staden.

På grund af det anförda får jag härmed -- i öfverensstämmelse med föreskrifterna i § 5 mom. 1 i gällande läkareinstruktion — vördsamt hemställa om sådana åtgärders vidtagande från Konungens Befallningshafvandes sida:

att det område af Karlstads landsförsamling, hvilket liksom en kil skjuter in emellan stadsdelen Klara och stadsområdet Västerstad i Karlstad äfvensom det bebyggda området Svinbäcken med kringliggande område af samma församling blifva inkorporerade med staden; eller ännu hällre

att Karlstads landsförsamling blifver i sin helhet inkorporerad med staden Karlstad.

Karlstad den 15/3 1916.

S. ALVINZI.

Förste provinsialläkare.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

GEORG SAMUELSON.

Resolution.

Översändes till magistraten i Karlstad, som anmodas i ärendet inhämta stadsfullmäktiges i Karlstad yttrande ävensom därmed och med eget utlåtande hit inkomma.

Karlstad i landskansliet den 11 april 1916.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Resolution.

Öfverlämnas till stadsfullmäktige för yttrande.

Karlstad den 13 April 1916.

Å Magistratens vägnar:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 14 juni 1916.

§ 62.

Sedan Hälsovårdsnämnden vid sammanträde den 10 nästlidne maj af då angifna skäl tills vidare uppskjutit sitt af Stadsfullmäktige begärda yttrande öfver förste provinsialläkarens i länet framställning till Konungens Befallningshafvande angående inkorporering med staden af hela Karlstads socken eller angifna delar däraf, beslöt nu Hälsovårdsnämnden öfverlämna remisshandlingarna till Drätselkammaren samt därvid anföra, att, så vidt Nämnden förstår, enda verksamma medlet att råda bot på de i berörda framställning anmärkta sanitära missförhållandena i Karlstads socken, hvilka medföra en ständig hälsofara äfven för stadens invånare, är, att de angifna områdena eller socknen i sin helhet inkorporeras med staden, men att, då enligt hvad Hälsovårdsnämnden inhämtat, kommitterade för utredning af inkorporeringsfrågan redan äro utsedda för socknen och föreslagna för staden, anser sig Hälsovårdsnämnden böra afvakta resultatet af denna utredning, innan Nämnden närmare yttrar sig i saken.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 28 augusti 1916.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över förste provinsialläkarens i länet framställning till Konungens Befallningshavande angående inkorporering med staden av Karlstads landsförsamling eller angivna delar därav; och beslöt drätselkammaren, med instämmande i vad hälsovårdsnämnden uti avgivet yttrande anfört, hemställa, att stadsfullmäktige, sedan kommittéerade för utredning av inkorporeringsfrågan blivit utsedda, måtte remittera ärendet till dessa kommittéerade.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Herr Ordföranden hos Stadsfullmäktige i Karlstad.

Åberopande bilagda protokollsutdrag får jag härmed äran öfverlämna Inkorporeringskommitténs utredning och betänkande i väckt fråga om Karlstads sockens införlifvande med Karlstads stad äfvensom till betänkandet hörande bilagor; hvarjämte bifogas Stadsfullmäktiges remiss i ärendet af den 28 september 1916 och tvänne protokollsutdrag angående Hälsovårdsnämndens och Drätselkammarens behandling af frågan.

Karlstad den 6 December 1917.

C. LIDBERG.

Utdrag af protokoll, hållet vid sammanträde med kommittén för utredning i väckt fråga om inkorporering helt eller delvis af Karlstads landsförsamling med staden Karlstad den 13 november 1917.

§ 1.

Förelåg nu det af Herr ordföranden utarbetade förslaget till kommitténs utredning och betänkande, hvilket förslag, sedan vissa ändringar däri nu företagits, af de närvarande godkändes;

Och beslöts, att utredningen och betänkandet med tillhörande bilagor skulle

i två exemplar utskrifvas och öfverlämnas, det ena exemplaret till stadsfullmäktige i Karlstad, jämväl såsom svar å deras remiss af den 28 september 1916 och det andra exemplaret till Karlstads sockens kommunalstämma.

§ 2.

Beslöt kommittén föreslå, att kostnaderna för dess arbete, utgörande till Herr Ordföranden en ersättning af femhundra kronor för hans hafda arbete samt femtio kronor för resekostnaderna eller tillhopa femhundrafemtio kronor, äfvensom till sekreteraren ett arvode af etthundra kronor jämte af sekreteraren förskotterade utlägg för lösen af bevis, renskrifning och dylikt, utgörande enligt företedd förteckning tvåhundrafyrtiotre kronor 60 öre, skulle bestridas af staden och socknen till hälften hvardera.

§ 3.

Som ofvan.

In fidem:

C. LIDBERG.

Justeradt:

WILH. ROGSTADIUS.

Rätt utdraget; betygar ex officio:

C. LIDBERG.

Betänkande

afgifvot af den gemensamma kommitté, som af Stadsfullmäktige i Karlstad och kommunalstämman i Karlstads socken under 1916 tillsatts för utredande af möjligheten och lämpligheten af, att socknen helt eller delvis införlifvades med staden.

Öfversikt.

Vid två föregående tillfällen i senaste tider har fråga om inkorporering med staden af delar af socknen varit föremål för pröfning. Genom nådigt bref den 19 september 1902 förordnade Kungl. Maj:t -- med anledning af en af stadsfullmäktige i Karlstad gjord ansökan, att såväl staden tillhöriga dels ^{5290/23040} mantal af frälsesäteriet Wåxnäs, med undantag af hvad däraf förut blifvit till staden exproprieradt, samt ett nämnda säteri tillydande område om 8 tunnland 23¹/₂ kappland, upptagna vid ett åren 1877—1884 förrättadt laga skifte å säteriet såsom första skiftet under litt. A., dels ock den å kartan till nämnda skifte med litt. Å betecknade delen af säteriet som ock de enskilda personer tillhörande delar af säteriet, som af stadens jord om-

slötes och å kartan betecknades med litt. B, C, D, E, F, G, H och K, äfvensom statens järnvägar tillhöriga, å kartan med n:ris 129 och 130 betecknade områden jämte till fastigheterna hörande vägar samt ett vid sagda skifte för delägarnas allmänna behof undantaget område, å kartan betecknad med n:o 124 och utgörande plan för vattenställe vid Våxnäsbäckens utlopp i Klarälven måtte i ecklesiastikt, kommunalt, administrativt och judiciellt hänseende förläggas till staden — att ofvan nämnda med litt. B, C, D och F betecknade områden och de delar af med litt. A, E och Å angifna ägofigurer, som voro belägna öster om ofvan omförmälda Statens järnvägar tillhörig mark, skulle från och med 1904 under vissa angifna villkor i begärda afseenden förläggas till staden. Vidare förordnade Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 26 september 1913 — likaledes med anledning af en af stadsfullmäktige i Karlstad gjord ansökan, att hemmanen Sandbäcken, Sanna och Våxnäs, sistnämnda hemman till den del, som icke redan öfverförts till staden, måtte i judiciellt, administrativt, ecklesiastikt och kommunalt afseende införlifvas med Karlstad — med afslag å framställningen i hvad den afsåge öfverflyttande till staden af hemmanet Våxnäs, att hemmanen Norra Sandbäcken n:o 1 om $\frac{1}{4}$ mantal, Södra Sandbäcken n:o 2 om $\frac{1}{4}$ mantal och Sanna n:o 1 om ett mantal jämte den från dessu hemman till nordvästra stambanan afskilda mark skulle från och med 1914 i begärda afseenden förläggas till staden, hvarjämte Kungl. Maj:t med afseende å den sålunda beslutade införlifningen meddelat vissa bestämmelser.

Under 1911 har inom stadsfullmäktige väckts förslag om tillsättande af en för staden och socknen gemensam kommitté för utredande samarbete i fråga om socknens inkorporering, hvilket förslag dock på grund af afslag från socknen förföll.

Under 1912 tillsattes af stadsfullmäktige en kommitté i, bland annat, enahanda syfte, hvilken kommitté, under uttalande af den åsikten att en inkorporering af socknen svårligen kunde komma till stånd utan dess eget bifall samt att för handenvarande förhållanden icke voro gynnsamma för vidare åtgärder i frågan, af stadsfullmäktige den 17 september 1914 på begäran erhöll befrielse från sitt uppdrag.

Under 1913 väcktes inom socknen förslag om tillsättande af en för staden och socknen gemensam kommitté för utredande af frågan om socknens inkorporering, hvilket förslag dock afslogs af socknen.

Å extra kommunalstämma med socknen den 7 maj 1916 beslöts emellertid — med anledning af dels en från ett flertal personer i villasamhället Strand inkommen skrifvelse, däri de framhöllo vådan af brist inom samhället på vatten, som icke vore hälsovådligt, och en från Konungens Beallningshafvande i länet inkommen remisskrifvelse med begäran om stämmans yttrande öfver en af förste provinsialläkaren i

länet inlämnad skrift (se nedan) — att aflåta framställning till stadsfullmäktige i Karlstad om utseende af ombud i en för staden och socknen gemensam kommitté för att utreda möjligheten och lämpligheten af, att socknen helt eller delvis införlifvades med staden samt afgifva förslag i ämnet:

Ofvannämnda skrifvelse från förste provinsialläkaren är så lydande:*)

Stadsfullmäktige i Karlstad beslöto den 15 juni 1916 bifalla ofvan upptagna af socknen gjorda framställning.

Kommittén består af följande personer, utsedde: af stadsfullmäktige borgmästaren K. J. Lindholm, lasaretsöfverläkaren P. Clarholm, landsfiskalen J. Noréus och lektorn V. Vendel samt af socknen magistratssekreteraren C. Lidberg, målaremästaren K. F. Sundelius, agronomen Gustaf Olsson och ingenjören Nils Tjerneld med suppleanter, utsedde, af staden bankdirektören T. Osterman och folkskoleinspektören Bror Larsson samt af socknen motorföraren K. Johansson och landbrukaren B. Skoglund.

På framställning om utseende af ojäfvig ordförande har Konungens Befallningshafvande härtill förordnat häradshöfdingen Wilh. Rogstadius.

Till belysning af ifrågavarande fråga skulle här intagas den del af ett af Konungens Befallningshafvande i länet den 31 augusti 1910 till Kungl. Maj:ts afgifvet yttrande öfver ansökningen om inkorporering af hemmanen Sandbäcken, Sanna och del af hemmanet Våxnäs, som rörde sistnämnde område, så lydande:

»Däremot kan Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande icke obetingadt biträda framställningen om införlifvande med Karlstads stad af hemmanet Våxnäs till de delar, som icke redan lagts under staden. Det af staden åberopade skälet, att staden genom sådan öfverflyttning skulle vinna bättre gränser, läser icke få anses tillfyllest för öfverflyttningen, och Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande finner det icke vara ådagalagdt, att detta hemman i dess helhet är för stadens utveckling och behof nödvändigt. Så synes dock vara förhållandet med ett jämförelsevis mindre område, beläget i omedelbar närhet till den del af hemmanet, som enligt nådiga brevet den 19 september 1902 öfverförts till staden, därifrån afskildt endast genom västra stambanan, hvilket område, innehållande 106 tunnland 19,5 kappland eller 52,6330 hektar, upptages å här förut åberopadt, å länets landtmäterikontor kopieradt utdrag från den vid laga skifte å hemmanet åren 1877—1884 upprättade hemmanskartan. Af detta område äger Karlstads stad de å karteutdraget med litt. A och Å betecknade ägofigurer, med en areal af 76 tunnland 4 kappland eller 37,5829 hektar, och omsluter därmed öfriga, med litt. E, G, H och K. å karteutdraget betecknade ägofigurer en-

*) Intagen i trycket här ofvan.

skilda personer tillhörande och innehållande tillhopa 28 tunnland 15,2 kappland eller 14,0551 hektar, äfvensom statens järnvägars områden, utmärkta med ägonumren 129 och 130 om 1 tunnland 20,3 kappland eller 0,8069 har jämte en väg, den så kallade Våxnäsbäcken med afloppsdikey och ett för delägarnes i hemmanet allmänna behof undantaget område, det sist nämnda betecknad med 124 och utgörande plan för vattenställe vid Våxnäsbäckens utlopp i Klarälven om 12 kappland eller 9,1851 hektar. Å nyssnämnda enskilda personer tillhöriga delar af hemmanet Våxnäs, af hvilka det å karteutdraget med litt. E. betecknade indelats i tomter, har uppstått en rätt liflig byggnadsverksamhet; och hafva bland andra, tjänstemän och personer ur borgarklassen från staden här begagnat tillfället åt sig uppföra bostäder, delvis i så kallad villastil. Denna byggnadsverksamhet synes hafva föranledts däraf, att staden till följd af dess under senare år synnerligen raska tillväxt — antalet invånare därstädes, som år 1900 uppgick till 11,490, utgjorde sålunda enligt statistiska centralbyråns uppgifter öfver folkmängden inom riket år 1909 16,742 — icke erbjudit sådana tomter, att därå lämpligen kunnat uppföras boningshus, som, icke afsedda till uthyrning åt ett flertal familjer, varit ägnade att tillfredsställa behovet af mera bekväma och tidsenliga bostäder. En utvidgning af stadens gräns måste alltså här anses erforderlig. Ur allmän synpunkt är det ock önskvärdt, att ifrågavarande områden läggas under staden för erhållande af bättre polisbevakning därstädes och på det att icke i stadens omedelbara närhet må uppstå och obehindrat fortgå en mera oregelbunden byggnadsverksamhet inom ett samhälle därå i allt fall inom ej aflägsen tidpunkt för stad gällande hälsovårds- samt byggnads- och brandstadgeföreskrifter måste gifvas tillämplighet. Det måste ätven betraktas ändamålsenligt att staden tillföres de staden tillhöriga, å karteutdraget angifna ägor till möjliggörande för staden att bättre än hittills varit fallet däröfver förfoga i stadens syften och behof. På sätt af vederbörande häradskrifvares uppgifter härom framgår, utgör invånareantalet å det sålunda till införlifning med staden Karlstad ifrågasatta området af hemmanet Våxnäs 121 samt taxeringsvärdet å därinom belägna jordbruksfastighet 130,100 kronor, hvaraf å stadens ägotter 51,200 kronor och å annan fastighet därstädes 42,000 kronor. Enligt nyssberörda uppgifter uppgår därjämte invånareantalet å Sandbäcken och Sanna till 159 och taxeringsvärdet å dessa fastigheter, på två år nära tredubbladt, till sammanlagdt 325,000 kronor. För hela landsförsamlingen åter utgör enligt senaste tillgängliga npplysningar invånareantalet 1,196 samt taxeringsvärdet å jordbruksfastighet sammanlagdt 1,072,100 kronor och å annan fastighet tillhopa 691,000 kronor. Därest med ledning af nämnda siffror tages i betraktande hvad som vid en öfverföring från Karlstads landsförsamling till Karlstads stad enligt Eders Kungl.

Maj:ts Befallningshafvandes här framlagda förslag skulle landsförsamlingen afhändas och därefter för landsförsamlingen kvarstå, förefaller det Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande som skulle förslaget genomförande icke åstadkomma allvarigare rubbning i landsförsamlingens ekonomiska bärkraft, med beaktande särskildt, att landsförsamlingen för hvad densamma härvid går i mistning lära få åtnjuta skäligt vederlag, Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande tillåter sig för den skull hemställa, att det å förut omförmälda karteutdraget upptagna området af hemmanet Våxnäs i alla hänseenden öfverflyttas från Karlstads landsförsamling till Karlstads stad».

Kungl. Maj:t har visserligen icke i nådiga brefvet den 26 september 1913 angifvit det skäl, som legat till grund för beslutet om afslag å yrkandet om inkorporering af den del af hemmanet Våxnäs, som ej förut inkorporerats, men det torde kunna antagas, att skälet kommit till uttryck i den skrifvelse, som den af staden 1912 tillsatta kommittén med begäran om entledigande från uppdraget aflåtit till stadsfullmäktige, däri bland annat anförts:

»Då stadens intresse och man kan väl säga berättigade intresse att få till sig öfverförd åtminstone en del af detta hemman vunnit Konungens Befallningshafvandes understöd och däremot blifvit af hörda myndigheter invändt allenast, att landsförsamlingen efter en sådan öfverflyttning blefve för ringa för att kunna existera som själfständig kommun, skulle man ju kunna våga antaga, att detta skäl, af Kammarkollegium anfördt, varit för Kungl. Maj:t vid ärendets afgörande af bestämmande art».

Socknens belägenhet, areal, folkmängd, fastigheter, taxeringsvärden m. m.

Beträffande *Karlstads socken*, som omgifver staden på flera sidor, må härefter följande uppgifter rörande areal, folkmängd, fastigheter samt taxeringsvärden m. m. här anteknas.

Enligt beskrifningen till kartan öfver Karlstads härad, upprättad i Rikets Allmänna Kartverk, innehåller socknen (efter afdrag af med staden förut inkorporerade tillhopa 427,413 har) en areal af 4,809,687 hektar.

Den 31 december 1916 ägde socknen 1,576 mantalsskrifna medlemmar (kyrkskrifna för år 1916 voro 1,754 personer). Angående socknens folkmängd under närmaste femårsperiod äfvensom dess fördelning på hemmanen Våxnäs och Svinbäcken hänvisas till bilagda af vederbörande häradsskrifvare lämnade uppgifter. (Bil. 1.)

Inom socknen finnas enligt senaste, i landskontoret upprättade fastighetsförteckning följande fastigheter:

Alster	$\frac{1}{3}$	mantal
Aspsäter, Norra n:o 1	$\frac{359}{1500}$	»
Aspsäter, Norra n:o 2	$\frac{47}{500}$	»

Aspsäter, Södra	$\frac{1}{3}$	mantal
Bommestad	$\frac{1}{3}$	»
Dingelsundet	$\frac{1}{3}$	»
Edsgatan	$\frac{1}{2}$	»
Ekornviken	$\frac{1}{3}$	»
Fantviken	$\frac{1}{3}$	»
Fintan n:o 1	$\frac{175}{500}$	»
Fintan n:o 2	$\frac{71}{500}$	»
Fintatorp	$\frac{1}{3}$	»
Glofsan	en holme	
Henstad	$\frac{1}{4}$	mantal
Jäverön	$\frac{1}{2}$	»
Kattviken	$\frac{1}{3}$	»
Kappstad	$\frac{1}{2}$	»
Kroppkärr	1	»
Långsviken	$\frac{1}{3}$	»
Löfvenäs	$\frac{1}{3}$	»
Mölnaretorp, Västra	$\frac{1}{4}$	»
Mölnaretorp, Östra	$\frac{1}{4}$	»
Rud	1	»
Rudstorp	ett torp	
Smörhall	$\frac{1}{3}$	»
Svinbäcken	$\frac{1}{4}$	»
Sundet	$\frac{1}{3}$	»
Vidön	1	»
Våxnäs	$820: 2, \frac{5}{10}$	»
	960	
Välsviken	$\frac{1}{3}$	mantal
Åtorp	$\frac{1}{3}$	»

Å hemmanen Våxnäs, Svinbäcken, Rud och Edsgatan hafva under de senare åren uppstått åtskilliga s. k. egna hem. Antalet fastighetsägare i socknen uppgår enligt senaste mantalslängd till omkring 130, däraf å hemmanet Våxnäs omkring 45 och å hemmanet Svinbäcken omkring 30.

Fast egendom har enligt senaste taxeringslängd ett sammanlagdt taxeringsvärde af 2,175,500 kronor, däraf 2,097,700 kronor belöpande å fast egendom, för hvilken

bevillning erlägges, samt 177,800 kronor belöpande å fast egendom, för hvilken bevillning icke erlägges.

Af sistnämnda fasta egendom äger staten dylik till ett taxeringsvärde af 134,000 kronor samt socknen till ett värde af 43,000 kronor.

Den staten tillhöriga fasta egendomen utgöres af:

Eriksbergs kronopark:

Aspsäter Norra N o 2.

Fintan N:o 2.

Alsters kronopark:

157,95 har af $\frac{1}{3}$ mtl Alster.

133,26 har af $\frac{1}{4}$ mtl Mölnaretorp Västra och

$\frac{1}{4}$ mtl Mölnaretorp Östra.

Kroppkjerris kronopark:

270,9650 har af 1 mtl Kroppkjerr,

95,1050 har af $\frac{1}{3}$ mtl Välsviken,

7 öre och 3 penningar skatt litt. Fb af hemmanet Våxnäs, utgörande en äga, kallad Zanderska haget, om 5 tld 17,3 kpld.

7,4245 har af lägenheten Marieberg eller Hammarbergstorp af hemmanet Våxnäs, varande denna lägenhet jemväl betecknad med litt. Fa om 10 öre 4 penningar skatt;

Den *kommunen* tillhöriga fasta egendomen utgöres af:

Skolhus uppförda å hemmanen Alster, Dingelsundet, Jäverön, Kattviken och Kroppkjerr.

Af den bevillningspliktiga fasta egendomen finnes följande till «*annan fastighet*» hänförliga:

		tax.-värde
Fabriks- och andra industriella anläggningar	3 st.	485,000: —
Bebyggda tomter och lägenheter	15 »	364,000: —
Obebyggda tomter	3 »	4,000: —
Andra anläggningar, byggnader m. m.	16 »	129,000: —
	<u>Summa</u>	<u>982,000: —</u>

Å hemmanet Svinbäcken befintlig annan fastighet utgöres af 31 lägenheter till ett sanmanlagdt taxeringsvärde af 114,000 kronor. Å hemmanet Våxnäs befintlig dylik fastighet utgöres af 1 arbetarebostad, taxerad till 8,000 kronor, 13 bostadslägenheter, taxerade till tillhopa 82,100 kronor, ett boningshus jämte slakteri, taxerad till 10,000 kronor och 19 hus och tomter, taxerade till tillhopa 123,700 kronor eller således tillhopa 223,800 kronor.

Fastighetstaxeringen för år 1916 visar följande resultat, hvarvid för jämförelse äfven medtagits motsvarande siffror för år 1912:

Jordbruksfastigheter, för hvilka bevillning erlägges:

år 1912 984,100: —   år 1916 1,117,700: —

Jordbruksfastigheter, för hvilka bevillning ej erlägges:

år 1912 426,800: —   år 1916 134,800: —

Annan fastighet, för hvilken bevillning erlägges:

år 1912 821,800: —   år 1916 980,000: —

Annan fastighet, för hvilken bevillning ej erlägges:

år 1912 21,000: —   år 1916 43,000: —

Jämlikt bevillningsförordningen uppskattades inkomsterna inom socken år 1912 och 1916 till följande belopp:

	1912	1916
Af kapital.....	10,450: —	14,680: —
» arbetsanställning, tjänst eller pension.....	230,060: —	344,770: —
» rörelse, yrke eller eljest.....	76,570: —	225,450: —
	<u>317,080: —</u>	<u>584,900: —</u>
S:ma kr.	317,080: —	584,900: —
Medgifvet afdrag enligt 12 § i bevillningsförordningen	95,520: —	151,610: —
Beskattningsbar inkomst kronor.....	221,560: —	433,290: —

Vidare utredning härom framgår af *Bil. 2* samt beträffande särskildt hemmanen Svinbäcken och Växnäs af *Bil. 3*.

Stadens areal, folkmängd, fastigheter, taxeringsvärden m. m.

För jämförelses skull må nämnas, att Karlstads stad enligt Rikets Kartverks kartebeskrifning utgör i areal 2,659,213 hektar samt den 31 december 1916 hade 18,597 mantalskrifna invånare (kyrkoskrifna personer voro samma dag 18,778).

Stadens folkmängd under senaste femårsperioden framgår af *Bil. 4*.

Angående bevillningstaxeringen i staden under senaste femårsperiod lämnas närmare redogörelse i nyss anmärkta sammandrag af taxeringslängderna. (*Bil. 2*.)

Ur sammandraget torde här för öfverskådlighetens skull böra återgifvas följande uppgifter rörande staden:

Jordbruksfastighet, för hvilken bevillning erlägges, värde

år 1912 1,141,400: —   år 1916 969,200: —

Jordbruksfastighet, tillhörig staten, för hvilken bevillning ej erlägges, värde

år 1912 9,800: —   år 1916 307,000: —

Annan fastighet, för hvilken bevillning erlägges, värde

år 1912 33,190,500: —   år 1916 35,821,700: —

Annan fastighet, tillhörig staten, för hvilken bevillning ej erlägges, värde

år 1912 720,600: —   år 1916 2,601,500: —

Fastighet, tillhörig kommuner m. fl. för hvilken bevillning ej erlägges, värde

år 1912 3,493,300: —   år 1916 3,932,000: —

Jämlikt bevillningsförordningen uppskattades inkomsterna inom staden under år 1912 och 1916 till följande belopp:

	1912	1916
Af kapital.....	214,570: —	328,384: —
» arbetsanställning, tjänst eller pension.....	5,360,550: —	6,720,054: —
» rörelse, yrke eller eljest.....	2,789,171: —	5,491,095: —
	<u>8,364,291: —</u>	<u>12,539,532: —</u>
Medgifvet afdrag enligt 12 § i bevillningsförordningen.....	1,493,250: —	2,105,270: —
Beskattningsbar inkomst.....	6,871,041: —	10,434,262: —

Beträffande sättet för kommunalutskyldernas i Karlstad utgående finnas bestämmelser i öfverenskommelse, fastställd enligt Kungl. Maj:ts resolution den 24 maj 1877 *Bil. 5*.

En af stadsfullmäktige i Karlstad tillsatt kommitté har sedan i ett den 6 november 1915 afgivet utlåtande föreslagit stadsfullmäktige besluta ett tillägg till nämnda öfverenskommelse, enligt hvilket de personliga afgifterna skulle afskrifvas med 20 % för en femårsperiod i sänder samt de å fast egendom belöpande, till beloppet bestämda skatterna skulle afskrifvas med en tjugondel för hvarje, allt efter det tillägget blifvit af Kungl. Maj:t stadfäst.

Nämnda kommittés förslag har af stadsfullmäktige enligt beslut den 30 december 1916 antagits, såsom hvilande.

I sammanhang härmed uttalar nu tillsatta kommittén den uppfattningen, att i händelse af socknens i dess helhet inkorporering personer och fastigheter, tillhörande socknen, icke böra vara underkastade skyldighet utgöra de särskilda afgifter som upp- tagas i § 2 af ofvanintagna öfverenskommelse af den 24 Maj 1877.

Vi öfvergå härefter till en utredning af sådana förhållanden, i afseende å hvilka Karlstads socken äger gemensamhet med vederbörande tingslag och våghållningsdistrikt.

Skyldighet att bygga och underhålla tingshus.

Härvid möter först frågan, hvilken inverkan socknens införlifvande med Karl-

stads stad kan få för den socknen såsom del af *Mellansysslets tingslag* nu åliggande skyldigheten att bygga och underhålla tingshus och häradsfängelse.

Anskaffande af lokal för underdomstolarna åligger å landbygden tingslaget och i städer som hafva egen jurisdiktion, staden.

Angående tingslagets skyldighet i detta afseende föreskrifves i lagen den 5 juni 1909, att alla de, som inom tingslaget erlægga kommunalutskylder, skola deltaga i kostnaden för uppförande och underhåll af tingshus och häradsfängelse efter de grunder, som för sådana utskylders utgörande i allmänhet äro stadgade.

Mellansysslets tingslags tingshus, däri häradsfängelse är inrymdt, uppfördes åren 1900—1902 å tomten n:o 38 i stadsdelen Klara i Karlstad; och har fastigheten taxerats för 1905 till 100,000 kr. samt för 1916 till 108,600 kr.

De tingshusbyggnadsskyldiges skulder och tillgångar den 31 december 1906 och den 31 december 1915 framgå af räkenskaperna för nämnda år. *Bil. 6 och Bil. 7.*

Af sistnämnda handling framgår jämväl kostnaden för underhåll af tingshus och tingshållningen i öfrigt.

På de tingshusbyggnadsskyldige hafva enligt uppgifter från räkenskapsföraren såsom tingshusmedel utdebiterats:

för år 1914 9,079 kronor 58 öre, däraf inom Karlstads socken 349 kronor 2 öre,

för år 1915 10,274 kronor 77 öre

samt för 1916 omkring 11,800 kronor, däraf inom Karlstads socken 557 kronor 22 öre.

Med beräkning af tingslagets tillgångar efter fastighetens taxeringsvärde för 1916 skulle dessa utöfver skulderna uppgå till omkring 30,000 kronor, af hvilket belopp å Karlstads socken med utdebiteringen af tingskassemedel såsom grund skulle falla omkring 1,500 kronor.

Det kan ifrågasättas, huruvida icke för utredningens fullständighet i detta afseende yttrande bort infordras från de tingshusbyggnadsskyldige, på hvilka villkor de vore villiga att ordna Karlstads sockens och den öfriga delens af tingslagets ekonomiska angelägenheter vid en eventuell öfverflyttning af socknen eller del däraf till staden i judiciellt afseende.

Då emellertid, därest ärendet fortskrider, dylikt yttrande säkerligen kommer att infordras af myndighet, har kommittén med hänsyn jämväl till ärendets påskyndande ej ansett sig böra vidtaga någon åtgärd härutinnan.

I sammanhang härmed må anmärkas, att i händelse af införlifvande med staden af socknen eller del däraf skola utdrag af vissa Mellansysslets tingslags häradsrätts protokoll och vid häradsrätten förda böcker tillställas rådhusrätten i Karlstad.

Kostnaden för detta arbete torde böra ersättas af den gemensamma stadskommunen.

Väghållningsskyldigheten.

Rörande väghållningen må till en början erinras, att enligt gällande väglag följande beskattningsföremål däri deltaga: a) all jordbruksfastighet, hvartill äfven hänföres staten eller menighet tillhöriga allmänningsskogar, b) frälseränta för sitt efter fem procent beräknade kapitalvärde, c) all annan fastighet, hvarför bevillning till staten utgöres och hvars taxeringsvärde uppgår till minst 800 kronor, äfvensom staten tillhörig dylik fastighet, såvidt inkomst däraf drages och taxeringsvärdet uppgår till minst nyssnämnda belopp, d) inkomst, som uppgår till minst 1,000 kronor och hvarför bevillning till staten utgöres, dock med undantag för inkomst, som förvärfvas genom arrende af staten tillhörig jordbruksfastighet. Vägunderhållet in natura åligger all jordbrukfastighet med undantag af staten eller menighet tillhöriga allmänningsskogar samt utgöres efter vägdelning. Öfriga beskattningsföremål bidra till väghållet allenast med penningar, som ingå till vägkassan.

Vägkassan bestrider viss närmare bestämd vägkostnad.

Beträffande väghållningsskyldigheten i stad stadgas i 25 kap. 8 § Byggningshalken, att städerna skola rödja och hålla väg och broar, så långt stadens ägor räcka.

I äldre tider ansågs underhållet af Karlstads stads vägar, broar och gator åligga vissa särskilda kategorier af stadens invånare, hus- och tomtägare. Genom den så kallade likställighetsakten, som vann Kungl. Maj:ts stadsfästelse den 7 april 1865, öfverflyttades emellertid å staden underhållet af vägarna, broarna och gatorna med undantag af inägovägar, «hvilkas underhåll såsom hittills bekostas ensamt af vederbörande jordägare». Enligt nämnda akt indelades de skattdragande i sju klasser och de särskilda klassernas deltagande i utskylderna bestämdes efter viss norm. Olika skatt påfördes jordbruksfastighet, annan fastighet samt inkomst af ämbete och tjänst samt af kapital och arbete. Härigenom kommo grundskatter å jord och annan fastighet att bildas, hvilka skatter dock icke afsåge att täcka utgifter för underhåll af vägar, broar och gator, ehuru de ansågos utgöra en ersättning för dessa aflyftade realonera.

Angående grundskattens storlek, beslut om deras aflyftande m. m. se här ovan.

Karlstads socken tillhör Karlstads härads väghållningsdistrikt, omfattande förutom nämnda socken Hammarö och Grafva socknar.

Gällande vägdelning inom distriktet afslutades den 9 juli 1901.

Enligt erhållna upplysningar utgöra samtliga inom vägdistriktet till underhåll in natura indelade vägar i längd 96,646,3 meter samt äro uppskattade till ett årligt

underhållsvärde af 18,435 kronor 39 öre. Broar och färjor äro uppskattade till ett årligt underhållsvärde af 3,246 kronor 50 öre. De vägar inom Karlstads socken, som äro till underhåll in natura indelade, innehålla i längd 19,558,1 mtr med ett uppskattadt årligt underhållsvärde af 4,652 kronor 22 öre.

Inom socknen befintliga broar (färjor finnas inga) äro uppskattade till ett årligt underhållsvärde af 231 kronor.

Årliga kostnaden för vinterväghållningen inom socknen (ploglagsärsättning) utgör 176 kronor 60 öre.

Vägfyrktalet för 1912—1916 inom väghållningsdistriktet, socknen samt hemmanet Svinbäcken och Våxnäs framgår af *Bil. 8 och Bil. 9.*

Debiterad vägskatt under 1912—1916 inom väghållningsdistriktet, socknen samt hemmanen Svinbäcken och Våxnäs framgår af *Bil. 10 och Bil. 11.*

Beträffande häradets vägkassas inkomster och utgifter hänvisas till bilagda förslag till dylika för 1917 och revisionsberättelse för 1915. *Bil. 12.*

Af två af kommitténs ledamöter har införskaffats utredning om i vägkassan uppkommit sådant öfverskott, som omförmåles i 62 § gällande väglag. Utredningen har gifvit vid handen, att så är förhållandet. *Bil. 13.*

Därest ofvan upptagna i vägkassan den 1 januari 1916 befintliga öfverskott skulle tänkas uppdeladt efter åsatt vägfyrktal för 1916, skulle å Karlstads socken belöpa omkring 5,135 kronor.

Samme kommittéledamöter ha vidare förebragt en utredning rörande verkan i vissa afseenden af socknens afskiljande från väghållningsdistriktet. *Bil. 14.*

Kommer socknen att skiljas från väghållningsdistriktet, bör vidare minskning gifvetvis uppstå i förvaltningskostnaderna, hvilken minskning torde kunna i proportion till minskningen af väglängder, som skola underhållas, beräknas till omkring en femtedel. Vidare uppkommer minskning i uppbördsprovisionen. Denna utgår med tre procent å den debiterade vägskatten efter afdrag dock af uppkomna afkortningar å densamma, hvilka enligt lämnade upplysningar i medeltal ha uppgått till två och en half procent å debiteradt belopp. Slutligen torde ock böra anmärkas, att väghållningsdistriktet kommer att befrias från det rätt besvärliga underhållet af infartsvägar till Karlstad.

Inom kommittén uttalades vidare den åsikten, att därest socknen öfverflyttades till staden, någon ny vägdelning inom distriktet ej behöfde ifrågakomma.

Det kan i frågasättas, om icke för utredningens fullständighet i detta afseende yttrande bort infordras från de väghållningsskyldige inom väghållningsdistriktet, huruvida från deras sida något hinder kunde föreligga för ett skiljande af Karlstads socken eller del däraf från väghållningsdistriktet i öfrigt.

Härom gör dock kommittén samma uttalande som skett härofvän beträffande förhållandet till tingslaget.

Beträffande underhållet af vägar och broar inom områden, som eventuellt komma att öfverflyttas till staden, uttalar kommittén som sin uppfattning att detta skulle komma att åligga den gemensamma stadskommunen.

Hälso- och sjukvård.

Karlstads socken tillhör Kils provinsialläkaredistrikt. I händelse af socknens införlifvande med staden blir den gemensamma kommunen hänvisad att själfständigt inrätta sin hälso- och sjukvård.

För närvarande äro i staden anställda två stadsläkare.

Vatten- och kloakledningar finnas inom staden. Socknen saknar dylika ledningar.

Enligt inhämtade upplysningar utgår vattenavgift i staden med antingen tre kronor per rum eller ock tjugu öre per kubikmeter vatten, hvarjämte stadens vattenverk efter de utvidgningar, som utfördes åren 1910—1913 är beräknadt kunna leverera vatten till cirka trettiotusen invånare.

Kommittén uttalar i sammanhang härmed den uppfattningen, att i händelse af inkorporering stadens vattenledning i den mån förhållandena sådant medgifva utsträcker till de bebyggda områdena af hemmanen Våxnäs och Svinbäcken.

Beträffande i socknen gällande bestämmelser angående allmänna hälsovården är endast att anteckna, att Konungens Befallningshafvande i länet den 4 februari 1896 fastställt »Stadgar för slakterier, yrkesmässig tillredning af köttvaror samt matvaruhandel i Karlstads landsförsamling».

I händelse af socknens införlifvande med staden för dessa stadgars tillämplighetsområde göras till föremål för särskild pröfning.

I fråga särskildt om epidemisjukvården torde böra anmärkas, att länets landsting icke öfvertagit denna sjukvård. Emellan landstinget och stadsfullmäktige i Karlstad har öfverenskommelse träffats, enligt hvilken å stadens epidemisjukhus kunna till vård mottagas äfven sjuka från länets landsbygd, dock mot betalning enligt högre taxa. En närmare redogörelse härför saknar dock betydelse, då socknens invånare efter en eventuell inkorporering gifvetvis ej beröras af öfverenskommelsen.

Stadens och socknens ekonomi.

För att åskådliggöra kommunernas ekonomi hafva uppgifter anskaffats för åren 1912—1916 förutom ofvan angifna angående verkställd uttaxering i staden och socknen. Se *Bil. 15 och Bil. 16.*

Vidare angående stadens och socknens tillgångar och skulder samt utgifter och inkomster. Se *Bil. 17, Bil. 18 och Bil. 19.*

Vidare angående stadens under vissa år åliggande kostnad för inkorporeringar. Se *Bil. 20.*

Vidare angående stadens och socknens kostnader för fattigvård. Se *Bil. 21, Bil. 22 och Bil. 23.*

Vidare angående stadens och socknens kostnader för polisväsendet. Se *Bil. 24 och Bil. 25.*

Vidare angående staden tillhöriga fonder. Se *Bil. 26, Bil. 27 och Bil. 28.*

Några fonder äger icke socknen (ej heller såsom kyrklig kommun).

Stadens och socknens utgifter för folkskoleväsendet inhämtas af handlingar, intagna här nedan under utredningen rörande detta.

Kommunernas ekonomiska ställning samt förhållandet dem emellan i detta hänseende torde i viss mån kunna åskådliggöras genom följande jämförelse.

Medeltalet af de i Karlstad för 1912—1916 (se *Bil. 15*) uttaxerade beloppen för hvarje s. k. gammal bevillningskrona, afseende utgifter för prästerskapet, kyrko- och skolväsendet samt öfriga ändamål, uppgick till sex kronor 88 öre för år, däraf 10 öre belöpande å utgifter för prästerskapet.

Härtill kommer i staden de personliga afgifterna och grundskatterna (se dock närmare härom kommitténs yttrande härofvän).

Medeltalet af de i Karlstads socken för samma år (se *Bil. 16*) uttaxerade beloppen för hvarje s. k. gammal bevillningskrona, afseende utgifter för kyrko- och skolväsendet och öfriga ändamål, uppgick till fem kronor 42 öre för år.

Härtill kommer i socknen dels utgifter för prästerskapet, utgörande i medeltal för år 1912—1916 2,273 kronor 6 öre, och dels vägs katt, utgörande i medeltal för år för samma år 3,084 kronor 92 öre, hvarjämte här även är att anmärka vägunderhållet in natura inom socknen, uppskattadt till ett årligt underhållsvärde af 4,652 kronor 22 öre (härå afgår dock 15 % i statsbidrag).

Fördelas jämväl utgifterna för prästerskapet och vägs katten efter bevillning, skulle den årliga uttaxeringen för hvarje s. k. gammal bevillningskrona (antalet efter medeltalet för 1912—1916 utgörande 3,907:34, se *Bil. 16*) hafva utgjort för utgifter till prästerskapet 58 öre och för vägs katt 78 öre eller tillhopa 1 kr. 36 öre.

Hela det uttaxerade beloppet i socknen skulle således hafva för hvarje s. k. gammal bevillningskrona uppgått till 6 kronor 78 öre.

I sammanhang härmed torde dock böra särskildt anmärkas att den beskattbara inkomsten af kapital och arbete inom socknen ökats från 238,445 kronor under

1915 till 433,290 kronor under 1916. De s. k. gamla bevilningskronornas antal i socknen hafva ökats från 3,595,84 under 1915 till 5,573,48 under 1916; och vidare har den debiterade vägskatten i socknen utgjort för 1915 2,801 kronor 28 öre och för 1916 4,401 kronor 36 öre. Den egentliga anledningen till detta förhållande torde vara att söka i Uddeholms Aktiebolags under senare tid började industriella verksamhet å Vidön i socknen.

I viss mån upplysande torde ock vara följande jämförelse i hufvudpunkterna af Karlstads stads och Karlstads sockens ekonomiska ställning:

Inkomster under 1916.

	Belopp, motsvarande pr s. k. gammal bevilningskrona.	pr s. k. gammal bevilningskrona.	pr mantalsskrifven person.
Stadens	1,423,166: 84	13,56	76,52
Socknens ...	39,114: 16	7,01	24,81
Tillgångar med undantag af fonder (socknen äger inga dylika) den 31 december 1916.			
Stadens.....	8,883,881: 43	84,67	472,32
Socknens	99,104: 42	17,78	62,88
Skulder med undantag af fonder den 31 dec. 1916.			
Stadens	7,171,463: 50	68,35	385,62
Socknens	54,437: 30	9,76	34,54
Kapitalbehållning (tillgångar öfver skulderna) den 31 december 1916.			
Stadens.....	1,712,417: 93	16,31	92,08
Socknens	44,667: 12	8,01	28,34
Fattigvårdskostnad under 1916.			
Stadens.....	222,120: — (nettokostnad)	2,11	11,94
Socknens	7,913: 33	1,41	5,02

Vidare kunde det förefalla önskvärdt att äfven erhålla en utredning om de särskilda och ökade utgifter, för den gemensamma stadskommunen, som socknens förenande med staden kan antagas medföra. Kommittéerade hafva dock ansett sig icke böra företaga någon sådan utredning med hänsyn till svårigheten att på förhand beräkna ifrågavarande utgifter samt till det dröjsmål, som en dylik gifvetvis tidsödande utredning skulle vålla i afscende å ärendets afgörande. Då exakta beräkningar icke äro möjliga, torde ej heller nyttan af en sådan utredning motsvara det därmed förenade arbetet och den tidsutdräkt, som däraf vållas.

Kyrkliga förhållanden.

I kyrkligt hänseende utgöra Karlstads stads- och landsförsamlingar ett pastorat med gemensamma bestämmelser för prästerskapets aflöning, innefattade i Kungl. Maj:ts resolution den 14 april 1882. Se *Bil. 29*.

Endast en kyrka finnes inom pastoratet, domkyrkan. Domprosten är kyrkoherde i pastoratet. Såväl han som komministern inneha boställen i staden. Angående äganderätten till och underhållet af dessa byggnader hänvisas till bilagda af domprosten utfärdade handling. Se *Bil. 30*.

Två för pastoratet gemensamma kyrkogårdar finnas. Förvaltningen af dessa är gemensam. Utgifterna härför fördelas emellan församlingarna enligt lag.

Folkskoleväsen.

Såsom utredning af det sätt, hvarpå folkskoleväsendet i staden och socknen är ordnad, hänvisas till närlagda två handlingar. *Bil. 31 och Bil. 32*.

Vidare har folkskoleinspektören O. A. Gunnelins, som tagit del af domprosten Jakobssons härofvän intagna skrifvelse, skriftligen förklaradt, att han ansåge utredningen vara i stort sett riktig, ehuru han rörande detaljerna i vissa fall hyste en annan mening än domprosten.

Inom kommittén upplystes, att utgifter för iordningsställande af skolhus inom Karlstads socken vore förestående.

Vissa förhållanden i judiciellt och administrativt hänseende.

Införlifvad med staden, kommer socknen att lyda under stadsrätt. Den förrätt betydande skillnaden i lagstiftningen på det civilrättsliga området mellan stads- och landsrätt har emellertid numera upphäfts. I fråga om förrättandet af boupp-teckningar och arfskiften gälla för Karlstads stad samma bestämmelser som för landet, i följd hvaraf frihet förefinnes att därtill anlita personer, enhvar utan särskilda kvalifikationer. Jämväl rättigheten att verkställa försäljning genom auktion är i staden fri. I dessa avseenden medför en förening af socknen med staden icke någon förändring.

Byggnadsordning och brandordning finnes endast för staden. I afseende å de förhållanden, som beröras af dylika ordningar, påkallar således en utvidgning af stadsområdet icke i och för sig några nya dylika föreskrifter.

Stadsplan.

Genom en utvidgning af Karlstads stad uppkommer sannolikt fråga om utvidgning af stadens planlagda område. Oafsedt införlifning af mark med staden kan

dock förordnas om upprättande af stadsplan för visst område å landet med förbud dessförinnan att utan särskildt tillstånd få uppföra ~~nybyggad~~ inom området.

Socknens tjänstemän.

I socknens tjänst anställda personer torde lätteligen kunna beredas motsvarande eller annan befattning i den gemensamma stadskommunens tjänst.

Hvad till en början beträffar frågan om Karlstads sockens införlifning med staden i rent kyrkligt afseende har kommittén uppmärksammat, att en dylik åtgärd påkalla en ändring af de bestämmelser, som enligt gällande lönekonvention ligga till grund för prästerskapets inom Karlstads stads- och landsförsamlingars pastorat aflöning. Då emellertid en dylik ändring, äfven om densamma skulle kunna genomföras före lönekonventionens utgång den 1 maj 1932, skulle komma att vålla tidsutdräkt, uttala sig kommitténs samtliga ledamöter för, att, därest hemställan till Kungl. Maj:t om socknens i dess helhet förening med staden komme att beslutas, frågan om en dylik förening i eklestastiskt afseende utom hvad anginge skolväsendet borde tills vidare få anstå.

Beträffande inkorporeringsfrågan i öfrigt hafva olika meningar inom kommittén gjort sig gällande. De olika synpunkterna hava varit följande.

Det föreläge ett allmänt intresse, att de områden af hemmanen Våxnäs och Svinbäcken, som vore belägna närmast staden, blefve inkorporerade med denna. Staden behöfde dessa områden för sin utveckling och för att kunna skydda sig mot de olägenheter af flera slag, särskildt i sanitärt hänseende, som redan framträdt och som kunde befaras i än högre grad uppkomma genom oreglerade förstadsbildningar å socknens mark invid stadsgränsen. Dylika förstadsbildningar hade redan uppstått å ofvannämnda hemman; och särskildt åt väster, åt hvilket håll en liflig byggnadsverksamhet under senare år uppstått, måste numera, sedan hemmanet Sandbäcken tagits i anspråk för Kungl. Värmlands regemente, stadens utveckling gå öfver hemmanet Våxnäs tillhörig mark, intill hvilket hemman stadens planlagda område omedelbart gränsade.

Dessutom vore det till fördel för dem, som bodde i de redan uppkomna förstadsambällena, att införlifningen ägde rum, hvarigenom de komme i åtnjutande af de förmåner som ett ordnad stadssamhälle erbjöde.

Att nämnda förstadsbildningar borde inkorporeras, syntes följaktligen vara till gagn.

Förutom ur hälsovårdssynpunkt vore det äfven ur byggnadsordnings- och eld-

faresynpunkt af vikt för staden att kunna förfoga över områden, som gränsade till densamma.

Från det allmännas sida och ej minst från invånarnas i dylika bebyggda områdena sida gjorde gifvetvis sistnämnda synpunkter sig också gällande.

Områdenas gränser borde dock ej tilltagas för snäva, utan borde åt dem gifvas en sådan utsträckning, att risken af uppkomsten af nya oreglerade förstadssamhällen uteslötes, hvarjämte vid bestämmande af omfattningen af de områden, som borde inkorporeras, hänsyn äfven borde tagas till läge och storlek af den mark, som efter afskiljande af vissa områden tilläfvventyrs komme att återstå af ett hemman, äfven om samma mark ej särskildt ansåges böra bli föremål för inkorporering.

Vidare har inom kommittén framhållits.

Under senare år hade i fråga om inkorporering, som rört mindre socknar, ej varit ovanligt, att dessa i sin helhet införlifvades med staden. Mycket talade för att i förevarande fall taga ett dylikt steg. Härigenom vunne föreliggande fråga lättast sin lösning. För framtiden förekommes, att dylika frågor med däraf följande svårigheter uppstode. En dylik åtgärd borde lända båda kommunerna till bättnad. För staden vore det af vikt att för sin utveckling kunna förfoga öfver större områden än som vore möjligt, därest endast partiell inkorporering ifrågakomme. För de områden, som nu tillhörde socknen, skulle större enhetlighet uppkomma. Denna motverkades nämligen nu af socknens belägenhet omkring staden. Socknens bärkraft vore vidare ej så stor och mindre blefve den efter en partiell inkorporering. Enligt verkställda utredningen ställde sig de kommunala utgifterna ungefär lika i de båda kommunerna. Någon olägenhet för den jordbrukande befolkningen borde ej kunna uppkomma af föreningen med staden. En stegring af jordvärdena inom socknen borde af en dylik förening vara att förvänta.

Slutligen har inom kommittén från motsatt håll framhållits:

Stadens nuvarande område måste anses vara fullt tillräckligt för närmaste tidens behof. Socknens bärkraft vore vidare tillfredsställande och komme gifvetvis att ökas i den mån verkningarna af Uddeholms aktiebolags i utredningen omförmälda industriella verksamhet gjorde sig gällande.

Vid härefter företagen omröstning rörande ifrågakomna del af inkorporeringsfrågan yrkade lasaretsöfverläkaren Clarholm med instämmande af borgmästaren Lindholm och lektorn Vendel, att kommittén måtte besluta föreslå de båda kommunerna att göra hemställan om socknen i dess helhet införlifvande med staden.

Landsfiskalen Noréus, med hvilken magistratssekreteraren Lidberg, målarestaren Sundelius och motorföraren Johansson instämde, yrkade, att kommittén måtte

besluta föreslå de bägge kommunerna i första hand att göra en dylik hemställan om hela socknens införlifvande med staden, därvid de framhöllö, att socknens geografiska läge och dess ringa invånareantal, hvilket efter en partiell inkorporering af Våxnäs och Svinbäcken med deras till öfver 700 personer uppgående bebyggare kunde befaras blifva alltför ringa för en själfständig kommun, utgjorde påtagliga skäl härför, under det att någon olägenhet hvarken för staden eller socknen kunde tänkas uppstå af sammanslagningen, då enligt utredningen skattetungan i de båda kommunerna vore i det närmaste lika.

Alternativt yrkade de, att, om detta förslag ej vunne bägge kommunernas bifall, hemställan borde ske om införlifvande med staden af hittills ej inkorporerad del af hemmanet Våxnäs och af hemmanet Svinbäcken. Såsom ofvan framhållits borde områdenas gränser ej tilltagas för snäfvä, hvarför de ansåge, att någon styckning af Våxnäs och Svinbäcken ej borde ifrågakomma, utan dessa hemman i deras helhet införlifvas med staden. Särskildt beträffande hemmanet Våxnäs utgjorde dess geografiska läge ett talande skäl för hela hemmanets inkorporering. Genom den senast verkställda öfverflyttningen till staden af hemmanen Sandbäcken och Sanna hade Våxnäs blifvit på tre sidor omslutet af staden och bildade följaktligen en i stadsområdet inskjutande kil, genom hvars försvinnande stadsområdet åt väster finge en lämpligare form. Vidare vore staden ägare af icke obetydliga områden af sistnämnda hemman och kunde, efter en öfverflyttning bättre utnyttja dessa. Hvad beträffar hemmanet Svinbäcken hade vid därå verkställd ägostyckning, ägotter afsedda till tomtplatser, blifvit utlagda utefter järnvägslinien mellan Karlstad och Munkfors. Detta förhållande jämte hemmanets ringa areal utgjorde skäl för hemmanets öfverflyttning i dess helhet.

Landsfiskalen Noréus ville dock för sin del såsom villkor för en dylik partiell inkorporering, hvarigenom fördelen för staden finge antagas blifva mindre än om hela socknen införlifvades, uppställa kraf på befrielse för staden att, såsom vid tidigare öfverflyttningar föreskrifvits, utgifva ersättning till socknen för frångångna skatter.

Vidare ville målaremästaren Sundelius för sin del såsom villkor för en dylik partiell inkorporering uppställa fordran på, att personer och fastigheter, tillhörande ofvannända områden, icke skulle vara underkastade de särskilda afgifter, som uppstoddes i § 2 af den öfverenskommelse angående kommunalutskylder i Karlstad, som fastställdes genom Kungl. Maj:ts nädiga bref den 24 maj 1877.

Ingeniör Tjerneld önskade helst — under framhållande, hurusom han på grund därpå, att ledamoten af kommittén godsägaren Olsson i följd af sjukdom blifvit förhindrad att deltaga i kommitténs hufvudsakliga arbete, vore den ende

representanten inom kommittén för socknens jordbrukare — att icke ens någon del af socknen införlifvades med staden. Socknens läge vore sådant, att vid en inkorporering endast innevånarna vid Strand och möjligtvis Svinbäcken skulle komma i åtnjutande af de förmåner i form af vatten, ljus och gator m. m. som stadens innevånare åtnjuta. Att inkorporeringsfrågan åter kommit på tal så få år efter det Kungl. Maj:t afslagit stadens begäran om införlifvande af Växnäsområdet, berodde just på innevånarnas å Strandområdet önskan att uppnå dessa förmåner, samt stadens önskan att med sig införlifva bland annat sådana blomstrande industrisamhällen som Vidön och Alster. Han förklarade sig dock ej hafva något att erinra emot, att framställning gjordes om införlifning med staden af den del af hemmanet Växnäs, hvarom Konungens Befallningshafvande i länet i sitt i utredningen omförmälda yttrande den 31 augusti 1910 till Kungl. Maj:t gjort hemställan, mot det vederlag Kungl. Maj:t därvid kunde finna skäligt.

Häradshöfdingen Rogstadius uttalade som sin åsikt, att därest ej öfverenskommelse kunde träffas mellan de båda kommunerna att ingå till Kungl. Maj:t med hemställan om socknens i dess helhet införlifning med staden, hemställan borde göras om införlifning af de områden landsfiskalen Noréus m. fl. påyrkat, samt, om Kungl. Maj:t funne hinder härför möta på grund af den omständigheten, att återstående delen af socknen kunde antagas endast med svårighet kunna bestå såsom själfständig kommun, af socknen i dess helhet.

På grund af sålunda gjorda uttalanden beslöt kommittén föreslå stadsfullmäktige i Karlstad samt socknemännen i Karlstads socken att:

1:o besluta att, under förutsättning att den andra kommunen fattade samma beslut, ingå till Kungl. Maj:t med hemställan:

att Karlstads socken skall i kommunalt, administrativt och judiciellt hänseende införlifvas med Karlstads stad,

samt att med socknens införlifvande med staden i ecklesiastikt hänseende utom hvad angår skolväsendet må tillsvidare anstå; samt

2:o därest ej berörda förslag bifölles, besluta,

att med Karlstads stad skall i kommunalt, administrativt, judiciellt och ecklesiastikt hänseende införlifvas inom Karlstads socken belägna dels hittills ej inkorporerad del af hemmanet Växnäs och dels hemmanet Svinbäcken.

Vidare beslöt kommittén föreslå stadsfullmäktige samt socknemännen i Karlstads socken att, därest beslut fattades om ingående till Kungl. Maj:t med sådan framställning, som upptagits under mom. 1 här ofvan, göra framställning till Kungl. Maj:t om meddelande, därest bifall till nyssnämnda hemställan erhöles, af följande bestämmelser:

1. I fråga om de ecklesiastika förhållandena sker tillsvidare ej annan änd-

ring, än att staden och socknen skola efter inkorporeringen i afseende å skolväsendet hafva fullständig gemensamhet och sålunda utgöra ett skoldistrikt samt förena sig om gemensam folkskolestyrelse.

2. Staden i sin helhet ombesörjer och bekostar folkskoleväsendet, fattig- och sjukvård, brandväsende, polisbevakning samt alla andra kommunala anstalter och angelägenheter inom såväl Karlstads nuvarande socken som stadens äldre område.

3. Alla kommunala utgifter, däri inberäknade kostnaderna för folkskoleväsendet, skola af stadens och den inkorporerade kommunens invånare gemensamt och efter en och samma grund utgöras; dock att personer och fastigheter, tillhörande Karlstads nuvarande socken, icke äro underkastade skyldighet att utgöra de särskilda afgifter, som upptagas i § 2 af den öfverenskommelse angående kommunalutskylder i Karlstad, som faststälts genom Kungl. Maj:ts nådiga bref den 24 maj 1877.

4. Alla Karlstads stads och Karlstads sockens tillhörigheter af fast och lös egendom samt inkomster, hvilka icke äro afsedda för rent kyrkliga ändamål, tillfalla den gemensamma kommunen, hvarjämte folkskolhus och andra anstalter för folkundervisningen blifva det gemensamma skoldistriktets egendom.

5. Det inkorporerade områdets invånare åtnjuta i stadens kommunala angelägenheter enahanda rösträtt som stadens öfriga invånare.

6. Lika med invånarna i det äldre stadsområdet äro det inkorporerade områdets invånare berättigade tillgodonjuta de förmåner, som allmänna stiftelser bestämma åt stadens invånare eller särskilda klasser af dem; och hafva invånarna inom stadens hittillsvarande område i afseende å allmänna stiftelser, hvilka tilläfventyrs tillhöra det inkorporerade området, enahanda rätt.

7. Staden i sin helhet öfvertager ansvarsskyldigheten för de bögge borgerliga kommunernas samtliga skulder och förbindelser, och det gemensamma skoldistriktet öfvertager de särskilda skoldistriktens skulder och förbindelser för folkskoleväsendet, allt efter afdrag af den kapital- och räntebetaling, som bör vara verkställd före den dag, då inkorporeringen äger rum.

8. Från tiden för kommunens inkorporering med staden öfvertager staden i sin helhet den inkorporerade kommunens, och det gemensamma skoldistriktet det inkorporerade skoldistriktets samtliga förpliktelse gentemot såväl de personer, hvilka vid nämnda tidpunkt däriinom innehafva anställning, som ock de kommunens och skoldistriktets förutvarande tjänstemän, hvilka då redan däriifrån möjligen åtnjuta pension eller understöd.

9. Genom inkorporeringen skiljes Karlstads socken från Karlstads härads väghållningsdistrikt, i följd hvaraf staden öfvertager och från tiden för öfverflyttningen bekostar allt underhåll sommar- och vintertiden af allmänna vägar inom

kommunen med tillhörande broar, trummor och räcken; och skall den rätt distriktet äger till samma vägar med hvad därtill hörer, öfvergå till staden.

10. Fastighetsägare inom det återstående väghållningsdistriktet, hvilka till följd af hvad här ofvan stadgats vinna befrielse från underhållet af dem inom socknen tilldelade väglotter och icke annorstädes åtaga sig motsvarande väghållning, skola under den tid, nu gällande vägdelning inom distriktet äger tillämpning, till distriktets vägkassa gälda ersättning, hvilken, där ej öfverenskommelse om beloppet kan träffas, bestämmes i den ordning, som i 18 § väglagen sägs.

På öfverenskommelse eller, där sådan ej kan träffas, på pröfning af skiljemän, utsedda enligt lagen den 28 oktober 1887 om skiljemän, skall bero, huruvida och i så fall efter hvilken grund staden skall till återstående delen af väghållningsdistriktet utgifva ersättning för mistade inkomster på grund af utbrytningen; och skall härvid hänsyn tagas till den del af det vid tiden för införlifningen i vägkassan möjligen befintliga, efter bestridandet af för vägväsendet erforderliga utgifter uppkomna öfverskott, som kan anses belöpa å Karlstads socken.

12. Staden skall utan ersättning afstå den på Karlstads socken belöpande andel i Mellansysslets tingslags tingshus och öfriga för tingshållningen afsedda tillhörigheter.

13. De på stadskommunen jämlikt förestående bestämmelser ankommande utgifter för vägväsendet skola af stadens och det inkorporerade områdets invånare utgöras gemensamt och efter en och samma grund.

14. De för Karlstads stad och Karlstads socken nu gällande, med tillämpning af ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer samt hälsovårdsstadgan för riket, fastställda särskilda föreskrifter skola, hvar för sitt område, förblifva gällande intill dess sådana föreskrifter för hela det nybildade samhället blifvit fastställda;

15. Genom inkorporeringen sker icke någon ändring i sättet för utgörande af sådana afgifter till stamhemman inom det inkorporerade området, som hvila på afsöndrade lägenheter eller af allmänna utskylder och besvär till kronan, af hvad namn och beskaffenhet de vara må.

16. Debitering, uppbörd och redovisning af såväl, krono- som andra utskylder för kommunen öfvertagas från tiden för inkorporeringen af vederbörande myndigheter i Karlstad samt

17. Kostnad, som må uppkomma för Karlstads sockens uteslutande ur jordboken, skall gäldas af staden.

Emot kommitténs beslut att föreslå stadsfullmäktige i Karlstad samt socknemännen i Karlstads socken att under viss förutsättning besluta ingå till Kungl. Maj:t med hemställan om inkorporering med staden af endast vissa här ofvan

närmare angifna områden af socknen anmälde lasaretsöfverläkaren Clarholm, lektorn Vendel och borgmästaren Lindholm reservation.

Vidare anmälde ingenjören Tjerneld reservation emot kommitténs beslut att föreslå stadsfullmäktige i Karlstad samt socknemännen i Karlstads socken att ingå till Kungl. Maj:t med hemställan om inkorporering af större område än det, mot hvars inkorporering han förklarar sig icke hafva något att erinra.

Karlstad den 13 november 1917.

WILH. ROGSTADIUS.

K. J. LINDHOLM.

PER CLARHOLM.

VALDEMAR VENDEL.

J. NORÉUS.

C. LIDBERG.

K. F. SUNDELIUS.

NILS TJERNELD.

K. J. JOHANSSON.

Bil. 1.

Sammandrag öfver mantalslängderna för Karlstads socken af

		Antal personer, som böra erlägga mantalpenningar		
		Mankön	Kvinkön	Summa
Karlstads socken	år 1912	369	358	727
	» 1913	351	341	692
	» 1914	318	325	643
	» 1915	349	361	710
	» 1916	401	412	813
Af ovanstående folk-				
å hemmanet 1 mantal Wäxnäs	år 1912	114	118	232
	» 1913	101	113	214
	» 1914	104	117	221
	» 1915	119	131	250
	» 1916	125	138	263
å hemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Svinbäcken	» 1912	52	49	101
	» 1913	56	55	111
	» 1914	59	57	116
	» 1915	61	58	119
	» 1916	65	56	121

Sammandrag dels över bevillningen av fast egendom samt av inkomst även som över taxeringsvärdet å sådan fast egendom, för vilken bevillning icke erlægges, dels ock över inkomst- och förmögenhetsskatten i Karlstads stads- och landsförsamling för åren 1912—1916.

År	Bevillning av fast egendom						Bevillning av inkomst						Summa bevillning av fast egendom samt av inkomst	Uppskattat värde å fast egendom, för vilken bevillning icke erlægges				Inkomst- och förmögenhetsskatt				
	Uppskattat värde			Uträknad bevillning			Uppskattad inkomst				Medgivet avdrag enligt 12 § bevillningsförordningen	Beskattningsbar inkomst		Uträknad bevillning	såsom tillhörig staten			såsom tillhörig kommuner, menigheter m. fl.	Summa	Taxerat belopp	Uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt	
	å jordbruksfastighet	å annan fastighet	Summa	för jordbruksfastighet	för annan fastighet	Summa	av kapital	av arbetsanställning, tjänst eller pension	av rörelse, yrke eller eljest	Summa					Jordbruksfastighet	Annan fastighet	Summa					
K a r l s t a d s s t a d :																						
År 1912	1,141,400	33,190,500	34,331,900	68 48	1,659 65	1,728 13	214,570	5,360,550	2,789,171	8,364,291	1,493,250	6,871,041	6,873	8,601 13	9,800	720,600	730,400	3,493,300	4,223,700	9,341,330	228,478 92	
» 1913	965,100	34,245,500	35,210,600	57 85	1,710 68	1,768 53	238,179	5,582,065	3,778,975	9,599,219	1,607,450	7,991,769	7,980 09	9,748 62	—	894,400	894,400	3,697,000	4,591,400	10,716,700	263,521 05	
» 1914	988,100	34,754,300	35,742,400	59 23	1,736 09	1,795 32	302,705	6,063,138	3,806,831	10,172,674	1,743,250	8,429,424	8,416 58	10,211 90	307,000	2,511,500	2,818,500	3,703,000	6,521,500	11,446,700	283,230 95	
» 1915	984,800	35,504,200	36,489,000	59 03	1,773 54	1,832 57	293,212	6,273,644	3,824,837	10,391,693	1,734,500	8,657,193	8,644 45	10,477 02	307,000	2,581,500	2,888,500	3,703,000	6,591,500	11,604,200	282,256 85	
» 1916	969,200	35,821,700	36,790,900	58 11	1,789 40	1,847 51	328,383	6,720,054	5,491,095	12,539,532	2,105,270	10,434,262	10,434 26	12,281 77	307,000	2,601,500	2,908,500	3,932,000	6,840,500	14,018,100	374,946 50	
K a r l s t a d s l a n d s f ö r s a m l i n g :																						
År 1912	984,100	821,800	1,805,900	59 03	41 02	100 05	10,450	230,060	76,570	317,080	95,520	221,560	221 56	321 61	426,800	—	426,800	21,000	447,800	226,200	2,863 —	
» 1913	1,121,500	893,100	2,014,600	67 28	44 66	111 94	10,980	244,540	59,860	315,380	89,300	226,080	226 08	338 02	434,800	1,617,100	2,051,900	21,000	2,072,900	253,400	3,334 35	
» 1914	1,102,200	885,000	1,987,200	66 07	44 18	110 25	13,195	223,910	60,030	297,135	84,450	212,685	212 68	322 93	134,800	—	134,800	21,000	155,800	262,500	4,031 65	
» 1915	1,114,900	936,000	2,050,700	66 82	46 73	113 55	17,151	285,194	60,200	362,545	124,100	238,445	238 02	351 57	134,800	—	134,800	21,000	155,800	287,600	3,266 40	
» 1916	1,117,700	980,000	2,097,700	67 —	48 93	115 93	14,680	344,770	225,450	584,900	151,610	433,290	433 29	549 22	134,800	—	134,800	43,000	177,800	393,500	4,490 40	

Karlstad i Landskontoret den 31 december 1916.

TURE BROSTRÖM.

Mellansysslets fögderi af Värmlands län för åren 1912—1916.

Antal personer, som äro fria från erläggande af mantalspenningar							S u m m a			Hela mantalskrivna folkmängden			
Af särskilda orsaker befriade		Underåriga		Summa			Mankön	Kvinkön	Hela folkmängden	år	Hela socknen	Värnäs	Svin- hällen
Man-kön	Kvin-kön	Man-kön	Kvin-kön	Man-kön	Kvin-kön	Skatt-fria							
36	41	324	271	360	312	672	729	670	1,399	år 1912	1,399	402	206
24	48	293	259	317	307	624	668	648	1,316	» 1913	1,316	353	234
31	41	263	244	294	285	579	612	610	1,222	» 1914	1,222	363	250
26	36	310	280	336	316	652	685	677	1,362	» 1915	1,362	405	278
25	35	368	335	393	370	763	794	782	1,576	» 1916	1,576	445	282
mängdssummor belöpa:													
5	2	96	67	101	69	170	215	187	402				
3	3	77	56	80	59	139	181	172	353				
5	6	79	52	84	58	142	188	175	363				
4	6	78	67	82	73	155	201	204	405				
4	2	100	76	104	78	182	229	216	445				
—	—	55	50	55	50	105	107	99	206				
—	—	68	55	68	55	123	124	110	234				
2	—	72	60	74	60	134	133	117	250				
2	1	83	73	85	74	159	146	132	278				
2	3	74	82	76	85	161	141	141	282				

Karlstad i Mellansysslets häradsskrivarekontor den 19 dec. 1916.

VICTOR NYMAN.

Bil. 3.

Sammandrag av taxeringslängderna i Karlstads socken av Värmlands

Enligt bevilninge-										
ax taxeringsnämnden uppskattade värden å fast egendom										
	Socken (Taxerings- distrikt)	för vilken bevilning erlägges			för vilken bevill- ning icke erlägges		Summa värde å all fast egendom	av taxerings-		
		Jordbruks- fastighet	Annan fastighet	Summa	såsom tillhörig staten			av kapital	av arbetsan- ställning, tjänst eller pension	
					Jordbruks- fastighet	Summa				
År 1912	Svinbäcken	25 000	79,000	104,000	—	—	104,000	—	34,640	
	Våxnäs	288,000	157,300	445,300	7,000	7,000	452,300	6,760	98,200	
» 1913	Svinbäcken	30,000	99,000	129,000	—	—	129,000	20	41,317	
	Våxnäs	318,400	196,200	514,200	7,000	7,000	521,200	7,280	93,640	
» 1914	Svinbäcken	30,000	99,000	129,000	—	—	129,000	—	43,720	
	Våxnäs	318,400	207,800	526,200	7,000	7,000	533,200	8,200	98,250	
» 1915	Svinbäcken	30,000	100,000	130,000	—	—	130,000	52	56,151	
	Våxnäs	330,400	225,300	555,700	7,000	7,000	562,700	10,868	111,120	
» 1916	Svinbäcken	30,000	114,000	144,000	—	—	144,000	—	58,400	
	Våxnäs	333,400	223,800	557,200	7,000	7,000	564,200	8,240	112,260	

län för åren 1912—1916 i vad angår hemmanen Svinbäcken och Våxnäs.

f ö r o r d n i n g e n								Enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt		Enligt lagen om allmän pensionförsäkring av taxeringsnämnden påfordrad pensionsavgift
nämnden taxerad inkomst				uträknad beviljning				av taxeringsnämnden taxerat belopp	uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt	
av rörelse, yrke eller eljest	Summa	Medgivet avdrag enligt 12 §	Beskattningsbar inkomst	för jordbruksfastighet	för annan fastighet	för inkomst av kapital och arbete	Summa			
—	31 640	17,010	17,630	1 50	3 91	17 63	23 04	20,900	103 80	—
9,710	114,670	26,600	88,070	17 27	7 86	88 07	113 20	112,100	1,774 40	—
300	41,637	19,950	21,687	1 80	4 92	21 68	28 40	28 000	144 —	—
7,560	108,480	21,750	86,730	19 10	9 82	86 73	115 65	107,600	1,799 30	—
1,430	45,150	21,750	23,400	1 80	4 92	23 40	30 12	33,100	185 40	223 —
6,920	114,070	21,900	92,170	19 07	10 37	92 17	121 61	123,700	2,151 40	459 —
900	57,103	27,900	29,203	1 80	4 97	28 59	35 36	42,600	127 60	167 —
5,527	127,515	33,100	94,415	19 79	11 18	94 22	125 19	128,400	2,074 80	444 —
—	58,400	29,850	28,550	1 80	5 67	28 55	36 02	20,900	170 —	176 —
10,450	130,950	33,050	97,900	19 97	11 17	97 90	129 04	131,500	2,241 60	493 —

Karlstad i Mellansysslets Häradsskrivarekontor den 14 maj 1917.

e. f.

BERTIL LINDHOLM.

Bil. 4.

Uppgift över folkmängden i Karlstads stad för åren 1912—1916.

För år 1912.....	17,683	personer
» 1913.....	17,927	»
» 1914.....	18,503	»
» 1915.....	18,595	»
» 1916.....	18,597	»

Karlstad i Kronouppbördskontoret den 22 Februari 1917.

GUST. JOHANSSON.

Mantalsskrivningsförrättare.

Bil. 5.

Oscar, med Guds nåde, Sveriges, Norges, Götes och Wendes konung!
Vår ynnest och Nådiga bevågenhet med Gud allsmäktig!

Sedan Vi enligt nådigt Brev den 7 April 1865 fastställt ett av vederbörande antaget och godkändt, Vår prövning understådt "Förslag till likställighet i kommunala skyldigheter och rättigheter emellan samtliga medlemmar af Carlstads stads kommun", samt dervid förklarad bland annat, hvarom nu icke är fråga, att den mellan stadskommunens medlemmar sålunda träffade öfverenskommelse om likställighet i kommunalt hänseende skulle lända till efterrättelse intill dess ifråga om grunderna för stadsutskyldernas fördelning och utgörande annorlunda möjligen kunde varda aftaladt eller beslutat; så ock efter det ett hos Stadsfullmäktige i Carlstad väckt och i den ordning, som för vidtagande af ändring i berörda beskattningsgrunder stadgats, behandlat förslag till öfverenskommelse angående kommunalutskylders utgörande derstädes blifvit af Stadsfullmäktige den 23 Februari innevarande år antaget, hafva Stadsfullmäktige uti en till Oss ställd, af Eder med skrifvelse den 5 sistlidne April öfverlemnad och jemte anmälan, att besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut i ämnet icke till Eder inkommit, till bifall förordad ansökning, i underdånighet anhållit, det Oss täcktes, med upphäfvande af nu gällande, genom nådiga Brevet den 7 April 1865 fastställda öfverenskommelsen, i nåder fastställa omförmälda, så lydande;

"Förslag till öfverenskommelse angående kommunalutskylder
i staden Carlstad".

Kommunalutskylder för stadens gemensamma behof skola, med upphäfvande af alla hittills derom gifna föreskrifter, för framtiden utgå på det sätt, denna öfverenskommelse bestämmer.

§ 1.

Stadskassan uppbär stadens alla inkomster och verkställer utbetalning af alla för stadens gemensamma behof vederbörligen fastställda utgifter.

§ 2.

Mom. 1. Till stadskassan erlægga a) En krona 50 öre hvarje mans- och En krona hvarje qvins-mantal, som antingen är tjenstehjon eller och erlägger bevillning efter Andra artikeln; b) Tre kronor hvarje mans- och En krona 75 öre hvarje qvins-mantal, som icke erlägger bevillning efter Andra artikeln.

Mom. 2. Såsom bidrag till fattigvården erlägger, enligt bestämmelsen i § 33 af Kongl. förordningen angående fattigvården af den 9 Juni 1871, hvarje mantals-skrifven person, som fylldt aderton år, man 50 öre och qvinna 25 öre.

Mom. 3. Af fast egendom, som icke utgör bevillning till staden, erläggas Två kronor för hvarje tusental kronor af taxeringsvärdet och för högre eller lägre belopp i förhållande derefter.

Mom. 4. Jordbruksfastighet betalar såsom grundskatt Fyra kronor 50 öre för hvarje tusental kronor af taxeringsvärdet och för hvarje högre eller lägre belopp i förhållande derefter samt underhåller såsom hittills inegovägarne.

Mom. 5. Annan fast egendom betalar såsom grundskatt Två kronor 25 öre för hvarje tusental kronor af taxeringsvärdet och för högre eller lägre belopp i förhållande derefter, samt bestrider renhållning af gator och trottoarer i enlighet med derom hittills tillämpade föreskrifter.

§ 3.

Fast egendom, äfvensom inkomst af kapital och arbete, betalar till stadskassan i lika proportion af bevillningen till staden efter Artiklen II af Bevillningsstadgan det belopp, som utöfver de i § 2 omnämnda afgifterna skall enligt Stadsfullmäktiges eller kyrkostämmas laga kraft vunna beslut uttaxeras.

§ 4.

Den utgiftssumma; som enligt § § 2 och 3 skall uttaxeras, beräknas på grund af näst förut upprättad och vederbörligen fastställd taxeringslängd.

§ 5.

På grund af vederbörligen upprättad och fastställdt debiterings- och uppbörds-längd ombesörjer drätselkammaren enligt dess reglemente samt Stadsfullmäktiges eller kyrkostämmas i öfrigt derom gifna föreskrifter, debitering och uppbörd af alla till stadskassan ingående kommunalutskylder.

§ 6.

Förslag till ändring af denna öfverenskommelse göres hos Stadsfullmäktige. Sålunda väckt förslag blifve, derest det icke förkastas, hvilande minst ett år. Ändringsförslag, som förklarats hvilande, antages oförändradt eller förkastat under det år, som efter beslutet om dess hvilande inträffar näst efter det nya allmänna Stadsfullmäktigval anställs. För beslut om ändringsförslags hvilande eller antagande erfordras två tredjedelar af Stadsfullmäktiges hela antal.

§ 7.

Så länge denna öfverenskommelse gäller, utsträcker den tomteägare tillkommande rättighet att besitta stadsjord till kommunens alla medlemmar, hvarjemte stadens alla röstberättigade medlemmar ega rättighet att, vid val af stadens presterskap och kyrkobetjente, uti sådant val deltaga efter de grunder, som för rösträtt å kyrkostämma äro gällande.

§ 8.

Denna öfverenskommelse blifver gällande från och med året näst efter det, under hvilket den hvarder af Kungl. Maj:t stadfästad“.

Efter det I, till följd af nådig remiss, infortrat och med underdånigt memorial af den 4 innevarande månad till Oss öfverlemnad magistratens i Carlstad underdåniga yttrande, hafva Vi nu låtit detta ärende Oss föredragas och dervid funnit godt att, med bifall till den gjorda ansökningen, i nåder medgifva, att ofvan intagna, af Stadsfullmäktige antagna "Förslag till öfverenskommelse angående kommunalutskylder i staden Carlstad" må gälla till esterrättelse i stället för den genom ofvanberörda nådiga Bref den 7 April 1865 stadfästade öfverenskommelse i berörda hänseende: dock att stadgandet i § 2 derom, att för fast egendom, hvilken icke utgör bevillning till staten, skall erläggas viss årlig afgift, icke må föranleda dertill, att utskyld till kommunen pålagges de inom stadens område belägna, staten tillhörande fastigheter i vidsträcktare mån, än som redan nu lagligen äger rum. Hvilket Eder till svar och vederbörandes meddelande i nåder tillkännagifves.

Stockholms Slott den 24 Maj 1877.

OSCAR.

C. J. Thyselius.

Till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Wermlands län angående kommunalutskyldernas utgörande i staden Carlstad.

Vidimeras Karlstad i landskansliet den 22 Maj 1897.

Ex officio:

FRITH. GRAFSTRÖM.

Bestyrkes Af Borgmästare-Ämbetet:

K. J. LINDHOLM.

*Bil. 6.***Sammandrag av 1906 års räkenskaper för Mellansysslets Tingslag.**

Vid årets slut:

Skuld:

Till Lifförsäkrings-Aktiebolaget Thule.....	95,570: 59	
• Kreditivet i Wermlands Enskilda Bank.....	6,672: 75	
• Räkenskapsföraren.....	161: 61	102,404: 95

Tillgångar:

Tingshuset med uthusbyggnader.....	94,274: 75	
Diverse inventarier.....	7,051: 25	
Fordran av Nors socken.....	630: 50	101,956: 50
Skuld över tillgångar.....	Kronor	448: 45
Vadan tingslaget under året minskat sin skuld med.....	»	3,875: 40

Widö den 31 december 1906.

JANNE JANSSON.

Rätt avskrivet intyga:

JANNE JANSSON.

IVAR HÜLPHERS.

Bil. 7.

Undertecknade, af Tingshusbyggnadsskyldige i Mellansysslets tingslag utsedda att granska Tingshuskommitténs räkenskaper och förvaltning för år 1915, få efter fullgjort uppdrag däröfver aflämnat följande

Revisionsberättelse.*Utgifterna* under året hafva varit:

Amortering å lån Aktiebolaget Thule ..	1,676: 74	
Inköpta inventarier ..	14: 30	
• koks i lager till 1916 ..	500: —	
Betalt skuld till Kassaförvaltaren ..	452: 71	2,643: 75
Ränta å lån i Aktiebolaget Thule ..	3,355: 40	
Vaktmästarens aflöning ..	900: —	
Bränsle (koks) ..	1,379: 07	
Skatter och utskylder ..	662: 04	
Reparation af öfre våningen i Tingshuset.....	3,224: 58	9,521: 09
Elektriska belysningen.....	280: 87	
Gas ..	84: 45	
Vattenafgifter ..	75: —	
Rikstelefon ..	109: —	

Brandstodsafgift	53: 10	
Räkenskapsförarens arvode	250: —	
Resor och dagtraktamenten för räkenskapsföraren, kommittéerade och revisor	445: 40	
Diverse andra utgifter	201: 91	1,499: 73
		<u>S:ma utgifter 13,664: 57</u>

hvertill följande *Inkomster* redovisats:

Uttaxering från Tingslagets 13 socknar	10,274: 77
Hyra af häradshöfding Christenson	1,000: —
Giroränta från Wermlands-Banken	84: 20
Behållning af Koks från 1914	439: 25
Af Kassaförvaltaren förskotterade medel	1,866: 35
	<u>S:ma inkomster 13,664: 57</u>

Tillgångar och skulder framgå af följande tablå:

Tillgångar:

	vid årets börjar:	vid årets slut:
Tingshuset med uthusbyggnader	Kr. 94,274: 75	Kr. 94,274: 75
Inventarier	» 5,587: 53	» 5,322: 46
Fordran & Giro Werml. Ensk. Bank	» 84: 20	» 84: 04
Lager af Koks	» 439: 25	» 500: —
	<u>Kronor 100,385: 73</u>	<u>Kr. 100,181: 25</u>

Skulder:

Lifförs.-Aktiebolaget Thule	Kr. 84,300: 21	Kr. 82,623: 47
Kassaförvaltaren	» 452: 71	» 1,866: 35
Tillgångar öfver skulder	» 15,632: 81	» 15,691: 43
	<u>Kronor 100,385: 73</u>	<u>Kr. 100,181: 25</u>

Inbetalningarna från resp. kommunalnämndsordförande hafva med ett enda undantag skett före 1 mars; från Grafva den 18 mars.

Brandförsäkringsbref i Svea å hus och inventarier för tillsammans 115,000: — kr. med premiekvitto, har företetts och befunnits i ordning.

Som räkenskaperna äro rätt och redigt förda och försedda med fullständiga verifikationer, samt för öfrigt intet är att anmärka mot förvaltningen, så få vi föreslå full ansvarsfrihet åt kommittéerade och räkenskapsföraren för det år denna revision omfattar.

Stora Wåxnäs den 11 juli 1916.

CARL MATTON.

JOH. OLSSON.

GUSTAF ANDERSSON.

Bil. 8.

Uppgift å vägfykrtalet inom Karlstads härads väghållningsdistrikt och Karlstads socken enligt vägfykrtaleslängderna för åren 1912—1916.

	År 1912	År 1913	År 1914	År 1915	År 1916
<i>Inom hela väghållningsdistriktet:</i>					
För jordbruksfastighet	59,439	70,161	67,380	67,537	67,751
» annan fastighet och frälseränta .	36,998	36,629	38,526	40,184	41,759
» inkomst	33,577	38,781	54,053	55,629	83,313
Summa vägfyrkar	130,014	145,571	159,959	163,350	192,823
<i>Inom Karlstads socken:</i>					
För jordbruksfastighet ..	14,109	15,563	12,370	12,495	12,525
» annan fastighet	4,096	4,451	4,411	4,667	4,887
» inkomst	5,276	6,191	7,842	7,005	13,452
Summa vägfyrkar	23,481	26,205	24,623	24,167	30,864

Karlstad i Mellansysslets häradsarkivkontor den 16 febr. 1917.

VICTOR NYMAN.

Bil. 9.

Uppgift å vägfykrtalet inom hemmanen Svinbäcken och Wåxnäs för åren 1912—1916.

	År 1912	År 1913	År 1914	År 1915	År 1916
<i>För jordbruksfastighet:</i>					
inom hemmanet Svinbäcken	250	300	300	300	300
» » Wåxnäs	2,950	3,254	3,254	3,404	3,404
<i>För annan fastighet:</i>					
inom hemmanet Svinbäcken	391	492	492	497	567
» » Wåxnäs	780	973	1,030	1,111	1,111
<i>För inkomst:</i>					
inom hemmanet Svinbäcken .	478	541	555	759	811
» » Wåxnäs	2,631	2,681	2,855	2,848	2,947
Summa vägfyrkar	7,480	8,241	8,486	8,919	9,140

Karlstad i Mellansysslets häradsarkivkontor den 14 maj 1917.

e. f.

BERTIL LINDHOLM.

Bil. 10.

**Uppgift å Debiterad vägskatt i Karlstads härads väghållningsdistrikt
samt Karlstads landsförsamling åren 1912—1916.**

	Debiterad vägskatt			
	i Karlstads härads väg- hållnings- distrikt		i Karlstads lands- församling	
År 1912.....	19,307	43	2,530	44
» 1913.....	20,720	34	2,873	34
» 1914....	21,878	20	2,818	19
» 1915.....	23,590	68	2,801	28
» 1916. ...	30,611	64	4,401	36

Karlstad i Mellansysslets häradskrivarekontor den 19 december 1916.

VICTOR NYMAN.

Bil. 11.

**Uppgift å debiterad vägskatt inom hemmanen Svinbäcken
och Wåxnäs för åren 1912—1916.**

	Debiterad vägskatt			
	inom Svinbäcken		inom Wåxnäs	
År 1912.....	234	64	920	97
» 1913.....	278	91	986	58
» 1914.....	240	71	893	55
» 1915.....	301	44	950	16
» 1916.....	330	72	973	92

Karlstad i Mellansysslets häradeskrivarekontor den 14 maj 1917.

e. f.

BERTIL LINDHOLM.

Bil. 12.

Redogörelse m. m. för Karlstads härads vägkassa.

Utdrag av protokoll, fört vid Karlstads härads vägstyrelsens sammanträde å Stora Wånäs den 11 juli 1916.

Närvarande voro hela vägstyrelsen jämte vederbörande kronofogde och kronolänsman.

§ 1.

Upprättades följande förslag till inkomster och utgifter för vägkassan under år 1917.

Debet.*Inkomster under år 1917:*

Vägskatt som enligt 60 § mom. 3 uti Väglagen påføres de till vägunderhåll in natura icke förpliktigade 97,154 vägfyrk à 24 öre	Kr.	23,318; —
Bidrag av statsmedel enligt 60 § Väglagen till lättnad i vägunderhållet	Kr.	2,878: 84
D:o för broar och färjor	»	492: 60
		<u>3,367: 44</u>
		Kronor 26,685: 44

Kredit.*Utgifter under år 1917:*

Skrivbiträde, kassör och räkenskapsföring	Kr.	600: —
Lösen av vägfyrktalslängd	»	121: —
Styrelsens och revisorers rese- och traktamenten	»	600: —
Vinterväghållningen	»	5,000: —
Färjehållningen	»	4,000: —
Porto och annonser	»	200: —
Diverse bro- och väglagningar	»	3,500: —
Statsbidrag till väghållare in natura	»	2,874: —
Reserveras för vägbyggnaden Hovlanda—Mörmon	»	4,000: —
Krossning av makadamsten	»	4,000: —
Pålningar vid Gravbacken	»	1,000: —
Oförutsedda utgifter	»	790: 44
		<u>Kronor 26,685: 44</u>

Styrelsen har alltså att föreslå vägstämman en uttaxering av 24 öre på

all vägfyrc som icke utgöra vägunderhållet in natura samt ingen uttaxering på övriga vägfyrc.

Som ovan

E. G. LIDBACK.

JOHAN JÖNSSON.

L. G. LARSSON.

C. H. PALMGREN.

A. G. SVENSSON.

Väghållningsskyldige meddelas att de handlingar, som ligga till grund för detta förslag, finnas hos undertecknad tillgängliga, och att den, som har något att emot förslaget erinra, bör därom hit anmäla inom augusti månads utgång. Stora Wåxnäs den 27 juli 1916.

E. G. LIDBACK.

Vägst. ordf.

Rätt utdraget betygar:

E. G. LIDBACK.

Vägst. ordf.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, utsedda revisorer för granskning av Karlstads härads vägkassas räkenskaper för år 1915, få efter fullgörande av detta uppdrag avgiva följande berättelse

Inkomster:

Kassabehållning från 1914	Kr.	7,194: 42	
Kapitalräkning	›	35,248: 48	
Fordringar	›	3,772: 59	
Makadam	›	698: 17	Kr. 47,013: 66
Räntor	›		1,855: 62
Vägs katt ..	›		20,570: 93
			<u>Kronor 69,440: 21</u>

Utgifter:

Vägbyggnad Tolerud—Skåne	Kr.	1,580: 38
› Skåre—Almar	›	349: 80
› Nolgård—Jonsbol	›	2,400: —
Diverse omkostnader	›	3,393: 67
› bro- och vägarbeten	›	1,530: 24
Hammarö färja	›	652: 69
Almars	›	840: 26

Skiveds färja.....	»	423: 20
Färjstuga vid Skived	»	3,782: 35
Snöplogpenningar.....	»	956: 50
Behållning till 1916: Kassabehållning.....	Kr.	208: 46
Kapitalräkning.....	»	30,772: —
Giroräkning.....	»	7,080: 77
Div. inventarier.....	»	5,134: 22
Makadam.....	»	8,005: 44
Balanserade vägarbeten	»	2,330: 23

53,531: 12

Kronor 69,440: 21

Som styrelsen med noggrannhet fullgjort sina åligganden och utgifterna äro nöjaktigt verifierade, få vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för 1913 års räkenskaper och förvaltning.

Utgifts- och inkomststat för år 1917, balanserande på kr. 26,685: 44, hava granskats och funnits utan anmärkning.

Stora Wåxnäs den ¹¹/7 1916.

ALRIK AHLSTRAND.

LUDVIG LARSSON.

LARS GUSTAF LARSSON.

Bil. 13.

Utdrag av vägstyrelsens räkenskaper.

Överskott i Vägkassan:

1 Jan. 1912	Kr.	42,137: 34
1 » 1913	»	32,249: 71
1 » 1914	»	33,717: 20
1 » 1915	»	35,248: 48
1 » 1916	»	32,090: 66

Karlstad den 7 juni 1917.

J. NORÉUS.

C. LIDBERG.

Bil. 14.

Utredning

angående vägunderhåll tillhörande Karlstads socken med hänsyn till förslag om socknens skiljande från Karlstads härads väghållningsdistrikt och förenande med Karlstads stad.

Inom Karlstads socken fullgöres vägunderhåll av hemman *utom* socknen, vilket väghållningsbesvär vid en eventuell överflyttning överföres till den gemensamma kommunen. Detta vägunderhåll omfattar å:

Väg vid <i>Kroppkärr</i> , 453 mtr (väghållare är 2 mtl. Hammar i Hammarö socken) med ett uppskattningsvärde	.....	Kr.	173: 53	
Väg vid <i>Kroppkärr</i> , 398 mtr (väghållare är 1 mtl. Östra Tye i Hammarö socken) med ett uppskattningsvärde av »			156: 14	
Väg mellan <i>Edsgatan och Kroppkärr</i> , 1,738 mtr (väghållare är 1 mtl. Färjestad i Grava socken) med ett uppskattningsvärde av		»	303: 96	
Väg vid <i>Rudsberget</i> , 486 mtr (väghållare är Hjärpetan i Grava socken) med ett uppskattningsvärde av		»	140: 53	774: 16
Härtill kommer underhållet av inom socknen belägna broar, uppskattade till en årlig underhållskostnad av		Kr.	231: —	
Vidare befrias vägdistriktet från vinterväghållningen inom Karlstads socken, varigenom besparas		»	176: 60	
		Summa Kr.	1,181: 76	
Häriifrån avgår statsbidraget, som år 1916 utgått med.		»	150: 77	
		Återstår Kr.	1,030: 99	

Med en eventuell överflyttning upphör Karlstads sockens bidrag till vägkassan. Denna minskning i vägskatt utgör efter medeltalet för de senaste fem åren .....

Kr.	3,084: 92
-----	-----------

Vidare övertager vägdistriktet underhållet av den vägdelen vid Smedbergsände inom Grava socken om 194 mtr, som nu underhålles av Lövnäs i Karlstads socken med ett uppskattningsvärde av 28 kronor 80 öre, vilket bör minskas med statsbidraget 4 kr. 32 öre, då verkliga kostnaden för distriktet utgör .....

»	24: 48	3,109: 40
---	--------	-----------

Den lindring i väghållningsbesväret, som vägdistriktet skulle vinna utgör enligt förestående beräkning 1,030 kr. 99 öre, under det att frångången vägskatt och övertaget vägunderhåll skulle uppgå till 3,109 kronor 40 öre.

Karlstad den 1 juni 1917.

J. NORÉUS.

C. LIDBERG.

Bil. 15.

**Uppgift å uttaxeringen efter bevillningskronor i Karlstads stad
för åren 1912—1916.**

	Bev.-kr:s antal	Uttaxering pr bev.-kr.	S:a uttaxering pr bev.-kr.	Uttaxerade belopp	Summa uttaxering
År 1912:					
För prästerskapet		—: 12		9,798: 62	
» kyrko- och skol- väsendet	81,655: 20	—: 37		30,212: 42	
För övriga ändamål.....		7: 03	7: 52	<u>574,036: 06</u>	614,047: 10
År 1913:					
För prästerskapet		—: 11		9,441: 67	
» kyrko- och skol- väsendet	85,828: 97	—: 34		29,181: 84	
För övriga ändamål		6: 26	6: 71	<u>537,289: 35</u>	575,912: 86
År 1914:					
För prästerskapet		—: 10		9,790: 36	
» kyrko- och skol- väsendet	97,904: 32	—: 37		36,224: 60	
För övriga ändamål.....		6: 13	6: 60	<u>600,153: 48</u>	646,168: 44
År 1915:					
För prästerskapet		—: 10		10,226: 59	
» kyrko- och skol- väsendet	102,264: 36	—: 37		37,837: 81	
För övriga ändamål.....		6: 23	6: 70	<u>637,106: 96</u>	685,171: 36
År 1916:					
För prästerskapet		—: 10		10,492: 06	
» kyrko- och skol- väsendet	104,914: 41	—: 38		39,867: 48	
För övriga ändamål.....		6: 43	6: 91	<u>674,599: 66</u>	724,959: 20

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 23 december 1916.

H. WESTLIN.

Bil. 16.

Uppgift å uttaxeringen efter bevillningskronor i Karlstads landsförsamling för åren 1912—1916.

	Bev.-kr:s antal	Uttaxering pr bev.-kr.	Uttaxerade belopp	Summa uttaxering
År 1912: för prästerskapet			2,040: 19	
» kyrko- och skolväsendet)		5: 50	6,843: 27	
» övriga ändamål	3,084: 90		7,279: 63	16,163: 09
År 1913: för prästerskapet			2,031: 53	
» kyrko- och skolväsendet)		4: 80	8,123: 60	
» övriga ändamål	3,483: 58		9,115: 85	19,270: 98
År 1914: för prästerskapet			2,005: 27	
» kyrko- och skolväsendet)		5: 80	7,091: —	
» övriga ändamål	3,798: 93		9,889: 47	18,985: 74
År 1915: för prästerskapet			2,398: 12	
» kyrko- och skolväsendet)		6: 50	7,347: —	
» övriga ändamål	3,595: 84		14,927: —	24,672: 12
År 1916: för prästerskapet			2,890: 21	
» kyrko- och skolväsendet)		4: 50	9,623: 01	
» övriga ändamål .. . . . .)	5,573: 48		14,014: 77	26,527: 99

Edsgatan den 7 april 1917.

GUSTAF OLSSON.

Ordförande i Karlstads landsförsamlings kommunalnämnd.

Bil. 17.

Karlstads stads tillgångar och skulder åren 1912—1916.

Den 31/12 år	Tillgångar:			Summa:	Skulder:		Tillgångar över skulder:
	Stadens:	Fattigvårdens:	Övriga tillgångar:		Den 31/12 år	Kronor:	
1912	424,738: 14	174,971: 53	7,823,248: 75	8,422,958: 42	1912	5,965,435: 93	2,457,522: 49
1913	434,631: 96	176,298: 94	8,910,208: 67	9,521,139: 57	1913	7,038,413: 65	2,432,725: 92
1914	444,585: 89	177,144: 15	8,871,179: 74	9,492,909: 78	1914	6,989,161: 37	2,503,748: 41
1915	523,335: 65	181,695: 19	8,334,473: 47	9,044,504: 31	1915	7,174,985: 76	1,869,518: 55*)
1916	603,920: 41	137,780: 13	8,883,881: 43	9,625,581: 97	1916	7,913,164: 04	1,712,417: 93

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 2 juni 1917.

H. WESTLIN.

*) Minskningen föranledd av nedskrivning av tillgångarne, huvudsakligast jord och tomter.

*Bil. 18.***Uppgift å Karlstads stads inkomster och utgifter för åren 1912—1916.**

	Egna inkomster:	Inbetalningar:		Summa:	Utbetalningar:
		Uttaxering:	Lån:		
1912.....	489,391: 39	576,905: 96	326,000: —	1,392,297: 35	1,392,297: 35
1913....	416,600: 84	589,109: 12	500,633: 47	1,506,343: 43	1,506,343: 43
1914.....	480,247: 22	648,711: 11	322,393: 71	1,451,352: 04	1,451,352: 04
1915.....	652,593: 52	738,702: 04	362,000: —	1,753,295: 56	1,753,295: 56
1916.....	714,024: 21	709,142: 60	568,099: 94	1,991,266: 78	1,991,266: 78

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 2 juni 1917.

H. WESTLIN.

*Bil. 19.***Översikt över Karlstads landsförsamlings inkomster och utgifter samt tillgångar och skulder för åren 1912—1916.**

Inkomster:		Utgifter:	
År 1912.....	44,514: 60	År 1912.....	45,298: 86
» 1913.....	25,108: 69	» 1913.....	29,823: 14
» 1914.....	19,906: 52	» 1914.....	25,627: 30
» 1915.....	21,591: 15	» 1915.....	29,521: 96
» 1916 ...	39,114: 16	» 1916.....	41,647: 64

Tillgångar*) den 31 dec.	Fastigheter och inventarier:	Övriga tillgångar:	Summa:	Skulder*) den 31 dec.
år 1912.....	35,571: 14	1,868: 39	37,439: 53	år 1912 ... . 27,471: 78
år 1913.....	41,014: 39	3,666: 80	44,681: 19	år 1913..... 35,845: 47
år 1914.....	40,620: 39	6,603: 52	47,223: 91	år 1914..... 36,851: 46
år 1915.....	40,176: 37	11,781: 33	51,957: 70	år 1915..... 40,044: 90
år 1916.....	42,586: 01	9,718: 41	52,304: 42	år 1916..... 34,437: 30

Edsgatan den 7 april 1917.

GUSTAF OLSSON.

Ordförande i Karlstads landsförsamlings kommunalnämnd.

*) Förutom ovannämnda tillgångar äger församlingen fem skolhus brandförsäkrade för tillhoppa 42,800 kronor och inventarier däri brandförsäkrade för tillhoppa 4,000 kr. Skulderna för skolhusen (ej upptagna i skulderna härövan) utgöra 20,000 kr.

Bil. 20.

Uppgift å från Karlstads stad till Karlstads landsförsamling utbetalda ersättningar för genom inkorporering av landsförsamlingen frångångna delar.

	Ersättnings- belopp		Anmärkning:
År 1912	2,590	18	Enligt Kungl. Brevet den 19 sept. 1902.
» 1913	2,590	18	Skall utgå t. o. m. 1923.
» 1914	4,096	46	Ökningen — kr. 1,506:28 — grundar
» 1915	4,096	46	sig på Kungl. Brevet den 26 sept. 1913
» 1916	4,096	46	och skall utgå t. o. m. år 1933.

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 23 december 1916.

H. WESTLIN.

Bil. 21.

Uppgift å kostnaden för fattigvården i Karlstads stad åren 1912—1916.

	Bruttokostnad:	Nettokostnad:
År 1912.....	154,910: —	135,430: —
» 1913.....	163,089: —	167,420: —
» 1914.....	170,873: —	131,537: —
» 1915.....	209,485: —	174,905: —
» 1916.....	—	222,120: —

Karlstad den 30 december 1916.

A. W. ADDE.

Fattigvårdssysselman.

Bil. 22.

**Statistisk uppgift över personer, som åtnjutit fattigunderstöd av Karlstads stad
under åren 1912—1916.**

	1912	1913	1914	1915	1916
A. Barn (under femton år), för vilka understöd utgått direkt och ej till föräldrarna	94) 10f)	147	164	166	
B. Äldre personer utan minderåriga, oförsörjda barn	533	611	564	615	
C. Äldre personer med minderåriga oförsörjda barn:					
äldre personer	288	214	266	294	
tillhörande barn	381	485	483	447	
Summa	1,306	1,457	1,477	1,522	
Därav annat fattigvårdssamhälle tillhöriga	122	146	134	145	
Personer med varaktigt understöd:					
Fullt försörjda	405	477	521	658	
Delvis understödda	576	661	689	616	
Personer med tillfälligt understöd	325	319	267	248	
Summa	1,306	1,457	1,477	1,522	

Karlstad den 30 december 1916.

A. W. ADDE.
Fattigvårdssyssloman.

Bil. 23.

**Uppgift å kostnaderna för fattigvården i Karlstads landsförsamling under
åren 1912—1916.**

År:	Kostnadssumma:
1912	7,736: 85
1913	9,192: 30
1914	7,336: 96
1915	9,733: 23
1916	7,913: 33

Edsgatan den 7 april 1917.

GUSTAF OLSSON.
Ordförande i Karlstads landsförsamlings kommunalnämnd.

Bil. 24.

Uppgift rörande Karlstads stads poliskår.

Kåren består av:

- 1 1:ste Poliskommissarie och Stadsfiskal.
- 1 2:dre »
- 4 Överkonstaplar.
- 1 Detektivkonstapel.
- 1 Rådhusvaktmästare.
- 24 Konstaplar.
- 5 » extra.
- 2 » distrikts.

Personalkostnaderna för år 1916 utgjorde tillsammans kr. 73,451: 48.

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 23 december 1916.

H. WESTLIN.

Bil. 25.

Uppgift å kostnaderna för polisväsendet i Karlstads landsförsamling under åren 1912—1916.

År.	Kommunens bidrag:	Statsbidrag:	Summa:
1912	250: —	250: —	500: —
1913	250: —	250: —	500: —
1914	150: —	150: —	300: —
1915	300: —	300: —	600: —
1916	400: —	400: —	800: —

Edsgatan den 7 april 1917.

GUSTAF OLSSON.

Ordförande i Karlstads landsförsamlings kommunalnämnd.

Bil. 26.

Uppgift å fonder, tillhörande Karlstads stad, upptagna med de belopp, vartill samma fonder uppgingo den 31 december 1915.*Drätselkammarens fonder:*

Flitpremierfonden	2,443: 69
C. A. Fablgrens stipendiefond	6,049: 14
Amecitiefonden	1,506: 30
Mellqvistska fonden för studier	10,478: 77
» » » slöjd	11,372: 51

Setterbergiska fonden.....	10,000: —
C. A. Fahlgrens donationsfond	28,730: 83
Hjalmar Lagerlöfs fond	110,098: 61
Eneströmska fonden	174,710: 71
Götbergiska fonden.....	30,000: —
Clarholmska fonden	10,225: —
Palmgrenska fonden	20,900: —
Venströmska fonden	18,459: 21
Bergerska fonden.....	3,135: —
Lagerlöfska fonden för sjuksköterskor.....	5,320: —
Mæchels gåva.....	2,000: —
Donationsjordsfonden	17,410: 67
Brandkårens kassa.....	2,127: 12
Konstutställningsfonden	1,565: 60
Fonden för Östra bron.....	2,995: 07
Axel Nermaus fond.....	25,000: —

Kronor 494,528: 23

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 23 december 1916.

H. WESTLIN.

Bil. 27.

Uppgift å fonder, tillhörande Karlstads stad, upptagna med de belopp, vartill samma fonder uppgingo den 31 december 1916.

Fattigvårdens fonder:

Thure och Malvina Sandelins understödsfond ..	74,000: —
Austrinska fonden	750: —
Clarholmska fonden.....	8,475: 60
Bergmanska fonden.....	1,500: —
Gratifikationsfonden.....	10,171: 85
Kjellmanska fonden	2,125: —
Lindqvistska fonden	550: —
Marie Larsdotters-fonden	2,000: —
Lisa Larsdotters-fonden	3,509: 23
Sundströms fond	3,000: —
Tinglöfska fonden	3,400: —
Vetterstettska fonden	1,200: —
Sjöstedtska fonden.....	1,500: —
Fahlgrenska fonden.....	2,900: —
D. W. Göbles fond.....	1,050: —
Grundströmska fonden	6,000: —
Sven O. Petterssons fond.....	2,297: 50

Mellqvistska fonden.....	1,250:—
Vibeliska fonden	1,666:67
Zanderska fonden	1,500:—
Nödhjälpsfonden	1,270:38
Joh:a Olssons fond	108:34
Rumnfeltska fonden	100:—
Göthlinska fonden	300:—
Sundbergska fonden	6,805:48
Outdelade fondräntor	615:14

Kronor 138,045:19

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 23 december 1916.

H. WESTLIN.

Bil. 28.

Uppgift å fonder, tillhörande Karlstads stad, upptagna med de belopp, vartill samma fonder uppgingo den 31 december 1915.

Folkskolestyrelsens fonder:

Nilsonska fonden	6,712:81
Fahlgrenska fonden.....	6,074:41
Grundströmska fonden	11,053:69
Geijerska fonden	1,007:38

Kronor 24,848:29

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 23 december 1916.

H. WESTLIN.

Bil. 29.

Avskrift av avskrift.

Kongl. Maj:ts Nådiga Resolution i anledning af ett utaf vederbörande Nämnd upprättadt förslag till lönereglering för *presterskapet i Karlstads stads- och lunds församlingars pastoral* af Karlstads stift och Wermlands län; Öfver hvilket förslag församlingarne och presterskapet blifvit hörde samt stiftets Domkapitel, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet och Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarkollegium inkommit med underdåniga utlåtanden; Gifven Stockholms Slott den 14 April 1882.

Kongl. Maj:t har tagit detta ärende i öfvervägande och vill härmed i nåder förordna som följer:

§ 1.

Till presterskapet utgöres årligen:

a) inom *stadsförsamlingen*: Fyrahundratjugu kubikfot råg, Fyrahundratjugu kubikfot korn, Ett-tusensexhundraåttatio kubikfot hafre och Tvåtusenfem kronor, som fördelas efter de genom Nådiga Brevvet den 24 maj 1877 fastställda grunder för kommunalutskyldernas utgörande i staden Karlstad; och

b) inom *landsförsamlingen*: dels Åttatio kubikfot råg, Åttatio kubikfot korn och Trehundratjugu kubikfot hafre, som fördelas å all tiondeskyldig jordbruksfastighet efter de bevillningstaxeringsvärden, hvilka varda gällande för året näst före det, då tillämpning af denna lönereglering vidtager, och inom hemmanen efter fyrktalet, dels Trehundraåttatio kronor, som fördelas å samtliga skatteskyldige i förhållande till det hvar och en påförda fyrktal.

§ 2.

För Alsters qvarn med åtta par stenar erlägges årligen Sexton kubikfot råg och för Alsters sågverk Fyratio kronor, så länge dessa verk i deras nuvarande skick drifvas.

För verk eller inrättning, som framdeles anlägges eller väsentligen förändras, skall, efter jemförelse med hvad af andra dylika utgår, afgift erläggas enligt öfverenskommelse eller vederbörande embetsmyndighets pröfning.

§ 3.

Jordtorpare betala en hvar årligen En krona femtio öre.

§ 4.

Hvar och en, som utgör mantalspeuningar, med undantag af gemenskapen vid indelta krigsmakten och dess husfolk, betalar årligen man Femtio öre och qvinna Tjugufem öre.

§ 5.

Af gemenskapen vid indelta krigsmakten erlägger årligen en hvar för sig och sitt husfolk, i ett för allt, lösen för ett mandagsverke efter årets markegångspris i länet, men knekten befrias från all afgift för de år, då han är utöfver fyra månader till tjenstgöring kommenderad.

§ 6.

Från deltagande i utgörandet af ofvan stadgade afgifter är församlingarnas presterskap befriadt för sina boställen och öfriga löneförmåner.

§ 7.

Af förenämnda aflöningsmedel erhåller

Komministern Etthundrasextiofem kubikfot råg, Etthundrafyrtio kubikfot korn, Sexhundra kubikfot hafre samt Ettusentrehundratretiofem kronor; och återstoden tillfaller *Kyrkoherden*, som innehar löningsjordarne å Galgberget, Långön, Örsholmen och Tormestad, af hvilka jordlägenheten å Örsholmen skall i författningsenlig ordning utarrenderas, uppbär räntan å köpeskillingen för en försåld tiondelada, och fortfarande eger åtnjuta den honom anslagna vederlagsspanmål, 4 kubikfot 4,62 kannor råg, 4 kubikfot 4,62 kannor korn och 17 kubikfot 8,50 kannor hafre.

Härförutom skola *Kyrkoherden* och *Komministern* af församlingarne förses med boställen, lämpade efter vederbörandes samhällställning och ortens förhållanden, eller ock erhålla tillräcklig hyresersättning, hvars belopp, i brist af åsämjande, skall bestämmas i den ordning, som för afgörande af tvist rörande prest-rättigheters utgörande är stadgad, skolande hyresmedlen utgå med Åttatiofyra procent af stadsförsamlingen och Sexton procent af landsförsamlingen samt fördelas inom stadsförsamlingen efter den i § 1 mom. a. häröfvan bestämda grund och inom landsförsamlingen å samtliga skatteskyldige i förhållande till det hvar och en påförda fyrktal.

§ 8.

Mot erläggande av ovan stadgade löneavgifter skall all betalning till presterskapet för särskilda tjänsteförrättningar upphöra, men presten är berättigad att till de förrättningar, hvilka han på anmodan verkställer utom stadens område, varda hemtad och derefter till sin bostad återförd, dock gäller sådant vid socknebud endast när å ställe, der biträdet påkallas, häst finnes.

§ 9.

De i spanmål bestämda löne-medlen lösas efter tioårigt medelmarkegångspris samt uppbäras och redovisas, jemte penningavgifterna, på sätt och i den ordning 11 § i Förordningen den 11 Juli 1862 stadgar.

§ 10.

Denna löneroglering gäller under en tid af Femtio år, räknad från och med den 1 nästkommande Maj, samt tillämpas så snart Kyrkoherde i pastoratet blifvit utnämnd och tjensten tillträdt.

Hvilket vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

OSCAR.

(L. S.)

C. G. Hammarskjöld.

Resolution i anledning af ett utaf vederbörande Nämud upprättadt förslag till löneroglering för presterskapet i Karlstads pastorat.

Vidimeras ex officio:

J. SCHRÖDERHJELM,

Registrator i Eckles.-Dep.

Vidimeras ex officio:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Bil. 30.

På begäran meddelas härmed att Domprostens bostad är inrymd i gården N:o 115 som äges af Karlstads stads- och landsförsamlingars pastorat. Att pastoratet betalar till sig själf hyra för ifrågavarande bostad. Att denna hyra utgår med 84 proc. från stadsförsamlingen och 16 proc. från landsförsamlingen; att komministerns bostad är inrymd i en gård som tillhör Karlstads drätselkammare samt att landsförsamlingen betalar hyra efter samma proportion som för domprostbostaden. Dessa proportioner ifråga om bostäder för domprosten och komministern äro bestämda i den Kungl. resolutionen af den 14 april 1882.

Hvad angår församlingarnes gemensamma kyrka så äges denna af stiftet, församlingarna betala hyra, före reparationen 2,000 kr. årligen, efter reparationen blir nog hyran mellan 3- å 4,000 kr. Hyressumman fördelas mellan församlingarna efter den formel som återfinnes i § 7 af gällande kyrkostämmoförordning.

Karlstad den 20 juni 1917.

G. JAKOBSSON.

Bil. #1.

Härmed får jag överlämna infordrade uppgifter rörande Karlstads stads folkskoleväsen.

Staden bildar ett skoldistrikt för sig, vars folkskoleväsen samt frågor om uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn omhänderhavas av Karlstads Folkskolestyrelse jämlikt lagen den 25 juni 1909.

Staden har följande skolhus, som användas till såväl folk- som småskola:

Gamla folkskolan, inrymmande 6 folkskolesalar, 4 småskolesalar, 2 slöjdsalar för flickor samt 2 rum för folkskolebiblioteket, brandförsäkrad för 50,000 kr.

Tjäderskolan, inrymmande 8 folkskolesalar, 4 småskolesalar, skolkökslokal samt (i särskild byggnad) slöjdsal för gossar, brandförsäkrad för 70,000 kr.

Herrhagsskolan, inrymmande 24 folkskolesalar, 6 småskolesalar, 1 naturkunnighetssal, 1 teckningssal, 1 sång- och samlingssal, 4 slöjdsalar för flickor, 2 träslöjdsalar och 1 metallslöjdsal för gossar, 2 skolkökslokaler med en gemensam matsal, skolbad samt lärare- och expeditjonsrum.

Herrhagsskolans gymnastiksal i särskild byggnad inrymmer förutom gymnastiksalen två avklädningsrum.

Herrhagsskolans byggnader äro tillsammans brandförsäkrade för 382,100 kr.

Dessutom har folkskolan fått för sitt behov upplåten övra våningen av Gamla flickskolan, där f. n. 3 lärosalar och 1 sal för pappslöjd äro tagna i bruk.

Utom lärorum, som användas vid undervisning i naturkunnighet, gymnastik, sång, slöjd, teckning och huslig ekonomi disponerar folkskolan således f. n. över tillsammans 55 lärosalar; men då klassernas antal höstterminen 1916 utgjorde 66, måste innevarande läsår 11 klassrum användas av 2 klasser vardera.

Lärarepersonalen utgjordes vid 1916 års slut av:

16 ordinarie folkskollärare.

3 e. ordinarie folkskollärare.

17 » folkskollärarinnor.

2 e. » »

1 vik. folkskollärarinna på vakant ord. plats.

27 småskollärarinnor.

Då därjämte äro anställda:

6 lärarinnor i kvinnlig slöjd,

3 » i huslig ekonomi,

1 lärare i gymnastik,

1 lärarinna i gymnastik,

så utgör sammanlagda lärareantalet 77, vilka under samma år uppburo en konstant avlöning av 136,572:86 kr.

Lönerna utgå efter följande lönegrader:

Ordinarie folkskollärare 1,800, 2,000, 2,300 och 2,700 kronor.

E. o. d:o 1,400 kronor.

Ordinarie folkskollärarinna 1,500, 1,600, 1,750 och 1,900 kronor.

E. o. d:o 1,200 kronor.

Småskollärarinna 1,000, 1,100, 1,250, 1,400 kronor.

Slöjdlärarinna 1,100, 1,200, 1,300 1,400 kronor.

Lärarinna i huslig ekonomi 1,200, 1,300, 1,400 och 1,500 kronor.

Uppflyttning i högre lönegrad sker efter 5, 10 och 15 års oförvitlig tjänstgöring. Lön utgår för en tjänstgöringstid av 8 månader, och är i densamma inberäknad ersättning för alla naturaprestationer.

Av följande sammanställning framgå *utgifterna för stadens folkskoleväsen under de senaste fem åren* och huru dessa blivit täckta.

År	Genom utdebitering	Anslag från staten	Räntor m. m.	Summa utgifter	Uttaxering å bev.-kr.
1911	156,476 94	38,026 99	2,534 04	179,788 49	2 05
1912	131,595 20	39,488 07	3,006 70	184,888 97	1 68
1913	123,133 69	49,299 23	3,218 82	173,777 68	1 43
1914	149,045 64	44,182 27	3,310 88	199,426 70	1 33
1915	123,672 97	59,506 67	3,498 39	187,659 74	—

Antal skolpliktiga barn och antalet i folkskolan undervisade barn hava under samma femårsperiod varit:

År	Antal i skolan under året underv. barn	Skolpliktiga barn
1911	2,237	2 691
1912	2,346	2,712
1913	2,385	2,755
1914	2,443	2,881
1915	2,446	3,087

Omkring 25 av landsförsamlingens skolpliktiga barn åtnjöto under år 1915 undervisning i stadens skolor, och voro samtidigt ungefär lika stort antal av stadens skolpliktiga barn inskrivna i landsförsamlingens skolor.

Staden äger följande fonder, varav räntan enligt särskilda föreskrifter årligen användes för skolan och dess lärjungar:

Nilssons	fond som den 31 decemper 1916 utgjorde	6,712: 81 Kr.
Fahlgrens	» » » » » » » »	6,074: 41 »
Geijers	» » » » » » » »	1,007: 38 »
Grundströms	» » » » » » » »	11,053: 69 »
Flitpremiefonden	» » » » » » » »	2,443: 69 »

Folkskolans skulder överfördes från 1913 års början till drätselverket och äro upptagna i dess räkenskaper.

Karlstad den 17 januari 1917.

BROR A. LARSON.

Bil. 32.

Till

Herr Rådman C. Lidberg,

Karlstad.

Med anledning av herr rådmans skrivelse beder jag få meddela att Karlstads landsförsamling har 5 skolhus samt en för skola inredd sal i herrgårdsbyggningen på Widön. Av dessa är skolhuset på Gäverön i gott skick. Skolhuset vid Alster är nytt och fullt modernt; skolhuset vid Kroppkärr är gammalt och omodernt, dessutom alldeles otillräckligt för barnantalet i Kroppkärrs skolområde. Detta skolhus måste ombyggas eller tillbyggas så att man får ytterligare en folkskolesal och två småskolesalar, tamburer samt lokaler för slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. Därtill måste uppföras bostadslägenheter för en folkskollärare med tre rum och kök samt två småskollärarinnor för vardera rum och kök ävensom bostad för städerska.

Bergviks skolhus är gammalt och omodernt och måste ombyggas eller tillbyggas så att man får en småskolesal, lokaler för gymnastik, slöjd och huslig ekonomi samt bostad för småskolelärarinnan, bestående av 1 rum och kök, dessutom tamburer för alla lokaler.

Dingelsundets skolhus består endast av en skolsal samt ett rum och kök för lärarinnan. Detta skolhus måste ombyggas eller tillbyggas så att man erhåller en småskolesal, bostad för en folkskollärare bestående av 3 rum och kök samt bostad för en småskollärarinna, bestående av 1 rum och kök.

På Widön är allt i blivande och sannolikt är att där måste uppföras ett nytt, modernt skolpalats.

Beträffande barnantalet har Gäveröns skolområde 6 barn, Alsters skolområde 21 barn, Kroppkärrs skolområde 112 barn, Bergviks skolområde 100 barn, Dingelsundets skolområde 22 barn och Widö skolområde 48 barn. Folkskollärares antal är 3 och småskollärarynnornas antal är 6, men så snart som gjörligt är måste de mindre folkskolorna på Dingelsundet och Widön delas så att på vardera stället inrättas en folkskola och en småskola så att ytterligare tvänne folkskollärare måste tillsättas.

Folkskolans lärare hava i lön 100 kr. över lön efter lag. Småskollärarynnorna hava lön efter lag med 100 kr. tillägg för lärarynnorna på Dingelsundet och Widön som sköta mindre folkskolor.

Folkskolebudgeten inom Karlstads landsförsamling är för innevarande år 19,611:05 kr.

Karlstads landsförsamlings folkskola äger inga fonder.

Med utmärkt högaktning.

G. JAKOBSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 januari 1918.

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vederbörande kommittérades betänkande och förslag i fråga om inkorporering helt eller delvis av Karlstads socken med Karlstads stad; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte biträda reservanternas herrar Clarholms, Vendels och Lindholms förslag och således besluta att ingå till Kungl. Maj:t med underdånig hemställan om Karlstads sockens i dess helhet införljvande med Karlstads stad;

samt att stadsfullmäktige måtte bevilja hälften av kostnaderna för kommitténs arbete med 446 kronor 80 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Mot detta beslut reserverade sig herr Noréus, som yrkade bifall till kommittérades förslag.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 mars 1918.*

§ 32.

Se-lan Konungens befallningshavande i länet genom magistraten infordrat stadsfullmäktiges yttrande i anledning av en av förste provinsialläkaren S. Alvinzi hos länsstyrelsen gjord framställning rörande inkorporering helt eller delvis av landsförsamlingen med staden samt, efter överenskommelse med landsförsamlingen särskilda inkorporeringskommittierade blivit för båda kommunerna utsedda med uppdrag att verkställa utredning i saken, hade dessa kommittierade i ett den 13 november 1917 avgivet utlåtande föreslagit stadsfullmäktige i Karlstad och socknemännen i Karlstads socken att, under förutsättning att den andra kommunen fattade samma beslut, ingå till Kungl. Maj:t med hemställen, att Karlstads socken skulle, under i utlåtandet närmare angivna betingelser, i kommunalt, administrativt och judiciellt hänseende införlivas med Karlstads stad, men att med socknens införlivande med staden i ecklesiastikt hänseende skulle, utom vad anginge skolväsendet, tillsvidare anstå, samt att, därest detta förslag ej bifölles, kommunerna skulle besluta, att med staden skulle, i kommunalt, administrativt, judiciellt och ecklesiastikt hänseende införlivas inom Karlstads socken belägna dels hittills ej inkorporerad del av hemmanet Våxnäs och dels hemmanet Svinbäcken.

Mot kommittéförslaget i vad detsamma avsåge inkorporering under viss förutsättning av allenast viss del av Våxnäs samt Svinbäcken hade av kommitténs ledamöter borgmästaren K. J. Lindholm, lasaretsöverläkaren P. Clarholm och lektorn V. Vendel anmält reservation, och hade drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet biträtt denna reservation.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige nu hade att yttra sig i detta ärende, beslöt, efter lagen del av handlingarna, att i likhet med drätselkammaren förorda reservationen; och hemställde utskottet fördenskull

att stadsfullmäktige måtte, under förutsättning att Karlstads landsförsamling fattar enahanda beslut, ingå till Kungl. Maj:t med hemställen, att Karlstads socken skall, under i kommittéutlåtandet närmare angivna betingelser, i kommunalt, administrativt och judiciellt hänseende införlivas med Karlstads stad, samt att med socknens införlivande med staden i ecklesiastikt hänseende må, utom vad angår skolväsendet, tillsvidare anstå;

samt att stadsfullmäktige måtte bevilja hälften av kostnaderna för kommittéarbetet med 446 kronor 80 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drättselkammarens framställning om anslag för inlösen av från bankrevisor E. Svensson exproprierad fastighet.

Utdrag av protokoll, hållet hos drättselkammaren i Karlstad den 28 januari 1918.

§ 21.

Sedan Karlstads stad genom Kungl. Maj:ts dom blivit ålagd att lösa bankrevisorn Edvin Svenssons fastighet 797¹¹/₁₀₀ kvadratmeter av ägofiguren n:o 282 i Tormestad, vilket område inginge tomterna n:ris 37, 38 och 39 i kvarteret Uttern i stadsdelen Östra Haga, samt vederbörlig expropriationsnämnd den 23 oktober 1917 bestämt och Karlstads rådhusrätt genom utslag den 19 nästpåföljande november fastställt den ersättning, som staden hade att utgiva till bankrevisorn Svensson, beslöt nu drättselkammaren ingå till stadsfullmäktige med anmälan, att kostnaderna härför utgjorde:

Lösen för fastigheten..	42,600: —
Ersättning till Svensson enligt rådhusrättens utslag	600: —
Kostnad för expropriationsnämnden	590: —
Ombudskostnad och protokollslösen.	152: 50

Kronor 43,942: 50

Och beslöt drättselkammaren hemställa,
att stadsfullmäktige måtte för bestridande av kostnaderna för inlösen av bankrevisorn Edvin Svenssons ifrågavarande fastighet bevilja 43,942 kronor 50 öre att anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 mars 1918.

Med tillstyrkande av en av drättselkammaren i ärendet gjord framställning, däröver beredningsutskottet nu hade att yttra sig, beslöt utskottet hemställa,
att stadsfullmäktige måtte för bestridande av kostnaderna för expropriation av bankrevisor E. Svensson tillhöriga 797 ¹¹/₁₀₀₀ kvadratmeter av ägofiguren n:o 282 i Tormestad bevilja ett belopp av 43,942 kronor 50 öre att anskaffas genom upplåning.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående anställande av en förste stadsbokhållare.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 4 februari 1918.

§ 5.

I sitt den 26 november 1917 avgivna yttrande över vederbörande kommitté-rades förslag till ordnande av stadens tekniska ledning hade drätselkammaren bland annat anfört följande:

«Beträffande kommitté-rades förslag, att drätselkammaren skulle övertaga skötseln av vattenlednings- och avloppsverken samt trädgårdsstyrelsens verksamhet, hade drätselkammaren intet däremot att invända. Detta medförde visserligen, att en ny arbetskraft bleve behöfelig å stadskamrerarekontoret, men hade drätselkammaren sig bekant, att, om vattenlednings- och avloppsverken ej överflyttades till drätselkammaren, en sådan arbetskraft i stället bleve erforderlig på vattenlednings- och belysningsverkens kontor.»

Sedan stadsfullmäktige den 17 sistlidne januari beslutat ifrågavarande överflyttning till drätselkammaren av vattenlednings- och avloppsverkens förvaltning, hade nu drätselkammaren beslutat att från och med den 1 april 1918 anställa en förste stadsbokhållare å stadskamrerarekontoret med en avlöning av 2,400 kronor om året, varav 1,600 kronor i lön och 800 kronor i tjänstgöringspenningar, jämte två ålderstillägg å lönen, vardera å 300 kronor, efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring; och beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte för innevarande år bevilja 1,800 kronor för avlöning av en förste stadsbokhållare;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 mars 1918.

§ 134.

Beredningsutskottet, som hade att yttra sig över en av drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjord framställning angående anställande av en förste stadsbokhållare, beslöt att med förordande av densamma hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för innevarande år till avlöning åt en förste stadsbokhållare bevilja ett belopp av 1,800 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens förslag angående ändring av §§ 2 och 3 i instruktionen för stadskamreraren.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 8 februari 1918.

§ 6.

Med anledning av drätselkammarens beslut om anställande av en förste stadsbokhållare å stadskamrerarekontoret och på grund av överflyttande till drätselkammaren av åtskilliga delegationers och styrelser räkenskaper erfordrades vissa ändringar i instruktionen för stadskamreraren; och beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte godkänna följande ändringar i den för stadskamreraren den 21 oktober 1915 antagna instruktionen:

§ 2: orden «vilken tillika är kassakontrollant» utgå, i punkt 7 utgå orden: «samt i kontrollkassabok införa såväl dessa som alla till drätselverket inflytande medel, i vilket senare fall han skall förse stadskassörens kvitton med annotation»,

punkt 8: «att för varje dag nedsummera kontrollkassaboken och jämföra den med stadskassörens kassaräkning» utgå helt och hållet,

punkt 29 erhåller följande ändrade lydelse: «att föra räkenskaperna för vattenverket, hälsovårdsnämnden, dispensärstyrelsen, flickskolan, brandväsendet, trädgårdsstyrelsen, saluhallsstyrelsen, avloppsverket, polisväsendet, centralförrådet och stadens fonder samt livsmedelsnämndens kassaräkning»,

§ 3 erhåller följande ändrade lydelse: «Stadskamreraren är jämte stadskassören och lika med denne ansvarig för alla de utbetalningar, som göras efter det desamma av stadskamreraren utanordnats».

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 mars 1918.*

§ 35.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren anhållit om godkännande av vissa av kammaren beslutade och i § 6 av dess protokoll för den 8 februari 1918 närmare angivna ändringar av 2 och 3 §§ i instruktionen för stadskamreraren.

Beredningsutskottet som icke fann anledning till erinran mot framställningen, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande av drätselkammaren föreslagna ändringar av 2 och 3 §§ i instruktionen för stadskamreraren.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Brandstyrelsens framställning angående ändring av § 52 av för staden
gällande brandordning.**

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Brandstyrelsen har hos Drätselkammaren begärt, att för brandväsendets räkning erforderlig bokföring på grund af anförda skäl måtte öfverflyttas till stadskassan.

Då emellertid i § 52 andra stycket (före brandordningens omredigering § 54) stadgas, att det åligger vice brandchefen ombesörja denna bokföring, synes det brandstyrelsen, att den begärda ändringen af sättet för berörda räkenskapers förande icke kan göras, med mindre än ifrågavarande bestämmelse i brandordningen upphäfves.

Brandstyrelsen får därför hemställa,

att Stadsfullmäktige för sin del ville godkänna en sådan ändring af § 52 i stadens brandordning, att däri intagen bestämmelse om vice brandchefens skyldighet att ombesörja för brandväsendet erforderlig bokföring i nämnda § måtte utgå.

Karlstad den 20 januari 1918.

Å Brandstyrelsens vägnar:

EMIL ANKERS.

Ordförande.

Per Ågren.

Utdrag av protokoll, hållet vid Stadsrevisionens i Karlstad sammanträde den 13 oktober 1917.

§ 3.

Föredrogs rapport från sifferrevisorn hr Åhgren angående verkställd granskning av — — — brandstyrelsens — — — räkenskaper för år 1916; och skulle däri framställt förslag, att brandstyrelsens räkenskaper måtte fullständigt överslyttas från styrelsen till drätselkammaren, på sätt redan skett med vissa andra delegationers räkenskaper, delgivas brandstyrelsen för den åtgärd, som styrelsen funne lämplig.

Som ovan.

In fidem:
TH. PETTERSSON.

Rätt utdraget, intygar:

TH. PETTERSSON.

Rätt afskrifvet, intygar:

PER ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 14 januari 1918.

§ 3.

Brandstyrelsen hade, enär styrelsens räkenskapsväsen vore ordnat på ett i flera avseenden opraktiskt sätt, hemställt, att bokföringen från och med innevarande år måtte övertagas av stadskassan; och beslöt drätselkammaren medgiva, att bokföringen av brandstyrelsens räkenskaper finge från och med årets början överslyttas till stadskassan samt anmoda brandstyrelsen att till stadsfullmäktige ingå med det förslag till ändring i brandordningen, som härav eventuellt påkallades.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 12 mars 1918.

§ 36.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av brandstyrelsen med föranledande av uttalanden av stadsrevisio-

nen och drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjord framställning om godkännande av sådan ändring av 52 § i stadens brandordning, att där intagen bestämmelse om vice brandchefens skyldighet att ombesörja för brandväsendet erforderlig bokföring måtte utgå.

Beredningsutskottet som icke fann anledning till erinran mot förslaget, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande av brandstyrelsen föreslagna ändring av § 52 i för staden gällande brandordning, i följd varav 2 mom. av denna § i sin helhet skall utgå.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Extra poliskonstaplarnas vid poliskåren av magistraten överlämnade framställning om löneförhöjning.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

De extra konstaplarna vid poliskåren hafva gjort bilagda framställning om löneförhöjning, som till stadsfullmäktige öfverlämnas för laglikmätig behandling jämte stadsfiskalens däröfver afgifna yttrande.

För sin del vill Magistraten med hänsyn till den otvivelaktigt förefintliga svårigheten för dessa svagast aflönade att reda sig hemställa om bifall till stadsfiskalens förslag om kristidstillägg för dem hvardera af tvåhundra kronor under år 1918.

Karlstads rådhus den 18 februari 1918.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

Härmed får jag vördsamt öfverlämna bilagda, från extra konstaplarna vid poliskåren inkomna och till stadsfullmäktige ställda ansökning om ökade löneförhöjningar samt såsom eget yttrande anföra följande:

Extra konstapels aflöning utgör för närvarande lön 1,200 kronor för år jämte ett ålderstillägg å 100 kronor efter ett års tjänstgöring äfvensom kristidstillägg 200 kronor. Det är uppenbart, att denna aflöning under nu rådande tryckta

tider är mycket knappt tilltagen, och det måste dragas i tvivelsmål, huruvida en person däraf kan hafva sin bergning. Den uppställning å utgifter, som gjorts i ansökningen, synes åtminstone icke nämnvärdt öfverdrifven. På grund häraf och med hänsyn jämväl därtill, att otillräcklig aflöning af de extra konstaplarna motverkar poliskårens rekrytering med duglig personal finner jag mig böra på det sätt förorda bifall till ansökningen, att extra konstapel under nu rådande kristid erhåller ett extra kristidstillägg å 200 kronor för år.

Karlstad den 15 februari 1918.

ALBERT NELSON.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed få vi till Herrar Stadsfullmäktige ingå med en vördsam anhållan om ökning af aflöningsförhållandena för extra poliskonstaplar vid härvarande poliskår.

Vid löneregleringen hösten 1917 fingo vi visserligen 200 kronors förhöjning, men denna förhöjning kan med skäl anses för låg, om man tager i betraktande de oerhört stegrade lefnadsomkostnaderna.

För att närmare belysa våra förhållanden bedja vi att få hänvisa till nedanstående specifikation, som upptager en ungarls alla nödvändigaste utgifter per år:

Mat å 70 kronor pr månad.....	840:—
Hyra för ett rum å 25 kronor per månad.....	300:—
Kläder.....	125:—
Skodon.....	75:—
Skatter, beräknade efter 1,500 kronors inkomst...	132:—
Lifförsäkringspremier.....	48:—
Reparationer och underhåll af kläder och skodon.	65:—
Inköp af underkläder och småpersedlar.....	45:—
Tvätt och strykning.....	60:—

Summa kronor 1,700:—

Denna specifikation är uppgjord efter den noggrannaste beräkning. Om sålunda en person skall kunna på ett drägligt sätt upphålla sig borde han hafva minst ofvanstående summa i inkomst, helst som här ej är upptaget en del utgifter, hvilka omöjligt kunna specificeras, som till exempel utgifter för resor, tidningar, tobaksvaror, föreningsavgifter och oförutsedda utgifter.

Med hänsyn till det verkliga behovet, och vad vi här anfört, anhålla vi härmed vördsamt, att Herrar Stadsfullmäktige ville beakta vår ställning och genom löneförhöjning befria oss från det beroende som skuldsättning ovillkorligen medför. Extratiden är ju en läro- och prøfvotid, men enär vi icke kunna påräkna befor-

dran förrän efter närmare tre års tjänst och vi under denna tid endast hafva vår lön att lefva af, är det under nuvarande förhållanden omöjligt att undvika skuldsättning. Som tjänstgöringen är densamma för extra konstapel som för den ordinarie, och de senare åtnjuta en grundlön af 1,800 kronor per år, så anse vi att vår framställning om löneförbättring icke är orimlig.

Vi anhålla därför vördsamt att vår lön måtte från 1,200 kronor höjas till 1,500 kronor pr år och att ålders- och dyrtidstillägg få utgå oförändrade samt, om denna vår anhållan tillstyrkes, lönen måtte utgå från 1 januari detta år.

Karlstad den 5 februari 1918.

F. JÖNSSON.

K. G. OHLSSON.
JOHAN KARLSSON.

IVAR CARLSSON.
FRANS CARLSSON.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 25 februari 1918.

§ 5.

Magistraten hade till stadsfullmäktige överlämnat en av de extra konstaplarna vid poliskåren gjord framställning om löneförhöjning jämte stadsfiskalens däröver avgivna yttrande, och hade magistraten för sin del hemställt om bifall till stadsfiskalens förslag om ett extra kristidstillägg för dem vardera av 200 kronor under år 1918.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja en var av de extra konstaplarna vid poliskåren ett extra kristidstillägg för år 1918 av 200 kronor.

samt att stadsfullmäktige för bestridande av kostnaderna härför måtte bevilja ett anslag av 1,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 mars 1918.

§ 37.

Beredningsutskottet som hade att avgiva yttrande över en av magistraten till stadsfullmäktige överlämnad framställning från extra poliskonstaplarna angående

lönchöjning, beslöt att med biträdande av vad drätselkammaren i utlåtande i ärendet anfört hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja en var av de extra konstaplarna vid poliskåren ett extra kristidstillägg för år 1918 av 200 kronor ävensom bestämma att härför erforderligt belopp, 1,000 kronor, skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående inköp av en reservtransformator.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 24 januari 1918.

§ 10.

På förslag av Elektricitetsverksingeniören beslöt Styrelsen ingå till Stadsfullmäktige med begäran om ett anslag av 10,400 kronor för inköp av en transformator å 250 kva. att användas som reserv vid eventuella fel å befintliga transformatorer.

Till ledning vid bestämmandet av sättet för anskaffning av medel till inköpet upplystes att inköpskostnaden före kriget var 4,500 kronor samt att den årliga avskrivningen är 2,33 proc. av anskaffningsvärdet.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 25 februari 1918.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 10,400 kronor för inköp av en transformator att användas som reserv vid eventuella fel å befintliga transformatorer; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen ett anslag av 10,400 kronor för inköp av en transformator ävensom bestämma, att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 mars 1918.*

§ 38.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens av drätselkammaren tillstyrkta framställning om anslag för inköp av en reservtransformator.

Beredningsutskottet som ansåg att av ifrågavarande kostnad icke större del än vad som motsvarade reservtransformatorns värde under normala förhållanden borde anskaffas genom upplåning, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen ett anslag av 10,400 kronor för inköp av en reservtransformator ävensom bestämma, att av berörda anslagsbelopp 7,000 kronor skola anskaffas genom upplåning och återstoden 3,400 kronor, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, genom uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**Hälsovårdsnämndens framställning angående godkännande av upprättat
förslag till ändrad instruktion för stadsläkarne i Karlstad.**

*Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden
i Karlstad den 13 februari 1918.*

Närvarande: Herrar Ordföranden, vice Ordföranden, Nygren, Severin och Ilögström.

§ 28.

Sedan Herrar Severin och Clarholm på Hälsovårdsnämndens uppdrag utarbetat förslag till ändrad instruktion för stadsläkarne i staden samt detta förslag

nu af Nämnden granskats, beslöt Hälsovårdsnämnden för sin del godkänna och till Stadsfullmäktiges prövning öfverlämna ett så lydande instruktionsförslag: (Bil.)

Herr Högström begärde få till proptokollet antecknad, att han, som icke haft tillfälle sätta sig in i detta ärende och därför icke önskade deltaga i Nämndens öfverläggning och beslut däri, anhöll få aflägsna sig från sammanträdet, och då Herr Högströms närvaro icke vore särskildt påkallad af något ärende, som kunde väntas vid sammanträdet förekomma, samt Nämnden äfven utan honom vore beslutför, hade Hälsovårdsnämnden intet att invända mot, att Herr Högström lämnade sammanträdet, hvilket enligt begäran skulle i protokollet antecknas.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Särskild instruktion för stadsläkarna i Karlstad.

1. Allmänna bestämmelser.

§ 1.

För Karlstad och dess område skola vara anställda en förste och en andre stadsläkare.

§ 2.

Stadsläkarna hava att i utövningen av sina befattningar ställa sig till efterrättelse såväl gällande författningar som denna särskilda instruktion.

§ 3.

I fråga om tillsättning och avsked eller entledigande gäller för stadsläkarna, vad därom finnes stadgat i gällande allmänna läkarinstruktion.

Såsom särskilda kompetensvillkor fordras:

för förste stadsläkaren

att hava genomgått förste-provinsialläkarkurs eller avlagt däremot svarande kunskapsprov,

för båda stadsläkarna

att hava minst tre månader deltagit i arbetet på större epidemisjukhus.

§ 4.

Stadsläkare skall dagligen vara att anträffa å bestämd tid och plats, varom underrättelse genom Hälsovårdsnämndens försorg på lämpligt sätt kungöres.

§ 5.

I fråga om tjänstledighet för stadsläkare gäller, vad därom är stadgat i gällande allmänna läkarinstruktion.

Är endera stadsläkaren tillfälligtvis av sjukdom eller annat laga förfall hindrad att förrätta sin tjänst, skall denna under tiden, dock ej över sex veckor, uppehållas efter Hälsovårdsnämndens bestämelse av den andre mot åtnjutande av den tjänstlediges tjänstgöringspengar.

§ 6.

Stadsläkare äger efter därom hos Magistraten gjord framställning att, när Hälsovårdsnämnden prövar sådant kunna ske utan hinder för tjänstens behöriga uppehållande, åtnjuta semester under sex veckor årligen.

Under den ene stadsläkarens semester är den andre skyldig att, om inga av Hälsovårdsnämnden godkända skäl däremot föreligga, utan ersättning bestrida jämväl hans tjänst.

Stadsläkare, som åtnjuter semester, är skyldig att åter inträda i tjänstgöring, därest Hälsovårdsnämnden så finner nödvändigt.

§ 7.

Stadsläkare må icke utan Hälsovårdsnämndens medgivande innehava annan befattning, som kan medföra tjänstgöringsskyldighet utom staden, eller fast anställning vid lasarettet, ej heller utöva enskild praktik utanför stadens område.

§ 8.

Det stadsläkaren tillkommande kontanta lönebeloppet uppdelas i lön och tjänstgöringspengar, vilka senare skola utgöra en tredjedel av begynnelselönen.

§ 9.

Stadsläkare skall vid fyllda 65 år vara skyldig att från tjänsten avgå mot åtnjutande av pension till belopp, som framdeles vid pensionsfrågans ordnande för stadens löntagare kan bli bestämt.

§ 10.

I avseende å tjänsteåliggande skall stadsläkare vara underkastad de förändringar, som kunna bli i vederbörlig ordning stadgade.

§ 11.

Staden indelas av Hälsovårdsnämnden, efter Fattigvårdsstyrelsens hörande, i två sjukvårdsdistrikt så, att dessa bliva i sjukvårdshänseende, så vitt lämpligt ske kan, lika omfattande. Vart femte år, om så påfordras eller oftare skall en omreglering av distrikten företagas i och för bibehållande av likheten dem emellan.

II. Särskilda tjänsteäligganden:**Förste stadsläkarens äligganden:**

§ 12.

Förste stadsläkaren, som är chef för den under Hälsovårdsnämnden lydande personalen, har att ställa sig till efterrättelse i tillämpliga delar gällande allmänna instruktion för läkare samt dessutom

1. att såsom ledamot av stadens Hälsovårdsnämnd
  - a) bereda och föredraga alla förekommande ärenden,
  - b) hos Nämnden anmäla sanitära missförhållanden och föreslå åtgärder däremot,
  - c) övervaka verkställigheten av Nämndens beslut, då icke annorlunda är förordnat,
  - d) på anmodan av Nämnden avgiva utlåtanden i sanitära frågor och deltaga i beslutade besiktningar,
  - e) vid hotande eller utbruten farsot föreslå de med anledning därav erforderliga åtgärder samt biträda vid och övervaka deras utförande,
  - f) taga kännedom om till Hälsovårdsnämnden inkomna anmälningar om fall av smittosamma sjukdomar samt beträffande anmälningar om sjukdomsfall iakttaga vad gällande författningar därom innehålla,
  - g) från stadens övriga läkare, efter i sådant hänseende träffad överenskommelse, i början och mitten av varje månad mottaga uppgifter enligt antaget formulär rörande sjukligheten i staden samt vid Nämndens sammanträden framlägga ett översiktligt sammandrag av detsamma,
  - h) å Nämndens vägnar utöva tillsyn av de inom staden boende sinnessjuka och idioter, som icke vårdas å anstalt,
  - i) å Nämndens vägnar utöva dess äligganden enligt lagen om fosterbarns vård,
  - j) avfatta den berättelse om hälsotillståndet i staden, som det åligger Nämnden att årligen före februari månads utgång avgiva till Förste provinsialläkaren.

2. att uppgöra plan för hälsopolisens verksamhet samt leda och övervaka dess arbeten,
3. att övervaka verksamheten vid stadens köttbesiktningbyrå,
4. att ägna noggrann uppmärksamhet åt bostadsinspektionen,
5. att tillse det författningssänlig desinfektion med omsorg utföres,
6. att utöva förmanskap över de i stadens tjänst anställda sjuksköterskorna,
7. att fullgöra vad allmänna läkarinstruktionen föreskriver i avseende på
  - a) skyddskoppsympningen,
  - b) närmaste tillsynen över inom staden praktiserande barnmorskorna,
  - c) närmaste uppsikten över stadens apotek och biträdandet vid apoteksvisitationer,
  - d) inseendet över i staden befintliga tandläkare, sjukgymnaster och fältskärer.
8. att på förordnande av vederbörande myndighet inom staden och dess område versktälla besiktning å levande personer eller undersökning av död människas kropp, därvid han har att ställa sig till efterrättelse, vad för provinsialläkare angående dylika förrättningar är föreskrivet, samt äger att för dem åtnjuta ersättning av statsmedel i de fall, där förrättningen påkallats i rättsligt ändamål,
9. att, om vederbörligt förordnande honom meddelats, verkställa de besiktningar, som i gällande lag angående minderårigas och kvinnors användande i industriellt arbete äro stadgade,
10. att ägna noggrann uppmärksamhet åt kvacksalverilagens efterlevnad,
11. att granska och attestera de apoteksräkningar, som skola med stadens medel betalas,
12. att lämna biträde åt prästerskapet vid dödsorsakernas bestämmande för anteckning i dödboken samt tillse att dödsbevis bliva hos Hälsovårdsnämnden behörigen förvarade,
13. att, därest ej annorlunda är med Hälsovårdsnämndens medgivande mellan stadsläkarna överenskommet, handhava läkarvården vid stadens epidemisjukhus,
14. att lämna kostnadsfri läkarvård åt brandstations manskap,
15. att inom staden tillse efterlevnaden av de för allmänna hälso- och sjukvården i övrigt stadgade föreskrifter,
16. att årligen före februari månads utgång till Förste provinsialläkaren avgiva vederbörlig ämbetsberättelse och därvid bifoga andre stadsläkarens särskilda årsberättelse.

Andre stadsläkarens åligganden:

§ 13.

1. Att tillhändigå Hälsovårdsnämnden och förste stadsläkaren med nödiga upplysningar och sakkunnigt biträde samt ägna noggrann uppmärksamhet åt sådana förhållanden inom tjänstgöringsdistriktet, som kunna inverka menligt på allmänna hälsotillståndet samt till förste stadsläkaren göra anmälningar i detta hänseende,
2. att, därest ej annorlunda är med Hälsovårdsnämndens medgivande mellan stadsläkarna överenskommet, bestrida läkarvården vid stadens arbetsinrättning och med densamma förbundna vårdanstalter för kropps- och sinnessjuka, däri inbegripet tuberkulosavdelningen så vitt ej Hälsovårdsnämnden annorlunda bestämmer,
3. att efter anmodan lämna läkarvård åt personer, vilka blivit införda å polisvaktkontoret och, då sådant erfordras, utfärda intyg om deras hälsotillstånd, arbetsförmåga eller behov av sjukvård,
4. att å tid och ställe, som av polismyndigheten efter hans hörande bestämmes, förrätta besiktningar för venerisk smittas hämmande,
5. att i övrigt inom sitt distrikt tillse efterlevnaden av de för allmänna hälso- och sjukvården meddelade stadganden och föreskrifter,
6. att före januari månads utgång årligen enligt fastställt formulär till förste stadsläkaren avgiva berättelse om hälso- och sjukvårdsförhållanden inom sitt distrikt under det förflutna året.

Gemensamma tjänsteåligganden:

§ 14.

1. Att mot ersättning meddela enskild sjukvård och utfärda tjänsteintyg åt personer boende inom hans stadsdistrikt,
2. att, vardera inom sitt sjukvårdsdistrikt, lämna kostnadsfri läkarvård, även då så erfordras i deras bostad, åt stadens ordinarie poliskonstaplar och i stadens tjänst fast anställda arbetare, ävensom åt sådana sjuka, vilka antingen åtnjuta understöd av stadens fattigvård eller med intyg av fattigvårdstillsyningsmannen styrkt sig sakna tillgång att bekosta läkarvård, ävensom att på begäran kostnadsfritt utfärda sjukbetyg för ansökan om fattigunderstöd eller anstaltvård, dock med rätt till *dels* den ersättning, som kan genom fattigvårds-

- styrelsen utsökas av annan kommun, dels beträffande med tillsyningsmannens intyg försedda hjälpsökande ersättning av fattigvårdsstyrelsen för lämnad sjukvård i de fall, där fattigvårdsstyrelsen efter granskning av intygen finner den hjälpsökande icke hava varit i behov av kostnadsfri läkarvård,
3. att åt sjuka, som åtnjuta fattigunderstöd av staden eller med intyg av fattigvårdstillsyningsmannen styrka sin medellöshet, förordna om utlämnande av läkemedel på fattigvårdens bekostnad med anteckning å receptet av den sjukas namn och bostad, varvid all den hushållning bör iakttagas, som med ändamålets vinnande kan vara förenlig,
  4. att efter vederbörligt förordnande verkställa skyddskoppsympning och besiktning,
  5. att hos Hälsovårdsnämndens ordförande eller polismyndighet anmäla, om någon, visar tecken till sinnessjukdom och ej erhåller ändamålsenlig vård,
  6. att vid inom distriktet inträffat dödsfall av sjukdom, under vilken läkaretillsyn icke åtnjutits, på anmodan företaga sådan undersökning om sjukdomsförloppet och besiktning å liket, som för dödsorsakens utrönande erfordras-
  7. att, därest icke annat tjänstegöromål hindrar, närvara vid fattigvårdsstyrelsens sammanträden och tillhandagå styrelsen med nödiga upplysningar rörande understödstagares och hjälpsökandes hälsotillstånd och arbetsförmåga,
  8. att i likhet med vad för provinsialläkare är stadgat för diarium, konceptbok och sjukjournal samt förvara arkivhandlingar och i övrigt iakttaga vad i § 48 mom. 10 av allmänna läkarinstruktionen för stadsläkare är stadgat.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 5 Mars 1918.

§ 15.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen att yttra sig över ett af hälsovårdsnämnden till fullmäktige öfverlämnadt förslag till särskild instruktion för stadsläkarna i Karlstad.

Då fattigvårdsstyrelsen nu tog detta ärende i öfvervägande, anmärktes i afseende å andre stadsläkarens i instruktionen angifna åligganden, att i dessa inginge bl. a. att bestrida läkarvården vid tuberkulosavdelningen å Klaraborg. Under den i ärendet hållna diskussionen framhölls, hurusom denna afdelning tillkommit allenast såsom ett provisorium i afvaktan å möjligheten att få till stånd ett särskildt tuberkulosjukhus för staden, och betonades, att tuberkulosafdelningen icke tillhörde fattigvården, hvilket jämväl markerades såväl däraf, att afdelningen sor-

terade under dispensärstyrelsen och ej under fattigvårdsstyrelsen, som ock af de i senaste årens statförslag upptagna kraven på särskild ersättning till fattigvårdsstyrelsen från dispensärstyrelsen för lokalhyra och andra utgifter för ifrågasvarande afdelning. Det påpekades därjämte, att, om läkaren å Klaraborg d. v. s. andre stadsläkaren skulle bestrida tuberkulossjukvården, hos de å afdelningen intagna, af hvilka ett stort antal icke vore föremål för fattigvård i egentlig mening. lätt kunde uppkomma den låt vara felaktiga uppfattningen, att den behandling af «fattigläkaren», hvaraf de komme i åtnjutande, ej vore jämförlig med den, som skulle kunna beredas af en särskild tuberkulossjukhusläkare, en uppfattning, hvilken kunde menligt inverka på dylika ömtåliga patienters hälsotillstånd. Med hänsyn till de sålunda framhållna synpunkterna, beslöt fattigvårdsstyrelsen enhälligt föreslå,

att § 13 mom. 2 i den föreslagna instruktionen ändras därhän, att orden »däri inbegripet tuberkulosafdelning» utgå.

I § 14 mom. 2 ville styrelsen föreslå den ändring, att mellan orden «fast anställda arbetare» och «äfvensom åt sådana sjuka» etc. inryckas orden «åt af fattigvårdsstyrelsen utackorderade barn, hvilka samtliga anses skrifna å Klaraborg».

I öfrigt hade fattigvårdsstyrelsen intet att erinra mot förslaget.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 mars 1918.*

§ 39:

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av hälsovårdsnämnden jämlikt dess beslut den 13 februari 1918 förordat förslag till ändrad instruktion för stadsläkarne i Karlstad.

Över detta förslag hade fattigvårdsstyrelsen på sätt framginge av styrelsens protokoll den 5 mars 1918, § 15, avgivit infortrat yttrande samt därvid föreslagit vissa ändringar av § 13 mom. 2 och § 14 mom. 2.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot av fattigvårdsstyrelsen föreslagen ändrad lydelse av instruktionen, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande av hälsovårdsnämnden föreslagna instruktion för stadsläkarna i Karlstad med de av fattigvårdsstyrelsen däri påyrkade ändringar.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenfallsstyrelsens skrivelse angående bidrag från staden till anskaffande av en isbrytare på Vänern.

Till Herrar Stadsfullmäktige, Karlstad.

På grund av en skrivelse från 1917 års riksdag med anhållan om utredning om anskaffande av en isbrytare för Vänern har Kungl. Maj:t uppdragit åt Vattenfallsstyrelsen att i samråd med Kanalkommissionen verkställa ifrågavarande utredning och därjämte, om nämnda utredning skulle ådagalägga behov av en isbrytare för uppehållande av seglationen å Vänern, från samtliga de kommuner, bolag eller andra affärsföretag, vilka kunna anses hava ett mera väsentligt intresse av, att ifrågavarande åtgärd kommer till stånd, infordra uppgifter i vad mån de äro villiga deltaga i kostnaderna för isbrytaren.

Sedan Vattenfallsstyrelsen och Kanalkommissionen vid gemensamt sammanträde den 29 sistlidne januari haft denna fråga under behandling och därvid funnit det önskvärt, att en isbrytare på Vänern om 600 à 800 hkr. maskinstyrka så snart ske kan anskaffas, får jag härmed anhålla om uppgift, huruvida Karlstads stad är villig bidraga till den beräknade anskaffningskostnaden för isbrytaren, vilken kostnad, därest beställningen sker inom den närmaste framtiden, torde bli 750,000 à 1,100,000 kronor.

Ett förslag till fördelning av de bidrag, sammanlagt uppgående till omkring halva anskaffningskostnaden, vilka synas böra tillskjutas av andra än statsverket, har givit vid handen att stadens bidrag borde uppgå till 50,000 kr. Det bör framhållas, att sistnämnda bidrag begäres nu för att de som närmast äro intresserade av frågan, skola kunna genom sina tillskott befordra dess snabba lösning. Det må till sist anmärkas, att bidragsgivare till isbrytarens anskaffande icke härigenom skulle ha någon företrädesrätt till isbrytarehjälp. Isbrytarens arbete är avsett att bestämmas av Vattenfallsstyrelsen, som därvid givetvis lär komma att se till, att detsamma ordnas till största möjliga fördel för Vänertrafiken i dess helhet, på samma gång som nödig hänsyn tages till de olika intressenternas speciella önskemål.

För frågans bedömande bilägges en av Överingeniör A. Ekwall uppsatt P. M. Benäget svar å denna framställning emotses snarast möjligt och senast den 15 instundande mars.

Stockholm den 21 februari 1918.

WILH. HANSEN.

P. M.
angående isbrytare i Vänern.

Seglationens hittillsvarande längd.

Sjöfarten på Vänern och genom Trollhätte kanal har hittills endast fortgått under de tider av året, då isförhållandena icke berett några egentliga svårigheter för de trafikerande fartygen. Kanalen har på grund därav i allmänhet varit avstängd för trafik från den 30 dec. till den 15 april, men det har vid flera tillfällen inträffat, att islossningen blivit så fördrojd på våren, att kanalen ej har öppnats förrän i slutet av april eller början av maj månad. Trafiken på Vänershamnarna har i allmänhet varit helt inställd under den tid kanalen varit avstängd för trafik och ofta nog avsevärt längre. Sålunda har det vid upprepade tillfällen inträffat, att isförhållandena i hamnarna redan i slutet på november eller början på december månad försvårat sjöfarten så, att den redas vid denna tidpunkt praktiskt taget upphört. Även på våren har trafiken till hamnarna kunnat bli väsentligen försenad, om temperaturförhållandena försenat islossningen. Sålunda är det icke ovanligt, att hamnarna i Vänern börja trafikeras först ett stycke in i maj månad.

Vintersjöfartens möjligheter.

Trafiken å Vänern och Trollhätte kanal har sålunda hittills i allmänhet varit avbruten minst 4 månader under varje vinter. Sedan kanalen nu ombyggts för större dimensioner, torde möjligheterna för en vintersjöfart på Vänern vara betydligt större än före denna ombyggnad, beroende därpå, att de tekniska möjligheterna härför äro större, sedan de konstgjorda delarna av Trollhätte kanal med tillhörande slussar blivit utvidgade till väsentligt större dimensioner än förut, varigenom möjligheten att genom isbrytning där komma fram är större än i den gamla trånga, krokiga kanalen och de förutvarande slussarna, vilkas dimensioner voro så små, att de helt och hållet uppfylldes av de trafikerande fartygen. Genom de större dimensionerna å den ombyggda kanalen kunna också numera större och kraftigare fartyg användas i Vänertrafik, och detta är också en synnerligen viktig

sak, om vintersjöfarten i större utsträckning skall kunna realiseras, ty för sådan sjöfart fordras, icke allenast kraftiga isbrytare utan också att de lastångare, som skola besörja trafiken, helst äro byggda av järn och försedda med så pass kraftiga maskiner, att de kunna taga sig fram själva i lättare is och vid svår isbildning kunna följa en isbrytare i den uppbrutna rännan. Slutligen har också genom kanalens ombyggnad det ekonomiska intresset av att hålla trafiken i gång under längre tid av året betydligt ökats, ty genom möjligheten av direkt sjöfart från Väneren till europeiska hamnar blir hädanefter en hel del sjöfart lönande, som icke förut kunnat äga rum. Vänershamnarna torde på detta sätt kunna öka sitt transportområde, så att exempelvis sågverk och sulfittfabriker i Värmland och Dalsland med större framgång torde kunna konkurrera med norska sågverk om virke i gränstrakterna. Vidare kommer ju givetvis statens inköp av Mora—Vänerens järnväg och det troliga förvärvet av dess fortsättning till Sveg jämte byggandet av Inlandsbanan från Sveg norrut samt bibanor från Sveg till Hede och från Limedsforsen till Särna att tillföra Väneren, i detta fall speciellt Kristinehamn, en betydligt större transportmängd än förut. Även hamnarna på västgötasidan torde, genom de lättare sjötransporterna för malm, järn, tvåvaror o. dyl., kunna påräkna ökad trafik för exporten liksom för importen av råvaror, framför allt stenkol. Om sålunda de tekniska och ekonomiska möjligheterna för en vintersjöfart äro betydligt större än förr, kan man dock icke förvänta, att sjöfarten även om kraftiga isbrytare anskaffas varje vinter skall kunna hållas i oavbruten gång, ty om kölden så som vissa vintrar inträffar blir synnerligen sträng, bli svårigheterna så stora för sjöfarten, att det varken är ekonomiskt lönande och understundom ej heller tekniskt möjligt att utan alltför stora uppoffringar och risker hålla trafiken i gång. Man måste därvid också beakta, att fyrar och utprickningar äro svåra att hålla i stånd under vintern, varför även denna sak i viss mån försvårar vintersjöfarten. Dock torde utan några större svårigheter fyrarna i farlederna till de viktigaste hamnarna kunna funktionera jämväl vintertid.

Lämplig typ för isbrytare.

För att erhålla uppgifter om vilken isbrytartyg, som bäst skulle lämpa sig för Väneren, ha erfarenheter inhämtats från de orter på ostkusten, som genom isbrytare hålla trafiken i möjligaste mån i gång vintertid. Dessutom ha uppgifter erhållits från Vintersjöfartskommittén för Norrland, varjämte för själva typfrågan den kände fartygskonstruktören ingenjör Gustaf Bromberg blivit konsulterad. Slutligen kan man säga, att innevarande års erfarenheter av den förlängda sjöfarten givit ganska goda direktiv för huru isbrytarefrågan bör ordnas. Det har ju nämligen blivit konstaterat, att den isbrytare vid namn «Tanæ» om c:a 300 hkr.,

som förhyrts av Kristinehamn, visserligen kunde avsevärt förlänga sjöfarten på de hamnar, där den assisterade, men att den å andra sidan icke torde vara tillräcklig för att kunna forcera de dravisband, som bildas i Vänern, särskilt vid stark kyla och stark vind.

Vad som fordras för att rationellt ordna vintersjöfarten, torde vara *dels* en kraftig isbrytare för själva Vänern för forcering av den grova packisen, *dels* mindre lokala isbrytare i de viktigare hamnarna för fartygens förflyttning inom hamnområdena och infartsleder samt *dels* slutligen tillräckligt kraftiga bogserbåtar för att hålla trafiken å själva Trollhätte kanal i gång.

Vad angår själva *Väner-isbrytaren*, torde en sådan med en maskinstyrka om 600 à 800 hkr. vara den lämpligaste. En standardiserad typ härav användes numera såväl av Norrköpings stad som Oxelösund med synnerligen gott resultat. Fartygets längd är 31,5 m., dess största bredd 9,3 m. och dess största djupgående med fyllda ballasttankar 4,25 m. Då detta fartyg är betydligt starkare än den av Kristinehamn förhyrda isbrytande bogserbåten «Tana» och dess arbete för Norrköping visat sig vara för sjöfarten så betryggande, att rederierna icke visat betänkligheter emot att praktiskt taget hela vintern låta sina fartyg angöra Norrköping, torde man ha skäl ontaga, att typen i fråga skulle visa sig vara lämplig för forcering av Väterns isar. Om vid några tillfällen de lokala hamnisbrytarna eller de isbrytande bogserbåtarna på Trollhätte kanal icke förmå forcera därvarande isar, kan ju också undantagsvis Vänerisbrytaren assistera jämväl härför.

Beträffande den *lokala isbrytningen* i hamnarna torde denna kunna ske med större bogserbåtar, byggda med isförstärkning och försedda med kraftig maskin. En sådan av synnerligen lämplig typ är den av Kristinehamn nu disponerade ångaren «Tana», men även något mindre fartyg torde kunna anses vara tillräckliga. Om en Vänerisbrytare kan anskaffas och trafiken därför med trygghet kan fortgå större delen av vintern, torde man kunna förvänta, att resp. hamnar och industrier skaffa sig de lokala isbrytare, som kunna anses erforderliga.

En av de största svårigheterna under innevarande vinter har varit, att hålla trafiken i gång i *Trollhätte kanal och Göta älv*. Detta beror därpå, att under förvintern vid sträng kyla massor av snömos, ytis och sväll följa med det rinnande vattnet i älven, vilka vid utvidgningar i älvsektionen eller i s. k. bakvatten samla sig till hinder för sjöfarten. Detta fenomen är alltid svårast i början av vintern, innan Vätern och Göta älv blivit isbelagda, men sedan detta blivit fallet, bruka svårigheterna ganska snart minskas även om kölden fortfar. På eftervintern pläga inga sådana svårigheter uppstå, utan då blir tvärtom isen i farleden ganska hastigt bortförd av vattenströmmen. Den is, som på våren vid islossningen i Vätern kan föras ned i älven, sönderbråkas redan i fallet vid Vargön till relativt små is-

flak och torde icke under några förhållanden vara för trafiken i avsevärd mån hinderlig. De svårigheter i Trollhätte kanal och Göta älv, som innevarande vinter uppstodo i slutet av dec. och början av jan. voro synnerligen typiska för förhållandena, då mycket sträng köld inträffar på förvintern. Det därpå följande tövädret har emellertid möjliggjort, att trafiken på Göta älv redan i början av februari månad åter kunnat komma i gång. För forcering av ifrågavarande isbildningar i Göta älv ha icke de bogserbåtar, som kanalverket disponerar, visat sig vara tillfyllest. Då emellertid behovet av bogsering å Trollhätte kanal är synnerligen stort, har Vattenfallsstyrelsen redan förut varit betänkt på att anskaffa en ännu starkare bogserångare än de förutvarande, och kommer givetvis denna då att byggas så att den även lämpar sig för isbrytning. Om emellertid även med sådan ökning av isbrytarförmågan på Trollhätte kanal och Göta älv svårigheter skulle uppstå på någon del av kanalen, kan ju undantagsvis Väner-isbrytaren beordras till ifrågavarande plats för att assistera.

Kostnaden för isbrytaren.

En Väner-isbrytare av den typ, som ovan angivits, med en maskinstyrka av 600 à 800 hkr. kostade före kriget 180,000 à 200,000 kr. På grund av numera oerhört ökade material- och arbetspris utgör anskaffningskostnaden icke mindre än 750,000 à 1,000,000 kr. Kostnadsskillnaden är ju mycket stor, men då det å andra sidan knappast är tänkbart, att prisen någonsin komma att gå ned till vad de voro före kriget och det därjämte på grund av forcerat fartygsbygge genom tonnagebristen icke är troligt, att någon avsevärd reduktion i sist angivna pris kan förväntas inom de närmaste åren, torde det vara riktigt att trots den höga anskaffningskostnaden söka så fort som möjligt realisera isbrytarefrågan på Vänern. Det är ju nämligen av vikt, att det handelstonnage, som finnes, kan i möjligaste mån bliva utnyttjat även under vintern. Sedan en gång fred åter inträtt, torde importen och exporten bliva så livlig till och från Göteborg, att de befintliga transportvägarna inåt landet bliva fullständigt tagna i anspråk härför, och gäller detta såväl järnvägar som kanaler. En över större delen av vintern utsträckt trafik å Trollhätte kanal och Vänern är därför starkt av behovet påkallad.

Stockholm den 5 februari 1918.

AXEL EKWALL.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 5 mars 1918.*

§ 32.

På remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att avgiva yttrande över en från Kungl. Vattenfallsstyrelsen inkommen skrivelse, vari anhölls om uppgift,

huruvida staden vore villig att med ett belopp av 50,000 kr. bidraga till anskaffande av en isbrytare på Vänern. Anskaffningskostnaden för ett fartyg om 600 à 800 hkr. hade beräknats till 750,000 à 1,100,000 kronor, som skulle bestridas dels av staten och dels genom frivilliga bidrag från hamnar och industrier. Bidragsgivare skulle ej hava någon företrädesrätt till isbrytning, utan skulle fartyget uteslutande användas på Vänern, men kunde, "om vid några tillfällen de lokala hamnisbrytarna eller isbrytande bogserbåtarna i Trollhätte kanal icke förmå forcera därvarande isar", dock endast undantagsvis få assistera härvid. Vidare uttalades den förväntan att, om en Vänersisbrytare anskaffades och trafiken därför med trygghet kunde fortgå större delen av vintern, *resp. hamnar och industrier skaffa sig de lokala isbrytare, som kunna anses erforderliga.*

Efter överläggning beslöt styrelsen göra följande uttalande.

Första villkoret för en Vänersisbrytares anskaffande synes hamnstyrelsen vara att Vänershamnarna kunna hållas öppna vintertid och detta blir i sin ordning i väsentlig grad beroende på de kostnader, detta kan medföra och dessas förhållande till hamninkomsterna.

Vid vinterns inträde sker isbildningen tidigast på det grunda och jämförelsevis lugna vattnet i skärgården och hamnen och först senare på det djupare vattnet i Vänern. Då isbildningen fortgått så länge, att isforcering påkallas uti Vänern, så hava hamnisarna hunnit blivit ännu starkare och erfordras då för deras brytning, om trafiken skall fortgå likformigt, en lika kraftig och dyrbar isbrytare, som för Vänern. Nu rådande prissförhållanden möjliggöra icke anskaffandet av ett sådant fartyg, ty hamnens hela årsuppbörd skulle icke föreslå till täckande av annuiteten på anskaffningssumman, driftkostnader, assurans och underhåll.

Sjöfartens uppehållande vintertid är och en synnerligen vansklig sak. Vid ihållande sträng köld kan isforcering på trängre och grunda farvatten icke länge fortgå, enär de i en ränna lossbrutna isstyckena anhopa sig, särskilt där strömdrag finnes såsom vid Röskär, och fastfrysas till en efter varje brytning allt fastare massa, som slutligen gör rännan oforcerbar. Man har då den utvägen att, i den mån utrymmet det tillåter, upptaga nya rännor och detta går ju till en tid för sig i segelleden, men blir utmed kajerna snart omöjligt.

Från redarehåll har framhållits, att de i allmänhet tunnplätiga lastfartygen knappast kunna undgå att taga skada vid gång i även en uppbruten isränna samt att risken av att vid vintertrafik bliva infrusen i Väneru är allt för stor, något som erfarenheten förliden höst gav vid handen i Kristinehamn, där, oaktat befintligheten av en 300 hkr:s isbrytare, en hel del fartyg, varibland en 1,000-tonnare, blevo vinterliggare och få ligga overksamma flera månader, varför man måste räkna med, att vintertrafiken alltid blir väsentligt mindre än sommartrafiken.

I övrigt anser hamnstyrelsen, att isbrytningen i Vänern och intill gränserna för hamnområdena bör vara en uteslutande statens angelägenhet, varemot kommunerna, i den mån trafikens storlek det kräver så länge sådant kan ske utan direkt förlust, böra sörja för isbrytningen inom sina hamnområden.

Då normala prisförhållanden åter närma sig eller om trafikförhållandena dessförinnan skulle giva anledning därtill, så torde frågan om inköp av en isbrytande bogserbåt för hamnen böra tagas under övervägande.

Hamnstyrelsen vill alltså icke tillstyrka stadsfullmäktige att lämna något bidrag till anskaffande av en Vünersisbrytare.

Denna § förklarades genast justerad och skulle remisshandlingarna jämte utdrag av protokollet till drätselkammaren översändas.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 11 mars 1918.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över Kungl. Vattenfallsstyrelsens framställning om ett bidrag från staden av 50,000 kronor till anskaffande av en isbrytare på Vänern, uti vilket ärende hamnstyrelsen avgivit avstyrkande utlåtande.

Vid ärendets behandling erinrades om, att inga upplysningar lämnats om den proportion, efter vilken Karlstads stad och andra kommuner och företag beräknats skola bidraga, vadan drätselkammaren vore ur stånd att bedöma, huruvida den begärda summan kunde anses lämpad efter hamnens trafik och tillgångar, samt att staden i samband med Trollhätte kanals ombyggnad måst nedlägga stora kostnader för hamnens utvidgning för mottagande av större trafik, vilken haft till följd, att i hamnens stat uppstått brist, som måst täckas genom uttaxering.

För övrigt ville drätselkammaren instämma i vad hamnstyrelsen anför och därvid särskilt betona, att isbrytningen i Vänern och intill gränserna för hamnområdena borde vara en uteslutande statens angelägenhet samt att under närvarande onormala förhållanden en nödvändig isbrytare för hamnens öppethållande omöjlig kunde anskaffas.

På grund av det anförda beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte förklara sig icke kunna bidraga till anskaffande av en isbrytare för Vänern.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 mars 1918.*

§ 40.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande i anledning av en av Kungl. vattenfallsstyrelsen till stadsfullmäktige ingiven framställning angående bidrag från staden till anskaffande av en isbrytare på Vänern.

Över denna framställning hade hamnstyrelsen och drätselkammaren avgivit avstyrkande utlåtanden; och beslöt utskottet att, med biträdande av vad nämnda delegationer anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte förklara sig icke kunna bidra till anskaffande av den av Kungl. vattenfallsstyrelsen ifrågasatta isbrytaren å Vänern.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD
KARLST.-T:ns A.-B:s TRYCKERI 1918.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

21 Februari.

N:o 4.

Brandchefens berättelse över brandkårens verksamhet och eldsläckningsväsendet inom Karlstad under år 1917.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Brandstyrelsen får härmed öfverlämna *brandchefens berättelse öfver brandkårens verksamhet och eldsläckningsväsendet under år 1917* samt anhålla, att trettio tryckta exemplar af stadsfullmäktiges handlingar innefattande den af brandchefen afgifna årsberättelsen ställas till brandchefens förfogande.

Karlstad den 19 februari 1918.

EMIL ANKERS.

Per Ågren.

Till brandstyrelsen i Karlstad.

Jämlikt bestämmelsen i den för staden gällande brandordning får jag öfverlämna följande *berättelse öfver brandkårens verksamhet och eldsläckningsväsendet under det gångna året.*

Eldsvådor.

Brandkåren har varit allarmerad 35 gånger: för eldsvådor eller tillbud till dylika 16 gånger, för soteldar 15 gånger, för trängrök 1 gång, för kontakt i bran-telegrafledningarna 2 gånger och för falskt allarm af okynne 1 gång.

Bifogade tabell utvisar tiden, då meddelande om eldfara ingått, brandställe anledningen till uttryckningen, brandskadeersättningarnas belopp m. m.

Af eldsvådorna hafva åtta varit af den beskaffenhet, att slangledningar från brandpost eller ångspruta behöft användas. I övriga fall har elden släckts med pyttspruta eller annat redskap.

Ångsprutorna hafva 4 gånger kommit till användning.

I brandskadeersättningar hafva utbetalats för skador af eldsvådor, vid hvilkas släckning brandkårens hjälp påkallats, kronor 24,806: 44.

Personal.

Inom brandkårens fast anställda personal hafva följande förändringar inträffat: fem ordinarie brandmän hafva efter tilländalupen kontraktstid afgått och fem ordinarie brandmän blifvit antagna.

Rekryteringen har kunnat ske utan svårighet.

De obefordrade brandmännen hafva bildat en afdelning under Svenska kommunalarbetareförbundet och ingått i Karlstads arbetarekommun.

Afdelningen har till brandstyrelsen inlämnat ett förslag till tjänste- och lönebestämmelser, hvilket förslag brandstyrelsen för sin del ej ansett sig kunna godkänna. Af denna anledning har styrelsen för Svenska kommunalarbetareförbundet begärt att få träda i underhandling med brandstyrelsen. Vid årsskiftet är detta ärende af brandstyrelsen ännu icke slutbehandladt.

I. *Den fasta brandkåren* utgöres af:

brandchef,
brandmästare,
maskinist,
korpral,
vice korpral,
kusk och
12 ordinarie brandmän.

II. *Den fasta brandkårens reserv* utgöres af:

2 förmän,
1 maskinist och
30 reservbrandmän.

Under året hava stadsfullmäktige fattat beslut om uppsättande af en andra reserv till den fasta brandkåren. Denna reserv, som kallas *reservens andra upp- båd*, kommer att utgöras af befäl och omkring 200 man, hvika uttagas enligt värnpliktsprincipen.

III. *Allmänna brandkåren* består af alla inom staden boende och där mantalsskrifna personer, som äro arbetsföra i åldern 21—45 år. På anmodan af brandbefälet äro dessa skyldiga att vid behof och utan ersättning deltaga i räddnings- och släckningsarbete.

Aflöningsförmånerna äro:

a) För den fasta brandkårens personal:

brandchefen, lön och tjänstgöringspänningar.....	1,500: —	
ålderstillägg efter 5 och 10 år à 300	600: —	2,100: —
brandmästaren, lön och tjänstgöringspänningar	1,650: —	
ålderstillägg efter 5, 10 och 15 år à 150	450: —	2,100: —

För brandchefen och brandmästaren tillkommer förmånen af familjebostad med bränsle och lyse.

maskinisten, arvode..... 200: —

Arbetar på den i närheten af brandstationen liggande Karlstads Mek. Verkstad.

korpralen, lön..... 1,200: —
 ålderstillägg efter 2 och 4 år à 120..... 240: — 1,440: —

v. korpralen och kusken, lön..... 1,140: —
 samma ålderstillägg som föregående..... 240: — 1,380: —

ordinarie brandmännen lön..... 1,080: —
 samma ålderstillägg som föregående..... 240: — 1,320: —

Det ordinarie brandmanskapet åtnjuter dessutom förmånen af bostad inom brandstationen med uppvärmning, gas för kokning och belysning intill 75 kronor pr år samt uniform.

Dyrtidstillägg har under året utbetalats till brandmanskapet.

b) För reservkårens personal:

förste förmannen, arvode.....	100: —
andre d:o »	25: —
maskinisten »	100: —
brandmännen »	18: —

jämte 75 öre i timmen för arbete vid eldsläckning.

c) Läkare och veterinären uppbära arvoden med 75 kronor pr år.

Hälsotillståndet har varit mindre tillfredsställande; tillsammans hafva 165 sjukdagar förekommit.

Vid sjukdomsfall utgår lönen för ordinarie brandman med $\frac{2}{3}$ under villkor, att kostnaden för erforderlig lasarettsvård betalas af den sjuke.

Ordinarie brandman åtnjuter fri läkarevård och medicin. Gift brandman läkarevård äfven för familjen.

Befäl och manskap tillhörande den fasta kåren äro olycksfallsförsäkrade på stadens bekostnad.

Den disponibla *utryckningsstyrkan* inom brandstationen har varit under dagen minst 10 och under natten minst 17 man.

Hästar.

På brandkårens stall finnas åtta brandväseudet tillhöriga hästar uppställda, af hvilka fyra under dygnet stått färdiga till utryckning. Öfriga hafva användts till körslor för stadens räkning. Fyra man hafva därvid tjänstgjort såsom körkarlar med ombyte hvarje dag.

Inkomsterna af berörda körarbete hafva uppgått till 5,902 kr.

Underhållskostnaden, inberäknadt försäkring, skoning och sjukvård m. m., har uppgått till kr. 3: 23 per häst och dag.

Tjänstgöring.

Öjningar med den kasererade styrkan hafva ägt rum i regel hvarje dag. Reserykåren har öfvats 7 gånger.

Den dagliga *sysselsättningen* för den kasererade styrkan har varit ordnad sålunda:

1 man har tjänstgjort såsom telegrafpost under 1 dygn från kl. 8 f. m. räknadt, (mellan kl. 10 e. m.—5 f. m. ytterligare 1 telegrafpost); 4 man hafva utfört körarbete för stadens räkning; 2 man varit kommenderade till stalltjänst samt 4 man ombestyrts rengöring inom och utanför stationen jämte andra förekommande arbeten.

Fridagar hafva åtnjutits af 1 man hvar tionde dygn, från kl. 8 f. m. räknadt samt hvar tredje söndag från kl. 8 f. m. till kl. 10 e. m. Korpralen, vice korpralen och stallpersonalen hafva åtnjutit fritid hvar femte dag från kl. 8 f. m. till kl. 1 f. m. samt under andra dagar likaledes hvar femte dag från kl. 2 e. m. till kl. 6 e. m.

De brandmän, som varit kommenderade på körarbete, hafva åtnjutit ledighet från körarbetets slut för dagen till kl. 10 e. m. samma dag.

Under sommarmånaderna har hvarje brandman kommit i åtnjutande af 7 dagars *semester*.

Vakthållning under föreställning å teatern har bestridts af två man mot en ersättning af: till den 23 oktober kronor 1: 50 per man och vakt samt efter denna dag kronor 2: 25, hvilken ersättning tillfallit manskapet. Tillsammans hafva 118 dylika vakter förekommit.

På *rekvisition af polisman* hafva 5 st. skjutsar lämnats. Vid transporten har en vanlig s. k. planvagn användts, då intet annat fordon stått till brandkårens förfogande. Visserligen hafva stadfullmäktige den 18 maj 1911 beslutit anskaffa en transportvagn och anvisat medel härtill, men detta stadsfullmäktiges beslut har icke gått i verkställighet.

Brandredskap, brandtelegraf m. m.

Sedan stadsfullmäktige den 20 september beviljat medel till inköp af en motorspruta, beställes en dylik hos Ludvigsbergs Verkstads Aktiebolag. Sprutan, en s. k. penta-revolverspruta typ RS 3 A, levererades i början af december månad. Vid företagna profningar har sprutan visat sig fullt uppfylla kontrakterade bestämmelser beträffande vattenmängd, sughöjd, tryck m. m. På grund af denna förbättring i stadens brandförsvar hafva brandförsäkringsbolagen sänkt brandförsäkringspremierna för större delen af Karlstad. Det är andra gången under de senaste åren, som brandförsäkringsbolagen företagit en sänkning af premiesatserna för vissa delar af stadens område.

En redan förra året från Stockholms brandkår inköpt slangvagn har i år utrustats med diverse redskap.

På denna vagn medföres bland annat 900 meter 63 mm. tryckslang.

Den s. k. lilla redskapsvagnen har förändrats till slangvagn. På densamma medföres 270 meter 85 mm. tryckslang samt ångkol jämte annan redskap. På vagnen har dessutom vidtagits en sådan anordning, att en slangkärra med 250 meter 85 mm. tryckslang kan uppbröstas.

Den s. k. stora redskapsvagnens utrustning har äfven genomgått förändring, så att det på vagnen förda slangförrådet har kunnat ökas med 100 meter från 320 till 420 meter.

Den förra året från Stockholms brandkår inköpta större redskapsvagnen, som är avsedd för reservkåren, har på grund af ekonomiska skäl i år icke kunnat utrustas.

Till *första uttryckning* hafva följande fordon afsetts: redskapsvagn, mekanisk stege, ångspruta (motorspruta från början af december månad) och slangvagn samt till *andra uttryckning* (reservkåren) manskapsvagn, ångspruta (från början af december månad 2 st.) med kol- och slangvagn samt mekanisk stege.

Den 31 december funnos i brandväsendets ägo följande *större brandredskap* (samtliga fordon utom en mekanisk stege äro tvåspända):

manskapsvagn,

två redskapsvagnar,

motorspruta om 1,500 minutliter,

ångspruta » 1,300 »

» » 800 »

två mekaniska stegar,

en slangvagn medförande bland annat 900 mtr tryckslang 63 mm. samt

en kol- och slangvagn medförande 2 hektoliter ångkol och 500 meter tryckslang 85 mm.

Härtill komma tre handkraftsprutor samt en vagn för transport af brandsegel med tillbehör, hvilka äro afsedda för den blifvande reservkårens andra uppbåd.

Slangförrådet utgjordes den 31 december af: 900 meter 85 mm. dubbel hampslang samt 2,500 meter 63 mm. enkel slang dels af linne dels af hampa. I 1918 års stat har brandstyrelsen begärt medel för slangförrådets förstärkning.

Brandtelegraf omfattar fyra distrikt med 22 st. brandskåp. De yttre ledningarne hafva en längd af omkring 22 kilometer.

Brandposternas antal har ökats med tre och utgör nu 184 st. Deras skötsel har handhafs af vattenverkets personal.

Brandstationens byggnader.

Hufvudbyggnaden har under året genomgått utvändig reparation: ytterväggarne hafva vattenrifvits, fönster och dörrar målats. Plåtbeklädnaden på alla tak har skrapats och oljemålats. Staket har uppsatts dels mellan hufvudbyggnaden och brandstationens flygelbyggnad dels mellan förstnämnda byggnad och läroverket för flickor. Därjämte har manskapets badrum cementerats.

Elektrisk belysning har inledts i manskapets bostadslägenheter och badrum samt i verkstadsrummen.

Brandväsendets utgifter och inkomster.

Utgifter:

Löner, pension, semesterarvoden	26,274: —
Beklädnad	1,870: 30
Läkarevård och medicin	77: 19
Olycksfallsförsäkringspremier	193: 50
Kokgas	1,383: 86
Underhåll af kaserninventarier	602: 58
d:o brandredskap	1,157: 45
d:o brandstationens byggnader	4,572: 29
Brandtelegraf	253: 50
Hästar	10,260: 90
Hyra för brandstationen	10,200: —
Uppvärmning	4,083: 46
Lyshållning	801: 07
Renhållning och tvätt	208: 01
Kontorsutensilier, annonser och tryck	308: 53
Telefon-, telegram- och postafgifter	410: 27

Tidningar och tidskrifter	17: 25
Vattenavgifter	197: 75
Brandsyner	687: 75
Arbete vid eldsvådor	127: 99
Afgifter till vattenverket	9,970: —
Oförutsedda utgifter	242: 97
Uppsättning av en andra reserv.....	110: —
Inledning af elektriskt ljus i manskapets lägenheter	456: 33
Frakt m. m. för den nyinköpta motorsprutan	96: 55

Summa kronor 74,563: 50

Inkomster:

Ersättning för körarbete.....	5,902: —
» » hjälp vid eldsläckning ..	564: 07
» » vattning af potatisland	45: —
Underhåll af drätselkammarens häst (furage)	835: 19
Hyra för ett rum	150: —
Brandmanskapet inbetalt för kokgas	78: 06
Försålt hästspilling	186: —
» kasserade effekter	12: —

Summa kronor 7,772: 32

Karlstad den 19 februari 1918.

PER ÅGREN,
brandchef.

Tabellariskt sammandrag öfver

Tiden för eldsvådans utbrott			Brandstället		Sätt för allarmeringen	Anl. till elden eller till uttryckningen
Månad	Dag	Tid å dygnet	Egendom eller allmän plats	Lägenhet		
Januari	3	12,40 em.	Haga 11	Källare	Telefon	Obekant
	6	9,14 em.	Sandbäcksgatan 4	Boningshus	Telefon	Soteld
	19	11,54 em.	Aktiebolaget Karlstads Snickerifabrik	Snickerifabrik	Brandskåp	Gnistor från ångpanneeldstad
	20	4,40 fm.	Aktiebolaget Karlstads Snickerifabrik	Snickerifabrik	Brandskåp	
	28	8,10 em.	Ö Herrhagen 2	Boningshus	Brandskåp	Felaktig rökgång
Febr.	11	9 em.	Hamngatan 16	Boningshus	Telefon	Soteld
Mars	2	10 fm.	Herrgårdsgatan 5	Boningshus	Telefon	Soteld
	5	7,25 em.	Herrhagen 300	Boningshus	Telefon	Soteld
	15	5,35 fm.	S. Kyrkogatan 7	Boningshus	Telefon	Bränder från kakelugn
	29	2,37 fm.	Karlsholm	Boningshus	Telefon	Obekant
April	11	9,10 fm.	Ö. Torggatan 16	Boningshus	Brandskåp	Obekant
	13	11,50 fm.	Åttkantsgatan 11	Boningshus	Brandskåp	Kontakt
	14	7,55 em.	Ö. Torggatan 1	Boningshus	Telefon	Soteld

Transport

eldsvådor m. m. år 1917.

Brandskade- ersättningar		A n t e c k n i n g a r
Kr.	öre	
1,455	—	I källaren förvarade tomlådor, träull och pappersaffall hade af obekant anledning blifvit antända. Elden släcktes med en ledning från brandpost utan att hafva förorsakat någon nämnvärd skada.
	—	I ett intill ångpannerummet liggande rum, där s. k. trätugg för ångpannans eldning förvarades, hade eld uppkommit troligen genom gnistor från eldstaden under ångpannan. Elden släcktes med en ledning från brandpost.
	—	Vid framkomsten befanns, att elden åter uppblussat. Det kunde nu iakttagas, att elden härledde sig från det brinnande trävirket under plåtbeklädnaden af dörren till ångpannerummet. Den hade härifrån spridt sig upp till taket, som antändts. »Trätuggen» omskyfflades, utbars delvis och vattendränktes. Arbetet härmed fortgick till kl. 7 f. m., då fabriken arbetare aflöste brandmanskåpet. Temperatur — 26 gr. C. Kl. 2 e. m. uttryckte två man från brandkåren, hvilka med en ledning från brandpost vattendränkte den utskyfflade »trätuggen». Detta arbete pågick till kl. 5 e. m.
180	—	I ett vindsrum, som beboddes af en äldre man, för tillfället liggande sjuk i sängen, hade eld genom gnistor från rökgången antändt takets sågspånsfyllning. Den gamle utbars och elden släcktes med pytspruta.
520	—	Troligen genom bränder ur en kakelugn hade en golfmatta framför eldstaden blifvit antänd. Äfven golfvet och tapeterna närmast omkring kakelugnen hade fattat eld. Golfvet uppbröts. Elden släcktes med pytspruta.
200	—	Golfvet och en af väggarna i ett boningsrum hade af obekant anledning blifvit antända. Släcktes med pytspruta.
3,743	—	Vid brandkårens ankomst befanns väggar och tak i ett boningsrum vara i full brand. Elden släcktes med en ledning från brandpost.
6,098	—	

Tiden för eldsvådans utbrott			Brandstället		Sätt för allarmeringen	Anl. till elden eller till uttryckningen
Månad	Dag	Tid & dygnet	Egendom eller allmän plats	Lägenhet		
April	16	3,16 em.	Hamngatan 18	Boningshus	Brandskåp Telefon Telefon	Transport Falskt allarm Trängrök Vårdslöshet med eld
	18	5,35 em.	Drottninggatan 38	Boningshus		
	27	5,16 em.	Hyttan 2	Uthusbyggnad		
Maj	3	4,15 em.	Hamngatan 26	Boningshus	Telefon	Soteld
	23	3,25 em.	Örsholmen	Renhållnings- verket	Telefon	Tobaksrökning
Juni	27	12,14 em.	Rosenborg	Kolmila	Telefon	Soteld Vårdslöshet
	18	12,30 em.	Tingvallagatan 19	Boningshus	Telefon	
	20	7,05 em.	Haga 2	Apotek	Telefon	
Juli	23	8,02 fm.	Herrhagen 205	Boningshus	Brandskåp	Gnistor
	4	11,28 fm.	N. Kyrkogatan 6	Boningshus	Telefon	Soteld
	6	7,25 em.	Gerholmen	Boningshus	Telefon	Obekant
Aug.	6	5,41 em.	Yttre Hamnen	Järnvägen	Telefon	Vårdslöshet vid to- baksrökning
	21	3,10 em.	Svinbäcken	Uthusbyggnad	Telefon	Gnistor
Sept.	20	10,20 em.	Drottninggatan 17	Boningshus	Telefon	Soteld
Okt.	26	6,25 em.	V. Kanalgatan 13	Orgelfabrik	Brandskåp	Obekant

Transport

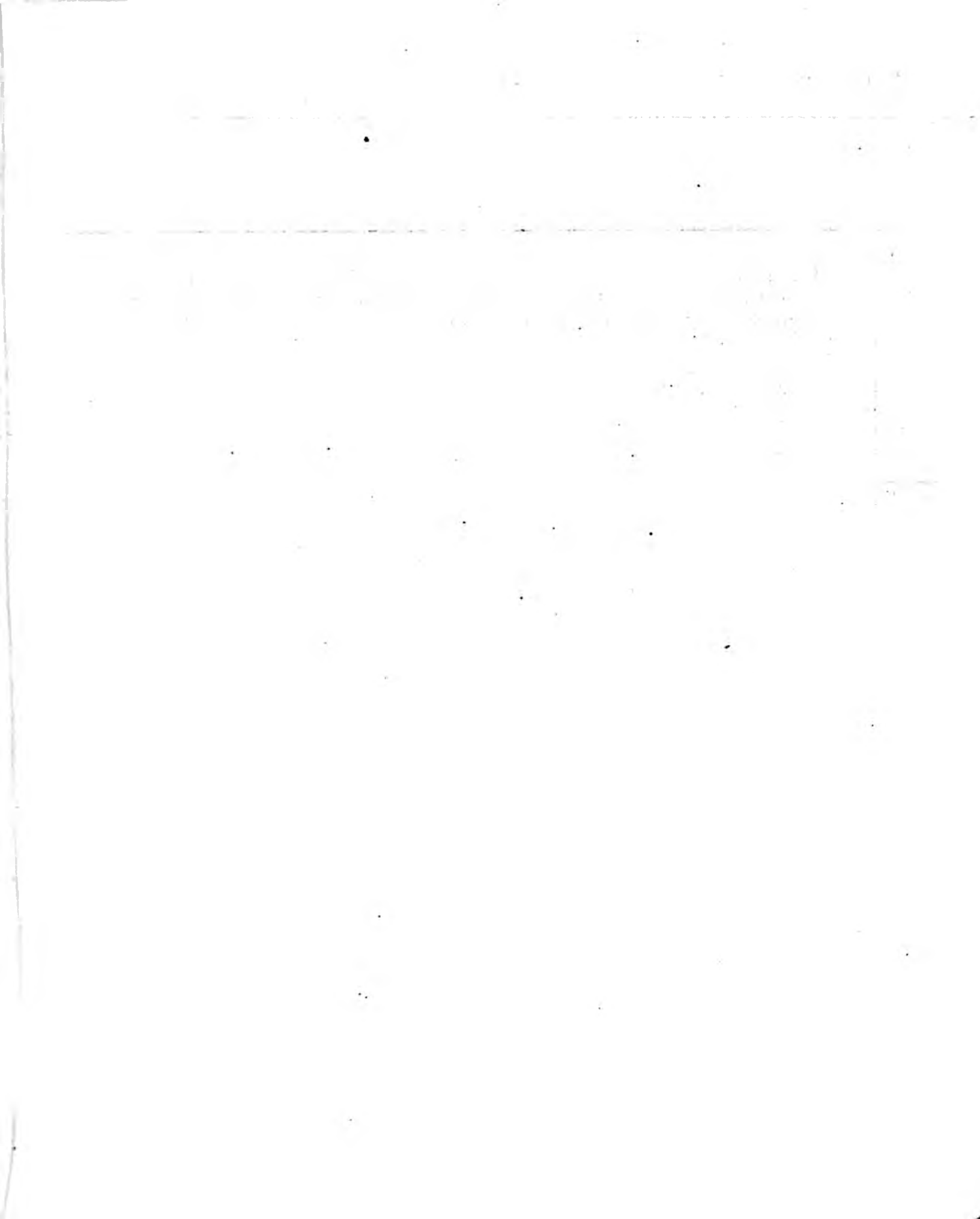
Brandskade- ersättningar		A n t e c k n i n g a r
Kr.	öre	
6,098	—	
1,022	30	<p>Utanför en uthusbyggnad hade en där befintlig halmhög råkat i brand, därigenom att några minderåriga under lek med tändstickor kommit att antända densamma. Vid brandkårens framkomst stod mellersta delen af byggnaden i full brand. Då stark storm blåste, voro kringliggande träbyggnader starkt hotade. Släckningsarbetet bedrefs med två ledningar från brandposter och två från ångspruta. Uthusbyggnaden förstördes, däremot togo kringliggande byggnader ingen skada.</p> <p>I en afskrädeshög innehållande bland annat papper och halm hade en förbipasserande person kastat en brinnande cigarett, som antände högen. Elden släcktes med två ledningar från ångspruta.</p> <p>Någon eldfara förelåg ej.</p>
1,500	—	<p>Vid kokning af ett läkemedel i apotekets tinkturkammare fattade den kokande vätskan eld, som hastigt spred sig efter ena väggen upp mot taket. Elden släcktes med några pytsar vatten samt med pytspruta.</p> <p>Antagligen genom gnistor från någon i närheten varande skorsten hade en fönsterkarm på vinden blifvit antänd. Släcktes med pytspruta. Stark storm rådde.</p> <p>Efter anmälan i telefon, att eld utbrutit å den till stadens område hörande Gerholmen afgick brandchefen med manskap från regementet i motorbåt till holmen, där elden härjade i på stranden liggande vassrör och äfven i buskar. Elden släcktes med vattenpågjutning och gräfning. Skadan obetydlig.</p> <p>Brinnande bortkastad cigarett hade antändt gräset utanför Järnvågen. Elden var vid brandkårens framkomst redan släckt.</p>
776	—	Gnistor från ett förbigående lok hade antändt en invid järnvågen liggande uthusbyggnad. Släckningsarbete med ångspruta.
15,410	14	Af obekant anledning hade eld uppstått i fabriakens torkhus, där en myckenhet af virke förvarades. Vid brandkårens framkomst stod norra delen af byggnaden i full brand.
24,806	44	

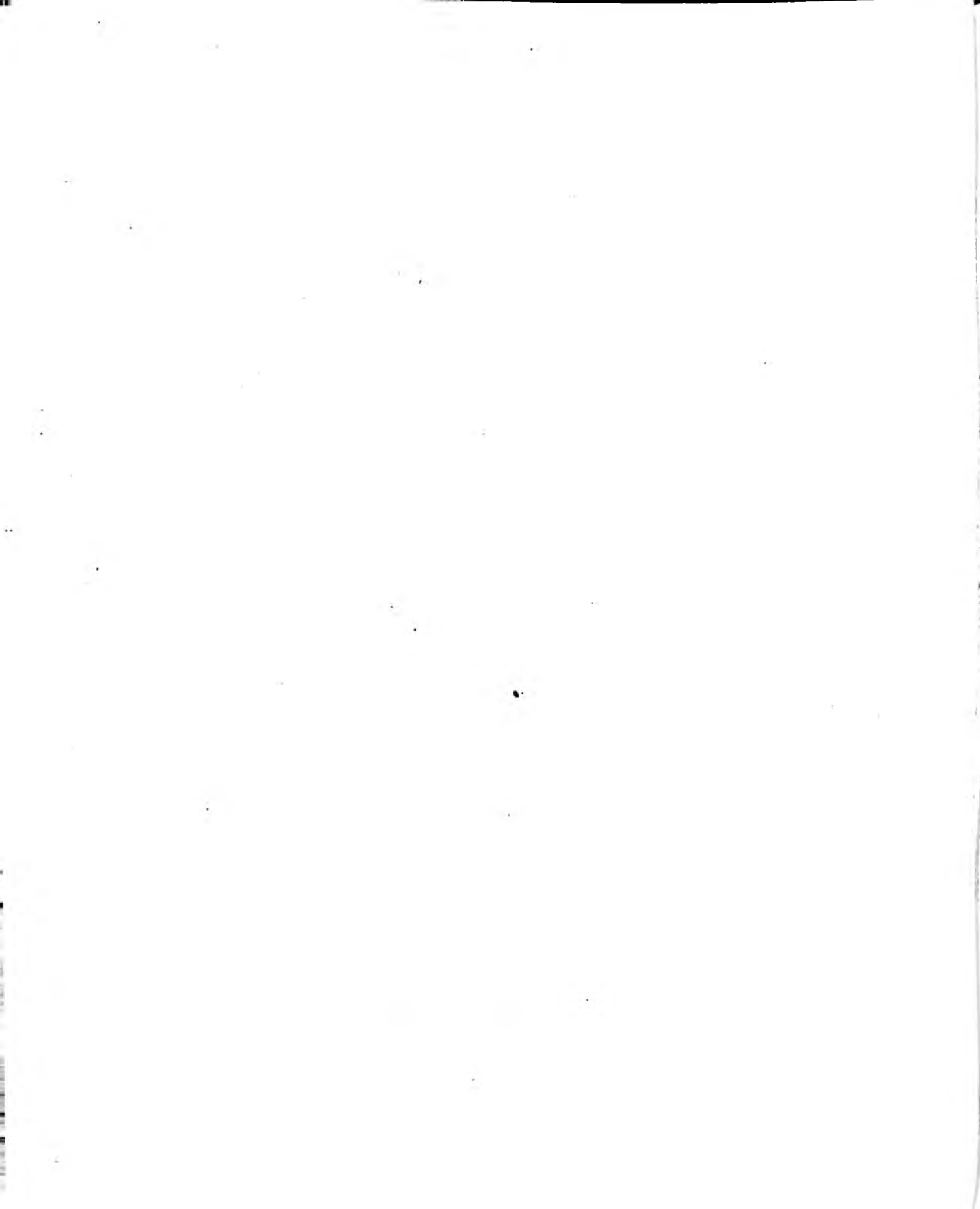
Tiden för eldsvådans utbrott			Brandstället		Sätt för allarmringen	Anledningen till elden eller till utryckningen
Månad	Dag	Tid å dygnet	Egendom eller allmän plats	Lägenhet		
						Transport
Nov.	3	6 em.	Järnvägshuset	Boningshus	Telefon	Soteld
	5	6,45 em.	Järnvägshuset	Boningshus	Telefon	Soteld
Dec.	8	8,55 em.	Drottninggatan 18	Boningshus	Telefon	Soteld
	11	11,08 fm.	Sandbäcksgatan 4		Brandskåp	Kontakt
	12	9,10 em.	V. Torggatan 20	Boningshus	Telefon	Soteld
	17	3,45 em.	Tingvallagatan 19	Boningshus	Telefon	Soteld
	19	5,52 em.	Karlstads Mek. Verkst.	Verkstadsbyggn.	Brandskåp	Soteld

S:ma Kronor

Brandskade- ersättningar		Anmärkingar
Kr.	öre	
24,806	44	Med fyra ledningar från brandposter och en ledning från ångspruta släcktes elden på omkring 1 timme. Eftersläckning i två timmar. Stark storm var rådande, hvarför de närbelägna fabriksbyggnaderna voro hotade. Reservkåren var tillkallad.
24,806	44	

KARLSTAD
KARLST.-T:ns A.-B:s TRYCKERI 1918.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

18 April.

N:o 5.

Beredningsutskottets förslag angående utdelning av Mellqvistska studiestipendiet.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 april 1918.*

§ 44.

Sedan ansökningar till Mellqvistska stipendierna för goda framsteg i studier till stadsfullmäktige inkommit från Nils Folke Bergqvist, Hulda Claesson, Märtha Helena Andersson, Ivar Lundgren, Erik Gunnar Andersson, Arvid Gustavsson och Ruth Dagny Matilda Ferlin, hade nu Beredningsutskottet uppå remiss att avgiva förslag till stipendiets fördelning.

Utskottet, som vid granskning av handlingarna fann Hulda Claesson, Märta Helena Andersson, Erik Gunnar Andersson och Ruth Dagny Matilda Ferlin böra vid stipendiets utdelning företrädesvis ifrågakomma, beslöt hemställa,

att nu tillgängliga räntan å Mellqvistska stipendiefonden för goda framsteg i studier, vilken ränta uppgår till 500 kronor, måtte med lika belopp till var och en fördelas mellan sökandena Hulda Claesson, Märta Helena Andersson, Erik Gunnar Andersson och Ruth Dagny Matilda Ferlin.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens förslag i återremmitterade ärendet angående vidtagande av skyddsåtgärder vid Rudsvägen till förhindrande av översvämning av Hagaborgsområdet.

Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 25 februari 1918.

§ 12.

Vid behandling den 18 januari 1917 av drätselkammarens förslag angående breddning av Rudsvägen och i samband därmed skyddsåtgärder till förhindrande av översvämning hade stadsfullmäktige återremitterat ärendet i vad det avsåge skyddsåtgärderna till drätselkammaren för utredning angående kostnaderna för en fullständig invallning av stadens hela område å Norrstrand.

Sedan drätselkammaren med anledning härav uppdragit åt stadsingeniören att verkställa den begärda utredningen, ingav nu stadsingeniören kostnadsberäkning på skyddsåtgärder enligt fyra alternativ, vilka närmare framginge av bilagda plankarta.

Alt. 1 avsåge invallning om området utefter Klarälven från Sundstadlandet norrut till Klaratjärn och därifrån söder om Klaratjärn fram till landsvägen till Färjestad. Av denna skyddsvall bleve 500 löpmeter skyddsvall förlagd på stadens mark och 1,100 löpmeter skyddsvall jämte strandskoning på enskild mark. Kostnaderna enligt detta alternativ hade med nu gällande priser beräknats till 44,000 kronor.

Alt. 2 avsåge skyddsvall utefter älven norrut från Sundstadlandet så långt som staden själv där för närvarande ägde mark och därifrån vinkelrätt mot älven såsom av planritningen närmare framginge. Kostnaden därför hade beräknats till 18,000 kronor.

Alt. 3 avsåge skyddsvall utmed älven till samma utsträckning som alt. 2 varefter skyddsvallen var dragen norr om de ägofigurer, staden där för närvarande själv innehade, såsom av planritningen närmare framginge. Kostnaden därför hade beräknats till 28,500 kronor.

Såsom ett alternativ 4 hade dessutom utretts kostnaden för en kort skyddsvall i den djupa svackan som finnes å norra delen å koloniträdgårdarna å stadens mark, med vilken skyddsvall vore avsett att förhindra, att älven vid normalt högvatten ginge in i dalgången därstädes. Kostnaden för denna lokala förändring belöpte sig på 2,600 kronor.

Efter tagen del av förslagen fann drätselkammaren kostnaderna vara alltför stora för att kunna tillstyrka en sådan fördämning, så mycket mer som, även om

en dylik utfördes fara torde föreligga, att älven kunde ramponera fördämningen och bryta sig in på området, då ju fördämningen bleve utsatt för dess omedelbara påverkan. Skulle en sådan invallning utföras, torde man i alla fall för säkerhets skull få anordna skyddsvall utefter Rudsvägen till skydd för det mera tätt bebyggda Hagaborgsområdet i enlighet med drätselkammarens förslag av den 4 dec. 1916. En skyddsvall därstädes låge på en sådan plats, att den icke direkt vore utsatt för utskärningar genom älvens påverkan. Ett annat skäl för att ej företaga en invallning av hela området vore, att kostnaderna vore så högt uppdrivna, att man även därför borde låta anstå med utförande av dylika arbeten, vilket även gällde om alt. 4 av förslagen.

Såsom framgår av den av drätselkammaren med dess framställning den 4 december 1916 överlämnade kostnadsberäkningen skulle en skyddsvall utmed Rudsvägen, om den utföres samtidigt med den beslutade men ännu ej slutförda breddningen av Rudsvägen, draga en kostnad av 3,000 kronor.

På grund av det anförda beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 3.000 kronor för att utföra Rudsvägens breddning på sådant sätt, att den även utgör skydd mot översvämning av Hagaborgsområdet,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Kostnadsberäkning

å fördämningsarbeten mot Klarälven å de s. k. Sundstadsländen (enl. bilagda tvenne ritningar daterade 20 aug. 1917).

Alt. I. (se ritning) avser 500 lm. skyddsvall å stadens mark samt 1,100 lm. skyddsvall och strandskoning å enskild mark.

a) *Arbetena å stadens mark:*

Fyllningsmassa 1,000 m ³ å 5:—	5,000:—	
Släntförstärkning 450 lm. » 5:—	2,050:—	
Trummor & avstängningsluckor	1,200:—	
Tillsyn & oförutsedda	750:—	9,000:—

b) *Arbeten å enskild mark:*

Fyllningsmassa 2,700 m ³ å 5:—	13,500:—
Släntförstärkning 1,100 lm. » 5:—	5,500:—

Trummor & avstängningsluckor.....	1,200: —	
Strandskoning	12,000: —	
Tillsyn & oförutsedda.....	2,800: —	35,000: —
		<u>Summa Kronor 44,000: —</u>

Alt. II (se ritning) avser 950 lm. skyddsvall å stadens mark och 170 lm. å enskild mark.

a) *Arbeten å stadens mark:*

Fyllningsmassa 1,650 m ³ å 5: —.....	8,250: —	
Släntförstärkning 900 lm. » 5: —.....	4,500: —	
Trummor & avstängningsluckor.....	1,200: —	
Tillsyn & oförutsedda.....	1,550: —	15,500: —

b) *Arbeten å enskild mark:*

Fyllningsmassa 200 m ³ å 5: —.....	1,000: —	
Släntförstärkning 170 lm. » 5: —.....	850: —	
Trummor & avstängningsluckor.....	350: —	
Tillsyn & oförutsedda.....	300: —	2,500: —

Summa Kronor 18,000: —

Alt. III (se ritning) avser 1,200 lm. skyddsvall å stadens mark och 170 lm. å enskild mark.

a) *Arbeten å stadens mark:*

Fyllningsmassa 3,500 m ³ å 5: —.....	17,500: —	
Släntförstärkning 1,150 lm. » 5: —.....	5,750: —	
Trummor & avstängningsluckor.....	1,200: —	
Tillsyn & oförutsedda.....	1,550: —	26,000: —

b) *Arbeten å enskild mark:*

Fyllningsmassa 200 m ³ å 5: —.....	1,000: —	
Släntförstärkning 170 lm. » 5: —.....	850: —	
Trummor & avstängningsluckor.....	350: —	
Tillsyn & oförutsedda.....	300: —	2,500: —

Summa Kronor 28,500: —

Alt. IV avser endast skyddsvall mellan sektionerna 6—8 å ritningen, d. v. s. vid den djupa svackan i marken å norra delen av koloniträdgårdarne å stadens mark.

Fyllningsmassa 250 m ³ å 5: —.....	1,250: —	
Släntförstärkning 120 lm. » 5: —.....	600: —	
Trummor & avstängningsluckor.....	500: —	
Tillsyn & oförutsedda.....	250: —	2,600: —

Summa Kronor 2,600: —

Karlstad febr. 1918.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 april 1918.*

§ 46.

Sedan stadsfullmäktige vid behandling den 18 januari 1917 av Drätselkammarens förslag angående breddning av Rudsvägen och i samband därmed vidtagande av skyddsåtgärder till förhindrande av översvämning av Hagaborgsområdet återremitterat ärendet i vad det avsåge dylika skyddsåtgärder till Drätselkammaren för vidare utredning, hade kammaren, på sätt närmare framginge av dess protokoll den 25 februari 1918, avgivit förslag i sålunda återremitterat hänseende.

Beredningsutskottet, som icke fann anledning till erinran mot vad kammaren i ärendet anfört, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte vidtaga ifrågavarande skyddsåtgärder till förhindrande av översvämning av Hagaborgsområdet genom utförande av en skyddsvall utmed Rudsvägen i samband med den beslutade men ännu ej slutförda breddningen av samma väg;

samt att stadsfullmäktige måtte bevilja härför erforderligt belopp, 3,000 kronor att anskaffas genom upplåning.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**Drätselkammarens framställning angående nedsättning av C. W. Lindberg
för år 1917 påförda kommunalutskylder.**

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkam-
maren i Karlstad den 11 mars 1918.*

§ 10.

Från herr C. W. Lindberg hade till drätselkammaren inkommit en så lydande framställning om rättelse i honom debiterade kommunalutskylder till staden för år 1917:

Drätselkammaren, Karlstad,

I min deklARATION om inkomst- och förmögenhetsskatt för taxering år 1917 har jag uppgifvit en bevillningspliktig inkomst af Kr. 3,850: — i st. f. Kr. 1,300: —

beroende på att jag af missförstånd i uppgiften för bevillningstaxeringen intaget inkomst af aktier enl. BII med Kr. 2,550: — som framgår af bifogade af ordföranden i taxeringsnämnden Herr Frans Svenssons vidimerade afskrift af min deklara- tionsuppgift och anhåller härmed vördsammast om rättelse i debiteringen, så att kommunalutskylder endast debiteras för 1,300: — kronors inkomst.

Karlstad den 5 Mars 1918.

C. W. LINDBERG.

Då drätselkammaren ej ansåg sig berättigad medgiva den begärda rättelsen, då besvär över taxeringen ej anförts, men Lindberg otvetydigt blivit bevillnings- taxerad för 2,550 kronors inkomst av aktier, beslöt drätselkammaren ingå till stads- fullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att Lindbergs kommunalutskylder för år 1917 skola utgå endast för 1,300 kronor inkomst.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 10 april 1918.*

§ 47.

Med biträdande av en av Drätselkammaren avgiven framställning beslöt ut- skottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att C. W. Lindberg å Orrhol- men för år 1917 påförda kommunalutskylder skola nedsättas att utgå för ett belopp av allenast 1,300 kronor.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**Drätselkammarens förnyade förslag om tillhandahållande av lokal åt spann- målsbyrån samt inredning av stora rådhusalen till lokal för brödbyrån
m. m.**

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkam-
aren i Karlstad den 11 mars 1918.*

§ 8.

Vid behandling av drätselkammarens framställning om tillhandahållande av

lokal åt spannmålsbyrån och inredning av stora rådhusalen till lokal för brödbyrån, sockerbyrån och livsmedelsstyrelsens expedition hade stadsfullmäktige den 15 november 1917 återremitterat ärendet till drätselkammaren för utredning angående möjligheten av att i rådhusalen inrymma jämväl livsmedelsnämndens kortutdelning.

Sedan med anledning härav det lyckats att i rådhusalen skaffa plats jämväl för kortutdelningen, beslöt nu drätselkammaren i anslutning till sin framställning av den 22 oktober 1917 hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett förslagsanslag av 1,350 kronor för tillhandahållande av uppvärmd, städad och upplyst lokal åt spannmålsbyrån intill den 1 oktober 1918;

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 600 kronor för inredning av stora rådhusalen till lokal för brödbyrån, sockerbyrån, livsmedelsstyrelsens expedition samt livsmedelsnämndens kortutdelning;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 april 1918.

§ 48.

Jämlikt stadsfullmäktiges återremiss den 15 november 1917 hade Drätselkammaren avgivit förnyat ullåtande i ärendet angående tillhandahållande av lokal åt spannmålsbyrån samt inredning av stora rådhusalen till lokal för brödbyrån m. m.

Beredningsutskottet beslöt att med instämmande i vad Drätselkammaren anfört hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett förslagsanslag av 1,350 kronor för tillhandahållande av uppvärmd, städad och upplyst lokal åt spannmålsbyrån intill den 1 oktober 1918;

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 600 kronor för inredning av stora rådhusalen till lokal för brödbyrån, sockerbyrån och livsmedelsstyrelsens expedition samt livsmedelsnämndens kortutdelning;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Tillika beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drättselkammaren att, med hänsyn till nämnda byråers m. fl:s lokalfråga efter den 1 oktober 1918, närmare utreda, huruvida någon skyldighet kan föreligga för staden att tillhandahålla lokaler eller ersättning därför åt andra kristidsinstitutioner än stadens egna.

In fidem :
ELIAS STENIUS.

Drättselkammarens framställning angående löneförhöjning åt stadskassören.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drättselkammaren
i Karlstad den 18 februari 1918.*

§ 11.

Stadskassören P. A. Zander hade till drättselkammaren ingivit en så lydande framställning om löneförhöjning:

Till Drättselkammaren i Karlstad.

Den 24 November 1903 förordnades jag af Drättselkammaren, att under dåvarande stadskamrerarens iråkade sjukdom, bestrida stadskamrerarejänsten tills vidare.

Denna min tjänstgöring fortsatte *dels* under stadskamrerarens sjukdom, *dels* under hans semesterlid — omkring en och en half månad hvarje år, samt *dels* under de tider då han fullgjorde andra uppdrag. De tider då jag icke tjänstgjorde som stadskamrerare biträdde jag å expeditionen med diverse skrifgörömål.

Den 29 Augusti 1905 antogs jag af Drättselkammaren till stadsbokhållare, sedan jag sökt befattningen i fråga på grund af kungörelse, deri stadsbokhållaren tillförsäkrades en årlig lön af 2,000 kronor med skyldighet för mig, att äfven vara kassakontrollant. Gas- och vattenverkets räkenskaper och kassaförvaltning öfverflyttades till Drättselkammaren; dervid befanns att räkningar å rörinledningar, monteringar och levererad armatur m. m. icke voro utskrifna för flere år tillbaka, hvilket förhållande kräde ett afsevärdt och opåräknadt arbete att få ordnat. Med medgifvande af Gas- och vattenverkens styrelse omlade jag bokföringen till nytt system- i hufvudsak detsamma som ännu användes.

Sedan elektricitetsverket började distribuera elektrisk energi blef det sammanlagda abonnentantalet hos vatten- och belysningsverken så stort, att det tillslags begagnade sättet att genom särskild inkasserare uppbära afgifter nu måste ändras. Med vederbörligt medgifvande förändrade jag då sättet för afgifternas erläggande — eller till det som nu användes.

År 1908 begärde och erhöll jag en förhöjning af min lön af 1,000 kronor, hvilken lön sålunda därefter utgick med 3,000 kronor.

Från tiden för min anställning som stadsbokhållare t. o. m. år 1912 — och äfven därefter — har jag skött stadskammarerätjänsten under en tre månader hvarje år, utan att därför ha åtnjutit någon som helst ersättning för bestridd tjänst i högre lönegrad.

År 1912 indrogs stadsbokhållaretjänsten och jag tillförordnades att bestrida den nyinrättade stadskassörstjänsten, med samma lön jag uppburit som stadsbokhållare — eller 3,000 kronor för år.

Hvilken enorm ökning i kassabestyret egt rum torde bäst framgå däraf, att då kassaomsättningen under år 1912 utgjorde 3,165,751: 82 kr. så uppgick den under sistlidet år till 8,071,356: 92 kr. Kommunalskatteuppbörden var år 1912 kr. 661,453: 77, och för sistlidet år kr. 1,100,413: 37 samt utgör i år kr. 1,600,862: 35.

Ilvad ökningen af göromålen i öfrigt beträffa vill jag påvisa.

att år 1914 tillkom uppbörd och redovisning af grundafgifter till allmänna folkpensioneringen, med betalningsskyldige för sistlidne år uppgående till 11,043 personer;

att derjemte tillkommit lifsmedelsnämndens kassarörelse — för sistlidet år omslutande c:a 1,000,000: — kr. — med dagliga redovisningar och likvider;

att kassarörelsen för stadens förråd tillkommit; samt

att en väsentlig ökning i arbetet har vållats deraf, att medan vissa delegationer, nämligen brandkåren, hälsovårdsnämnden, dispensärstyrelsen, flickskolestyrelsen, trädgårdsstyrelsen och saluhallsstyrelsen förut uttagit medelsbehofven i större poster och själfva ombesörjt detaljlikviderna, dessa numera göras från stadskassan. Hyresafgifterna från stadens fastigheter, hvilka förut upptagits af vicevärdarna, inflyta numera direkt till stadskassan. Härförutom torde inom den närmaste tiden vara att förvänta äfven kassarörelsen för vattenlednings- och afllopsverken.

För öfrigt tager jag mig friheten hänvisa till de tablåer m. m., som åberopas i Drättselkammarens protokoll den 10 Dec. 1917, hvilken i ännu tydligare grad torde visa huru arbetet ökats under senaste åren.

Vidare vill jag påvisa, att med denna stora kassarörelse — särskildt under

uppbördsterminerna af skatter — ofrånkomligt torde vara att fria sig från felvexlingar och dylikt, hvilken kassaförlust af mig måste ersättas, enär s. k. felräkningspenningar icke tillerkänts mig.

Äfven om penningvärdet ej hade fallit med cirka 70 proc. sedan 1912, synes det mig som om det väsentligen ökade arbetet och dermed ett ökat ansvar, utgöra giltiga motiv för en höjning i aflöningen, och jag tillåter mig i anledning häraf hemställa att Drättselkammaren ville, i likhet med hvad som redan skett beträffande stadskamreraren, laga i öfvervägande frågan om lönelillökning äfven ål stadskassören.

Jag anhåller sålunda vördsamt, att Drättselkammaren ville föreslå en löneförhöjning åt mig af 1,800: — kronor för år från och med detta års början.

En sådan förhöjning torde med hänsyn till förhållandena icke anses för drygt tilltagen.

Karlstad den 16 Februari 1918.

P. A. ZANDER, Stadskassör.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av herr Ankers avslag å framställningen, *dels* av herr Noréus att drättselkammaren måtte hos stadsfullmäktige tillstyrka en löneförhöjning åt stadskassören av 1,500 kronor och *dels* av herr Tjerneld, att drättselkammaren måtte tillstyrka en löneförhöjning av 1,000 kronor.

Sedan drättselkammaren förut avslagit herr Ankers yrkande, beslöt drättselkammaren efter votering med 5 röster mot 2, avgivna för herr Noréus yrkande, bifalla herr Tjernelds förslag.

I samband härmed ville drättselkammaren föreslå ny uppdelning av stadskassörens löneförmåner. Enligt stadsfullmäktiges beslut den 21 oktober 1915 utgjorde stadskassörens avlöning 1,600 kronor i lön, 800 kronor i tjänstgöringspenningar samt två ålderstillägg, vardera å 300 kronor, efter 5 och 10 års tjänstgöring. Med den nu föreslagna löneförhöjningen ansåg drättselkammaren, att stadskassörens löneförmåner borde utgöra 2,000 kronor i lön, 1,000 kronor i tjänstgöringspenningar samt två ålderstillägg, vardera å 500 kronor, efter 5 och 10 års tjänstgöring. därvid nuvarande stadskassören skulle anses hava intjänat båda ålderstilläggen. Kristidstillägg borde, i enlighet med vad som bestämts vid beviljande av löneförhöjning åt stadskamreraren, ej heller utgå till stadskassören.

Drättselkammaren beslöt sålunda ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att stadskassörens avlöning skall från och med innevarande år utgå med 3,000 kronor, varav 2,000 kronor skall utgöra lön och 1,000 kronor tjänstgöringspenningar, jämte två ålderstillägg å lönen, vardera å 500 kronor, efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring,

att nuvarande stadskassören skall anses hava intjänt båda ålderstilläggen,
att kristidstillägg till stadskassören ej skall utgå,
samt att för löneförhöjningen erforderligt belopp, 1,000 kronor skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 april 1918.*

§ 49.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över Drätselkammarens framställning angående löneförhöjning åt stadskassören.

Vid ärendets behandling i utskottet yrkades dels bifall till framställningen, dels av Herr Ankers avslag å densamma.

Beredningsutskottet beslöt att med instämmande i vad Drätselkammaren anfört hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta

att stadskassörens avlöning skall från och med innevarande år utgå med 3,000 kronor, varav 2,000 kronor skall utgöra lön och 1,000 kronor tjänstgöringspenningar, jämte två ålderstillägg å lönen, vardera å 500 kronor, efter respektive 5 och 10 års väl vitstordad tjänstgöring;

att nuvarande stadskassören skall anses hava från och med innevarande år intjänt båda ålderstilläggen;

att kristidstillägg till stadskassören icke skall utgå;

samt att för löneförhöjningen erforderligt belopp, 1,000 kronor, skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående förslagsanslag till stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté för månaderna april—juni 1918.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 11 mars 1918.

§ 6.

Drätselkammarens ordförande anmälde att han vid sammanträde samma dag med kommunala arbetslöshets- och hjälpkommittén för staden Karlstad erhållit kommitténs uppdrag att hos drätselkammaren hemställa, att denna ville ingå till stadsfullmäktige med anhållan om beviljande åt kommittén för understöd åt arbetslösa under månaderna april—juni av ett förslagsanslag av 8,000 kronor. Som motivering härför anfördes, att det av stadsfullmäktige för månaderna januari—mars beviljade anslaget, 6,000 kr., genom stegrad arbetslöshet inom textilbranschen visat sig för lågt. Endast genom ett den 1 januari 1918 disponibelt överskott från föregående år å cirka 2,000 kr. hade kommittén kunnat bestrida utgifterna. Av dessa medel var emellertid ett belopp av 1,000 kr. ställt till kommitténs förfogande för understöd av den verksamhet, som av Kvinnornas Uppbåd kunde organiseras till de arbetslösas fromma. En sådan verksamhet vore nu igångsatt och ett belopp av 560 kronor komme att omedelbart överlämnas till Kvinnornas Uppbåd. Under dessa omständigheter hade kommittén ansett sig icke kunna föreslå något lägre belopp än 8,000 kronor, så mycket mera, som arbetslöshetskommittén på grund av materialbrist ej kunnat genom igångsättandet av något arbete lätta arbetslöshetens börda. En förändring torde först under sommarens lopp kunna motses, då stadens arbetslöshetskommitté just för arbetslösa kvinnor inom textilbranschen planerat vissa nödhjälpsarbeten.

På grund härav beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan.

att stadsfullmäktige måtte ställa till stadens arbetslöshets- och hjälpkommittés förfogande ett förslagsanslag av 8,000 kronor för månaderna april—juni innevarande år att mot redovisningsskyldighet användas för understöd åt arbetslösa,
samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan

In fidem :
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 april 1918.*

§ 50. . .

Med tillstyrkande av en av Drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjord framställning angående förslagsanslag till stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté för månaderna april—juni innevarande år beslöt Beredningsutskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till stadens arbetslöshets- och hjälpkommittés förfogande ett förslagsanslag av 8,000 kronor för månaderna april—juni innevarande år att mot redovisningsskyldighet användas för understöd åt arbetslösa;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Tillika beslöt utskottet föreslå,

att stadsfullmäktige måtte uttala önskvärdheten av att kommittén genom hänvändelse till personer med personalkännedom, exempelvis förmän vid fabriker och industrier, måtte skaffa sig säkerhet för att icke understödet kommer sådana personer till godo, som vägra antaga åt dem anskaffat nödhjälsarbete.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Magistratens resolution med infor drande av stadsfullmäktiges yttrande i anledning av Kungl. byggnadsstyrelsens skrivelse den 24 oktober 1917 i ärende rörande sökt fastställelse av stadsplan och byggnadsbestämmelser för den söder om Hööksgatan belägna delen av landeriet Marieberg.

Till Magistraten i Karlstad.

Jämte det härmed till Eder överlämnas avskrift av Kungl. Överintendents-ämbetets denna dag hit inkomna skrivelse den 24 nästlidne oktober i ärende rörande sökt nådig fastställelse av stadsplan och byggnadsbestämmelser för den söder om Hööksgatan belägna delen av landeriet Marieberg här i staden m. m. även-

som de berörda skrivelse åtföljande handlingar och en karta får Konungens Befallningshavande härigenom anmoda Eder att i ärendet infordra stadsfullmäktiges härstädes, efter hörande av vederbörande delegationer, avgivna yttrande samt att därmed jämte eget utlåtande hit inkomma, därvid ovanangivna handlingar och karta böra hit återställas.

Karlstad i landskansliet den 22 november 1917.

På tjänstens vägnar:
GEORG SAMUELSON.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 12 December 1917.

§ 110.

I ärendet angående stadsplan och byggnadsbestämmelser för den söder om Hööksgatan belägna delen af landeriet Marieberg här i staden hade för yttrande till Byggnadsnämnden inkommit en i afskrift så lydande skrifvelse:

«Till Kungl. Maj:ts Befallningshavande i Värmlands län.

Sedan Kungl. Maj:t genom nådig remiss den 5 sistlidne juli anbefallt överintendentsämbetet att avgiva underdånigt utlåtande beträffande stadsfullmäktiges i Karlstad underdåniga framställning den 10 maj innevarande år *dels* om nådig fastställelse av stadsplan och byggnadsbestämmelser för den söder om Hööksgatan belägna delen av landeriet Marieberg, *dels ock* om tillstånd att med full äganderätt avyttra tomter och tomtdelar inom området har överintendentsämbetet förehaft sagda ärende till granskning och därvid funnit anledning till vissa erinringar.

Det av stadsfullmäktige antagna av arkitekten P. Hallman uppgjorda stadsplaneförslaget är utfört i anslutning till vad ämbetet på sin tid framhållit som önskvärt beträffande bebyggande av till seminarietomten gränsande områdena nämligen att *dels* de intill seminariet belägna byggnadstomterna — å stadsplanekartan betecknade med bokstaven B. — icke måtte bebyggas med slutet byggnadssätt, utan få egnahemskaraktär och att det sydost om seminarietomten belägna området — å stadsplanekartan betecknat med grön färg — icke måtte bebyggas; och har ämbetet sålunda intet mot planen att erinra.

Beträffande de till stadsplanen hörande särskilda bestämmelserna innehåller § 2 a) följande punkt: «dock må uthus uppföras i gräns mot grannes tomt å plats som i så fall skall anvisas av byggnadsnämnden». Då genom denna bestämmelse

möjlighet till sökande brandgavlar å de mot seminarietomten gränsande villatomterna kan uppstå, vill ämbetet hemställa, att vid dessa tomter uthus ej får förläggas invid tomigräns mot seminarietomten; detta förbud kan ordnas, antingen genom att å dessa tomter mot seminarietomten en remsa av tre meters bredd i planen intages såsom kvartersmark, som ej får bebyggas, och bestämmelse härom samtidigt antages, eller ock att till § 2 mom. c) fogas bestämmelse att «å tomt liggande intill det med O. B. och röd färg inom särskild begränsning markerade området, må dock uthus ej uppföras närmare detta område än tre meter». Givetvis har ämbetet intet att erinra mot att liknande bestämmelser antagas rörande seminarietomten för att å liknande sätt säkerställa intillgränsande villatomter mot fria brandgavlar.

Slutligen vill ämbetet framhålla, att, då ämbetet även synes böra avgiva yttrande beträffande stadsfullmäktiges framställning om tillstånd för staden att med full äganderätt avyttra tomter och tomtdelar inom ifrågavarande stadsplanområde, det torde vara nödvändigt, att Ämbetet sättes i tillfälle att taga del av de handlingar, donationsbrev och annat, som kunna inverka på den ifrågasatta försäljningen och tillstyrkandet av densamma.

Med anledning härav får ämbetet hemställa, att Ni ville delgiva vederbörande ortsmyndigheter vad ämbetet här framhållit, samt att Ni därefter ville, med återställande av här bifogade remisshandlingar, till ämbetet inkomma med utlåtande över beslut och utlåtande, vartill ämbetets erinringar kunna giva anledning.

Stockholm den 24 oktober 1917.

CARL MÖLLER.

FR. RICHTER.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

GEORG SAMUELSON.

Härvid funnos fogade de i skrifvelsen omförmälda handlingar.

Byggnadsnämnden tog nu detta ärende i öfvervägande, därvid ingenjören Svabom anmälde sig på grund af förut företedt bemyndigande föra talan för Karlstads stad, enda af förslaget beroende jordägare.

Då genom det af Öfverintendentensämbetet föreslagna tillägget till § 2 mom. a) i byggnadsbestämmelserna det af Ämbetet afsedda systemålet, undvikande af störande brandgavlar, såvidt Nämnden kunde finna, icke uppnåddes, ville Nämnden, med biträdande af Ämbetets förslag i öfrigt, föreslå, dels att till § 2 mom. a) fogades följande ord, nämligen:

«Å tomt, liggande intill det med O. B. och röd färg inom särskild begränsning markerade området, må dock uthus ej uppföras närmare detta område än tre

(3) meter, och må sådant uthus ej förses med brandmur å den sida, som vetter mot nämnda område»;

*del*s att till § 1 fogades följande, mot nyssnämnda svarande bestämmelse:

och må hvarken uthus eller annan byggnad förses med brandmur å sida, som vetter mot kvarter, som betecknats med B.»

— Mot detta Nämndens förslag hade stadens ombud intet att erinra.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 18 februari 1918.*

§ 21.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande i anledning av Kungl. Överintendentensämbetets skrivelse den 24 oktober 1917 i ärende rörande sökt nådig fastställelse av stadsplan och byggnadsbestämmelser för den söder om Hööksgatan belägna delen av landeriet Marieberg, här i staden m. m., uti vilket ärende byggnadsnämnden avgivit utlåtande.

Mot vad byggnadsnämnden föreslagit hade drätselkammaren intet att erinra.

I fråga om stadsfullmäktiges framställning hos Kungl. Maj:t om tillstånd att med full äganderätt avyttra tomter och tomtdelar inom det ifrågavarande stadsplanområdet ville drätselkammaren erinra därom, att genom hertig Karls privilegiebrev av den 5 mars 1584 hela Tingvalla ö, å vilken landeriet Marieberg vore, beläget, blivit donerad till staden samt att, sedan jorden kommit i enskild ägo, staden genom köp den 17 januari 1898 förvärvat densamma. Då jorden genom stadens inköp därav från enskild person torde hava förlorat sin donationsjords natur, ity att stadens rätt till densamma därefter icke grundade sig på donationsbrevet utan på köpet, ansåg drätselkammaren, att det kunde ifrågasättas, huruvida jordens ursprungliga egenskap av donationsjord utgjorde hinder för stadens fria förfogande över densamma, och ville drätselkammaren därför hemställa, att stadsfullmäktige måtte hos Kungl. Maj:t göra framställning, att vid tillståndet för staden att avyttra tomter och tomtdelar inom området icke måtte fästas det vanliga villkoret om fondering av köpeskillingen.

Ett exemplar av »Handlingar och utlåtande rörande staden Karlstads donationsjord», innefattande å sid. 26 ovan berörda privilegiebrev, ävensom en avskrift av de

handlingar, varpå stadens äganderätt till området grundade sig, skulle bifogas handlingarna i ärendet.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 april 1918.*

§ 51.

Sedan Länsstyrelsen genom Magistraten infordrat stadsfullmäktiges yttrande i anledning av Kungl. Byggnadsstyrelsens skrivelse den 24 oktober 1917 i ärende rörande sökt fastställelse av stadsplan och byggnadsbestämmelser för den söder om Hööksgatan belägna delen av landeriet Marieberg hade dels byggnadsnämnden jämlikt beslut den 12 december 1917 föreslagit vissa tillägg till de underställda byggnadsbestämmelserna, dels ock Drätselkammaren, på sätt framginge av dess protokoll den 18 februari 1918, förklarat sig icke hava något att erinra mot byggnadsnämndens sålunda avgivna förslag, ävensom på anförda grunder hemställt, att stadsfullmäktige måtte hos Kungl. Maj:t göra framställning att vid tillståndet för staden att avyttra tomter och tomtdelar inom området icke måtte fästas det vanliga villkoret om fondering av köpeskillingen.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels för sin del godkänna de av byggnadsnämnden föreslagna tillägg till byggnadsbestämmelserna för den söder om Hööksgatan belägna delen av landeriet Marieberg;

dels ock hos Kungl. Maj:t göra framställning att vid tillståndet för staden att avyttra tomter och tomtdelar inom nämnda område icke måtte fästas det vanliga villkoret om fondering av köpeskillingen.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Herr N. Fr. Lindhs motion angående anslag för prenumeration å Tidskrift för den Svenska pensionsförsäkringen åt vissa av pensionsnämndens ledamöter.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Tidskrift för den Svenska pensionsförsäkringen har till sin viktigaste uppgift att verka för ett ökande av kännedomen om och intresset för pensionsförsäkringen särskilt blund de personer, vilka intaga platsen som denna verksamhets representeranter närmast allmänheten, d. v. s. bland pensionsnämnderna. För detta ändamål tillhandahåller staten varje pensionsnämndsordförande avgiftsfritt ett exemplar av tidskriften. Det vore emellertid önskligt, att suppleanterna för ordförandena samt pensionsnämndsledamöterna och deras suppleanter också erhöle var sitt exemplar. Dessa kunna dock inte bekostas av staten, utan måste betalas antingen av prenumeranterna själva eller av vederbörande kommun.

Då ordförandesuppleanten samt nämndsledamöterna och deras suppleanter ofta icke åtnjuta någon och i allt fall helt obetydlig ersättning för handhavande av sitt uppdrag, kan det knappast anses skäligt, att de själva skola vidkännas kostnaden för prenumeration å den tidskrift, som tillkommit för att tjäna dem till ledning i deras arbete, utan bör denna kostnad bestridas av vederbörande kommun. Kommunerna hava ock i ett stort antal fall anslagit medel för dylik prenumeration.

Då emellertid för härvarande pensionsnämnder ej någon dylik prenumeration ägt rum, hava samtliga nämnder beslutat genom undertecknad hos Fullmäktige begära härför erforderligt belopp. Om prenumeration sker direkt hos redaktionen är priset 2:50 pr ex. inklusive porto, vadan ett anslag av kr. 37:50 erfordras för ändamålet, då likväl nämndsledamöternas suppleanter ställas utanför.

På grund av det anförda hemställes, att stadsfullmäktige för angivna ändamål beviljar härför nödigt anslag, som för innevarande år utgör 35 kronor.

Karlstad den 21 mars 1918.

N. FR. LINDH.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 mars 1918.

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr N. Fr. Lindhs motion om anslag för prenumeration av Tidskrift för

den svenska pensionsförsäkringen åt en var av pensionsnämndernas ordförandesuppleanter och ledamöter; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 35 kronor för ifrågavarande ändamål ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 april 1918.

§ 53.

Med förordande av en av Herr Lindh hos stadsfullmäktige väckt motion, som av Drätselkammaren tillstyrkts, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för prenumeration å Tidskrift för den Svenska pensionsförsäkringen åt pensionsnämndernas ordförandesuppleanter och ledamöter bevilja ett anslag av 35 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Konungens Befallningshavandes i länet resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring i anledning av Alfr. Engströms i Hagaborg besvär över fullmäktiges beslut den 19 april 1917 angående återkallande av beslut om ersättning åt Engström för genom Klarälvens översvämning år 1916 uppkommen skada.

Resolution.

Översändes till magistraten i Karlstad, som anmodas att häröver infor dra förklaring från stadsfullmäktige här i staden samt med nämnda förklaring och eget yttrande i ärendet sedermera hit inkomma och remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 11 maj 1917.

På tjänstens vägnar:

GEORG SAMUELSSON.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för förklarings afgifvande.
Karlstads rådhus den 14 maj 1917.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Öfver Stadsfullmäktiges i Karlstad, uppå framställning af Drätselkammaren, den 19 sistlidne April fattade beslut, att återkalla fullmäktiges beslut af den 15 förutgångne februari om utbetalning, förskottsvis, till undertecknad af 439 kronor såsom ersättning för den skada jag lidit genom Klarälvens öfersvämning år 1916, får jag, — med bifogande af ej mindre protokoll angående den af stadsfullmäktige beslutade återkallelsen än äfven, i tryck, «Stadsfullmäktiges i Karlstad handlingar Ser. A. N:o 2 och Ser. B. N:o 3a rörande ärendets tidigare behandling hos såväl Drätselkammaren som stadsfullmäktige, — vördsamt anföra besvär och i sådant afseende andraga följande:

Den till grund för återkallelsen åberopade omständigheten, att jag efter ersättningens beviljande blivit försatt i konkurs och sålunda icke kunnat — såsom afsikten med ersättningen påstås varit — *personligen* komma i åtnjutande af samma ersättning, synes mig alldeles ohållbar, ty det lärer väl icke kunna förnekas, att, äfven om medlen omhändertagits af förvaltningen i mitt konkursbo, jag i allt fall måste haft personlig fördel af ersättningen, då ju densamma till motsvarande belopp minskat mina borgenärers fordringar, hvilka äfven *efter* konkursen komma att hvila på mig, alldenstund jag är urständsat att åvügabringa accordsuppgörelse. För öfrigt ligger det ju i öppen dag att förutsättningen för skadeståndets beviljande varit framför allt dess användande till öfersvämningsskadans botande, hvilket, som ju i konkursförvaltningens protestskrifvelse till fullmäktige framhållits, redan före konkursen skett genom min försorg om ock delvis med lånta medel. I den mån ersättning härför utgår af de utaf stadsfullmäktige anslagna medeln komma de ju också därutinnan mig personligen till del. Hvad i nämnda protestskrifvelse i öfrigt anföres anhåller jag härmed få åberopa.

Samtidigt med beviljandet af ersättningen till mig, tillerkändes, enligt hvad handlingarna utmärka, jämväl ett flertal andra personer här i staden ersättning för lidna skador genom den ifrågavarande öfersvämningen, och då dessa personer fått vid skadeståndet bibehållas och äfven utbekommit tillerkända beloppen, under det att jag — som varit i så tryckande ekonomiskt nödläge, att jag i motsatts till öfrige skadeståndstagare tvingats gå i konkurs — blifvit beröfvad den åt mig

beslutade ersättningen, kan jag icke beteckna vederbörandes förfarande i saken annorledes än som orättvist. För öfrigt bestrider jag, att stadsfullmäktige haft laglig befogenhet att, på sätt som skett, återkalla ett redan fattadt och laga kraftvunnet beslut.

Då sålunda detta sista stadsfullmäktiges beslut icke blott kränker min enskilda rätt utan ock synes hvila på orättvis grund och i öfrigt torde vara olagligt, får jag värdsamt yrka, att beslutet måtte varda till all kraft och verkan upphäfdt.

Karlstad den 11 Maj 1917.

ALF. ENGSTRÖM.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 25 februari 1918.

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över de besvär Alf. Engström i Hagaborg hos Konungens Befallningshavande i länet anført över stadsfullmäktiges beslut den 19 april 1917 att återkalla sitt beslut av den 15 förutgångna februari att såsom förskott utbetala till klaganden 439 kronor för den skada han lidit genom Klarälvens översvämning år 1916; och beslöt drätselkammaren hemställa, att, då ersättningen beviljats klaganden såsom förskott i avvaktan på att Kungl. Maj:t skulle av allmänna medel bevilja gottgörelse, men Kungl. Maj:t genom nådigt beslut den 21 december 1917 funnit en av stadsfullmäktige gjord framställning om ersättning för gjorda utbetalningar icke föranleda någon åtgärd, stadsfullmäktige måtte vidhålla sitt beslut av den 19 april 1917 och hemställa att besvären måtte lämnas utan avseende.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 april 1918.

§ 54.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet genom magistraten infordrat stadsfullmäktiges förklaring i anledning av Alfr. Engströms i Hagaborg besvär över fullmäktiges beslut den 19 april 1917 angående återkallande av Engström beviljad

ersättning för genom Klarälvens översvämning år 1916 uppkommen skada, hade Drätselkammaren, jämlikt sitt beslut den 25 februari 1918, på anförda grunder föreslagit att fullmäktige måtte hemställa om besvärens ogillande.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet hemställa,
att stadsfullmäktige måtte bifalla vad Drätselkammaren i ärendet föreslagit.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Brandstyrelsens framställning om anslag för inköp av en arbetshäst.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Brandstyrelsen får härmed öfverlämna inneliggande protokollsutdrag jämte bilaga visande styrelsens beslut att hos stadsfullmäktige begära anslag till inköp af en arbetshäst.

Karlstad den 11 mars 1918.

EMIL ANKERS.
Ordförande.

*Utdrag ur protokoll hållet hos brandstyrelsen
den 4 februari 1918.*

§ 13

Brandchefen anmälde, att en af brandkårens hästar på grund af sjukdom och enligt veterinärs föreskrift måst nedslaktas. Bil. § 13.

Styrelsen beslöt uppdraga åt brandchefen att genom annons infordra anbud på en lämplig arbetshäst samt åt herrar ordföranden och Forsgren jämte brandchefen underhandla om inköp af en dylik, hvarefter styrelsen hos stadsfullmäktige skulle begära anslag för detta ändamål.

Denna § justerades gonast.

In fidem:
PER ÅGREN.

*Utdrag ur protokoll hållet hos brandstyrelsen
den 8 mars 1918.*

§ 19.

På sätt, som § 13 i föregående protokoll omförmäles, hade anbud infordrats och underhandling om inköp af en lämplig arbetshäst för brandkårens räkning ägt rum, utan att hava ledt till något annat resultat, än att utsedda kommitterade fått förvisning av, att en lämplig arbetshäst ej torde kunna inköpas till lägre pris än 2,500 kronor.

Efter detta av herr ordföranden lämnade meddelande upptogs frågan om hästinköp till förnyad behandling; och beslöt styrelsen att hos stadsfullmäktige begära ett extra anslag af 2,500 kronor till inköp av en arbetshäst, som äfven vore lämplig att användas i brandtjänst.

Denna § justerades genast.

In fidem:
PER ÅGREN.

Till brandstyrelsen i Karlstad.

Jag får härmed anmäla, att en af brandkårens hästar på grund af sjukdom och enligt stadsveterinärens föreskrift måst nedslaktas.

Hästen, som använts till körslor för stadens räkning, var 20 år gammal.

Da brandstyrelsen genom denna hästvakans förlorar 10 kronor pr dag i ersättning för körarbete, hvarifrån bör räknas den dagliga kostnaden för hästens underhåll, beräknad till omkring 3,25 kronor pr dag, anser jag, att en ny häst med det snaraste bör inköpas, så mycket mera som förlusten för stadskassan torde kunna beräknas till omkring 9 kronor per dag under berörda hästvakans.

Det nu gällande priset på ett kördagsarbete (karl och häst) är 12 kronor.

Jag vill äfven framhålla svårigheten att under den tid, som arbetshästarnes numerär ej är fulltaligt, skaffa full sysselsättning åt den vaktfria delen af brandmanskapet.

Karlstad den 21 januari 1918.

PER ÅGREN.

Brandchef.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 mars 1918.*

§ 5.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över brandstyrelsens framställning om anslag för inköp av en arbetshäst, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja brandstyrelsen ett anslag av 2,500 kronor för inköp av en arbetshäst ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst utaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 april 1918.*

§ 55.

Med förordande av en av brandstyrelsen hos stadsfullmäktige gjord och av Drätselkammaren i avgivet utlåtande tillstyrkt framställning beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja brandstyrelsen ett anslag av 2,500 kronor för inköp av en arbetshäst ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst utaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag i fråga om stadens förvärvande av Kohlsäters Aktiebolags m. fl. fastigheter.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 22 februari 1918.

s. d. § 11.

Sedan alla förberedande utredningar i fråga om stadens övertagande av de

genom Bankdirektören A. Sandwall inköpta fastigheterna Kohlsäter m. fl. nu blivit verkställda, togs detta ärende under övervägande, och beslöt Styrelsen enhälligt att tillstyrka inköpet med överlämnande till stadsfullmäktige av en så lydande skrivelse: se bil.

Denna § justerades genast.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Bankdir. Sandwalls anbud.

Den 20 september förlidet år beviljade Stadsfullmäktige anslag till utredande av lämpligheten för staden att övertaga genom Bankdirektör Sandwalls förmedling till stadens disposition ställda vattenfall i Silleruds och Gillberga socknar ävensom Kohlsäters aktiebolag med tillhörig eller arrenderad vattenkraft, trämassfabrik, skogar m. m. (Bil. karta.)

Utredningar.

Denna utredning har sedermera bedrivits genom Aktiebolaget Vattenbyggnadsbyrån och Advokaten Otto R. Alrutz, båda i Stockholm, för resp. tekniska och juridiska detaljer samt genom Lantmätaren B. E. Forssell, Karlstad, för stakning, kartläggning, avsöndringar m. m.

Samtidigt har på uppdrag av Kohlsäters aktiebolag preliminär värdering av bolagets skogar verkställts av skogschefen C. F. Löwenhielm, Mölnbacka, varefter desamma genom Jägmästaren W. Trahn, Stockholm, blivit stamräknade och fullständigt värderade.

Sedan samtliga utlåtanden nu inkommit, får belyningsstyrelsen jämte eget yttrande härmed framlägga ärendet till stadsfullmäktiges prövning.

Anbudets omfattning.

Som styrelsen i skrivelse den 17 augusti förra året hade äran framhålla, har Bankdirektör Sandwall i direkt syfte att förhjälpa Karlstad att för en avsevärd framtid få sitt behov av elektrisk energi tillgodosett och under samförstånd med belyningsstyrelsen inköpt

- 1) vattenfallen vid Snarkil och Karlsfors i Silleruds socken;
- 2) hela aktiestocken i Kohlsäters aktiebolag, varmed sålunda följer bolagets samtliga egendomar i Gillberga, Långseruds, Svanskogs och Mons socknar med andelar i Lillälvens vattenfall;

- 3) Övre Kolsätters andelar i vattenfallen i Lillälven;
- 4) vattenfallet vid Blixhol i samma älv; och
- 5) halva vattenrätten med strandområde vid Öjesjöns utlopp.

Med köpet av Kohlsätters aktiebolag följer även arrendet av Torps militieboställe med tillhörande vattenkraft ävensom av prästgårdskvarnen vid Sägbacca i Lillälven, vilket sistnämnda arrende dock nu utgår på grund av kyrkoherdens fiänfall i slutet av år 1917.

Styrelsen anhåller att till en början få lämna en kortare beskrivning av det ifrågasatta förvärvets olika delar. Vissa av nedanstående uppgifter återfinnas i Vattenbyggnadsbyråns yttrande, vilket emellertid är allt för omfattande för att lämpligen kunna ingå i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar. I dessa torde det vara tillräckligt med en orienterande översikt, och för den som önskar ägna frågan ett djupare studium stå skrivna utlåtanden dessutom till förfogande.

Snarkil.

I Silleruds socken, något över 10 mils landsväg från Karlstad (fågelvägen ca 8 mil) finnes vid Snarkil det längst bort belägna av här i fråga varande vattenfall strax nedanför Järnsjön, som med nästan överallt höga stränder och en areal av 19,8 kvadratkilometer utgör ett synnerligen gott regleringsmagasin.

Efter sitt utlopp ur Järnsjön bildar Snarkilsälven på en sträcka av 220 mtr en jämn fors med 2,7 mtrs fall från sjön till lugnvattenytan ovanför nuvarande bruksdammen. Vid början av denna fors och omedelbart efter lugnvattnet sid sjön finnes en Snarkils bruk tillhörig hålldamm med dämningrätt i Järnsjön. Forsen mellan hålldammen och bruksdammen med långsgående strandremsa är allmänning och tillhör samtliga delägare i Snarkils hemman, och med köpet av det s. k. Snarkils bruk följer uppemot hälften av denna allmänning. Att förvärva även återstående del vore uppenbarligen av stort intresse, ty då stränderna på båda sidor äro tvärbranta, kunde forsens höjd mycket lätt dänmas upp vid bruksdammen och dess 2,7 mtr fall uttagas direkt i kraftstationen nedanför huvudfallet. Men övriga delägare i allmänningen värdera tydligen sin rätt i denna så högt, att något köp därav på tillnärmelsevis de begärda villkoren icke kan komma ifråga.

Själva huvudfallet innefattas i det område som kallas Snarkils bruk och som av Bankdirektör Sandwall inköpts. Fallets övre del användes nu till drift av kvarn och såg, båda i ganska dåligt skick, medan den nedre delen tagits i bruk för en relativt väl bibehållen smedja m. m. Huvudfallets totalhöjd är 16 mtr.

Det s. k. bruksområdet är mycket rymligt och mer än tillräckligt för bygande av kraftstation, maskinistbostad m. m., och det sträcker sig ned till fallets fot vid Snarkilstjärn. På grund av terrängförhållanden torde en mindre utvidgning av området i västlig riktning erfordras för själva kraftstationen.

I köpet ingå såväl smedjan, kvarnen och sågbyggnaden som ock ett bostadshus i två våningar, virkesbod och kolbod, alla med undantag av smedjan byggda av trä och rätt illa underhållna.

Förbindelsen mellan Snarkilstjärn och den nedanför liggande Svennebyttjärn utgöres av en liten å om några hundra mtrs längd och 0,9 mtrs lutning. Genom en relativt lätt utförd ränsning av denna å skulle Snarkilstjärn kunna sänkas till Svennebyttjärns nivå och fallhöjden vid Snarkils bruk motsvarande ökas. Brukets förra ägare hava vid försäljningen överlåtit sin rätt till ränsning, men flertalet övriga strandägare hava ett så överdrivet begrepp om sin vattenrätts pänningvärde, att något avtal med dem icke kunnat träffas.

Dess bättre har varken denna svårighet eller omöjligheten att nu komma i besittning av forsens *ovanför* Snarkilsfallet något allt för stort inflytande på kostnaden för fallets utbyggnad. Denna kan nämligen utan synnerlig fördyring uppdelas i två skeden, av vilka det första beräknas endast för nu disponibel fallhöjd. Om nämnda forsen framdeles kunna för antagligt pris förvärvas, utbygges kraftverket fullständigt.

Karlsfors.

3 à 4 km. längre ned i samma vattendrag och omedelbart vid Svennebyttjärns utlopp ligger Karlsforsfallet med en höjd av 10,5 mtr fördelad på en jämn fors av c:a 250 mtrs längd, vilket fall inköpts med erforderligt markområde för kraftstation och maskinistbostad m. m. enligt särskild uppgjord karta. Fallet användes nu till drivande av Karlsfors gård tillhöriga såg och kvarn, av vilka den förra såsom liggande på det inköpta området och hinderlig för blivande kraftanläggning måste försvinna.

Såsom regleringsmagasin är Svennebyttjärn av rätt litet värde, då dess stränder i allmänhet äro låga. Största möjliga uppämningshöjden är 0,35 mtr.

Nedanför huvudforsen bildar ån flera stråk av ringa höjd, och det kan möjligen visa sig förmånligt att ränsa dessa och sålunda något öka den uttagbara fallhöjden. Rätt härtill är mot obetydlig ersättning förbehållen vid köpet.

Ägaren av Karlsfors gård har av vid en blivande anläggning disponibelt kraftbelopp undantagit dels 40 hkr för kvarndrift och för gårdens eget behov, dels för fullgörande av vissa gårdar tillkommande rätt till fri mäld ytterligare 5 hkr och kontant 200 kr. pr år.

Allmän flottled finnes i vattendraget.

Lillälven.

I Lillälven mellan sjön Aspen och Byälven i Långseruds och Gillberga sock-

nar äro 4 vattenfall fördelade på en sträcka av c:a 4 km. och med en sammanlagd uttagbar fallhöjd av c:a 23 mtr, fördelad på de olika fallen sålunda:

Torp	6,45	mtr.
Nedre Kolsäter	6,90	«
Sågbacka	5,25	« och
Blixbol	4,50	«

De tre förstnämnda användas av Kohlsäters aktiebolag, som av fallen vid Nedre Kolsäter och Sågbacka äger hälften, resp. en fjärdedel. Bolaget har vidare arrenderat

- 1) av staten halva fallet vid Torp,
- 2) « Övre Kolsäters egendom andra hälften av fallet vid Torp samt i N. Kolsäter- och Sågbackafallen resp. hälften och en fjärdedel, och
- 3) « Gillberga prästgård en kvarn med andel (möjligen hälften) i Sågbackafallet.

Sistnämnda arrende utgår emellertid nu, som redan nämnts, och framställning har till regeringen gjorts om rätt att efter Vattenfallsstyrelsens värdering få köpa Prästgårdskvarnens andel i Sågbackafallet.

Sedan Bankdirektör Sandwall nyligen avslutat köp av Ö. Kolsäters förutnämnda andelar i fallen och dessförinnan även Blixbolfallet inköpts, stå för närvarande till disposition samtliga vattenfall i Lillälven efter sjön Aspen utom t. v. nyssnämnda del av Sågbackafallet, i fråga om vilken regeringens beslut måste inväntas. Vidare innehar Kohlsäters aktiebolag såsom redan påvisats halva Torpfallet endast på arrende, vilket emellertid varar till den 14 mars 1930 med optionsrätt på ytterligare 20 år.

Att i nämnvärd mån använda sjön Aspen som regleringsmagasin genom upp-dämning låter sig icke göra, då stränderna äro låga. I stället har Vattenbyggnadsbyrån föreslagit en ränsning av sjöns utlopp vid Torp, möjliggörande sänkning med c:a 1,5 mtr, och skull. därigenom sjöns vatten vid behov kunna i större mån tillgodogöras. Dammbyggnader finnas vid samtliga 4 fall, men ej ens hälften av möjligt kraftbelopp tillgodogöres.

Torp.

På av staten arrenderad strand (norra) vid Torp uttages kraft till kvarn och såg. Vid södra stranden, vilken förut arrenderats av Övre Kolsäters egendom, äger Kohlsäters aktiebolag en mindre kraftstation (träbyggnad) med generator å 168 kw., varifrån kraften genom på nyssnämnda egendoms mark dragen ledning framföres till sliperiet vid Nedre Kolsäter. Rätten att hålla denna ledning är intecknad i egendomen och är vidmakthållen för framtiden vid köpet av dess andelar i fallen.

N. Kolsäter.

På älvens norra strand vid Nedre Kolsäter, 1 km. nedanför Torp, finnes en fullt tidsenlig trämassfabrik som uttager dels något över 500 hkr till direkt drift av 2 stenar, dels 130 hkr för drift av ytterligare 2 stenar och övrigt maskineri, dels även genom 2 mindre generatorer 60 hkr för belysning av fabriken, kontor, bostäder m m. Strax öster om fabriken ligger en elektriskt driven såg, vilken i sin tur levererar avfallsvirke till fabriken för uppvärmningsändamål.

Sågbacka.

1,2 km. längre ned är Sågbacka vattenfall med 2 kvarnar, av vilka ingen numera är i bruk. Den ena är den förut omnämnda Prästgårdskvarnen, och den andra ingår i köpet av Övre Kolsäters andel i fallet. Med sistnämnda kvarn är sammanbyggd en bolaget tillhörig mindre kraftstation av trä med generator om 210 kw., varifrån kraften överföres till trämassfabriken. På norra stranden ligger vidare en mindre träbyggnad som utgör bostad åt maskinisten.

Blixbol.

0,8 km. nedanför Sågbacka ligger slutligen Blixbolfallet, som under senare åren drivit kvarn med 3 par stenar och såg, varav numera endast den förstnämnda är i gång, sedan sågningsattiraljen bortflyttats. Båda ingå i köpet av vattenfallet liksom även på norra stranden en större tvåvåningsbyggnad med uthus. I denna byggnad inrymd handelsbod ävensom kvarnen äro utarrenderade för resp. 400 och 750 kr.

Mellan Blixbol och Byälven äro några stråk av ringa längd och lutning, av vilka de översta skulle kunna upprensas och fallhöjden vid Blixbol därigenom ökas med 0,5 mtr. Antaglig uppgörelse med strandägarna synes dock ej kunna träffas. Skulle i framtiden större medgörlighet komma till synes, så föranleder den sålunda ökade fallhöjdens tillgodogörande utom vattendragets uppränsning endast motsvarande förlängning av turbinernas sugrör.

Regleringsmagasin.

För en jämn drift av blivande kraftanläggningar i Lillälven vore av värde att kunna grundligt reglera vissa ovan Aspen liggande sjöar, och ha underhandlingar om rätt härtill förts med vederbörande. Då dessa emellertid hållit sin egendom i ytterligt fantastiska värden, har saken måst ställas på framtiden.

I köpet av Ö. Kolsäters andelar i vattenfallen ingå såväl erforderliga utmål som bolaget förut icke tillhöriga andelar i såg- och kvarnbyggnader vid fallen.

Allmän flottled finnes insynad i Lillälven, dock enligt av Konungens Befallningshavande år 1892 meddelat utslag

med den inskränkning, att, därest vid något tillfälle vattentillgången skulle

bliva för knapp för samtliga vattenverks drift och flottning, den förra skulle äga företrädesrätt till flodvattnets utnyttjande.

Kohlsäters aktiebolag.

I förvärvet av Kohlsäters aktiebolag ingående egendomar hava en sammanlagd areal av 4,660 tunnland fördelad i

åker och äng	552 tl.
skogsmark	3,946 « och
impediment	162 «

Bolaget tillhöriga anläggningar och byggnader utgöra

vid Torp: såg med ram samt elektrisk kraftstation med ledning till N. Kohlsäter, båda dessa byggnader av trä;

vid N. Kohlsäter: trämassfabrik inrättad för kartongtillverkning, såg med 1 ram, arbetarebosäder och magasin, manbyggnad med 2 flyglar och trädgård, stall, ladugård och erforderliga uthusbyggnader (fabriken av tegel, övriga byggnader av trä);

vid Sägbäcka: elektrisk kraftstation och maskinistbostad, båda av trä;

vid Aspsäter (Byälven): två magasin av trä, samt

på övriga ägor: 27 st. arrendegårdar och torp, av vilka 4 äro obebodda.

Aktier och lån.

Bolagets aktier äro 360 jämte 30 preferensaktier, vilka samtliga äro till staden hembjudna av Bankdirektör Sandwall och belånade för 195,000 kr. Bolaget har vidare 2 inteckningslån å tillsammans 1,540,000 kr.

Dessa summor motsvaras av trämassfabriken, övertagna avverkningsrätter (17,000 kr.), lager av pappersved (79,000 kr.), förut uppräknade byggnader, lantbruksinventarier (74,000 kr.), arrenderätten till Torps militeboställe med mycket värdefullt jordbruk, vattenrätt i Lillälven samt bolagets mark och skogar.

Försäkringar.

Fabrik och byggnader äro brandförsäkrade för c:a 860,000 kr. vilket icke motsvarar nuvarande byggnadskostnaden. Försäkringssumman för gröda och inventarier utgör 208,000 kr.

Skogar.

Av Jägmästaren Trahn verkställd värdering av bolagets markområden med växande skog föreligger nu och visar synnerligen goda värden erhållna dels efter stamräkning inom de större skogsskiften, dels efter 10 proc. linjetaxering av de

övriga. Till grund för värdesättningen har lagts ett virkespris som betydligt understiger nu gällande.

I värderingen äro direkt avdragna utdrivningskostnader och dessutom särskilt skogsaccis och räntoförlust under avverkningstiden.

Jägmästare Trahn yttrar

att det uträknade värdet anger minimipriset å egendomarna i fråga. Värdeberäkningen är alltså försiktigt verkställd, och bör vid en försäljning avsevärt högre pris kunna betingas. Jag menar, att, såsom tiderna nu äro, utsikt bör finnas att erhålla omkr. 1,400,000 kr.

Över Jägm. Trahns utredning har såsom särskilt sakkunnig beträffande skogsvärden Skogsförvaltaren P. Thoresson anmodats avgiva yttrande.

Ehuru det kunde synas lämpligt att begagna sig av nuvarande högkonjunktur för en försäljning av skogarna, så torde detta i alla fall icke vara tillrådligt utom möjligen beträffande de mera avlägset liggande skiften. Skogen bör nämligen stå under samarbete med den övriga egendomen och särskilt med sliperiet. Skulle detta hänvisas att uteslutande från andra köpa sitt virke, så skulle dess drift ställa sig mycket osäker, då inköp från enskilda ägares skogsbestånd icke kunna med säkerhet påräknas tillräckliga för fabriken behov. Å andra sidan räcka härför icke heller bolagets egna skogar utan tillskott från annat håll, så vida ej så hård avverkning skulle igångsättas, att skogarna inom relativt få år bleve skövlade, något som knappast skulle kunna kallas god hushållning. Så länge fabriken emellertid har tillfälle att från egen skog avverka vad som för året erfordras, så kommer dess skogstillgång att verka som en regulator ej endast kvantitativt utan kanske i ej obetydlig grad även beträffande priset på det inköpta virket. Det kan nämligen mycket väl tänkas, att detta pris blir åtskilligt högre, om bolaget nödvändigt måste köpa, mot vad det kan bli, om i det fallet större handlingsfrihet föreligger.

Bolagets skogar hava i stort sett en god växtkraft, och Jägm. Trahn har uppskattat tillväxten till 3,6 proc. De hava emellertid hittills varit långt ifrån rationellt skötta, och det lider intet tvivel, att en god skogsvård och en förståndigt lagd avverkning skall medföra, att tillväxtprocenten ytterligare ökas, och att mycket betydande virkesmängder kunna årligen uttagas utan minskning av skogens värde.

Vidare är ju all anledning att väl taga till vara det stora värde, som trämassefabriken representerar. Utan tillgång till erforderlig massaved skulle detta värde ytterligt förminska, och även ur den synpunkten är en söndring av egendomen mindre välbetänkt.

Man kunde ju också tänka sig ett fränskiljande såväl av fabriken som av all övrig egendom med undantag av vattenkraften, vilken då skulle ensam reserveras

för Karlstads industriella behov. Sannolikt skulle vid en sådan realisation ett ganska högt pris kunna betingas, men det förefaller ändå icke, som skulle en sådan utväg vara tillräddlig.

Karlstad lär nämligen icke på åtskilliga år ännu kunna fullt utnyttja den vattenkraft som genom ett mottagande av Bankdirektör Sandwalls anbud ställes till förfogande. Och just därför ligger det en styrka i förvärvet av trämassefabriken, vilken, lämnande god ekonomisk vinst, är i tillfälle att förbruka den första tidens överskott av elektrisk energi.

Skulle emellertid nyssnämnda realisation sättas i fråga, så kan man taga för givet, att ingen spekulant vågar sig på ett köp av fabriken, om han ej samtidigt garanteras kraft till dess drivande under en vida längre tid, än som för Karlstads eget behov av elektr. energi skulle visa sig lämpligt.

Kommer, som sannolikt är, järnvägen Kettilsbyn—Högsäter inom en ej alltför avlägsen framtid till stånd, så erhålla ju därigenom snart nog bolagets alla mera betydande egendomar ett väsentligt stegrad värde genom denna trafikled, som är stakad i fabriken omedelbara närhet.

Inköpsvärden.

Förutom bolagets ovannämnda fasta och lösa egendomar, för vilka erlagts ett belopp av c.a.	1,670,000: —
har för tidigare förvärv av vattenrätter etc.	
erlagts för Snarkil	147,000: —
» » Karlsfors	90,000: —
» » Blixbol	65,000: —
» » Ö. Kolsäters andelar i Lillälvsfallen	110,000: —
» » Västra damnfästet vid Öjesjöns utlopp	3,000: —
	<hr/>
	eller tillsammans kr. 2,085,000: —

På grund av dels å ena sidan ersättning för fabriksdriften under tiden $\frac{1}{7}$ — $\frac{31}{12}$ 1917 och viss försäljning av i köpet ingående avverkade skogsprodukter, dels å andra sidan utgifter för räntor, reparationer och andra omkostnader uppgick inlösningspriset den $\frac{31}{12}$ 1917 till 2,089,358:32 kr.

Om Kungl. Maj:t bifaller gjord framställning om köp av ännu icke förvärvad andel i Sågbackafallet, tillkommer ytterligare det belopp, vartill den av Vattenfallsstyrelsen kan komma att värderas.

För arrendet av Torps militieboställe med tillhörande andel i vattenfallet betalar bolaget en årlig avgift av 2,000 kr.

Kraftstationer.

Vattenbyggnadsbyrån föreslår, att förutnämnda 6 vattenfall skola utbyggas med 5 kraftstationer sålunda, att Sågbacka och Blixbol sammanslås genom upp-dämning vid Blixbol strax ovanför den gamla dammen. Detta går så mycket lättare, som älven mellan dessa båda fall bildar en djup skärning i terrängen och strändernas höjd är fullt tillräcklig för en sådan åtgärd. Någon dränkning av omkringliggande odlad mark behöver alltså icke komma i fråga.

En upp-dämning vid N. Kolsäter för att inbespara kraftstationen vid Torp har också varit påtänkt, men gjorda undersökningar hava visat sakens utförbarhet.

Fallens utbyggnad.

Beträffande ordningsföljden för de olika fallens utbyggande bör den princip så långt som möjligt tillämpas, att icke alls eller ej nämuvärt utnyttjade fall först utbyggas, medan sådana, som redan i avsevärd mån tillgodogöras, böra tills vidare lämnas orörda. Först då nybyggda kraftstationers leveransförmåga är helt tagen i bruk, kan tiden anses vara inne att ombygga de äldre anläggningarna för att där bättre än hittills skett tillvarataga förefintliga kraftbelopp.

Då emellertid här avses överföring av kraft till annan ort och ledningskostnaden avsevärt inverkar på anläggningens ekonomi, måste hänsyn tagas även till ifrågasatt kraftstations större eller mindre avstånd från Karlstad såsom förbrukare av kraften.

En översikt över vattnets tillgodogörande nu visar, att fallen vid Snarkil och Blixbol äro praktiskt taget oanvända, då vardera nu driver endast en mindre kvarn. Däremot är kvarnanläggningen vid Karlsfors betydligt större, varförutom där finnes en i full gång varande såg. Lillävens tre första fall leverera energi till Kolsäters sliperi, kvarn och sågar m. m. och äro sålunda hittills bäst utnyttjade.

Tillämpas båda nyssnämnda principer, bör alltså den första kraftstationen anläggas vid Blixbol, vilket fall såväl är minst taget i bruk som också har det kortaste avståndet till Karlstad. Vid där avsedd upp-dämning försvinner emellertid Sågbackafallet, och den lilla kraftstationen, som därifrån levererar någon del av sliperiets kraftbehov, kommer att sättas under vatten. Under byggnadsverksamheten vid Blixbol kan den emellertid ostört fungera ända till tiden för själva upp-dämningen.

Sågbackastationens maskinella utrustning kan då lämpligen flyttas till Torp, där nuvarande vattenrännan för ringa kostnad vidgas och en provisorisk tillbyggnad till därvarande kraftstation göres. För turbinen betyder skillnaden i fallhöjd ej synnerligen mycket, och vattenmängden vid Torp är mer än tillräcklig för båda aggregaten.

På så sätt skulle fabriken m. m. kunna drivas uteslutande från de två fallen vid Torp och N. Kolsäter, medan Blixbolstationens energiproduktion överföres till Karlstad, som härvid får sitt nu tillgängliga kraftbelopp ökat med c:a 1,000 hkr.

Krafttillgången.

Det antal elektriska hästkrafter, som vid föreslagna nya kraftstationer lågt räknat kan erhållas, är vid

Snarkil	840
Karlsfors	560
Torp	750
N. Kolsäter	815 och
Sågbacka—Blixbol	<u>1,120</u>

eller tillsammans 4,085 hkr.

Kan framdeles det förut nämnda inköpet av forsen ovanför Snarkilsfallet komma till stånd, stiger vid fullständig utbyggnad kraftbeloppet med 260 hkr. Snarkilsfallet representerar då 1,100 hkr. och totalsumman vid samtliga fallen blir 4,345 hkr.

Då transformerings- och ledningsförluster vid överföringen till Karlstad uppgå till c:a 15 proc., skulle sålunda vid en drifttid av 2,500 timmar pr år till stadens förfogande stå ett effektbelopp av c:a 3,700 hkr förutom redan från Dejevors kontrakterade.

Anläggningskostnader.

Som nedan skall visas äro kostnaderna för anläggning av kraftverk och ledningar just nu synnerligen höga, och en utbyggnad under den närmaste tiden av *samtliga* fallen skulle sålunda för elektricitetsverkets ekonomi utan tvivel vara mindre välbetänkt. Om stadsfullmäktige därför begagna det gynnsamma tillfället att åt staden förvärva här erbjuden vattenkraft, så bör emellertid även den som första hands åtgärd föreslagna programenliga anläggningen vid Blixbol uppskjutas så länge som möjligt. Låt vara att bränslepriserna just nu också äro mycket anse- ligen, så kan det i alla fall visa sig ekonomiskt att vänta med kraftverksbyggnaderna, tills kostnaderna åter bliva rimliga, och att under tiden söka från stadens ångcentral uttaga differensen mellan Dejeleveransen och kraftförbrukningen.

Sedermera torde, så vitt man nu kan se, turen komma till fallen vid Snarkil och Karlsfors, vilka samtidigt böra utbyggas för att på ett större hästkrafttal

kunna fördela ledningskostnaden mellan dessa fall och kraftverksgruppen i Lillälven.

I vilken ordningsföljd ombyggnad i fallen vid Torp och N. Kolsäter framdeles skall ske, kan möjligen behöva ställas beroende av sliperiets dåvarande avkastning.

Provisorisk anläggning.

En annan utväg, som också kan bära tagas under omprövning, är att inmontera ett kraftverk i den gamla sågen vid Blixbol och—likaledes ett i provisorisk tillbyggnad till den nuvarande kraftstationen vid Torp, såsom redan i annat sammanhang anförts. Av vattenbyggnadsbyråns program skulle då t. v. endast kraftledningen Kolsäter—Karlstad utföras.

Sannolikt skulle en sådan anordning vid närmare granskning visa sig vara ekonomiskt fördelaktig.

Byggnadsfördyring.

Det kan ju ha åtminstone kuriositetsintresse att ge ett par exempel på den oerhörda kostnadshöjning, varav här berörda anläggningar drabbats under kriget, och styrelsen tillåter sig därför återge några siffror ur de gjorda utredningarna.

	<i>Aug. 1914</i>	<i>Hösten 1917</i>
Utbyggnad av fallen vid Sågbacka och Blixbol med en gemensam kraftstation	490,500: —	1,105,000: —
Utbyggnad av samtliga sex vattenfall med 5 kraftstationer	1,502,000: —	3,283,000: —
Anläggningskostnaden i kronor pr lågspänd elektr. hk vid kraftstationen bliv sålunda vid Sågbacka—Blixbol	440: —	987: —
Samtliga fallen (medeltal)	368: —	755: —
Om anläggningarnas utförande skulle påskyndas, blir därför även årskostnaden pr hk avsevärt hög. De jämförande talen bli här för samtliga fallen (medeltal)	42: —	71: —

Vid beräkning av dessa tal är alltså icke någon inköpskostnad för vattenkraften medtagen liksom ej heller ledning till Karlstad och transformatorer därstädes.

Beräknas bolagets egen vattenkraft ävensom ännu icke förvärvad kraft vid Sågbacka och den av staten vid Torp arrenderade efter samma norm som den från Ö. Kolsäter, Snarkil m. fl. särskilt inköpta, så erhålles för vattnet ett medelpris av 156 kr. pr hk och sålunda en årskostnad av c:a 9 kronor.

Årskostnaden för ledning och transformatorer torde kunna belöpa sig på 4:50 kr. pr hk enligt 1914 års priser men 14:50 kr. hösten 1917.

Av ovanstående framgår alltså, att totalkostnaden pr i Karlstad levererad hk vid utbyggnad av samtliga fallen med hänsyn till transformerings- och ledningsförlust blir 64:40 kr. enligt vid krigets början gällande byggnadspriser men 110 kr. om högkonjunkturpris skulle tillämpas. Förstnämnda självkostnad pr hk är någorlunda jämförlig med den i stadens huvudavtal med Dejefors gällande, vilken i sin ordning torde efter nutida förhållanden få anses rätt måttlig, medan däremot en självkostnad av 110 kr. ur affärssynpunkt för elektricitetsverket ställer sig oantaglig.

Styrelsen anser sig böra särskilt betona, att det under nuvarande förhållanden icke är möjligt att med vidare säkerhet angiva några kostnadssiffror, så svängande som konjunkturerna nu äro. Och som redan nämnts hava de anförda 1917 års priser därför uteslutande kuriositetsintresse. Ty dels kan en utbyggnad av fallet under nuvarande förhållanden helt enkelt icke komma ifråga annat än möjligen som en verklig nödfallsutväg och även då omfattande endast en mindre del av programmet, dels tyder väl dess bättre allt på sjunkande priser, så snart nuvarande onaturliga förhållanden upphöra och svallet efter krigsstormen åter lagt sig. Och det torde i detta sammanhang böra hållas i minnet, att den elektriska energien i stort sett hållit sig ganska litet berörd av högkonjunkturen, och att en viss höjning därav för den skull torde vara att motse.

Frånräknas inköp av vattenrätter och egendomar m. m. skulle kostnaden för blivande kraftanläggningar vid fullständig utbyggnad av samtliga fall hava blivit 1,815,500 kronor enligt 1914 års priser. Vågar man räkna med en höjning av dessa, som vid tiden för blivande utbyggnad stannar vid 50 proc. å vattenbyggnader och turbiner samt 75 proc. å ledningar och apparater, skulle man ha att räkna med en totalanläggningskostnad av 2,867,500 kr. för i Karlstad disponibla 3,700 lågspända elektr. hkr och pr hk och år 72 kronor.

Detta pris överstiger visserligen Dejeforskraftens enligt gamla avtalet, men måste dock efter nutida förhållanden anses rätt förmånligt. Det höjes emellertid något, om det visar sig nödvändigt att påskynda utbyggnad av någon del av fallen.

Såsom av Ingeniör Thalén verkställd utredning visar skulle en sänkning av kwtpriiset med ungefär $\frac{1}{2}$ öre kunna erhållas, om staden icke övertog fallen vid Snarkil och Karlsfors och kraftverksanläggningarna alltså komme att omfatta endast Lillälvens vattendrag. Men detta skulle då minska stadens kraftreserv med omkr. 1,350 hkr och kan därför icke tillrådas, så mycket mera som uppämningsmöjligheten i Järnsjön bör kunna med synnerligen god verkan användas för o.d. nande av en ekonomisk drift vid samtliga anläggningarna.

Styrelsens förslag.

De utredningar, varav styrelsen tagit del, utvisa, att ett övertagande av samtliga genom Bankdirektör Sandvall förvärvade vattenfall och övriga egendomar vore för staden ur alla synpunkter förmånligt. Men skulle också en mera pessimistiskt gjord beräkning ge vid handen, att köpesummans förräntning ej till fullo kan utgöras genom egendomens avkastning under tiden till samtliga kraftverkens tagande i bruk, så torde det i alla fall ligga i stadens intresse att om så mot förmodan skulle erfordras påtaga sig en sådan utgift.

Att hava någorlunda riklig tillgång till elektrisk energi från egen kraftkälla är och blir för en kommun alltid av största vikt, såvida den skall kunna bestå i ständigt pågående konkurrens om industrien. Om i det fallet konkurrerande samhällen äro bättre rustade, så ha de utan tvivel också största utsikten att hemföra segern. Och att detta efter världskrigets avslutande skall få om möjligt ännu större giltighet, torde man ha all anledning förmoda.

Inför dessa omständigheter är det av betydelse att hålla i minnet, att av staden från Dejefors ursprungligen kontraherade 1,200 hkr länge sedan äro tagna i bruk, och att den elektr. energi, som därutöver här förbrukas erhålles genom ett extra avtal med samma leverantör, vilket gäller med 6 mån. uppsägningstid. Men leverantören har tydligt givit till känna, att sistnämnda avtals varaktighet sannolikt icke kan bli lång.

Under sådana förhållanden finner sig styrelsen ha all anledning tillstyrka stadens inköp av de erbjudna fastigheterna, och detta så mycket mer som förvärv av annan lämplig kraftkälla, så vitt styrelsen har sig bekant, icke står till buds.

Däremot torde icke vara alldeles omöjligt att träffa avtal om inköp av elektr. energi på viss tid. Men gjorda försök till underhandling härom hava tydligt visat, att detta skulle bli till priser, som betydligt överstiga så väl förut betalda som självkostnaden från ovan omräknade anläggningar. Och helt naturligt lämnar ej heller inköpt kraft samma säkerhet för framtiden, som den ägda kraftkällan gör.

Vad beträffar Kohlsäters aktiebolags skogstillgångar så torde böra tagas i betraktande, att dessa, i all synnerhet om den ifrågasatta järnvägen Karlstad—Gillberga kommer till stånd, också kunna lämna staden en synnerligen värdefull bränslereserv, varförutom stadens behov av sågat virke och timmer därifrån då kan fyllas.

Närmare sin lösning än nyssnämnda järnväg är emellertid den bibana till linjen Åmål—Årjäng, vilken skall framgå från Kettilsbyn till Högsäter och som vid Kolsäter är stakad i fabriken omedelbara närhet. Det lider intet tvivel, att bolagets egendomar genom denna trafikled skola erhålla ett betydligt ökat värde.

Organisation.

Att redan nu framlägga något mera detaljerat förslag beträffande egendomens förvaltning m. m., sedan den eventuellt övertagits av staden, torde icke vara nödigt, utan anhåller styrelsen att få i det avseendet inskränka sitt utlåtande till några mera allmänna antydningar.

Helt säkert vore det icke lämpligt att för ifrågavarande ändamål ivrätta en särskild stadens delegation, lika litet som att direkt lägga förvaltningen under någon nu förefintlig sådan. Bolagsformen torde nog fortfarande vara den enda riktiga. Lämpligen bör staden köpa aktierna, vilka belånas till fulla värdet. Övriga värden täckas genom inteckningslån, varå staden för någon mindre del finge ikläda sig borgen. I den mån som kraftanläggningarna komma till utförande, torde medel härtill lämpligen unskaffas genom uppläggande av ett obligationslån.

Bolagets styrelse bör naturligt nog stå under intimt samarbete med stadens belysningsstyrelse, som för den skull bör vara däri företrädd. Detsamma gäller även i fråga om drätselkammaren.

Under hänvisning till vad styrelsen här ovan anført samt till åtföljande bilagor, och då av allt att döma ett enastående tillfälle här erbjudes att för överkomlig kostnad förvärva egendom, vilken för en avsevärd framtid kan garantera stadens behov av elektrisk energi, och då vidare ett annat sådant tillfälle, i varje fall ej på så förmånliga villkor, svårligen lär komma att erbjudas, finner styrelsen sig böra på det livligaste tillstyrka,

att Stadsfullmäktige måtte med tacksamhet begagna sig av Bankdirektör Sandwalls vackra erbjudande att till självkostnad övertaga Kohlsäters aktiebolag m. fl. här ovan nämnda egendomar.

Karlstad den 22 februari 1918.

För Belysningsstyrelsen:

S. GULLSTRÖM.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 april 1918.

§ 1.

Uppå remiss hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning, att stadsfullmäktige, för tillgodoseende av

stadens behov av elektrisk energi, måtte för stadens räkning från bankdirektör A. Sandwall övertaga av honom inköpta Kohlsäters Aktiebolags m. fl. fastigheter.

Angående den egendom, som bankdirektör Sandwall, på sätt belysningsstyrelsen anfört, välvilligt erbjudit staden att övertaga, hade drätselkammaren inhämtat närmare uppgifter, av vilka framgick, att samma egendom utgöres av:

1.o) Aktier:

Hela aktiestocken i Kohlsäters Aktiebolag med ett aktiekapital av 195,000 kronor, fördelat i 490 aktier à 500 kronor, av vilka 360 stycken äro stam- och 30 stycken preferensaktier. Bolaget äger dels inom *Gillberga socken* belägna fastigheterna $\frac{1}{8}$ mantal Edsviken, $\frac{1}{3}$ mantal Kjättslebacka, $\frac{1}{3}$ mantal Låfterud, 1 mantal Ragnilsbol och $\frac{1}{36}$ mantal Stenarsbol, dels inom *Jångseruds socken* belägna fastigheterna $\frac{1}{12}$ mantal Södra Björkekärn, 13 öre skatt Elofsbyn eller Kallbäcken, $\frac{1}{6}$ mantal Fjälj, 138 öre 12 penningar skatt Gönäs, 15 öre skatt Yttre Lofterud, 10 öre $7\frac{2}{3}$ pgr skatt Söfverhögen, 10 öre $12\frac{1}{2}$ pgr skatt Stenbyn eller Sundängen och $\frac{1}{8}$ mantal Åtorp, dels inom *Svanskogs socken* belägna fastigheterna 338 öre skatt i Gränsjön med avsondrat f. d. soldattorp, 80 öre skatt Wallberg och 140 140 öre skatt Ägilsrud, dels ock inom *Mo socken* av Älfsborgs län belägna fastigheterna $\frac{5}{32}$ mantal Pökerud och $\frac{14}{200}$ mantal Grålsbol. Å dessa fastigheter finnas värdefulla skogar. Dessutom äger bolaget de av belysningsstyrelsen omförmälda fabriksanläggningar och andra byggnader samt en del skogsprodukter, avverkningsrätter, inventarier och materiel m. m. Bolagets alla tillgångar anses ha ett värde av i runt tal 2,100,000 kronor. Med aktieförvärvet, som erbjudits till nominellt belopp 195,000 kronor, följer emellertid ansvarigheten för bolagets alla skulder, vilka den 31 december 1917 uppgingo till 1,473,424 kronor 51 öre.

2:o) Snarkil.

Snarkils bruk med vattenrätt och jordområde enligt en vid laga skifte åren 1832 och 1833 upprättad karta med beskrivning samt den till 410 öre $20\frac{82}{105}$ penningar skatt av hemmanet Snarkil hörande andel av hemmanets gemensamma mark vid Snarkilsströmmen, å samma karta betecknad med Litt. A., allt i Silleruds socken. Köpeskillingen utgör 147,000 kronor. Med köpet följer rätt för köparen att kostnadsfritt framdraga och för all framtid använda elektrisk kraftledning över säljarens mark 440 öre $20\frac{82}{105}$ penningar skatt Snarkil samt att göra för ledningen erforderliga uthuggningar ävensom rätt att uppdämma Järnsjön utan skyldighet att ersätta skada å de stränder, som tillhöra samma hemmansdel.

3:o) Karlsfors.

Ett landområde, beläget å ömse sidor om den från Svensbyttjärn utfallande

Forsbyälven, enligt extra lantmätaren B. E. Forssells år 1917 upprättade karta, jämte Karlsfors bruk med vattenfall och andra tillhörigheter, som av ålder därtill lytt eller senare förvärvats, allt under 1 mantal Forsbyn i Silleruds socken. Köpeskillingen 90,000 kronor jämte en årlig avgäld av 200 kronor samt avgiftsfri leverans av 45 effektiva hästkrafter elektrisk energi. Köparen skall äga rätt att verkställa grävningar och ränsningar i älven och å säljaren tillhöriga stränder.

4:o) *Blixbol.*

Blixbol eller Emilsdals vattenfall med strandrätt å ömse sidor om Lillälven, såg, kvarn och bruksbyggnad med handelslägenhet samt 6 tunnland av de s. k. älbackarne, allt å 1 mantal Blixbol och $\frac{1}{24}$ mantal Mølnerud inom Gillberga socken. Köpeskillingen härför utgör 65,000 kronor.

5:o) *Övre Kolsäter.*

Av hemmanet $\frac{1}{2}$ mantal Kolsäterud i Långseruds socken tre utmed Lillälven belägna områden, sådana de blivit i December 1917 av extra lantmätaren B. E. Forssell utstakade och röslagda samt å kartor utmärkta, jämte all rätt till fiské, flodbotten, landgrund, holmar, vatten och vattenkraft inom de områden i Kolsäterälven eller Lillälven, som sträcka sig utmed förstnämnda områden, ävensom Kolsäteruds såg, belägen mitt emot Torp, och hälften i Mølneruds eller Sågbacka kvarn. Köpeskillingen är 110,000 kronor. Med köpet följa de med Övre Kolsäter nedlagda bruk förenade privilegier och därmed förenade rättigheter samt rätt att utan ersättning bibehålla elektrisk ledning i dess nuvarande sträckning över hemmanet Kolsäterud och fritt förfoga över all vattenkraft i säljaren fortsarande tillhöriga delar av Lillälven.

6:o) *Vattenrätt och dammfästen vid Öjesjöns utlopp.*

Rätt till vatten samt nödiga utmål för dammfästen i Essbjörbyälven, såsom lägenheter avsondrade från hemmanen Södra Björkekärn och Essbjörbyn i Långseruds socken. Av dammfästena är det högra eller västra inköpt, efter det belyningsstyrelsens utlåtande avgavs, för en köpesumma av 8,000 kronor. Det vänstra eller östra fästet har, såsom av belyningsstyrelsens redogörelse framgår, betingat en köpeskillning av 3,000 kronor.

Det ifrågasatta egendomsförvärvet vore visserligen av så stor omfattning och komme att kräva så avsevärda utgifter för staden, att man vore pliktig noga överväga detsamma; men drätselkammaren, som i likhet med belyningsstyrelsen ansåge det vara av största vikt för staden att få egen kraftkälla för elektrisk energi, hade kommit till den uppfattning, att, därest en klok och framsynt förvaltning kunde åstadkommas, ett övertagande från bankdirektör Sandwall av de erbjudna egendomarne vore för staden förmånligt. Säkerligen kunde utan olägenhet för

Kohlsäters Aktiebolag och för driften av dess fabriksanläggningar en icke obetydlig del av bolagets tillgångar : en nära framtid fördelaktigt realiseras och skulden därigenom nedbringas. Kammaren ville hålla före, att affärens genomförande och egendomarnes förvaltning skulle i väsentlig mån underlättas om aktiebolagsformen fortfarande bibehölls. För sådant ändamål bleve det emellertid nödigt, att staden efter förvärvet av hela aktiestocken till enskilda överlät 4 aktier, så att delägarnes antal icke komme att nedgå under fem. Med bibehållande av aktiebolagsformen borde Kohlsäters Aktiebolag (ej staden) övertaga de under momenten 2—6 omförmälda fastigheterna. Härigenom skulle vinnas, bland annat, att de lån, som för övertagandet erfordrades, lättare kunde uppbringas och att staden för detta jämförelsevis stora egendomsförvärv icke för närvarande skulle behöva anslå större belopp än som motsvarade aktiekapitalet, 195,000 kronor. Utan någon stadens garanti kunde bolaget dock icke tänkas erhålla så stora lån, som för ändamålet vore behöfliga, men vederbörande bankinrättning hade ställt i utsikt att, om staden iklädde sig borgen för viss del av bolagets upplåning, förslagsvis 500,000 kronor, nödig kredit skulle komma att lämnas bolaget. För ingående av sådan borgen vore, efter vad upplyst blivit, Kungl. Maj:ts tillstånd icke nödigt.

På grund av lagen den 4 maj 1906 angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom vilken lag från och med den 3 maj 1917 vore gällande även beträffande Värmlands län, kunde Kohlsäters Aktiebolag emellertid icke övertaga ifrågavarande fastigheter utan tillstånd av Konungens Befallningshavande i länet. Fastigheternas huvudsakliga beskaffenhet av vattenfall syntes dock innebära trygghet för att dylik tillåtelse skulle erhållas. Bolagets styrelse borde därför anmodas att omedelbart efter förvärvet, som således måste göras beroende av detta villkor, begära, omförmäلت tillstånd. Skulle sådant, mot förmodan, icke lämnas, vore det enligt kammarens förmenande självfallet, att staden direkt övertog fastigheterna, och att stadsfullmäktige anvisade därför nödiga medel. Det synes dock vara det riktigaste att göra denna fråga till föremål för stadsfullmäktiges beslut framdeles, i händelse av behov.

Drätselkammaren förutsatte, att bolagets styrelse eller annan vederbörande skulle låta sig angeläget vara att anskaffa in-teckning till säkerhet för beståndet av de servitut, vilka vid förvärvet av Snarkil, Karlsfors och Övre Kolsäter tillförsäkrats köparen, varjämte kammaren ville framhålla önskvärdheten av att samtidigt med överlåtelsen till enskilda av 4 aktier i Kohlsäters Aktiebolag i bolagsordningen bleve inrymt förbehåll, att, där aktie övergår till annan än aktieägare, hembud till förutvarande aktieägare skall ske.

Angående förvaltningen torde i detta sammanhang inga andra riktlinjer böra uppdragas de de, som här förut blivit antydda. Givetvis borde, såsom belysnings-

styrelsen anmärkt, bolagets styrelse samarbeta med de stadens organ, vilka i dessa angelägenheter närmast hava att tillvarata stadens intressen.

På grund av vad sålunda andragits beslöt drätselkammaren föreslå stadsfullmäktige,

att för stadens räkning övertaga samtliga aktier i Kohlsäters Aktiebolag för ett pris av 195,000 kronor att anskaffas genom upplåning,

att, i och för aktiebolagsformens bibehållande, till enskilda personer överlåta fyra av dessa aktier,

att uppdraga åt styrelsen för nämnda aktiebolag att för bolagets räkning övertaga de i mom. 2—6 omförmälda fastigheter för en köpekillning av tillhopa 423,000 kronor jämte ränta från de för bankdirektör Sandwall bestämda tillträdesdagarna,

att likaledes uppdraga åt bolagets styrelse att jämlikt föreskrifterna i ovan åberopade lag den 4 maj 1906 söka konungens Befallningshavandes tillstånd för bolaget att förvärva samma fastigheter,

och att bemyndiga drätselkammaren att för de lån, vilka kunna bli erforderliga för bolagets ifrågavarande fastighetsförvärv eller eljest för bolagets räkning, å stadens vägnar ingå borgen intill ett belopp av 500,000 kronor.

Denna § förklarades genast justerad,

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERIJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 10 april 1918.*

§ 56.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över helysningsstyrelsens den 22 februari 1918 avgivna förslag att fullmäktige för tillgodoseende av stadens behov av elektrisk energi måtte i enlighet med av bankdirektören A. Sandwall gjort erbjudande övertaga av honom inköpta Kohlsäters Aktiebolags m. fl. fastigheter.

I ärendet hade Drätselkammaren avgivit infortrat utlåtande den 2 april samt därvid föreslagit stadsfullmäktige att, på i kammarens utlåtande närmare angivet sätt, för stadens räkning övertaga samtliga ifrågavarande, i utlåtandet förtecknade fastigheter.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som ansåg att det ifråga-

salta egendomsförvärvet skulle bliva till fördel för staden, att hemställa.

att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med vad Drätselkammaren i ärendet föreslagit.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hälsovårdsnämndens framställning om lönereglering för förste stadsläkaretjänsten.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 13 februari 1918.

§ 29.

Enär med hänsyn därtill, att den omfattande verksamhet i tjänsten, som enligt instruktionen åligger förste stadsläkaren, betager honom möjligheten att utöfva någon afsevärd enskild praktik och därmed förbättra sina inkomster, den nu utgående grundlönen för förste stadsläkaren 3,000 kronor med nuvarande låga penningvärde måste anses allt för knappt tillmätt och Nämnden därför hade anledning befara att inga kompetenta och eljest lämpliga sökande till befattningen skulle anmäla sig, om icke lönen höjes, helst som kompetensfordringarna för förste stadsläkaretjänsten enligt Hälsovårdsnämndens nu afgifna förslag till ändrad instruktion för stadsläkarne äfven blifvit skärpta, beslöt Hälsovårdsnämnden hos stadsfullmäktige hemställa,

att grundlönen för den förste stadsläkare, som kommer att tillsättas, måtte bestämmas till 5,000 kronor årligen med två åldersstillägg, hvardera å 500 kronor, efter fem, respektive tio års väl vitsordad tjänstgöring.

Härjämte ville Hälsovårdsnämnden föreslå, att, i likhet med hvad som nu börjat tillämpas för stadens tjänstemän,

aföningen till såväl förste som andre stadsläkare uppdelas så, att två tredjedelar räknas som lön och en tredjedel som tjänstgöringspengar.

Denna § justerades genast.

Som ofvan

In fidem:
OTTO ÅGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 mars 1917.*

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hälsovårdsnämndens framställning om löneroglering för förste stadsläkaren m. m., och beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta, att avlöningen till förste stadsläkaren, sedan ny sådan blivit tillsatt, skall utgå med 5,000 kronor årligen jämte två ålderstillägg, vardera å 500 kronor, efter respektive fem och tio års väl vitsordad tjänstgöring,

samt att av såväl förste som andre stadsläkarens grundlön två tredjedelar skola utgöra lön och en tredjedel tjänstgöringspenningar.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 april 1918.*

§ 57.

Med förordande av en av hälsovårdsnämnden därom gjord och av Drätselkammaren tillstyrkt framställning beslöt utskottet föreslå stadsfullmäktige att bestämma,

att avlöningen till förste stadsläkaren, sedan ny sådan blivit tillsatt, skall utgå med 5,000 kronor årligen jämte två ålderstillägg, vardera å 500 kronor, efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring;

samt att av såväl förste som andre stadsläkarens grundlön två tredjedelar skola utgöra lön och en tredjedel tjänstgöringspenningar.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens förslag angående överenskommelse med Kungl. Järnvägsstyrelsen om utvidgning och ombyggnad av statens järnvägars stationer i Karlstad.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 mars 1918.

§ 10.

Under år 1913 hade drätselkammaren fått mottaga ett inom Kungl. järnvägsstyrelsen uppgjort förslag till utvidgning av statens järnvägars huvudstation i Karlstad, och hade drätselkammaren satt Karlstads handelsförening samt fabriks- och hantverksförening ävensom hamnstyrelsen i tillfälle att uttala sina önskemål i frågan. Sedan därefter underhandlingar förts mellan representanter för statens järnvägar samt av drätselkammaren och hamnstyrelsen utsedda representanter för Karlstads stad, hade nu från statens järnvägar inkommit här bifogade förslag till överenskommelse.

Efter granskning av förslaget ansåg drätselkammaren, att staden borde kunna godkänna delsamma och att några ytterligare ändringar ej kunde åstadkommas, enär Kungl. järnvägsstyrelsen ansåge sig hava gått så långt som möjligt för att tillmötesgå stadens önskemål. Dock ville drätselkammaren framhålla, att staden måste erhålla obehindrad tillgång till strandremsan vid östra älvgrenen å den plats, där stadens stora huvudavloppsledning rinner ut, så att skötseln och tillsynen av detta utlopp när som helst kunde äga rum. Vidare måste staden beträffande den föreslagna vägporten vid Långgatan samt de till densamma ledande tillfartsgatorna reservera sig för de eventuella villkor, som Kungl. Byggnadsstyrelsen kunde komma att uppställa för dessa trafikleder vid den granskning av föreliggande förslag till stadsplan för nämnda område, som Kungl. byggnadsstyrelsen för närvarande hade under behandling.

De kostnader staden komme att ikläda sig i och med antagandet av föreliggande förslag avsåge dels lösen för mark, som staden enligt kontraktet vore skyldig lösa och överlämna till statens järnvägar, dels värdet av mark, som staden redan ägde och skulle avstå till statens järnvägar, och dels stadens andel i kostnaderna för respektive vägportars anläggande.

Kostnaderna för jordlösen och värdet av staden tillhörig mark, som skulle avstås, utgjorde i runt tal 150,000 kronor. Härtill komme 30,175 kronor, utgörande flyttningsersättningar, som staden enligt tidigare utfästelser förbundit sig utgiva till enskilda fastighetsägare i kvarteret Ryttaren för genomförande av fast-

ställd stadsplan, med vilken summa staden enligt förslaget till överenskommelse skulle bidra i statens järnvägars kostnader för inlösen av visst område för omläggning av Sjötullsgatan.

Stadens andel i kostnaderna för vägportar hade approximativt beräknats sålunda enligt de priser, som vore gällande vid kostnadsförslagets uppgörande i början av år 1917

för vägporten vid Älvgatan.....	90,000: —
» » » Klaraborg..	110,000: —
» » » Östra Torggatan.....	80,000: —
» » » Tyggårdsviken.....	30,000: —
» » » Östra Kanalgatan.....	30,000: —
» » » Långgatan	100,000: —
	<hr/>
Summa kr.	440,000: —

Dessa kostnader vore dock endast approximativa och samtliga arbeten utom vägporten i Östra Torggatan avsedda att utföras succesivt i mån av behov i en avlägsen framtid. Beträffande vägporten vid Östra Torggatan kunde definitivt kostnadsförslag icke för närvarande uppgöras, utan måste man avvakta de detaljritningar, som Kungl. järnvägsstyrelsen hade under utarbetande och som Kungl. styrelsen enligt kontraktsförslaget vore skyldig underställa drätselkammaren, innan de fastställdes. Utförandet av denna vägport vore meningen att påbörja redan i år, varför drätselkammaren, så snart ritningar förelåge, ämnade inkomma till stadsfullmäktige med definitivt kostnadsförslag och äskande om anslag.

På grund av det anförda beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna här bifogade förslag till överenskommelse om utvidgning och ombyggnad av statens järnvägars huvudstation i Karlstad under förbehåll dels att staden erhåller obehindrad tillgång till strandrensan vid östra älvgrenen å den plats, där stadens stora huvudavloppsledning rinner ut, så att skötseln och tillsynen av detta utlopp när som helst kan äga rum, och dels att staden beträffande den föreslagna vägporten vid Långgatan samt de till densamma ledande tillfartsgatorna måste reservera sig för de eventuella villkor, som Kungl. byggnadsstyrelsen kan komma att uppställa för dess trafikleder.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag till överenskommelse.

Emellan Kungl. Järnvägsstyrelsen, under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande, å ena, samt drätselkammaren i Karlstad, under förutsättning av stadsfullmäktiges godkännande, å andra sidan, har träffats följande överenskommelse om utvidgning och ombyggnad av Statens järnvägars stationer i Karlstad.

§ 1.

Statens järnvägars huvudstation i Karlstad skall omgestaltas i huvudsaklig överensstämmelse med bifogade ritning märkt Bybrb litt. Ks n:r 37 (Bil. 1), varvid ordningsföljden och tiden för de olika arbetenas utförande bestämmas av Kungl. Järnvägsstyrelsen, dock att anläggningen av den vägport vid Hamntorget, som ingår uti ifrågavarande arbeten, skall påbörjas omedelbart efter det denna överenskommelse blivit å ömse sidor godkänd. Vägövergången i spårplanet vid elektricitetsverket skall anordnas så snart den nuvarande vägövergången vid Södra Kyrkogatan avstänges.

De härför erforderliga arbetena skola, med undantag av vad här nedan i § 4 sägs, i vad de falla inom Statens järnvägars område, utföras genom Statens järnvägars försorg och på deras bekostnad, medan de utanför detta område fallande arbetena skola utföras och bekostas av staden.

Underhållet av nu omförmälda anläggningar, till den del deras utförande åligger Statens järnvägar, skall ombesörjas och bekostas av Statens järnvägar, medan staden skall ombesörja och bekosta underhållet av de anläggningar, vilka staden åtagit sig att utföra.

§ 2.

För att möjliggöra i § 1 omförmälda omgestaltning av Karlstads huvudstation och framtida utvidgningar av denna samt Karlstads östra station överlåter staden till Statens järnvägar med full äganderätt samt fria såväl från inteckning som från icke intecknat intrång de å bifogade områdeskartor märkta Bybrb litt. Ks n:ris 26 A och 25 A (Bil. 2 och 3), med röd färg och bokstäverna A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L och M utmärkta, staden tillhöriga områden.

Statens järnvägar å sin sida överlåta med full äganderätt till staden de Statens järnvägar tillhöriga å nyssnämnda kartor med blå färg och bokstäverna N, O, P, R och W betecknade områdena.

Härjämte förbinder sig Kungl. Styrelsen att förvärva och till staden med äganderätt samt fritt från inteckning och ej intecknat intrång överlåta det för omläggning av Sjö tullsgatan erforderliga, enskilda tillhöriga område, som å områ-

deskartan bil. 2 finnes betecknat med brun färg och bokslaven S, dock att staden skall bidra till den härigenom uppkommande kostnaden med 30,175 kronor, motsvarande det belopp, som staden enligt tidigare utfästelse skolat, men nu undgår utgiva till vissa enskilda fastlighetsägare i kvarteret Rytteren såsom gottgörelse för den flyttning av dem tillhöriga byggnader, som skolat äga rum i och för Sjö tullsgatans utläggning i enlighet med nu gällande stadsplan.

Områdena N, O, P, R och W skola till staden överlämnas, så snart bangårdsombyggnaden är färdig, medan de områden, som staden överlåter till Statens järnvägar, skola överlämnas, så snart Kungl. Styrelsen, efter det denna överenskommelse vunnit laga kraft, finner desamma erforderliga för bangårdens utvidgning, områdena A, B, I, K, L och M dock först två år efter därom lämnad tillägelse och tidigast den 1 januari 1922.

Alla handlingar, som erfordras för lagfarts vinnande å samtliga dessa områden, skola av staden och Statens järnvägar tillhandahållas respektive Statens järnvägar och staden.

§ 3.

I följd av järnvägsanläggningarnas utförande erforderliga nyanläggningar för stadens räkning av ledningar för vatten, avlopp, gas och elektricitet m. m. ävensom ändringar av redan befintliga dylika ledningar utföras och bekostas av staden, med undantag av de ändringar och förstärkningar, som på grund av järnvägsspårens framdragande erfordras å förenämnda ritning litt. Ks n:r 25 A angivna avloppsledningarna i Djäkne-, Lång- och John Eriksonsgatorna, vilka sistberörda arbeten skola bekostas av Statens järnvägar. Statens järnvägar svara för och ålaga sig att reparera de skador, som på grund av järnvägstrafiken kunna uppkomma å dessa ledningar.

Staden skall vara berättigad att framdraga ledningar, inom Statens järnvägars områden ävensom äga tillträde till desamma för tillsyn och underhåll av ledningarna med iakttagande av de särskilda villkor och bestämmelser, som med hänsyn till trafiksäkerhetens krav kunna varda av vederbörande banbefäl meddelade, samt med skyldighet att dels lämna Statens järnvägar ersättning för de kostnader, Statens järnvägar kunna få vidkännas i anledning av stadens ifrågasvarande arbeten inom Statens järnvägars områden, och dels tillåta Statens järnvägar att med iakttagande av gällande föreskrifter ansluta avlopp från Statens järnvägars områden med därå varande anläggningar till stadens avloppsledningar.

§ 4.

Den bland de i § 1 omförmälda arbeten ingående vägporten vid Hamntorget, skall utföras med 12 meters bredd mellan landfästena.

Själva vägporten med landfästen, pelarstöd och överbyggnad ävensom schaktning för vägporten mellan landfästena skall utföras och bekostas av Statens järnvägar, medan däremot staden skall utföra och bekosta tillfarterna utanför själva vägporten med däri inbegripet schaktning, uppförande av stödmurar utanför landfästena, anordnande av vattenavlopp, gatubeläggning samt belysningsanläggning ävensom gatubeläggning i själva vägporten.

Vägporten skall utföras efter ritningar, som Kungl. Styrelsen efter hörande av stadens drätselkammare äger fastställa.

Underhållet av själva vägporten skall bestridas av Statens järnvägar, medan staden skall bestrida underhållet av de anläggningar, vilkas utförande staden skall ombesörja och bekosta.

§ 5.

När så framdeles erfordras, skola på sätt närmare framgår av bifogade ritningar, märkta Bybrb litt. Ks n:ris 34 och 35 (Bil. 4 och 5), plankorsningarna i Älvgatan, Kvarnbergsgatan, Grevgatan, Östra Kanalgatan och Långgatan samt vid Tyggårdsviken ersättas, en var av korsningarna i Älvgatan, Östra Kanalgatan och Långgatan samt vid Tyggårdsviken med en å samma plats anordnad gatuunderfart samt korsningarna i Kvarnbergs- och Grevegatorna med en i Klaraborgsgatans förlängning anordnad gatuunderfart. Emellertid berättigas Statens järnvägar att när så framdeles erfordras låta avstänga vägövergången i banans plan vid Grevgatan, mot det att, intill dess staden påfordrar anordnandet av sistnämnda gatuunderfart, en gångbro eller gångtunnel under tiden på Statens järnvägars bekostnad anordnas invid vägövergången vid Kvarnbergsgatan.

Vid anordnandet av ifrågavarande gatuunderfarter skola Statens järnvägar utföra och bekosta landfästen, pelarstöd och överbyggnad, ävensom schaktning för vägporten mellan landfästena, varemot staden skall utföra och bekosta de mindre tillfarterna utanför landfästena med däri inbegripet schaktning, uppförande av stödmurar utanför landfästena, anordnande av vattenavlopp och gatubeläggning, än även gatubeläggning i själva vägporten samt belysningsanläggning jämte nödiga ändringar å stadens ledningar.

Kan enighet icke uppnås mellan Kungl. Styrelsen och staden ifråga om behovet av och sättet för anordnandet av ifrågavarande gatuunderfarter, skall frågor hänskjutas till Kungl. Maj:t för avgörande.

Framtida underhållet av tillfartsvägarna ävensom av kör- och gångbanor underfarterna liksom ock av stadens ledningar bekostas av staden, varemot övriga underhållskostnader för ifrågavarande anläggningar bestridas av Statens järnvägar. Erforderlig renhållning av och belysning å de gatudelar, som skenfritt korsa järnvägsområdena, bekostas av staden.

§ 6.

Staden förbinder sig att vidtaga erforderliga åtgärder för utverkande av de ändringar i hamnplanen och stadsplanen, som betingas av de i denna överenskommelse omhandlade järnvägsanläggningarnas utförande.

§ 7.

Twister i anledning av denna överenskommelse ävensom tvister angående däri omförmälda och därav, härflytande rättsförhållanden med vad därmed äger samband skola med i § 5 stadgat undantag slitas genom skiljemän enligt allmän lag. Skiljemännen skola tillsättas av Styrelsen för Sverges tekniskt-industriella skiljedomsinstitut. Kostnaderna för skiljedomsförfarandet bestämmas i enlighet med institutets stadgar och dess regler för skiljedomsverksamheten.

Av denna överenskommelse äro två lika lydande exemplar upprätlade och utväxlade.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen
i Karlstad den 4 april 1918.*

§ 46.

Sedan hamnstyrelsen satts i tillfälle att taga del av ett utav Kungl. Järnvägsstyrelsen upprätlade förslag till överenskommelse i bangårdsfrågan samt drätselkammarens däröver avgivna yttrande, beslöt styrelsen för sin del avstå från de hannen tillhöriga områden, som å det till överenskommelsen hörande kartbladet n:o 2 vore betecknade med bokstäverna D. F. och G, emot erhållande av det med O. å samma karta betecknade området, samt att i övrigt instämma i vad kammaren anfört.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 10 april 1918.*

§ 58.

Jämlikt beslut den 26 mars 1918, antecknat under § 10 av då fört proto-

koll, hade Drättselkammaren ingått till stadsfullmäktige med hemställan att stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna ett vid framställningen fogat förslag till överenskomst om utvidgning och ombyggnad av statens järnvägars stationer i Karlstad under förbehåll, dels att staden erhåller obehindrad tillgång till strandremsan vid östra älvgrenen å den plats, där stadens stora huvudavloppsledning rinner ut, så att skötseln och tillsynen av detta utlopp när som helst kan äga rum, och dels att staden beträffande den föreslagna vägporten vid Långgatan samt de till densamma ledande tillfartsgatorna måtte reservera sig för de eventuella villkor, som Kungl. Byggnadsstyrelsen kan komma att uppställa för dessa trafikleder.

Hannstyrelsen, som hörts i ärendet, hade instämt i vad Drättselkammaren anfört; och beslöt utskottet, efter tagen del av handlingarna, hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med vad Drättselkammaren i ärendet föreslagit.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Herr C. J. Magnussons motion angående byggande av en gångbro över Klarälven i förbindelse med Karlstads Östra järnvägsbro.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då nu i en följd af år, gångtrafiken mellan tvänne stadsdelar försiggått öfver Karlstads Östra järnvägsbro, men då nu denna gångtrafik på grund af järnvägsbolagets åtgörande stoppades, anser undertecknad tiden vara inne för staden att vidtaga åtgärder i berörda syfte.

Undertecknad tager sig därför friheten föreslå det att, Drättselkammaren ville snarast möjligt låta utreda och till fullmäktige inkomma med förslag till anbringandet af en gångbro över Klarelfven i förbindelse med Karlstads Östra järnvägsbro. Som stöd för denna min framställning, ber jag få framhålla dels de många arbetare som måste på grund af sitt arbete passera bron från båda hållen dels ock de många folkskolebarn som dagligen har sin väg öfver bron.

På grund af hvad jag sålunda framhållit ber undertecknad om det saken snarast möjligt ordnas i ett för omgifningen tillfredsställande sätt.

Karlstad den 2 januari 1917.

C. J. MAGNUSSON.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 mars 1918.

§ 9.

Hos stadsfullmäktige hade herr C. J. Magnusson väckt motion därom, att drätselkammaren måtte få i uppdrag att utreda och till fullmäktige inkomma med förslag till anbringande av en gångbro över Klarälven i förbindelse med Karlstads östra järnvägsbro.

Sedan ärendet remitterats till drätselkammaren för yttrande, hade drätselkammaren ingått till distriktsförvaltningen vid statens järnvägars andra distrikt och Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag med förfrågan, huruvida och under vilka villkor en sådan gångbro finge anordnas i förbindelse med järnvägsbron över östra älvgrenen, och hade *dels* distriktsförvaltningen vid statens järnvägars andra distrikt meddelat, att i vad på densamma ankomme hinder ej skulle föreligga för anordnande av nämnda gångbro, dock att upplåtelsen kunde ske endast tillsvidare och under förutsättning, att gångtrafiken icke leddes över statens järnvägars eller Karlstad—Munkfors järnvägs spår i plan med rälsens överkant, vare sig å ena eller andra sidan om älven, och *dels* styrelsen för Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag anfört, att styrelsen icke kunde medgiva anordnandet av gångbro på norra sidan av nämnda järnvägsbro, men att styrelsen för sin del icke hade något att erinra mot anordnandet av gångbro å södra sidan av järnvägsbron ifråga.

Sedan därefter ytterligare underhandlingar förts med statens järnvägar, som i fråga om södra sidan av järnvägsbron ägde uteslutande bestämmanderätt, hade nu från bandirektören vid statens järnvägars andra distrikt inkommit förslag till kontrakt rörande gångbrons anordnande, varjämte bandirektören erinrat därom, att det vore Kungl. järnvägsstyrelsens avsikt att, så snart billigare förhållanden å järnvarumarknaden inträda, ombygga järnvägsbron, varför överenskommelsen torde bli av jämförelsevis kort varaktighet.

Kostnaderna för gångbanans anläggande belöpte sig enligt av stadsingenjören uppgjort kostnadsförslag till 8,500 kronor.

Drätselkammaren hade jämväl sökt utverka tillstånd till gångtrafik å järnvägsbron mot lösande av gångbiljett, men hade fått till svar, att sådant tillstånd ej kunde medgivas.

Under sådana förhållanden såg drätselkammaren ingen annan utväg än att, ehuru man ej kunde beräkna att så många år få behålla gångbanan, tillstyrka stadsfullmäktige att besluta anlägga en sådan gångbana, vadan drätselkammaren beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna här bifogade förslag till kontrakt mellan statens järnvägar och Karlstads stad om anordnande av gångbana å järnvägsbron över Klarälvens östra gren vid Karlstad jämte anslutande gångvägar;

samt att stadsfullmäktige för bestridande av kostnaderna för gångbanans anläggande måtte bevilja ett anslag av 8,500 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

KONTRAKT

mellan statens järnvägar och Karlstads stad, om anordnande av gångbana å järnvägsbron över Klarälvens östra gren vid Karlstad jämte anslutande järnvägar.

§ 1.

Statens järnvägar medgiva härmed Karlstad stad rätt tillsvidare och så länge dylikt anses kunna medgivas med hänsyn till statens järnvägars trafik att anordna gångväg på båda sidor om östra Klarälven inom statens järnvägars område samt utbygga gångbana å järnvägsbron, allt på sätt bilagda tvenne ritningar, märkta Bdx n:r 169/1917 och 171/1917 A närmare angiva och i övrigt under följande villkor:

§ 2.

Samtliga anordningar inom statens järnvägars område utföras genom statens järnvägars försorg på Karlstads stads bekostnad.

§ 3.

Gångbanan å bron underhålls genom statens järnvägars försorg på stadens bekostnad under det att vägen på ömse sidor om bron underhålls av staden på av statens järnvägar godkänt sätt.

§ 4.

Vägen inom statens järnvägars område skall förses med ett kraftigt och prydligt stängsel till förhindrande av att de gående inkomma på spårområdet.

§ 5.

Därest så skulle erfordras äger statens järnvägar rätt att utan vidare tillfälligtvis avstänga gångtrafiken å bron.

§ 6.

Kontraktet upphör att gälla 6 månader efter från någondera sidan när som helst gjord uppsägning och skola för gångtrafiken använda statens järnvägas områden därvid återställas i sitt ursprungliga skick, på Karlstads stads bekostnad.

§ 7.

Twist, angående rätta tolkningen av detta kontrakt får ej dragas inför domstol utan avgöres av skiljemän på sätt i lag stadgas.

§ 8.

Vid framtida ombyggnad av bron skall statens järnvägar äga på stadens bekostnad borttaga gångbanan och frågan om ny gångbana å bron skall därvid bliva beroende på ny överenskommelse mellan statens järnvägar och Karlstad stad. Av staden bekostad material, som erhålles vid borttagandet av gångbanan, tillfaller Karlstads stad.

§ 9.

Detta kontrakt, varav två lika lydande exemplar äro upprättade och utväxlade, får ej på annan öfverlåtas, med mindre statens järnvägar lämnat sitt å kontraktet tecknade medgivande härtill.

Göteborg den

Karlstad den

Kostnadsberäkning

för *gångbana* å östra järnvägsbron utförd enligt ritning från S. J:s bandirektörs-expedition, Göteborg, N:r 19/1918.

Flyttning av ledningsstolpe	200: —
1,209 lm. 3"×9" plank å 3: —	3,600; —
150 lm. 1" Ø till bultar med muttrar och brickar å 5: —	750: —
200 m ² 2 ¹ / ₂ " plank å 7: —	1,400: —
173 lm. 4"×4" till räckenstolpar å 1: 20	208: —
150 lm. 3"×4" » räckenstöd å 0: 75	113: —
500 lm. 3"×4" » ledstänger å 0: 75	375: —

närvarande befinner sig i en synnerligen bekymmersam ställning. Då vårt avtal den 25 juli innevarande år träffades bestämdes däri vissa förhöjningar i dittills utgående löner jämte dyrtidstillägg. Ingen av oss eller från stadens delegerades sida kunde då förutse den stora prisfördyring som sedan dess ägt, och allt fortfarande i tyvärr forcerat tempo äger rum, utan sattes såväl löner som dyrtidstillägg till ett belopp som mera *å* motsvarar dyrtidens krav. Vi tillåta oss emellertid påpeka vad som är stadsfullmäktige bekant, men som vi anser vara ett synnerligen gott stöd åt vår framställning, nämligen att enligt Kungl. Socialstyrelsens uppgifter om livsmedelsprisernas m. m. stegring från tiden för vårt avtals avslutande till den 1 Okt. stigit med 14,5 proc. Sedan den tiden har prisstegringen fortsatt i än raskare tempo, men då några officiella uppgifter härom inte av oss kunnat åstadkommas, anse vi det anförda kunna vara nog. Som denna ökning av våra utgifter inte med iakttagande av den allra största sparsamhet kan av oss bestridas genom våra nuvarande inkomster, nödgas vi att hos stadsfullmäktige hemställa om beviljande av ett dyrtidstillägg utöver det nu utgående med 25 kronor per månad jämte 3 kronor för varje familjemedlem för vilken familjeförsörjaren har försörjningsplikt, och att tiden för detta dyrtidstilläggs utgående måtte räknas retroaktivt från den 1 Okt. 1917 och gälla tills vidare.

Karlstad den 31 Dec. 1917.

Högaktningsfullt.

För Karlstads Kommunalarbetare.

J. A. SCHILL.

W. MALM.

Kommitterade.

Upptages som motion:

A. NORSELL.

Protokoll hållet vid sammanträde med den af Drätselkammaren, Hamnstyrelsen samt Vatten & Belysningsstyrelsen tillsatta särskilda kommittén för behandling af frågorna rörande arbetsafstal m. m. för stadens arbetare m. fl. den 4 april 1918.

Närvarande: Herrar Falk, Svensson, Ander, Nyström, Björkman samt undertecknad Westlin vid protokollet.

§ 1.

Uppå remiss från drätselkammaren hade kommittén att afgifva yttrande öfver

en av stadens kommunalarbetare gjord framställning om ökad dyrtidstillägg, hvilken framställning af herr Norsell upptagits som motion.

Efter tagen del af grofarbetarnes i med Karlstad jämförliga städer löneför-
måner, beslöto kommitterade föreslå, att stadens arbetares förutvarande kristids-
tillägg ökas med:

25: — kr. i månaden för månadsaflönade,

11 öre i timman för timaflönade,

hvilken ökning, tillsammans med redan förut heviljade, för stadens *lägst* aflönade arbetare kommer att motsvara skillnaden emellan i juni månad 1914 gällande löneför-
måner och lefnadsomkostnadernas ökning under denna tid i enlighet med af Kungl. Socialstyrelsen gjord beräkning.

I sammanhang härmed ville kommitterade föreslå, att stadens arbetares kris-
tidstillägg tillsvidare skulle vid ingången af hvarje nytt kvartal regleras sålunda:

Dyrtidstillägget utbetalas samtidigt med ordinarie aflöning och för verklig arbetstid.

Dyrtidstillägget utgår med bestämt belopp, lika stort för alla arbetare. Till grund för beräkningen lägges dels grofarbetarnes aflöning i juni 1914 utgörande 35 öre pr timma, dels grofarbetarnes enligt nu gällande aftal lägsta timpenning, 50 öre, och dels Kungl. Socialstyrelsens uppgifter öfver de totala lefnadskostna-
dernas fördyring i procent sedan juni 1914.

Beräkning sker på följande sätt:

Till 35 öre lägges det belopp, som svarar mot den af Kungl. Socialstyrelsen senast angifna procenten, och afdrages från denna summa 50 öre. Den så er-
hållna skillnaden anger dyrtidstilläggets storlek i öre per timma. Uppstår vid räkningen bråkdelar af ett öre mindre än $\frac{1}{2}$ öre, afrundas siffran nedåt till helt tal och i öfriga fall afrundas siffran uppåt till närmaste hela tal.

Skulle ofvannämnda uppgift från Kungl. Socialstyrelsen icke finnas tillgänglig vid kvartalets början, skall beräkning af dyrtidstillägget likväl göras retroaktivt från den första dagen i kvartalet, så snart uppgiften kan erhållas från Kungl. Socialstyrelsen.

Då, som af förestående framgår, familjebidraget rättvisligen borde bortfalla men arbetarne enligt gällande arbetsaftal äro tillförsäkrade ett sådant bidrag af 5 kronor för hustru och 2 kronor för hvarje barn under 15 år, allt per månad, kunna kommitterade ej tillstyrka den nu begärda ökningen af 3 kronor per fa-
miljemedlem, utan föreslå att gällande familjebidrag, bibehållas intill aftalstidens utgång.

Redan vid de under senare delen af år 1917 förda förhandlingarne med stadens arbetare ställde sig Kommittéerade tviflande inför det då begärda kristids-

tilläggets storlek, men tillstyrkte emellertid detsamma med tanke på att dyrliden möjligen skulle än ytterligare ökas. Med anledning häraf anse Kommittörade, att den nu föreslagna ökningen bör få retroaktiv verkan endast från den 1 januari innevarande år, detta så mycket mera som kommunalarbetarnes tidigare omnämnda skrifvelse är daterad den 31 december 1917.

Kostnaderna för den nu föreslagna ökningen af kristidstillägget drabba i de flesta fall de olika arbetsanslagen, hvartill medel redan anvisats af Stadsfullmäktige, men för viss i punkt 1 å hosgående förteckning upptagen personal, hvars aflöning bestridas genom i ordinarie stat anvisade medel, torde anslag behöva äskas med tillhoppa kronor 6,000, hvilken summa lämpligen bör begäras "förslagsvis".

Som ovan.

In fidem:

H. WESTLIN.

Justeradt den 6/4 1918:

KARL AD. FALK.

ERIK BJÖRKMAN.

WILHELM NYSTRÖM.

ERNST ANDER.

AXEL SVENSSON.

Förteckning

öfver den personal som beröres af Aftalskommitténs förslag till ökad kristidstillägg af den 4 april 1918.

1. I fastställd ordinarie stat upptagen personal:

Drätselkammaren	1	körkarl
Gasverket	6	eldare
"	2	lykttändare
Elektricitetsverket	1	mätaremontör
"	3	maskinister
Vattenverket	3	maskinister
Hamnen	2	hamnserviser
"	1	slussvakt

2. Alla öfriga, under kollektivaftalets bestämmelser fallande arbetare.

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 4 april 1918.

H. WESTLIN.

Utdrag av protokoll, hållet vid gemensamt sammanträde med drätselkammaren, hamnstyrelsen samt vattenlednings- och belysningsstyrelsen den 8 april 1918.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige ha drätselkammaren fått sig ålagt att avgiva yttrande över en av Karlstads kommunalarbetare gjord, av herr Norsell som motion upptagen framställning om ökat kristidstillägg.

Sedan drätselkammaren remitterat frågan till den av drätselkammaren, hamnstyrelsen samt vattenlednings- och belysningsstyrelsen tillsatta kommittén för behandling av frågor rörande arbetsavtal m. m. för stadens arbetare m. fl., hade nu från kommittén inkommit här bifogade utlåtande.

Drätselkammaren, hamnstyrelsen samt vattenlednings- och belysningsstyrelsen, som nu företog frågan till gemensam handläggning, beslöt efter hållen överläggning hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna vad kommittéerade föreslagit, samt att stadsfullmäktige för bestridande av kostnaderna för kristidstillägget åt den personal, vars avlöning bestrides genom i ordinarie stat anvisade medel, måtte bevilja ett förslagsanslag av 6,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BBAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 april 1918.

§ 60.

I anledning av en av stadens kommunalarbetare hos stadsfullmäktige gjord av Herr Norsell som motion upptagen framställning om ökat kristidstillägg, hade kommittén för behandling av arbetsavtal m. m. för stadens arbetare, efter remiss, den 4 april 1918 avgivit utlåtande och förslag i ärendet, vilket blivit av Drätselkammaren, hamnstyrelsen och belysningsstyrelsen å gemensamt sammanträde förordat.

Efter tagen del av handlingarna beslöt Beredningsutskottet, som icke fann anledning till erinran mot kommittéförslaget, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna vad kommittéerade i ärendet föreslagit;

samt att stadsfullmäktige till bestridande av kostnaderna för kris-
tidstillägget åt den personal, vars avlöning bestrides genom i ordinarie
stat anvisade medel; måtte bevilja ett förslagsanslag av 6,000 kronor
att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas
medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

16 Maj.

N:o 6.

Styrelsens för stadsbiblioteket och föreläsninganstalten framställning om extra anslag för innevarande år.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Till den av drätselkammaren, hamustyrelsen samt vatten- och belysningsstyrelsen tillsatta särskilda kommittén för behandling av frågorna rörande arbetsavtal m. m, för stadens arbetare m. fl., som jämväl fått i uppdrag att uppgöra förslag till kristidstillägg åt Karlstads stads tjänstemän, betjänter och arbetare, inlämnades i november 1917 en av styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt gjord anhållan, att bibliotekets personal måtte upptagas i förslaget till kristidstillägg, men förklarade sig kommittén vid sammanträde den 30 november 1917 icke kunna tillmötesgå den gjorda framställningen, enär biblioteket åtnjöt visst anslag per år av stadsfullmäktige, och hänvisades styrelsen att direkt hos stadsfullmäktige framställa begäran om kristidstillägg. När sedan stadsfullmäktige den 20 december 1917 fattade beslut i frågan, blev också bibliotekets personal utan dylikt tillägg.

Biblioteket har dessutom under nu rådande dyrtid att kämpa med rätt stora ekonomiska svårigheter. Bokpriset har ökats avsevärt, inbindningen ställer sig mycket dyrare nu än förr, och bibliotekslokalens uppvärmning medför i hög grad stegrade kostnader. Någon möjlighet att reducera utgifterna förefinnes näppeligen. Bokinköpen kunna icke minskas, ty det vore att slå in på en för biblioteket ödesdiger väg. Biblioteket är nämligen för närvarande i hög grad föremål för allmänhetens intresse. Boklånens antal var under år 1917 27,500 mot 20,050 året förut, och under månaderna januari och februari innevarande år uppgingo boklånen till resp. 3,190 och 3,150 mot 2,068 och 2,263 under samma månader 1917. Detta intresse skulle snart slappna, om ej nödiga inköp av nyutkommen litteratur skedde. Det är för övrigt ej endast nyinköpen, som medföra oundgängliga

utgifter. Med biblioteket förut införlivade böcker, som genom flitig användning blivit utslitna, måste ersättas med nya, och härtill krävas mycket avsevärda belopp.

För att kunna bereda samma kristidstillägg åt bibliotekspersonalen, som kommit andra stadens befattningshare till del, ävensom för att kunna på ett nöjaktigt sätt tillgodose bibliotekets behov av ny litteratur m. m. får därför styrelsen härmed vördsamt anhålla, att stadsfullmäktige behagade bevilja styrelsen ett extra anslag för innevarande år på 1,500 kronor.

Karlstad den 20 mars 1918.

På biblioteks- och föreläsningsstyrelsens vägnar:

AUG. BERGH.

G. A. Gustafson.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 mars 1918.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalts framställning om ett extra anslag av 1,500 kronor för innevarande år för beredande av kristidstillägg åt bibliotekspersonalen och för inköp av litteratur m. m.; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningsanstalten ett extra anslag för innevarande år av 1,500 kronor ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt den 25 april 1918.

§ 1.

Sedan biblioteks- och föreläsningsstyrelsen hos Karlstads stadsfullmäktige anhållit om ett extra anslag för innevarande år på 1,500 kronor för att kunna be-

reda samma kristidstillägg åt bibliotekets personal, som kommit andra stadens befattningshavare till del, ävensom för att kunna på nöjaktigt sätt tillgodose bibliotekets behov av ny litteratur m. m. hade stadsfullmäktiges beredningsutskott, som haft att yttra sig över den gjorda framställningen, återremitterat ärendet till biblioteks- och föreläsningsstyrelsen med anhållan om närmare uppgift angående användningen av det begärda anslaget, och beslöt nu styrelsen meddela beredningsutskottet, att av det begärda extra anslaget 389 kronor voro avsedda till kristidstillägg åt bibliotekarien, biblioteksbiträdet och städerskan samt återstående 1,111 kronor skulle användas till inköp av böcker.

In fidem:

G. A. GUSTAFSON.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 maj 1918.*

§ 63.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningsanstalten gjort framställning om extra anslag för innevarande år vilken framställning av drätselkammaren tillstyrkts.

Utskottet, som från styrelsen erhållit närmare uppgifter angående användningen av det begärda anslaget och som däremot icke fann anledning till erinran, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningsanstalten ett extra anslag för innevarande år av 1,500 kronor att användas på sätt av styrelsen uppgivits;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drättselkammarens framställning angående understöd åt Augusta Norberg.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drättselkammaren
i Karlstad den 26 mars 1918.*

§ 15.

Avlidne förre stadsarbetaren Anders Norbergs dotter Augusta Norberg hade till drättselkammaren ingivit en så lydande framställning att under innevarande år få åtnjuta faderns pension oavkortad.

Till Drättselkammaren i Karlstad.

Undertecknad, hemmavarande dottern till avlidne förre stadsarbetaren Anders Norberg får härmed värdsamt anhålla, att drättselkammaren godhetsfullt låter den av min avlidne fader i livstiden åtnjuta pension oavkortad till mig utgå under innevarande år. Som skäl för denna min anhållan får jag värdsamt anföra, att jag under en längre följd av år förestått min faders hushåll, samt under de senaste åren till följd av min faders ålderdom och orkeslöshet måst i stor utsträckning genom mitt arbete, bidra till hans bärning.

Karlstad den 20 mars 1918.

Vördsamt.

AUGUSTA NORBERG.

Det antecknades att Norberg åtnjöt en pension av 300 kronor om året jämte 200 kronor i krigstidstillägg samt att han avlidit under innevarande mars månad. Drättselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte medgiva, att den förre stadsarbetaren Anders Norberg beviljade pensionen jämte kristidstillägg må under innevarande år utgå till hans dotter Augusta Norberg.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1918.*

§ 64.

Med tillstyrkande av en av drättselkammaren därom gjord framställning, beslöt beredningsutskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att den åt numera avlidne stadsarbetaren Anders Norberg beviljade pensionen jämte kristidstillägg må under innevarande år utgå till hans dotter Augusta Norberg.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Herr H. Zieglers motion angående vidtagande av åtgärder till bostadsbristens avhjälpande här i staden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I min till stadsfullmäktige den 10 mars 1909 ingifna motion påvisade jag den brist på goda och sunda bostäder för arbetarebefolkningen, som förefanns inom staden och hemställde bland annat

att stadsfullmäktige ställde ett anslag af högst 500,000: — kr. till drätselkammarens förfogande för uppförande af ett större eller mindre antal välinredda bostäder, inrymmande dels i öfre våningen 1-rums lägenheter och dels lägenheter om 1 à 2 rum och kök.

Tiden var emellertid ej ännu mogen för vidtagande af så pass långt gående åtgärder från det allmännas sida, och ehuru motionen från många håll omfattades med välvilja avslogs den dock af fullmäktige, hufvudsakligast af ideella skäl: man befarade uppkomsten af *s. k. hyreskaserner* och ansåg beredandet af egna hem åt befolkningens bredare lager, såsom uttrycket lydde, såsom hvad man framför allt borde inrikta sig på.

Ja, i hvad mån egna hems idén i praktiken vunnit beaktande i vårt samhälle är noggsamt bekant, och enligt min åsikt lärer den väl knappast på de närmaste årtiondena vinna någon större utbredning bland de bredare lagren, hur tilltalande den än må vara. Nej, för dessa återstår knappast något annat än att som hittills på vanligt sätt hyra af andra. Den stund har emellertid nu kommit, tycks mig, då sådana hyreslägenheter ej stå att få i tillräcklig myckenhet; och från enskild sida torde ej mycket vara att hoppas, då på grund af kriget såväl materialkostnader som arbetsprisen m. m. stigit i så väsentlig grad.

Allmänandan i vår stad har hittills varit sådan, att den velat bereda dess inbyggare ett trefligt hem och för den skull ej skytt stora ekonomiska uppoffringar. Jag vill då gärna tro, att, då nu bostadsfrågan i vårt samhälle kommit i ett riktigt

nödläge, staden ej må undandraga sig att, äfven med jämförelsevis stora uppoffringar, om sådana ej kunna undvikas, råda bot för det onda. På bostadskongressen i Stockholm i förra veckan uttalades också allmänt, att det måste anses såsom en städernas skyldighet att ingripa till bostadsnödens afhjälpande, och jag vågar också hoppas att Karlstad måtte anlägga en något större syn på saken, än som tilläfventyrs förut varit förhållandet.

På sista stadsfullmäktigesammanträdet anslogs, som bekant, på enskild motion 100,000: — till bostadsbristens afhjälpande och uppdrogs åt egnahemskommittén att föreslå lämpligaste sättet för dessa medels användning.

Inom kort tid är sådant förslag att förvänta, men i huru ringa grad den förefintliga bostadsnöden härigenom blifver afhjälpt ligger i öppen dag, särskilt om man tager i betraktande den lifligare verksamhet, som efter krigets slut och Trollbättekanalens fullbordande väl är att i vår för handel och industri så välbelägna stad motse. Nej, ändå verksammare medel måste tillgripas. Då emellertid kommunen endast i sådana undantagsförhållanden, som nu äro för handen, bör med den enskilda konkurrera på hyresmarknaden, anser jag att, och om staden nu beslutar sig för att uppföra ett större eller mindre antal bostäder, staden genast och utan någon slags vinstberäkning bör afyttra dem till enskilda, hvarvid tomtvärdet ej får sättas högt. Ifrågasättas bör rent af om ej staden redan från början skulle förklara sig böjd för att t. ex. för 90 proc. af byggnadskostnaden och tomtvärdet försälja dem. Antagligen skulle då utan svårighet finnas köpare, och stadens uppoffring af några 10,000-tals kr. måste i sådant fall få anses väl motiverad.

Jag tillåter mig därför med hänvisning jämväl till min 1909 ingifna motion föreslå:

att staden snarast möjligt genom drätselkammaren går i författning om till uthyrning afsedda arbetarbostäders uppförande å stadens egna tomter;

att — och då bostadsbrist jämväl förefinnes inom staden för andra än arbetare — drätselkammaren jämväl måtte taga i betraktande om ej det kunde befinnas lämpligt och i så fall eventuellt föreslå uppförandet af bostäder som inrymde 3 å 4 rumslägenheter jämte kök;

att drätselkammaren härförinnan inkommer till stadsfullmäktige med förslag till såväl tomtplatser som byggnadsritningar och kostnadsförslag;

att stadsfullmäktige ställa erforderliga medel, högst 500,000: — kr., till drätselkammarens förfogande för företagets fullbordande; samt

att drätselkammaren bemyndigades försälja ifrågavarande bostäder för själfkostnadspris, eventuellt därunder, så snart tillfälle erbjuder sig.

Karlstad den 28 september 1916.

HUGO ZIEGLER.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I motion af den 28 september 1916 har herr Hugo Ziegler hemställt:

att staden snarast möjligt genom drätselkammaren går i författning om till uthyrning afsedda arbetarebostäders uppförande å stadens egna tomter;

att då bostadsbrist jämväl förefinnes inom staden för anöru än arbetare — drätselkammaren jämväl måtte taga i betraktande, om ej det kunde befinnas lämpligt och i så fall eventuellt föreslå uppförandet af bostäder, som inrymde 3 å 4-rumslägenheter jämte kök;

att drätselkammaren härförinnan inkommer till stadsfullmäktige med förslag till så väl tomtplatser som byggnadsritningar och kostnadsförslag;

att stadsfullmäktige ställa erforderliga medel, högst 500,000 kronor till drätselkammarens förfogande för företagens fullbordande; samt

att drätselkammaren bemyndigas försälja ifrågavarande bostäder för själfkostnadspris eventuellt därunder, så snart tillfälle erbjuder sig.

Motionen, som varit remitterad till egnahemskommittén har där varit under öfverläggning redan hösten 1916 i sammanhang med då föreliggande planer till bostadsbristens afhjälpande, men blef då icke slutbehandlad. — Kommittén stannade då vid förslaget om bildande af ett aktiebolag för byggande af smålägenheter, ett förslag, som jämväl vann stadsfullmäktiges bifall och ledde till uppförande af ett bostadshus å tomten n:o 197 i kvarteret Sigyn å Herrhagen och ett å tomten n:o 107 i kvarteret Liljan å Kvarnberget, med tillsammans 46 smålägenheter om 1 å 2 rum och kök.

Emellertid fortfar bostadsbristen, då byggnadskostnaderna, som fortfarande stigit, nu äro så höga, att praktiskt tagit all enskild byggnadsverksamhet afstannat.

Visserligen har stadens folkmängd icke nämnvärdt ökats, men detta har nog sin grund delvis åtminstone i den rådande bostadsbristen.

Enligt den genomsnittsberäkning, som af kommittén förut gjorts, skulle under normala förhållanden erfordras en årlig tillkomst af 77 lägenheter eller 240 rum och kök sammanlagt inom staden, däraf 15 lägenheter i storleken 3 rum och kök och däröfver samt 62 lägenheter om 2 rum och kök och mindre.

Stadsarkitekten har upplyst att under år 1917 nytillkommit 107 rum och 59 kök, hvilket säkerligen något så när fyllt behovet för det året.

Kvar står emellertid en betydande brist från 1916, som var ett synnerligen dåligt byggnadsår, ävensom det behof, som kan uppstå under 1918, då så godt som ingen enskild byggnadsverksamhet är att motse.

Det måste därför anses vara en trängande nödvändighet, att ett ingripande sker äfven i år från det allmännas sida.

Härvid har kommittén måst begränsa sig till hufvudsakligen lägenheter om 1 rum och kök. En beklaglig brist föreligger visserligen i afseende å lägenheter om 3 rum och kök och däröfver, men med hänsyn till stadens hårdt anlitade budget finner kommittén icke möjligt att därutinnan något åtgöra.

Redan i början af året satte sig kommittén i förbindelse med stadsförbundets bostadsråd för att söka erhålla någon praktisk ledning för ernående af billighet vid byggandet äfvensom för undersökning af möjligheten att få understöd från statens sida.

Det senare är, sedan för omkring en vecka sedan Kungl. proposition i ärendet aflåtits, beroende på riksdagens beslut. I afseende på byggnadsättet har råd gifvits att söka förenkla detsamma så mycket, som lämpligen kan ske, med i utsikt ställt statsbidrag blott för de sparsammast uppförda byggnaderna.

Sedan det börjat blifva klart att, om något skall kunna göras färdigt i år, man icke kan afvakta stadsmyndigheternas beslut, utan måste omedelbart gå i författning om byggande, oafsedt om statsbidrag kan fås eller icke, har kommittén låtit uppgöra skisser till ett bostadshus af trä å tomten n:o 148 i kvarteret Sleipner å Herrhagen med 17 lägenheter om 1 rum och kök och 2 bostadskök samt ett dylikt å tomten n:o 116 kvarteret Liljan å Kvarnberget med 8 lägenheter om 1 rum och kök samt 2 bostadskök. Kostnaden för desamma är approximativt beräknad till minst 3,500 kronor rummet, sammanlagt sålunda 189,000 kr.

För att undgå, att staden onödigtvis belastar sig med bostadshus till uthyrning, har kommittén förhandlat med Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad att öfvertaga dessa byggnadsföretag. Bolaget har preliminärt öfvertagit utarbetandet af ritningar, kostnadsförslag och arbetsbeskrifning samt utfärdat inbjudning till teckning af 97,000 kronor nya aktier i bolaget för att möjliggöra företaget. För teckningen hafva några större industriidkare härstädes visat det intresse att 80,000 kronor äro af dem tecknade, nämligen af Aktiebolaget Karlstads Mekaniska Verkstad kr. 50,000, af Ångfartygsaktiebolaget Karlstad kr. 25,000 och af fabrikören A. E. Mellqvist kr. 5,000. I den ifrågasatta nyteckningen fattas sålunda 17,000 kr., som torde böra tillskjutas af staden.

Företaget behöfver därjämte stadens stöd dels genom öfverlåtelse till bolaget af tomten n:o 116 kvarteret Liljan och stadens ägande 539 ¹⁷/₁₀₀ kvadratmeter af tomten n:o 148 kvarteret Sleipner, hvars öfriga del bolaget förvärfvar af enskild man, dels genom stadsfullmäktiges medgifvande af, att tomten n:o 148 kvarteret Sleipner får oafsedt byggnadsordningens bestämmelser bebyggas till en yta af 360 kvadratmeter, utan att byggnaden afdelas med brandmurar.

Kommittén har dock icke ansett sig kunna stanna vid detta förslag. Dels torde de sålunda planerade byggnaderna icke fylla det föreliggande behovet af

mindre bostadslägenheter, dels torde med hänsyn till de svåra grundförhållandena å Herrhagen och Kvarnberget utsikten vara ringa att få dessa bostäder färdiga till nästa 1 oktober.

Däremot är grundläggningen å Norr Strand lättare och ett byggnadsföretag där skulle ha bättre utsikter att bli färdigt till nämnda tid. Där måste emellertid staden själf bygga, emedan staden icke har rätt att afhända sig sådan donationsjord, som staden där äger.

Kommittén har därför låtit uppgöra ritningar och kostnadsförslag till ett bostadshus af trä å stadens ägande mark i Norr Strand, 13 och 15 i Hagaborg, med 12 lägenheter om 1 rum och kök för en beräknad kostnad af 100,000 kronor, och hemställer, med bifogande af dessa handlingar, om byggnadens utförande på stadens bekostnad.

Med hänsyn till den rådande bostadsbristen och med anledning af herr Zieglers motion hemställer kommittén sålunda:

att drätselkammaren erhåller uppdrag att låta snarast görligt och om möjligt till den 1 oktober 1918 å tomterna 13 och 15 i Hagaborg uppföra i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de ingifna ritningarna till uthyrning afsedt bostadshus för en beräknad kostnad af 100,000 kronor, som anskaffas medelst upplåning;

att stadsfullmäktige ville besluta dels teckna nya aktier i Aktiebolaget Smålägenheter i Karlstad för 17,000 kronor, som anskaffas medelst upplåning, i den mån de ej täckas af köpeskilling för nedannämnda jord, dels mot ett pris af 1 krona 50 öre per kvadratmeter tomt- och gatunark öfverlåta till samma bolag tomten n:o 116 kvarteret Liljan och stadens ägande 539 ¹⁷/₁₀₀ kvadratmeter af tomten n:o 148 kvarteret Sleipner, dels för sin del medgifva och anhålla om Konungens Befallningshafvandes tillstånd till, att tomten n:o 148 kvarteret Sleipner må af Aktiebolaget Smålägenheter i Karlstad oafsedt byggnadsordningens bestämmelser bebyggas till en yta af 360 kvadratmeter, utan att byggnaden afdelas med brandmurar;

samt att herr Zieglers motion icke må till stadsfullmäktiges vidare åtgärd för närvarande föranleda.

Karlstad den 3 maj 1918.

På egnahemskommitténs vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Egnahemskommittén Karlstad.

Vid verkställd approximativ kostnadsberäkning öfver uppförandet af ett bostadshus på tomterna n:ris 13 och 15 å Hagaborg, enligt ritning af arkitekt C.

Hansson få meddela att dessa kostnader uppgå till ett belopp af c:a 100,000: — kronor, då jämväl kostnad för ett mindre uthus, innehållande tvättstuga och afträden, är medräknad.

Karlstad den 3 maj 1918.

AXEL SVANBOM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 6 maj 1918.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr Hugo Zieglers motion om uppförande av arbetarehostäder å stadens egna tomter m. m., uti vilket ärende egnahemskommittén avgivit utlåtande.

I fråga om egnahemskommitténs förslag om uppförande av till uthyrning avsett bostadshus å tomterna 13 och 15 i Hagaborg ville drätselkammaren hålla före, att det vore fördelaktigare att uppföra ett antal egnahemslägenheter, vadan drätselkammaren för närvarande ej ansåg sig kunna tillstyrka kommitténs förslag i denna del. Då tiden varit för kort för kammaren att nu medhinna en utredning i saken, ville kammaren till stadsfullmäktiges sammanträde i juni inkomma med utredning och förslag i frågan.

Mot kommitténs förslag om teckning af nya aktier i Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad och om överlåtelse till bolaget av vissa tomter hade drätselkammaren intet att anmärka.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige ville besluta dels teckna nya aktier i Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad för 17,000 kronor, som anskaffas medelst upplåning, i den mån de ej täckas av köpeskilling för nedannämnda jord, dels mot ett pris av 1 krona 50 öre per kvadratmeter tomt- och gatumark överlåta till samma bolag tomten n:o 116 kvarteret Liljan och stadens ägande 539 ¹⁷/₁₀₀ kvadratmeter av tomten n:o 148 kvarteret Sleipner, dels för sin del medgiva och anhålla om Konungens Befallningshavandes tillstånd till, att tomten n:o 148 kvarteret Sleipner må av Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad oavsett byggnadsordningens bestämmelser bebyggas till en yta av 360 kvadratmeter, utan att byggnaden avdelas med brandmurar;

samt att stadsfullmäktige måtte förklara egnahemskommitténs förslag om uppförande av ett till uthyrning avsett bostadshus å tomterna 13 och 15 i Hagaborg vilande och uppdraga åt drätselkammaren att till stadsfullmäktiges sammanträde i

juni inkomma med utredning och förslag i fråga om uppförande av egnahems-
lägenheter.

Mot drätselkammarens beslut att för närvarande ej tillstyrka uppförande av
bostadshus å tomterna 13 och 15 i Hagaborg reserverade sig herr Svabom.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 maj 1918.*

§ 65.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yt-
tande över Herr H. Zieglers motion angående avhjälpan av i staden rådande
bostadsbrist genom uppförande av till uthyrning avsedda arbetarebostäder å sta-
dens egna tomter, m. m.

Egnahemskommittén, som hörts i ärendet, hade på sätt av dess utlåtande
den 3 maj 1918 närmare framginge, föreslagit att stadsfullmäktige skulle *dels* låta
uppföra ett bostadshus å tomterna N:ris 13 och 15 i Hagaborg, *dels* till under-
stödjande av Aktiebolaget Smålägenheter i Karlstad teckna nya aktier i bolaget
för ett belopp av 17,000 kronor, *dels* till samma bolag försälja vissa tomtområ-
den till bebyggande, *dels ock* beträffande ett av dessa tomtområden, nämligen tom-
ten N:o 148 inom kvarteret Sleipner, för sin del medgiva och anhålla om veder-
börligt tillstånd till att densamma må, oavsett byggnadsordningens bestämmelser
bebyggas till en yta av 360 kvadratmeter utan att byggnaden avdelas med brand-
murar.

Drätselkammaren, vilken härjämte yttrat sig i ärendet, hade enligt sitt proto-
koll den 6 maj 1918, § 6, med förordande av egnahemskommitténs utlåtande i
övrigt, i fråga om förslaget att uppföra bostadshus å tomterna N:ris 13 och 15
i Hagaborg, hemställt att detta förslag måtte förklaras vilande och kammaren er-
hålla i uppdrag att till stadsfullmäktiges sammanträde i juni inkomma med ut-
redning och förslag i fråga om uppförande av egnahemslägenheter.

Det antecknades, att byggnadsnämnden, enligt till utskottet lämnat medde-
lande, å sammanträde förut denna dag tillstyrkt att tomten N:o 148 i kvarteret
Sleipner finge, på sätt förut angivits, bebyggas utan att byggnaden avdelades med
brandmurar, vilket tillstyrkande emellertid beslutits mot däremot avgiven reservation av

stadsarkitekten Crispin och under uttryckligt betonande av att avvikelser från byggnadsordningens föreskrifter i detta fall, som uteslutande motiverades av den rådande bostadsbristen, icke finge anses prejudicierande för framtiden.

Beredningsutskottet tog nu detta ärende i övervägande och beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte godkänna vad drätselkammaren jämlikt sitt beslut den 6 maj 1918 i ärendet föreslagit.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens förslag angående tillsättande av stadsombudsmannatjänsten i Karlstad.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 6 maj 1918.

§ 5.

Sedan drätselkammaren den 18 sistlidne mars genom annons, som varit införd i Karlstads-Tidningen, Nya Wermlands-Tidningen, Post- och Inrikes Tidningar, Svenska Dagbladet, Stockholms Dagblad, Dagens Nyheter och Göteborgs Handeltidning kungjort befattningen såsom Karlstads stads ombudsman och sekreterare hos drätselkammaren till ansökan ledig senast den 25 sistlidne april, hade inom utsatt tid följande sökande anmält sig, nämligen: e. o. hovrättsnotarien Gust. E. Berg i Karlstad, e. o. hovrättsnotarien Oskar Ekberg i Helsingborg, e. o. hovrättsnotarien Fr. Gustafsson i Åmål, extra länsnotarien Ragnar Jacobsson i Umeå, e. o. hovrättsnotarien Wilh. Leijonancker i Stockholm, t. f. hovrättsfiskalen Bror Mallmén i Jönköping, e. o. hovrättsnotarien A. W. Nilsson i Stockholm, amanuensen i civildepartementet A. Ramming i Stockholm, e. o. hovrättsnotarien Gunnar Rehnberg i Lindesberg, e. o. hovrättsnotarien Harald Sundbaum i Örnsköldsvik och t. f. stadsombudsmannen Ragnar Tenow i Västerås.

Sökanden Tenow hade jämväl anmält, att, därest hans ansökning vunne beaktande, befattningen icke kunde av honom tillträdas förrän i början av nästkommande september månad, emedan han beordrats till krigstjänstgöring under juli och augusti månader.

Efter ansökningshandlingarnas granskning beslöt drätselkammaren att med hänsyn till de sökandes meriter, å förslag till befattningen uppföra:

Förteckning över sökandena till stadsombudsmannabefattningen i Karlstad.

N a m n	T i t e l	Boningsort	Född år	Juridisk examen år	Tjänstgöring i hovrätt	Anställning å domarekansli	Domareförordnande	Förordnande i Rådhusrätt	Kommunal tjänstgöring	Annan tjänstgöring
Gustaf E. Berg	e. o. hovrättsnotarie	Karlstad	1881	1905	—	1 år	—	6 år 17 dag.	9 år 4 mån. (Sekreterare i delegationer.)	12 år 5½ mån. (Kanslist i hypoteksförening.)
Oscar Ekberg	d:o	Helsingborg	1889	1913	—	3 år 2½ mån.	7½ mån. (23 rätteg.-dagar)	2 mån.	3 mån. (t. f. 2:dre sekreterare i drätselkammare.)	9 mån. (Å advokatkontor.)
Fr. Gustafson	d:o	Åmål	1888	1915	—	2 år 4 mån.	29 dagar (7 rätteg.-dagar)	1 mån. 23 dag.	—	1 år 4 mån. (Bankombudsman.)
Ragnar Jacobsson	extra länsnotarie	Umeå	1889	1912	—	2 år 4 mån.	4 mån. (7 rätteg.-dagar)	—	1 år 4 mån. (Sekreterare i kommitté.)	3 år 2 mån. (hos länsstyrelse.)
Malkolm Leijonancker	e. o. hovrättsnotarie	Stockholm	1885	1909	—	C:a 3 år	1 år 6 mån. (41 rätteg.-dagar)	—	—	11 mån. (Amanuens m. m.)
Bror Mallmén	t. f. hovrättsfiskal	Jönköping	1883	1907	5 år 9 mån.	C:a 3 år	1 år 11 dag. (20 rätteg.-dagar)	1½ mån.	—	1 år 18 dag. (Länsnotarie, stadsfiskal och ombudsman.)
A. W. Nilsson	e. o. hovrättsnotarie	Stockholm	1887	1914	—	C:a 3 år	10 mån. 8 dag. (30 rätteg.-dagar)	—	—	5 mån. (I F. H. K:s avd. för gödningsmedel.)
A. Ramming . . . . . (Alla intyg saknas.)	Amanuens i Civildep:tet	d:o	1887	1911	—	C:a 3 år	11 mån. 21 dag. (26 rätteg.-dagar)	—	—	3 år 2 mån. (Amanuens m. m.)
Gunnar Rehnberg	e. o. hovrättsnotarie	Lindesberg	1884	1910	—	3 år 2½ mån.	1 år 3 mån. 9 dag. (32 rätteg.-dagar)	1 år 1 mån. 22 dag.	1 år 3 mån. (Skr. hos Lindesbergs stadsfullmäktige.)	1 år 2 mån. (Extra länsnotarie.)
Harald Sundbaum	d:o	Örnsköldsvik	1879	1902	—	11 mån.	—	—	—	15 år 3 mån. 2 dag. (I landsstaten.)
Ragnar Tenow	t. f. stadsombudsman	Västerås	1885	1910	—	2 år 1 mån.	1 mån. 7 dag. (5 rätteg.-dagar)	3 mån. 18 dag.	4 år 11 mån. (Sekreterare i olika delegationer i Västerås.)	4 mån. (E. o. tjänsteman i Arméförv.)

- 1) e. o. hovrättsnotarien Gustaf E. Berg.
- 2) t. f. stadsombudsmannen Ragnar Tenow,
- 3) e. o. hovrättsnotarien Oskar Ekberg.

Samtliga ansökningshandlingar jämte utdrag av detta protokoll skulle till stadsfullmäktige överlämnas.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 maj 1918.*

§ 66.

Efter lagen del av till drätselkammaren ingivna ansökningar till befattningen såsom stadens ombudsman och sekreterare hos kammaren beslöt utskottet hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till innehavare av ifrågavarande befattning utse den av drätselkammaren i första förslagsrummet uppförde e. o. hovrättsnotarien Gustaf E. Berg i Karlstad.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Beredningsutskottets förslag till val av revisor för arbetslöshets- och hjälpkommitténs räkenskaper och förvaltning.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 maj 1918.*

§ 67.

Beredningsutskottet, som hade att inkomma med förslag till val av revisor av arbetslöshets- och hjälpkommitténs räkenskaper efter hamnkassören Iwar Olsson, beslöt att därtill föreslå boktryckaren A. Forssell.

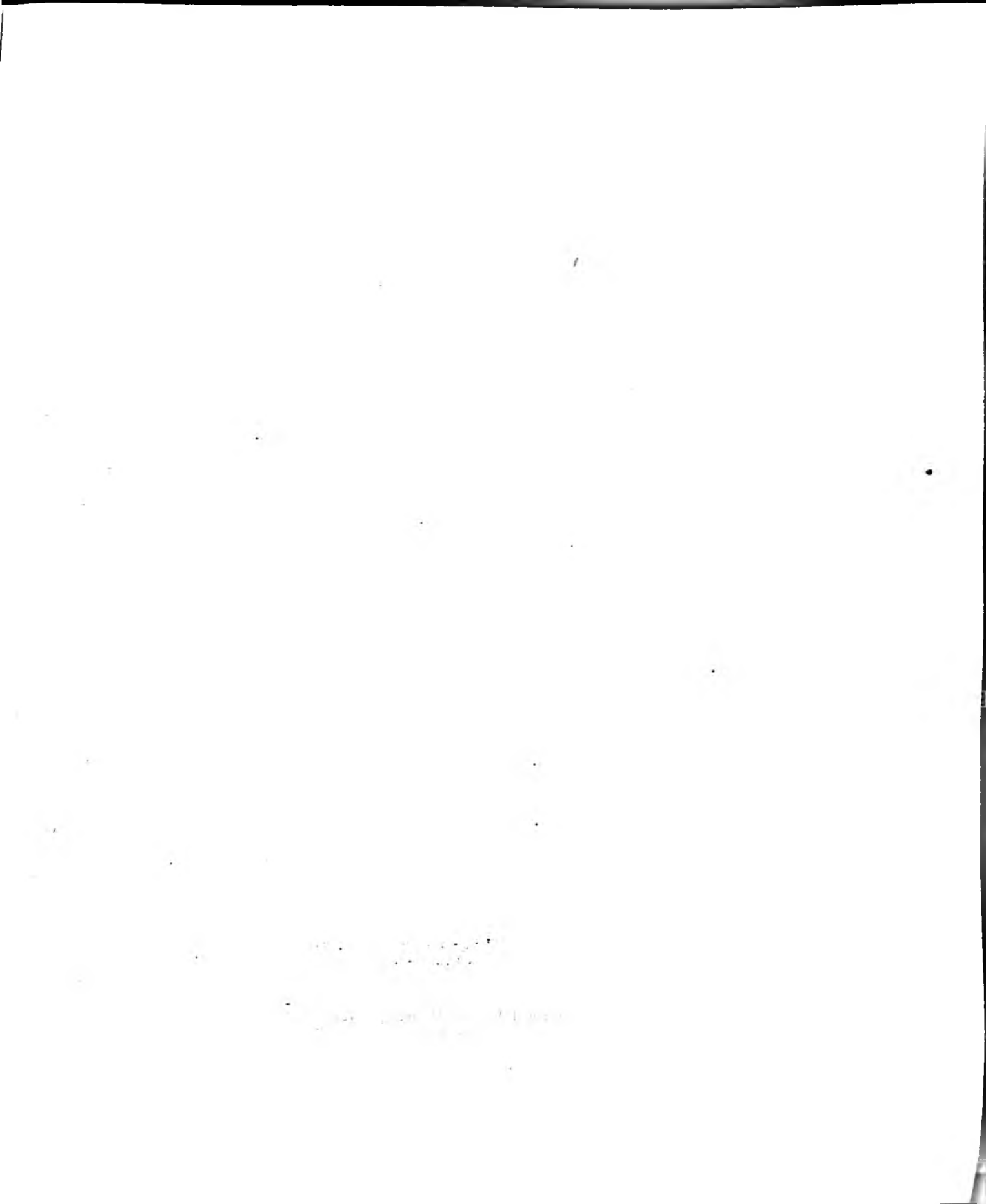
In fidem:

ELIAS STENIUS.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, appearing to be a main body of the document.

Third block of faint, illegible text, likely a concluding section or a separate paragraph.

Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
Karlstad 1918

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

20 Juni.

N:o 7.

Beredningsutskottets förslag till val av en ledamot i brandstodskommittén.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 70.

Till ledamot av brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag beslöt utskottet föreslå suppleanten i samma kommitté gårdegaren C. J. Magnusson samt till suppleant i dennes ställe bankombudsmannen Otto Ågren.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Beredningsutskottets förslag till val av en ledamot i beredningsutskottet.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 71.

Till ledamot i beredningsutskottet efter bankdirektören T. Osterman beslöt utskottet föreslå lektorn V. Vendel.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens förslag angående inrättande av nya detektivkonstapelstjänster.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Kungl. Brevet den 14 januari 1918 angående tillfällig förstärkning af polis- och åklagaremyndigheterna för ett mera effektivt tillämpande af kristidsförfattningarna får Magistraten härmed öfverlämna till stadsfullmäktige jämte stadsfiskalens däröfver afgifna yttrande, så vidt angår polisens förstärkning.

Den detektiva afdelningen af vår poliskår är synnerligen ringa och icke e. s. under normala förhållanden i stånd att fylla de anspråk, som kunna på densamma ställas. Det vore därför utan tvivel lyckligt, om i första hand tillfälle kunde beredas att anställa en särskild detektivkommisarie, hvarigenom denna avdelning finge en särskild chef, som odeladt kunde ägna sin tid åt dithörande göromål.

Med hänsyn till kostnaden vågar Magistraten dock icke nu söka få detta önskemål förverkligadt, synnerligast som en ökning af detektivkonstaplarnas antal i allt fall icke kan undvikas. Magistraten ser sig därför nödsakad att för närvarande stanna vid förslaget om en ökning af detektivkonstaplarnas antal, under det att chefskapet för ordningspolisen och den detektiva afdelningen må såsom hittills vara förenadt.

Stadsfiskalen föreslår en ökning från 1 till 4 detektivkonstaplar.

Saken skulle visserligen kunna ordnas så, att blott en ny detektivkonstapel blefve anställd, som under alla förhållanden anses behöflig för detektivafdelningens förstärkning, samt att de två nu å kortbyrån anställda poliserna indragas därifrån, hvarigenom under förutsättning af fortfarande förhyrning af ridhästar till ersättning af deras tjänst vid patrulleringen två konstaplar blefve lediga för öfvervakande af kristidsförfattningarnas efterlefnad. Men då svårigheter lära förefinnas att ersätta de å kortbyrån anställda, torde det vara bättre att i stället för dem anställa två nya konstaplar å extra stat.

Magistraten föreslår därför anställande af 3 nya detektivkonstaplar däraf en på ordinarie och två på extra stat, de sistnämnda särskildt afsedda för öfvervakande af kristidsförfattningarnas efterlefnad, med samma aflöning som den nuvarande detektivkonstapeln, nämligen lön kr. 1,200:—, tjänstgöringspenningar kr. 400:—, beklädnadsersättning kr. 150:— samt 3 ålderstillägg å 125, 125 och 150 kronor efter 3, 6 och 9 års tjänstgöring, men för 1918 utgående med kr. 1,900:— ($\frac{3}{4}$ lön, $\frac{1}{4}$ tjänstgöringspenningar), beklädnadsersättning kr. 200:— och 4 ålderstillägg å 150 kr. efter 3, 6, 9 och 12 års tjänstgöring, förutom kristidstillägg.

Någon förstärkning af åklagaremyndigheten synes Magistraten icke erforderlig.

Karlstads rådhus den 18 februari 1918.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

GUSTAF, med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung.

Vår ynnest och nådiga benägenhet med Gud Allsmäktig! Genom cirkulär den 16 november 1917 hava Vi anbefallt Våra befallningshavande att förstärka de under dem lydande polis- och åklagaremyndigheter att med oavlätlig uppmärksamhet tillse, att överträdelser av de författningar, som under nuvarande kristid utfärdats i syfte att förekomma livsmedels och andra viktiga förnödenheters oskäliga fördyrande, varda så vitt möjligt förhindrade samt, där de ägt rum i laga ordning beivrade. Tillika hava Vi anbefallt Våra befallningshavande att, tid efter annan till Oss inkomma med redogörelse för de åtgärder, som av dem och nämnda, dem underställda myndigheter vidtagits till förekommande eller beivrande av överträdelser, som nu nämnts, ävensom med anmälan och förslag rörande de anstalter, som kunna finnas erforderliga för att åklagarmakten må kunna fylla sin uppgift att verksamt ingripa mot lagstridiga handlingar av berörda art*).

Uti skrivelse den 17 december 1917, varav avtryck här bifogas, har folkhushållningskommissionen nu fäst uppmärksamheten på, att ordningsmaktens otillräckliga numerär försvårar kristidsförfattningarnas behöriga övervakande. Av rapporter från Våra befallningshavande framgår också, att förhållandena i städerna, framför allt de större, ådagalagt ordnings- och åklagarmyndigheternas otillräcklighet.

Vid underdånig föredragning denna dag av folkhushållningskommissionens omnämnda skrivelse hava Vi därför funnit gott uppdraga åt Eder att uppmana vederbörande myndigheter i städerna i riket att genom *tillfällig förstärkning* av polis- och åklagarmyndigheterna söka åstadkomma ett mera effektivt tillämpande av kristidsförfattningarna.

Därjämte hava Vi funnit gott anmoda Eder att, i vad på Eder ankommer, övervaka, att tillfredsställande åtgärder i förevarande hänseende bliva vidtagna ävensom att till Vårt civildepartement inkomma med anmälan rörande de åtgärder, som komma till stånd. Detta meddela Vi Eder till kännedom och efterrättelse.

Stockholms slott den 14 januari 1918.

GUSTAF.

Axel Schotte.

Stadsfiskalen anmodas att snarast inkomma med förslag å den förstärkning av poliskåren, som i anledning härav kan erfordras.

Karlstads rådhusrätt den 1 Februari 1918.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

*) ej intaget i trycket.

Till Magistraten i Karlstad.

Med anledning af Kungl. Cirkuläret den 14 januari 1918 angående åtgärder till ökning af polis- och åklagaremyndigheterna får jag vördsamt afgifva inforbradt yttrande och förslag.

Stadens poliskår utgöres för närvarande af 1 poliskommissarie, 4 öfverkonstaplar, 25 konstaplar, däraf 1 detektivkonstapel, 6 extra konstaplar och 2 distriktkonstaplar. Sedan 1909 har någon ökning af kåren icke ägt rum.

Ehuru, enligt hvad allmänt vedertaget är, en patrullerande konstapel erfordras för hvarje 500-tal innevånare, alltså för närvarande för Karlstad 37 konstaplar mot nu befintliga 32, har dock ordningspolisens verksamhet hittills kunnat nödortfigt — men dock långt ifrån tillfredsställande — upprätthållas, detta hufvudsakligast däriegenom, att polismyndigheten haft tillgång till ridhüstar. Någon ökning af ordningspolisen ämnar jag ej heller, till följd af nu rådande svåra förhållanden, för närvarande föreslå.

Annorlunda är förhållandet beträffande detektiva polisen. Denna utgöres af endast en konstapel. Det är uppenbart, att denna konstapel, huru skicklig och arbetsam han än vore, icke kan utföra mer än en bråkdel af det arbete, som under normala förhållanden påhvilat denna del af polisens verksamhet. För att skenbart tillfredsställa allmänheten, hvilken med full rätt fordrar att begångna brott och förseelser upptäckas och beifras, har jag tid efter annan beordrat personal, tidtals tre à fyra konstaplar, från ordningspolisen att utföra detektivtjänst, men denna förstärkning har som sagdt, endast varit skenbar och till ganska ringa nytta, ty dels saknar denna personal, på ett undantag när, erforderlig vana vid detektivgöromål och dels har arbetet i brist på befäl icke kunnat som nödvändigt varit planläggas och ledas, utan har konstaplarna måst öfverlämnas åt sig själfva utan någon egentlig tillsyn. Slutligen har denna anordning haft till följd en kännbar minskning af ordningspolisens, som ofvan nämnts, redan förut knappt tilltagna personal, och detta till risk för allmänna ordningen och säkerheten i staden. Sedan 1914 har polisens arbete mångdubblats, och brottsligheten har särskildt under senaste året tilltagit i oroväckande grad. Huruvida detta förhållande är af öfvergående beskaffenhet eller kommer att för framtiden kvarstå är ju omöjligt att nu afgöra, men af allt att döma torde i allt fall ingen förändring till det bättre vara att förvänta förrän flera år efter krigets slut. Till belysande af huru illa det i verkligheten är ställt beträffande detektiva polisen här i staden vill jag nämna, att i Sundsvall, den stad som är närmast jämnställd med Karlstad i fråga om brottsligheten, ehuru polisens arbete här torde vara mer omfattande, sedan många år tillbaka finnas en detektivöfverkonstapel med titel kommissarie och sex detektivkonstaplar. Befälet vid ordningspolisen där utgöres af en kommissarie, tre öfverkonstaplar och tre inspektionskonstaplar.

Hvad jag här förut anfört borör icke den uppsikt, som det åligger polismyndigheten att utöfva beträffande de så kallade kristidsförordningarna. I fråga om dessa förordningar har ingen som helst tillsyn kunnat öfvas af det helt förklarliga skäl, att ingen personal funnits att tillgå. Väl har i ett fåtal fall enklare förseelser mot nämnda förordning beifratts, men upptäckten af förseelserna har i allmänhet icke skett genom polisen. Detta förhållande är så mycket ledsammare, som polismyndigheten gång på gång och särskilt genom Kungl. Cirkuläret den 16 november 1917 förständigats att med oafslätlig uppmärksamhet tillse, att öfverträdelser af de författningar, som under nuvarande kristid utfärdats i syfte att förekomma lifsmedels och andra viktiga förnödenhetens oskäligen fördyrande, blefve så vidt möjligt förhindrade samt, där de ägt rum i laga ordning beifrade äfvensom att inkomma till Konungens Befallningshafvande med anmälan och förslagrörandedesärskilda anstalter, som kunde finnas erforderliga för att åklagaremyndigheten må kunna fylla sin uppgift att verksamt ingripa mot lagstridiga handlingar af berörda art.

Då jag nu går att föreslå ökning af detektivpolisen vill jag till en början nämna, att jag tagit all den hänsyn till stadens utgifter samt de nu rådande svåra förhållanden i öfrigt, som varit möjligt.

Den minsta möjliga ökning af detektivpolisen är därför en detektivkommissarie eller detektivöfverkonstapel samt tre konstaplar. Det förefaller vid första tanke såsom billigast och fullt tillfredsställande att anställa en öfverkonstapel, men i verkligheten ställer sig saken annorlunda. I Stockholm, hvarifrån man naturligtvis i första hand bör söka erhålla befälet, åtnjuter en detektivkonstapel för närvarande i lön 2,975 kronor utom kristidstillägg, men kommer i dagarna med säkerhet att erhålla förhöjning i grundlönen med minst 600 kronor, alltså omkring 3,600 kronor utom kristidstillägget. En detektivöfverkonstapel där åtnjuter nu i lön 3,650 kronor utom kristidstillägg, men kommer äfven helt säkert att erhålla en afsevärd förhöjning af lönen. Då befordran till öfverkonstapel vid en så stor kår bör gå rätt snabbt tord det, synes mig, ligga utom möjligheternas område att för den aflöning, som kan tänkas här kunna komma ifråga från Stockholms poliskår erhålla en användbar detektivöfverkonstapel, alldenstund denna knappast kan påräkna vidare befordran, och detsamma torde vara förhållandet beträffande öfriga större städer. Att som detektivbefäl anställa någon än en vid någon af rikets större städer fullt utbildad och väl vitsordad detektiv kan ju helt naturligt icke komma ifråga. Beträffande en detektivkommissarie är förhållandet ett annat. För det första kan en öfverkonstapel vid de större poliskårens icke påräkna befordran till kommissarie förrän vid rätt framskriden ålder, hvilket gör att mången för den högre tjänsteställningens skull söker kommissarietjänst i landsorten äfven om lönen där är lägre, än hvad han som öfverkonstapel åtnjuter. Vidare finnas de, som under arbete för vidare befordran, söka kommis-

sarietjänst i landsorten som öfvergångstjänst. För den skull kan för till och med mindre lön än för öfverkonstapel i de större städerna synnerligen dugliga polis-kommissarier till landsorten erhållas. Jag tvekar därför icke att föreslå, att här anställes en detektivkommissarie under den säkra förvisningen, att det obetydliga belopp, som skiljer mellan kommissarie- och detektivöfverkonstapelslön, mångdubbelt kommer staden och det allmänna till godo genom den större erfarenhet och förmåga, som en sådan bör äga framför en öfverkonstapel. Beträffande ökningen af detektivöfverkonstaplarnas antal så hade kanhända, trots här förut påpekade missförhållanden, därmed kunnat anstå någon tid, men genom det så att säga extra arbete med kristidsförordningarnas öfvervakande, som pålagts polismyndigheten, är detta icke längre möjligt. Då detta arbete emellertid måste anses i särskildt hög grad vara ett af stadens intresse synes det mig rimligt, att staten äfven vidkännas de utgifter som därigenom uppkomma. Hufvudsakligast därför, men äfven i afvaktan på huru förhållandena kunna visa sig efter krigets slut anser jag att dessa konstaplar böra uppföras på extra stat.

Slutligen vill jag föreslå, att aflöningen till detektivkommissarien bestämmes lika med den, som nu utgår till poliskommissarien, samt aflöningen till detektivkonstaplarna lika med den aflöning, som nuvarande detektivkonstapeln åtnjuter. För samtliga, i likhet med öfrig polispersonal, dessutom förmånen af fri läkarevård samt olycksfallsförsäkring på stadens bekostnad.

På grund af hvad jag sålunda anfört får jag vördsamt hemställa:

att snarast möjligt eller senast från och med den 1 nästa april vid stadens poliskår anställes en detektivkommissarie med en aflöning af 3,300 kronor för år jämte två ålderstillägg, hvartdera å 250 kronor efter tre och sex års tjänstgöring samt beklädnadsersättning 250 kronor, äfvensom kristidstillägg enligt gällande grunder;

att från och med samma tid vid poliskåren tills vidare anställas ytterligare tre detektivkonstaplar med en aflöning för vardera af 1,900 kronor för år jämte fyra ålderstillägg, hvartdera å 150 kronor efter tre, sex, nio och tolf års tjänstgöring jämte beklädnadsersättning 200 kronor äfvensom kristidstillägg enligt gällande grunder; samt

att af aflöningen för samtliga $\frac{3}{4}$ skall anses som lön och $\frac{1}{4}$ som tjänstgöringspenningar.

Karlstad den 12 februari 1918.

ALBERT NELSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 6 maj 1918.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över magistratens framställning om ökning av detektivkonstaplarnas antal; och beslöt drätselkammaren anföra följande:

Enligt magistratens utlåtande skulle, därest då två å kortbyrån nu anställda poliserna indrages därifrån, två konstaplar från ordningspolisen bli lediga för övervakande av kristidsförfattningarnas efterlevnad; och då, efter vad kammaren inhämtat, förstnämnda två poliser numera återgått till polistjänsten samt det ändamål, nämligen kristidsförfattningarnas övervakande, för vilket de ifrågasatta nya detektivkonstaplarna skulle anställas, icke krävde särskild detektivutbildning, ville det synas kammaren som om de skulle kunna tagas från ordningspolisen, vilken alltså tillsvidare kunde minskas med motsvarande antal, varigenom ökning i omkostnaderna för polisväsendet skulle undvikas.

Drätselkammaren som i övrigt icke fann något att erinra mot magistratens förslag, ville i ärendet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att vid härvarande poliskår skola anställas tre nya detektivkonstaplar, därav en på ordinarie och två på extra stat, de sistnämnda särskilt avsedda för övervakande av kristidsförfattningarnas efterlevnad, med samma avlöning, som den nuvarande detektivkonstapeln, nämligen lön kr. 1,200: —, tjänstgöringspenningar kr. 400: —, beklädnadsersättning kr. 150: — samt 3 ålders tillägg å 125, 125 och 150 kronor efter 3, 6 och 9 års tjänstgöring, men för 1918 utgående med kr. 1,900: — ($\frac{3}{4}$ lön, $\frac{1}{4}$ tjänstgöringspenningar), beklädnadsersättning kr. 200: — och 4 ålderstillägg å kr. 150: — efter 3, 6, 9 och 12 års tjänstgöring, förutom kristidstillägg,

att stadsfullmäktige tillika måtte uttala önskvärdheten av att ifrågavarande tre befattningshavare överföres från ordningspolisen utan att där ersättas av andra,

och att stadsfullmäktige jämväl måtte bestämma att tilläventyrs erforderliga penningbelopp för anordningens genomförande skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.

§ 72.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva yttrande över av magistraten gjord framställning om ökning av detektivkonstaplarnas antal vid härvarande poliskår, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet anført, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att vid härvarande poliskår skola anställas tre nya detektivkonstaplar, därav en på ordinarie och två på extra stat, de sistnämnda särskilt avsedda för övervakande av kristidsförfattningarnas efterlevnad, med samma avlöning som den nuvarande detektivkonstapeln, nämligen lön kr. 1,200: —, tjänstgöringspenningar kr. 400: —, beklädnadsersättning kr. 150: — samt 3 ålderstillägg å 125, 125 och 150 kronor efter 3, 6 och 9 års tjänstgöring, men för 1918 utgående med kr. 1,900: — ($\frac{3}{4}$ lön, $\frac{1}{4}$ tjänstgöringspenningar), beklädnadsersättning kr. 200: — och 4 ålderstillägg å kr. 150: — efter 3, 6, 9 och 12 års tjänstgöring, förutom kristidstillägg,

att stadsfullmäktige tillika måtte uttala önskvärldheten av att ifrågavarande tre befattningshavare överföras från ordningspolisen utan att där ersättas av andra,

och att stadsfullmäktige jämväl måtte bestämma att tilläventyrs erforderliga penningbelopp för anordningens genomförande skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst ultiagering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens förslag i fråga om uppförande av en vattenkonst å Herrhagstorget.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 6 maj 1918.

§ 13.

Trädgårdsstyrelsen hade till drätselkammaren överlämnat ett å byggnadskontoret uppgjort förslag till en vattenkonst inom den nya planteringen å Herrhags-

torget under anhållan att kammaren ville hos stadsfullmäktige begära ett auslag av 7,000 kronor för vattenkonstens utförande.

Sedan drätselkammaren inhämtat, att själva bassängen borde utföras i samband med nu pågående planeringsarbeten men att med överbyggnaden å vattenkonsten kunde anstå utan att kostnaderna fördyrades, beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige med godkännande av den uppgjorda ritningen till vattenkonst å Herrhagstorget måtte bevilja 3,000 kronor för anläggande av bassängen samt besluta att med utförandet av överbyggnaden skall tillsvidare anstå,

samt att stadsfullmäktige måtte besluta att, sålunda beviljat belopp skall utgå av tillgängliga räntemedel ur Eneströmska fonden.

Mot detta beslut reserverade sig herr Svensson som ansåg, att förslaget borde förklaras vilande för att avgöras i samband med frågan av plantering å stora torget.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, fört i samband med Karlstads trädgårdsstyrelse den 2 maj 1918.

---

§ 5.

«Behandlades inom styrelsen frågan angående lämplig och dekorativ prydnad på mittpartiet inom den nya planteringen å Herrhagstorget, och ansåg styrelsen att det billigaste och mest effektiva sättet härför vore att låta därstädes utföra en enkel vattenkonst. Med hänsyn till platsens centrala läge och arkitektoniska betydelse för planteringen syntes emellertid icke en vattenkonst av så enkel konstruktion som exempelvis den på residenstorget anbrakta kunna vara tillfyllest, utan ansåg styrelsen nödvändigt att en dylik med en åtminstone i någon mån monumental prägel böra komma till utförande.

Å byggnadskontoret har utarbetats förslag till en sådan vattenkonst, ett förslag, som styrelsen för sin del ville förorda. Utseendet av vattenkonsten framgår av bifogade ritning. Stenhuggerifirman K. O. Bergqvist i Haga har åtagit sig att leverera densamma med sockel och pelare utförda i granit och skålen i betong för ett pris av 7,000 kronor.

Då det ur flera hänseenden skulle ställa sig fördelaktigare att utföra vattenkonsten i samband med andra å platsen nu pågående arbeten beslöt styrelsen att

ingå till drätselkammaren med hemställan, att kammaren ville hos stadsfullmäktige begära ett anslag å 7,000 kronor för utförande av en vattenkonst å Herrhagstorget i enlighet med det uppgjorda förslaget, vilket anslagsbelopp lämpligen torde kunna utgå av tillgängliga räntemedel ur Eneströmska fonden.»

Ur det justerade protokollet rätt utdraget betygar:

N. FR. LINDH.

Ordförande.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 73.

Med tillstyrkande av en av drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjord framställning i fråga om utförande av en vattenkonst inom den nya planteringen å Herrhagstorget, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige med godkännande av den av drätselkammaren ingivna ritningen till vattenkonst å Herrhagstorget måtte bevilja 3,000 kronor för anläggande av bassängen till vattenkonsten samt besluta att med utförandet av överbyggnaden skall tillsvidare anstå,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall utgå av tillgängliga medel ur Eneströmska fonden.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**Drätselkammarens framställning angående framdragande av väg mellan
Kaserngatan och Regementsvägen.**

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 29 april 1918.

§ 14.

Från chefen för Kungl. Värmlands regemente hade till drätselkammaren inkommit en så lydande framställning om utläggande av Malmtorgsgatan fram till Regementsvägen:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Med anledning af Herr Lagerstedts vägran att fullfölja aftalet om försäljning af sina byggnader på N. Sandbäcken vill jag icke fullfölja mitt kraf enligt min senaste skrivelse i denna fråga, utan föreslår i stället, att staden ville visa regementet det tillmötesgåendet, att utlägga Malmtorgsgatan fram till regementsvägen.

Det är för oss betydelsefullt att få ytterligare en väg till Clara, så att trängseln på Sandbäcksgatan minskas och oöfliga vägars tagande öfver Våxnäsfältet undvikas.

Detta sätt att lösa frågan synes mig för staden synnerligen fördelaktigt, då ju den af mig föreslagna förlängningen af Malmtorgsgatan äfven ur andra synpunkter är synnerligen önskvärd och, särskildt sedan idrottsplanen blifvit färdig, torde visa sig nödvändig.

Karlstad den 9 Januari 1918.

A. E. UGGLA.

Regementschef.

C. Lundqvist.

Med anledning härav hade drätselkammaren låtit byggnadschefen uppgöra kostnadsförslag för framdragande av en fyra meter bred väg mellan Kaserngatan och Regementsvägen utefter kvarteret Fanjunkaren samt för nedläggande av avloppsledning i Regementsvägen fram till nya vägen, vilket förslag slutade å en kostnad av 5,100 kronor. Avloppsledningen borde utföras redan i sommar, men för att spara den satta potatisen hade drätselkammaren tänkt sig att vägen ej skulle utläggas förrän i höst, sedan potatisen upptagits.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 5,100 kronor för framdragande av en fyra meter bred väg mellan Kaserngatan och Regementsvägen utefter kvarteret Fanjunkaren samt för nedläggande av avloppsledning,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Kostnadsberäkning

för framdragande af väg mellan Kaserngatan och Regementsgatan
utefter kvarteret «Fanjunkaren».

Den å platsen befintliga matjorden borttages och ersättes med sandfyllning

å en bredd af c:a 4,5 m. Därpå underberedes med stenskärf och pinno samt grusas till en vägbredd af 4 meter.

För afledande af dagvattnet från såväl den nya vägen som i öfrigt från trakten närmast hörnet af Regements- & Malmtorgsgatorna erfordras c:a 110 meter lång 9" ledning jämte tvänne brunnar.

110 meter 9" afloppsledning	à 12:—	1,320:—
800 lass sandfyllning	» 1:—	800:—
300 » stenskärf	» 4:—	1,200:—
100 » pinno	» 1:50	150:—
80 m ³ väggrus.....	» 8:—	640:—
Upptagning af diken, planering, vältning o. d.....		550:—
Diverse och oförutsedda		440:—
	Kronor	5,100:—

Karlstad den 28/4 1917.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 74.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva yttrande över drätselkammarens framställning angående framdragande av väg mellan Kaserngatan och Regementsvägen, beslöt att med förordande av samma framställning hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för framdragande av en 4 meter bred väg mellan Kaserngatan och Regementsvägen utefter kvarteret Fanjunkaren samt för nedläggande av avloppsledning i Regementsvägen fram till nya vägen bevilja ett belopp av 5,100 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående inköp av det s. k. gamla ridhuset vid Våxnäs.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 29 april 1918.

§ 19.

Sedan bankkassör Erik Setterberg erbjudit drätselkammaren att för 5,000 kronor köpa gamla ridhuset i närheten av kreatursstallarna vid Våxnäs, hade drätselkammaren under förutsättning av stadsfullmäktiges godkännande, med honom uppgjort här bifogade köpekontrakt.

För närvarande förhyrde staden av Setterberg byggnaden till nederlag av tobak mot en årlig hyresavgift av 550 kronor

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte besluta att av bankkassören Erik Setterberg för 5,000 kronor inköpa gamla ridhuset vid Våxnäs ävensom bestämma, att köpeskillingen skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Köpekontrakt.

Till Karlstads stad försäljer jag den mig tillhöriga, i närheten av kreatursstallarna i Våxnäs belägna byggnad, som från början var ridhus och som staden nu av mig förhyrt till nederlag av tobak, emot en överenskommen köpeskillning av femtusen (5,000: —) kronor, som skall betalas den 1 nästa oktober, då byggnaden får av staden tillträdas. Upplåtelsen sker under förutsättning, att stadsfullmäktige besluta inköpet.

I sammanhang med denna försäljning, därest densamma bliver av stadsfullmäktige antagen, upphör från och med tillträdesdagen tidigare avtal beträffande såväl nyttjanderätten till marken jämte väg som ock förhyrningen av byggnaden.

Skulle byggnaden före den 1 nästa oktober drabbas av eldskada, skall, därest försäljningen icke enligt nedanstående bestämmelser återgår, brandskadeersättningen avräknas å köpeskillingen.

Avbrinner byggnaden till större delen, skall köpet återgå, om drätselkammaren så fordrar.

Härav äro två exemplar upprättade, varav vi tagit ett vardera.

Karlstad den 27 April 1918.

E. SETTERBERG.

Karlstads Drätselkammare.

AXEL SVANBOM.

Gustaf Braunerhjelm.

E. Setterbergs egenhändiga namnteckning bevittna:

G. Nilsson.

Einar Ankers.

Herrar A. Svanboms och G. Braunerhjelm's egenhändiga namnteckningar bevittna:

H. Westlin.

Magnus Bengzon.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 75.

Med tillstyrkande av ett av drätselkammaren hos stadsfullmäktige väckt förslag angående inköp av gamla ridhuset vid Våxnäs, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att av bankkassören Erik Setterberg för 5,000 kronor inköpa gamla ridhuset vid Våxnäs ävensom bestämma, att köpeskillingen skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande
i anledning av f. d. postmästaren A. Blombergs besvär i
mantalsskrivningsärende.**

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, som anmodas häröver infordra yttranden från såväl vederbörande mantalsskrivningsförrättare som Karlstads stadsfullmäktige; skolandet ärendet, så fort ske kan, hit redovisas.

Karlstad i Landskontoret den 16 April 1918.

Ex officio:
KARL HOLMBERG.

Överlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för yttrande.

Karlstad rådhus den 10 maj 1918.

På magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Öfver vederbörande mantalsskrifningsförrättares åtgärd att för innevarande år mantalsskrifva mig och min hustru i Karlstad, får jag härigenom vördsamt anföra besvär under yrkande att vi måtte förklaras böra för året mantalsskrifvas i Alingsås.

Jag flyttade i början af oktober 1917, efter att då ha blifvit pensionsberättigad, från Arvika till Alingsås för att där bosätta mig för framtiden. Då min bostadslägenhet i Alingsås emellertid befanns olämplig, började jag i slutet af november höra mig för om annan sådan dels i Västergötland, dels i Västmanland och dels på åtskilliga platser i Värmland. Först omkring den 10 februari 1918 lyckades det mig att i Karlstad få afsluta hyresaftal om en lägenhet, som jag skulle få tillträda den 15 i samma månad. Jag hade då ännu på hand en lägenhet i Nora. Den 27 febr. uttog jag flyttningsbetyg i Alingsås och blef påföljande dag här kyrkoskrifven.

Först i mitten af februari bosatte jag mig alltså i Karlstad och hade ända till dess mitt bohag kvar i bostaden i Alingsås.

Enligt mantalsskrifningsförordningen § 3, jämförd med § 10 mom. 1 och 2, skall jag sålunda rätteligen mantalsskrifvas i Alingsås. Jag framhåller att sistnämnda 2 lagrum uttryckligen ange att efter mantalsskrifningsförrättningen inträffande förändringar af pastor skola anmälas för mantalsskrifningsförrättaren endast i

mån som de inträffat «intill årets slut» och att *dessa förändringar skola införas i längden. På mig äro de särskilda undantagsbestämmelserna i § 3 mom. 1 rörande den som nästa fardag kommer att öfvertaga fastighet eller tjänst ej tillämpliga och dessa undantag kunna ej godtyckligt göras tillämpliga på andra flyttningar än dem de afse, liksom ej heller på fall där något om flyttningen ej är bestämd vid årets början.*

Karlstad den 15 april 1918.

ADOLF BLOMBERG.

f. d. postmästare.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Anmodad afgifva yttrande öfver f. d. Postmästaren Adolf Blombergs besvär öfver min åtgärd att mantalsskrifva honom härstädes för innevarande år, får jag härmed vördsamt anföra följande.

Med kännedom om att klaganden förhyrt lägenhet här i medio februari innevarande år blef han här mantalsskrifven, hvilken åtgärd äfven godkänts af mantalsskrifningsförrättaren i Alingsås. Klaganden anför att han jämlikt §§ 3 och 10 i mantalsskrifningsförordningen ej bort här mantalsskrifvas, men uppgifver att han, efter att hafva varit bosatt i Alingsås i endast 2 månader under år 1917 beslutat sig för att afflytta därifrån, och anser jag fördenskull att han rätteligen bör vara mantalsskrifven i Karlstad för år 1918.

Jag anhåller vördsamt att klagandens besvär lämnas utan afseende och att hans rätta mantalsskrifningsort bestämmes till Karlstads stad.

Karlstad i kronokassörskontoret den 30 April 1918.

GUST. JOHANSSON.

Mantalsskrifningsförrättare.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.

§ 76.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet genom magistraten infordrat stadsfullmäktiges yttrande i anledning av besvär, som av f. d. postmästaren Adolf Blomberg i Karlstad anförts däröfver, att han för innevarande år blivit mantalsskrifven i Karlstad, hade nu utskottet att i ärendet avgiva yttrande.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som ansåg att laga skäl för överklagade mantalsskrivningsåtgärden icke förelegat, hemställa,
att stadsfullmäktige måtte förklara sig icke hava något att erinra mot bifall till besvären.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Svenska stadsförbundets skrivelse angående utseende av ombud för staden vid förbundets kongress innevarande år.

Till Stadsfullmäktiges ordförande, Karlstad.

Enligt uppdrag får jag härmed vördsamt överlämna närslutna skrivelse med anhållan att Herr Ordföranden benäget måtte vilja bringa densamma till stadsfullmäktiges kännedom i och för vidtagande av i skrivelsen angivna åtgärder.

Stockholm den 24 maj 1918.

YNGVE LARSSON.
Sekreterare.

Till Stadsfullmäktiges Ordförande, Karlstad.

Enligt uppdrag får jag härmed äran meddela, att Svenska Stadsförbundet jämlikt § 3 av Förbundets stadgar kommer att samm: nträda till sin tredje ordinarie kongress i Stockholm under den första veckan av september innevarande år.

Närmare meddelande om tid och lokal skola senare lämnas.

Vid kongressen torde komma att utom sedvanliga förbundsärenden till behandling upptagas bland annat frågor om reformer av kommunalförvaltningens organisation, om den s. k. kommunala nybildningskommitténs betänkande och förslag samt om höjning av årsavgiften till Förbundet. Jämlikt stadgarnas § 12 må medlem eller kongressombud framställa förslag till kongressen. Sådant förslag, varöver styrelsen är skyldig att avgiva utlåtande, skall, skriftligen avfattat, ingivas till styrelsen minst två månader före kongressens sammanträde.

Enligt bestämmelserna i § 2 företrädes medlem vid kongressen av valda ombud på det sätt att

samhälle med intill	10,000	invånare	figer	utse	1	ombud
«	«	10 — 20,000	«	«	2	«
«	«	20 — 30,000	«	«	3	«
«	«	30 — 50,000	«	«	4	«
«	«	50 — 100,000	«	«	5	«
«	«	100 — 200,000	«	«	6	«
«	«	över 200,000	«	«	7	«

Av ombuden för kommuner, som äga fullmäktigerepresentation, bör minst hälften tillhöra densamma, och böra ombuden utses av fullmäktige.

Det torde således ankomma å Edert samhälle att i dess egenskap av medlem i Förbundet till den instundande kongressen utse 2 ombud. Underrättelse om valet torde snarast möjligt och senast till den 1 nästkommande juli lämnas undertecknad.

Slutligen torde böra erinras därom, att enligt § 13 av stadgarna äga ledamöter av medlemmarnas fullmäktigekårer, magistrater, drätselkammare, styrelser och delegationer samt i medlemmarnas tjänst varande personer ävensom representanter för frivilliga kommunala organisationer rätt att deltaga i kongressförhandlingarna, dock att beslutanderätt endast tillkommer samhällets valda ombud. Vid omröstning å kongressen tillkommer varje ombud för

samhälle med intill 5,000 invånare	en röst	
«	« 5,000 och däröver	två röster

Förbundets stadgar närslutas denna skrivelse. Styrelsens och revisorernas berättelser samt föredragningslista vid kongressen skola senare överlämnas.

Enligt uppdrag:
YNGVE LARSSON.
Sekreterare.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 77.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva förslag i fråga om stadens representerande vid svenska stadsförbundets kongress under september månad innevarande år, beslöt föreslå,

att stadsfullmäktige måtte låta representera sig genom två ombud vid kongressen samt därtill utse stadsfullmäktiges ordförande kaptenen

H. Ziegler och lektorn V. Vendel med ingenjören A. Svanbom och landsfiskalen J. Noréus i nu nämnd ordning såsom suppleanter.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens resolution angående yttrande från stadsfullmäktige över av särskilda kommitterade utarbetat förslag till lagstiftning angående kommunala nybildningar.

Till Magistraten i Karlstad.

Jämte det härmed överlämnas ett av särskilda kommitterade den 12 december 1917 avgivet betänkande med förslag till lagstiftning angående kommunala nybildningar får, enligt föreskrift i nådig remiss den 30 nästlidne april, Konungens Befallningshavande härmed anmoda Eder att lämna stadsfullmäktige här i staden tillfälle att i ärendet avgiva underdånigt yttrande ävensom att med det yttrande, som sålunda må avgivas, jämte eget underdånigt utlåtande hit inkomma före den 1 september 1918.

Karlstad i landskansliet den 11 maj 1918.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Resolution.

Ifrågavarande lagförslag*) öfverlämnas till stadsfullmäktige i Karlstad, som äga att, om de så akta nödigt, i ärendet afgifva yttrande och därmed till magistraten inkomma före den 15 nästa juli, därvid remisshandlingarna skola återställas.

Karlstads rådhus den 16 maj 1918.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG

---

*) Ej intaget i trycket.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 78.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet lämnat stadsfullmäktige tillfälle att avgiva yttrande över av särskilda kommitterade den 12 december 1917 avgivet förslag till lagstiftning angående kommunala nybildningar.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu utskottet att i detta ärende avgiva utlåtande; och beslöt utskottet, enär, enligt vad uppgivits, ifrågavarande lagförslag komme att behandlas å svenska stadsförbundets kongress innevarande år, varest stadsfullmäktige beslutit låta sig representeras, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte förklara sig för närvarande icke hava anledning yltra sig över det föreliggande förslaget till lagstiftning angående kommunala nybildningar.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Särskilda framställningar dels av Herr Ziegler, dels av Karlstads folk-
skolestyrelse om anläggande av en gångbana utmed västra
järnvägsbron i Karlstad.**

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Allmänt torde inom staden — särskildt dess västra delar — kännas olägenheten af att västra järnvägsbron öfver Klarälven ej längre får begagnas för gångtrafik annat än i särskilda undantagsfall, och detta ännu mera i samma mån som stadsinnevärnarnes utflyttning västerut ökas.

Då emellertid bronns stenkar äro utbyggda för tvänne järnvägsspår, men det ännu torde dröja i många år, innan ett dubbelspår utlägges å denna järnvägssträckning, så synes möjlighet förefinnas att genom stadsfullmäktiges hemställan till järnvägsförvaltningen denna olägenhet skulle kunna undanröjas, om det medgäfvos staden rätt att anlägga och tills vidare trafikera en utefter bron utlagd gångbro.

I detta syfte föreslår jag härmed vördsamt, att stadsfullmäktige måtte besluta att till vederbörande ingå med framställning härom.

Karlstad den 10 augusti 1914.

HUGO ZIEGLER.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Det torde icke råda olika meningar därom, att vägen rundt om från Klaravik öfver västra bron till folkskolan vid Tjädern, där barnen från Klaravik och ända bort från Bergvik skola gå, för närvarande är oskäligt lång. Om såsom styrelsen vid ett föregående tillfälle framhållit, det är att hoppas, att ett småskolehus, närmast afsedt för Klaravik och angränsande delar af stadens område, inom en icke allt för aflägsen tid blifver uppfört, skulle visserligen den största olägenheten i detta afseende för skolan vara undanröjd, enär de minsta barnen finge en rimlig väglängd. Men för folkskolebarn från samma trakter skulle likväl olägenheten kvarstå oförminskad. Genom anläggande av en gångbro vid sidan af västra järnvägsbron på där befintliga brokar skulle väglängden afsevärdt förkortas. Då styrelsen föreställer sig, att icke för andra folklager i staden, det kan vara af vikt att få en sådan gångbro till stånd, får styrelsen härmed för stadsfullmäktige påpeka den olägenheten, som från stadens synpunkt i nu berörda afseenden förefinnes, under hemställan, att stadsfullmäktige ville företaga utredning angående möjligheten att få densamma afhjälpt på antydt sätt eller annorledes.

Karlstad den 8 juni 1915.

Å Folkskolestyrelsens vägnar:

AUG. BERGH.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 29 april 1918.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren fått sig ålagt att avgiva yttrande över de av herr Hugo Ziegler och Karlstads folkskolestyrelse gjorda framställningarna om anläggande av en gångbro utmed västra järnvägsbron här i staden.

Sedan drätselkammaren med anledning härav ingått till distriktsförvaltningen vid statens järnvägars andra distrikt med förfrågan, huruvida och under vilka villkor anläggande av en sådan gångbro kunde medgivas, hade distriktsförvaltningen i skrivelse den 19 september 1914 meddelat, att distriktsförvaltningen, som måst till Kungl. järnvägsstyrelsen överlämna avgörandet i denna fråga, vore villig att på vissa angivna villkor tillstyrka ansökan därom, samt att, därest staden skulle kunna anskaffa medgivande för statens järnvägar att för all framtid omändra svängbron till fast bro, distriktsförvaltningen vore villig tillstyrka, att statens järnvägar anlägga, bekosta och för framtiden jämväl underhålla ifrågavarande gångbana.

Sedan därefter tillstånd till svängbrons förändring till fast bro utverkats, hade drätselkammaren erinrat distriktsförvaltningen om nämnda löfte, och hade distriktsförvaltningen som svar härå i skrivelse den 28 januari meddelat, att Kungl. järnvägsstyrelsen, med hänsyn till den redan nu stora belastningen å järnvägsbron och till den dryga kostnaden för en gångbana, som med nuvarande materialprisen beräknats till minst 21,000 kronor, samt i betraktande av att järnvägsbron vore avsedd att i en snar framtid ombyggas, auset lämpligt att under nuvarande förhållanden icke anordna särskild gångbana å denna bro men i avvaktan på nämnda ombyggnad medgivit, att gångtrafik liksom hittills finge på samma sätt fortgå. Därjämte hade Kungl. järnvägsstyrelsen, efter förfrågan av drätselkammaren, i skrivelse den 8 april 1918 tillkännagivit sin avsikt att vid blivande ombyggnad av ifrågavarande bro bekosta och för framtiden underhålla gångbana, under förutsättning att statsmakterna härför ställde erforderliga medel till Kungl. styrelsens förfogande.

Med anledning av vad sålunda förekommit beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta, att de av herr Ziegler och Karlstads folkskolestyrelse gjorda framställningarna icke måtte till vidare åtgärd föranleda.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 79.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över av Herr H. Ziegler och av Karlstads folkskolestyrelse gjorda framställningar om anläggande av en gångbro utmed västra järnvägsbron här i staden, beslöt att med biträdande av vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet anført, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att ifrågavarande framställningar icke måtte till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Folkskolestyrelsens framställning om anslag till täckande av ökade städningsskostnader för innevarande år.

Utdrag av protokoll vid sammanträde med Karlstads Folkskolestyrelse den 14 maj 1918.

§ 38.

Från städerskorna vid Herrhagsskolan hade inkommit begäran om ökning av deras ersättning för städning vid skolan.

Med anledning härav och då ekonominämnden funnit denna begäran berättigad men folkskolestyrelsen icke hade medel till sitt förfogande för densamma beviljande beslöt styrelsen på nämndens förelag att hos stadsfullmäktige göra framställning om ett extra anslag av 1,000 kronor till täckande av ökade städningsskostnader för innevarande år.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
AUG. BERGH.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 maj 1918.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning om anslag av 1,000 kronor till täckande av ökade städningsskostnader för innevarande år; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja folkskolestyrelsen ett extra anslag av 1,000 kronor till täckande av ökade städningsskostnader för innevarande år ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 80.

Med instämmande i vad drätselkammaren anfört över en av folkskolestyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning om anslag till täckande av ökade städningssomkostnader vid folkskolorna för innevarande år, beslöt utskottet hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja folkskolestyrelsen ett extra anslag av 1,000 kronor till täckande av ökade städningssomkostnader för innevarande år, ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens framställning angående vikariatsarvodet för rådmannen R. Rhodin under tiden för verkställande av förarbeten till registerkarta och fastighetsregister.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Rådmannen R. Rhodin har, såsom i hans närlagda skrivelse omförmäles, nödgats åtnjuta tjänstledighet under tiden 15 sistlidne oktober till den 3 sistlidne mars för att kunna utföra de honom enligt kungl. förordningen med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad den 12 maj 1917 åliggande förberedande åtgärder för upprättande av registerkarta och fastighetsregister, och anhåller nu, att stadsfullmäktige ville anslå till avlöning av hans vikarie niohundra-trettio-tre kronor 33 öre.

Magistraten hemställer, att denna hans anhållan må varda bifallen.

Karlstads rådhus den 7 maj 1918.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

Undertecknad, som jämlikt Magistratens medgivande åtnjutit tjänstledighet

från och med den 15 oktober 1917 till och med den 3 mars 1918 för utförande av det arbete med förberedande åtgärder för upprättande av registerkarta m. m., som enligt kungl. förordningen med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad den 12 maj 1917 ålagts den tjänsteman, som för fastighetsboken, får härigenom, sedan detta arbete numera blivit utfört, anhålla, det Magistraten måtte hos stadsfullmäktige göra hemställen om, att stadsfullmäktige ville till sin vikarie under tiden, hovrättsnotarien Gustaf E. Berg, utbetala ett vikariatsarvode av 200 kronor efter månad räknat eller tillhoppa niohundratrettiotre kronor 33 öre.

Karlstad den 6 maj 1918.

R. RHODIN.

Rådman.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drättselkammaren
i Karlstad den 24 maj 1918.*

§ 13.

Magistraten hade till stadsfullmäktige överlämnat och till bifall förordat en framställning av rådmannen R. Rhodin om beviljande av 933 kronor 33 öre till avlöning av hans vikarie under den tid han varit tjänstledig för att kunna utföra de honom enligt kungl. förordningen med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad den 12 maj 1917 åliggande förberedande åtgärder för upprättande av registerkarta och fastighetsregister.

Drättselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 933 kronor 33 öre till avlöning av rådmannen Rhodins vikarie under hans berörda tjänstledighet ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst ultiaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 81.

Sedan magistraten hos stadsfullmäktige anhållit att stadsfullmäktige måtte utbetala arvode till vikarie för rådmannen R. Rhodin för tiden 15 oktober 1917 — 3 mars 1918, då denne varit tjänstledig för verkställande av förberedande åtgärder för upprättande av registerkarta och fastighetsregister, beslöt beredningsutskottet att, i likhet med drätselkammaren, med tillstyrkande av magistratens ifrågavarande anhållan hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett belopp av 933 kronor 33 öre till avlönande av vikarie för rådmannen Rhodin under dennes ifrågavarande tjänstledighet ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Folkskolestyrelsens framställning om obligatoriska fortsättningsskolor vid Karlstads folkskolor samt om anslag därför.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Sedan av innevarande års riksdag beslut fattats om införande i hela riket av obligatoriska fortsättningsskolor med undervisning i anslutning till lärjungarnes praktiska sysselsättning, kommer det genom lag att åläggas såväl de barn, som erhållit avgångsbetyg från folkskolan, att bevista dylika skolor i minst två år efter slutad folkskolekurs som ock kommunerna att inrätta behöfligt antal fortsättningsskolor inom distriktet. Denna lag, som skall träda i kraft den 1 januari 1919, kommer således att göra det möjligt att genom undervisning och uppfostran bättre än hittills inverka på den från folkskolan avgångna ungdomens utveckling.

Emellertid är genom Kungl. kungörelsen av den 11 december 1917 redan medgivet för skoldisrikt, som därom fattar beslut, att göra de nu inom distriktet befintliga fortsättningsskolorna obligatoriska. Dylikt beslut skall i städer, där folkskoleväsendet lyder under stadsfullmäktige fatta av stadsfullmäktige på förslag av folkskolestyrelsen.

Då Karlstads Folkskolestyrelse anser det särskilt under nuvarande tider högst önskvärt, att så stor del som möjligt av de vid detta läsårs slut från den egentliga folkskolan avgående barnen redan med nästa läsårs början kvarhållas under fortsättningsskolans tillsyn och inflytande, får styrelsen härmed föreslå, att stadsfullmäktige måtte besluta förklara de vid Karlstads folkskolor anordnade fortsättningsskolorna obligatoriska för nämnda barn, med undantag endast för sådana bland dem, vilka folkskolestyrelsen må finna skäligt bevilja särskild befrielse.

För ordnandet av den sålunda föreslagna undervisningen torde behövas en uppdelning av densamma på flera grupper än de, som nu äro upptagna i årets stat, varför en ökning av anslaget till fortsättningsskolorna torde bliva behöfvig. Denna ökning är beroende av de befrielser, folkskolestyrelsen kan komma att bevilja, och kan därför för närvarande icke exakt beräknas, men kommer i varje fall icke att överskrida 1,200 kronor. Folkskolestyrelsen får därför jämväl hemställa om ett ökat anslag för år 1918 till den fortsatta undervisningen av högst 1,200 kronor.

Slutligen får folkskolestyrelsen anhålla, att stadsfullmäktiges beslut angående de gjorda framställningarna måtte fattas före den 15 instundande augusti, på det att folkskolestyrelsen måtte kunna vidtaga nödiga åtgärder för skolornas anordning.

Karlstad den 14 maj 1918.

Å Folkskolestyrelsens vägnar:

AUG. BERGH.

vice ordförande.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 maj 1918.

§ 11.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning om obligatoriska fortsättningsskolor vid Karlstads folkskolor och om ökat anslag för den fortsatta undervisningen; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att de vid Karlstads folkskolor anordnade fortsättningsskolorna skola vara obligatoriska för de från den egentliga folkskolan avgående barnen, med undantag endast för sådana bland dem, vilka folkskolestyrelsen må finna skäligt bevilja särskild befrielse,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett ökat anslag för år 1918 av högst 1,200 kronor för den fortsatta undervisningen,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering. Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

§ 82.

Med instämmande i vad drätselkammaren anført i avgivet utlåtande över av folkskolestyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning om obligatoriska fortsättningsskolor vid Karlstads folkskolor och om ökat anslag för den fortsatta undervisningen beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att de vid Karlstads folkskolor anordnade fortsättningsskolorna skola vara obligatoriska för de från den egentliga folkskolan avgående barnen, med undantag endast för sådana bland dem, vilka folkskolestyrelsen må finna skäligt bevilja särskild befrielse;

samt att stadsfullmäktige måtte för den fortsatta undervisningen under år 1918 bevilja ett ökat anslag av högst 1,200 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Belysningsstyrelsens framställning om anslag till avlöning av extra skrivbiträde.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 10 maj 1918.

s. d. § 5.

På framställning av Elektricitetsverkets föreståndare beslöt styrelsen hos stadsfullmäktige anhålla om ett anslag av ytterligare 1,800 kronor till avlöning åt behöfligt extra skrivbiträde.

Ur protokollet:

JOHN RUNDGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 maj 1918.*

§ 4.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag till avlöning av extra skrivbiträde, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen ett anslag av 1,800 kronor till avlöning av extra skrivbiträde ävensom bestämma, att berörda belopp skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 83.

Beredningsutskottet som hade att yttra sig över en av belysningsstyrelsen hos stadsfullmäktige gjord och av drätselkammaren i avgivet utlåtande tillstyrkt framställning om anslag till avlöning av extra skrivbiträde, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja belysningsstyrelsen för avlöning av extra skrivbiträde ett anslag av 1,800 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Byggnadsnämndens framställning om anslag till bestridande av utgifter för stadens nymätning.

Utdrag av protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 15 maj 1918.

§ 53.

Till fullgörande av erhållet uppdrag ingav stadsingeniören en så lydande framställning.

Bil. A.

Efter föredragning härav beslöt Byggnadsnämnden ingå till stadsfullmäktige med hemställan om ett förslagsanslag å åttatusenfemhundra kronor för innevarande år att användas för i ovanintagna framställning uppgivna ändamål.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Bil. A.

Till Byggnadsnämnden i Karlstad.

Då stadsfullmäktige i början av detta år beslöto att insätta en ny kommunal-ingenjörsbefattning med huvudsaklig uppgift att handhava stadens mättnings- och stadsplaneväsende hade man givetvis för ögonen att i samband härmed skötseln av dessa förvaltningsgrenar borde kunna omläggas efter moderna principer.

Frågan om stadens uppmätning enligt siffermetoden har ju flera gånger varit på tal och fördelarna med en dylik uppmätning av staden hava då framhållits av representanter för konsulterande ingenjörsfirma. Jag vill dock ånyo framkomma med några av de viktigaste synpunkterna härutinnan.

Genom en dylik successivt fortskridande nymätning av staden erhålles i stället för genom mer eller mindre osäkra konnekteringar till varandra avslutade kartor ett enhetligt kartverk där vilken som helst del av stadens område kan med all önskvärd noggrannhet arealberäknas och karteras i den skala man finner lämplig. Man blir oberoende av krymtning och kartbladens större eller mindre slitning och förstörbarhet.

Särskilt vad beträffar arealberäkningar visar siffermetoden sina företräden, emedan härvid alldrig några mått behöva tagas å karta utan arealberäkningen utföres direkt på grundval av siffermaterialet. Samma är förhållandet med bestämmandet av tomters sidolängder, vilken är en rätt stor fördel, då ju å redan bebyggd tomt ofta ej förefinnes möjlighet att direkt mäta sidolängderna.

Vidare bliva alla kompletterande mätningar synnerligen enkla och billiga, emedan man vid dessa endast har att utgå från närmast belägna mätninglinjer. Härigenom möjliggöres att kartmaterialet år från år undergå de revideringar som betingas av ändrade äganderättsförhållanden, nytillkomna byggnader m. m.

Slutligen är varje en gång inmätt punkt för alla tider bestämd till sitt läge och kan ånyo lätt utsättas om dess markering på ett eller annat sätt skulle gått förlorad t. ex. genom brand eller åverkan. Detta sista skulle just med hänsyn till nu rådande höga kostnader för markering av lägenhetsgränser med järnrör kunna

medföra den fördelen, att dessa utan större risk skulle kunna utbytas mot träpålar. Härigenom kunde vid markering av tomtgränser för ett ordinärt kvarter c:a 30 kr. besparas.

Från entreprenörfirma har år 1911 lämnats anbud å upprättande av ett triangelnät över Karlstad för en kostnad av 6,000 kronor varvid dock staden skulle bekosta hantlangning och materialier för markering av triangelpunkter. Visserligen erfordrar en dylik triangulering det mest kvalificerade arbete, men utför dock en bråkdel av det arbete som erfordras för en fullständig uppmätning av staden.

Enligt instruktion för stadsingeniören § 3 mom. 9 åligger det ej denne att utföra denna första stommätning utan är det förutsatt, att den skulle utgöras av en entreprenör. Om stadsingeniören själv från början handhade stadens nymätning skulle detta dock medföra avsevärda fördelar. Staden erhöle arbetsledningen gratis. De biträden och hantlangare som anställdes blevo invanda och förtrogna med alla mätningens detaljer. I varje fall behöver staden påkosta samma instrumentuppsättning, och som det inte möter oöverstigliga svårigheter att inom en snar framtid anskaffa både de mätning- och kvarteringsinstrument, som erfordras, vill jag nu vördsamt föreslå att arbetet med stadens nymätning fortast möjligt igångsättas. Planen för arbetets bedrivande i år skulle i stort sett bliva följande. De förberedande orienteringarna för upprättande av mätningstommen göras och de blivande triangelpunkterna utses och markeras samt noggrann plan för beräkningarnes utförande göres. De mätningpunkter, som markera själva mätninglinjerna, vartill detaljmätningen direkt ansluter sig, d. s. k. polygonpunkterna utsätts i största möjliga utsträckning, detta, emedan i den kälksjutande mark, som finnes i dessa trakter, de under den första källossningen förändras från sitt ursprungliga läge i såväl höjd som sidled.

Som mätningens bestående värde grundar sig på att utgångspunkterna bibehållas i samma läge som de hava vid mätningsobservationerna kunna dessa mätningpunkter ej markeras på ett alltför lättvindigt sätt. De böra fylla kraven på lättåtkomligt och oföränderlighet samtidigt som de ej böra draga för dryga kostnader. För undvikande av det nu oproportionerligt dyra järnet har jag tänkt att antingen göra betäckningarna till polygonpunkterna huvudsakligen av trä eller också alldeles utesluta dylika betäckningar.

Kostnaden för markering av triangelpunkterna samt polygonpunkter i de centrala delarna av staden torde belöpa sig till minst 4,500: — kronor.

Oberoende av om huvudtriangelnätet föreligger färdigt kunna en del detaljmätningar, såsom under året begärda tomtmätningar och avstyckningar, utföras enligt siffermetoden, men erfordras härför, dels att närliggande polygonpunkter utsätts, dels att nödiga karteringsinstrument anskaffas.

De instrument som behöver anskaffas äro:

1:o) En förstklassig teodelit, den teodelit som förefinnes kommer till god användning vid detaljmätningen, emedan man aldrig vid dylik mätning bör använda den större teodeliten då denna i så fall snart skulle bli mindre just.

2:o) Ett karteringsinstrument s. k. koordinatograf av mindre typ för att ej bli onödigt dyr.

3:o) Två stycken speciellt tillverkade graderade vinkelhakar av nysilver avsedda att användas vid kartering av detaljer.

4:o) En räknemaskin såvida ej en dylik från något av stadens kontor kan lånas att användas vid trigonometiska beräkningar samt arealberäkningar.

Enligt infortrade prisuppgifter vilka dock ej kunna garanteras bli överensstämmande med de verkliga belöper sig kostnaden för inköp av ovan nämnda instrument oberäknat räknemaskinen till 2,700: — kronor. Räknemaskinen skulle draga en kostnad av 700: — kronor.

Kostnaden för erforderligt biträde och hantlangning beräknade jag till 1,300: — kronor och stannar sålunda vid en slutsumma av 8,500: — kronor.

Med stöd av ovanstående får jag vördsamt anhålla att byggnadsnämnden måtte ingå till stadsfullmäktige med begäran att stadsfullmäktige till bestridande av utgifter för stadens nymätning under innevarande år måtte anslå ett belopp av 8,500: — kronor att användas i huvudsaklig överensstämmelse med ovanstående kostnadsförslag.

Karlstad den 15 april 1918.

GUSTAF LOVÉN.

Stadsingeniör.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 maj 1918.*

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över byggnadsnämndens framställning om anslag till bestridande av utgifter för stadens nymätning; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till bestridande av utgifter för stadens nymätning under innevarande år bevilja ett anslag av 8,500 kronor ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 84.

Med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet ullåtande i ärendet an-
fört beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till bestridande av utgifter för stadens
nymätning under innevarande år bevilja ett anslag av 8,500 kronor att
i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst
ullaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Livsmedelsnämndens framställning om anslag för tiden juli—december in-
nevarande år att användas till lindring av de mindre bemed-
lades levnadsvillkor.**

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

De alltjämt stegrade levnadsomkostnaderna gör det nu mer än någonsin nöd-
vändigt att i någon mån bringa lindring för de små inkomsttagarne i vårt sam-
hälle, varför livsmedelsnämnden även för nästa halvår, juli—december 1918, ser
sig nödsakad att fortsätta med utlämnande av rabattkort och rabattkupongböcker till
de mest behövande.

Under nu löpande period (januari—juni 1918) har livsmedelsnämnden haft
till sitt förfogande 79,000 kronor för ovan angivna ändamål. Härtill kommer av
Värmlands Enskilda Banks styrelse nyss anslagna 3,000 kronor, varjämte hos Kungl.
Maj:t gjorts framställning om ett tilläggsanslag å lika stort belopp.

Under förutsättning att det sistnämnda anslaget beviljas skulle nämnden för
innevarande period kunna disponera 85,000 kronor. Sedan överflyttning från mjölk-
anslaget ägt rum med 5,000 kronor till rabatt å fotbeklädnad, samt 5,000 kronor
till anslaget för barnbespisningen, fördelas ovannämnda summa på följande sätt:

Rabatt å ved	Kr.	12,000
» » fotbeklädnad	»	20,000
» » mjölk	»	19,000
» » matportioner	»	20,000
Barnbespisning	»	14,000
	Summa Kr.	85,000

Hittills är av dessa medel förbrukade:

Till rabatt å ved	Kr.	9,188: —
» » » fotbeklädning	»	16,067: —
» » » mjölk	»	13,272: —
» » » matportioner	»	15,796: —
Barnbespisning	»	10,023: 42
	Summa Kr.	64,346: 42

Återstående 20,653: 58 torde räcka för den del av innevarande period, som nu är kvar.

För nästa period juli—december 1918, kommer sannolikt att ställas än större krav på nämndens verksamhet i ovanberörda avseende, varför anslaget härför torde böra väsentligt ökas. De oerhört stegrade priserna å kött göra det för närvarande så gott som omöjligt för de mindre bemedlade att skaffa sig denna vara varför nämnden är betänkt på att införa rabattkort å detta livsmedel och torde härför krävas ett belopp av minst 10,000 kronor. Det höga mjölkpriset, 38 öre pr liter, motiverar tillräckligt att rabatt lämnas å denna vara i samma omfattning som nu sker. Samma är förhållandet med fotbeklädnadsartiklar, strumpor, skosulor och skodon.

Vedrabatt har hittills beviljats med endast 2 kr. pr kubikmeter, men då det nu ställes i utsikt att vedpriserna skola ytterligare stiga och vedrabattkort från staten icke vidare torde förekomma, anser nämnden det vara av behovet påkallat att rabatten å ved ökas till 5 kronor pr kubikmeter varför anslaget härför måste ökas till minst 30,000 kronor.

Barnbespisningen torde böra bedrivas i enahanda omfattning som hittills och kräves härför med hänsyn till de ökade priserna å råvaror ett något ökat anslag för kommande period.

Till rabatter å matportioner vid centralköket måste, med hänsyn dels till den ökade efterfrågan som dessa portioner under senaste tiden rönt, och dels i anledning av de alltjämt ökade råvarukostnaderna, avses ett betydligt större anslag för nästa period än tidigare varit ifrågasatt.

I anslutning till vad ovan anförts har livsmedelsnämnden tänkt sig disponera följande belopp till nedan angivna ändamål:

Livsmedel.

Rabatt å mjölk och kött .....

Kr.	30,000: —
-----	-----------

Barnbespisning.

Frukost och middagsmat åt skolpliktiga barn » 15,000: —

Allmän bespisning.

Rabatt å matportioner..... » 30,000:—

Beklädnadsartiklar..

Rabatt å strumpor, skosulor och skodon.. » 20,000:—

Bränsle.

Rabatt å ved ..... » 30,000:—

Summa Kr. 125,000:—

Refererande till förestående kostnadsplan får livsmedelsnämnden hemställa:
att stadsfullmäktige måtte besluta ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett belopp av 50,000 kronor att användas till lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor under perioden juli—december 1918,

samt att uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. M:t göra framställning om 75,000 kronor för samma ändamål.

Karlstad i Maj 1918.

Å Livsmedelsnämndens vägnar:

J. A. HÅKANSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 maj 1918.*

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över livsmedelsnämndens framställning om anslag för tiden 1 juli—31 december 1918 att användas till lindring i mindre bemedlades levnadsvillkor; och beslöt drätselkammaren, som icke fann skäl till erinran i anledning av den gjorda framställningen, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett anslag av 50,000 kronor att under perioden 1 juli—31 december 1918 användas till lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering,

samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att i vederbörlig ordning göra framställning att av det av riksdagen förberedande av lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor anvisade förslagsanslaget av 12,000,000 kronor

erhålla ett bidrag för perioden 1 juli—31 december 1918 å 75,000 kronor för samma ändamål.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BBAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 85.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av livsmedelsnämnden gjord framställning om anslag för tiden juli—december innevarande år.

Häröver hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett anslag av 50,000 kronor att under perioden 1 juli—31 december 1918 användas till lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering,

samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att i vederbörlig ordning göra framställning att av det av riksdagen förberedande av lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor anvisade förslagsanslaget av 12,000,000 kronor erhålla ett bidrag för perioden 1 juli—31 december 1918 å 75,000 kronor för samma ändamål.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Folkskolestyrelsens framställning angående tillbyggnad till uthusen vid Herrhagsskolan.

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 14 maj 1918.

§ 40.

Byggnads- och ekonominämnden hade låtit uppgöra ritningar och kostnadsberäkningar till en tillbyggnad av uthusen vid Herrhagsskolan. Tillbyggnaden skulle inrymma redskaps- och materialbod samt upplagsplats för slöjdvirke, för vilket utrymme saknas i nuvarande lokaler. Ritningarna voro enligt uppgift godkända av såväl stadsarkitekten som stadens byggnadsnämnd, och tillbyggnaden skulle enligt den gjorda beräkningen draga en kostnad av omkring 8,000 kronor. Under framhållande av det stora behovet att erhålla ökat slöjdvirke hade byggnads- och ekonominämnden föreslagit styrelsen att godkänna de uppgjorda ritningarna samt hos stadsfullmäktige begära anslag för tillbyggnadens uppförande.

Folkskolestyrelsen beslöt med anledning härav:

att för sin del godkänna de uppgjorda ritningarna till en tillbyggnad av uthusen vid Herrhagsskolan;

ävensom att med översändande av ritningar och kostnadsberäkning hos stadsfullmäktige begära ett anslag av 8,000 kronor för nämnda byggnads uppförande.

In fidem:

BROR A. LARSON.

Kostnadsförslag för uthusbyggnaden å Herrhagsskolan.

Grund fyllnad och golvstampning	1,000: —
Väggar, Fönster, dörrar	950: —
Stolpar, bjälkar, förankring	700: —
Tak, takstolar, plåt, luftlantarin	3,250: —
Andra våningen, golv, inredningsarbete	1,285: —
Eventuell kristidsökning	800: —
	<hr/>
	Summa kronor 7,985: —

Karlstad den 23 maj 1918.

J. A. FRIMODIG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 8 maj 1918.

§ 48.

Till Byggnadsnämnden hade inkommit en så lydande ansökan:

“Till Byggnadsnämnden i Karlstad.

Härmed får Karlstads folkskolestyrelse anhålla om Byggnadsnämndens godkännande, att få i enlighet med bifogade ritning, tillbygga de vid Herrhagsskolan befintliga uthusbyggnaderna.

Karlstad den 8 maj 1918.

För folkskolestyrelsens byggnads- och ekonominämnd.

Enl. uppdrag.

J. A. FRIMODIG“.

Ansökningen jämte därvid i två exemplar fogade ritning till uthus vid Vasagatan i kvarteret Tigern i Karlstads stad föredrogs;

Och fann byggnadsnämnden skäligt ritningen godkänna och ansökningen bifalla.

Som ovan.

In fidem;
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 juni 1918.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning om anslag för uppförande av en tillbyggnad av uthusen vid Herrhagsskolan; och beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja 8,000 kronor för uppförande av en tillbyggnad av uthusen vid Herrhagsskolan ävensom bestämma, att berörda belopp, skall anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 86.

Beredningsutskottet, som hade att yttra sig över en av folkskolestyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning om uppförande av en tillbyggnad till uthusen vid Herrhagsskolan beslöt att med biträdande av vad drätselkammaren i ärendet anfört hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 8,000 kronor för uppförande av en tillbyggnad till uthusen vid Herrhagsskolan ävensom bestämma, att berörda belopp skall ånskaffas genom upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Rådhusvaktmästaren G. Fridéns framställning angående inköp för hans
räkning av en velociped.**

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får undertecknad vördsamt anhålla, att fullmäktige ville vara av den godheten och bevilja erforderligt belopp för inköp av en cykel för undertecknads räkning, samt underhåll av densamma, det torde vara för fullmäktige bekant att jag sorterar under Magistraten och Magistraten har ju inga medel för sådana ändamål, som tydligen övriga delegationer här i staden har, eftersom de utan fullmäktiges hörande inköpa cyklar och utbetalar slitningsersättningar åt sina underlydande. Jag har nu alla åren som jag varit vaktmästare använt egen cykel i stadens tjänst utan någon som helst ersättning, vilket torde vara ett enastående fall, och det torde icke vara för mycket sagt om jag påstår att jag har största behovet av ett sådant fortskaffningsmedel, för så mycket kallelser, handlingar och papper som rådhusvaktmästaren har att verkställa och delgiva, för att icke tala om allt annat som hör till tjänsten, och allt skall ske med största skyndsamhet, har säkert ingen vaktmästare mer här i staden, kanske icke ens någon av de övriga delegationers underlydande, som redan för flera år tillbaka på stadens bekostnad erhållit cyklar, därför vågar jag framkomma med denna vördsamma an-

hållan, och hoppas att den icke av fullmäktige bliver avslagen då den är fullt befogad.

Karlstad den 21 maj 1918.

GUSTAF FRIDÉN.

Rådhusvaktmästare.

Överlämnas till stadsfullmäktige med tillstyrkande.

Karlstads rådhus den 27 maj 1918.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 juni 1918.

§ 3.

Magistraten hade till stadsfullmäktige med tillstyrkande överlämnat en av rådhusvaktmästaren Gustaf Fridén gjord framställning om inköp av en cykel för rådhusvaktmästarens räkning.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av högst 275 kronor för inköp av en cykel för rådhusvaktmästarens räkning ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.

§ 87.

Såsom infordrat yttrande över en av magistraten till stadsfullmäktige överlämnad och av drätselkammaren tillstyrkt framställning från rådhusvaktmästaren

Gustaf Fridén om inköp av en velociped för rådhusvaktmästarens räkning beslöt utskollet, som icke fann anledning till erinran mot framställningen, hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av högst 275 kronor för inköp av en velociped för rådhusvaktmästarens räkning ävensom beslätta, att berörda belopp skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Återremitterade ärendet angående utsträckning av gatubelysningen utefter Rudsvägen till Björneborg och vidare fram till Älvkullen.

(Övriga till ärendet hörande handlingar äro intagna i Ser. A N:o 11 år 1917, sid. 24 och följande.)

Utdrag av protokoll, hållet hos Karlstads Vatten- och Belysningstyrelse den 25 mars 1918,

§ 15.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade styrelsen att yttra sig över en av fastighetsägare å Älvkullen och som motion av herr Arne upptagen framställning om ordnandet av vägbelysning å vägen till Älvkullen.

Styrelsen beslöt tillstyrka ett av föreståndaren för elektricitetsverket uppgjort förslag, omfattande en vägbelysning med 15 lampor, och skulle styrelsen hos stadsfullmäktige anhålla om ett anslag därför av kronor 1,500: —

Styrelsen ville emellertid uppsätta som villkor innan anläggningen påbörjades, dels att samtliga fastighetsägare skriftligen förbinda sig lämna fri plats för all framtid för ledningsstolpar, vilket medgivande skulle med bästa förmånsrätt in-tecknas i fastigheterna, dels att Norrmalms Elektriska Bolag förbunde sig att in-lösa fastighetsägarnes nuvarande ledningsnät och medgiva staden rätt använda bolagets ledningsstolpar.

Denna § förklarades genast justerad.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Förslag till elektrisk belysning av vägen till Älvkullen.

En belysning av vägen till Älvkullen bör omfatta 15 lampor, därav 7 nattlampor, fördelade enl. bifogade plan. Ledningen utgår från befintliga stolpar å Rudsvägen och framdrages i fortsättningen å stolpar tillhörande Norrimalms Elektriska A.-B., som lämnat tillstånd därtill.

Anläggningskostnad:

15 lampor à 50 nlj. med armatur	
2 st. stolpar	
60 » isolatorer med krok	
270 kg. järntråd, galv. 16 kvmm.	
Diverse materiel	
Montage	
	Summa kronor 1,500:—

Årliga kostnader:

7 st. nattlampor à 75:— kr.	.....	525:—
8 » afton- » » 40:— »	.....	320:—
		<u>Summa kronor . 845:—</u>

Karlstad den 25 mars 1918.

J. THALÉN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 10 april 1918.

§ 31.

Sedan stadsfullmäktige den 15 november 1917 till vattenlednings- och belysningsstyrelsen återremitterat frågan om utsträckning av gatubelysningen utefter Rudsvägen till Björneborg och Älvkullen och nämnda styrelse nu uppgjort förslag till sådan vägbelysning, så hade drätselkammaren, som jämväl hade att i ärendet avgiva utlåtande, anhållit om byggnadsnämndens yttrande, huruvida nämnden hade några önskemål att framställa;

och beslöt byggnadsnämnden i anledning härav uppdraga åt stadsingeniören att efter undersökning å platsen till nämnden inkomma med de förslag, vartill han kunde finna fog.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 15 maj 1918.

§ 56.

I ärendet under § 31 i protokollet för den 10 april 1918 angående förslag till utsträckning av gatubelysningen utefter Rudsvägen till Björneborg och Älvkullen, i vilket ärendet drätselkammaren begärt Byggnadsnämndens yttrande, upplyste stadsingeniören, att muraren Gottfrid Johansson, vilken vore ägare till större delen av det område, som av förslaget berördes, utfäst sig att i samråd med Byggnadsnämnden låta indela sitt ägområde till byggnadsplatser i huvudsaklig överensstämmelse med en redan uppgjord, för Nämnden nu företedd plan;

och beslöt Byggnadsnämnden att i anledning härav meddela, att Nämnden, under förutsättning att denna utfästelse infriades, icke hade något att erinra mot det av vattenlednings- och belysningsstyrelsen uppgjorda förslaget.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 maj 1918.

§ 22.

Sedan stadsfullmäktige den 15 november 1917 vid behandling av L. J. Strandlund m. fl:s av herr Arne som motion upptagna framställning om utsträckning av gatubelysningen utefter Rudsvägen till Björneborg och vidare fram till Älvkullen återremitterat ärendet till vattenlednings- och belysningsstyrelsen med uppdrag att återupptaga ärendet vid en med hänsyn till materialprisen för anläggningen lämpligare tidpunkt, hade nu vattenlednings- och belysningsstyrelsen låtit elektricitetsverksingeniören uppgöra förslag till elektrisk belysning av vägen till Älvkullen samt för anläggningens utförande hos stadsfullmäktige anhållit om ett anslag av 1,500 kronor.

Drätselkammaren hade i detta ärende anhållit om byggnadsnämndens yttrande, huruvida nämnden hade några önskemål att framställa, och hade nu från byggnadsnämnden inkommit här bifogade yttrande.

Drätselkammaren beslöt nu hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 1,500 kr. till framdragande av elektrisk belysning utefter vägen till Älvkullen enligt det av vattenlednings- och belysnings-

styrelsen uppgjorda förslaget samt med av vattenlednings- och belysningsstyrelsen samt byggnadsnämnden uppställda villkor,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.

§ 88.

Sedan utskottet, på sätt framginge av dess protokoll den 15 november 1917, § 193, till drätselkammaren återremitterat ärendet angående L. J. Strandlunds m. fl:s av Herr Arne som motion upptagna framställning om utsträckning av gatubelysningen utefter Rudsvägen till Björneborg och vidare fram till Älvkullen, hade drätselkammaren efter byggnadsnämndens hörande, inkommit med förnyat yttrande i ärendet; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot vad kammaren däri föreslagit, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 1,500 kronor för framdragande av elektrisk belysning utefter vägen till Älvkullen enligt av belysningsstyrelsen därtill uppgjort förslag samt under de villkor, som därför uppställts av belysningsstyrelsen och byggnadsnämnden;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

F. O. Nilssons m. fl:s av Herr Wiktorin som motion upptagna framställning om ordnande av den yttre belysningen å Lamberget.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Bland oss å Lamberget boende, har stadens ordnande av den yttre belysningen länge varit ett önskemål. De efter företagen bergssprängning samt uttag-

ning av sten uppkomna större hålor i vägarnas omedelbara närhet, gör deras trafikerande riskabel under den mörkare årstiden och tillbud till olycksändelse har också förekommit.

Förut befintliga stolpar och ledningar för innerbelysningen underlättar enligt vår mening såväl material- som kostnadsfrågan för ytterbelysningen, så att från den sidan sett torde några oöverkomliga svårigheter ej förefinnas.

Med stöd av ovanstående hemställes härmed vördsamt:

att stadsfullmäktige, måtte på lämpligt sätt ordna den yttre belysningen på Lamberget före nästa lysårs början.

Karlstad den 18 mars 1918.

F. O. Nilsson.

N. G. Larsson.

G. A. Larsson.

K. P. Björkman.

Axel E. Torpman.

Enoch Nilsson.

C. J. Lindén.

J. A. Ljungberg.

J. P. Nilsson.

A. E. G. Ronge.

O. W. Kjellin.

Karl A. Torpman.

Alfr. Malm.

G. Malm.

K. J. Andersson.

G. Lindvall.

Upptages som egen motion.

W. E. WIKTORIN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Karlstads Vatten- & Belysningsstyrelse den 25 mars 1918.

§ 14.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade styrelsen att yttra sig över en av fastighetsägare å Lamberget och som motion av herr W. E. Wiktorin upptagen framställning om ordnandet av vägbelysning å Lamberget.

Styrelsen beslöt tillstyrka ett av Elektricitetsverkets föreståndare uppgjort förslag, omfattande 8 lampor för en kostnad av 450: — kronor och skulle framställning därom göras hos stadsfullmäktige.

Vidare beslöt styrelsen att som villkor innan arbetet påbörjades fordra medgivande från samtliga fastighetsägare om fri plats för all framtid för ledningsstolpar, vilket medgivande skulle med bästa förmånsrätt i fastigheterna intecknas.

Denna § förklarades genast justerad.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN,

Förslag till elektrisk belysning av Lambergsområdet.

Denna belysning utgår en komplettering av belysningen över Lambergstjärn och bör omfatta 8 lampor, samtliga afton- & morgonlyktor.

Lamporna komma att brinna i två perioder å dygnet, dels å afton till kl. 12, dels å morgon till dagsljusets inbrott.

Anläggningskostnad:

8 st. lampor à 50 nlj. med armatur .
 24 » isolatorer med krok
 120 kg. järntråd, galv. 16 kvmm.
 Diverse materiel
 Montage

Summa kronor 465:—

Årliga kostnader.

8 st. afton- & morgonlampor à 40:— = kronor 320:—

Karlstad den 25 mars 1918.

J. THALÉN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 10 april 1918.

§ 30.

Sedan drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avge yttrande över F. O. Nilssons m. fl:s av herr W. E. Wiktorin som motion upplagna framställning om ordnande av den yttre belysningen på Lamberget, beslutat anhålla om byggnadsnämndens yttrande, huruvida nämnden hade några önskemål att framställa, beslöt byggnadsnämnden uppdraga åt stadsingenjören att efter undersökning å platsen till nämnden inkomma med de förslag, varlill han kunde finna fog.

Som ovan.

In fidem:
 GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 15 maj 1918.

§ 55.

I ärendet under § 30 i protokollet för den 10 april 1918 angående förslag till belysning av Lambergsområdet, i vilket ärende drätselkammaren begärt

byggnadsnämndens yttrande, beslöt nämnden meddela, att för en ur byggnadsnämndens synpunkt tillfredsställande utredning av detta ärende krävdes betydande förarbeten, som ännu ej medhunnits, till följd varav nämnden såge sig ur stånd att för närvarande avgiva något yttrande.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 maj 1918.

§ 23.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över F. O. Nilssons m. fl:s av herr W. E. Wiktorin som motion upptagna framställning om ordnande av den yttre belysningen på Lamberget.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen, som yttrat sig i ärendet, hade låtit uppgöra förslag till belysningens ordnande samt hos stadsfullmäktige anhållit om ett anslag av 450 kronor för anläggningens utförande.

Drätselkammaren hade i detta ärende anhållit om byggnadsnämndens yttrade, huruvida nämnden hade några önskemål att framställa, och hade nu byggnadsnämnden meddelat, att för en ur nämndens synpunkt tillfredsställande utredning av detta ärende kräves betydande förarbeten, som ännu ej medhunnits, till följd varav nämnden såge sig ur stånd att för närvarande avgiva något yttrande.

Med anledning härav beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte förklara ärendet vilande, tills byggnadsnämndens utredning medl unnits.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.

§ 89.

Med instämmande i vad drätselkammaren i-avgivet utlåtande anfört rörande F. O. Nilssons m. fl:s av Herr Wiktorin som motion upptagna framställning om ordnande av den yttre belysningen å Lamberget, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte förklara ärendet vilande i avvaktan på av drätselkammaren från byggnadsnämnden begärd utredning ävensom överlämna handlingarna till drätselkammaren som hade att efter det dylik utredning till kammaren inkommit, avgiva utlåtande i ärendet.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysår.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen nästa lysår får Magistraten överlämna och till bifall förorda.

Karlstads rådhus den 9 april 1918.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Belysningsstyrelsen i Karlstad den 25 mars 1918.

§ 16.

Förelåg till behandling frågan om allmänna lyshållningen för staden för nästa lysperiod och beslöt styrelsen att härom avlåta följande framställning:

Till Magistraten i Karlstad.

Härmed får belysningsstyrelsen föreslå att den allmänna lyshållningen i staden under nästkommande lysperiod 1 aug. 1918—15 maj 1919 måtte bestridas av redan befintliga afton- och nattlyktor med följande utökning:

A. *Beträffande elektriska belysningen:*

1. *Vid avloppsverket i Haga, 1 nattlykta. Anläggningen utförd under år 1917.*
2. *Vid brandstationen, 1 nattlykta, för en beräknad kostnad av 150 kr.*
3. *Vid inre hamnen framför Tynäs bryggan, 1 nattlykta för en beräknad kostnad av 150 kronor.*
4. *Vid Klarastrand 2 aftonlyktor. Anläggningen utförd 1917.*
5. *I Fryksdalsgatan, 1 nattlampa och 1 aftoulampa för en beräknad kostnad av 250 kronor.*

6. I Långgatan vid A.-B. Smålägenheter, 1 nattlykta och 1 aftonlykta för en beräknad kostnad av 250 kronor.
7. Å Älvkullen, 7 nattlyktor och 8 aftonlyktor enligt till stadsfullmäktige inlämnat förslag.
8. Å Lamberget, 8 aftonlyktor enligt till stadsfullmäktige inlämnat förslag.
9. Å Herrhagstorget, 1 nattlykta ungefär mitt i den nya planteringen och 2 aftonlyktor i nya planterings sydvästra hörn för en beräknad kostnad av 925 kronor.

Ökningen i stadskassans årliga utgifter till Elektricitetsverket för den allmänna belysningen skulle då bli 13 nattlyktor à 75 kr. = 975 kr. och 22 aftonlyktor à 40 kr. = 880 kr. eller sammanlagt 1,855 kronor.

B. Beträffande gasbelysningen:

Å Herrhagstorget utökas gasbelysningen med 1 st. nattlykta i sydöstra hörnet av torget mitt för Sundbergsgatan samt en aftonlykta vid ingången till planteringen mitt för Bergslagsgatan. Anläggningskostnaden härför beräknas till kronor 500:—

Ökningen i stadskassans årliga utgifter till Gasverket för den allmänna belysningen skulle då bli: för en nattlykta 75 kr. och för en aftonlykta 40 kr. eller sammanlagt 115:— kronor.

Förutsatt att ovanstående lyshållningsförslag vunnit bifall beslöt styrelsen att utom de anslagssummor, som förut enligt ovan för punkterna 7 och 8 begärts, hos stadsfullmäktige anhålla om anslag för ovanstående utvidgning av allmänna belysningen med kr. 1,752:— för Elektricitetsverket samt kr. 500:— för Gasverket eller sammanlagt kronor 2,252:—

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 24 maj 1918.

§ 24.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över ett av vattenlednings- och belysningsstyrelsen upprättat förslag till allmänna lyshållningen här i staden under nästa lysår, vilket förslag av magistraten till bifall förordats.

Efter antecknande, att drätselkammaren förut denna dag tillstyrkt den i förslaget upptagna vägljysningen till Älvkullen samt hemställt, att frågan om ordnande av belysningen å Lamberget måtte tillsvidare förklaras vilande, beslöt drätselkammaren, som för övrigt ej fann något emot förslaget att erinra, hemställa

att stadsfullmäktige måtte godkänna vattenlednings- och belysningsstyrelsens ifrågavarande förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysår utom beträffande lyshållningen å Lamberget,

samt att stadsfullmäktige måtte, förutom förut begärt anslagsbelopp för vägbelysning till Älvkullen, bevilja och ställa till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande för belysningsarbetenas utförande erforderliga medel, 1,752 kronor för elektricitetsverket och 500 kronor för gasverket eller sammanlagt 2,252 kronor, att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.

§ 90.

Sedan magistraten till stadsfullmäktige överlämnat belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen här i staden under nästa lysår, hade nu beredningsutskottet att däröver yttra sig; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna belysningsstyrelsens ifrågavarande förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysår utom beträffande lyshållningen å Lamberget;

samt att stadsfullmäktige måtte, förutom förut begärt anslag för vägbelysning till Älvkullen, bevilja och ställa till belysningsstyrelsens förfogande för belysningsarbetenas utförande erforderliga medel, 1,752 kronor för elektricitetsverket och 500 kronor för gasverket eller sammanlagt 2,252 kronor, att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Belysningsstyrelsens framställning om anslag för framdragande av elektrisk belysningsledning till Svinbäcksområdet.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 10 maj 1918.

s. d. § 4.

Sedan styrelsen under den 5 nästlidne april förklarar sig ej kunna bifalla en av åtskilliga fastighetsägare å Norra Svinbäcken gjord framställning om erhållande av elektrisk ledning på samma villkor som beviljats fastighetsägare å Svinbäckens södra område, blev detta ärende nu åter upptaget, sedan sökandena förklarar sig villiga ingå på de villkor som elektricitetsingenjören i ett av honom upprättat förslag angivit; och beslöt styrelsen att med tillstyrkande av detta förslag hos stadsfullmäktige begära ett anslag av 2,005 kronor för arbetets utförande.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Förslag till elektrisk belysning till några bostäder å Svinbäcksområdet.

Ledningen avser belysning i 8 hus, belägna på sätt bifogade karta utvisar. Det sammanlagda lampantalet utgör 24.

Anläggningskostnad:

1,000 mtr. galv. järntrådsledning 3×16 kvmm.	705:—
20 st. stolpar inkl. uppsättn.	500:—
60 st. isolatorer med krok	150:—
Skyddsanordning för korsning med högspänningsledning	200:—
Skyddsanordning för korsning med järnväg	300:—
Montage av ledning	150:—
	<hr/>
	Summa kronor 2,005:—

Räntabilitetskalkyl:

På grund av ledningens stora utsträckning i förhållande till det ringa lampantalet föreslås, att varje fastighetsägare bidrager med 40 kr. pr år till ledningens amortering.

Inkomster:

24 lampor à 16 nlj. (6 kr. + 50%)	216:—
Bidrag till amortering	320:—
	<hr/>
	536:—

Utgifter:

Strömkostnader	49:—	
Amorteringskostnader 12 ^o / _o & 2,000:—	240:—	
Skötsel & underhåll	15:—	303:—
		<u>Vinst kronor 233:—</u>

Som villkor för ledningens utförande bör uppställas följande:

1:o) att fastighetsägarna erlægga ett årligt amorteringsbidrag under 10 år, var och en av 40:— kronor;

2:o) att fastighetsägarna lämna fri plats för all framtid för stolpar och ledning; detta villkor gäller även de markägare, som ej äro antecknade för belysning, men ändock hava mark, där ledningen framdrages;

3:o) att fastighetsägarna erlægga en inträdesavgift av 30:— kronor för servisledning;

4:o) att samtliga yttre ledningar t. o. m. servisledning förbliva stadens egendom;

5:o) att strömvavgifterna erläggas enligt i staden gällande taxa med 50 proc. förhöjning, så länge fastighetsägarna ej tillhöra stadsområdet;

6:o) att kontrakt omfattande ovannämnda punkter få med bästa förmånsrätt inlecknas i fastigheterna.

Karlstad den 10 maj 1918.

J. THALÉN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 maj 1918.*

§ 17.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för framdragande av elektrisk belysningsledning till fastigheter å Svinbäcksområdet; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 2,005 kronor för framdragande av elektriska belysningsledningar till fastigheter å Svinbäcksområdet på av vattenlednings- och belysningsstyrelsen föreslagna villkor,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 91.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över belysningsstyrelsens framställning angående framdragande, på vissa villkor, av elektrisk belysningsledning till fastigheter å Svinbäcksområdet.

I ärendet hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 2,005 kronor för framdragande av elektriska belysningsledningar till fastigheter å Svinbäcksområdet på av belysningsstyrelsen därför föreslagna villkor, ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**Herr Josef Löfbergs motion angående ändrade bestämmelser för tillsättandet
av dispensärläkaretjänsten.**

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Stadsfullmäktiges beslut den 17 sistlidne januari om att revidera instruktionen för stadsläkarne i Karlstad, ger osökt anledning att även tänka på en annan av stadens läkarebefattningar, nämligen dispensärläkarens. Detta dock ej med avseende på instruktionen för denne läkare (mot vilken ingenting torde vara att anmärka) utan min framställning vill fästa stadsfullmäktiges uppmärksamhet på den ofullständighet som enligt min mening föreligger däruti att besättandet av denna tjänst hittills skett för endast ett år åt gången.

De åtta år som förgått sedan dispensärverksamheten i Karlstad ordnades, liksom ock de allmänna krav som numera ställas på varje större samhälle i fråga om hygien och sjukvård, klargöra utan vidare att denna verksamhet icke kan få betraktas som tillfällig eller av sekundär betydelse. Under sådana förhållanden är också givet att det kan verka endast till båda parternas fördel och det helas bästa om dispensärläkaren anställes tillsvidare och med viss uppsägningstid och får jag därför vördsamt hemställa;

att stadsfullmäktige måtte besluta att dispensärläkaretjänsten fr. o. m. 1918 tillsättes på obestämd tid, med viss ömsesidig uppsägningstid och att innehavaren tillerkännes rätt till tjänsteårsberäkning med hänsyn till ålderstillägg, efter samma grunder som uti härövan åberopade instruktion för stadsläkarne kommer att fastställas för dessa.

Karlstad den 20 febr. 1918.

JOS. LÖFBERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 16 april 1918.

§ 58.

Uti en hos stadsfullmäktige väckt motion hade herr Josef Löfberg föreslagit, att dispensärläkaretjänsten måtte från och med år 1918 tillsättas på obestämd tid med viss tids ömsesidig uppsägning samt innehavaren tillerkännas rätt till tjänsteårsberäkning med hänsyn till ålderstillägg efter samma grunder, som gälla för stadsläkarne.

Hälsovårdsnämnden, som fått motionen till sig remitterad för yttrande och låtit hos Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos göra förfrågan om förhållandet i i andra städer, hade till svar därå fått den upplysningen, att några uppgifter om tjänsteårsberäkning eller ålderstillägg icke förekomma i dispensärernas årsberättelser till Medicinalstyrelsen för år 1917. Förhållandet torde ock vara, att motsvarande befattningar i regel skötas av läkare, som hava annan fast tjänst, och där dispensärsjukvården icke ingår i läkarens tjänsteåligganden för övrigt, tillsättas genom tillfälliga förordnanden utan tjänsteårsberäkning i andra städer än Stockholm och Göteborg, varest tjänsterna också äro av helt annan natur än här i staden.

Då enligt Hälsovårdsnämndens åsikt ingen anledning funnes att tillämpa andra grunder i fråga om dispensärläkarens anställning eller lönevillkor i Karlstad än i andra jämnstora eller större städer, beslöt Hälsovårdsnämnden hemställa, att motionen icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 maj 1918.

§ 21.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över herr Josef Löfbergs motion angående ändrade bestämmelser för tillsättandet av dispensärläkaretjänsten.

Uti detta ärende hade Hälsovårdsnämnden avgivit avstyrkande ullåtande.

Mot tjänstens tillsättande på obestämd tid hade drätselkammaren intet att anmärka, men ansåg sig däremot ej böra tillstyrka rätt till tjänsteårsberäkning med hänsyn till ålderstillägg.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att dispensärläkaretjänsten från och med år 1918 tillsättes på obestämd tid med viss ömsesidig uppsägningstid.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.*

§ 92.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över Herr Jos. Löfbergs motion angående ändrade bestämmelser för tillsättande av dispensärläkaretjänsten samt rätt för dispensärläkaren till tjänsteårsberäkning med hänsyn till ålderstillägg.

I avgivna utlåtanden i ärendet hade *dels* hälsovårdsnämnden hemställt, att motionen icke måtte till någon fullmäktiges åtgärd föranleda, *dels ock* drätselkammaren, med avstyrkande i fråga om tjänsteårsberäkningen, föreslagit att ifrågasvarande läkaretjänst skulle från och med år 1918 tillsättas på obestämd tid med viss ömsesidig uppsägningstid.

Under överläggningen yrkades av Herr Ankers, att utskottet måtte instämma i vad drätselkammaren föreslagit, samt av Herr Clarholm, att utskottet måtte avstyrka motionen i dess helhet.

Beredningsutskottet beslöt, med bifall till Herr Ankers yrkande, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med anslag å motionen i övrigt, besluta att dispensärläkaretjänsten skall från och med innevarande år tillsättas på obestämd tid med viss av hälsovårdsnämnden bestämd uppsägningstid.

Mot detta utskottets beslut anmälde Herr Clarholm sin reservation.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Beredningsutskottets förslag till val av ytterligare en ledamot i idrottsnämnden.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 juni 1918.

§ 93.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över följande från idrottsföreningar i Karlstad till stadsfullmäktige ingivna av Herr af Geijersstam som motion upptagna framställning:

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Till anordnande av idrottsplats i Karlstad har Sveriges Centralförening för idrottens befrämjande samt Riksidrottsförbundet anslagit 10,000 kr. Med anledning härav besöktes Karlstad av en delegation som besåg härvarande under arbete varande idrottsplatsanläggning. Vid det möte som nämnda delegation hade med härvarande idrottsnämnd samt en del övrigt intresserade uttalades önskvärdheten av att den nuvarande nämnden utökades med fyra personer så att hela nämnden skulle bestå av sju personer, av vilka fullmäktige skulle utse ytterligare en, idrottsföreningarna ytterligare två samt den sjunde skulle utses av de sex valde i idrottsnämnden,

Med anledning härav få vi föreslå att Hrr Stadsfullmäktige ville besluta att idrottsnämnden skall bestå av sju personer, tre valda av fullmäktige, tre av idrottsföreningarna samt den sjunde ledamöten utses av de sex valda.

Karlstad den 10 juni 1913.

Idrottsföreningen Göta.

Oscar Stark.   *O. Johansson.*
Ordf.   Sekr.

Karlstads Idrottsklubb

G. Lundberg.   *A. Carlsson.*
Ordf.   Sekr.

Kungl. Werml. Regementes Idrottsförening.

Hj. Nisbeth.   *Erik Björnlund.*
Ordf.   Sekr.

Upptages såsom min motion.

SVEN af GEIJERSSTAM.

Vid framställningen hade fogats ett så lydande.

Transsumt av protokoll, hållet vid idrottssammantråde, utlyst av Centralföreningen för idrottens befrämjande, å stadshotellet i Karlstad den 5 juni 1918 kl. 7 e. m.

§ 7.

Besluts, att härvarande idrottsföreningar med bifogande av utdrag av detta protokoll skulle ingå till stadsfullmäktige med begäran om komplettering av idrottsnämnden, så att den komme att bestå av tre av stadsfullmäktige valda ledamöter, tre av idrottsmännen valda ledamöter och en sjunde, vald av dessa sex.

I transumerade delar rätt avskrivet; betygar.
Karlstad den 9 juni 1918.

SVEN af GEIJERSSTAM.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet hemställa,
att stadsfullmäktige måtte för sin del besluta, att idrottsnämnden skall bestå av sju personer, därav tre valda av fullmäktige och tre av idrottsföreningarna samt den sjunde utsedd av de sålunda valde;
samt att stadsfullmäktige måtte till ledamot av idrottsnämnden utse, förutom förut av fullmäktige valda, tandläkaren H. Hultman.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Särskilda framställningar om ökat kristidstillägg dels från representanter för olika tjänstemannagrupper inom staden, dels från magistraten beträffande polisverkets personal, dels från exekutionsvaktmästare, dels ock från f. d. arbetsförmannen Carl Johansson.

Nedanstående framställning upplages af undertecknad som motion på så sätt att jag hemställer, att stadsfullmäktige måtte besluta tillerkänna befattningshavare i fråga från innevarande års början krigstidstillägg att utgå efter den norm, som af riksdagen beslutats för statens befattningshavare.

PER CLARHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Vid ett möte, utlyst för att giva befattningshavare i stadens tjänst tillfälle att överlägga om åtgärder med anledning av de ständigt växande ekonomiska svårigheterna, framhölls, att den pristäldring, som länge pågått och som på det sista i oanad grad stegrats, försatt en stor del av stadens befattningshavare, särskilt de i lägre tjänstemannaställning, i ett hart när förtvivlat läge. Skulle därför förutsättningarna för en samhällsgagnande verksamhet, arbetsro och arbetsglädje, bevaras åt dessa tjänstemän, ansågs nödvändigt, att en snar och effektiv ekonomisk hjälp bringas dem.

Under hänvisande till vad som i andra städer gjorts och göres för att under dessa hårda tider bereda liknande tjänstemannagrupper en drägligare bärning och under framhållande av vad staten gjort för sina befattningshavare beslöt mötet, att hos Stadsfullmäktige vördsamt hemställa dels

att fullmäktige behagade med frångående av förut fattat beslut, bevilja ett kristidstillägg för innevarande år till samtliga stadens befattningshavare, att utgå förutom med en "grundplåt" av 365: — kronor, med 50 proc. å de vid 1917 års slut utgående lönebeloppen jämte tillfälliga lönetillägg eller löneförhållningar ävensom krigstidshjälp i enlighet med Kungl. Kungörelsen av den 22 sistlidne mars angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst, dock att sammanlagda beloppet av samliga tillägg höjes utöver vad i nämnda Kungl. kungörelse anges med så stort belopp, som belingas av den högre procentberäkningen, och dels

att Stadsfullmäktige måtte företaga ärendet till avgörande innan vårsessionens slut, så att nämnda tillägg för månaderna januari till och juni må kunna utbetalas senast nästkommande 1 juli.

I enlighet med mötets beslut är denna skrivelse undertecknad av en person från en var av vid mötet representerade tjänstemannagrupper.

Karlstad den 29 april 1918.

Olle Sandberg.

1:e tillsyningsman.

A. Y. Nilsson.

Poliskonstapel.

K. G. Ekström.

Bokhållare vid belysningsverket.

Aug. Edvin Ask.

Hallmästare.

K. J. Berg.

Exekutionsvaktmästare.

Gust. Er. Larsson.

Skolvaktmästare.

A. W. Forssell.

Bokhållare i drätselkammaren.

E. Svanström.

Hamnförman.

D. Petterson.

Badmästare.

Anders Lindh.

Fattigvårdstillägningsman.

Gerda Holm.

Sjukköterska.

G. A. Welin.

Brandmästare.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Poliskårens framställning om ökade kristidstillägg för 1918 får Magistraten öfverlämna för laglikmätig behandling.

Magistraten har beräknat, att de begärda kristidstilläggen uppgå till 34,000 kronor, medan de af stadsfullmäktige redan beviljade uppgå till 11,124 kronor en ökning med 22,876 kronor är sålunda ifrågasatt.

Till förmån för ett lillmötesgående af poliskårens framställning talar den rådande dyrtiden, som synes bli allt svårare. Men särskildt vill Magistraten framhålla angelägenheten af att aflöningsförmånerna ställas så, att kåren kan väl rekryteras, och att dess tjänstbarhet, så viktig under alla förhållanden och i synnerhet nu, icke nedsättes genom att polismännens ekonomi undergräfvades.

Utan att vilja ingå på framställningens detaljer, hälst som Magistraten icke deltagit i den förberedande behandlingen af kristidstilläggsfrågan, skulle Magistraten väl kunna förstå, att densamma med hänsyn till stadens ekonomi icke kan till sin fulla utsträckning bifallas, men vill dock hemställa, att till densamma må lämnas bifall, så långt omständigheterna det medgifva.

Karlstads rådhus den 12 mars 1918.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

På grund af ytterligare stegrade lefnadsomkostnader se vi oss härmed nödsakade ingå till Stadsfullmäktige med begäran om förhöjning af nu utgående kristids- och familjetillägg, som för närvarande utgår med 200 kronor årligen till hvarje befattningsinnehafvare inom poliskåren och 5 kronor för hustru eller hushållerska samt 2 kronor för barn under 15 år, detta senare månadsvis. Som detta icke tillnärmelsevis kan uppväga de under nuvarande dyrtid oerhört uppskrufvade prisen på lifsförnödenheter m. m., och polispersonalen på grund af sin tjänsteställning icke kan skaffa sig tillfälliga biförtjänster för lindrande af det tryck som dyrtiden åstadkommer, har skuldsättning blifvit en oundviklig följd.

Någon vidare motivering för vår anhållan om ytterligare höjning af kristids- och familjetillägg hafva vi icke ansett behöflig, utan vilja vi framhålla Socialstyrelsens senaste rapport hvaraf framgår, att lefnadsomkostnaderna för Karlstad sedan krigets början ökats med 112,1 proc. och som våra löner vid krigets början voro tillmätta så att de nätt och jämt räckte till det allra nödvändigaste så kan fullt förstås, under hvilka odrägliga villkor polispersonalen nu få lefva.

Enligt den tablå, som Riksdagens särskilda utskott för behandling af kristidstillägg åt statens tjänstemän och befattningshafvare upprättat, skall detta utgå med 1 krona pr dag till hvarje befattningshafvare samt 33¹/₃ proc. på vid tillfället utgående aflöning.

Enligt vad lönenämnden för Stockholms stad föreslagit, skulle hvarje befattningsinnehafvare erhålla ett personligt tillägg å 400 kronor per år oafsett aflöningens storlek samt 35 proc. på nuvarande utgående ålderstillägg jämte 200 kronor per år för hustru eller husföreståndarinna och 100 kronor pr år för hvarje barn under 15 år.

På grund af hvad vi ofvan anført, få vi härmed anhålla:

att Stadsfullmäktige måtte besluta, att nu utgående kristidstillägg, från 1 januari 1918, måttå utgå med 600 kronor per år för hvarje befattningsinnehafvare inom poliskåren oafsett hvilken tjänst han innehafver, samt

att nu utgående familjetillägg måtte höjas till 200 kronor pr år för hustru eller husföreståndarinna och 100 kronor pr år för hvarje därpå följande familjemedlem under 15 år, dock att detta tillägg skulle utgå med högst 600 kronor per år.

Karlstad den 8 mars 1918.

Å poliskårens vägnar:

OSCAR CATONI,
poliskommissarie.

C. W. WIDNER,
öfverkonstapel.

AUG. SÖDERKVIST,
detektivkonstapel.

HENRIK JANZÉN,
poliskonstapel.

F. JÖNSSON
extra poliskonstapel.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Härmed få vi vördsamt anhålla, att Drätselkammaren vid beredningen af gjorda framställningar om ökat dyrtidstillägg, ville till behandling upptaga och i samma ulsträckning som för öfriga befattningshafvare förorda sådant tillägg jämväl för undertecknade, samt att om detsamma kommer att föreslås procentuelt, procenten måtte utgå å såväl lön som sportler, och ersättning för mistade sportler, vilka torde beräknas i enlighet med Magistratens förslag vid senaste löne-reglering.

Karlstad den 3 april 1918.

G. WALLENTIN.
WILH. SJÖSTRÖM.

K. J. BERG.
E. G. CARLSSON.

Exekutionsvaktmästare.

Till Drätselkammaren, Karlstad.

Undertecknad, som sedan 1 Januari innevarande år åtnjuter pension från staden med 900 kronor pr år samt dessutom tillerkänts 100 kronor i kristidstillägg, får med anledning av de alltjämt stegrade priserna å livsörnödenheter anhålla att drätselkammaren måtte besluta öka mig tillerkänt kristidstillägg till samma belopp som jag erhöll under 1917 eller 255 kronor pr år.

Karlstad den 26 Mars 1918.

C. JOHANSSON.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med den av Drätselkammaren, Hamnstyrelsen och Belysningsstyrelsen tillsatta särskilda kommittén för behandling av frågorna rörande arbetsavtal m. m. för stadens arbetare m. fl. den 30 maj 1918.

§ 1.

Uppå olika remisser från Drätselkammaren, Hamnstyrelsen och Belysningsstyrelsen hade kommitterade att afgiva yttrande i följande ärenden:

Drätselkammaren.

1. Af representanter för olika tjenstemannagrupper gjord framställning om ökad kristidstillägg fr. o. m. 1 januari 1918, hvilken framställning af Doktor Cl-rholm upptagits som motion.

2. Magistratens framställning om ökad kristidstillägg för år 1918 åt polisverkets personal.

3. Exekutionsvaktmästarnes framställning om ökad kristidstillägg.

4. F. d. arbetsförmannen Carl Johanssons anhållan om ökning af honom tillerkändt pensionstillägg.

Hamnstyrelsen.

5. Hamnförman Svanströms ansökan om ytterligare familjebidrag.

Belysningsstyrelsen.

6. Öfvermontör Anderssons ansökan om ytterligare kristidstillägg.

7. Gasmästare Lindhs anhållan om ökad kristidstillägg.

8. Bokhållare J. Parks anhållan om kristidstillägg i likhet med stadens öfriga befattningshafvare.

Dessutom hade från "Föreningen Karlstads stads Tjänstemän inkommit följande skrifvelse (bil. A.)

Efter tagen del af förenämnda handlingar samt en af undertecknad Westlin uppgjord sammanfattning af gällande och föreslagna bestämmelser rörande kristidstillägg vid stadens verk och inrättningar samt i 25 olika större, medelstora och mindre städer (bil. B), beslöto kommitterade såsom yttrande öfverlämna hos följande förslag till bestämmelser rörande kristidstillägg och kristidshjälp åt befattningshafvare och f. d. befattningshafvare i Karlstads stads tjänst, med undantag af lärare och lärarinnor vid stadens folk- och småskolor och Elementarläroverket för flickor samt de befattningshafvare, som genom Stadsfullmäktiges beslut af den 18 april innevarande år tillerkänts ökad kristidstillägg, gällande fr. o. m. den 1:ste januari 1918, tillsvidare, (bil. C), och skulle förslaget jämväl åtföljas af dels exempel på det föreslagna kristidstilläggets verkningar (bil. D), och dels tablå utvisande i absoluta tal och procentuellt storleken af de kristidstillägg, som enligt de föreslagna bestämmelserna skulle utgå till befattningshafvare med hustru och tre barn, under förutsättning, att tjänstemannen ifråga icke innehar förmånen af fri bostad med lyse och värme eller fri kost samt att tjänsten icke kan betraktas såsom bisyssla (bil. E).

Merkostnaden för den nu föreslagna ökningen af kristidstillägg och kristidshjälp utgör för innevarande år i enlighet med bifogade kostnadsberäkning (bil. F)

Kr. 84,053: 73

hvilken summa lämpligen bör begäras "förslagsvis".

Som ofvan

In fidem:

H. WESTLIN.

Bil. A

Till Aftalskommittén.

Sedan Stadsfullmäktige på sammanträde den 20 december 1917 beslutade nu gällande bestämmelser angående kristidstillägg och kristidshjälp åt Karlstads stads befattningshafvare och pensionärer har dyrliden och dess verkningar än ytterligare stegrats och skärpts. Kungl. Socialstyrelsens senaste index, afseende januari månad 1918, utvisar sålunda, att för en familj bestående af man, hustru och tvenne barn samt med en årsinkomst af 2,000 kronor, totala lefnadskostnaden sistlidne januari var 92 proc. högre än i juni 1914 samt kostnaden för lifsmedel 121 proc. högre än i juni 1914.

Sammanställas nu gällande bestämmelser angående kristidstillägg med Kungl. Socialstyrelsens index för sistlidne januari månad, är det uppenbart att nuvarande kristidstillägget endast i mycket ringa grad varit ägnat att för stadens befattningshafvare motverka dyrlidens tryck. I själfva verket är förhållandet det, att stadens befattningshafvares ekonomiska läge på grund af dyrliden och trots beviljade kristidstillägg i oerhörd grad försämrats.

Stadsfullmäktige i Karlstad hafva också på sammanträde den 18 innevarande april månad visat sig tillfullo uppfatta befattningshafvarnes svårigheter, då de beviljat kommunens under kollektivafstalets bestämmelser hörande arbetare ett ökad kristidstillägg motsvarande lefnadsomkostnadernas fördyring, hvilket tillägg jämlikt samma beslut, kommer att automatiskt regleras vid ingången af hvarje nytt kvartal.

Med stöd af hvad sålunda anförts och med åberopande af de utredningar som verkställts af Kommitterades och Föreningens gemensamme sekreterare, under-tecknad Westlin, tillåter sig härmed Föreningen Karlstads stads Tjänstemän vörd-samt anhålla

att Kommitterade benäget ville låta utreda och hos vederbörande föreslå en från 1 januari innevarande år räknad ökning af nu gällande kristidstillägg så att delsamma må i hufvudsak komma att öfverens-stämma med Statens nu senast meddelade bestämmelser, hvilka blifvit normgifvande vid dyrlidsfrågans ordnande i ett stort antal både större och mindre städer.

Karlstad den 25 april 1918.

Föreningen Karlstads Stads Tjänstemän

IWAR OLSSON.

H. Westlin.

Bil. B.

Ej intagen i trycket.

Bil. C.

Förslag

till bestämmelser rörande kristidstillägg och kristidshjälp åt befattningshafvare och f. d. befattningshafvare i Karlstads stads tjänst med undantag af lärare och lärarinnor vid stadens folk- och småskolor och Elementarläroverket för flickor samt de befattningshafvare, som genom stadsfullmäktiges beslut af den 18 april innevarande år tillerkänts ökad kristidstillägg, gällande från och med den 1:ste Januari 1918 tillsvidare.

§ 1.

En hvar befattningshafvare i Karlstads stads tjänst med undantag af lärare och lärarinnor vid stadens folk- och småskolor och Elementarläroverket för flickor samt de befattningshafvare, som genom stadsfullmäktiges beslut af den 18 april innevarande år tillerkänts ökad kristidstillägg, hvars aflöning blifvit af stadsfullmäktige eller af någon stadens styrelse eller nämnd lill siffran bestämd, äger med här nedan angifna begränsningar och undantag uppbära kristidstillägg och kristidshjälp enligt följande grunder:

Kristidstillägg.

§ 2.

Kristidstillägg utgår med:

dels $33\frac{1}{3}$ proc. å följande *kontanta* löneförmåner, nämligen:

lön;

tjänstgöringspenningar;

ålderstillägg;

ersättning för kost, bostad, bränsle, lyse och beklädnad;

tantième och

uppbördsprovision,

dels ock ett grundbelopp å 365 kronor.

§ 3.

Grundbelopp utgår ej till befattningshafvare, hvars tjänst är att anse såsom bisyssla.

§ 4.

För befattningshafvare, som åtnjuter förmånen af fri bostad med värme och lyse, begränsas kristidstillägget till 75 proc., och för befattningshafvare, som jäm-

väl åtnjuter förmånen af fri kost, begränsas samma tillägg till allenast 50 proc af hvad i båda fallen eljest skulle utgå enligt bestämmelserna i § 2.

Kristidshjälp.

§ 5.

Kristidshjälp utgår med 120 kronor för hustru eller husföreståndarinna, samt 60 kronor för hvarje annan familjemedlem, allt per år räknadt.

§ 6.

För åtnjutande af kristidshjälp skall såsom familjemedlem räknas hustru, barn under 15 års ålder, äfvensom husföreståndarinna i hem, där hustru saknas och löntagare på grund af försörjningsplikt underhåller ett eller flera barn under 15 år, dock icke hustru, husföreståndarinna eller barn, som af aflönat arbete, rörelse eller yrke har inkomst öfverstigande 600 kronor för år räknadt.

Barn öfver 15 år, som på grund af varaktig sjukdom eller lyte är ur stånd att bidraga till familjens uppehälle, räknas såsom familjemedlem, likasom äfven andra än här ofvan såsom familjemedlemmar betecknade personer, hvilka af vederbörande löntagare enligt lag helt eller till huvudsakligaste delen försörjes, och hvilkas månalliga bidrag till eget uppehälle understiger 25 kronor, äfvensom de i värnpliktslagen § 16 mom. 2 omförmälda personer.

§ 7.

Från åtnjutande af kristidshjälp undantages:

1. Befattningshafvare, som jämlikt den taxering till inkomst och förmögenhetsskatt, hvilken under innevarande år ägt rum, har att erlægga dylik skatt för högre belopp än 4,000: — kronor, äkta makars taxering sammanräknade;
2. Gift kvinnlig befattningshafvare, därest hennes man under år 1917 haft mer än 6,000: -- kronors inkomst;
3. Innehavare af befattning, som är att anse såsom bisyssla.

Pensionärer och understödstagare.

§ 8.

Pensionärer erhålla:

dels ett grundbelopp å 200 kronor

och dels $33\frac{1}{3}$ % å för året gällande pensionsförmåner.

Sammanlagda tilläggsbeloppet får dock icke öfverstiga 700: — kronor.

§ 9.

Pensionsberättigad enka med minderåriga barn erhåller:
dels ett grundbelopp af 125 kronor för sig själf och 75 kronor för hvarje
barn under 15 år

och dels 33¹/₃ % å för året gällande pensionsförmåner.

Sammanlagda tilläggsbeloppet får dock icke öfverstiga:

300 kronor för enka utan minderåriga barn

350 " " " med 1 " "

400 " " " " 2 " "

450 " " " " 3 " "

500 " " " " 4 " " o. s. v.

Ifrågavarande kristidstillägg får icke öfverstiga för året gällande pensionsförmåner i annat fall, än då dessas årsbelopp är lägre än ofvan angifna grundbelopp — 125 kronor för enka utan minderåriga barn, 200 kronor för enka med ett minderårigt barn, 275 kronor för enka med två minderåriga barn o. s. v. — i hvilket fall endast en mot samma grundbelopp svarande summa skall såsom kristidstillägg utgå.

§ 10.

Folkskolornas och Elementarläroverkets för flickor pensionärer erhålla jämväl kristidstillägg enligt förestående grunder.

Gemensamma bestämmelser.

§ 11.

Sammanlagda beloppet af en befattningshavares kristidstillägg och kristidshjälp må icke öfverstiga 2,000:— kronor per år räknadt, och må befattningshafvare ej heller i kristidstillägg och kristidshjälp uppbära mer än kontanta löneförmånen, räknad som i § 2 sägs.

§ 12.

Befattningshafvare, som af stadsfullmäktige eller någon stadens styrelse på grund af löne reglering frångått förut gällande kristidstillägg erhåller allenast procentuella skillnaden mellan det förut gällande och det nu föreslagna kristidstillägget plus grundbeloppet.

§ 13.

Gift kvinna må, då såväl hon som mannen innhafva befattningar i stadens tjänst, komma i åtnjutande af allenast kristidstillägg, och detta endast till så

stort belopp, att detsamma tillhopa med mannens kristidstillägg och kristidshjälp uppgår till högst 2,000: — kronor.

§ 14.

Kristidstillägg och kristidshjälp utgå till befattningshafvare jämväl under semester äfvensom under tjänstledighet för sjukdom.

§ 15.

Kristidstillägg och kristidshjälp utgår ej till befattningshafvare hos Lifsmedelsnämnden.

§ 16.

Kristidstillägg och kristidshjälp utbetalas den sista i hvarje månad i efterskott, men endast för sådan del af vederbörandes anställningstid, som sammanfaller med hel kalendermånad.

§ 17.

Exekutionsvaktmästarnes uppbördsprovision beräknas till 600 kronor per man och år, och verkställas slutafräkning vid årets slut; så snart den verkliga uppbördssumman blifvit känd.

§ 18.

Samtidigt med att förestående bestämmelser vinna laga kraft, skola stadsfullmäktiges tidigare fattade beslut om kristidstillägg och kristidshjälp åt befattningshafvare i stadens tjänst med undantag af besluten af den 21 mars och 18 april 1918 upphöra att gälla, och skall den summa, som enligt förestående bestämmelser skulle hafva förfallit redan vid tiden, då beslutet tager åt sig laga kraft, utbetalas så fort ske kan i en summa, efter afdrag af hvad på grund af tidigare beslut för samma tid redan förut blifvit utbetalt eller intjänt.

§ 19.

Kristidstillägg beräknas ej å tillfälligt lönetillägg, och skall från den sammanlagda summan af befattningshafvare tillkommande kristidstillägg och kristidshjälp afdrag göras för följande tillfälliga lönetillägg, nämligen

Poliskårens lönetillägg, af stadsfullmäktige beviljad den 20 september 1917;
Lönetillägg till öfriga befattningshafvare jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 20 december 1917:

Öfriga lönetillägg, som af någon stadens styrelse på grund af dyrtiden beviljats efter ingången af år 1917.

§ 20.

Rörande tillämpningen i tveksamma fall af ofvan angifna bestämmelser, skola Drättselkammarens anvisningar inhämtas.

Bil. E.

Tablå

utvisande dels i absoluta tal, dels procentuelt storleken af de kristidstillägg, som enligt de föreslagna bestämmelserna skulle utgå till befattningshafvare med hustru och tre barn, under förutsättning af, att tjänstemannen i fråga icke innehar förmånen af fri bostad med värme och lyse samt att tjänsten icke kan betraktas såsom bisyssla.

Lön	Kristidstillägg 33 $\frac{1}{3}$ % dock högst kr. 1,635	Grundbelopp	Kristidshjälp	Summa	Tillägg i % af lönen
900	300	365	300	900	100
1,200	400	365	300	1,065	88,8
1,500	500	365	300	1,165	77,7
2,100	700	365	300	1,365	65
2,400	800	365	300	1,465	61
3,000	1,000	365	300	1,665	55,5
4,200	1,400	365	—	1,765	42
4,500	1,500	365	—	1,865	41,4
5,000	1,635	365	—	2,000	40
6,000	1,635	365	—	2,000	33,3
7,500	1,635	365	—	2,000	26,6
10,000	1,635	365	—	2,000	20

Exempel på det föreslagna kristidstilläggets verkningar.

Befattningshavare	Familje- medlem		Nuvarande bestämmelser					Föreslagna bestämmelser					Anmärkning	
	h.	ö.	Lön	Löne- tillägg	Kristids- tillägg	Kristids- hjälp	Summa	Lön	Löne- tillägg	Kristids- tillägg	Kristids- hjälp	Summa		Ökning
Hamnbokhållaren	1	—	1,800	300	200	60	2,360	1,800	300	665	120	2,885	525	
Gatuförman Andersson	—	—	2,100	300	200	60	2,660	2,100	300	765	—	3,165	505	
» Norberg	1	—	1,680	420	200	60	2,360	1,680	420	505	120	2,725	365	
Tillagningsm. Johansson	1	2	1,500	300	200	108	2,108	1,500	300	565	240	2,605	497	
Badmästare Hellström	1	5	1,200	300	200	180	1,880	1,200	300	465	420	2,385	505	
Kusk E. Larsson	1	3	1,380	300	100	132	1,912	1,380	300	328 75	300	2,308 75	396 75	Fri bostad med lyse & värme
Brandman Strömvall	1	5	1,320	300	100	180	1,900	1,320	300	303 75	420	2,343 75	443 75	» » »
» Olsson	1	1	1,080	300	100	84	1,564	1,080	300	243 75	180	1,803 75	239 75	» » »
Poliskommissarien	1	1	3,050	500	200	84	3,834	3,050	500	881 66	180	4,611 66	777 66	
Överkonst. Stålfors	1	6	2,700	300	200	180	3,380	2,700	300	965	480	4,445	1,065	
Konstapel Nordström	1	5	2,100	300	200	180	2,780	2,100	300	765	420	3,585	805	
» Vide	1	—	1,950	300	200	60	2,510	1,950	300	715	120	3,085	575	
» Nilsson	1	3	1,800	300	200	132	2,432	1,800	300	665	300	3,065	633	
» Wadell	1	1	1,650	300	200	84	2,234	1,650	300	615	180	2,745	511	
» Finnström	1	3	1,500	300	200	132	2,132	1,500	300	565	300	2,665	533	
Ex. » Karlsson	1	1	1,000	200	400	84	1,684	1,000	200	698 33	180	2,078 33	394 33	
» » Asker	—	—	1,000	200	400	—	1,600	1,000	200	698 33	—	1,898 33	298 33	
Distriktskonst. Kjellin	1	—	700	300	200	60	1,260	700	300	298 33	120	1,418 33	158 33	

Bil. F.

Kostnadsberäkning.

Delegation	Kristids- tillägg 33 $\frac{1}{3}$ %	Grund- belopp	Kristids- hjälp	Summa
Magistraten	10,778 30	4,015 —	960 —	15,753 30
Stadsfullmäktige	666 67	—	—	666 67
Drätselkammaren	6,806 66	3,923 75	840 —	11,570 41
Hamnstyrelsen	3,300 —	1,825 —	960 —	6,085 —
Belysningsverket	6,363 32	2,555 —	1,080 —	9,998 32
Vattenverket	1,000 —	730 —	210 —	1,940 —
Fattigvårdsstyrelsen	3,966 47	4,745 —	1,260 —	9,971 47
Hälsovårdsnämnden	5,233 32	5,036 25	240 —	10,509 57
Dispensärstyrelsen	945 99	821 25	—	1,767 24
Brandväsendet	1,202 50	4,653 75	3,180 —	9,036 25
Varmbadhuset	670 —	3,627 50	900 —	5,197 50
Polisverket	13,666 63	14,600 —	6,635 —	34,901 63
Diverse	4,000 —	2,098 75	1,140 —	7,237 75
	58,599 86	48,631 25	17,405 —	124,636 11
Pensionärer	5,367 62	4,800 —	—	10,167 62
	63,967 48	53,431 25	17,405 —	134,803 73
Härifrån afgår redan anvisade				50,750 —
			Kronor	84,053 73

Till Magistraten i Karlstad.

För någon tid sedan gjorde polispersonalen härstüdes, med frångående av en tidigare ingiven begäran, tillsammans med övriga i stadens tjänst anställda lönefunktionärer framställning om, att stadsfullmäktige ville åt oss bevilja ett kristids-tillägg att utgå från och med den 1 januari innevarande år enligt samma grunder som det av Riksdagen åt statens löntagare beviljade kristidstillägget, nämligen med dels en grundplåt av 365 kronor per befattningshavare och år samt dels 33 $\frac{1}{3}$ procent å lönen och dels med familjetillägg, vilken begäran av doktor P. Clarholm framförts hos stadsfullmäktige som egen motion.

Enligt vad nu kommit till vår kännedom, har emellertid den av stadsfullmäktige tillsatta avtalsnämnden föreslagit att från grundplåten, 365 kronor, skulle avräknas den löneförbättring av 300 kronor per år som genom stadsfullmäktiges

beslut den 20 september 1917 beviljades åt oss. Detta förslag, som ju är egnat att fullständigt förfuska hela den ifrågasatta dyrtidshjälpen, kan icke annat än väcka förvåning. I andra städer såsom till exempel Stockholm, Göteborg och Malmö, där nyligen en avsevärt löneroglering än här vidtagits för nyssnämnda städerna utgör ökningen av grundlönen icke mindre än respektive 400 och 500 kronor per år, har man icke ansett sig kunna eller böra avdraga löneförhöjningen från dyrtidstillägget, utan har där såväl grundplåten som det procentuella tillägget och familjetillägget beviljats i överensstämmelse med det nyss anförda, åt statens löntagare beviljade dyrtidstillägget.

På grund av vad ovan anförts och det torde vara ostridligt att den löneroglering som förut åt oss beviljats icke på långt när motsvarade det behov av ökade inkomster, som den rådande dyrtiden redan vid tiden för sagda löneförbättrings beviljande medfört, samt med hänvisning till vad i våra föregående skrivelser med begäran om dyrtidstillägg anförts och vad som i övrigt torde vara allmänt känt och erkänt om nödvändigheten av snar och kraftig hjälp, för att löntagarna icke skola gå fullständig ekonomisk undergång till mötes på grund av penningens, i synnerhet å senaste tiden våldsamt minskade köpkraft, få undertecknade å poliskårens vägnar härmed vördsamt anhålla, att magistraten ville vidtaga alla de åtgärder som kunna vidtagas för att fästa vederbörandes uppmärksamhet på ifrågavarande angelägenhet och förmå dem att bevilja dyrtidstillägg i lägst den utsträckning som beviljats åt statens löntagare, eller med grundplåt, procentuellt tillägg och familjetillägg å de löneförmåner, som vi vid 1917 års slut tillgodonjoto.

Karlstad den 3 juni 1918.

G. A. Möller.

Ragn. Lundqvist.

Aug. Stålfors.

J. E. I. Bergdahl.

A. Y. Nilsson.

Överlämnas till drätselkammaren med anhållan, att vid frågans avgörande härå fästes vederbörligt avseende.

Karlstads rådhus den 3 juni 1918.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 3 juni 1918.*

§ 12.

Uppå särskilda remisser från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över dels en av representanter för olika tjänstemannagrupper av hr P.

Clarholm som motion upptagen framställning om ökat kristidstillägg för år 1918 och dels magistratens framställning om ökat kristidstillägg för år 1918 åt polisverkets personal.

Därjämte hade till drätselkammaren inkommit framställningar av dels exekutionsvaktmästarna om ökat kristidstillägg och dels f. d. arbetsförmannen Carl Johansson om ökning av honom tillerkänt pensionstillägg.

Samtliga dessa framställningar hade av drätselkammaren remitterats till den av drätselkammaren, hamnstyrelsen samt vattenlednings- och belysningsstyrelsen tillsatta särskilda kommittén för behandling av frågor rörande arbetsavtal m. m. för stadens arbetare m. fl. och hade nu från kommittén inkommit här bifogade yttrande jämte förslag till bestämmelser rörande kristidstillägg och kristidshjälp åt befattningshavare och f. d. befattningshavare i Karlstads stads tjänst med undantag av lärare och lärarinnor vid stadens folk- och småskolor och elementarläroverk för flickor samt de befattningshavare, som genom stadsfullmäktiges beslut den 18 april innevarande år tillerkänts ökat kristidstillägg.

Därjämte hade från magistraten inkommit en framställning från polispersonalen, att ej, såsom kommitterade föreslagit, avdrag måtte göras för den löneförbättring av 300 kronor, som genom stadsfullmäktiges beslut den 20 september 1917 beviljats polispersonalen, utan att kristidstillägget måtte beviljas å de löneförmåner, som de vid 1917 års slut åtnjoto.

Drätselkammaren genomgick nu kommitterades förslag § efter §, därvid vid behandling av § 19 polispersonalens ovannämnda framställning togs i övervägande. Då emellertid drätselkammaren ansåg, att det av stadsfullmäktige den 20 september 1917 åt polispersonalen för åren 1917 och 1918 beviljade lönetillägget utgjorde en tillfällig löneförbättring på grund av dyrtiden, och då ett bifall till polispersonalens framställning skulle medföra, att samma förmån måste medgivas även övriga befattningshavare, som erhållit tillfälligt lönetillägg, vilket komme att medföra betydligt ökade kostnader, fann sig drätselkammaren ej kunna tillmötesgå polispersonalens framställning. För övrigt bleve polispersonalens löner med de av kommitterade nu föreslagna kristidstillägg och kristidshjälp ökade med följande procent i förhållande till de löner, som utgingo 1914, nämligen för

	lägst	procent	högst	procent
poliskommissarie				53,7
överkonstapel	»	71,6	»	81,7
detektivkonstapel				74,1
konstapel med 4 ålderstillägg	»	72,9	»	88,7
» » 3 »	»	62,3	»	78,1
» » 2 »	»	68,3	»	78,6
» » 1 »	»	57,8	»	71,4
» utan »	»	57,7	»	77,7
extra konstapel	»	89,8	»	100 —
distriktkonstapel				100 —

Mot kommitterades förslag fann drätselkammaren intet att anmärka. Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna kommitterades förslag till bestämmelser rörande kristidstillägg och kristidshjälp åt befattningshavare och f. d. befattningshavare i Karlstads stads tjänst med undantag av lärare och lärarinnor vid stadens folk- och småskolor och elementarläroverk för flickor samt de befattningshavare, som genom stadsfullmäktiges beslut den 18 april innevarande år tillerkänts ökat kristidstillägg, att gälla från och med den 1 januari 1918 tillsvidare,

samt att stadsfullmäktige för bestridande av merkostnaden för den föreslagna ökningen av kristidstillägget och kristidshjälp måtte för innevarande år bevilja ett förslagsanslag av 84,053 kronor 75 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 18 juni 1918.

§ 95.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över till fullmäktige inkomna framställningar angående ökat kristidstillägg dels från representanter för olika tjänstemannagrupper inom staden, dels från magistraten beträffande polisverkets personal, dels från exekutionsvaktmästarne, dels ock från f. d. arbetsförmannen Carl Johansson.

Häröver hade drätselkammaren, efter hörande av den av kammaren m. fl. delegationer tillsatta arbetsavtalskommittén, avgivit infortrat yttrande, och beslöt utskottet att, med instämmande till alla delar i vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna arbetsavtalskommitténs förslag till bestämmelser rörande kristidstillägg och kristidshjälp åt befattningshavare och f. d. befattningshavare i Karlstads stads tjänst med undantag av lärare och lärarinnor vid stadens folk- och småskolor och elementarläroverk för flickor samt de befattningshavare, som genom stadsfullmäktiges beslut den 18 april innevarande år tillerkänts ökat kristidstillägg, att gälla från och med den 1 januari 1918 tillsvidare,

samt att stadsfullmäktige för bestridande av merkostnaden för den föreslagna ökningen av kristidstillägg och kristidshjälp måtte för innevarande år bevilja ett förslagsanslag av 84,053 kronor 75 öre allt, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst ultiaxering.

Mot detta utskottets beslut anmälde Herr Ordföranden sin reservation under uttalande av, att enligt hans åsikt polisverkets personal borde tillerkännas kristidstillägg i enlighet med vad för statens befattningshavare vore bestämt.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Flickskolestyrelsens framställning om ökat kristidstillägg åt skolans samtliga lärarinnor från och med 1918 års början.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till medföljande bilagor, A. och B., får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor vördsamt anhålla, att stadsfullmäktige ville för år 1918 bevilja, dels åt alla skolans lärarinnor med full tjänstgöring en s. k. grundplåt å 365 kronor, dels åt alla dess lärarinnor utan undantag en så stor ökning av det förut för år 1918 av stadsfullmäktige beviljade extra löne- och kristidstillägget, att det, den s. k. grundplåten oberäknad, för var och en av dessa kommer att uppgå till $\frac{1}{3}$ (= 33 $\frac{1}{3}$ %) av de löneförmåner, av vilka hon vid slutet av år 1917 varit resp. skulle hava varit i åtnjutande, samt dessutom åt de tvenne svagt avlönade småskolelärarinnorna ytterligare ett extra tillägg, så stort, att varderas löneförmåner, ordinarie lön, grundplåt, procentuellt tillägg och extra tillägg sammantagna, komma att uppgå till åtminstone 2,000 kronor. Beträffande förslag till delning av grundplåt och tillägg mellan olika innehavare av samma plats hänvisas till Bil. A. Merkostnaden för det hela skulle enligt gjorda beräkningar uppgå till en summa av kr. 11,466:73, såsom Bil. B. utvisar.

Karlstad den 15 maj 1918.

Å styrelsens vägnar:
MAURITZ TISELL.

Nils Bure.

Bil. A.

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 15 maj 1918.

§ 4.

Till styrelsen hade inkommit en skrivelse av följande lydelse.

Till styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor. Under trycket av den allt mera pressande dyrtiden hava de högre flickskolornas lärarinuor, som äro i lönehänseende bland de svagast ställda av kårer med motsvarande utbildning och ansvar, sökt att motionsvägen redan för innevarande år erhålla någon ytterligare löneförbättring från statens sida, men hava jämte andra, som icke äro statens tjänstemän, hänvisats till kommunernas omsorg i denna fråga. Då statstjänstemännen erhållit ett dyrtidstillägg av $33\frac{1}{3}$ % för år 1918 på sina löner för 1918 jämte en s. k. grundplåt å 365 kronor, synes det oss icke obilligt att till stadsfullmäktige göra hemställan om motsvarande dyrtidstillägg för samtliga anställda vid härvarande elementarläroverk för flickor, så mycket mera som det är oss bekant, att liknande framställning även från annat håll kommer att ske.

Undertecknade anhålla därför vördsamt, att styrelsen ville hos stadsfullmäktige hemställa om beviljande av ett dyrtidstillägg från den 1 januari 1918 av $33\frac{1}{3}$ % av den lön, som under år 1917 till envar av oss eller innehavare av motsvarande plats utgått, jämte en s. k. grundplåt å 365 kronor.

<i>Anna Danielsson.</i>	<i>Matilda Rosendal.</i>
<i>Bertha Ohlsson-Wegelius.</i>	<i>Sigrid Ohlsson-Wegelius.</i>
<i>Ebba von Wachenfeldt.</i>	<i>Maria Torsell.</i>
<i>Astrid Olsson.</i>	<i>Signe Ungman.</i>
<i>Ingrid Persson.</i>	<i>Bertha Nilsson-Wegner.</i>
<i>Sofia Geijer.</i>	<i>Karin Pettersson.</i>
<i>Ester Forsgren.</i>	<i>Hedvig Heimdahl.</i>
<i>Gerda Lindblom.</i>	<i>Sophie Wendt.</i>
<i>Ebba Kaijser.</i>	<i>Inez Lundholm.</i>
	<i>Greta Lindgren.</i>
	<i>Brita Rundqvist.</i>

Styrelsen tog skrivelsen i övervägande och fann den däri framställda begäran under nuvarande svåra förhållanden synnerligen behjärtansvärd samt beslöt på grund därav ingå till stadsfullmäktige med en vördsamt anhållan, att de ville för år 1918 bevilja, dels åt alla lärarinnor med full tjänstgöring en s. k. grundplåt å 365 kr., dels åt varje lärarinna utan undantag en så stor ökning av det förut för år 1918 av stadsfullmäktige beviljade extra löne- och kristidstillägget, att det,

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med den av Drätselkammaren, Hamnstyrelsen och Belysningsstyrelsen tillsatta särskilda kommittén för behandling av frågorna rörande arbetsavtal m. m. för stadens arbetare m. fl. den 7 juni 1918.

§ 2.

Uppå remiss från drätselkammaren hade kommitterade att avgiva yttrande över en av styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor gjord framställning om ökat kristidstillägg åt skolans samtliga lärarinnor från och med innevarande års början.

Efter föredragning härav beslöto kommitterade tillstyrka, att samtliga lärarinnor vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor tilldelas kristidstillägg i enlighet med av kommitterade den 30 maj innevarande år föreslagna bestämmelser rörande kristidstillägget åt stadens övriga befattningshavare.

Beträffande framställningen om ett ytterligare extra tillägg åt de tvenne svagt avlönade småskolelärarinnorna ansågo kommitterade, att styrelsen lämpligast borde kunna bedöma denna fråga, och hade kommitterade därför ej anledning till annat än att tillstyrka den gjorda framställning.

Som ovan.

In fidem:
H. WESTLIN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 juni 1918.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning om ökat kristidstillägg åt skolans samtliga lärarinnor från och med innevarande års början.

Sedan drätselkammaren remitterat ärendet till den tillsatta kommittén för behandling av frågor rörande arbetsavtal m. m. för stadens arbetare m. fl., hade nu denna kommitté tillstyrkt, att ifrågavarande befattningshavare måtte tilldelas kristidstillägg i enlighet med av kommitterade den 30 sistlidne maj föreslagna bestämmelser rörande kristidstillägg åt stadens övriga befattningshavare samt jämväl tillstyrkt styrelsens framställning om ett ytterligare extra tillägg åt de tvenne svagt avlönade småskollärarinnorna.

Då stadsfullmäktige den 20 december 1917 beviljade kristidstillägg åt lärarinnorna vid flickskolan, hade kostnaderna därför beräknats till 6,170 kronor. Den merkostnad, som följde av de av kommitterade föreslagna bestämmelserna, utgjorde 11,466 kronor 73 öre.

Som drätselkammaren ej fann något att anmärka mot vad kommitterade föreslagit, beslöt kammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja samtliga lärarinnor vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor kristidstillägg i enlighet med av kommitterade den 30 sistlidne maj föreslagna och av drätselkammaren den 3 innevarande juni tillstyrkta bestämmelser rörande kristidstillägg åt stadens övriga befattningshavare samt dessutom åt de tvenne svagt avlönade småskollärarynnorna ett ytterligare extra kristidstillägg, så att deras löneförmåner komma att uppgå till 2,000 kronor,

samt att stadsfullmäktige för bestridande av merkostnaden för den föreslagna ökningen av kristidstillägg för läroverkets lärarinnor måtte för innevarande år bevilja ett förslagsanslag av 11,466 kronor 73 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 18 juni 1918.*

§ 96.

Sedan flickskolestyrelsen till stadsfullmäktige inkommit med framställning om ökat kristidstillägg åt skolans samtliga lärarinnor från och med 1918 års början, hade drätselkammaren, efter hörande av den av kammaren m. fl. tillsatta arbetsavtalskommittén, avgivit infortrat yttrande i ärendet.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet att, med instämmande i vad kammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja samtliga lärarinnor vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor kristidstillägg i enlighet med av arbetsavtalskommittén den 30 sistlidne maj föreslagna och av drätselkammaren den 3 innevarande juni tillstyrkta bestämmelser rörande kristidstillägg åt stadens övriga befattningshavare samt dessutom åt de tvenne svagt avlönade småskollärarynnorna ett ytterligare extra kristidstillägg, så att deras löneförmåner komma att uppgå till 2,000 kronor,

samt att stadsfullmäktige för bistridande av merkostnaden för den föreslagna ökningen av kristidstillägg för läroverkets lärarinnor måtte för innevarande år bevilja ett förslagsanslag av 11,466 kronor 73 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Stadsfiskalen Albert Nelsons av magistraten överlämnade framställning
angående kristidstillägg jämväl å hans från staten utgående
avlöning m. m.**

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Stadsfiskalens bilagda framställning dels angående kristidstillägg jämväl å hans från staten utgående avlöning dels om åtnjutande redan från den 1 januari 1918 av andra ålderstillägget får Magistraten överlämna och till bifall förorda.

Karlstads rådhus den 12 mars 1918.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 20 december 1917 blev jag i likhet med övriga stadens befattningshavare tillerkänd kristidstillägg med 20 % av löneinkomsterna räknat från och med den 1 juli samma år. I den tablå, som av vederbörande för sådant ändamål uppgjorts, har mina löneinkomster upptagits till 3,500 kronor. Detta är ock den avlöning jag från staden åtnjuter, men dessutom uppbär jag av statsverket 850 kronor för år, vilket belopp av stadsfullmäktige tagits i beräkning vid lönens bestämmande. Det synes mig därför rättvist att berörda tillägg beräknas även å sistnämnda belopp; och vågar jag som stöd därför åberopa stadsfullmäktiges beslut rörande kristidstillägg till Andre rådmannen.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag vördsamt anhålla, att Magistraten ville hos stadsfullmäktige utverka, att jag tillerkännes kristidstillägg å hela den avlöning, jag såsom stadefiskal åtnjuter.

Därjämte får jag, under framhållande att jag den 1 januari 1918 i mer än tio år som ordinarie innehafvare stadsfiskalsbefattningen, samt då avlöningen därför fortfarande är avsevärt lägre, än i ett flertal jämställda och mindre städer, lika vördsamt anhålla, att Magistraten ville hos stadsfullmäktige göra framställning därom, att det mig enligt stadsfullmäktiges beslut den 16 november 1916 tillerkända andra ålderstillägg å 300 kronor måtte utbetalas från och med innevarande år Karlstad den 6 mars 1918.

ALBERT NELSON.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med den av Drätselkammaren, Hamnstyrelsen och Belysningsstyrelsen tillsatta särskilda kommittén för behandling av frågorna rörande arbetsavtal m. m. för stadens arbetare m. fl. den 30 maj 1918.

§ 3.

Uppå remiss från Drätselkammaren hade kommitterade att avgiva yttrande över en av Stadsfiskalen A. Nelson gjord anhållan, att dels erhålla kristidstillägg å från statsverket utgående avlöningsförmåner, 860: — kronor, och dels att ett Nelson tillerkänt ålderstillägg redan måtte utbetalas från innevarande års början.

Efter föredragning härav beslöto kommitterade att avstyrka den gjorda framställningen, i vad densamma avsåg kristidstillägg å från statsverket utgående löne medel.

Som ovan.

In fidem:

H. WESTLIN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 juni 1918.

§ 15.

Magistraten hade till stadsfullmäktige överlämnat och till bifall förordad en framställning av stadsfiskalen Albert Nelson dels angående kristidstillägg jämväl å hans från staten utgående avlöning och dels om åtnjutande redan från den 1 januari 1918 av andra ålderstillägget.

Drättselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, hade remiterat ärendet till kommittén för behandling av frågor rörande arbetsavtal m. m. för stadens arbetare m. fl.; och hade nu denna kommitté avstyrkt framställningen, i vad densamma avsåg kristidstillägg å från statsverket utgående löne-medel.

Drättselkammaren instämde i vad kommittén anført, och då stadsfullmäktige den 16 november 1916 beslutat, att stadsfiskalen skulle äga uppbära andra ålders-tillägget från och med den 1 januari 1922, beslöt drättselkammaren avstyrka framställningen jämväl i denna del.

Drättselkammaren beslöt sålunda hemställa,
att stadsfiskalen Nelsons förevarande framställning icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Mot detta beslut reserverade sig herr Noréus, som ville tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERIJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 18 juni 1918.*

§ 97.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över stadsfiskalen Albert Nelsons av magistraten till fullmäktige överlämnade framställning angående kristidstillägg jämväl å hans från staten utgående avlöning ävensom om åtnjutande redan från den 1 januari 1918 av andra ålderstillägget.

I häröver avgivet utlåtande hade drättselkammaren efter hörande av den av kammaren m. fl. tillsatta arbetsavtalskommittén, avstyrkt bifall till framställningen i dess helhet.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som ansåg att stadsfiskalen borde i likhet med exempelvis folkskolans lärarepersonal, åtnjuta kristidstillägg även å från statsmedel utgående andel av lönen, men som i fråga om ålders-tillägget biträdde vad drättselkammaren anført, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med avslag å framställningen i vad den avser rätt för stadsfiskalen Nelson att redan från och med innevarande år åtnjuta andra ålderstillägget, berättiga Nelson att uppbära kristids-tillägg jämväl å hans från statsverket utgående avlöning ävensom be-

stämma, att härför erforderligt belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens framställning angående bidrag från staden till de ogifta konstaplarnes och de extra konstaplarnes vid poliskåren mathållning, m. m.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den 17 sistlidne april mottog Magistraten närlagda skrivelse från de ogifta poliskonstaplarna vid kåren angående deras matfråga och stadsfiskalens däröver avgivna yttrande.

Efter underhandlingar med innehavarinnan av Café Gösta Berling ordnades saken så, att hon åtog sig mathållningen för maj månad mot en tilläggsavgift av 50 öre per man och dag utöver de kr. 2,50, som konstaplarna själva betalade. I dagarne har avtalet förnyats för juni månad med en till 1 krona ökad tilläggsavgift.

Magistraten hemställer nu *dels* att stadsfullmäktige ville åtaga sig betalningen av berörda tilläggsavgifter, *dels* att stadsfullmäktige ville uppdraga åt lämplig myndighet att tills vidare på bästa görliga sätt ordna de ogifta konstaplarnes matfråga.

Karlstad rådhus den 27 maj 1918.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

Härmed får jag vördsamt överlämna bilagda skrivelse från ogifta konstaplar och extra konstaplar vid poliskåren med hemställan, att Magistraten ville vidtaga möjliga åtgärder i begärt avseende, Därest ej på ett eller annat sätt tillgång till mat till skäligt pris kan beredas den extra polispersonalen, finnes naturligtvis icke annan utväg, än att ofördröjligen öka avlöningen till erforderlig storlek, ty att riskera polisstyrkans minskning genom tjänstledighet eller vakanser kan ju icke komma ifråga.

Karlstad den 17 april 1918.

ALBERT NELSON.

Till Herr Stadsfiskalen i Karlstad.

Sedan undertecknade, ogifta konstaplar vid härvarande poliskår, jämte samtliga övriga spisgäster å pensionat «Gösta Berling» blivit från och med den 1 nästkommande maj uppsagda från spisning därstädes, och då övriga matserveringar numera icke mottaga nya spisgäster, hava vi kommit i det läget, att vi inom kort icke kunna erhålla måltidsinackordering. Den enda därefter återstående möjligheten att erhålla mat, vore således att å hotellen intaga enskilda måltider, vilket dock av ekonomiska skäl icke låter sig göra.

På grund av vad ovan anförts, få vi härmed vördsamt anhålla, att Herr Stadsfiskalen ville träda i författning därom, att staden, i likhet med vad som lär planeras av en del andra arbetsgivare härstädes, vidtager åtgärder för att på ett eller annat sätt tillhandahålla mat.

För den händelse att någon åtgärd i sådant syfte icke bliver vidtagen, få vi hemställa att Herr Stadsfiskalen ville tillstyrka att vi med bibehållen lön erhålla tjänstledighet för att från och med den 15 nästkommande maj och intill dess att möjlighet att till skäligt pris erhålla mat åter förefinnes, vistas i våra respektive hem eller å andra orter, där livsmedel möjligen kunna erhållas.

Karlstad den 16 april 1918.

Axel L. Rask.

Erik Svärd.

Ivar Carlsson.

J. E. L. Bergdahl.

D. J. Båge.

F. Jönsson.

Arvid Jansson.

Einar Asker.

Gust. Dahlin.

A. Johannesson.

Thure Steijnick.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 3 juni 1918.*

§ 3.

Magistraten hade i fråga om de ogifta poliskonstaplarnas matfråga hos stadsfullmäktige hemställt, att, sedan innehavarinnan av Café Gösta Berling efter underhandlingar åtagit sig mathållningen för maj månad mot en tilläggsavgift av 50 öre per man och dag utöver de kr. 2: 50, som konstaplarna själva betalade, och för juni månad med en till 1 krona ökad tilläggsavgift, stadsfullmäktigo måtte åtaga sig betalningen av berörda tilläggsavgifter samt uppdraga åt lämplig myndighet att tillse vidare på bästa görliga sätt ordna de ogifta konstaplarnas matfråga; och hade drätselkammaren uppå remiss att yttra sig i ärendet.

Då drätselkammaren ansåg, att konstaplarna med det ökade kristidstillägg, som av drätselkammaren förut denna dag tillstyrkts att utgå från den 1 januari 1918, erhållit ersättning för dyrtiden och därför själva borde bekosta den högre avgiften för maten, beslöt drätselkammaren avstyrka, att stadsfullmäktige åtogo sig betalningen av berörda tilläggsavgifter. Däremot beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren och livsmedelsnämnden att tillsvidare på bästa sätt söka ordna de ogifta konstaplarnas matfråga.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 18 juni 1918.*

§ 98.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av magistraten hos fullmäktige gjord framställning angående bidrag från staden till de ogifta konstaplarnes vid poliskåren mathållning; och beslöt utskottet, med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet anfört, hemställa, att stadsfullmäktige måtte, med avslag å framställningen i vad densamma avser betalning av tilläggsavgifter för mathållning åt konstaplarna under maj och juni månader, uppdraga åt drätselkammaren och livsmedelsnämnden att tillsvidare på lämpligaste sätt söka ordna de ogifta konstaplarnes matfråga.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Folkskolestyrelsens framställning om ökat krigstidstillägg åt samtliga vid stadens folk- och småskolor anställda lärare och lärarinnor från och med 1918 års början.

Utdrag av protokoll vid sammanträde med Karlstads Folkskolestyrelse den 14 maj 1918.

§ 39.

Följande skrivelse hade inkommit:

«Till Karlstads Folkskolestyrelse.

Under den tid, som förflutit, sedan stadsfullmäktige beviljade krigstidstillägg åt stadens befattningshavare, har den sedan länge pågående prisstegringen oavbrutet ökat levnadsomkostnaderna och på sista tiden stegrat dessa i oanad grad. Löntagare av alla grader men särskilt befattningshavare i lägre tjänstemannaställning hava härigenom kommit i ett ekonomiskt läge, som för många blivit högst bekymmersamt.

De löneförbättringar, som tidigare beviljats, hava därför visat sig otillräckliga, varför också på senaste tiden framställningar blivit gjorda om ökade krigstidstillägg för innevarande år. Staten har för sina befattningshavare för ej så länge sedan beviljat sådant tillägg och jämväl i flera städer ha beslut fattats om ökade tillägg åt tjänstemän och betjante för innevarands år.

Lärarepersonalen vid folk- och småskolor har däremot icke erhållit något krigstidstillägg från staten, som ju till en del bidrager till lärarelönerna, och har heller intet att vänta därifrån. Ingen framställning är nämligen härom gjord i riksdagen utan har det under förhandlingarna angående de till statens befattningshavare beviljade tilläggen fastmer framhållits, att det må åligga kommunerna att i detta hänseende ordna för dessa sina befattningshavare i likhet med för övriga kommunanställda tjänstemän.

Lärarepersonalen har därför för erhållande av dylikt krigstidstillägg endast att hänvända sig till respektive kommuner. Sådant tillägg torde, såsom redan bestämts i några städer, böra utgå efter samma principer, som av staten fastställts angående krigstidstillägg och krigstidshjälp åt i statens tjänst anställda befattningshavare.

Enligt dessa principer utgår dyrtidstillägget dels med s. k. grundplåt av 365 kronor för år, dels med en tredjedel av samtliga kontanta löneförmåner för innevarande år och dels med krigstidshjälp. Dylik grundplåt och procentuellt lönetillägg hava alla statstjänstemän erhållit, *oavsett* om de under 1917 eller 1918 erhållit tillfällig eller mera varaktig löneförbättring eller ej.

Vad först *grundplåten* beträffar, har sådan bestämts för samtliga övriga genom statsmedel avlönade lärarekårer inom landet, vilka i likhet med folkskolans lärare vänta på löne reglering. Den är även bestämd för sådana folkskollärare, som enbart avlönas av staten t. ex. lärare vid folkskoleseminariernas övningsskolor. Framställning om samma grundplåt lär även vara gjord av härvarande stadsanställda befattningshavare. Det torde därför också få anses billigt att jämväl samtliga medlemmar av folkskolans lärarekår erhålla sådan grundplåt. De skola eljest helt säkert bliva de enda av stadens befattningshavare, som komma att gå miste om denna.

Vad det *procentuella tillägget* angår, skall detta för statsanställda lärare utgå med en tredjedel av deras löneförmåner för innevarande år. Lärarekåren vill dock, i likhet med samhällets befattningshavare i övrigt, endast framställa om ett lika stort procentuellt tillägg på de vid 1917 års slut utgående löneförmånerna.

Såsom en hjälp att bära svåraste dyrtidsbekymren beviljade visserligen stadsfullmäktige sistlidne 20 december dels en förhöjning av ersättningen för bostad och vedbrand och dels dessutom för vissa av de lägst avlönade kategorierna inom kåren ett dyrtidstillägg för år 1918. Av förut angivna orsaker är dock denna hjälp redan nu otillräcklig, varför en utökning till en tredjedel av våra löneförmåner vid 1917 års slut jämväl måste anses nödvändig.

Nedanstående tablåer framställa: dels lärarekårens löneförmåner vid 1917 års slut (tablå I), dels de av stadsfullmäktige redan beslutade tilläggen för innevarande år (tablå II) och dels slutligen den ökning i tilläggen, som begäres för innevarande år (tablå III).

Tablå I.

Folkskollärarekårens löner vid 1917 års slut, kommunens för samma år beviljade dyrtidstillägg undantaget.

Befattningshavare	Totallönen 1917		Härav från		
			Staten		kommunen
	ogift	gift m. b.	ogift	gift m. b.	
E. o. folkskollärare.....	1,400	—	810	—	590
Folkskollärare, 1 lönegr.....	1,950	2,050	960	1,060	990
» 2 »	2,150	2,250	1,110	1,210	1,040
» 3 »	2,450	2,550	1,260	1,360	1,190
» 4 »	2,850	2,950	1,410	1,510	1,440
E. o. folkskollärrinna	1,200	—	810	—	390
Folkskollärrinna 1 lönegr.....	1,650	—	960	—	690
» 2 »	1,750	—	1,060	—	690
» 3 »	1,900	—	1,160	—	740
» 4 »	2,050	—	1,260	—	790
Småskollärrinna 1 »	1,080	—	530	—	550
» 2 »	1,180	—	590	—	590
» 3 »	1,330	—	650	—	680
» 4 »	1,480	—	710	—	770
Slöjdlärrinna 1 »	1,100	—	—	—	1,100
» 2 »	1,200	—	—	—	1,200
» 3 »	1,300	—	—	—	1,300
» 4 »	1,400	—	—	—	1,400
Skolkökslärrinna 1 »	1,200	—	—	—	1,200
» 2 »	1,300	—	—	—	1,300
» 3 »	1,400	—	—	—	1,400
» 4 »	1,500	—	—	—	1,500

Tablå II.

Av stadsfullmäktige för år 1918 redan beslutade tillägg åt folkskolans lärare och lärarinnor.

Befattningshavare	Höjn. av ersättn. för bostad o. vedbrand	Dyrtids- tillägg	Summa
Gift manlig folkskollärare	300	100	400
Övriga folkskollärare	300	—	300
Folkskollärrinna	300	—	300
Småskollärrinna	100	200	300
E. o. folkskollärare	100	200	300
E. o. folkskollärrinna	100	200	300
Slöjdlärrinna	100	200	300
Skolkökslärrinna	100	200	300

Tablå III.

Krigstidstillägg till folkskolans lärarekår, beräknat efter samma grunder, som fastställts eller föreslagits för andra stats- eller kommunanställda befattningshavare.

Befattningshavare	Tredjedelen av total-lönen 1917		Härav är gen. komm. tillägg för 1918 redan beviljat		Återstår för utfylln. t. $\frac{1}{3}$ av totallönen							
	ogift	gift m. b.	ogift	gift	ogift	gift						
E. o. folkskollärare.....	466	67	—	—	300	—	—	166	67	—	—	
Folkskollärare 1 lönegr.	650	—	683	33	300	—	400	—	350	—	283	33
» 2 »	716	67	750	—	300	—	400	—	416	67	350	—
» 3 «	816	67	850	—	300	—	400	—	516	67	450	—
» 4 »	950	—	983	33	300	—	400	—	650	—	583	33
E. o. folkskollärrinna.....	400	—	—	—	300	—	—	—	100	—	—	—
Folkskollärrinna 1 lönegr.	550	—	—	—	300	—	—	—	250	—	—	—
» 2 »	583	33	—	—	300	—	—	—	283	33	—	—
» 3 »	633	33	—	—	300	—	—	—	333	33	—	—
» 4 »	683	33	—	—	300	—	—	—	383	33	—	—
Småskollärrinna 1 »	360	—	—	—	300	—	—	—	60	—	—	—
» 2 »	393	33	—	—	300	—	—	—	93	33	—	—
» 3 »	443	33	—	—	300	—	—	—	143	33	—	—
» 4 »	493	33	—	—	300	—	—	—	193	33	—	—
Slöjdlärrinna 1 »	336	67	—	—	300	—	—	—	66	67	—	—
» 2 »	400	—	—	—	300	—	—	—	100	—	—	—
» 3 »	433	33	—	—	300	—	—	—	133	33	—	—
» 4 »	466	67	—	—	300	—	—	—	166	67	—	—
Skolkökslärrinna 1 »	400	—	—	—	300	—	—	—	100	—	—	—
» 2 »	433	33	—	—	300	—	—	—	133	33	—	—
» 3 »	466	67	—	—	300	—	—	—	166	67	—	—
» 4 »	500	—	—	—	300	—	—	—	200	—	—	—

Förutom ovannämnda tillägg har staten till sina lägst avlönade befattningshavare dessutom beviljat krigstidshjälp att utgå, dels för befattningshavares hustru eller husföreståndarinna och dels för barn under 15 år, och torde sådan krigstidshjälp jämväl enligt samma grunder anses vara av behovet påkallad för de lägst avlönade gifta befattningshavarna inom lärarekåren.

På grund av ovan anförda hemställes värdsamt,

att Folkskolestyrelsen hos stadsfullmäktige behagade anhålla om krigstidstillägg för vid härvarande folk- och småskolor anställda ordinarie och extra ordinarie folkskollärare och folkskollärrinnor, småskollärrinnor, handarbetslärrinnor och lärarinnor i huslig ekonomi att utgå från och med början av år 1918 med

1. s. k. grundplåt på 365 kronor för nu vid skolan anställda,
2. krigstidstillägg med en tredjedel av de vid 1917 års slut innehavda ordinarie löneförmånerna och
3. krigstidshjälp i enlighet med Kungl. kungörelsen av den 22 sistlidne mars månad angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under 1918 åt befattningshavare i statens tjänst.

Karlstad den 10 maj 1918.

Å lärarekårens vid Karlstads folk- och småskolor vägnar:

G. A. GUSTAFSON.	ERNST STRANDMAN.
DAVID KARLSTRÖM.	A. G. LINGREN.
MARIA SÖDERQUIST.	SARA SVENSON.

BETTAN PERSSON.»

Folkskolestyrelsen, som fann den i skrivelsen gjorda framställningen synnerligen behjärtansvärd, ville för sin del på det livligaste tillstyrka densamma.

I framställningen hade emellertid icke upptagits de båda vid folkskolan anställda gymnastiklärarna liksom icke heller en extra timplärlarinna i kvinnligt handarbete, vilka styrelsen även ansåg böra komma i åtnjutande av samma procentuella dyrtidstillägg av en tredjedel av deras löneförmåner men däremot icke av s. k. grundplåt.

Folkskolestyrelsen beslöt således hos stadsfullmäktige hemställa, att fullmäktige måtte besluta:

att bevilja samtliga vid folk- och småskolorna anställda ordinarie och extra ordinarie folkskollärare och folkskollärarinnor, småskollärarinnor, handarbetslärarinnor och lärarinnor i huslig ekonomi följande dyrtidstillägg att utgå från och med början av år 1918:

1. s. k. grundplåt på 365 kr. för nu vid skolan anställda;
2. krigstidstillägg med en tredjedel av de vid 1917 års slut innehavda ordinarie löneförmånerna och
3. krigstidshjälp i enlighet med bestämmelserna i Kungl. kungörelsen av den 22 sistlidne mars månad angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under 1918 åt befattningshavare i statens tjänst;

ävensom att bevilja gymnastikläraren och gymnastiklärarinnan samt timplärlarinnan i kvinnligt handarbete krigstidstillägg från och med 1 januari 1918 med en tredjedel av deras löneförmåner.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
AUG. BERGH.

Beräkning av nytillkommande utgifter, som de av folkskollärarekåren begärda ökade dyrtidstilläggen skulle medföra

I. *Procentuella dyrtidstillägg.*

1 e. o. folkskollärare			166: 67	
3 o. gifta d:o i 1 lönegraden			849: 99	
1 » » d:o 2 »			350: —	
3 » » d:o 3 »			1,350: —	
1 » ogift d:o 3 »			516: 67	
9 » gifta d:o 4 »			5,249: 97	
1 » ogift d:o 4 »			650: —	
2 e. o. folkskollärarinnor			200: —	
3 o. d:o 1 lönegraden			750: —	
4 » d:o 2 »			1,133: 32	
4 » d:o 3 »			1,333: 32	
7 » d:o 4 »			2,683: 31	
3 småskollärarinnor 1 »			180: —	
3 d:o 2 »			279: 99	
9 d:o 3 »			1,289: 97	
12 d:o 4 »			2,319: 96	
2 slöjdlärarinnor 1 »			133: 34	
2 d:o 3 »			266: 66	
1 d:o 4 »			166: 67	
1 skolkökslärarinna 1 »			100: —	
1 d:o 2 »			133: 33	
1 d:o 3 »			166: 67	
2 gymnastiklärare med 800 kr. lön			533: 33	20,803: 17

II. *Grundplåt å 365 kr.*

åt 74 befattningshavare .....

27,010: —

III. *Krigstidshjälp.*

8 hustrur å 60 kr.	480: —
3 » å 90 kr.	270: —
5 barn å 30 kr.	150: —
	900: —

Summa Kronor 48,713: 17

Karlstad den 14 maj 1918.

BROR A. LARSON.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med den av drätselkammaren, hamnstyrelsen och belysningsstyrelsen tillsatta särskilda kommittén för behandling af frågorna rörande arbetsaftal m. m. för stadens arbetare m. fl. den 7 juni 1918.

§ 1.

Uppå remiss från Drätselkammaren hade kommitterade att afgifva yttrande öfver en af folkskolestyrelsen gjord framställning om ökat kristidstillägg åt samtliga vid folk- och småskolorna anställda ordinarie och extra ordinarie folkskollärare och folkskollärarynnor, småskollärarynnor, handarbetslärarynnor, lärarynnor i huslig ekonomi, gymnastiklärarynnor och gymnastiklärarynnan samt timplärarynnan i kvinnligt handarbete.

Efter föredragning häraf beslöto kommitterade tillstyrka att samtliga ifrågasvarande befattningshavare tilldelas kristidstillägg och kristidshjälp i enlighet med af kommitterade den 30 maj d. å. föreslagna bestämmelser rörande kristidstillägg och kristidshjälp åt stadens öfriga befattningshavare.

På grund af hvad sålunda föreslagits skall den af folkskolestyrelsen uppgjorda kostnadsberäkningen, i vad densamma rör kostnaderna för kristidshjälp, ökas med 720 kronor.

Som ofvan

In fidem:
H. WESTLIN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 juni 1918.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande öfver folkskolestyrelsens framställning om ökat kristidstillägg åt samtliga vid stadens folk- och småskolor anställda lärare och lärarynnor från och med år 1918.

Sedan drätselkammaren remitterat ärendet till den tillsatta kommittén för behandling av frågor rörande arbetsavtal m. m. för stadens arbetare m. fl., hade nu denna kommitté tillstyrkt, att ifrågasvarande befattningshavare måtte tilldelas kristidstillägg och kristidshjälp i enlighet med af kommitterade den 30 sistlidne maj föreslagna bestämmelser rörande kristidstillägg och kristidshjälp åt stadens övriga befattningshavare.

Då stadsfullmäktige den 20 december 1917 beviljade kristidstillägg åt folkskollärarkåren, hade kostnaderna därför beräknats till 27,800 kronor för år. Den merkostnad, som följde av de av kommitterade föreslagna bestämmelserna, utgjorde 49,433 kronor 17 öre.

Som drätselkammaren ej fann något att anmärka mot kommittérades förslag, beslöt kammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja samtliga vid stadens folk- och småskolor anställda ordinarie och extra ordinarie folkskollärare och folkskollärarinnor, småskollärarinnor, handarbetslärarinnor, lärarinnor i huslig ekonomi, gymnastikläraren och gymnastiklärarinnan samt timlärarinnan i kvinnligt handarbete kristidstillägg och kristidshjälp i enlighet med av kommitterade den 30 sistlidne maj föreslagna och den 3 innevarande juni tillstyrkta bestämmelser rörande kristidstillägg och kristidshjälp åt stadens övriga befattningshavare,

samt att stadsfullmäktige för bestridaude av merkostnaden för den föreslagna ökningen av kristidstillägg och kristidshjälp för folkskollärarkåren måtte för innevarande år bevilja ett förslagsauslag av 49,433 kronor 17 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Mot detta beslut i vad det avsåg kristidshjälp reserverade sig herr Strömberg, som ansåg, att behovsprincipen därvid borde tillämpas i enlighet med bestämmelserna om kristidshjälp åt statens befattningshavare.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 18 juni 1918.

§ 99.

I till stadsfullmäktige ingiven framställning hade folkskolestyrelsen anhållit om ökat kristidstillägg åt samtliga vid stadens folk- och småskolor anställda lärare och lärarinnor från och med innevarande år.

Häröver hade drätselkammaren, efter hörande av den av kammaren m. fl. delegationer tillsatta arbetsavtalskommittén, avgivet infortrat utlåtande; och beslöt utskottet att, med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja samtliga vid stadens folk- och småskolor anställda ordinarie och extra ordinarie folkskollärare och folkskollärarinnor, småskollärarinnor, handarbetslärarinnor, lärarinnor i hus-

lig ekonomi, gymnastikläraren och gymnastiklärarinnan samt timlärarinnan i kvinnligt handarbete kristidstillägg och kristidshjälp i enlighet med av arbetsavtalskommittén den 30 sislidne maj föreslagna och av drätselkammaren den 3 innevarande juni tillstyrka bestämmelser rörande kristidstillägg och kristidshjälp åt stadens övriga befallningshavare,

samt att stadsfullmäktige för bestridande av merkostnaden för den föreslagna ökningen av kristidstillägg och kristidshjälp för folkskollärarkåren målte för innevarande år bevilja ett förslagsanslag av 49,343 kronor 17 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens resolutioner med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring över av Kungl. Maj:t och Kronan hos Konungens befallningshavande i länet anförda besvär över Kungl. Värmlands regemente dels för år 1914 och dels för år 1915 påförda kommunalutskylder till staden Karlstad för brandredskapens underhåll.

Resolution.

Översändas till magistraten i Karlstad, som anmodas att i detta ärende inhämta stadsfullmäktiges i Karlstad förklaring samt att därmed jämte eget yttrande i ärendet sedermera hit inkomma och därvid hit återställa remisshandlingarna.

Karlstad i landskanslet den 20 november 1915.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Överlämnas till stadsfullmäktige i Karlstad för förklarings avgivande.
Karlstads rådhus den 22 nov. 1915.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Såsom framgår i avskrift närslutna debetsedel, har Kungl. Maj:t och Kronan för Kungl. Värmlands regementets i staden Karlstad belägna byggnader påförts kommunalutskylder (avgift för brandredskapens underhåll) för år 1914 med 2,134 kronor 57 öre.

Enligt § 57 i Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 skola i stad för sådan fastighet, för vilken bevillning ej erlägges, stadsutskylder ej påföras. Till bevis att regementets kasernområde för 1914 upptagits i den bevillningsfria längden bifogas utdrag av samma längd.

Sedan jag fäst drätselkammaren i Karlstad uppmärksamhet härpå, tillsändes mig genom t. f. stadskamreraren R. Linderstam en tryckt publikation «Handlingar rörande kommunalutskylders utgörande i staden Karlstad efter år 1865». I dessa handlingar finnes intaget Kungl. Maj:ts nådiga brev den 24 maj 1877 till Konungens Befallningshavande angående kommunalutskyldernas utgörande i staden Karlstad, varav framgår, att sedan stadsfullmäktige i Karlstad antagit «Förslag till överenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad», däri stadgades i § 2 mom. 3, att av fast egendom, som icke utgjorde bevillning till staten, skulle erläggas 2 kronor för varje tusental kronor av taxeringsvärdet och för högre eller lägre belopp i förhållande därtill, så har Kungl. Maj:t, jämte det förslaget i övrigt fastställes, likväl föreskrivit, att stadgandet i § 2 därom, att för fast egendom, vilken icke utgjorde bevillning till staten, skulle erläggas viss årlig avgift, icke finge föranleda därtill, att utskyld till kommunen pålades de inom stadens område belägna, staten tillhörande fastigheter i vidsträcktare mån än som redan då lagligen ägde rum. Huru detta av Kungl. Maj:ts sålunda gjorda förbehåll skall tolkas, är icke utan vidare tydligt. Då Kungl. Maj:t föreskrivit, att kommunalutskylder icke finge påläggas staten tillhörande fastigheter i vidsträcktare mån än som redan lagligen ägde rum, torde man först böra undersöka vad härom innehålles i förut gällande «Förslag till likställighet i kommunala skyldigheter och rättigheter emellan samtliga medlemmar av Karlstads stadskommun», fastställt genom nådigt brev den 7 april 1865. Det befinner sig då, att häri frågan om statens kommunala skattskyldighet i staden Karlstad förbigås med tystnad. Vidare har jag fäst mig vid vad som innehålles i stadsfullmäktiges i Karlstad protokoll för den 19 december 1876, omhandlade frågan om förändrade grunder för den kommunala skattskyldigheten i staden, framför allt det stycke, som börjar med orden: «Beträffande kommunalbeskattningen av annan fastighet etc.» (överst å sid. 18 i «Handlingar etc.»). Detta uttalande synes mig böra tolkas så, att de bevillningsfria fastigheterna visserligen före fastställandet av den då gällande (d. v. s. 1865 års) s. k. likställighetsakt haft sig vissa onera ålagda, men att då samma fastigheter icke blivit in-

begripna i den s. k. likställighetsakten, efter fastställandet av denna några kommunalutskylder icke utgjorts för bevillningsfri fastighet. Hade så ej varit förhållandet, förefaller mig kommitténs resonemang och försök till bestämmande av den föreslagna avgiften för sistnämnda slag av fastighet svårt att förklara. Såsom stöd för den gjorda debiteringen har slutligen återopats ett utdrag ur «Debiterings- och Uppbördslängd för Carlstads stad år 1865», utvisande, att sistnämnda år landshövdingeresidenset och länsfängelset blivit inom staden påförda kommunalutskylder. Men bortsett från att denna längd tilläventyrs avser tiden, innan 1865 års s. k. likställighetsakt trätt i kraft, så innebär det företedda utdraget intet stöd för att staten skall deltaga i kostnaderna för just släckningsväsendet, varförutom det kan anmärkas, att den Kungl. Värmlands regemente påförda avgiften, även om man tar hänsyn till fastighetsvärdets stegring sedan år 1865, synes hög i förhållande till de avgifter, som sistnämnda år påförts omförmälda båda byggnader. Det kan även förtjäna framhållas, att t. f. stadskamreraren Linderstam uppgivit, att Statens Järnvägar icke erlägga någon avgift, motsvarande den nu avsedda. Detta synes egendomligt och torde erfordra sin förklaring.

Då 57 § i förordningen om kommunalstyrelse i stad uttryckligen frikallar staten för erläggande av kommunalutskylder i stad för inom stad belägen staten tillhörig fastighet, måste det äligga staden att visa, att enligt § 58 mom. 2 i samma förordning annat förhållande äger rum. Då detta icke kan sägas hava skett och då staden icke synes vilja godvilligt avstå från anspråket på utgörande från Kronans sida av meranämnda avgift för regementets kasernetablissemang, får jag med stöd av det bemyndigande, som innefattas i närslutna utdrag av Kungl. Arméförvaltningens fortifikationsdepartements protokoll för 1 innevarande september, härmed å Kungl. Maj:ts och Kronans väguar värdsamt yrka, att Konungens Befallningshavande måtte förklara Kronan icke vara pliktig att till staden Karlstad utgöra omhandlade avgift samt förty undanröja den i ärendet avsedda debiteringsåtgärden.

Därjämte får jag anhålla att bliva satt i tillfälle att med påminnelser bemöta vad som från statens sida i saken anföres.

Exemplar av ovan omförmälda «Handlingar» bifogas.

Stockholm den 7 september 1915.

För Kungl. Maj:ts och Kronan.

CARL KEIDING.

Ombudsman.

Afskrift. Utdrag ur debetsedel.

Debetsedel

över utskylder för kommunala och kyrkliga behov i Karlstad för år 1914.

Kungl. Värmlands regemente för byggnader.

Debet.

Avgift för brandredskapens underhåll 2,134:57
Drätselkammaren.

Rätt utdraget betygar:

C. A. ANDERSSON.

Regementsväbel.

Vidimeras ex officio:
AD. ALEXANDERSON.
Registrator.

Resolution.

Översändes till magistraten i Karlstad, som anmodas att i detta ärende inhämta stadsfullmäktiges här i staden förklaring samt att därmed samt med eget yttrande i ärendet sedermera hit inkomma och remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 4 april 1916.

På tjänstens vägnar:

GEORG SAMUELSON.

Överlämnas till stadsfullmäktige för förklarings avgivande.

Karlstads rådhus den 6 april 1916.

På Magistratens vägnar:

GUSTAF E. BERG.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Såsom framgår av närslutna utdrag av taxeringslängden över sådan staten m. fl. tillhörig fast egendom i staden Karlstad, för vilken bevilning enligt 5 § bevillningsförordningen icke erlägges, har den inom nämnda stad belägna delen av Kungl. Värmlands regementes kasernetablissemang för år 1915 åsatts taxeringsvärde såsom annan fastighet än jordbruksfastighet av 1,687,100 kronor. Enligt

debetsedel, som i dublett bifogas, har nu Kungl. Maj:t och Kronan för sagda år till staden påförts kommunalutskylder (avgift för brandredskapens underhåll) med 2,749 kronor 97 öre. Enligt vad jag har mig bekant grundar sig denna debitering å Kungl. Brevet den 24 maj 1877 angående kommunalutskyldernas fullgörande i staden Karlstad. Emellertid kan av skäl, som av mig närmare angivits i skrivelse till Konungens Befallningshavande den 7 september 1915 i ärende rörande ogillande av motsvarande debiteringsåtgärd för år 1914, berörda nådiga brev icke antagas vara å Kronan tillämpligt, i följd varav i stället den allmänna bestämmelsen i 57 § i Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 måste vara gällande och Kronan således icke kan vara pliktig att till staden utgöra några utskylder.

På grund av vad sålunda blivit anfört och under åberopande i övrigt av innehållet i berörda skrift den 7 september 1915 får jag med stöd av det bemyndigande, som innefattas i närslutna utdrag av Kungl. Arméförvaltningens fortifikationsdepartements protokoll för den 22 innevarande mars, härmed å Kungl. Maj:ts och Kronans vägnar vördsamt yrka, att Konungens Befallningshavande måtte förklara Kronan icke vara pliktig att till staden Karlstad utgöra ifrågakvarande utskylder för år 1915 samt förty undanrödja den i ärendet avsedda debiteringsåtgärden.

Därjämte får jag anhålla att bliva satt i tillfälle att med påminnelser bemöta vad som från stadens sida i saken anföres.

Stockholm den 31 mars 1916.

För Kungl. Maj:t och Kronan

CARL KEIDING.

Ombudsman.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 3 juni 1918.*

§ 17.

Uppå särskilda remisser från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande i anledning av magistratens resolutioner med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring över av Kungl. Maj:t och Kronan hos Konungens Befallningshavande i länet anförda besvär över Kungl. Värmlands regemente dels för år 1914 och dels för år 1915 påförda kommunalutskylder till staden för brandredskapens underhåll; och beslöt drätselkammaren anföra följande:

I underdånig skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 december 1829 hade Rikets Ständer, som funnit avgifterna för brandvaks- och eldsläckningsanstalternas underhåll vara av den beskaffenhet, att Kronans hus borde i dem deltaga, tillstyrkt, att städerna måtte berättigas, att för Kronans i dem befintliga fastigheter erhålla det bidrag till berörda kostnaders bestridande, som å desamma, efter fördelning av kostnaderna emellan samtliga egendomarna inom staden till en del därav, som icke av boställshavare begagnades och varför dessa själva borde bestrida avgifterna, kunde finnas belöpa, samt jämväl beslutat, att de härtill erforderliga medel måtte anvisas att av anslaget under riksstatens åttonde huvudtitel för Kronans hus och byggnader i landsorten utgå. Kungl. Maj:t, som ansåg fråga endast kunna vara om avgifter för de publika hus i städerna, som av ovannämnda statsanslag underhölles, och att avgifter ej kunde beviljas för sådana hus, som av ålder Kronan tillhört, anbefallande genom nådigt brev den 19 juni 1830 Kungl. Kammarkollegium att, beträffande de i senare tider för Kronans räkning egentligen till landshövdingeresidens inköpta privata hus och egendomar, låta undersöka och utreda, vad årliga kostnaderna till brandvaks- och eldsläckningsanstalter inom varje stad, där så beskaffat Kronans hus funnes, utgjorde i avseende på deltagandet däri för samma hus. Sedan Kungl. Kammarkollegium verkställt den anbefallda utredningen, hemställde Kungl. Kammarkollegium, att dessa avgifter, vilka enligt rikets ständers beslut borde utgå av statsanslaget för underhållet av kronans hus och byggnader i landsorterna, måtte i de årliga förslagen över landshövdingeresidenshusens underhållskostnad upptagas samt i sammanhang med det till Kungl. Maj:t för disposition av nämnda anslag i underdånighet avgivande generalsammandrag till beloppet årligen bestämmas. Genom nådigt brev den 25 augusti 1837 fann Kungl. Maj:t gott lämna nådigt bifall till vad kammarkollegium hemställt och föreslagit.

Vidare har Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 26 september 1865 medgivit, att avgift till stadens brandkassa finge utgå för länsfängelsebyggnaden i Karlstad. Däremot har Kungl. Maj:t enligt nådigt brev den 8 november 1872 funnit en av stadsfullmäktige gjord framställning om bidrag i kostnaderna för brandväsendet för statens järnvägars byggnader i Karlstad icke böra bifallas, detta på den grund, att staten ägde och underhölle i Karlstad, liksom vid andra stationer, brandredskap i fullgott skick och av en proportionsvis större kraft än andra husägares redskap, att en järnvägsstation med kraftig eldsläckningsmateriel och övat manskap snarare torde böra anses såsom en tillökning i en ortas förmåga att dämpa eldsvådor än som en anledning till ökade farhågor för dylika olyckor med därav följande behov av ökat brandredskap.

Med stöd av det av Rikets Ständer gjorda uttalandet och i enlighet med vad Kungl. Maj:t medgivit för landshövdingeresidenset och länsfängelset, hade av-

gift för brandväsendet även påförts Kungl. Värmlands regemente, sedan det blivit förlagt hit till staden, och hade någon klagan däremot under de föregående åren ej framställts.

På grund av det anförda och då någon anmärkning mot debiterings- och uppbördslängden ej blivit gjord på sätt i § 67 i Kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 stadgas, beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte såsom infordrad förklaring över de av Kungl. Maj:t och Kronan anförda besvären hemställa, att samma besvär måtte lämnas utan avseende.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 18 juni 1918.

§ 100.

Genom magistraten hade Konungens befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges förklaring över av Kungl. Maj:t och Kronan hos Konungens befallningshavande anförda särskilda besvär över Kungl. Värmlands regemente dels för år 1914 och dels för år 1915 påförda kommunalutskylder till staden Karlstad under titel: "avgift till brandredskapens underhåll".

I ärendet hade drätselkammaren uppå remiss avgivit infordrat utlåtande.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet föreslå,

att stadsfullmäktige måtte, under åberopande av den av drätselkammaren i ärendet förbragta utredningen hemställa, att Kungl. Maj:ts och Kronans förevarande besvärstalan måtte lämnas utan avseende.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Magistratens resolution med inforbrande av Stadsfullmäktiges yttrande över av Kungl. Telegrafverket hos Konungens Befallningshavande i länet gjord framställning i fråga om stadens rätt att påföra Telegrafverket utskylder för brandredskapens underhåll.

Resolution.

Översändes till magistraten i Karlstad, som anmodas att häröver inforbra stadsfullmäktiges här i staden yttrande samt därmed jämte eget utlåtande hit inkomma och remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 27 december 1916.

På tjänstens vägnar :
GEORG SAMUELSON.

Överlämnas till stadsfullmäktige för yttrande.

Karlstad den 29 December 1916.

Å Magistratens vägnar :
GUSTAF E. BERG.

Till Kungl. Maj:ts Befallningshavande i Värmlands län, Karlstad.

Kungl. Telegrafverket har från och med år 1910 för sina i Karlstad stad belägna fastigheter påförts kommunalutskylder under titel "avgift för brandredskapens underhåll" med belopp, som för år 1915 enligt bilagda debetsedel upptagits till 301 kronor 71 öre. Under åren 1911—1915 har avgiften i fråga utbetalts utan anmärkning från telegrafverkets sida. Mot utbetalning av sistberörda belopp har emellertid Kungl. Telegrafstyrelsens revisionsavdelning framställt anmärkning och har vederbörande redogörare i sin över anmärkningen avgivna förklaring framhållit, att enligt vad som framginge av Kungl. Maj:ts Befallningshavandes i Värmlands län utslag den 30 december 1911 — här bifogad i avskrift — på en av dåvarande ombudsmannen hos Kungl. Styrelsen, juris kandidaten Anders Hemming gjord framställning om restitution av vissa telegrafverket för år 1910 påförda utskylder, denne förklarar sig icke hava något att erinra mot stadens anspråk på avgift för eldsläckningsväsendet. Som Hemming emellertid avlidit samt trots noggranna efterforskningar några handlingar rörande denna sak icke kunnat återfinnas i Kungl. Styrelsens arkiv, och då de av staden till stöd för berörda

debitering åberopade, denna skrivelse bilagda "Handlingar rörande kommunalutskylders utgörande i staden Karlstad efter år 1865" icke i och för sig synas berättliga staden att i strid mot stadgandet i 57 § i Kommunallagarna och § 5 mom. a) i Bevillningsförordningen påföra telegrafverket dylika utskylder, har Kungl. Styrelsen härmed äran anhålla om Eder benägna medverkan för upplysningsvinande om gillig grund för stadens berörda åtgörande. Skrivelser i ärendet från stadskamreraren i Karlstad och telegrafkommissarien därstädes bifogas härjämte.

Stockholm den 18 december 1916.

På Kungl. Telegrafstyrelsens vägnar :

·HENRIK CARLSON.

Avskrift av avskrift.

Konungens Befallningshavande i Värmlands län utslag på en af ombudsmannen hos Kungl. Telegrafstyrelsen Anders Hemming gjord framställning om restitution af vissa Kungl. Telegrafverket för år 1910 påförda utskylder; Gifvet, Karlstad i landskansliet den 30 december 1911.

Med en den 29 juli 1911 hit inkommen skrift har sökanden öfverlämnat styrkta afskrifter af två å Kungl. Telegrafverket för fastigheter till 125,100 kronors taxeringsvärde inom Karlstads stad år 1910 utställda debetsedlar, upptagande, den ena dels bevillning med 62 kronor 55 öre, dels landstingsskatt med 31 kronor 28 öre, dels ock bidrag till skjutsentreprenaderna med 2 kronor 50 öre eller, jämte debetsedellösen 50 öre, tillhoppa 96 kronor 83 öre, och den andra utskylder för kommunala och kyrkliga behof ett sammanlagdt belopp af 750 kronor 60 öre, äfvensom, under åberopande att berörda utskylder blifvit erlagda, churu Kungl. Telegrafverket, som redan den 1 februari 1909 erhållit lagfart å ifrågavarande fastigheter, icke torde hafva haft skyldighet att gälda dessa utskylder, anhållit om Konungens Befallningshafvandes medverkan för restitution af meranämnda belopp.

Drätselkammaren i Karlstad, hvars förklaring öfver framställningen inforrats, har i anledning däraf anfört, att, som Kungl. Telegrafverket inköpt ifrågakomma fastigheter år 1908 och i mantalslängden för år 1910 antecknats såsom ägare af desamma, stadsutskylder för fastigheterna för nämnda år icke bort påföras i vidare

mån än — i likhet med statens andra fastigheter — afgift till eldsläckningsväsendet med, efter en utdebitering det året af en krona 33 öre för hvarje 1,000 kronors taxeringsvärde, 166 kronor 38 öre, och att drätselkammaren för den skull vore villig att till Kungl. Telegrafstyrelsen af det för kommunala och kyrkliga behof debiterade utskyldsbeloppet 750 kronor 60 öre återbära för högt erlagda 584 kronor 22 öre.

Uti afgifna påminnelser har sökanden förklarat sig icke hafva något att erinra mot drätselkammarens anspråk att för merberörda fastigheter för år 1910 utfä 166 kronor 38 öre.

Hvad handlingarna sålunda och i öfrigt innehålla har Konungens Befälningshafvande tagit i öfvervägande och meddelar i ärendet följande

Beslut.

Sökanden har icke visat, att den åtgärd, hvarigenom ifrågavarande fastigheter upptagits till allmän bevillning, blifvit i vederbörlig ordning undanröjd. Konungens Befälningshafvande finner för den skull frågan om restitution af det belopp, 96 kronor 83 öre, som enligt den ena af de af sökanden åberopade debetsedlarna utgifvits för fastigheterna, icke, i den ordning samma fråga nu blifvit väckt, föranleda till någon Länsstyrelsens åtgärd.

Däremot och då drätselkammaren i Karlstad förklarat sig villig att af de 750 kronor 60 öre, som för fastigheterna för år 1910 utgått till kommunala och kyrkliga behof i Karlstad, efter visst af sökanden godkändt afdrag återbetala där- efter återstående 584 kronor 22 öre, pröfvar Konungens Befälningshafvande skäligt på det sätt bifalla sökandens framställning i denna del, att Kungl. Telegrafverket berättligas af Karlstads stad återbekomma sistnämnda belopp.

Klagan öfver detta utslag må föras hos Kungl. Maj:t i dess Civildepartement genom besvär, som, vid talans förlust, skola ingifvas sist före klockan tolf å trettionde dagen från delfåendet; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagars längre besvärstid. Vid besvären skall fogas behörigen styrkt bevis, vid hvad tid klagandet fått del af utslaget. Det är klagande tillåtet att, under iakttagande för öfrigt af vederbörlig tid och ordning, på eget äfventyr, insända besvären i betaldt bref med allmänna posten.

Som ofvan.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:
H. CARLBERG.

Till Ombudsmannen i Kungl. Telegrafstyrelsen, Stockholm.

Stadskamrern i Karlstad har på min förfrågan om den i Eder skrivelse av den 29 november d. å. berörda utskylden "avgift för brandredskapens underhåll" meddelat, att staden grundar sin rätt till denna skatt på en i bifogade "Handl. rörande kommunalutskylders utgörande i Karlstad" å sid. 41 § 2 mom. 3 intagen bestämmelse.

Jämför man dock denna med tillägget i slutet av "Förslaget" sid. 42, som börjar: "dock att stadgandet etc" samt med bestämmelsen i föreg. av K. Maj:t gillade "Förslaget etc" sid. 12 § 1, så förefaller dock denna rätt tvistig.

Enligt vad jag försport, lär även Arméförvaltningen hava för avsikt, att med anledning av de liknande pålagor, som drabbat Värmlands regementes kasernbyggnader, bestrida stadens rätt att utkräva utskylden ifråga.

Förutom ovannämnda "Handlingar" bifogas dessutom stadskamrerns skrivelse samt den begärda brandordningen.

Karlstads Station den 12 december 1916.

E. E. HALLGREN.

Telegrafkommissarien Herr E. E. Hallgren, Karlstad.

Till svar å Eder ärade skrivelse av 30 pto. får jag meddela, att Telegrafverket betalt "avgift för brandredskapens underhåll" sedan år 1912, och med följande belopp:

för år 1911	kr.	171:39
» » 1912	»	179:68
» » 1913	»	246:18
» » 1914	»	244:33
» « 1915	»	301:71

Till grund för denna uttaxering ligger hoslagda "förslag till överenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad" stadfäst den 24 maj 1877, och hänvisas till sidan 41 § 2 mom. 3.

Samtidigt översändes i enlighet med Eder önskan ett exemplar av brandordningen i Karlstad.

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 11 december 1916.

H. WESTLIN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 3 juni 1918.*

§ 18.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande i anledning av magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av Kungl. Telegrafstyrelsen hos Konungens befallningshavande i länet gjord framställning om Konungens befallningshavandes medverkan för upplysningsvinnande om giltig grund för stadens åtgörande att påföra Kungliga telegrafverkets i Karlstad belägna fastigheter kommunalutskylder under titeln "avgift för brandredskapens underhåll" och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige såsom sitt yttrande måtte åberopa den utredning, som av drätselkammaren enligt föregående § i detta protokoll verkställts i anledning av de av Kungl. Maj:t och Kronan hos Konungens befallningshavande anförda besvärerna över Kungl. Värmlands regemente påförda kommunalutskylder till staden för brandredskapens underhåll.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 18 juni 1918.*

§ 101,

Genom magistraten hade Konungens befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges yttrande, över en av Kungl. Telegrafverket till Konungens befallningshavande ingiven skrivelse rörande lagligheten av stadens åtgärd att påföra Telegrafverkets i Karlstad belägna fastigheter kommunalutskylder under titeln "avgift för brandredskapens underhåll".

I ärendet hade drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande; och beslöt utskottet att med biträdande av vad kammaren däri föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte såsom sitt yttrande åberopa den utredning, som av drätselkammaren enligt dess protokoll den 3 juni 1918, § 17, verkställts i anledning av de besvär som av Kungl. Maj:t och Kronan anförts hos Konungens befallningshavande över Kungl. Värmlands regemente påförda kommunalutskylder till staden för brandskapens underhåll.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Styrelsens för Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag yttrande över
stadsfullmäktiges förslag om utredning rörande järnvägens
ekonomiska bärighet m. m.

Utdrag av protokoll vid sammanträde med styrelsen för Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, hållet å Wermlands Enskilda Banks lokal i Karlstad den 2 juni 1917.

§ 21.

Sedan, på sätt protokollet härovan för den 5 sistlidne april under § 11 närmare anvisar, stadsfullmäktige i Karlstad hos styrelsen hemställt om utredning rörande Karlstad—Munkfors järnvägs ekonomiska bärighet och starkare utnyttjande av dess trafikförmåga m. m., samt styrelsen beslutat lämna trafikchefen Ljunggren i uppdrag att avgiva yttrande i ärendet, så hade trafikchefen Ljunggren nu inkommit med följande nu föredragna skrift:

«Till styrelsen för Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag.

Under den 5 sistlidne april har styrelsen lämnat mig i uppdrag att avgiva yttrande över en från stadsfullmäktige i Karlstad inkommen skrivelse så lydande:

«Till styrelsen för Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag.

Jämlikt sitt beslut enligt här bilagt protokollsutdrag den 21 december 1916, 211, få stadsfullmäktige i Karlstad härmed *dels* anhålla att styrelsen ville besluta tillsättandet av en teknisk-ekonomisk kommitté med uppdrag att genom undersökning av förhållandena vid Karlstad—Munkfors järnväg utreda dess ekonomiska bärighet ävensom uppgöra förslag om eventuellt starkare utnyttjande av järnvägens trafikförmåga genom ombyggnad eller dylikt, *dels ock* därest styrelsen finner skäl bifalla denna framställning för sin del töreslå, att berörda kommitté skall bestå av fem personer, därav två utsedda av järnvägsbolagets styrelse och tre av stadsfullmäktige, ävensom förklara sig villiga att med tre femtedelar deltaga i kostnaden för kommittén.

Karlstad den 23 januari 1917.

Å stadsfullmäktiges vägnar:

PER CLARHOLM.

Elias Stenius.“

. Det av Herrar stadsfullmäktige angivna ändamål med sin skrivelse avser i främsta rummet utröna huruvida K. M. J:s drift- och underhållskostnader äro större

än vad framförandet av dess trafik kräver. Huru härmed kan förhålla sig torde bäst belysas av en jämförelse mellan järnvägar av samma spårvidd som K. M. J. under samma tidsrymd. Trafikinkomsternas samt drift- och underhållskostnadernas förhållande till det utförda trafikarbetet torde lämna en klar inblick häröver. Dessa inkomster och kostnader fördelas dels per trafikenhet d. v. s. personkilometern, nettokilometern och dels pr framförda bruttotonkilometer torde jämte driftkostnadsprocenten lämna svar på huruvida kostnaderna varit högre än trafikarbetet krävt.

I vårt land finnes för närvarande 38 järnvägar med spårvidd av 0,891 meter. Huru ovanstående trafikfaktorer variera för dessa banor under år 1914, ett jämförelsevis normalt trafikår framgår av nedanstående tablå.

Inkomster och driftkostnader i förhållande till trafikarbetet.

Järnvägar av 0,891 meter spårvidd:	per trafikenhet pers. km. + nettoton km. öre		per bruttotonkm. öre		Driftkostn. procent
	Ink.	Driftkostn.	Ink.	Driftkostn.	
högst	8,49	7,99	5,36	5,26	105,6
lägst	4,25	2,91	1,82	1,48	59,5
i medeltal	5,22	3,79	2,77	2,01	72,6
Karlstad Munkfors järnväg ..	5,26	3,64	2,81	1,95	69,3

Som härav synes äro vid Karlstad—Munkfors järnväg trafikinkomsterna högre och driftkostnaderna lägre än motsvarande medeltal vid samtliga banor av samma spårvidd.

Då tillryggalagda bruttotonkilometer betecknar trafikarbetet å en bana är sålunda kostnaden för bruttotonkilometern även kostnaden för det utförda trafikarbetet. Då kostnaden för detta arbete vid K. M. J. är lägre än för medeltalet av banor med samma spårvidd, torde därav framgå att drift- och underhållskostnaderna vid K. M. J. icke äro högre än vad framförandet av dess trafik kräver.

Vad kan då vara orsaken till att banan ej, som en del andra banor av samma spårvidd, lämnar bättre ekonomiskt resultat? Jo, skulden härtill är K. M. J. höga anläggningskostnader, som utgör kr. 73,000: — per kilometer, då medelkostnaden per kilometer för samtliga banor av samma spårvidd endast är kr. 39,430; —. Orsakerna till denna K. M. J. höga anläggningskostnaderna äro flera, men bero huvudsakligen av kostnaderna för de tre stora broar över Klarälven, stationorna vid

Deje och Karlstad Östra, under byggnadstiden upplupna höga räntor samt utöver kostnadsförslaget avsevärt höjda markkostnader tillsammans uppgående till omkring kr. 1,400,000: —

Hade järnvägsanläggningen kunnat nedbringas med detta be-
lopp skulle den endast hava utgjort ..... kr. 3,050,000: —
Hade aktiebolaget utgjort liksom nu ..... » 1,550,000: —
skulle obligationslånet ej behövt vara större än ..... » 1,500,000: —
Efter $4\frac{1}{3}$ % årlig ränta utgör anuiteten ..... » 81,450: —
Då överskottet å trafikrörelsen år 1914 var ..... » 173,900: —
skulle sålunda till delegarnes disposition stått ..... » 92,450: —
eller nära 6 % av aktiekapitalet.

Att genom järnvägens ombyggnad till normalspårig starkare utnyttja dess trafikförmåga. torde ännu på lång tid vara obehövt, emedan järnvägens trafikförmåga redan sådan den nu är kan fördubblas, blott härför erforderlig rörlig materiel i synnerhet lokomotiv tillhandabållas och tillräckliga transportföremål förefinnas.

Den av Herrar stadsfullmäktige föreslagna kommittén torde nog i realiteten ej komma till annat resultat, varföre det synes mig, för undvikande av onödiga kostnader, att om en sådan utredning av stadsfullmäktige ovillkorligt påfordras, detta arbete kan uppdragas till en enda person, med stor erfarenhet i trafik-ekonomiska frågor.

Hagfors den 30 maj 1917.

HERM. LJUNGGREN.»

Efter diskussion i ämnet, därunder särskilt framhölls, dels att den ifrågasatta undersökningen icke borde omfatta frågan om järnvägens ombyggnad till bredspårig, alldenstund en dylik ombyggnad skulle med nuvarande arbets- och materialpriser ställa sig synnerligen dyrbar, i synnerhet om den skulle ske under pågående trafik, dels ock att, då en kommitté med den av stadsfullmäktige föreslagna sammansättningen givetvis måste för undersökningens utförande anlita sakkunnig person, undersökningen borde verkställas icke av en kommitté utan av en enda person, som kunde anses sakkunnig, beslöt styrelsen uttala, att styrelsen för sin del icke hade något att erinra emot den av stadsfullmäktige påyrkade undersökningen, endast att denna icke företogs av en kommitté utan av en enda person, som kunde anses äga stor erfarenhet i trafiktekniskt-ekonomiska frågor, ävensom under förutsättning att undersökningen icke omfattade frågan om järnvägens ombyggnad till bredspårig, och vore styrelsen, därest undersökning företogs på nu angivet sätt, villig ej mindre att deltaga med hälften av kostnaden för densamma än även att åt stadsfullmäktige överlämna att utse den person, som skulle företaga undersökningen.

Som ovan.

In fidem:
ERNST STRIDSBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 18 juni 1918.*

§ 102.

Sedan stadsfullmäktige jämlikt sitt beslut den 21 december 1916 hos styrelsen för Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag gjort framställning om tillsättande av en kommitté med uppdrag att genom undersökning av förhållandena vid järnvägen utreda dess ekonomiska bärighet ävensom uppgöra förslag om eventuell starkare utnyttjande av järnvägens trafikförmåga genom om byggnad eller dylikt, hade styrelsen, på sätt framginge av dess protokoll den 2 juni 1917, § 21, förklarar sig på anförda grunder icke hava något att erinra mot den av stadsfullmäktige påyrkade undersökningen, däräst denna icke företages av en kommitté utan av en enda person, som kunde anses äga stor erfarenhet i trafiktekniskt-ekonomiska frågor, ävensom under förutsättning att undersökningen icke omfattade frågan om järnvägens ombyggnad till bredspårig, och hade styrelsen därjämte förklarar sig villig att, därest undersökningen förelages på nu angivet sätt, deltaga med hälften av kostnaden för densamma samt överlämna åt stadsfullmäktige att utse den person, som skulle företaga undersökningen.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt, efter tagen del av handlingarna, hemställa,

att stadsfullmäktige, måtte, med biträdande av vad järnvägsaktiebolagets styrelse anført, besluta att ifrågavarande undersökning skall verkställas av en enda person samt att densamma icke skall omfatta frågan om järnvägens ombyggnad till bredspårig,

att stadsfullmäktige måtte utse majoren i väg- och vattenbyggnadskåren John Nyström i Göteborg att verkställa undersökningen;

samt att stadsfullmäktige måtte lämna drätselkammaren i uppdrag att med majoren Nyström träffa avtal i saken ävensom att av tillgängliga medel utbetala hälften av kostnaderna för undersökningen.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Beredningsutskottets utlåtande över belysningsstyrelsens framställning angående framdragande av elektrisk belysningsledning till Liseberg.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 18 juni 1918.*

§ 103.

Uppå remiss hade beredningsutskottet att yttra sig över följande från belysningsstyrelsen till fullmäktige ingivna framställning:

*Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vatten-
lednings- och Belysningsstyrelse den 5 april 1918.*

s. d. § 3.

K. J. Nilsson å Liseberg hade hos styrelsen gjort framställning att till hans fastighet N:o 2 därstädes måtte indragas elektrisk servisledning för 15 stycken lampor å 30 watt.

Efter föredragning härav och sedan Elektricitetsingenjören meddelat att inga som hälst kostnader för staden vore med företaget förenat, fann styrelsen sig böra tillstyrka denna ansökan, under villkor att sökanden, som på egen bekostnad ägde utföra anläggningen, erlade 100 kronor i inträdesavgift samt för strömmen betalade ett pris som med 50 proc. överstege den för staden gällande taxan.

Ärendet skulle emellertid överlämnas till stadsfullmäktige för avgörande.

Ur protokollet:

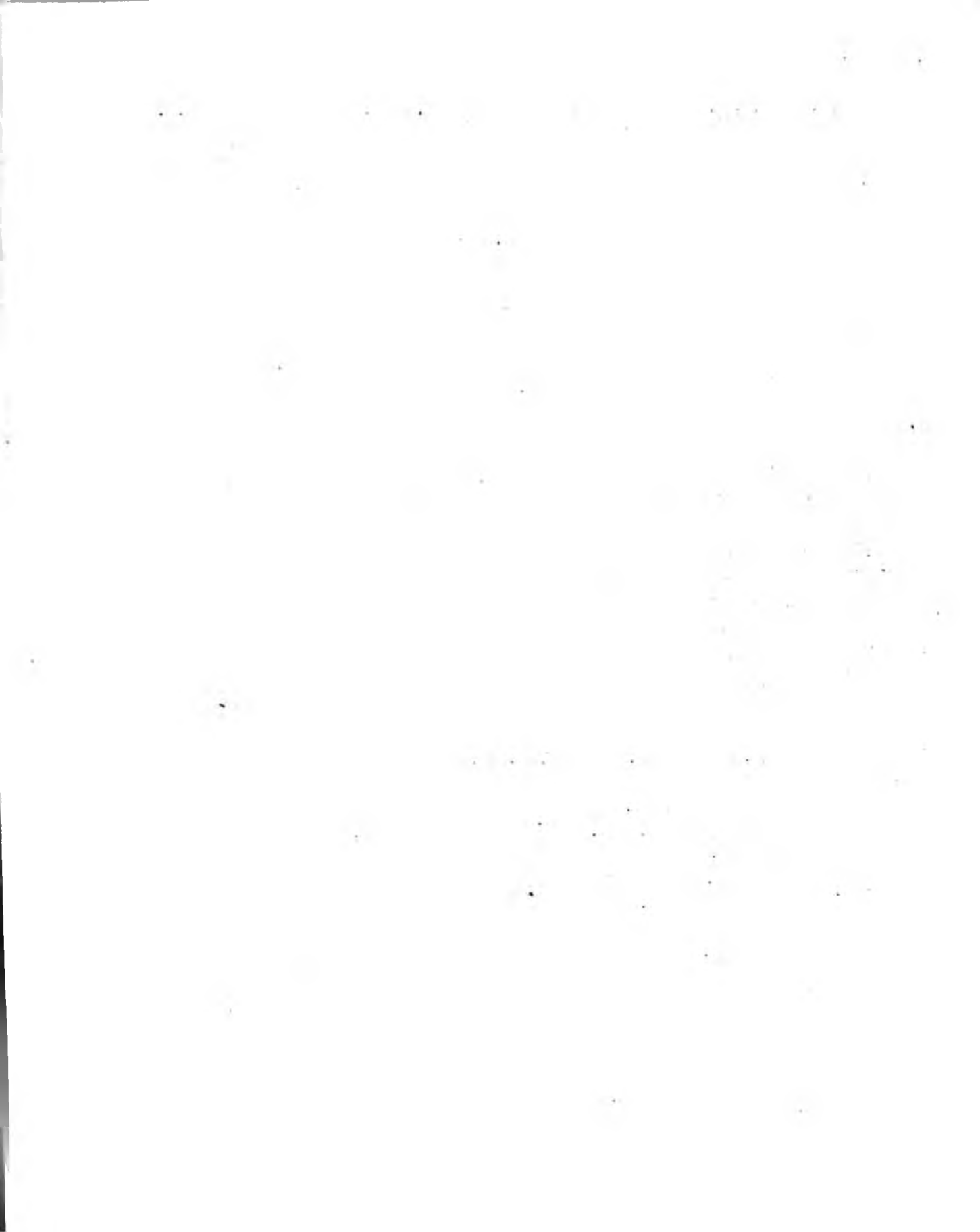
JOHN RUNDGREN.

Beredningsutskottet som icke fann anledning till erinran mot framställningen, beslöt föreslå,

att stadsfullmäktige måtte tillåta K. J. Nilsson å Liseberg att till sin fastighet därstädes låta framdraga en elektrisk servisledning för 15 stycken lampor å 30 watt under de betingelser, som av belysningsstyrelsen föreslagits och på villkor i övrigt, att ledningen utföres så, att den kan av belysningsstyrelsen godkännas, samt att, i händelse området bliver inkorporerat med Karlstad, ledningen skall kostnadsfritt tillfalla staden, varvid dock priset för den elektriska strömmen skall nedsättas till den för staden gällande taxan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

2

12

4

REPORT

Karlstad 1918.
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

20 Juni.

N:o 8.

Berättelser

över

belysningsverkens samt vatten- och avloppsverkens
verksamhet under år 1917.

*Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vatten-
lednings och Belysningsstyrelse den 10 maj 1918.*

s. d. § 2.

De av vederbörande föreståndare avlämnade årsberättelserna för år 1917 över Belysnings- och Vattenverkens verksamhet föredrogos och granskades; och beslöt Styrelsen överlämna de tekniska redogörelserna till Stadsfullmäktige med hemställan att desamma, såsom varande av mera allmänt intresse, måtte befordras till trycket.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Belysningsstyrelsen.

Jämlikt gällande instruktion får jag härmed äran överlämna följande

Berättelse

över

Karlstads Gasverks verksamhet år 1917.

Gastillverkning och förbrukning.

Enligt stationsmätaren har årets gastillverkning varit 650,125 kbm. mot 799,645 kbm. under år 1916, utvisande alltså en minskning med 149,520 kbm. eller 18,7 %.

Gasbehållning i klockorna från 1916	1,570 kbm.
Gastillverkning år 1917	650,125 »
	<u>Summa 651,695 kbm.</u>

Gasbehållning i klockorna till 1918	2,810 »
	<u>Gasförbrukning 1917 alltså 648,885 kbm.</u>

Då gasförbrukningen 1916 utgjorde 799,735 kbm. har alltså förbrukningen minskats med 150,850 kbm., eller 18,8 %.

Den förbrukade gasen fördelar sig sålunda:

för allmänna belysningen (gatu-)	84,185 kbm.	=	12,97 %
» enskilda gasbelysningen	27,299 »	=	4,20 »
» » värmeändamål (kokn., uppvärmning m. m.)	432,223 »	=	66,61 »
» » kraftändamål (motorer)	147 »	=	0,02 »
» gasverkets eget behov	20,000 »	=	3,10 »
» missvisning och läckage	85,031 »	=	13,10 »
	<u>Summa 648,885 kbm.</u>	=	100,00 %

Största gasförbrukningen pr dygn ägde rum ²⁵/₁ med 3140 kbm. eller 0,48 % av årsförbrukningen och minsta gasförbrukningen den ²/₇ med 830 kbm. eller 0,12 % av årsförbrukningen.

Gasförbrukningen pr innevånare, $^{31/12}$ 1917 mantalsskrivna (18,892) har varit 34,3 kbm. mot 42,5 kbm. år 1916.

I förhållande till år 1916 har förbrukningen ökats eller minskats enligt följande:

Allmänna belysningen.....	— 10,187 kbm.	= — 10,7 %
Enskilda gasbelysningen.....	— 20,068 »	= — 42,3 »
» värmeförbrukningen...	— 148,102 »	= — 25,5 »
» kraftgasförbrukningen..	— 672 »	= — 81 »
Gasverkets egen förbrukning....	— 2,000 »	= — 9,1 »
Läckaget.....	+ 30,179 »	= + 55 »

Gasförbrukningens minskning har sin förklaring av de inskränkningar i rätten till gasförsäljning som sammanhänger med K. Förordningen av 13 mars 1917 angående åtgärder för åstadkommande av minskning av bränsleförbrukningen vid landets gasverk. Med stöd av denna förordning har Statens Industrikommission meddelat vissa förhållningsregler för gasdistributionen. Dessa trädde i kraft vid Karlstads gasverk 1 april 1917, från vilken tid tillämpats följande inskränkningar i gastilldelningen:

1. Varje förbrukare erhåller till gällande pris vid verket, dock utan rabatt, en gaskvantitet, i regel utgörande 60 % av hans förbrukning 1916, enligt gasverkets beprövande dock att den minsta kvantitet som förbrukaren erhåller till gällande normalpris skall vara 10 kbm. pr månad.
2. I de fall då förbrukare varit hänvisad till enbart anordningar för användning av gas i st. f. annat bränsle har restriktionsgränsen efter prövning av varje fall kunnat höjas från 60 till 80 % av 1916 års förbrukning.
3. För den mängd gas, som förbrukas utöver den i punkt 1 eller 2 omnämnda kvantiteten, betalar förbrukaren 60 öre pr kbm.

Den i punkt 1 nämnda minimikvantiteten blev fr. o. m. 1 oktober 1917 höjd till 15 kbm. pr månad.

Kolförbrukning m. m.

På grund av svårigheterna att erhålla gaskol har gasverket i likhet med övriga gasverk inom landet under 1917 börjat tillsätta till kolgasen gas tillverkad av ved. Början härmed gjordes 15 april då vedgastillsatsen var blott 10 %. Sedermera ökades vedgastillsatsen successivt alltmer till dess den vid slutet av året i medeltal var 40 %.

Gaskol:

Lager av gaskol $^{1/1}$ 1917:

Westfaliska Fettnusskol	378,348 ton.	
Thornley	691,790 »	
New Pelton	605,354 »	
Old Pelton	918,211 »	2,593,928 ton.
		<u>2,593,928 ton.</u>

Kolförbrukning för gasberedning:

Westfaliska Fettnusskol	316,423 ton.	
Thornley	691,790 »	
New Pelton	345,384 »	
Old Pelton	268,211 »	1,621,808 ton.

Försälda kol:

Westfaliska Fettnusskol	1,120 ton.	1,120 ton.
-------------------------------	------------	------------

Lager av gaskol 1/1 1918:

Westfaliska Fettnusskol	61 ton.	
New Pelton	260 »	
Old Pelton (å Centralförrådet)	650 »	971,000 ton.
		2,593,228 ton.

Ved:*Inköpt under året:*

Kastved	1,158,5 m ³ .	
Flisved	872,5 »	2,031 m ³ .

Vedförbrukning för gasberedning:

Kastved	892,5 m ³ .	
Flisved	340,5 »	1,233 m ³ .

Förbrukning för annat ändamål:

Kastved		43,5 m ³ .
---------------	--	-----------------------

Lager av ved 1/1 1918:

Kastved	222,5 m ³ .	
Flisved	532 »	754,5 m ³ .
		2,031 m ³ .

Kastvedens vikt har i medeltal varit 344 kg. pr m³, flisvedens vikt 300 kg. pr m³. Sammanlagda vikten under året förgasad ved har då varit 408 ton. Då kolförbrukningen varit 1,621,8 ton, har alltså gasutbytet pr förgasad kol och ved tillsammans i medeltal varit 320 m³ pr ton.

Priset pr m³ inköpt ved har i medeltal varit 11,31 kronor.

Priset pr ton (i gasverkets kolhus) för under nedanstående år inköpta kol har varit i medeltal:

1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917
18,09	16,30	17,97	16,40	18,90	22,86	24,09	49,50	65,41	intet köp

Gasutbyte i kbm. pr ton förgasad råvara har under samma tid varit:

1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917
267	294	302	305	301	306	314	305	309	320

Biprodukter.

1. Koks.

Gasverkskoksen:

Lager ¹ / ₁ 1917.....	9,724 hl.	
Utöver vad som åtgått till underfyrningen av ugnar och pannor har under året från gasberedningen erhållits (21,037—1,240).....	19,797 »	29,521 hl.
Under året har sålts och levererats.....	25,377 hl.	
Mättnings- och lagringsförlusten har varit.....	452 hl.	
Mot Westfalisk koks har utbytts.....	1,320 »	
Lager ¹ / ₁ 1918.....	2,372 »	29,521 hl.

Koksutbytet i hl. pr ton förgasade kol, efter avdrag av koks som använts till retortugnars och pannors underfyrning har under året varit 12,2 hl. samt under nedannämnda år varit:

1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917
11,9	12,0	12,0	13,4	13,1	13,0	12,1	11,9	12,2

Westfalisk koks:

Av under 1916 inköpta Westfaliska koksen har försäljning skett till stadens större centralvärmeledning. I utbyte mot gasverkskoks har under året erhållits 1,320 hl. Westfalisk koks.

Lager av westfalisk koks ¹ / ₁ 1917.....	5,643 hl.	
Under året erhållit.....	1,320 »	6,963 hl.
Försålt och levererat under 1917.....	6,741 hl.	
Lager ¹ / ₁ 1918.....	222 »	6,963 hl.

2. Träkol:

Av vedförgasningen såsom biprodukt erhållna träkol har utgjort 1,903,5 hl., utgörande det utbyte som uppkommit sedan så mycket träkol som möjligt använts till ugnarnes underfyrning. Härav har under året försålts 628,5 hl. till ett medelpris av Kr. 2: 88 pr hl. Lagrets storlek $\frac{1}{1}$ 1918: 1,275 hl.

3. Tjära:

Lager av tjära $\frac{1}{1}$ 1917	52	fat.	
Tillverkning under året.....	447 $\frac{1}{2}$	»	499 $\frac{1}{2}$ fat.
Försält och levererat under året.....	488 $\frac{1}{2}$	»	
(c:a 190 lit. fat)			
Lager $\frac{1}{1}$ 1918.....	11	»	499 $\frac{1}{2}$ fat.

Pr förgasade ton kol + trä har erhållits 0,41 hl. utvisande en betydlig ökning mot föregående år. Denna ökning torde dock till största delen bestå av «gasvatten». Halten därav är i tjäran nämligen högst betydande sedan vedförgasningen börjades.

I jämförelse med föregående år ställer sig tjärutbytet sålunda i hl. pr ton förgasad råvara:

1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917
0,30	0,27	0,31	0,31	0,30	0,30	0,30	0,29	0,41

Pris å gas och biprodukter.

Gaspriset: Lysgaspriset har under året varit 23 öre pr kbm.

Kokgaspriset » » » » 18 » » »

Överförbrukningspriset » » 60 » » »

<i>Kokspriser:</i>	Okrossad.	Grovkrossad.	Finkrossad.
$\frac{1}{1}$ — $\frac{17}{2}$	kr. 3: — pr hl.	3: 20 pr hl.	3: 30 pr hl.
$\frac{17}{2}$ — $\frac{21}{6}$	» 3: 50 » »	3: 80 » »	4: — » »
$\frac{21}{6}$ — $\frac{29}{8}$	» 4: 30 » »	4: 60 » »	5: — » »
$\frac{29}{8}$ — $\frac{12}{11}$	» 5: 30 » »	5: 60 » »	6: — » »
$\frac{12}{11}$ — $\frac{31}{12}$	» 6: 50 » »	7: — » »	7: 50 » »

Tjärpris: I början av året 20 öre pr kg. = c:a 40 kr. pr fat.

» slutet » » 80 » » » » 160 » » »

Gasens kostnad.

I. Tillverkningen:

1. Personalkostnader:

Ingeniör och gasmästare	3,700: —		
Tantieme	1,215: 27	4,915: 27	
Pensioner		500: —	
Hysesersättning		400: —	
Beklädnadsersättning		60: —	5,875: 27

2. Underhåll:

Fastigheter		1,737: 43	
Driftapparater: { retortugnar	8,473: 62		
{ övriga	1,652: 90	10,126: 52	
Inventarier		587: 14	12,451: 09

3. Driftmateriel:

Gaskol (1,621,8 ton)	96,705: 72		
Ved (1,233,0 m ³)	15,263: 86		
Elekt. kraft	748: —		
Vatten	284: 48		
Smörjoljor	226: —		
Sprit	421: 92		
Övriga	451: 36		114,101: 34

4. Speciella utgifter:

Retorteldare	(9,383: 50 + 529: 36) =	9,909: 86	
Maskinskötsel		531: 25	
Reningskistornas skötsel ..		1,399: 45	11,840: 56

5. Allmänna utgifter:

Skatter ..	1,512: 94		
Försäkringspremier	1,328: 84		
Uppvärmning	1,205: 93		
Lyshållning	504: 60		
Renhållning	622: 43		5,174: 74

	Transport	132,427: 70	
6. Räkna å verkets värde (byggnader o. d.)	.....	7,372: 05	
7. Amortering å dito enl. fastställd plan å byggnader, driftapparater, gasklockor	.....	6,968: 26	163,783: 31

Om härifrån drages nettovärdet av under året erhållna biprodukter, nämligen för:

Koks (83,351: 13—5,282: 40)	.....	78,068: 73	
Träkol	.....	5,635: 85	
Tjära (39,733: 83—2,520: 20)	.....	37,213: 63	
Övriga (668: 00—44: 22)	.....	623: 78	121,541: 99
erhålles omkostnaderna för gastillverkningen =			Kronor 42,241: 32

eller alltså $\frac{42,241: 32}{650,125} = 6,49$ öre pr kbm.

Tillägges härtill kostnaderna för

II. Distributionen.

1. Personalkostnader	.....	2,963: 11	
2. Underhåll:			
Huvudrörnät	.....	734: 99	
Servisledning	.....	445: 02	
Gasmätare	.....	1,871: 90	3,051: 91
3. Omkostnader för allmänna lyshållningen:			
Lyktskötare	.....	2,008: 15	
Fjärrtändarnes skötsel	.....	444: 99	
Brännare, glas och glödnät	.....	1,120: 94	
Gatulyktors underhåll	.....	1,119: 98	4,694: 06
4. Tillsyn av privata inomhusledningar	.....	1,149: 22	
5. Utställning och propaganda	.....	244: 60	
	Transport		42,241: 32

6. *Allmänna utgifter:*

Hyror	755: —	
Kontorsomkostnader	547: 29	
Annonser och tryck	903: 38	
Mätaravläsning m. m.....	2,077: 45	
Förrådsomkostnader	1,377: 32	
Övriga.....	2,449: 23	8,109: 67

7. *Ränta å värdet av rörnät, lyktor, och gasmätare* 8,799: 32

8. *Amortering å dito enligt plan .....* 9,510: 14 38,522: 03.

Summa kostnad för tillverkning och distribution Kronor 80,763: 35

Då har alltså självkostnaden för den försålda gasen varit:

$$\frac{80,763: 35}{543,854} = 14,8 \text{ öre pr kbm.}$$

Medelförsäljningspriset har varit:

$$\frac{127,705: 67}{543,854} = 23,4 \text{ öre pr kbm.}$$

Det relativt höga medelförsäljningspriset har sin förklaring i det s. k. överförbrukningspriset (60 öre pr kbm.), som debiteras för gas förbrukad utöver genom Industrikommissionens bestämmelse fastställda restriktionsgränsen.

Gasförbrukningen efter de olika priserna har ställt sig sålunda:

Kokgas	å 18 öre pr kbm:	395,767 kbm.	= 86 % av	ensk. förbrukningen
Lysgas	» 23 » » »	27,299 »	= 6 %	»
Överförbrukning .	» 60 » » »	36,603 »	= 8 %	»

Gatubelysningen.

Gasförbrukningen härför har beräknats till 84,185 kbm. utvisande minskning mot normala, beroende på att gatubelysningen varit inskränkt på grund av befarad kolbrist med anledning av kriget.

Antalet lyktor vid årets slut var:

Aftonlyktor	187 st. (därav 4 dubbla)
Nattlyktor	172 » (» 7 »)
Hamnlyktor	13 » (» 7 »)

Summa 372 st.

Bränntiden pr lykta har varit:

för aftonlyktor	210 timmar
» nattlyktor	2,623 »
» hamnlyktor	1,544 »

Glödnät: För lyktor hava använts 1,208 glödnät, motsvarande 3,1 st. pr lyktbrännare och år.

Glas: Av Jenaglas hava använts 184 st. utgörande 0,5 st. pr lyktbrännare och år.

Nyanläggningar och avskrivningar.

Vid 1916 års slut var Gasverkets bokförda värde följande:

I Byggnader	39,493: 15	
II Driftapparater	41,689: 10	
III Gasklockor	82,641: —	
IV Huvudrörnätet ..	118,393: 57	
V Servisledningar	13,153: 11	
VI Gatulyktor	19,557: 33	
VII Gasmätare	37,438: 98	352,366: 24

Under år 1917 hava tillkommit:

Huvudledningar:

10,4 1917 beslöt Stadsfullmäktige, att i samband med vatten- och avloppsledningars anläggande för kvarteren Slepner och Mimer & Herrhagen dit även utdraga gasledningar för en beräknad kostnad av kr. 5,500: —.

Häraf har under året utdragits följande ledningar:

I Långgatan, från förut befintliga ledningar i Vasagatan 110 m. 3" ledning till Geijersgatan samt 100 m. 2" ledning därifrån och till Tegnérgatan.

I Tegnérgatan, från Långgatan till John Erikssonsgatan 100 m. 2" ledning.

Kostnaderna för dessa utförda ledningar hava varit 3,646: 05

Av de enligt ovan beslutade ledningarna återstår att utföra ledningar runt kvarteret Mimer i Geijers- och John Erikssonsgatorna. Med utförande av dessa ledningar har Vattenlednings- och belysningsstyrelsen beslutat låta anstå *dels* på grund av att den tillämnade byggnadsverksamheten i kvarteret Mimer av byggnader med smålägenheter blivit uppskjuten, *dels* på grund därav att det beviljade anslaget kr. 5,500: — icke skulle blivit tillräck-

Transport 3,646: 05 352,366: 24

Transport 3,646: 05 352,366: 24

ligt för fullbordande av dessa ledningar. Från den tidpunkt då Styrelsen inlämnade sin kostnadsberäkning till Stadsfullmäktige nämligen 16 febr. 1917 och till den tidpunkt på sommaren 1917 då ledningarna kunde komma till utförande stego nämligen priserna å såväl materiel som arbetskraft i betydligt högre grad än vad som kunnat förutses. Så snart som det på grund av byggnadsverksamhet i kv. Mimer blir nödvändigt utföra de nämnda ledningarna, måste därför Styrelsen revidera kostnadsberäkningarna enligt då gällande priser och eventuellt ingå till Stadsfullmäktige med begäran om ytterligare anslag.

Servisledningar:

Till utförande av nya servisledningar upptogs i 1917 års stat kr. 1,500: —. Kostnaderna för under året utförda servisledningar har varit .....

1,821: 65

De beräknade kostnaderna hava alltså överskridits med kr. 321: 65, beroende på den dyrbara servisledning, som erfordras för A.-B. Smälägenhetens hus i Kvarnbergsgatan.

Driftapparater och gasmätare:

Härtill finnes i årets stat beräknat kr. 4,000: —, huvudsakligen för inköp av mätare. På grund av gasförsäljningsrestriktionerna har större inköp av nya mätare emellertid icke erfordrats.

Kostnaderna för nya driftapparater och gasmätare hava under året varit:

för gasmätare..... 252: 67

» utvidgning av värmeledn. i apparathuset ... 350: —

» elektrisk motor till varmluftfläkt för dito... 385: —

987: 67

6,455: 37

Kronor 358,821: 61

Avskrifningar enligt fastställd plan har utförts med följande belopp:

å byggnader ..... Kr. 1,019: 98

» driftapparater ..... » 3,341: 11

» gasklockor ..... » 2,607: 17

» huvudrörnätet ..... » 2,831: 99

» servisledningar ..... » 739: 51

» gatulyktor ..... » 2,578: 13

» gasmätare ..... » 3,360: 51

16,478: 40

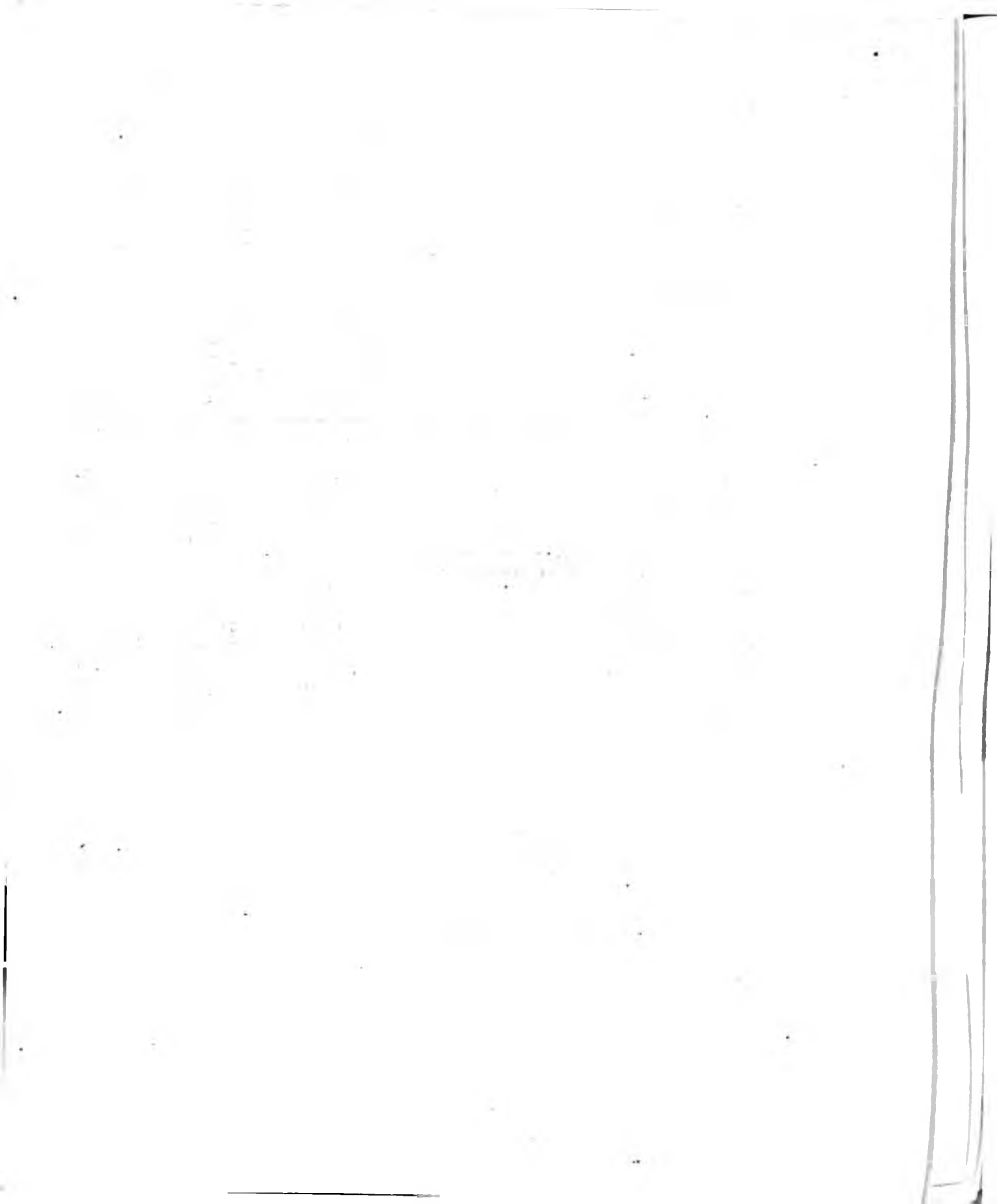
Värde ^{31/13} 1917 Kr. 342,343: 21

fördela sig sålunda:

I. Byggnader.....	38,473: 17	
II. Driftapparater.....	39,182: 99	
III. Gasklockor.....	80,033: 83	
IV. Huvudrörnätet ...	119,207: 63	
V. Servisledningar	14,235: 25	
VI. Gatulyktor.....	16,979: 20	
VII. Gasmätare.....	34,231: 14	342,343: 21
		<hr/>
	Kronor	342,343: 21

Karlstad i april 1918.

ERIK BJÖRKMAN.

Sammanställning av tekniska

	1908	1909	1910
Gastillverkning i kbm.	555,635	566,468	560,600
ökning	—	+ 1,95 %	—
minskning	1,58 %	—	— 1,04 %
Gasförbrukning i kbm.			
för gatubelysning	98,001	101,331	105,341
» enskild lysgas	225,461	198,580	156,960
» enskild kok- och kraftgas ..	174,529	186,374	220,277
» gasverkets eget behov	17,000	20,000	20,000
» läckage och missvisning	41,684	58,628	58,526
Summa förbrukning	556,675	564,913	561,104
Gasförbrukning pr innev. kbm.	33,9	33,7	32,6
Största dygnsförbrukning »	3,065	3,155	2,940
Minsta »	235	565	392
Gasutbyte pr 1,000 kg. råvara	267	294	302
Koksutbyte pr ton kol, hl. (från ugnarne överbliven)	10,5	11,2	12,0
Tjärutbyte pr ton kol, hl.	0,31	0,30	0,31
Kolpris (inlagda i kolförrådet)	18: 09	16: 30	17: 97
Gaspris: lysgas	20 öre	20 öre	20 öre
» kokgas och kraftgas	12 »	12 »	12 »
Utestående gasmätare	1,171	1,293	1,302
Därav automatmätare	21	50	106
Antal gatulyktor	353	355	362

Enskilda förbrukningen ^{31/12}:

Antal gaskokare	st.
» gasspisar	»
» stekugnar	»
» badapparater	»
» andra vattenvärmare	»
» strykapparater	»
» gasmaskiner för uppvärmning	»

resultat under åren 1908—1917.

1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917
577,612	644,470	708,165	743,935	752,410	799,645	650,125
+ 3,03 %	+ 11,57 %	+ 9,86 %	+ 5,05 %	+ 1,11 %	+ 6,26 %	— 18,7 %
108,892	103,892	107,387	97,598	86,807	94,372	84,185
132,158	122,142	104,952	80,355	68,850	47,367	27,299
268,942	346,484	413,553	461,365	504,463	581,144	432,370
20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	22,000	20,000
47,145	51,639	61,838	85,027	72,970	54,852	85,031
577,137	644,195	707,730	744,445	753,090	799,735	648,885
32,5	35,9	38,3	38,0	40,2	42,5	34,3
3,105	3,030	3,970	3,350	3,260	3,470	3,140
580	740	765	830	1,035	1,115	830
305	301	306	314	305	309	320
12,9	13,4	13,1	13	12,1	11,9	12,3
0,31	0,30	0,30	0,30	0,30	0,29	0,41
16: 40	18: 19	22: 86	24: 09	49: 50	65: 41	—
20 öre	20 öre	20 öre	20 öre	23 öre	23 öre	23 öre
12 »	12 »	12 »	12 »	15 »	15 »	18 »
1,420	1,618	1,721	1,732	1,788	2,057	1,997
242	327	430	509	562	622	674
375	382	392	394	394	372	372
1,112	1,201	1,296	1,476	1,508	1,534	1,551
18	9	11	39	72	101	103
53	147	275	342	353	323	323
64	69	80	85	93	93	93
21	21	24	25	37	31	38
17	20	37	97	119	125	137
33	45	54	47	47	41	41

Berättelse

över

Karlstads Elektricitetsverks verksamhet år 1917.

Anslutningen av nya anläggningar har varit livligare än någonsin förut. På grund av fotogenbrist kunde man ju också förutse en stor efterfrågan å belysningsström. Av nedanstående rapporter framgår, att antalet nya belysningsabonnenter ökats avsevärt, men även kraftströmmen har rönt livlig efterfrågan, och vad värmeströmmen beträffar har verket ej tillnärmelsevis kunnat mottaga gjorda anmälningar.

På grund av stegrat energibehov har det tillfälliga kraftabonnemanget hos Dejefors ökats till 500 hkr. Den del av detta krafttillskott, som för de ordinarie anläggningarna ej kunnat avsättas under vissa tider av året t. ex. under sommarmånaderna, har levererats till Säveåns Sägverk, varifrån verket som kompensation erhållit träavfall.

Det under vintermånaderna alltjämt ökade kraftbehovet har framtvingat ångcentralens förflyttning från Mek. Verkstadens område, då från centralen med dess nuvarande läge ej kunnat uttagas erforderlig effekt, och från Dejefors ej kunnat påräknas önskelig kraftfyllnad. Till hösten 1918, då ångcentralen beräknas vara färdig, kan som kraftfyllnad påräknas 1,500 hkr., ehuru kraftpriset givetvis kommer att ställa sig väsentligt högre än från vattenkraftanläggningar. Ångcentralen har förlagts till Materialgården, där den ligger nära till vatten- och järnvägstrafikled och genom sitt omedelbara grannskap med Sägverken kan tillgodogöra sig sågavfall.

Gasransoneringen har även bidragit till en hastig övergång av ljusabonnenter från Gas- till Elektricitetsverket. Denna har gjort sig märkbar i de centrala delarne av staden, varför likströmsnätet nu blivit fullt utnyttjat och de till tryckpunkterna ledande «matarekablarne» t. o. m. blivit så överbelastade, att spänningen tidtals måst sänkas under den normala driftspänningen. För att till hösten 1918 kunna möta ytterligare anslutning har planerats för en omformarestation i Rådhusets källare, och komma då en del matarekablar att avlastas, och högre spänning därigenom erhållas i vissa hårt belastade tryckpunkter.

Verksamheten har visat ett synnerligen gott ekonomiskt resultat, trots materialpriser och arbetskostnader varit höga, men strömpriserna varit praktiskt taget oförändrade. Till följd av den genom kopparbristen framtvingade användningen av mindervärdig ersättningsmaterial, såsom järntråd, torde det vara skäl att för nästa år göra en kraftigare avskrivning å stolpledningsnätet, vilket snart nog torde komma att omändras för kopperledning.

På grund av den alljämt fortgående materialprisstegringen hava anslagssummorna överskridits och av denna orsak har också anslagssumman för det behövliga reservförrådet överskridits.

Från tillgängliga rapporter och journaler må i övrigt anföras följande:

Anslutningen.

Abonnenter:

Antalet abonnenter vid årets slut utgjorde 5,455. Antalet abonnenter å ljus var 5,079, därav med mätare 1,881 och med ackord 3,198, motsvarande en ökning av 28,8 %/o, 11,3 %/o och 42,0 %/o resp.

Antalet abonnenter å kraft var 232 och å värme 144.

Lampor:

Glödlampornas antal vid årets slut utgjorde 32,302 med ett anslutningsvärde av 1,040 kw., motsvarande en ökning av 15,0 %/o och 12,7 %/o resp.

Motorer:

Motorernas antal vid årets slut utgjorde 415 med ett anslutningsvärde av 1,792 kw., motsvarande en ökning av 8,6 %/o och 6,3 %/o resp.

Strömbereidningen.

Nyanläggningar:

För omformarestationen har inköpts ett nytt utjämningsaggregat som ersättning för det förutvarande, som visat sig vara otillräckligt.

Ledningarne från batteriet hava delvis förstärkts.

I Primärstationen har uppsatts fränskiljare med säkerhetsapparater för transformatorn å 550 k. v. a.

Transformatorerna:

Från transformatorerna i primärstationen har uttagits ett sammanlagt energibelopp å 6,257,500 kwt., motsvarande en ökning av 25 %/o. Av denna energi ha 1,562,350 kwt. gått till omformarestationen, och återstoden 4,695,150 kwt. direkt till ledningsnätet.

Omformarne

hava mottagit 1,562,350 kwt. och levererat i likströmsenergi 1,281,519 kwt. varav 49,297 kwt. gått till batteriet, och återstoden direkt till ledningsnätet.

Batteriet

har mottagit 49,297 kwt. och levererat direkt till nätet 26,838 kwt.

Ångcentralen

har levererat 42,250 kwt. direkt till nätet.

Till ledningsnätet levererad energi har utgjort:

å trefasnätet	4,737,400 kwt.
» likströmsnätet	1,261,346 »
	Summa 5,998,746 kwt.

Årsproduktionen har således ökat med 24 %.

Belastningsförhållanden:

Den totala belastningen å högspänningsnätet var störst den ¹⁰,₁₂ med 2,200 hkr. och å likströmsnätet den ¹⁵,₁₂ med 820 hkr.

Maximum pr dygn utgående energi har utgjort 29,400 kwt. å trefasnätet och 9,893 kwt. å likströmsnätet.

Reservdrift:

Vid avbrott å ledningsnätet och vid driftlinskränkningar till följd av iskravning har ångcentralen varit igångsatt vid 6 tillfällen under en sammanlagd tid av 30 timmar och 40 min. samt levererat 20,600 kwt.

Strömmens utnyttjningstid:

Strömmens utnyttjningstid, d. v. s. totala kilowattimreförbrukningen dividerad med maximala belastningen i kilowatt, har varit 3,000 timmar, räknat med såväl kraft från Dejefors som kraft från Ångcentralen.

Distributionen.*Sekundära transformatorstationer:*

Under året har en transformatorstation uppförts för Koloniträdgården.

Under året har inköpts 5 st. transformatorer med en sammanlagd effekt av 239 k. v. a.

Gatubelysningen:

Under året har gatubelysningen utvidgats med

1 st.	lampa	vid	Brandstationen
1	»	»	Pumpstationen i Haga
1	»	å	Inre hamnen
1	»	å	Lamberget
2	»	å	Kvarnberget
13	»	å	Örsholmen.

Nätet för högspänd trefasström

har utvidgats med jordkabel till Glasbruket samt luftledning till Rätorp.

Nätet för lågspänd trefasström

har utvidgats med ledningar till

- 1) Färjestad.
- 2) Länslasarettet.
- 3) Örsholmen.
- 4) Orrholmen.
- 5) Fredricelund och Lugnet.
- 6) Våxnäs station.
- 7) Nya magasinen vid inre hamnen.
- 8) Materialgården samt Nya Ångcentralen.

Nätet för likström

har utvidgats med ledning till

- 1) Sundsta.
- 2) Kanalsmedjan och slussvaktstugan.
- 3) Strandgatan 404 (med jordkabel från Karlagatan).

Serviser:

Under året har utförts 202 st. servisledningar och utgjorde servisernas antal vid årets slut 784.

Konsumtionen.

Förbrukningen för belysningsändamål:

Förbrukningen enligt mätare uppgick till 285,136 kw. utgörande en ökning av 21,0⁰o.

Förbrukningen enligt ackord à 3: — kr. pr 10 watt uppgick till 250,0 kw., utgörande en ökning av 87,0⁰o.

Förbrukningen enligt ackord med särskild uppgörelse (Stadshotellet och Grand Hotell) uppgick till 42 kw.

Förbrukningen för motordrift:

Förbrukningen enligt mätare å 8 till 40 öre uppgick till 247,971 kwt., med en ökning av 23,2^o o.

Förbrukningen enligt mätare för större kraftabonnenter uppgick till 2,898,336 kwt.

Förbrukning enligt taxa D ₃ i medeltal	358,6 hkr.
» » » D ₁ och särskild uppgörelse i medeltal	1,682,0 »

Summa 2,040,6 khr.

Förbrukningen för värmedämål:

Förbrukningen enligt mätare 10 och 40 öre pr kwt. uppgick till 62,214 kwt., med en ökning av 66,8^o o.

Förbrukningen enligt ackord å 25: — kr. pr kw.-år uppgick till 95 kw.

Förbrukningen enligt särskild överenskommelse uppgick till 265 kw. med en ökning av 15,2^o o.

Förbrukningsavgifterna.

Samtliga förbrukningsavgifter hava belöpt sig på Kronor 474,348: 20, fördelade sålunda:

Belysning:

Enligt mätare (20—40 öre pr kwt.).....	111,198: 95	
» ackord å 3: — kr. pr 10 watt.....	74,652: 70	
Gatubelysningen	13,120: —	
Värmlands Reg. Grand Hotell, Stadshotell.....	15,309: 40	214,281: 05

Kraft:

Enligt mätare (15 och 40 öre pr kwt.).....	14,419: 88	
» taxa D ₃ (8 öre pr kwt.).....	11,466: 53	
» » » grundavgift å 44 kr. hkr.-år.....	15,752: —	
» » D ₁ och särskild uppgörelse	159,340: 06	200,978: 47

Värme:

Enligt mätare (10 och 40 öre pr kwt. ....)	7,612: 54	
» ackord å 25: — kr. kw.-år.....	11,953: 74	
» särskild uppgörelse	4,800: —	24,366: 28
Mätareavgifter		12,135: 48
Diverse inkomster.....		22,586: 92

Summa Kronor 474,348: 20

Förbrukningsavgifterna hava ökats med 46,4^o o.

Karlstad i Maj 1918.

J. THALÉN.

Till Belysningsstyrelsen.

Härmed får jag överlämna följande

Berättelse

beträffande

Karlstads vattenlednings- och avloppsverk år 1917.

A. Vattenledningsverket.

I. Nyanläggningar:

³¹/₁₂ 1916 var bokförda värdet av vattenledningsverket med tillhörande rörnätet 784,043: 79

Under året hava tillkommit:

Huvudledning: 19 april 1917 beslöto Stadsfullmäktige att låta framdraga vatten- och avloppsledningar å Södra Herrhagen till kvarteren Sleipner och Mimer med anledning frågan om dessa kvarters bebyggande med hus för smålägenheter. Vattenledningen var avsedd att dragas i John Erikssonsgatan från befintliga ledningen i Vasagatan till Tegnérsgatan samt dessutom i Geijers-, Lång- och Tegnérsgatorna, runt kvarteret Mimer.

Kostnadsförslaget härtill uppgjordes i december 1916 utvisande en beräknad kostnad av kr. 19,000:—.

Transport 784,043: 79

Transport 784,043:79

Vid tidpunkten för vattenledningsarbetets utförande under sommaren 1917 visade det sig nödvändigt och lämpligt revidera förslaget beträffande ledningarnes sträckning. *Dels* blev den tilltänkta byggnadsverksamheten å kv. Mimer uppskjuten på obestämd tid, *dels* visade det sig under sådana förhållanden olämpligt att, under nuvarande bostadsbrist omedelbart nedriva den i Geijersgatan stående, i och för gatureglering inköpta fastigheten n:r 24 a. Då den fastighet som först och främst behövde komma i åtnjutande av vattenledning var A.-B. Smålägenheters nya hus i kv. Sigyn i hörnet av Lång- och Geijersgatorna, blev därför lämpligast att anslutningsledningen från Vasagatan lades i Långgatan i st. f. i John Erikssonsgatan. På grund av den häftiga stegringen i material- och arbetspriser som inträffade från den tidpunkt då kostnadsförslaget i dec. 1916 uppgjordes och den tidpunkt efter Stadsfullmäktiges beslut i april 1917 då ledningarna kunde utföras visade det sig dessutom omöjligt att för beräknade kostnaden utföra samtliga ledningar. Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen beslöt därför att under 1917 endast utföra följande ledningar:

14 m. 9", 88 m. 7", 120 m. 6" ledningar, i Tegnérsgatan från Långgatan till John Erikssonsgatan: 98 m. 4' ledning.

Å dessa ledningar hava 3 st. brandposter anbringats, nämligen en i hörnet av Lång- och Tegnérsgatorna samt en i hörnet av Tegnér- och John Erikssonsgatorna.

Kostnaderna under år 1917 för dessa arbeten har varit.....

18,024:23

Så snart byggnadsverksamheten å kvarteret Mimer åter blir aktuell måste alltså för utförande av ledningar i Geijers- och John Erikssonsgatorna hos Stadsfullmäktige begäras ytterligare anslag.

Servisledning:

Till nya servisledningar finnes i 1917 års stat anslaget Kr. 1,000. Verkliga kostnaden för under året utförda servisledningar har varit... I denna summa ingår emellertid med omkring 2,000 kronor kostnaderna för afloppsserviser, hvilka utförts under året samtidigt med respektive vattenserviser. Dessa kostnader böra i 1918 års böcker öfverföras på Afloppsverkets konto.

5,117:34

Den stora ökningen i kostnaderna beror för öfrigt *dels* på den dyrbara servisledning som blev nödvändig till A.-B. Smålägenheters hus å Kvarnberget *dels* på grund af de afsevärda stegringarna i material- och arbetspriser, som ägde rum under år 1917.

	Kronor	807,185:36
Afskrifningar enligt fastställd plan har gjorts med		20,629:27

^{31/12} 1917 var då verkets bokförda värde Kronor 786,556:09

fördelade sig sålunda:

Byggnader och vattentorn	132,783: 05
Filter, bassänger och brunnar.....	209,312: 10
Driftapparater	29,472: 47
Hufvudrörnätet	394,903: 04
Servisledningar	20,085: 43

Kronor 786,556: 09

II. Vattenledningsverkets drift och underhåll m. m.

a) Vattenförbrukningen:

Totala vattenförbrukningen under år 1917 har varit 953,050 m³

som beräknas fördela sig sålunda:

Hushållsförbrukning	692,441 m ³	motsvarande 72,65 %
Industriell förbrukning m. m.....	160,084 „	16,79 %
Allmänna behov (vattenkastare m. m.)	77,025 „	8,08 %
Verkets egen förbrukning + läckage.....	23,500 „	2,48 %

Maximiförbrukning pr dygn 4,060 m³ inträffade ¹⁵/₆ och minimiförbrukningen 1,540 m³ ²/₂.

Fördelad pr mantalsskriven invånare (³¹/₁₂ 1917 18,890 inv.) ställer sig förbrukningen sålunda:

Maximum	215 liter pr inv. och dygn.
Medium	138 „ „ „ „ „
Minimum	81 „ „ „ „ „

Sammanställning av vattenförbrukningen under åren 1900—1917.

	Totalförbrukningen	Dygnsförbrukning pr innev.		
		max.	med.	min.
1900	267,077 kubikm.	158 lit.	61 lit.	20 lit.
1901	306,648 »	145 »	67 »	34 »
1902	285,696 »	114 »	61 »	32 »
1903	312,088 »	119 »	63 »	30 »
1904	384,038 »	105 »	72 »	26 »
1905 ..	459,945 »	163 »	84 »	47 »
1906	454,962 »	179 »	80 »	18 »
1907	521,466 »	153 »	88 »	44 »
1908	605,460 »	144 »	100 »	56 »
1909	681,562 »	162 »	112 »	77 »
1910	739,187 »	177 »	118 »	66 »
1911	721,213 »	183 »	111 »	51 »
1912	702,010 »	162 »	107 »	47 »
1913	813,230 »	188 »	120 »	42 »
1914	862,730 »	207 »	126 »	63 »
1915	833,650 »	181 »	122 »	48 »
1916	880,590 »	194 »	129 »	54 »
1917	953,050 »	215 »	138 »	81 »

b) Filterdriften och vattnets beskaffenhet.

Under året hava vattenverkets 4 filter varit i ständig drift med undantag av de tider då ett filter i sänder varit avstängt för rensning och sandbäddens påfyllning.

Följande tabell visar antalet gånger som filterna ränsats samt hastigheten för vattnets gång genom filterna.

Månad.	Antal fltterränsningar för filter				Filterhastighet i m/m per timme medeltal.
	I	II	III	IV	
Januari.....	1	1	2	0	47
Februari....	1	1	1	1	51
Mars.....	2	2	2	1	53
April.....	2	2	2	1	52
Maj.....	2	2	1	1	58
Juni.....	1	1	2	1	64
Juli.....	2	1	1	1	59
Augusti.....	1	1	2	1	58
September.....	2	2	2	1	59
Oktober.....	2	2	2	1	55
November.....	2	1	1	1	53
December.....	2	2	1	1	48
Summa	20	18	19	11	

För kontrollering av vattnets bakteriologiska beskaffenhet har undersökning av uppsända vattenprov skett vid Stockholms vattenledningsverks laboratorium.

Resultatet av dessa undersökningar framgår av nedanstående tablå:

(I, II, III, IV - filterna I, II, III, IV, R - råvatten).

Datum för provtagning	Antal bakterier pr cm. ³									
	vid 22° efter 48 tim.					vid 37° efter 24 tim.				
	R	I	II	III	IV	R	I	II	III	IV
5 mars	2547	58	54	40	59	5	0	2	1	1
6 juni	515	70	53	65	31	9	1	2	2	1
5 juli	120	24	69	28	30	11	2	0	0	1
23 juli	260	10	14	22	22	12	1	1	1	2
4 sept.	315	18	—	3	12	67	6	—	3	1
27 sept.	305	4	5	2	—	45	2	2	3	—
4 dec.	227	12	24	10	21	26	1	4	5	2
15 dec	614	32	18	31	10	20	2	4	3	1

c) Årskostnader:

Utgifter:

1. Personalkostnader	9,006: 35
2. Driftmaterial och förbrukningsartiklar	12,936: 24
3. Underhåll	11,906: 54
4. Speciella drifts- och tillverkningskostnader	9,119: 63
5. Allmänna utgifter	9,856: 87
6. Oförutsedda utgifter	2,568: 44
7. Vattenundersökningar	644: 30
8. Räntor	37,537: 33
9. Afskrivning å verkets värde enl. plan	20,629: 27
10. Öfriga afskrifningar	1,663: 64
	Kr. 115,868: 61

-Fördelat pr kbm. uppfoerat vatten ställer sig alltså kostnaderna sålunda:

$$\frac{11586861}{953050} = 12,1 \text{ öre pr m.}^3$$

Inkomsterna hava varit:

Privata vattenförbrukningen	71,767: 54
Ersättningar från stadskassan m. fl. för skötsel och underhåll af brandposter, allmänna vattenkastare m. m.	7,510: —
Hushyror	478: 12
Ersättning från Brandväsendet	9,970: —
Utförda privata ledningsarbeten	747: 76
Afgifter från Norrstrand	731: 53
Räntor	1,650: 90
	Kr. 92,855: 85

B. Avloppsverket.

I. Anläggningar m. m.

Vid årets början var pumpverkets och avloppsledningarnes bokförda värde ..... Kr. 352,249: 17

Under året hava tillkommit:

Huvudledning:

Med anledning af ifrågasatt byggnadsverksamhet å kvarteren Sleipner och Mimer å Herrhagen beslöto Stadsfullmäktige 19 april 1917 att utföra huvudavloppsledning från sydöstra Herrhagen till yttre hamnen samt gatuledningar runt kvarteret Mimer och i Långgatan för kvarteret Sleipner. Kostnadsförslaget härtill var uppgjort i dec. 1916 slutande på en beräknad kostnad av Kr. 25,000:—.

Av dessa ledningsarbeten har under året utförts följande:

245 m. 21" betonrörsledning från yttre hamnen (vid 15-tonns kranen) fram till östra ändan av Kanikenäsgatan;

90 m. 15" betonrörsledning därifrån och till södra ändan av John Erikssonsgatan;

80 m. 12" betonrörsledning i John Erikssonsgatan fram till Tegnérsgatan,

100 m. 12" dito i Tegnérsgatan från John Erikssonsgatan till Långgatan;

113 m. 12" dito i Långgatan från Tegnérsgatan till Geijersgatan, samt

40 m. 9" stengodsledning i Långgatan. från befintliga ledningen i Vasagatan och söderut i Långgatan.

Kostnaderna för dessa utförda ledningar hava varit 29,648: 72

Av de enligt ovan beslutade ledningarne återstår att utföra ledningar runt kv. Mimer i John Erikssons- och Geijersgatorna. Av samma skäl som förut äro nämnda angående utsträckning av vattenledningar i samma gator har Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen låtit anstå med dessa ledningsarbeten till dess att byggnadsverksamheten i kv. Mimer åter blir aktuell, och måste då hos Stadsfullmäktige begäras ytterligare anslag för arbetet ifråga.

Servisledningar:

Servisledningar för avlopp hava i samband med vattenserviser utförts bl. a. till A.-B. Smälägenheters nya hus å Herrhagen och Kvarnberget. Kostnaderna för dessa servisledningar hava blivit bokförda tillsammans med vattenservisernas kostnader i Vattenledningsverkets böcker. En överföring av kostnaderna för avloppsledningsrörne bör alltså ske under 1918.

För avloppsservisen finnes i 1917 års stat anvisade Kr. 1,000: —.

Kr. 381,897: 89

Avskrivningar enligt fastställd plan har skett med.... Kr. 9,853: 69

²¹/₁₂ 1917 är då avloppsverkets bokförda värde Kr. 372,044: 20

fördelade sig sålunda:

1. Bygguader (pumpstation m. m.)	24,612: 61
2. Driftapparater (pumpar m. m.)	10,432: 66
3. Huvudledningar.....	325,214: 62
4. Servisledningar.....	11,784: 31

Kr. 372,044: 20

II. Avloppsverkets drift- och underhåll m. m.

a) Pumpverkets och ledningarnes skötsel:

Inalles hava pumpats 659,770 kbm. avloppsvatten, eller i medeltal 1,807 kbm. pr dygn.

Maximidygnsuppfordringen har varit . . . . . 6,400 kbm. $\frac{11}{5}$.

Minimidygnsuppfordringen » . » . . . . . 1,010 » $\frac{28}{1}$.

Hela avlopps nätet har grundligt rensolats 6 gånger under året.

b) Omkostnader:

Utgifter:

1. Personalkostnader	1,580: —	
2. Underhåll	717: 80	
3. Driftmateriel och förbrukningsartiklar	3,370: 14	
4. Speciella driftkostnader	2,227: 86	
5. Allmänna utgifter	531: 02	
6. Räntor	16,359: 09	
7. Avskrivningar å verkets värde	9,853: 69	34,639: 60

Verkets inkomster hava varit:

Ersättning för skötsel av brunnar	500: —	
Räntor	46: 75	546: 75

Årsomkostnader Kronor 34,092: 85

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

19 September.

N:o 9.

Beredningsutskottets förslag till utdelning av Mellqvistska slöjdstipendiet.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.*

§ 105.

Sedan rektor vid härvarande folkskoleseminarium till stadsfullmäktige insänt till honom inom föreskriven tid inkomna ansökningar till Mellqvistska slöjdstipendiet från folkskollärarne Gustaf Harry Gustafsson och Gustav Nordengren jämte eget och vederbörande slöjdlärares yttrande över ansökningarna, så hade nu beredningsutskottet uppå remiss, att avgiva förslag till stipendiets fördelning.

Efter föredragning av handlingarna beslöt utskottet att, med biträdande av rektorns och slöjdlärares förslag, hemställa

att nu tillgängliga räntan å Mellqvistska slöjdstipendiefonden, uppgående till 500 Kronor, skulle, med hälften till vardera, fördelas mellan sökandena Gustafsson och Nordengren, med skyldighet för dem att vid högre slöjdundervisningsanstalt genomgå en slöjdkurs å minst sex veckor och med rätt att uppbära hälften av stipendiet, sedan de styrkt sig vara vid sådan läroanstalt inskrivna, och den andra hälften, då de visat sig hava under fyra veckor därstädes åtnjutit undervisning.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens förslag angående utförande genom stadsarkitekten av nybyggnader och reparationer å stadens byggnader med undantag av folkskolorna och de affärsdrivande verkens byggnader m. m.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 14 maj 1917.

§ 20.

Då drätselkammaren ansåg fördelaktigt, att alla nybyggnader och reparationer å stadens byggnader utfördes av stadsarkitekten, beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att från och med år 1918 alla nybyggnader och reparationer å stadens byggnader med undantag av folkskolorna och de affärsdrivande verkens byggnader skola utföras av stadsarkitekten, att stadsarkitekten skall vara närvarande vid delegationernas uppgörande av plan till underhållsarbeten samt att anslag till underhållsarbeten skola upptagas på vederbörande delegations stat.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 15 augusti 1917.

§ 64.

På remiss från stadsfullmäktige hade Hälsovårdsnämnden att yttra sig öfver en af drätselkammaren gjord hemställan, det stadsfullmäktige måtte besluta, att från och med 1918 alla nybyggnader och reparationer å stadens byggnader med undantag af folkskolorna och de affärsdrivande verkens byggnader skola utföras af stadsarkitekten, att stadsarkitekten skall vara närvarande vid delegationernas uppgörande af plan till underhållsarbeten samt att anslag till underhållsarbeten skola upptagas på vederbörande delegations stat;

och beslöt Hälsovårdsnämnden, som ansåg, att den föreslagna ordningen väl kunde vara lämplig, då det gällde nybyggnads- och större reparationsarbeten, men säkerligen skulle vålla lidsutdräkt och onödiga utgifter, då det vore fråga om mindre, tillfälliga reparationer, hvilka hittills i allmänhet utan särskild kostnad

utförts af delegationerna underställd personal, vid remisshandlingens återställande anföra, att Nämnden för sin del icke hade annat att erinra mot framställningen än att mindre reparationer äfven framgent böra ombesörjas af vederbörande delegationer själfva.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

*Utdrag af protokoll, hållet hos brandstyrelsen
i Karlstad den 10 oktober 1917.*

§ 47.

På remiss från stadsfullmäktige hade brandstyrelsen att yttra sig öfver en af drätselkammaren gjord hemställan, att stadsfullmäktige måtte besluta att från och med år 1918 alla nybyggnader och reparationer å stadens byggnader med undantag af folkskolorna och de affärsdrifvande verkens byggnader skola utföras af stadsarkitekten, att stadsarkitekten skall vara närvarande vid delegationernas uppgörande af plan till underhållsarbeten samt att anslag till underhållsarbeten skola upptagas på vederbörande delegations stat.

Detta ärende hade cirkulerat för pröfning bland brandstyrelsens ledamöter och beslöt nu styrelsen med instämmande i hälsovårdsnämndens motivering föreslå stadsfullmäktige besluta, att vederbörande delegationer själfva skola ombesörja alla mindre reparationer från och med år 1918.

Denna § blef genast justerad.

Justerat:
EMIL ANKERS.

In fidem:
PER ÅGREN.

*Utdrag ur protokoll, fört vid sammanträde
med Karlstads stads trädgårdsstyrelse den 27 oktober 1917.*

§ 2.

På remiss från stadsfullmäktige hade Trädgårdsstyrelsen att yttra sig över en av drätselkammaren gjord hemställan, det stadsfullmäktige måtte besluta, att från och med 1918 alla nybyggnader och reparationer å stadens byggnader med

undantag av folkskolorna och de affärsdrivande verkens byggnader skola utföras av stadsarkitekten, att stadsarkitekten skall vara närvarande vid delegationernas uppgörande av plan till underhållsarbeten samt att anslag till underhållsarbeten skola upptagas på vederbörande delegations stat;

Och beslöt styrelsen vid remisshandlingens återställande anföra, att den i likhet med Hälsovårdsnämnden och Brandstyrelsen ansåg den föreslagna ordningen lämplig, då det gällde nybyggnads- och större reparationsarbeten, men att, då det vore fråga om mindre, tillfälliga sådana, *dessa efter vederbörande delegationers egen omprövning* även framgent böra ombesörjas av delegationerna själva.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
N. FR LINDH.

Ur protokollet rätt utdraget; belygar:

N. FR. LINDH.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 6 november 1917.

§ 79.

På remiss från stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen att yttra sig öfver en av drätselkammaren gjord hemställan, det stadsfullmäktige måtte besluta, att från och med 1918 alla nybyggnader och reparationer å stadens byggnader med undantag af folkskolorna och de affärsdrivande verkens byggnader skola utföras af stadsarkitekten, att stadsarkitekten skall vara närvarande vid delegationernas uppgörande af plan till underhållsarbeten, samt att anslag till underhållsarbeten skola upptagas på vederbörande delegations stat;

Och beslöt styrelsen för sin del anföra, att den i likhet med hälsovårdsnämnden, brandstyrelsen och trädgårdsstyrelsen, hvilka förut afgifvit yttranden i ärendet, ansåge den föreslagna ordningen lämplig, då det gällde nybyggnads- och större reparationsarbeten, men att den däremot funne mindre reparationer fortfarande böra ombesörjas af vederbörande delegationer själva.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde
med Karlstads saluhallsstyrelse den 28 mars 1918.*

§ 12.

På remiss från stadsfullmäktige hade saluhallsstyrelsen att yttra sig över en av drätselkammaren gjord hemställan, det stadsfullmäktige måtte besluta, att från och med 1918 alla nybyggnader och reparationer å stadens byggnader, med undantag av folkskolorna och de affärsdrivande verkens byggnader, skola utföras av stadsarkitekten. att stadsarkitekten skall vara närvarande vid delegationernas uppgörande av plan till underhållsarbeten, samt att anslag till underhållsarbeten skola upptagas på vederbörande delegations stat.

Styrelsen beslöt anföra, att den i likhet med hälsovårdsnämnden, brandstyrelsen, trädgårdstyrelsen och fattigvårdsstyrelsen, vilka förut avgivit yttranden i ärendet, ansåge den föreslagna ordningen lämplig, då det gällde nybyggnads- och större reparationsarbeten, men att den däremot ansåge, att mindre reparationsarbeten böra ombesörjas av vederbörande delegationer själva.

In fidem:
HUGO BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.*

§ 106.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över drätselkammarens hos fullmäktige gjorda framställning angående utförande genom stadsarkitekten av nybyggnader och reparationer å stadens byggnader med undantag av folkskolorna och de affärsdrivande verkens byggnader m. m., över vilken framställning inforrade yttranden avgivits av hälsovårdsnämnden, brandstyrelsen, trädgårdsstyrelsen, fattigvårdsstyrelsen och saluhallsstyrelsen.

Beredningsutskottet, som biträdde vad nämnda delegationer anfört i fråga om rätt för vederbörande delegation att själv låta utföra smärre reparationer men som i övrigt icke fann anledning till erinran mot förslaget, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att från och med år 1919 alla nybyggnader och reparationer å stadens byggnader med undantag av folkskolorna och de affärsdrivande verkens byggnader skola utföras av stadsarkitekten, dock att mindre,

tillfälliga reparationer böra, efter vederbörande delegations egen omprövning, ombesörjas av delegationen själv;

att stadsarkitekten skall vara närvarande vid delegationernas uppgörande av plan till underhållsarbeten;

samt att anslag till dessa underhållsarbeten jämte ett efter behovet anpassat förslagsanslag för utförande av smärre reparationer skall upptagas å vederbörande delegations stat.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitténs framställning om anslag för kommitténs fortsatta verksamhet.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Som av här bilagda redogörelse för Kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitténs räkenskaper framgår, har kommittén under innevarande år intill den 1 juli förbrukat 16,531:38 kr. till understöd jämlikt Kungl. kungörelsen den 7 december 1917. Till täckande av dessa utgifter ha stadsfullmäktige vid tvenne särskilda tillfällen beviljat för stadens andel i dessa understöd tillsammans 14,000 kr. Härtill kommer dessutom en behållning från år 1917 av anslag för samma ändamål å 524:75 kr., vilken behållning tillsammans med årets anslag uppgår till kr. 14,524:75.

Av statsbidrag har kommittén för år 1917 och intill 1 maj detta år uppburit kr. 6,290:38. För maj månad har rekvirerats 1,180:04 kr., och för juni beräknas omkring 1,000 kr. som bidrag från staten. Hela statsbidraget intill 1 nästa juli skulle alltså uppgå till kr. 8,470:42, och alla inkomsterna från både staden och staten uppgå till 22,995:17 kr., och då utgifterna för samma tid enligt ovanstående uppgå till 16,531:38 kr., så skulle kommittén sålunda den 1 nästa juli ha en beräknad behållning hos drätselkammaren av 6,463:79 kr.

Då arbetslösheten inom textilindustrien synes fortfarande bliva rådande, och då det även inom andra industrigrenar kan befaras uppstå arbetsbrist, så anhåller kommittén att stadsfullmäktige behagade medgiva att ovan beräknade behållning, kr. 6,463:79, måtte av kommittén få disponeras för utbetalning av understöd till arbetslösa under kommande kvartal.

Som emellertid statens bidrag till de arbetslösas understöd utbetalas först sedan rapport om utbetalningen lämnats och densamma jämte rekvisitionen under-

gått vederbörlig revidering, tillkommer det sladen att i förskott utbetala statsbidraget. På grund härav anhåller kommittén, att drätselkammaren får i uppdrag att förskottsvis tillhandahålla kommittén dessa medel.

Under åren 1914—1917 har arbetslösheten i Karlstad varit jämförelsevis ringa, och därför har Kommunala hjälpkommittén ej haft några administrationskostnader, då såväl sekreterare som kassaförvaltare skött sina åligganden utan ersättning. Men i och med innevarande års början ha dessa båda befattningar blivit så krävande på grund av arbetslösheten inom textilindustrien, att ingen utan ersättning kan oftra så mycken tid och så mycket arbete, som de nu kräva. Dessutom förekommer renskrivning av redogörelser och rapporter m. m., som också kräva utgifter. Kommittén får därför anhålla, att nödiga medel för dessa utgifter beviljas kommittén.

På grund av vad sålunda anförts anhåller Kommunala arbetslöshets- och hjälpkommittén att stadsfullmäktige måtte besluta:

att den beräknade behållningen den 1 nästa juli å kr. 6,463:79 av de medel, fullmäktige förut beviljat till understöd åt arbetslösa, måtte av kommittén få användas för bestridande av stadens andel i kostnaderna för samma ändamål under kommande kvartal, i enlighet med de grunder, som innehållas i Kungl. kungörelsen den 19 maj 1916:

att uppdraga åt drätselkammaren att förskottsvis utbetala den del av understödet, som för månaderna juli—september komma att bestridas av statsmedel; samt

att ett förslagsanslag av 1,000 kr. ställes till Kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitténs förfogande för bestridande av administrationskostnader.

Karlstad den 20 juni 1918.

Å Kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitténs vägnar:

AXEL SVANBOM.

David Karlström
kommitténs kassaförvaltare.

*Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde
med Kommunala arbetslöshets- och hjälpkommittén
i Karlstad den 18 juni 1918.*

§ 4.

Lämnade kassaförvaltaren en redogörelse för kommitténs verksamhet och räkenskaper under de fem gångna månaderna av innevarande år samt framställde förslag om, att utgifterna för den närmaste framtiden skulle kunna täckas dels

genom beräknade inestående anslagna medel hos drätselkammaren och dels genom det statsbidrag, som kommittén hade i utsikt att erhålla.

Sammanträdet godkände arbetsutskottets åtgöranden och uppdrog åt ordföranden och kassaförvaltaren att å Kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitténs vägnar hos stadsfullmäktige göra anhållan om, att fullmäktige ville besluta, dels att kommittén finge för fortsatt utbetalning av understöd till arbetslösa använda de hos drätselkammaren den 1 nästa juli inestående medlen, som äro anslagna för detta ändamål, dels att drätselkammaren måtte få i förskott utbetala statsbidraget åt de arbetslösa och slulligen, att ett förslagsanslag av 1,000 kronor måtte ställas till kommitténs förfogande i och för täckande av administrationskostnader.

Som ovan.

In fidem:

DAVID KARLSTRÖM.

Tablå

över kommunala hjälpkommitténs räkenskaper för år 1918 och intill den 30 juni.

A. Understöd jämlikt Kungl. kungörelsen den 7 dec. 1917.

<i>Inkomster:</i>	Stadens anslag:	Statsanslag:	
Kvar i stadskassan från 1917.....	524: 75		
Stadens anslag för tiden $\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{4}$ 1918	6,000: —		
» » » » $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{7}$ »	8,000: —		14,524: 75
Statsanslag för 1917 och januari 1918		1,205: 54	
» » februari »		1,788: 38	
» » mars »		1,670: 61	
» » april »		1,625: 85	6,290: 38
<i>Förslagsvis:</i>			
Statsanslag för maj 1918		1,180: 04	
» » juni »		1,000: —	2,180: 04
			Kronor 22,995: 17
<i>Utgifter:</i>			
Utbetalt understöd under januari 1918		2,001: 62	
» » februari »		3,576: 76	
» » mars »		3,341: 22	
» » april »		3,251: 70	
» » maj »		2,360: 08	14,531: 38

Förslagsvis:

Utbetalning av understöd under juni 1918	2,000:—	
	<u>16,531:38</u>	
Den 1 juli 1918 innestående i stadskassan	6,463:79	
		<u>Kronor 22,995:17</u>

B. Understödet efter friare bestämmelser.*Inkomster:*

Kvar i stadskassan från 1917	902:93	
		<u>Kronor 902:93</u>

Utgifter:

Utbetalt under 1/1—15/6 1918	0.—	
Sistnämnda dag innestående i stadskassan	902:—	902:93
		<u>Kronor 902:93</u>

C. Kvinnornas uppbåd.*Inkomster:*

Kvar i stadskassan från 1917	1,000:—	
Av beräknat statsbidrag till yrkeskurserna.. ..	1,000:—	
		<u>Kronor 2,000:—</u>

Utgifter:

Utbetalt till yrkeskurserna	560:—	
Förskotterat å statsbidraget	1,000:—	1,560:—
Behållning		440:—
		<u>Kronor 2,000:—</u>

Sammandrag.

Beräknad behållning den 1 juli 1918:

Å anslaget till understöd jämlikt Kungl. kungörelsen 7, 12 1917	6,463:79	
» » » » efter friare bestämmelser	902:93	
» Kvinnornas uppbåd	440:—	7,806:72
		<u>Summa kronor 7,806:72</u>

Karlstad den 14 juni 1918.

DAVID KARLSTRÖM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 22 juli 1918.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitténs framställning om anslag för kommitténs fortsatta verksamhet, och beslöt drätselkammaren efter föredragning av handlingarna i ärendet hemställa,

att den beräknade behållningen den 1 juli 1918 å kr. 6,463:79 av de medel, fullmäktige förut beviljat till understöd åt arbetslösa, måtte få av kommittén användas för bestridande av stadens andel i kostnaderna för samma ändamål under innevarande års tredje kvartal i enlighet med de grunder, som innehållas i Kungl. kungörelsen den 19 maj 1916;

att fullmäktige ville uppdraga åt drätselkammaren att förskottsvis utbetala den del av understödet, som för årets tredje kvartal kommer att bestridas av statsmedel;

att ett förslagsanslag av 1,000 kr. ställas till kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitténs förtogande för bestridande av administrationskostnader; samt

att fullmäktige ville bestämma, att sistberörda belopp, 1,000 kr., skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.

§ 107.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitténs framställning om anslag för kommitténs fortsatta verksamhet.

Häröver hade drätselkammaren avgivit infortrat utlåtande, och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att den beräknade behållningen den 1 juli 1918 å kr. 6,463:79 av de medel, fullmäktige förut beviljat till understöd åt arbetslösa, måtte få av kommittén användas för bestridande av stadens andel i kostnaderna för samma ändamål under innevarande års tredje kvartal i en-

lighet med de grunder, som innehållas i Kungl. kungörelsen den 19 maj 1916;

att fullmäktige ville uppdraga åt drätselkammaren att förskottsvis utbetala den del av understödet, som för årets tredje kvartal kommer att bestridas av statsmedel;

att ett förslagsanslag av 1,000 kr. ställes till kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitténs förfogande för bestridande av administrationskostnader; samt

att fullmäktige ville bestämma, att sistberörda belopp, 1,000 kr., skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Folkskolestyrelsens framställning angående tillägg till 4 § i reglementet för stadens folkskoleväsen.

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 14 maj 1918.

§ 36.

Sedan genom kungl. kungörelse av den 22 september 1917 blivit beträffande kommunal folkskoleinspektör bestämt, att skolstyrelse må kunna, sedan bestämmelse därom blivit efter stadsfullmäktiges godkännande införd i skoldistriktets reglemente, giva dylik befattningsinnehavare, som under minst tre år innehaft förordnande såsom inspektör inom distriktet, en fastare anställning, beslöt folkskolestyrelsen:

att för sin del antaga följande, i ett utarbetat förslag till normalreglemente för skolväsendet i rikets medelstora städer upptagna bestämmelse angående kommunal folkskoleinspektörs anställning:

«Om sådan folkskoleinspektör efter 5 års tjänstgöring inom distriktet erhåller förnyat förordnande, kan han sedermera skiljas från befattningen endast i den ordning, som i motsvarande fall gäller beträffande ordinarie folkskollärare»;

vilken bestämmelse skulle intagas i § 4 av nu gällande reglemente för Karlstads stads folkskoleväsen;

ävensom att hemställa om stadsfullmäktiges godkännande av denna bestämmelse.

In fidem:
AUG. BERGH.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.*

§ 108.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva yttrande över en av folkskolestyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning angående tillägg till 4 § i reglementet för stadens folkskoleväsen, beslöt att med förordnande av framställningen hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna följande tillägg till 4 § i reglementet för stadens folkskoleväsen:

“Om sådan folkskoleinspektör efter fem års tjänstgöring inom distriktet erhåller förnyat förordnande, kan han sedermera skiljas från befattningen endast i den ordning, som i motsvarande fall gäller beträffande ordinarie folkskollärare“.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Drätselkammarens framställning angående framdragande av gator till
kvarteret Udden m. m.**

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 10 juni 1918.*

§ 4.

Byggnadschefen hade till drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående framdragande av gator till tomterna ld, le och lf i kvarteret Udden:

Till Drätselkammaren.

På grund av de pågående och ifrågasatta nybyggnadsarbetena å tomterna ld, le och lf i kvarteret Udden synes det bliva nödvändigt redan i år påbörja respektive gators utläggande.

Jag får då föreslå att i år verkställas all erforderlig terrassering och fyllning samt provisorisk grusning av gångbanor, varefter i statsförslaget för 1919 upptages körbanornas och trottoarernas byggande.

Kostnaderna för nämnda terrassering och fyllning beräknas bliva kr. 3,500:—,
Karlstads stads byggnadskontor 6 juni 1918.

ERIK BJÖRKMAN.

Därjämte ingav byggnadschefen här bifogade kostnadsberäkning å utsträckande av vatten- och avloppsledning till samma tomter, slutande å en summa av kr. 6,200.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställen, att stadsfullmäktige måtte bevilja dels för påbörjande av gators utläggande till tomterna ld, le och lf i kvarteret Udden enligt byggnadschefens förslag 3 500 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering, och dels för utsträckande av vatten- och avloppsledningar till samma tomter 6,200 kronor att anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.

§ 109.

Beredningsutskottet, som hade att yttra sig över en av drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjord framställning angående framdragande av gator till kvarteret Udden m. m., beslöt att med förordande därav hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja dels för påbörjande av gators utläggande till tomterna ld, le och lf i kvarteret Udden enligt byggnadschefens förslag 3,500 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering, och dels för utsträckande av vatten- och avloppsledningar till samma tomter 6,200 kronor att anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående täckande av vissa överskridna anslagsbelopp.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 maj 1918.

§ 2.

Ingav stadskamreraren här bifogande uppgift å anslag, som av stadsfullmäktige anvisats att täckas genom upplåning och sedermera blivit överskridna, slu-

tande de överskridna beloppen å en sammanlagd summa av 16,646 kronor; och som drätselkammaren vid granskning av uppgiften ej fann något att mot densamma anmärka, beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige mått: till tackande av ifrågavarande överskridna anslagsbelopp bevilja sammanlagt 16,646 kronor att anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Uppgift å anslag, som av Stadsfullmäktige anvisats att täckas genom upplåning och sedermera blivit överskridna.

År	§	Ä n d a m å l	Anvisat belopp	Använt belopp	Över- skridet
1916	230	Gasverket, servisledningar	1,500—	1,821 65	321 65
		Vattenverket, »	1,000—	5,117 34	4,117 34
		Elektricitetsverket »	2,000—	9,558 29	7,558 29
1917	76	Vatten- och avloppsledningar i Lång- och John Erikssonsgatorna	25,000—	29,648 72	4,648 72
Kronor			29,500—	46,146—	16,646—

Karlstad den 15 maj 1918.

H. WESTLIN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.*

§ 110.

Med tillstyrkande av en av drätselkammaren gjord framställning angående täckande av vissa i en av stadskamreraren uppgjord tablå närmare angivna anslagsbelopp, som av stadsfullmäktige anvisats att anskaffas genom upplåning och sedermera överskridits, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till tackande av ifrågavarande överskridna anslagsbelopp bevilja sammanlagt 16,646 kronor att anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Stadsrevisionens berättelse över verkställd granskning av styrelsens för Karlstads läsestugor räkenskaper och förvaltning för tiden 1 oktober 1916—31 december 1917.

Undertecknad, som å Stadsrevisionens vägnar, efter anmodan, verkställt granskning av styrelsens för Karlstads läsestugor räkenskaper och förvaltning för tiden från den 1 oktober 1916 till den 31 december 1917, får däröver avgiva följande berättelse.

Över räkenskaperna meddelas följande

Räkenskapssammandrag.

Ingående balans den 1 oktober 1916:

Innestående å sparkasseräkning	4: 87	
Kontant kassa	11: 48	
Inventarier enligt förteckning	1,700: —	1,716: 35

Influtit:

Stadens anslag	1,905: —	
Haga läsestugas bidrag	625: —	
Tingvallastadens läsestugas bidrag	562: 50	3,092: 50
	Summa kronor	4,808: 85

Utgivits:

Hyror för lokalerna	2,375: —	
Prenumerationsavgifter	694: —	
Brandförsäkringspremier	15: 08	
Reparationer	32: —	
Till drätselkammaren överlämnade inventarier	300: —	3,416: 08

Utgående balans den 31 december 1917:

Innestående å sparkasseräkning	4: 87	
Inventarier	1,400: —	
	Summa kronor	1,404: 87
<i>avgår:</i> skuld till kassören	12: 10	1,392: 77
	Summa kronor	4,808: 85

Räkenskaperna, som granskats av sifferrevisor, föranleda ej ann n erinran, än att inventarieförteckningen, upprättad den 1 oktober 1912, bör, särskilt på grund av överlämnande till drätselkammaren av åtskilliga inventarier, ö erses och oinskrivas, varefter inventering torde böra verkställas av Stadsrevisionen inventeringsman, vilket ej nu skett.

Haga läsestugas inventarier äro brandförsäkrade för kr. 2,000: — och Tingvallastadens läsestugas inventarier för kr. 1,700: —.

Ansvarsfrihet för förvaltningen tillstyrkes.

Karlstad den 18 juni 1918.

TH. PETTERSSON,
vice ordförande i Stadsrevisionen.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.*

§ 111.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva yttrande i anledning av stadsrevisionens berättelse över verkställd granskning av styrelsens för Karlstads läsestugor räkenskaper och förvaltning för tiden 1 oktober 1916—31 december 1917, beslöt, efter tagen del av berättelsen, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads läsestugor ansvarsfrihet för den tid ifrågavarande revisjonsberättelse omfattar.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning om avkortning av restutskylder från år 1917.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 maj 1918.

§ 15.

Sedan av drätselkammaren utsedda delegerade med biträde av stadskamreren genomgått och granskat av stadsfogden till avkortning föreslagna restutskylder från 1917 års trenne uppbördsstämmor, så hade dessa delegerade föreslagit, att restutskylder från sagda stämmor måtte få avkortas till ett belopp av 9,080 kronor 77 öre; och som kammaren vid verkställd granskning icke fann anledning till anmärkning mot det uppgjorda förslaget, beslöt kammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning om de föreslagna avkortningarnas beviljande.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.*

§ 112.

Med tillstyrkande av en av drätselkammaren gjord framställning angående avkortning av restutskylder från år 1917 beslöt utskottet hemställa,
att stadsfullmäktige måtte medgiva avkortning av restutskylder från 1917 års tre uppbördsstämmer till ett belopp av 9,080 kronor 77 öre.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Saluhallsstyrelsens av drätselkammaren överlämnade framställning om
anslag för borttagande av en trappa i Saluhallen.**

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 20 augusti 1918.*

§ 11.

Sedan saluhallsstyrelsen till drätselkammaren inkommit med begäran om ett anslag av 1,000 kr. för borttagande av trappan mellan fiskbutikerna N:ris 18 och 57 i saluhallen för att kunna lägga detta utrymme till butiken N:o 18 och där-
efter öka hyran för denna bulik med 200 kr. pr år, så beslöt nu kammaren överlämna denna framställning till stadsfullmäktige och därvid tillstyrka beviljande av det begärda anslaget ävensom hemställa, att fullmäktige måtte bestämma, att begärda beloppet, 1,000 kr., i den händelse tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde
med Karlstads saluhallsstyrelse den 3 juni 1918.*

§ 3.

Styrelsen beslöt ingå till drätselkammaren med begäran om ett anslag av 1,000 kr. för borttagande av trappan mellan fiskbutikerna n:r 18 och 57 i Salu-

hallen, för att kunna lägga detta utrymme till butiken n:o 18 och därefter öka hyran för denna butik med 200 kr. pr år.

In fidem:

ERNST FORSGREN.

Rätt utdraget ur protokollet betyder:

HUGO BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.*

§ 13.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över saluhallsstyrelsens av drätselkammaren överlämnade framställning om anslag för borttagande av en trappa i saluhallen; och beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för borttagande av ifrågavarande trappa bevilja ett belopp av 1,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående upptagande av ett 40-årigt amorteringslån å 1,020,000 kronor.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 3 juni 1918.*

§ 11.

Av stadsfullmäktige hade under de senaren åren beslutats åtskilliga större utgiftsposter av beskaffenhet, att desamma ej borde genom uttaxering för 1 år gäldas, och hade kammaren nu ansett sig böra vidtaga åtgärder för att möjliggöra upptagandet av ett fyrtio-årigt amorteringslån. I anledning härav hade stadskamreraren uppgjort en förteckning över de medel, som efter fattande av beslut om upptagande av 1916 års fasta lån anvisats att täckas genom tillfällig upplåning.

Som kammaren icke funn något att mot förteckningen anmärka, beslöt kammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning,

att stadsfullmäktige måtte för sin del besluta att i förteckningen angivna ändamål upptaga ett fyrtioårigt amorteringslån å 1,020,000 kronor samt därtill söka Kungl. Maj:ts tillstånd,

samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att, sedan sagda tillstånd erhållits verkställa upplåningen på tid och sätt kammaren kan finna för staden fördelaktigast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förteckning över medel, som efter upptagande av 1916 års fasta lån, anvisats att täckas genom upplåning.

År	§	Ä n d a m å l	Belopp
1916	157	Inköp av n:o 282 i Tormestad.....	12,000 —
	158	Elektr. ledningar till Sanna	1,760 —
		Transformator till samma	300 —
	161	Framdragande av järnvägsspår till plats n:o 58 vid yttre hamn.....	3,225 —
	202	Ytterligare utbyggnad av materialgården	9,000 —
	222	Portalkran vid Yttre hamn	100,000 —
1917	234		
1916	224	Spånugn för ångcentralen	5,000 —
	227	Utvidgning av elektriska ledningen vid Färjestad ...	4,000 —
	230	Gasverket, servisledningar.....	1,821 65
		Vattenverket, ”	5,117 34
		Elektricitetsverket, servisledningar	9,558 29
		” material för utvidgning av elektr. ledningsnätet	20,000 —
		Ny motor på omformarestation	10,000 —
	240	Elektricitetsverket, material för utvidgning av elektr. ledningsnätet	23,817 26
		Transformationskiosk vid Glas bruket.....	1,200 —
		Elektr. ledningar till Lamberget.....	2,045 —
		” ” ” Sjöstad.....	3,850 —
		” ” ” Örsholmen.....	1,490 —
1917	19	Breddning av Rudsvägen samt anordnande av skydds-	
1918	82	vall mot översvämning.....	10,000 —
1917	60	Inköp av fastigheten Strömsholm n:o 4	8,500 —
	76	Vatten och avloppsledningar i Lång- och John Eriks- sons gatorna.....	29,648 72
	79	Gasledning till kv. Mimer.....	5,500 —
	82	Portvaktstuga vid Klaraborg	5,500 —
	102	Inköp av tvenne transformatorer	8,800 —
	120	Ny ångcentral vid Orrholmsviken	128,000 —
1917	121	Elektricitetsverket, utjämningsaggregat	5,700 —
	122	Ny åskledare vid omformarestation	3,500 —
	159		
1918	91	Inköp av Kohlsäters A.-Bol.	225,000 —
1917	224	Ny fyr vid Röskär	5,000 —
	234	Muddringsarbeten för skeppvarvsanläggning	30,000 —
		Muddringsarbeten vid proppgårdspplatserna.....	2,000 —
Transport			681,333 26

År	§	Ä n d a m å l	Belopp
		Transport	681,333 26
		Ny brygga vid Tyggårdsviken	3,000 —
	250	Nya hamnspårsanläggningar	15,000 —
		Ytterligare muddring vid yttre hamn	2,000 —
		Gasverket: servisledningar	1,500 —
		Elektricitetsverket: 1 reservtransformator	1,200 —
		1 reservtransformator	900 —
		Material för utvidning av elektr. ledningsnätet	25,000 —
		Kablar och garnityrdelar	25,000 —
		Elektr. ledningsnätets utvidgande	10,000 —
		Servisledningar	3,000 —
		Vattenverket: servisledningar	2,000 —
1918	28	Transformator vid Kanikenäset	17,500 —
	49	Utbyggnad av Temperleykranen	40,000 —
		Ny brokran vid Yttre hamn	120,000 —
	63	Inlösen av fastigheten i Ö. Haga n:r 38	43,942 50
	68	Inköp av 1 reservtransformator	7,000 —
		Beräknad kostnad för upptagande av ifrågavarande lån	21,624 24
		Kronor	1,020,000 —

Karlstad den 15 maj 1918.

H. WESTLIN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.*

§ 114.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med framställning angående tillstånd att till täckande av vissa i en av stadskamreraren uppgjord förteckning närmare angivna belopp, vilka under tiden efter upptagande av 1916 års fasta lån anskaffats genom tillfällig upplåning, få upptaga ett 40-årigt amorteringslån å 1,020,000 kronor,

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att häröver avgiva yttrande; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot drätselkammarens förslag, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för sin del besluta att till täckande av de i stadskamrerarens förteckning angivna anslagsbelopp upptaga ett fyrtioårigt amorteringslån å 1,020,000 kronor samt därtill söka Kungl. Maj:ts tillstånd;

samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att, sedan sagda tillstånd erhållits, verkställa upplåningen på tid och sätt, som kammaren kan finna för staden fördelaktigast.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över Karlstads spritförsäljningsaktiebolags hos Konungens Befallningshavande i länet gjorda framställning angående rätt att under en tid av tre år, räknat från och med den 1 januari 1919, idka handel med rusdrycker inom staden.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Karlstads Spritförsäljningsaktiebolag, som är bildat i och för övertagande av alla rättigheter till detaljhandel med rusdrycker i Karlstad, får härmed, jämlikt § 17 i Kungl. förordningen om rusdrycker den 14 juni 1917, vördsamt anhålla om tillstånd, att under en tid av tre år, räknat från och med den 1 januari 1919, få i staden Karlstad idka handel med alla slag av rusdrycker enligt ovan angivna Kungl. förordning.

Vidkommande till en början detaljhandel av spritdrycker, så anser bolaget antalet försäljningsställen härutinnan böra fastställas till sammanlagt sex, nämligen ett utminuteringsställe, förlagt till bolagets nuvarande lokaler vid Västra Torggatan samt fem utskänkningsställen, varav ett, såsom hittills skulle vara beläget i bolagets nuvarande lokaler, och skulle denna rörelse såsom förut tillsvidare bedrivas av bolaget själf, samt de övriga fyra förläggas ett till stadshotellet, ett till Grand Hotel och ett till Frimurarelogens lokaler samt ett under sommarmånaderna till Stadsträdgården.

Dessa fyra rättigheter vore bolagets mening att å annan överlåta, och skulle utskänkningsen beträffande hotellen och Stadsträdgården samt den av bolaget själf bedrivna rörelsen vara avsedd att äga rum jämväl annorledes än vid måltid åt spisande gäster.

Beträffande utskänkningen å Frimurarelogen, så vore denna likväl avsedd att äga rum endast å frimurareordens lokaler i samband med servering av mat efter logesammanträden och till däri deltagande medlemmar av orden.

Vidkommande detaljhandeln av vin så vill bolaget erinra, att under innevarande år rätt till försäljning av vin till avhämtning meddelats åt sju handlande i staden. Antalet utminuteringsställen härulinnan borde emellertid kunna åtskilligt inskränkas, exempelvis till ett par förutom den i bolagets egen utminuteringslokal belägna, och skulle dessa försäljningsställen förläggas å lämpliga delar i Tingvallastaden för den händelse, de skulle visa sig erforderliga.

Beträffande detaljhandeln med öl, så synes med hänsyn därtill att enligt den nya rusdrycksförordningen försändning av öl efter rekvisition fortfarande får ske genom vederbörande bryggeris försorg direkt till kund, som erhållit inköpsbevis från bolaget, utminutereringen av öl i övrigt kunna inskränkas till bolagets egen utminuteringslokal vid Västra Torggatan. Då det emellertid kan anses ovisst, hurvida denna lokal är för ändamålet tillräcklig, anser sig bolaget böra föreslå, att för den händelse det finnes nödigt, härförutom två utminuteringsställen inrättas, av vilka det ena möjligen bör förläggas till Herrhagen och det andra till Tingvallastaden.

Vidkommande slutligen utskänkning av vin och öl i samband med servering av mat så är för innevarande år fem sådana rättigheter beviljade.

Bolaget anser, att åtminstone sex dylika utskänkingsställen äro erforderliga, förlagda till lämpliga delar av staden, exempelvis ett till stadsdelen Haga och fem till Tingvallastaden, och skulle samtliga dessa rättigheter av bolaget å annan överlåtas.

Uppgift å bolagets delägare samt nu gällande bolagsordning bifogas. Enär denna bolagsordning såsom tillkommen innan den nya rusdrycksförordningen utfärdades, icke i allo år med densamma överensstämmande har bolaget å ordinarie bolagsstämma den 13 innevarande mars beslutit antaga ny bolagsordning i överensstämmelse med bestämmelserna i ovannämnda förordning. För konfirmerande av samma beslut har extra bolagsstämma utlysts den 8 nästkommande april och skall styrelsen därefter så snart ske kan till Konungens Befallningshavande insända den nya bolagsordningen; och får styrelsen därför vördsamt anhålla, att Konungens Befallningshavande behagade låta anstå med ärendets slutliga avgörande intill dess nämnda stadgar inkommit.

Karlstad den 25 mars 1918.

HUGO ZIEGLER.
VALDEMAR VENDEL.

SVEN af GEIJERSSTAM.
KARL HOLMBERG.

Resolution.

Översändes till Magistraten i Karlstad, som anmodas att, efter stadsfullmäktiges hörande, i ärendet avgiva yttrande samt därmed sedermera hit inkomma och remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 28 juni 1918.

På tjänstens vägnar:

ELIAS STENIUS.

Överlämnas till stadsfullmäktige i Karlstad för avgivande av yttrande.

Karlstads rådhus den 29 juni 1918.

På Magistratens vägnar:

HARRY ALMQVIST.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Uppå remiss från stadsfullmäktige att avgiva yttrande över Karlstads Spritförsäljningsaktiebolags till Konungens Befallningshavande i Värmlands län ansökan om tillstånd att under en tid av tre år från 1 januari 1919 få i Karlstad idka handel med rusdrycker har Karlstads nykterhetsnämnd vid sammanträde denna dag beslutat avgiva följande yttrande:

Nykterhetsnämnden tillåter sig påpeka att övergången från nuvarande stränga restriktionsbestämmelser till friare sådana bör ske med yttersta försiktighet. Den anser därför nödvändigt att stadsfullmäktige utan allt för långa mellanrum pröva verkningarna av och yttra sig rörande rusdryckshandeln. Nykterhetsnämnden hemställer därför, att bolagets ansökan om treårig oktroj icke i denna utsträckning tillstyrkes. Under en följd av år har utan olägenhet oktroj beviljats endast för ett år åt gången, och anser nykterhetsnämnden att så bör ske även nu.

Bolagets styrelse har i sin ansökan om försäljning av *spritdrycker* föreslagit ett utminuteringsställe och fem utskänkningsställen. Nykterhetsnämnden vill dock erinra om, att f. n. finnes blott ett utminuterings- och fyra utskänkningsställen och vill nu, som då den hade anledning yttra sig angående ölhandeln i staden bestämt hävda den meningen att inga nya försäljnings- eller utskänkningsställen må tillstyrkas.

Vidkommande *detaljhandeln* med *vin* anser nykterhetsnämnden att ett försäljningsställe (utom det i bolagets nuvarande lokal vid V:a Torggatan) är fullt till-

räckligt och att detta nya försäljningsställe enligt bolagets förslag bör förläggas till Tingvallastaden.

Beträffande *utminuteringsställen* för öl så torde därvid, med hänsyn till vad i ansökan meddelas om bryggeriernas rätt att under vissa omständigheter fortfarande få kringföra öl, det vara fullt tillräckligt med ett försäljningsställe utom det i bolagets nuvarande lokal, och bör detta nya försäljningsställe, om det blir behövt, likaledes förläggas till Tingvallastaden.

Ett utminuteringsställes förläggande till Herrhagen vill nykterhetsnämnden på det bestämdaste avråda ifrån. Genom nykterhetsnämndens ingripande har ett s. k. avhämtningsställe för vin och öl i denna stadsdel under år 1917 indragits, och opinionen är nu lika avgjort *emot*, att ett sådant försäljningsställe där inrättas, som den då var *för* den ifrågasatta indragningen.

Vad angår *utskänkning av vin och öl* i samband med mat så föreslår bolagsstyrelsen sex utskänkningsställen *emot* nuvarande fem. Således även i fråga om dessa en utökning med ett serveringsställe, och detta då förlagt till stadsdelen Haga. Nykterhetsnämnden vill även i detta fall erinra om vikten av att inga nya serveringsställen må inrättas. (Nykterhetsnämnden tillåter sig härvid också påpeka, att de fyra utskänkningsställena för spritdrycker samtidigt också inneha rättighet att utskänka öl och vin, vadan utskänkning av dessa senare drycker sålunda nu försiggår å nio ställen och icke fem. För framtiden skulle sålunda, om bolagets begäran bifalles, utskänkningsställena för vin och öl bliva tio, även under förutsättning av att begärd utökning av spritutskänkningsställena ej vinner stadsfullmäktiges bifall.)

Nykterhetsnämnden vill dessutom föreslå, att stadsfullmäktige måtte tillstyrka bolagets ansökan om handel med rusdrycker endast under förutsättning av att nedanskrivna inskränkingar, utöver de i Kungl. förordningen av den 14 juni 1917 bestämda, vidtagas, detta så mycket mera som de redan i huvudsak äro föreskrivna i nu gällande kristidsrestriktioner (enl. K. k. av den 22 sept. 1917).

A) Inskränkningar i fråga om *utminutering*:

1) Ej må den, som av ena eller andra orsaker urakllåter att fullgöra sin skatteplikt, äga rätt att å utminuteringsställen inköpa rusdrycker, och bör inköpsrätt vägras den, som för de tre senaste åren råsterar för obetalda skatter till kommun samt för pensionsavgifter. Vidare bör icke utminutering äga rum till den, som vederligen åtnjuter understöd av allmänna medel, och ej heller till den, som brister i honom åliggande försörjningsplikt.

2) Till gift kvinna må icke rätt att inköpa rusdrycker beviljas, därest hon icke lever i hemskillnad från sin man och vid prövning i övrigt inga hinder anses möta. För ogift kvinna bör inköpsåldern höjas till 40 år och inköpsrätt över huvud beviljas endast om hon har eget hushåll.

3) Då enligt § 55 mom. 1 av Kungl. förordningen den 14 juni 1917 detaljhandel med rusdrycker är förbjuden "inom eller omedelbart invid kasärnområde, läger eller annat område, som blivit för krigsmaktens behov upplåtet", hör utminuterung icke tillåtas till militärpersoner av manskaps grad, som bo i logement, dit rusdrycker icke få medföras. (Det kan ju icke vara förenligt med god ordning att utminuterade rusdrycker förtäras på gator eller allmänna platser eller eljes under förhållanden, som kunna anses motverka syftet med ovannämnda försäljningsförbud.)

På åtskilliga orter har inskränkning gjorts i fråga om mängden av spritdrycker, som pr månad få utminuterats till varje köpare, varjämte åldersgränsen för rätt att erhålla motbok höjts. Då nykterhetsnämnden är av den uppfattningen, att oktroj icke kommer att tillstyrkas för mer än ett år, så anser den sig icke nu höra föreslå något liknande, liksom icke heller sältandet av en maximigräns i fråga om utminuterung av öl och vin, vilken saknas i Kungl. förordningen. Skulle emellertid den längre oktrojtiden tillstyrkas, torde dock stadsfullmäktige böra överväga, om ej inskränkande bestämmelser i omskrivna fall lämpligen borde utfärdas.

B) I fråga om *utskänknigen* böra, med stöd av den erfarenhet kristidsrestriktionerna givit, följande inskränkningar utöver förordningens bestämmelser göras:

1) Utskänkning av egentligt brännvin må äga rum allenast åt spisande gäst vid måltid, som betingar ett pris av minst 50 öre, och högst 5 centiliter få utskänkas åt gästen.

2) I ovan angivna pris för måltid må ej inräknas betalning för i samband med måltiden utskänkt alkoholhaltig dryck.

3) Betalning för rusdrycker, som utskänkes vid eller i samband med måltid, må icke upphäras med mindre måltiden är förtärd och till fullo betald.

4) Utskänkning av vin och öl må före kl. 12 middagen endast äga rum åt spisande gäst vid måltid, som betingar ett pris av minst 50 öre, och må till gäst högst en tredjedels liter utskänkas.

Karlstad den 21 augusti 1918.

För Karlstads Nykterhetsnämnd:
ANDERS LÖFBERG.

Ernst Strandman.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.*

§ 115.

Genom magistraten hade Konungens befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges yttrande över Karlstads Spritförsäljningsaktiebolags ansökning angående rätt att, i enlighet med i ansökningen närmare angiven plan, få under en tid av tre år, räknat från och med den 1 januari 1919, idka handel med rysdrycker inom Karlstad.

Häröver hade stadens nykterhetsnämnd den 21 augusti 1918 avgivit yttrande, därvid nämnden föreslagit vissa inskränkningar dels i antalet av spritförsäljningsaktiebolaget begärda utminuterings- och utskänkingsställen, dels ock beträffande rätten till utminutering och utskänkning av rusdrycker.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet föreslå,

att stadsfullmäktige måtte förorda bifall till Karlstads spritförsäljningsaktiebolags ifrågavarande framställning om rätt till handel med rusdrycker inom staden under treårsperioden 1919—1921, dock med den inskränkningen, att utminutering icke må äga rum till den, som för de tre senaste åren resterar för obetalda kommunalutskylder eller pensionsavgifter, samt heller icke till den, som för sig, hustru eller minderårigt barn åtnjuter fattigunderstöd eller den, som brister i honom åliggande försörjningsplikt.

Mot detta utskottets beslut anfördes reservation *dels* av Herr Ankers, som för sin del uttalade sig för tillstyrkande av nykterhetsnämndens förslag, *dels ock* av Herr Arne, som i fråga om oktrottiden för bolaget ansåg, att denna endast borde avse ett år.

Tillika beslöt utskottet föreslå,

att stadsfullmäktige måtte hos Konungens befallningshavande hemställa om att utskänkningstiden för Stadshotellet, Grand Hotell, Stads-trädgården och Frimurarelogen utsträcker till klockan 11 e. m. och teateraftnar till klockan 1/2 12 e. m. samt att utskänkningen därstädes må under sön- och helgdagar få äga rum efter klockan 7 e. m. jämväl utan sammanhang med servering av mat.

Mot detta beslut i vad det avsåg utskänkningstidens utsträckande utöver klockan 10 e. m. reserverade sig Herr Ankers.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående inköp för stadens räkning av viss del av ägofiguren n:o 282 i Tormestad.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 1 juli 1918.

§ 6.

Det anmäldes, att, under förutsättning av stadsfullmäktiges medgivande, träffats avtal med änkan Stina Lindberg om inköp för stadens räkning av 824 ¹²/₁₀₀ kvadratmeter av ägofiguren n:o 282 i Tormestad här i staden, utgörande delar av tomten n:o 39 m. fl. tomter i kvarteret Uttern i stadsdelen Haga, för en köpskilling av 19,000 kronor på villkor i övrigt, som i upprättat kontrakt närmare angivas.

Sedan antecknats, att staden förut vore ägare av delar av samma tomter, och efter det påpekats, att köpet vore nödvändigt för åstadkommande av en reglering av äganderättsförhållanden inom nämnda kvarter sålunda, att de olika markägarnas innehav kunde genom markbyten bringas i överensstämmelse med de fastställda tomtgränserna, beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande inköp ävensom bestämma, att för köpet erforderliga medel, 19,000 kronor, skola anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Köpekontrakt.

Till Karlstads stad upplåter och försäljer undertertecknad härmed min ägande fastighet 824,42 kvadratmeter av ägofiguren n:o 282 i Tormestad här i staden, enligt nya jordeboken, med byggnader, betecknad med n:o 39 och adressnummer 10. vid Åttkantsgatan, mot en överenskommen köpesumma av Nittontusen (1900) kronor och mot följande med köpet förenade villkor:

1:o) Tillträdet sker den 1 oktober 1918 i det skick fastigheten nu och då befinner.

2:o) Köpesumman betalas sålunda.

a) Köparen övertager och ansvarar från och med tillträdesdagen i fastigheten intecknad skuld:

till Karlstads Sparbank	5,000:—	
• Wermlands Ensk. Bank.....	4,000:—	9,000:—
b) Kontant vid tillträdesdagen.....		10,000:—
		<u>Summa Kronor 19,000:—</u>

3:o) Säljaren äger rätt att under sin återstående livstid fritt och utan ersättning kvarbo i sin nuvarande lägenhet, varmed även följer dispositionsrätten över trädgården, ifall staden ej behöver taga densamma i besittning för annat ändamål.

4:o) Säljaren skall vid tillträdesdagen avlämna gravationsbevis och nödiga handlingar för lagfarts vinnande.

5:o) Köparen betalar ensam lagfartskostnaden för detta köp och fastigheten påkommande onera och skatter från och med tillträdesdagen.

6:o) Köparen inträder vid tillträdesdagen i säljarens rättigheter och skyldigheter rörande gårdens hyresgäster. Hyrorna uppbäres av säljaren intill tillträdesdagen och därefter av köparen.

7:o) Skulle eldsolycka före tillträdesdagen drabba gårdens åbyggnad stående köparen ensam risken, men äger att uppbära utfallande brandskadeersättning.

8:o) Detta köpeavtal förutsätter stadsfullmäktiges medgivande, vadan köpeavtalet utan sådant medgivande förfaller.

Härav äro tvenne exemplar upprättade och växlade.

Karlstad den 3 juni 1918.

STINA LINDBERG.

m. h. p. p.

Köpevitnen:

Alf. Nyberg.

P. M. Pettersson.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.

§ 116.

Beredningsutskottet, som hade att yttra sig över drätselkammarens förslag angående inköp för stadens räkning av viss del av ägofiguren N:o 282 i Tormestad, beslöt att med tillstyrkande av förslaget hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med godkännande av drätselkammarens därom preliminärt upprättade avtal, för inköp av Stina Lindberg tillhöriga 824⁴²/₁₀₀ kvadratmeter av ägofiguren N:o 282 i Tormestad, utgörande delar av tomten N:o 39 m. fl. tomter i kvarteret Uttern i stadsdelen Haga, anslå ett belopp av 19,000 kronor att anskaffas genom upplåning.

Som ovån.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Nykterhetsnämndens förslag angående användningen av 1918 års anslag till nykterhetens befrämjande jämte redogörelser för föregående års anslag.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Nykterhetsnämnden får härmed till stadsfullmäktige överlämna mottagna redogörelser för Karlstads läsestugors verksamhet ävensom för arbetet inom nykterhetsorganisationernas ungdomsavdelningar och Vita Bandet under år 1917, vilka under sagda år erhöles anslag av de för nykterhetens befrämjande av stadsfullmäktige anslagna medlen, samt ansökningar om förnyade anslag.

Nykterhetsnämnden har för sin del intet att erinra mot det utförda arbetet och tillstyrker stadsfullmäktige att även för år 1919 bevilja begärda anslag sålunda:

Till läsestugorna	Kr. 1,450:—
(Anslaget höjt med 100:— på grund av det ökade priset å tidningar.)	
Till Nykterhetsorg:s ungdomsavdelningar	» 300:—
» Vita Bandet	» 300:—
	<hr/>
	Summa Kr. 2,050:—

Återstående medel av det beslutade anslaget till nykterhetens befrämjande torde även för år 1919 ställas till Nykterhetsnämndens förfogande.

Karlstad den 15 juni 1918.

ANDERS LÖFBERG.

Ernst Strandman.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Styrelsen för Karlstads läsestugor får härmed avgiva följande redogörelse för verksamheten under tiden 1 okt. 1916—31 dec. 1917.

Båda läsestugorna med de därmed förenade kaféerna ha varit mycket besökta med c:a 300—400 besökande pr dag. Den sista tidens varubrist och därmed förenade svårigheter för kaféer har medfört, att läsestugorna bli alltmera anlitade och fylla ett känt behov av lokaler, där billiga förfriskningar kunna erhållas. Genom ordföranden har styrelsen konstaterat, att å båda läsestugorna föras journaler i överensstämmelse med gällande föreskrifter.

Under år 1918 ha följande tidningar och tidskrifter tillhandahållits å båda läsestugorna:

Aftontidningen, Arbetet, Arvika Nyheter, Bergslagarnas Nyheter, Blå Bandet, Dagens Nyheter, Forum, Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, Hygienisk Revy, Nationalkuriren, Ny Tid, Reformatorn, Social-Demokraten, Stockholms Dagblad,

Stockholms-Tidningen, Svenska Morgonbladet, Svensk Tidskrift, Templaren, Tiden och Värmlandsposten.

Karlstad den 3 maj 1918.

ERNST LUNDHOLM.

Ordförande.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Efter i dag hållen överläggning inom Styrelsen för Karlstads läsestugor förlägges härmed följande förslag till utgiftsstat för läsestugoverksamheten för tiden 1 jan. — 31 dec. 1919.

Till Haga läsestuga, hyresbidrag.....	500:—
» Tingvallastadens läsestuga, hyresbidrag	450:—
» båda gemensamt: Prenumeration av tidningar.....	400:—
» » » Underhåll av inventarier.....	100:—
	<hr/>
	Summa Kr. 1,450:—

Med anledning av ovanstående utgiftsstat får styrelsen hemställa, att stadsfullmäktige behagade för läsestugoverksamheten under år 1919 anslå kr. 1,450:—

Styrelsen ansåg sig i detta sammanhang böra påpeka, att eventuell tilläggsstat vore erforderlig för den händelse hyran höjes den 1 okt. 1919, då de nuvarande hyreskontrakten utgå och för den händelse läsestugoverksamheten enligt stadsfullmäktiges beslut skall fortfara även efter denna tid.

Å styrelsens vägnar:

ERNST LUNDHOLM.

Ordförande.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Även under år 1917 hade de i staden under de olika nykterhetssällskapen arbetande ungdomsavdelningarna glädjen få mottaga anslag från Stadsfullmäktige. Härför frambäres ett värdsamt tack varjämte vi anhålla att även ett följande år få mottaga liknande anslag. Samtidigt lämnas över arbetet under 1917 följande

Redogörelse.

Ungdomslogerna nr 109 Linnéa och 1300 Pyrola av I. O. G. T. hava under året hållit 30 gemensamma möten efter växlande program, 2 större fester för barn,

3 utflykter i stadens omgivning och 2 skidutflykter. Lektioner ha hållits av seminarie-eleven hr Arvid Gustafson och musikaftnar av hr folkskoll. Ryno Ankeis, Barnen hava gratis erhållit barntidningen Daggdroppen och jultidningen Snöbollen. Lokal, lyse och uppvärmning har bekostats av logen Ägir.

Den direkta ledningen har i Linnéa handhafts av lagerbokhållaren hr V. G. Nordström och i Pyrola av handelsbiträdet hr Gidion Erikson. Antalet medlemmar under 15 år var vid årets slut i logen Linnéa 192 och i Pyrola 62.

Ur räkenskaperna må anföras följande utgifter:

Barntidningarna Daggdroppen och Snöbollen	Kr. 71: 53
Sångböcker	» 22: 75
Arvode till organist.....	» 4: 25
Julgransfäst (tillägg)	» 30: 45
Resekostnader vid ombudsmöte.....	» 18: 90
Bollar och lekmaterial	» 11: 35
	<u>Summa Kr. 182:—</u>

Ungdomstemplet n:r 3 Dygden Sköldeborg av N. G. T. O. har under året hållit 34 möten, i regeln varje söndag kl. 2,30—4 e. m., under tiden 1 jan.—15 juni, 15 sept.—31 dec. Fäster för barn hava anordnats jul, vår och höst, varjämte flera utflykter hava företagits i stadens omgivingar. Nykterhetsföredrag för barn hava hållits av hrr G. Vestling, Edane och O. Nord, Hedemora. Logen Tingvalla har utan avgift upplåtit lokal för mötena samt bekostat uppvärmning och belysning. Ledare under året hava varit frk Elna Banck och gjutare Aug. Ohlsson. Barnantalet utgör vid årets slut 131.

Ur räkenskaperna meddelas följande utgifter:

Barntidningar och annan litteratur	Kr. 52: 60
Omkostnader för fester och utflykter	» 70: 30
Resekostnader.....	» 4: 20
Annonser och porton.....	» 6: 30
	<u>Summa Kr. 133: 40</u>

Barntemplet n:r 76 Fästet av T. O. har under året hållit 28 möten med 2 fester, den ena med anledning av att orden i 20 år bedrivit arbete bland barnen, samt 1 utflykt (bärplockningsdag). Mötesprogrammen ha bl. a. nykterhetslektioner samt redogörelse för värmländska diktares liv och diktning. Barnen hava gratis erhållit Daggdroppen och Snöbollen. Templarnes lokalkommitte har hållit fri lokal med ljus och värme. Ledare för barntemplet under året hava varit hrr Gust. E. Johansson och W. Lindström samt frk Agnes Johansson. Medlemsantalet var vid årets slut 67.

Bland utgifterna må nämnas:

Daggdroppen och Snöbollen	Kr. 39:—
Böcker	» 25:55
Förlust vid fester	» 15:—
Annonser	» 3:—
	<u>Summa Kr. 82:55</u>

Ungdomsavdelningen nr 144 Unga Viljor av N. O. V. har under året hållit 28 möten, ett par aftenunderhållningar samt en julfest. Arbetet har trots kristiden visat större livlighet än något föregående år: mötena hava varit väl besökta och avdelningens bibliotek flitigt anlitat. Barntidningen Gnistan har gratis utdelats. Nykterhetslektioner ha hållits av ledaren hr Andr. Johansson. Medlemsantalet var vid årsskiftet 43.

Ur räkenskaperna:

Böcker och åskådningsmateriel	Kr. 24:95
Tidningar och arbetsmateriel	» 18:18
Förlust vid fester	» 18:70
Städning	» 5:—
Annonser	» 7:40
	<u>Summa Kr. 74:23</u>

Karlstad den 10 april 1918.

Å ungdomsavdelningarnas vägnar:
enligt uppdrag
ERNST STRANDMAN.

Till Nykterhetsnämnden i Karlstad.

Styrelsen för Vita Bandet härstades får härmed, — bifogande utdrag av föreningens räkenskaper för 1917 som redovisning för det av stadsfullmäktige beviljade anslaget 300 kr., vördsamt anhålla, att föreningen för sin fortsatta sociala verksamhet måtte även för nästa år erhålla anslag av medlen för nykterhetens befrämjande.

Karlstad den 25 april 1918.

Å styrelsens vägnar:
ANNA LJUNGKVIST.
Ordförande.

Redogörelse för Vita Bandets sociala verksamhet under år 1917.

Föreningen Vita Bandet upptog i mars 1917 en ny gren av sin sociala verksamhet genom inrättandet av en systuga, öppen en e. m. i veckan och tillgänglig för var och en mindre bemedlad, som där fick hjälp med tillklippning och provning av såväl barnkläder som kläder till vuxna. Systugan hölls öppen 2½ mån. under våren och 2 mån. under hösten, och under denna tid togs systugan i anspråk av 38 personer med tillsammans 131 besök. Systugans ledarinna var sömmerskan fru Hilma Skoglund. Lokal hyrdes av föreningen K. F. U. K.

Under hösten anordnade föreningen en demonstrationskurs i dyrtidshushållning. Kursen omfattade trenne aftnar. En kväll ägnades åt enkel matlagning t. ex. stekning utan flott, köttretter med riklig utdrysning av grönsaker o. s. v. Nästa kväll lärdes konsten att konservera så mycket som möjligt med den n. v. knappa sockertillgången. Den tredje aftonen ägnades åt bakning och framställdes utmärkta brödsorter med tillsatts av potatis och svamp, och fingo kursdeltagarna f. ö. många goda råd.

Varje kursdeltagare erhöll tryckta recept på alla rätter samt dessutom ett exemplar av boken: «Några recept på dyrtidsrätter». Kursen leddes av skolkökslärarinnan fröken Ebba Kaijser, som i Uppsala genomgått instruktionskurs i dyrtidshushållning.

Symöten för hustrur s. k. mödramöten ha hållits varannan vecka under större delen av året.

Föreningen har under året anordnat fyra offentliga föredrag.

Karlstad den 25 april 1918.

Å styrelsens vägnar:
ANNA LJUNGKVIST.
Ordförande.

Utdrag ur Vita Bandets i Karlstad räkenskaper år 1917 omfattande föreningens sociala verksamhet härstädes.

Inkomster:

Stadens anslag för år 1917	300:—	
Föreningens eget bidrag	112:60	412:60
		<hr/>

samt att återstoden av anslaget, 966 kronor, skall ställas till nykterhetsnämndens disposition.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERIJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.*

§ 118.

Efter tagen del av handlingarna i ärendet rörande nykterhetsnämndens förslag angående användningen av 1918 års anslag till nykterhetens befrämjande, i vilket ärende drätselkammaren avgivit infortrat utlåtande, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bifalla drätselkammarens i ärendet avgivna förslag.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Styrelsens för Tekniska afton- och söndagsskolans förslag till stat för skolan för år 1919.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Härmed inlämnas uppgjort förslag till ordinarie stat för Tekniska afton- och söndagsskolan för år 1919. Det av Stadsfullmäktige begärda anslaget till skolan överskrider med 1,025 kronor det för innevarande år beviljade, och är ökningen beroende på av kristiden förorsakade förhöjningar.

Karlstad den 18 juni 1918.

Å styrelsens för Tekniska afton- och söndagsskolans vägnar:

BROR A. LARSON,
ordf.

Förslag

till stat för Tekniska afton- och söndagsskolan för år 1919.

Utgifter:

403	Personalkostnader	6,000:—	
407	Allmänna utgifter	3,375:—	
543	Annan undervisningsmateriel	800:—	
H.	Inventariépersedlar	300:—	
404 d.	Inventariers underhåll	75:—	
547	Premier och stipendier	380:—	
420	Oförutsedda utgifter	25:—	10,955:—
			<u>Kronor 10,955:—</u>

Inkomster:

261	Terminsavgifter	800:—	
101 c.	Räntemedel	300:—	
110	Gåvor	80:—	
104	Hyror	800:—	1,980:—

Brist:

Äskat anslag av stadsfullmäktige	6,975:—	
d:o anslag av Kungl. Maj:ts	2,000:—	8,975:—
		<u>Kronor 10,955:—</u>

Specifikation av Litt. 403:

Avlöning till föreståndaren	300:—	
» » huvudläraren Nap. Cæsar	2,000:—	
För undervisning i byggnads- och möbelritning	360:—	
» » i maskinritning	360:—	
» » i bokföring	180:—	
» » i yrkesekonomi	180:—	
» » i matematik	360:—	
» » i förberedande matematik	150:—	
» » i svenska språket	240:—	
» » i mönsterritning	180:—	
» » i dekorationsmålning	200:—	
» » i mekanik och yrkesfysik	180:—	
» » i maskinlära	210:—	
Nyckostnader för undervisning	1,100:—	6,000:—

Specifikation av Litt. 407:

d. hyra för skollokalen	1,550:—
f. ved och kol	1,000:—

g. gas och elektrisk	400: —	
h. städning	175: —	
k. annonser och tryck	175: —	
j. kontorsutensilier	25: —	
ö 1. porto	10: —	
ö 2. tidskrifter	20: —	
ö 7. tillfälligt skrivbiträde	20: —	3,375: —

Specifikation av Litt. 101 c.:

Räntemedel från Domkapitlet	150: —	
» Fahlgröns Donationsfond	150: —	300: —

Specifikation av Litt. 110:

Gåva från Karlstads Fabriks- och Handtverksförening	30: —	
» » » Handelsförening	50: —	80: —

Karlstad den 6 Juni 1918.

BROR A. LARSON.

Karl Ad. Falk.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 22 juli 1918.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad gjord framställning om ett anslag för nästkommande år av 6,975: — kronor;

och beslöt drätselkammaren, sedan upplysts, att en i statförslaget upptagen utgiftspost "nykostnader för undervisningen" å 1,100:— kronor avsåge dels beräknade dyrtidstillägg till de med timpenning avlönade kurslärarna, dels motsedda kostnader för anordnande av undervisningskurser i nya ämnen, som i samband med den lägre tekniska undervisningens ordnande kunde komma att införas, att tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma att sålunda beviljat anslag skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas genom uttaxering.

Som ovan

In fidem
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktige
i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.*

§ 119.

Beredningsutskottet som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva yttrande över styrelsens för Tekniska afton- och söndagsskolan framställning om anslag till skolans verksamhet under nästkommande år, beslöt att, med instämmande i vad drättselkammaren uti infortrat utlåtande i ärendet föreslagit, hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan för skolans verksamhet under år 1919 ett anslag av 6,975 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Dispensärstyrelsens framställning om löneförhöjning åt dispensärläkaren.

Till Herrar Stadsfullmäktige Karlstad.

*Utdrag ur protokollet, hållet vid sammanträde
med Dispensärstyrelsen i Karlstad den 26 okt. 1917.*

§ 5.

Uppgjordes dispensärstyrelsens stat för år 1918 i enlighet med bifogade tablä.

§ 6.

Förelåg skrifvelse från dispensärläkaren D:r Högström (bil. 1) angående löneförhöjning. För att styrka denna anhållan voro bifogade tvänne tabläer (bil. 2 och 3) angående förhållande å andra platser.

Efter tagen del af dessa handlingar beslöt dispensärstyrelsen med tre röster mot två att bifalla D:r Högströms anhållan i så måtto, att lönen som läkare vid tuberkulosbyrån höjdes till 750: — kr. lönen som läkare vid tuberkulosjukhuset

å Klaraborg höjdes till 1,000: — kr. samt att ett ålderstillägg å kr. 250: — beviljades. Däremot afslogs anhållan om semesterbidrag.

Mot detta beslut anhöllo D:r Severin och D:r Söderbaum att få reservera sig (bil. 4).

In fidem:
HOLTER HULTMAN.

Justeradt den 13 nov. 1917.

HUGO SEVERIN.

Till styrelsen för Karlstads stads Upplysnings- och Understödsbyrå för tuberkulossjuka.

Med stöd af till styrelsens medlemmar utdelade tablåer öfver dispensär- och tuberkulossjukhusläkarnes löneförmåner m. m. anhåller undertecknad vördsamt om löneförhöjning nämligen såsom läkare vid tuberkulossjukhuset ett lönetillägg af 500 kronor och såsom läkare vid byrån dels ett lönetillägg af 250 kronor dels ett ålderstillägg af 250 kronor samt dessutom såsom vikariatsersättning en tolfedel af lönernas sammanlagda belopp.

Karlstad den 24 Okt. 1917.

A. HÖGSTRÖM.

Dispensärläkarnas löneförmåner m. m. 1917.

P l a t s	M o t t a g n i n g		Undersök- ningsantal pr år 1916	Lön	Semester- arvode	Anmärkingar
	antal pr vecka	längd i timmar				
Borås	2 ggr	1	186	1,200	100	
Nyköping	1 »	1	376	550	45: 83	
Norrköping	2 »	3	1,100	1,500	0	lön fr. 1/1 1918-2.500
Visby	1 »	2	333	500	41: 66	
Södertälje	2 »	1 1/2	411	500	100	
Gäfle	2 »	3	1,072	1,000	—	
Västerås	2 »	1	311	300	—	
Lund	1 »	2 1/2	(175 pers.)	750	50	
Halmstad	2 »	1	(260 pers.)	1,500	125	
Falkenberg	2 »	2	(ca 10 p. p. m.)	—	—	begärd lön 750
Kristinehamn	1 »	1	91	300	—	
Strömstad	2 » imän.	3	60	400	—	
Falun	dagligen	2	190	1,200	—	
Laholm	2 ggr	1/2—1	(ca 1-2 p. m.)	500	—	lön fr. 1/1 1918 600
Arvika	2 » imän.	1—1 1/2	118	300	—	
Karlstad	2 »	1 1/2—3	666	500	—	

	Antal sängar	Afstånd fr. läkaren	Antal be- sök i vec- kan	Lön	Skjuteer- sättning	Ålderstillägg
Hamra sanatorium	40	3 km.	2	1,800	—	—
Tumba Tuberkulossjukhuset Solliden	40	2½ »	3	1,750	300	—
Östersund Vattholma sanatorium	23	2 mil järnv.	2	1,000	fria resor	
Vattholma Stratomta sanatorium	30	12 km.	2	2,000	500	
Linghem Gottl. läns tuberkulossjukhus	25	8 »	2	1,500	600	300 (efter 5 år)
Visby Dalobergens sanatorium	28	3 »	3	1,200	350	
Vänersborg Kopparbergs tuberkulossjuk- hus	26	300 meter	3	1,200	—	300 (efter 5 år)
Kopparberg Blommenhof	24	2 »	3	1,200	300	300 (efter 5 år)
Nyköping Kungshults sanatorium	40	7 »		2,000		
Helsingborg Västeråsens sanatorium	50	4 »	alla sockend.	4,000	friskjuts	(Semestervode 300
Borås.				(löneförhöj- n. begärd)	med sana- toriets bil	+ bostad o. kost för vikarie)
Karlstads stads tuberkulos- sjukhus	22		4	(personl. lö- netillägg 2000) 500		

Mot styrelsens beslut att fr. o. m. ingången av 1918 fördubbla dispensärlä-
karens löneförmåner ber undertecknad få inlägga sin reservation.

Vad då först beträffar arvudet till D:r Högströms läkare vid fattigvårdsinrätt-
ningens tuberkulosavdelning, har styrelsen utgått från den av D:r Högström upp-
gjorda tablån över förhållandena vid en del andra tuberkulosanstalter. Bland dessa
har det ansetts lämpligt upptaga till jämförelse även en sådan med 50 sängar, där
läkaren i hela sin verksamhet till väsentlig del är bunden vid sjukhuset och där-
för åtnjuter en avlöning av 6,000 kr. Men även bortsett från detta extrema fall,
måste det förvåna den i saken initierade att D:r Högström så kritiklöst kunnat
jämföra sitt arbete vid Klaraborgsavdelningen med läkareuppgiften vid de av honom
anförda sanatorierna, fristående modernt utrustade vårdanstalter, då åter avdelnin-
gen å Klaraborg är i saknad av snart sagt varje anordning för de sjukas under-
sökning enligt nutida fordringar. En sådan bestämd skillnad framhölls också på
sin tid av Med. Styr:s besiktningsmän, som icke kunde godkänna avdelningens en
för lungsotsvård anordnad sjukvårdsinrättning och därför icke heller tillstyrkte det
sökta statsbidraget.

Vid bedömandet av arbetsbördan vid ifrågavarande sjukavdelning bör också ihäggkommas, att klientelet är identiskt med det, för vilket undersökning D:r Högström redan honorerats i sin egenskap av dispensärläkare; det stora flertalet patienter känner han sålunda redan sedan länge ingående, de övriga har han nysse förut undersökt å dispensärbyrån. Det ligger i sakens natur, att sjukhusarbetet härigenom väsentligt förenklas.

Om det nu utgående arvodet anses icke utgöra skälig ersättning för läkarebesöken å avdelningen (enl. uppgift 4 pr vecka), så vill jag föreslå, att rondernas antal reduceras till hälften. I D:r Högströms tablå visas, att två besök i veckan anses tillräckliga även vid anstalter med 40 sängar; genom den av mig nu föreslagna åtgärden skulle säkerligen på intet sätt vårdresultatet äventyras. — Alternativt tänker jag mig saken ordnad så, att den läkare, som har den övriga sjukvården å Klaraborg sig anförtrodd, även åtog sig denna avdelning; genom ett sådant arrangemang vunnas helt visst icke obetydliga praktiska fördelar:

Vad vidare angår arvodet till D:r Högströms föreståndare för dispensärbyrån vill jag för min del tillstyrka det begärda tillägget av 250 kr. Jag anser emellertid, att byråns mottagningar lämpligen kunde inskränkas till 1 pr vecka. Antalet nya tuberkulosfall är nämligen här i staden årligen ganska ringa: 1911—1915 utgjorde de resp. 48, 42, 31, 58, 49, alltså i genomsnitt knappast ett nytt fall i veckan. Visserligen tyder siffran 666 (antalet undersökningar sista året) på en mera omfattande verksamhet; men då — av D:r Högströms tablå framgår — i en stad sådan som Norrköping (c:a 55,000 inv.) motsvarande siffra är 1,100, i Borås (c:a 24,000 inv.) 186, i Västerås (c:a 25,000 inv.) 311, o. s. v., så torde orsaken till den höga Karlstadssiffran icke ligga i behovet av ofta upprepade undersökningar, utan vara att söka på annat håll. Med den av mig föreslagna arbetsordningen, 1 byråmottagning pr vecka, skulle ett arvode av 750 kr. utgöra en skälig ersättning.

Vad slutligen det begärda ålderstillägget av 250 kr. beträffar, är jag oviss, huruvida ålderstillägg över huvud taget brukar beviljas för uppdrag, vilkas innehavare tillsätts för blott ett år i sänder.

HUGO SEVERIN.

I reservationen instämmer i huvudsakliga delar:

HENR SÖDERBAUM.

Till Herrar Stadsfullmäktige Karlstad.

Då motiven för undertecknades uppfattning i fråga om D:r Högströms ansökan om förhöjd lön ej framhållits i det justerade protokollet, anhålla vi härmed få tydliggöra dem och att få denna skrivelse bilagd till protokollet.

Det är tydligtvis mycket svårt för icke läkare att bilda sig en riktig uppfattning av en läkares verksamhet, men då här stå mot varandra två öfver olika uppfattningar båda från läkarehåll — ty vi förmoda att D:r Högström med sin ansökan om löneförhöjning åsyftar att framhålla, att han anser sitt arbete underbetalt — och vi såsom medlemmar av dispensärstyrelsen äro ålagda att avgiva vårt yttrande i denna fråga, hava vi sökt bilda oss en uppfattning med stöd av det tillgängliga materialet samt efter inhämtande av siffror, som åskådliggöra vårdresultatet av de sjuka.

Då ingen nämnvärd meningsskiljaktighet råder om det berättigade i den begärda löneförhöjningen som tuberkulosbyråläkare, vilja vi i det följande endast yttra oss om läkareverksamheten vid tuberkulossjukhuset å Klaraborg.

D:r Högström har på anmodan lämnat bifogade tablå öfver verksamheten jämförd med officiella uppgifter från Arvika sanatorium. Av densamma framgår antalet av patienter i olika stadier, som vårdats å resp. anstalter, likaså antalet av döda. Vid denna uppgift är att märka, att patienterna ofta, på egen eller anhörigas önskan, förflyttats från sanatoriet till härvarande sjukhus för att vara i de anhörigas närhet vid dödstillfället. Betraktar man siffran för viktökningen, finner man ungefär samma resultat å de båda sjukhusen. Ytterligare upplysningar av klarläggande art, vilka här bleve för långt att redogöra för, äro att hämta av tablån.

Reservanternas under diskussionen framburna åsikt att tuberkulossjukhuset här är en upptagningsanstalt för trenne kategorier av lungsiktiga, nämligen sådana, som vänta att komma in vid sanatorierna, sådana, som äro komna från sanatorievistelse — båda vistandes vid sjukhuset endast en kortare tid — samt sådana vilkas tillstånd är hopplöst, och vilka samtliga ej lämpligen kunna vårdas i sina hem, synes ej enligt vår uppfattning vinna bekräftelse av uppgivna tablå. Huru då förklara den avsevärt stora viktökningen?

Det synes oss därför troligt att reservanternas och D:r Högströms uppfattning av sjukhusets karaktär är väsentligen olika. D:r Högström söker sköta det som ett verkligt tuberkulossjukhus, under det att reservanterna anse det endast som en interneringsanstalt för ovan nämnda kategorier av sjuka.

Att bedöma riktigheten av den enes eller andres uppfattning kan ej vara dispensärstyrelsemedlemmarnas uppgift. Vi ha endast kunna försöka bedöma kvantiteten av det nedlagda arbetet och ha då kommit till den slutsats, att den av D:r Högström begärda löneförbättringen kan anses motiverad.

Huruvida formella hinder möta för uppbärande av ålderstillägg, fast tjänsten tillsättes på ett år i sänder, tilltro vi oss ej att bedöma. Vi vilja endast påpeka, att D:r Högström tjänstgjort i sin egenskap av dispensärläkare för nuvarande lönen sedan i febr. 1910.

ALBIN FORSELL.

A. O. ALSTERMARK.

HOLTER HULTMAN.

Sammandrag av årsberättelserna från Karlstads tuberkulossjukhus.

Arvika Sanatorium

Å r	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1916
Vårdplatser	12	21	24	24	24	24	24	110
Underhållsdagar	2,536	5,204	6,206	6,378	7,025	7,877	7,280	37,018
Patientantal	28	52	61	67	78	94	74	312
Med lungtuberkulos								
I stadiet	8	13	23	28	22	32 ³¹ / ₀	21 ²⁰ / ₀	68 ²¹ / ₀
II »	9	19	16	17	24	22 ²¹ / ₀	30 ⁴² / ₀	46 ¹⁰ / ₀
III »	10	17	19	14	21	36 ⁴² / ₀	21 ²⁰ / ₀	167 ⁰⁰ / ₀
Annat tuberkulos	1	3	3	5	11		2	31
» sjukdom				3		2		
Döda	7	15	17	11	16	24 ³⁵ / ₀	14 ¹⁰ / ₀	52 ¹⁷ / ₀
Viktökning fanns hos		26	20	43	38	42	34	204
Högsta ökning i vikt		14 ₀	14 ₅	12 ₇	22	15	14	20
Medelvikt »		5 ₁	4 ₅	3 ₀	3 ₁₃	4 ₃	5 ₂₆	5 ₁₇
Meddellängd af sjukhusvistelsen Forlänni behandl.		3		114	90	84	98	137
Tuberkulin »			4 pat.		10	11		
Avsända till sanatorierna	2	3	14	11	24	14	16	
Hälshult—Österåsen—Arvika							1917 nuskuf- fades Fjäll- sol-lampa	

Mot Herrar Severins och Söderbaums reservation mot min av dispensärstyrelsen beviljade löneförhöjning må anföras följande:

”Fördubbla *Dispensärläkarens lön*”. Arbetet är mer än fördubblat både på sjukhuset och byrån: se tablerna och årsredogörelsen: Underhållsdagarna ha stigit från 2,536 till 7,280 på tuberkulossjukhuset. Undersökningarnes antal på byrån från 480—666 på resp. 243—312 personer. I stället för sammanlagt officiell mottagningstid av 2 timmar i veckan minst 3 ofta 4½ timmars tid. Sköterskornas kontanta lön har i flera år överstigit läkarens och är från 1918 på byrån 710:— och sjukhuset 810:—. Sköterskornas antal är fördubblat sedan år 1913. Anslaget från staden har fördubblats.

”*Fattigvårdsinrättningens tuberkulosavdelning*”; Detta uttryck är mycket missvisande då ju «avdelningen» sedan flera år mot 17,200:— kontant hyres av dispensärstyrelsen, som nekat på sin avdelning vårda «fattighjon» annat än då de tarva sjukhusvård och då plats utan intrång för andra sjuka kan beredas. Avgörandet ligger här hos läkaren. (f. n. finnes å avdelningen 3 st. «fattighjon» Nov. 1917.) Dispensärstyrelsens beslut av den 30 Mars 1917 som bifogas.

Jämföra tuberkulosavdelningen med fristående modernt utrustade. Vattholma sanatorium har enl. brev från läkaren 10 rum därav 5 mot öster, 2 mot söder, 2 mot väster samt 1 mot norr. Elektriskt ljus finnes ej. Röntgen ej heller. Hela sjukhuset upplyses av 6 karbidlampor. Åtnjuter statsbidrag till driften, 60 sjuka 1916, därav 34 i III. stadiet (alltså över 50 proc.)

“Medicinalstyrelsens besiktningsmän kunde ej godkänna avdelningen”. Motivet därför är i besiktningsinstrument visserligen angivet vara 1) att denna sjukavdelningens läge är mot öster och väster, 2) bristande utrymme på liggballen, som skymdes av framförliggande tak och 3) bristande undersökningsrum (denna brist avhjulpt sedan febr. 1917 då Qvartslampa (Fjällsöb) inmonterades i ett rum, (med mörkrum) som gjordes till laboratorium, 4) *men främst därför* att tuberkulosavdelningen tillhörde Karlstads stads försörjningsinrättning. Enligt Kungl. skrivelsen den 23/12 1910 tilldelas ej statsbidrag åt sjukvårdsanstalter inrättade på fattigvårdsanstalter. *Medicinalstyrelsens chef* skriver: «Läkarevården bestrides på ett synnerligen förtjänstfullt sätt!»

“Klientelet identiskt med det som Dr Högström redan honorerats för. Utom byråpatienter inkomma årligen många för blödning, som ej ens kunnat undersökas före inkomsten. På en medelvärdtid av c:a 3 månader behöva nog även många flera undersökningar göras än den enda vid inkomsten på sjukhuset.

“Förestå att rondernas antal reduceras till hälften”. (2 i veckan). Enligt Kungl. Maj:ts nådiga tuberkulos-sjukstugestadga av 17 dec. 1915 för anstalter upp till 40 sängar åligger det läkaren att minst 3 gånger varje vecka tillse de sjuka och att ansvara för deras omsorgsfulla vård. Detta ansvar kändes av mig så, att jag de första åren dagligen besökte sjukhuset. Det är också endast efter särskilt begärt tillstånd som Med. styrelsen för en del sanatorier med 40 sängar medgivit besökens minskning till 2 gånger i veckan.

“Praktiska fördelar”. Från alla håll framhålles numera att beläggningen av tuberkulosjukhusen och sanatorierna bör ske av dispensärläkaren. Därför hava sådana anordningar införts i flera städer, nämligen Göteborg, Norrköping m. fl. Nationalföreningens sekreterare har uttalat sitt starka gillande av anordningen i Karlstad, där vården i en läkares hand blir konsekvent och rationellt genomförd till de sjukas bättnad. — Det synes egendomligt att föreslå avskedandet av en person från en tjänst, emedan han skött den ej blott oklanderligt utan för väl.

“Dispensärbyrån på Herrhagen”. Antalet undersökningar jämföres med Borås; siffran avser antalet undersökta personer: med Västerås förhåller det sig så att en privat förening avlönar läkare och sköterska samt att arbetet ligger nere på grund av brist på medel och även under semestermånaderna om sommaren (enligt brev från läkaren Doktor C. Ider). Då det är i *“Föreskrifterna för Karlstads Dispensär”*

bestämt att läkaren skall undersöka patienterna samt genom förnyade undersökningar av de sjuka övervaka att givna råd och anvisningar iakttages så framgår därav otvetydigt att på 312 personer kunna behövas 666 undersökningar, som enligt min i styrelsen uttalade mening är för litet, då månatliga undersökningar, som på andra dispensärer brukas t. ex. i Stockholm, här ej medhinnas. Hurudan mottagningen skulle bli om den inskränktes till en i veckan, kan den förstå, som sett mottagnings- och väntrum en lördagsafton på byrån.

Karlstad den 8 dec. 1917.

A. HÖGSTRÖM.

*Utdrag ur protokoll hos Dispensärstyrelsen den
30 mars 1917.*

---

§ 2.

Behandlades skrivelse från fattigvårdsstyrelsen angående överförandet till tuberkulossjukhuset av kroniskt tuberkulosbehäftade bland fattigvårdens understödstagare, och beslöt dispensärstyrelsen instämma med fattigvårdsstyrelsen i den uppfattningen att dylika understödstagare borde beredas plats å tuberkulosavdelningen, under förutsättning att de tarva sjukhusvård, men att dagkostnaden för dessa gäldas av fattigvårdsstyrelsen.

Denna § ansågs genast justerad.

In fidem:
HOLTER HULTMAN.

Rätt utdraget:
HOLTER HULTMAN.

Dispensärläkarnes löneförmåner m. m. 1917.

P l a t s	Mottagning		Undersökn. antal pr år 1916	Lön	Semester- arvode	
	Antal pr vecka	längd i timmar				
Borås	2 ggr.	1 t.	186	1,200	100	
Nyköping	1 »	1 »	376	550	45: 83	
Norrköping	2 »	3 »	1,100	1,500	—	
				fr. $\frac{1}{2}$ 1918		
				2,500		
Visby	1 »	2 »	333	500	41: 66	
Södertälje	2 »	1 $\frac{1}{2}$ »	411	500	100	
Gäfle	2 »	3 »	1,072	1,000	—	
Västerås	2 »	1 »	311	300	—	Lön från ensk. förening
Lund	1 »	2 $\frac{1}{2}$ »	175 perso- ner	750	50	
Halmstad	2 »	1 »	260 perso- ner	1,500	125	
Falkenberg	2 »	2 »	c:a 10 pers. pr mottagn.	750	—	
Kristinehamn	1 »	1 »	91	300	—	
Strömstad	2 ggr. i mån.	3 »	60	400	—	
Falun	dagligen	2 »	190	1,200	—	
Karlstad	2 ggr.	1 $\frac{1}{2}$ —3 tim.	666	500	—	1,400 besök å byrån fr. 1918 600
Laholm	2 »	$\frac{1}{2}$ —1 t.	1—2 pat. pr mottagn.	500	—	
Arvika	2 » i mån.	1—1 $\frac{1}{2}$ »	118	300	—	

Sanatoriets namn	Sängantal	Afstånd fr. läkaren	Besök i veckan	Lön och ålderstilligg	Skjutsersättn.	Semesterarvode
Hamra sanatorium, Tumba	40 st.	3 km.	2 ggr.	1,800 kr.	Friskjuts	—
Solliden, Östersund	40 »	2, »	3 »	1,750 » (2,000 föreslaget)	200—300 kr.	125
Wattholma sanatorium, Wattholma	23 »	2 mil	2 »*)	1,000 kr.	Fria resor	—
Stratomta sanatorium, Linghem	30 »	12 km.	2 »*)	2,000 »	500	—
Gottlands läns sanatorium, Visby	25 »	8 »	2 »*)	1,500 » (Efter 5 år 300 kr.)	600	—
Dalobergens sanatorium, Venersborg	28 »	3 »	3 »	1,200 kr.	350	—
Kopparbergs tuberkulossjukhus Kopparberg	26 »	300 m.	3 »	1,200 » (1,500 kr. föreslaget + 300 eft. 5 år föresl.)	—	—
Blommenhof, Nyköping	24 »	2 km.	3 »	1,200 kr. + 300 efter 5 år	300	—
Kungshult, Helsingborg	40 »	7 »	dagligen	2,000 kr. löneförhöjn. begärd 2,500	1,500	—
Västeråsen, Borås	50 »	4 »	dagligen	4,000 kr. 2,000 pers. tillägg	Egen bil	300 kost o. bostad
Karlstads tuberkulossjukhus	21 »**)	600 m.	4 i veckan	500 kr.	—	—

*) Enl. särskilt medgivande från Medicinalstyrelsen; minst 3 enl. författningens föreskrifter.

***) Förut 24; 21 efter installation av Fjällsol-lampa.

Sammandrag av årsberättelserna från Karlstads tuberkulossjukhus.

Arvika
Sanator.

Å r	1910	1911	1912	1918	1914	1915	1916	1916
Vårdplatser	12	21	24	24	24	24	24	110
Underhållsdagar	2,536	5,204	6,206	6,378	7,025	7,877	7,280	37,048
Patientantal	28	52	61	67	78	94	74	312
Med lungtuberkulos								
i I stadiet	8	13	23	28	22	32	21	68
» II »	9	19	16	17	24	22	30	46
» III »	10	17	19	14	21	36	21	167
Annan tuberkulossjukdom	1	3	3	5	11		2	31
Annan sjukdom				3		2		
Döda	7	15	17	11	16	24	14	52
Viktökning fanns hos		26	20	43	38	42	34	204
Högsta ökning i vikt	kg.	14,6	14,5	12,7	22	15	14	20
Medelvikt »		5,4	4,5	3,9	3,43	4,2	5,26	5,17
Medellängd av sjukhusv.				114	90	84	98	137
Forlanini behandl.		3			10	11		
Tuberkulin »			4 pat.					
Avsända till sanatorium	2	3	14	11	24	14	16	
Byråundersökning								
antal	480	434	548	412	619	644	666	
på sjuka personer	210	330	308	326	433			
»friska»	270	104	240	86	186			
Antal personer	243	182	230	257	297	297	312	

Hos Sanatorieläkarföreningens styrelse har Doktor A. Högström i Karlstad anhållit om styrelsens uttalande angående väckt förslag, att D:r Högströms avlöning i hans egenskap av läkare vid dispensären i Karlstad samt vid dispensärstyrelsens tuberkuloscårdanstalt skulle höjas från nu utgående 500 kr. till 1,000 kr. för vardera av ifrågavarande tvenne tjänster. Med stöd av upplysningar, som lämnats styrelsen av d:r Högström, huvudsakligen bestående av statistiska uppgifter angående arbetets omfång vid nämnda dispensär och vårdanstalt, hämtade av resp. årsberättelser, får styrelsen som sin mening uttala, att ett höjande av lönen på sätt som föreslagits ingalunda synes vara obilligt. Särskilt vill styrelsen hava uttalat, att den omständigheten, att tuberkuloscårdanstalten i fråga icke beviljats statsbidrag, icke kan förringa värdet av en läkares arbete eller berrättiga till ett sänkande av fordringarna på detsamma, alldenstund de anmärkningar, som framställts mot anstalten och vilka motiverade avslaget på framställningen om statsbidrag, så långt de fortfarande äga giltighet, icke äro av den art, att de rimligen kunna med-

föra ett kvalitativt eller kvantitativt mindre arbete för läkaren än det som av honom bort prästeras, därest fog icke funnits för dessa anmärkingar. Ävenledes synes det styrelsen av föreliggande dato dock framgå, att icke håller anstaltens klientel i fråga om sjukdomens mer eller mindre framskridna skede gör det berättigat, att ställa lägre fordringar på de sjukas vård och läkarens arbete härför än de, som med rätt gälla för sjukvården vid våra större vårdanstalter, tuberkulossjukhus och sanatorier.

Stockholm den 7 december 1917.

För Svenska Sanatorieläkarföreningens styrelse.

EM. LINDHAGEN.

Ordförande.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 december 1917.

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att avgiva yttrande över dispensärstyrelsens framställning om löneförhöjning åt dispensärläkaren.

Efter tagen del av handlingarna i ärendet beslöt drätselkammaren, som ansåg principiellt oriktigt, att ålderstillägg beviljades dispensärläkaren, då han ej vore fast anställd utan tillsattes för ett år i sänder, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att dispensärläkarens löneförmåner skola från och med den 1 januari 1918 utgå med 750 kronor som läkare vid tuberkulosbyrån och 1,000 kronor som läkare vid tuberkulossjukhuset å Klaraborg.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 16 april 1918.

§ 59.

Från beredningsutskottet hade till hälsovårdsnämnden överlämnats ett av tillhörande handlingar samt drätselkammarens utlåtande åtföljt utdrag av dispensärstyrelsens protokoll den 26 oktober 1917, utvisande, att styrelsen då beslutit bifalla

en av doktor A. Högström gjord anhållan, att lönen som läkare vid tuberkulosbyrån måtte höjas till 750 kronor och som läkare vid tuberkulossjukhuset å Klaraborg till 1,000 kronor samt ett ålderstillägg av 250 kronor beviljas, vilken skrivelse av stadsfullmäktiges ordförande remitterats till drätselkammaren och beredningsutskottet.

Ehuru ärendet sålunda icke formligen remitterats till hälsovårdsnämnden och löneförhöjningen, efter ordalagen i dispensärstyrelsens protokoll att döma, redan av styrelsen beviljad, ansåg sig dock hälsovårdsnämnden böra taga del av handlingarna och yttra sig i saken, då enligt drätselkammarens uppfattning, som även delades av nämnden, styrelsens avsikt tydligen vore att underställa frågan stadsfullmäktiges prövning.

Hälsovårdsnämnden kunde därvid icke undgå att finna anmärkningsvärt, det dispensärstyrelsens till stadsfullmäktige överlämnade skrivelse tillkommit utan nämndens hörande, oaktat styrelsen enligt fullmäktiges beslut den 25 oktober 1909 om dess tillsättande sorterar under hälsovårdsnämnden, varför dess framställningar till stadsfullmäktige skola göras genom hälsovårdsnämnden. Nämnden förväntade emellertid, att styrelsen för framtiden skulle ställa sig detta fullmäktiges beslut till efterrättelse.

Vidare anmärktes, att dispensärstyrelsen uppdelat herr Högströms befattning i två tjänster och den föreslagna lönen i två poster. Till vilkendera av tjänsterna ålderstillägget skulle hänföra sig, funnes dock ej angivet. Varken stadsfullmäktiges beslut om dispensärens inrättande eller dispensärstyrelsens stater, vari upptages under åren 1912—1914 avlöningar, jämväl avseende personalen, i en post med 2,100 kronor och under åren 1915—1917 läkarens avlöning med 1,000 kronor, giva något som helst stöd för en sådan uppdelning, och hälsovårdsnämnden fann därför intet skäl föreligga att dela avlöningen i två poster.

Beträffande lörens storlek anfördes, att denna givetvis borde stå i proportion till det av tjänsten betingade arbetets omfattning. Skulle lönen fördelas på hela antalet rådfrågningar och undersökningar, komme en obetydlighet på varje särskilt fall, men detsamma gällde för alla tjänsteläkare. Jämföres dispensärläkarens och andre stadsläkarens tjänsteåligganden, framginge, att den förre i motsats till den senare icke vore bunden av vissa tider annat än vid mottagningar å byrån två gånger i veckan och vid rondan å sjukhuset, att han ej vore skyldig utöva någon sjukvård i de tuberkulosas hem samt att för dispensärläkaren intet hinder mötte att vistas och utöva praktik utom staden, vartill komme, att han icke behövde för sin tjänst själv hålla mottagningslokal eller bekosta biträde vid mottagningarna.

Då andre stadsläkarens lön utgjorde 2,500 kronor, ansåg hälsovårdsnämnden därför, att det belopp, 1,250 kronor, vilket reservanterna i dispensärstyrelsen föreslagit som lön, vore full ersättning för läkarens vid dispensären och tuberkulos-

sjukhuset, arbete och hemställde, att stadsfullmäktige måtte bestämma avlöningen till detta belopp.

På angivna grunder hade hälsovårdsnämnden i annat sammanhang avstyrkt bifall till förslaget om rätt till tjänsteårsberäkning för dispensärläkaren, och något ålderstillägg borde sålunda enligt nämndens mening ej heller utgå.

Eftersom hälsovårdsnämnden emellertid höll för möjligt, att stadsfullmäktige efter drätselkammarens tillstyrkande utlåta beviljade den av dispensärstyrelsen föreslagna lönen 1,750 kronor, ville hälsovårdsnämnden redan nu framhålla, att stadsfullmäktige i så fall icke med skäl kunde vägra att tillmötesgå de krav på ökade löneförmåner, som säkerligen i en nära framtid komme att ställas på fullmäktige från stadsläkarnes sida.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.*

§ 120.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av dispensärstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning angående löneförhöjning och ålderstillägg åt dispensärläkaren.

Häröver hade drätselkammaren samt, på begäran av beredningsutskottet jämväl hälsovårdsnämnden avgivit utlåtanden.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa att stadsfullmäktige måtte besluta,

att dispensärläkarens löneförmåner skola från och med den 1 januari innevarande år utgå med 750 kronor som läkare vid tuberkulosbyrån och 1,000 kronor som läkare vid tuberkulossjukhuset å Klaraborg.

samt att härför erforderliga medel skola, i den mån sådana icke finnas tillgängliga, anskaffas medelst ultiagering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Konungens Befallningshavandes i länet resolution angående yttrande från stadsfullmäktige över lärarelönenämndens betänkande och förslag.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.

§ 121.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet lämnat stadsfullmäktige tillfälle att yttra sig över den så kallade lärarelönenämndens den 31 maj 1918 avgivna betänkande och förslag, hade drätselkammaren, dit ärendet för beredning remitterats, efter hörande av flickskolestyrelsen, utlåtit sig sålunda:

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 september 1918.

§ 2.

I ärendet under § 3 i drätselkammarens protokoll för den 3 Augusti 1918 angående yttrande över lärarelönenämndens betänkande IV hade denna dag till kammaren inkommit begärt utlåtande från flickskolestyrelsen.

Då kammaren på den tid, som sålunda stått till buds, givetvis icke hunnit ägna det vidlyftiga betänkandet erforderligt granskning, men ärendet, som av här befintliga läroanstalter berörde allenast elementarläroverket för flickor, för att kunna av stadsfullmäktige inom utsatt tid behandlas måste omedelbart fortställas till beredningsutskottet, fann kammaren sig ur stånd att för egen del avgiva något yttrande med besked varom handlingarna i ärendet skulle till beredningsutskottet överlämnas.

Denna § justerades genast.

Som ovan:

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Härvid hade fogats särskilda skrivelser med utredning i saken dels från flickskolestyrelsen, dels ock från föreståndarinnan för flickskolan.

Beredningsutskottet beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med överlämnande av den i ärendet verkställda utredningen, förklara sig med hänsyn till betänkandets omfång och den korta tid, som stått stadsfullmäktige till buds att taga del av detsamma, icke beredda att i ärendet avgiva yttrande.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 september 1918.*

§ 122.

Att jämte Herr Ordföranden torsdagen den 5 innevarande september kl. halv
12 f. m. justera dagens protokoll utsågos Herrar Ankers och Arne.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS

Justerat den 5 sept. 1918.

SVEN af GEIJERSSTAM.

EMIL ANKERS.

KARL FR. ARNE.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or title.

Second line of faint, illegible text.

Third line of faint, illegible text.

Fourth line of faint, illegible text.

Fifth line of faint, illegible text.

Sixth line of faint, illegible text.

Seventh line of faint, illegible text.

Eighth line of faint, illegible text.

Ninth line of faint, illegible text at the bottom of the page.

KARLSTAD
KARLST.-T:ns A.-B:s TRYCKERI 1918.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

17 Oktober.

N:o 10.

Beredningsutskottets förslag till val av ledamöter i pensioneringskommittén.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918*

§ 124.

Till ledamöter i pensioneringskommittén efter dels tillsyningsmannen Alfr. Johnson, som avlidit, dels lärovärksadjunkten A. Zachrisson, som avflyttat från orten, beslöt utskottet föreslå godsexpeditören J. A. Håkansson och stadskamreraren H. Westlin samt efter herr Håkansson hamnförmannen E. Svanström såsom siste suppleant.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående försäljning av stadens andel i tomten N:o 53 B i kvarteret Sothönan.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkam-
maren i Karlstad den 2 september 1918.*

§ 6.

Från Oskar Larsson här i staden hade inkommit ett så lydande köpeanbud å det av tomten n:r 53 B i kvarteret Sothönan:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Genom köpekontrakt den 29 augusti 1902, varav här bifogas avskrift, försålde min fader L. G. Larsson samt K. J. Johansson till Karlstads stad mot en köpeskilling av 5,800 kronor 693 ⁹³/₁₀₀ kvadratmeter av ägofiguren n:o 345 i Viken med därå uppförda byggnader.

I punkt 7:o av kontraktet föreskrevs att säljarna, intill dess den försålde marken av staden behövde tagas i anspråk för utläggande av gata eller allmän plats, ägde förhyra försålde fastigheten mot viss hyresavgift, vilken rätt K. J. Johansson för sin del sedermera förverkat.

Efter antagandet av ny stadsplan för stadsdelen Viken kommer ingen del av den försålde marken att tagas i anspråk för utläggande av gata eller allmän plats och L. G. Larssons rättsinnehavares rätt att till den bestämda låga hyran arrendera fastigheten gäller alltså för en oöverskådlig tid framåt.

Under sådana förhållanden har jag tänkt mig, att staden numera skulle ha större inträse att sälja fastigheten än att behålla densamma, och tillåter jag mig fördenskull framställa det förslag, att staden mot det att jag av L. G. Larssons sterbhus utverkar dess avstående från ovanuämnda hyresrätt till mig försäljer sin andel 615 ¹²/₁₀₀ kvadratmeter i numera tomten n:o 53 B i kvarteret Sothönan, utgörande av ägofiguren n:o 345—225 ¹³/₁₀₀ kvadratmeter, och av ägofiguren n:o 1081—389 ³⁷/₁₀₀ kvadratmeter med därå belägna byggnader, mot en köpeskilling av förslagsvis densamma, som staden givit, eller 5,800 kronor och med skyldighet för mig att då gatan utefter kvarterets södra del utlägges, från gatumarken bortflytta den därå belägna delen av fastighetens uthus.

Karlstad den 25 juli 1918.

Oskar Larsson,
adress: Viken n:o 65.

Härvid fanns fogad en så lydande avskrift av köpekontrakt:

Avskrift:

Köpekontrakt.

Till Karlstad stad upplåta och försälja undertecknade sexhundranittiotre och nittiotrehundradels (693 ⁹³/₁₀₀) kvadratmeter av ägofiguren n:o 345 å staden Karlstads donationsjord i Viken jämte därå uppförda byggnader emot en köpeskilling, stor femtusen åttahundra (5,800) kronor; varande härvid följande bestämmelser överenskomna:

1:o) det försålde området, som enligt stadsplanen för Viken delvis skall ingå i Vikengatan och utgör ägofigurerna n:ris 90 och 90 A å en av stadsbyggmästa-

ren Carl Crispin år 1900 efter kartor av kommissionslantmätaren O. M. Claréus och vice kommissionslantmätaren Sten Ström sammansatt karta över stadsdelarna Viken och Kvarnberget, Sjtullsägorna och Domprostjorden samt en del av länörierna Marieberg och Kristinedal, är till sina gränser närmare angivet å en av vice kommissionslantmätaren Ström upprättad specialkarta, hänförande sig till nyssnämnde, hela den nya stadsplanen omfattande karta, samt hör till fastigheten med adressbeteckning: Viken n:o 55;

2:o) försålda fastigheten får av staden tillträdas den 1 oktober 1902;

3:o) köpeskillingen betalas sålunda, att staden övertager och ansvarar för i fastigheten in-tecknad gäld samt betalar återstoden av köpeskillingen kontant å tillträdesdagen;

4:o) å fastigheten vilande skatter, onera och brandstodsavgifter, som belöpa för tiden före tillträdesdagen utgöras av säljarna men för tiden efter sagda dag av köparen;

5:o) säljarna förbinda sig att tillhandahålla alla för lagfart nödiga åtkomst-handlingar, men fritaga sig från hemulsskyldighet;

6:o) köparen har att ensam vidkännas kostnaderna för detta köps lagfarande;

7:o) intill dess marken av staden behöver tagas i anspråk för utläggande av gata eller allmän plats äga säljarna förhyra försålda fastigheten emot en årlig hyresavgift, motsvarande fem procent å köpeskillingen, vilken avgift erlägges kvartalsvis i förskott;

8:o) säljarna förbinda sig att under hyrestiden väl vårda fastigheten och densamma på sin bekostnad underhålla;

9:o) önska säljarna hyresavtalets upphörande före utgången av ovan bestämde hyrestid, hava de att därom tillsäga sex månader före fardag.

Härav äro två exemplar upprättade, som för ett gälla.

Antages:

L. G. Larsson.

För Karlstads drätselkammare:

K. J. Johansson.

Å Karlstads stads vägnar:

Valdemar Vendel.

På en gång närvarande köpevittnen:

G. Enander.

W. Brockmann.

Sedan ärendet överlämnats till fastighetsförvaltaren och Herr Nyberg för utredning, hade dessa nu inkommit med följande yttrande:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Sedau undertecknade erhållit drätselkammarens uppdrag att verkställa utredning angående värdet av fastigheten Viken 55 eller efter nya tomtindelningen Viken 53 B i kvarteret Sothönan, vilken fastighet handlanden Oscar Larsson önskar av staden förvärva, få vi härmed till kammarens kännedom meddela:

att boningshuset, av trä under tak av plåt, innehåller å nedre botten tvenne lägenheter om ett rum och kök, samt å vinden tvenne gavelrum, inredda till bostadskök;

att elektriska ljusledningar finnas i samtliga bostadslägenheter;

att vatten finnes å gården;

att källare saknas, samt

att nödiga uthus finnas.

Fastigheten avkastar för närvarande 493 kr. brutto pr år men bör i nuvarande skick kunna lämna hyresavkastning å lägst 560 kronor och högst 672 kronor vilka hyresbelopp kapitaliserade efter 8 % motsvarar ett värde av lägst 7,000 kronor och högst 8,400 kronor.

Med hänsyn därtill, att sökandens fader, L. G. Larsson nödgades till staden sälja ifrågasatt fastighet och sålunda berövats den värdeökning som denna liksom angränsande fastigheter under åren fått, hemställes,

att värdet av fastigheten Viken 53 B fastställes till 7,000 kronor, vilken summa sökanden Oscar Larsson förklarar sig villig betala med tillträdesrätt snarast möjligt, samt

att — om förslaget vinner kammarens bifall — köpekontrakt med Larsson av ombudsmannen upprättas.

Remisshandlingarna återställas.

Karlstad den 27 augusti 1918.

N. Fr. Lindh.

Alfr. Nyberg.

Stadsarkitekten vitsordade, att han efter utredning funnit sökandens arealuppgifter riktiga, ävensom att ingen lösningsskyldighet kunde tänkas uppstå för staden genom den ifrågasatta försäljningen.

Ombudsmannen meddelade, att enligt hans uppfattning sökandens tolkning av punkt 7:o i köpekontraktet vore lagligen grundad.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit beslöt drätselkammaren att under förutsättning av stadsfullmäktiges godkännande till Oscar Larsson försälja sin andel 615 ¹²/₁₀₀ kvadratmeter av tomten n:o 53 B i kvarteret Sothönan i Viken mot en köpeskilling av 7,000 kronor. Och uppdrogs åt ordföranden att med kontrasignation av ombudsmannen underteckna erforderliga köpehandlingar.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918.*

§ 125.

Med tillstyrkande av en av drätselkammaren gjord framställning angående försäljning av stadens andel i tomten N:r 53 B i kvarteret Sothönan beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande av drätselkammaren med Oskar Larsson träffade avtal angående försäljning till Larsson av staden tillhöriga 615 $\frac{12}{100}$ kvadratmeter av tomten N:o 53 B i kvarteret Sothönan mot en köpeskilling av 7,000 kronor.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående beviljande av lån åt Aktiebolaget smålägenheter i Karlstad för uppförande av byggnader å tomterna N:ris 148 i kvarteret Sleipner och 116 i kvarteret Liljan.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 september 1918.

§ 8.

Från Aktiebolaget Smålägenheter i Karlstad hade inkommit en så lydande skrivelse:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Till vår kännedom har kommit, att, sedan Drätselkammaren jämlikt kungl. kungörelsen den 11 juni 1918 begärt statsbidrag till dels de två bostadshus, som för vår räkning äro under uppförande på tomten N:o 116 i kvarteret Liljan och tomten N:o 148 i kvarteret Sleipner, dels de hus innehållande mindre bostadslägenheter, som Karlstads stad har för avsikt att bygga, Kungl. Maj:t beviljat ett bidrag för vår byggnad på tomten N:o 148 och stadens å N:o 218 av sammanlagt kronor 54,000: —, varav i proportion till storleken av de uppgivna byggnadskostnaderna skulle komma på vår del kr. 34,834:45 och på stadens 191,165:55.

Då staden tecknat aktier för kr. 17,000: — och därmed fullgjort de villkor,

som från dess sida krävas för att vi, vad byggnaden N:o 148 angår, skola komma i åtnjutande av ett statsbidrag därför av kr. 34,000:— hava vi nu för vår del intet emot, att det nu beviljade beloppet uppdelas så, att vi erhålla kr. 34,000:— och staden kr. 20,000:—, under förutsättning att vi beredas ersättning för de ytterligare kr. 1,251:68, som vi enligt förestående beräkning skulle kunna bekomma från stat och kommun eller åtminstone för de kr. 834:45, som vi avstå till staden, genom rabatt på köpeskillingen för tomten eller i annan form.

Då vi vid planerandet av våra byggnadsföretag räknat med bidrag från stat och kommun, har Kungl. Maj:ts vägran att lämna något bidrag till byggnaden å tomten N:o 116 försatt oss i ett synnerligen bekymmersamt läge ej blott i fråga om finansierandet av företagen utan även beträffande utmätandet av hyrorna. Dessa måste nämligen bliva väsentligt högre, i det hus till vars uppförande statsbidrag ej erhållits, och bolaget skulle sålunda få tre olika hyresskalor, en för de förra året med lägre kostnader uppförda byggnader å tomterna N:ris 107 på Kvarnberget och 197 på Herrhagen, en för N:o 148 och en för N:o 116. Då vidare hyrorna i N:ris 107 och 197 icke få ökas utöver vad som betingas av 5 procents ränta å bolagets nedlagda kapital, komma de bästa lägenheterna att betinga de lägsta prisen, under det att i de nu under uppförande varande något enklare husen hyrorna för likadana lägenheter skulle bliva olika men i båda högre än i de äldre husen.

Arbetet på N:o 116 har fortskridit så långt, att väggarna börjat resas, och kan tyvärr icke nu nedläggas.

Emellertid torde det icke vara otänkbart, att på andra orter där de avsedda byggnadsföretagen icke påbörjats, vederbörande avstå från användandet av beviljade statsbidrag, särskilt om de endast fått en del av det begärda, och att dessa medel kunna tilldelas dem som nu vägrats bidrag men ändå fortsätta byggnadsarbetena,

Eftersom vi endast på direkt anmodan från stadens myndigheter och under förlitande på tillräckligt ekonomiskt stöd från statens och stadens sida igångsatt berörda arbeten, tillåta vi oss vördeamt hemställa, att Drätselkammaren ville *dels* ingå till Kungl. Maj:t med förnyad framställning om erhållande av statsbidrag till byggnaden å tomten N:o 116 hos stadsfullmäktige anhålla om ett anslag motsvarande en niondel av byggnadskostnaderna för N:o 116 att ränte- och amorteringsfritt under tio år ställas till vårt förfogande *dels ock*, för den händelse statsbidrag ej håller senare skulle erhållas, hos stadsfullmäktige begära ett bidrag av två niondelar utav byggnadskostnaderna att till oss utgå på samma villkor som gälla för statsbidrag.

Karlstad i augusti 1918.

Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad.

OTTO ÅGREN.

Beträffande fördelningen av det beviljade statsbidraget å sammanlagt 54,000: — kronor fann kammaren det lämpligast, att bidraget uppdelades proportionellt i förhållande till de beräknade byggnadskostnaderna, sålunda att staden bekomme 19,165 kronor 55 öre och bolaget 34,834 kronor 45 öre. Då emellertid för att bolaget skulle komma i åtnjutande av statsbidrag till detta belopp erfordrades, att staden utöver den av stadsfullmäktige beslutade aktieteckningen å 17,000: — kronor bidroge med ett ytterligare belopp av 417 kronor 23 öre, exempelvis i form av lån med ränte- och amorteringsfrihet under minst tio år, beslöt drätselkammaren att i detta avseende hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till den under uppförande varande byggnaden å tomten n:o 148 i kvarteret Sleipner bevilja Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad ett under tio år ränte- och amorteringsfritt lån å 417 kronor 23 öre, vilka medel anskaffas genom upplåning.

I avseende å framställningen i övrigt fann drätselkammaren skäligen för närvarande endast på det sätt bifalla densamma, att kammaren beslöt *dels* ingå till Kungl. Maj:t med förnyad framställning om erhållande av statsbidrag till byggnaden å tomten n:o 116, *dels* hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till den under uppförande varande byggnaden å tomten n:o 116 i kvarteret Liljan bevilja Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad ett under tio år ränte- och amorteringsfritt lån å 9,818 kronor 89 öre ävensom bestämma, att dessa medel skola anskaffas genom upplåning.

Angående de närmare villkoren i övrigt för utlämnandet av berörda lån till Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad beslöt kammaren föreslå,

att drätselkammaren bemyndigas därom träffa avtal med bolaget.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918.

§ 126.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva yttrande över en av Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad hos stadsfullmäktige gjord framställning angående lån åt bolaget för uppförande av byggnader å tomterna N:ris 148 i kvarteret Sleipner och 116 i kvarteret Liljan, beslöt att med tillstyrkande av framställningen hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja Aktiebolaget Smälägenheter i Karlstad under tio år ränte- och amorteringsfria lån dels å 417 kronor 23 öre till den under uppförande varande byggnaden å tomten N:o 148 i kvarteret Slepner, dels ock å 9,818 kronor 89 öre till den under uppförande varande byggnaden å tomten N:o 116 i kvarteret Liljan, ävensom bestämma, att berörda belopp skola anskaffas genom upplåning;

samt att stadsfullmäktige måtte bemyndiga drätselkammaren att med bolaget träffa avtal angående de närmare villkoren i övrigt för utlämnandet av länen.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hälsovårdsnämndens förslag angående förnyande av med landstinget gällande överenskommelse om vård å stadens epidemisjukhus av sjuka från länets landsbygd.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 9 augusti 1918.

§ 85.

Med anledning av en från Värmlands läns landstings sjukvårdsnämnd inkommen skrivelse med framställning om förnyande för år 1919 på oförändrade villkor av nu gällande överenskommelse mellan landstinget och Karlstad stad angående vård å stadens epidemisjukhus av smittosamt sjuka från länets landsbygd, beslöt hälsovårdsnämnden efter överläggning meddela sjukvårdsnämnden, det hälsovårdsnämnden för sin del ville föreslå, att avgifterna per dag till följd av de väsentligt ökade omkostnaderna för sjukhuset särskilt med hänsyn till mathållningen höjdes till fem kronor för plats i allmän sal och till sju kronor för plats i s. k. enskilt rum, samt att hälsovårdsnämnden, om sjukvårdsnämnden å sin sida godkände denna prishöjning, ville ingå till stadsfullmäktige med hemställan om avtalets förnyande på sådana villkor.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 13 september 1918.

§ 98.

Sedan ordföranden i Värmlands läns landstings sjukvårdsnämnd uti en nu föredragen skrivelse meddelat, att sjukvårdsnämnden funnit hälsovårdsnämndens under § 85 här ovan i protokollet omförmälda förslag till höjning av legosängsavgifterna vid förnyande för år 1919 av nu gällande avtal om vård på stadens epidemisjukhus av smittosamt sjuka från länets landsbygd väl motiverat samt beslutit hos landstinget göra framställning i sådant syfte, beslöt hälsovårdsnämnden hemställa,

dels att stadsfullmäktige ville för sin del medgiva, det förut gällande överenskommelse med landstinget om vård på stadens epidemisjukhus av sjuka från länets landsbygd förnyas för år 1919, under villkor att vårdavgiften för dag höjes från fyra kronor 50 öre till fem kronor för plats i allmän sal och från sex kronor till sju kronor för plats i s. k. enskilt rum,

dels ock att stadsfullmäktige måtte bemyndiga hälsovårdsnämnden för stadens räkning framdeles förnya avtalet för ett år i sänder, därest någon förändring i villkoren icke ifrågasättes.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918.

§ 127.

Med tillstyrkande av en av hälsovårdsnämnden hos stadsfullmäktige gjord framställning angående förnyande av med landstinget gällande överenskommelse om vård å stadens epidemisjukhus av sjuka från länets landsbygd, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige ville för sin del medgiva, att förut gällande överenskommelse med landstinget om vård på stadens epidemisjukhus av sjuka från länets landsbygd förnyas för år 1919 under villkor, att vårdavgiften för dag höjes från fyra kronor 50 öre till fem kronor för plats i allmän sal och från sex kronor till sju kronor för plats i s. k. enskilt rum;

samt att stadsfullmäktige måtte beivrande hälsöförskörelsen att för stadens räkning framdeles förnya avtalet för ett år i sänder, därest någon förändring i villkoren icke skulle ifrågasättas.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Dispensärstyrelsens framställning om anslag för installation av elektriskt ljus i tuberkulohemmet å Herrhagen.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Dispensärstyrelsen hemställde i skrivelse av den 28 sept. 1917 till Drätselkammaren om installation av elektriskt ljus i tuberkulohemmet å Herrhagen. Drätselkammaren lät även utföra sådan installation dels genom elektricitetsverket dels genom firman Luth & Roséns Elektriska Aktiebolag, och belöpte hela summan sig till kr. 679: 92.

Dispensärstyrelsen får därför på uppmaning av Drätselkammaren hos Herrar Stadsfullmäktige anhålla, att ett belopp å kr. 679: 92 beviljas i ock för nämnda arbete.
Karlstad den 16 sept. 1918.

ANDERS LÖFBERG.

HOLTER HULTMAN.
sekr.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918.

§ 128.

Beredningsutskottet hade all yttra sig över en av dispensärstyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning om anslag för installation av elektriskt ljus i tuberkulohemmet å Herrhagen, beslöt att med tillstyrkande av framställningen hemställa.

att stadsfullmäktige måtte för installation av elektriskt ljus i tuberkulohemmet å Herrhagen bevilja ett belopp av 679 kronor 92 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av byggmästaren H. Jansa anförda besvär däröver att han för år 1917 blivit taxerad till bevillning inom Ludvika köping.

Resolution.

Överlämnas till Magistraten i Karlstad, som behagade häröver infordra yttranden från Mantalsskrivningsförrättaren och stadsfullmäktige därstädes samt med berörda yttranden jämte remisshandlingarna hit inkomma.

Falun i Landskansliet den 24 augusti 1918.

På tjänstens vägnar:

JOHN FAHLROTH.

Överlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för yttrande.
Karlstads rådhus den 13 sept. 1918.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Till Konungens Befallningshavande.

Enligt bifogade utdrag ur uppbörds- och taxeringslängderna har jag blivit upptagen till beskattning såväl här i Ludvika som i Karlstad.

Jag har uteslutande haft anställningar här i Ludvika sedan augusti 1914, men först från 1 jan. 1916 fast anställning. Till följd av svårigheten att härstädes erhålla bostadslägenhet, barnens behov av att få ostörda fullborda sina skolterminer m. m. har jag ej kunnat överflytta hit förr än i juli detta år. Följaktligen har jag deklarerat i Karlstad för år 1917 och blev alltså upptagen för beskattning därstädes.

På grund av dessa förhållanden får jag härmed vördsamt anhålla att Konungens Befallningshavande må, med upphävandet av Ludvika köpingsstämmas beslut av den 28 dec. 1917, pröva skäligt befria mig från skatteskyldigheten i Ludvika under detta år.

Ludvika den 16 januari 1918.

Vördsamt

HERM. JANSA.

Såsom infortrat yttrande får jag värdsamt anföra, att klaganden för år 1917 icke synes i Ludvika köping vara taxerad vare sig till bevillning eller inkomst- och förmögenhetskatt, varför den klaganden påförda kommunalskatten endast torde grunda sig på köpingsstämmans beslut.

Västerbergslags fögderis häradskrivarkontor den 19 februari 1918.

B. PERSSON.
t. f. häradskrivare.

Till Konungens Befallningshavande i Kopparbergs län, Falun.

Med anledning av Konungens Befallningshavandes remiss av den 11 mars får Köpingsnämnden härmed värdsamt överlämna utdrag ur protokoll, hållna vid Köpingsnämndens sammanträde den 20 sistlidne mars och Köpingsfullmäktige och Köpingsstämman den 27 sistlidne mars, ävensom utdrag ur protokoll vid Köpingsstämma den 28 december 1917.

Såsom av protokollsutdragen framgår, hemställa såväl Köpingsnämnd som Köpingsfullmäktige och Köpingsstämma, att de av Byggmästare Jansa anförda besvären måtte lämnas utan avseende, då Byggmästare Jansa haft uteslutande anställning i Ludvika sedan augusti 1914, varför han åtminstone under 1915 bort här mantalsskrivas, då han hela tiden varit bosatt inom Köpingen.

Anledningen till klagandens önskan att vara mantalsskriven i och betala sin kommunalskatt till Karlstads stad är uppenbarligen endast, att han på så sätt erhållit billigare kommunalskatt, då i Karlstad synes tillämpas det förfarandet, att person, som vistats å annan ort än familjen, erhållit avsevärt bevillningsfritt avdrag. För att styrka denna uppgift närslutes avskrift av en skrivelse från Byggmästare Jansa till Köpingsnämnden av den 19 sistlidne januari, varav framgår, att han på detta sätt erhållit ett bevillningsfritt avdrag av Kr. 1,200: —.

Då Byggmästare Jansa under hela år 1916 varit fast anställd i Köpingens tjänst, få vi därför värdsamt hemställa, att klagomålen mot Ludvika Köpingsstämmas beslut den 28 december 1917 måtte lämnas utan avseende.

Ludvika den 4 juni 1918.

Vördsamt
LUDVIKA KÖPINGSNÄMND,
FREDRIK SÖDERBAUM.

Till Länsstyrelsen, Falun.

Anmodad avgiva yttrande över Byggmästaren Herman Jansas besvär över Ludvika Köpingsnämnds beslut att uppföra honom i köpingens uppbörds- och de-

biteringslängd för år 1917 får jag vördsamt anföra att Byggmästare Jansa varit i Karlstad kyrko- och mantalsskriven för år 1917 samt ävenledes härstädes taxerad till bevillning och inkomst- och förmögenhetsskatt för samma år vadan Ludvika Köpingsnämnds ovanberörda åtgärd icke grundar sig på taxeringsnämnds beslut.

Karlstad i kronokassörskontoret den 6 sept. 1918.

GUST. JOHANSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918.*

§ 129.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i Kopparbergs län infortrat stadsfullmäktiges yttrande över av byggmästaren H. Jansa anförda besvär däröver att han för år 1917 blivit taxerad till bevillning inom Ludvika köping; och hade nu beredningsutskottet, uppå remiss från stadsfullmäktige, att häröver avgiva utlåtande.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, enär byggmästaren Jansa rätteligen varit för år 1917 mantalsskriven i Karlstad och därstädes jämnväl för samma år taxerad till bevillning och inkomst- och förmögenhetsskatt, men dylik taxering icke ägt rum inom Ludvika köping, att föreslå,

att stadsfullmäktige måtte förklara sig icke hava något att erinra mot bifall till byggmästaren H. Jansas ifrågavarande besvär.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drättselkammarens framställning angående ansökan hos Kungl. Maj:t om rätt till ägoutbyte av mark å Örsholmen.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drättselkammaren
i Karlstad den 2 september 1918.*

§ 22.

Från K. J. O. Johansson hade den 15 april 1918 inkommit en så lydande framställning om markbyte:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Drätselkammaren avtog den 4 september 1911 en av mig gjord framställning angående utbyte av staden tillhöriga ägofiguren N:o 425 å Örsholmen om 53 ar 33 kvadratmeter mot enahanda jordrymd i mig tillhöriga ägofiguren N:o 449 å Örsholmen. Skälet till min önskan att förvärva förstnämnda ägofigur var det, att uthusen till min egendom äro belägna på densamma, och det synes mig, som borde staden hava lika stort intresse att förvärva den av mig i utbyte erbjudna marken, då ägofiguren N:o 425 ligger ensam för sig utan sammanhang med stadens övriga mark, under det den däremot erbjudna marken ligger intill stadens övriga mark å Örsholmen och dessutom är bättre kulturmark än den förstnämnda ägofiguren, som utgöres av omväxlande kullar och dalsänkor.

Avslaget å min framställning motiverades därmed, att Örsholmen vore av donationsjords natur och att staden således ej finge avhända sig jord därstädes, och att för övrigt ägofiguren N:o 425 vore utarrenderad.

Då jag nu tar mig friheten förnya min framställning, får jag till en början framhålla, att jag numera själv arrenderar ägofiguren N:o 425. Beträffande ägofigurens karaktär av donationsjord synes det mig, som om en framställning till Kungl. Maj:t om överflyttande av denna jordnatur på annat likvärdigt område på Örsholmen ej borde möta något hinder, och är jag villig ikläda mig alla kostnader, som kunna bliva förenade med en dylik framställning.

På grund av vad jag sålunda anfört tillåter jag mig värdsamt hemställa, att Drätselkammaren ville gå i författning om vidtagande av nödiga åtgärder för utbyte av staden tillhöriga ägofiguren N:o 425 å Örsholmen om 53 ar 33 kvadratmeter mot lika stor areal å mig tillhöriga ägofiguren N:o 449 antingen å den plats, som redan föreslagits av stadsarkitekten Carl Crispin och länsjägmästaren G. Fries, eller å annan mig tillhörig mark, som kammaren kan finna lämplig.

En karts-kiss med beskrivning, mitt lagfartsbevis, samt utdrag av kammarens protokoll den 4 september 1911 bifogas till utredning i ärendet.

Örsholmen, Karlstad den 23 maj 1918.

K. J. O. JOHANSSON.

Ansökningen jämte de däri åberopade handlingar hade för utredning överlämnats till stadsingenjören, som nu anmälde, att underhandlingar förts med sökanden, vilka resulterat däri, att sökanden mot erhållande av ägofiguren N:o 425 om 5,333 kvadratmeter erbjudit antingen 20,000 kvadratmeter av den närmast Örsholmstjärnet belägna delen av ägofiguren N:o 449 eller ägofiguren N:o 438 om 15,250, s kvadratmeter, sistnämnda alternativ med förbehåll att sökanden finge uppbära förfallen ogulden markhyra för lägenheten Filipsro, uppgående till ett belopp av cirka 150 kronor.

Sedan stadsingenjören förklarar sig för sin del förorda det första alternativet såväl på grund därav, att ägofiguren N:o 449 läge i omedelbar anslutning till stadens övriga mark, som med hänsyn därtill, att efter en eventuell reglering av östra älvgrenen jordvärdestegringen torde komma att bliva större närmare Örsholmstjärnet än intill älven beslöt drätselkammaren att, under villkor att sökanden hos kammaren nedsatte ett belopp av 100 kronor till bestridande av i ärendet uppkommande kostnader, hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige ville ingå till Kungl. Maj:t med underdånig ansökan att få avhända sig ägofiguren N:o 425 å Örsholmen innehållande 5,333 kvadratmeter, mot erhållande av 20,000 kvadratmeter av den närmast Örsholmstjärnet belägna delen av ägofiguren N:o 449 å Örsholmen.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Ovan omnämnda kronor Etthundra (100) äro denna dag nedsatta hos Karlstads Stads-kassa, betygar.

Karlstad den 20 sept. 1918.

För Karlstads Stads-kassa,

P. A. ZANDER.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918.

§ 130.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjord framställning angående utbyte av ägofiguren N:o 425 å Örsholmen mot 20,000 kvadratmeter av den närmast Örsholmstjärnet belägna delen av ägofiguren N:o 449 å Örsholmen.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som instämde i vad drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för sin del besluta att till K. J. O. Johansson å Örsholmen avhända sig ägofiguren N:o 425 å Örsholmen mot erhållande av 20.000 kvadratmeter av den närmast Örsholmstjärnet belägna delen av ägofiguren N:o 449 å Örsholmen samt till detta ägoutbyte söka Kungl. Maj:ts tillstånd.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående tilläggsanslag för reparationsarbeten innevarande år å stadens byggnader m. m.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 augusti 1918.

§ 18.

Sedan stadsfullmäktige den 20 December 1917 beviljat ett belopp av 28,010 kronor till reparations- och underhållsarbeten under år 1918 å stadens byggnader i enlighet med av Drätselkammaren däröver upprättat förslag, så anmälde nu stadsarkitekten, att berörda anslag visat sig otillräckligt för slutförandet av arbeten, som ej utan olägenhet kunna uppskjutas, krävdes ytterligare ett belopp av i runt tal 5,000 kronor.

I anledning härav och sedan upplysts, att arbetenas utförande jämväl betingades av nödvändigheten att skaffa sysselsättning åt stadens arbetare, beslöt Drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett tilläggsanslag av 5,000 kronor för reparations- och underhållsarbeten innevarande år å stadens byggnader m. m. ävensom bestämma, att berörda belopp, i den händelse tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918.

§ 131.

Med tillstyrkande av en av drätselkammaren därom gjord framställning, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett tilläggsanslag av 5,000 kronor för reparations- och underhållsarbeten innevarande år å stadens byggnader m. m. ävensom bestämma, att berörda belopp, i den händelse tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas genom uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Belysningsstyrelsens av drätselkammaren överlämnade framställning angående framdragande av gasledning till kvarteret Udden samt i Grevgatan.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Karlstads Belysningsstyrelse den 29 juli 1918.

§ 3.

Med anledning av Byggnadschefens hos Styrelsen gjorda framställning om utsträckande av gasledningar till tomterna ld, le och lf i kvarteret Udden samt i Grevgatan beslöt Styrelsen att i enlighet med uppgjort kostnadsförslag hos stadsfullmäktige begära ett anslag av 2,350: — kronor för arbetets utförande.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 augusti 1918.

§ 20.

Med anledning av byggnadschefens hos belysningsstyrelsen gjorda framställning om utsträckande av gasledning till tomterna N:ris ld, le och lf i kvarteret Udden samt i Grevgatan hade styrelsen beslutat att i enlighet med uppgjort kostnadsförslag hos stadsfullmäktige begära ett anslag av 2,350 kronor för arbetets utförande.

Drätselkammaren, som hade att i ärendet avgiva yttrande, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 2,350 kronor till utsträckande av gasledning till tomterna ld, le och lf i kvarteret Udden samt i Grevgatan; samt att stadsfullmäktige måtte bestämma att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918.

§ 132.

Beredningsutskottet som hade att yttra sig över belysningsstyrelsens av drätsel-

kammaren överlämnade framställning angående framdragande av gasledningar till kvarteret Udden samt i Grevgatan, beslöt att med tillstyrkande av framställningen hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för utsträckande av gasledningar till tomterna litt:is Id, le och lf i kvarteret Udden samt i Grevgatan bevilja ett anslag av 2,350 kronor att anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Bokföringskommitténs redogörelse för kommittéuppgiften m. m.

Till Stadsfullmäktige.

Vid sammanträde den 21 januari 1915 beslöt stadsfullmäktige, dels att tillsätta en kommitté av tre personer med uppdrag att genomgå stadens samtliga räkenskaper och därvid vidtaga nödiga åtgärder till rättelse av eventuella felaktigheter samt inkomma med förslag till nytt system för de olika verkens och delegationernas bokföring, dels att ställa till kommitténs förfogande ett förslagsanslag av 1,000 kronor.

Kommittén, som kallat sig «Kommittén för omläggning av stadens räkenskaper», har avlämnat följande förslag och yttranden:

Den 17 maj 1915 till stadsfullmäktige, förslag till vissa ändringar i stadens bokföring, ävensom förslag angående rapporter och berättelser från stadens delegationer, vilket ärende slutbehandlades i stadsfullmäktige den 17 juni s. å.

Den 16 juni 1915 till stadsfullmäktige, framställning om inrättande av en delegation, benämnd stadsrevisionen, jämte förslag till instruktion för denna, vilket ärende slutbehandlades i stadsfullmäktige den 16 september s. å.

Den 5 juli 1915 till drätselkammaren, yttrande över Statistiska Centralbyråns förslag till «Sammandrag utav stadsfullmäktige granskade räkenskaper».

Den 16 september 1915 till stadsfullmäktige, förslag till gemensam littereringstabell för stadens delegationer, vilket ärende slutbehandlades i stadsfullmäktige den 21 oktober s. å.

Den 15 oktober 1915 till vattenlednings- och belysningsstyrelsen, förslag till amorteringsplan och foubildning, vilket förslag av stadsfullmäktige delvis återremitterades den 16 december s. å.

Den 25 oktober 1915 till drätselkammaren, förslag till reglering och bokföring av under kammarens förvaltning stående donationer och fonder ävensom för-

slag till beräkning av hyresersättning för stadens till allmänna inrättningar upplåtna fastigheter.

Den 18 november 1915 till stadsfullmäktige, framställning om inleverering till drätselkammaren av delegationernas kassor, vilken framställning godkändes av stadsfullmäktige den 16 december s. å.

Den 24 september 1917 till beredningsutskottet och stadsfullmäktige, förslag om antagande av nedskrivningsplan för stadens under drätselkammarens förvaltning stående byggnader, jämte förslag till disposition i stadens budget av medel motsvarande nedskrivningsplanerna för stadens samtliga anläggningar, vilket ärende behandlades av stadsfullmäktige den 18 oktober s. å.

Dessutom har kommittén biträtt drätselkammaren vid upprättandet av 1915 och 1916 års bokslut ävensom 1916 och 1917 års statförslag.

Kommittén anser att den i och med fullgörandet av ovannämnda uppdrag och inlämnandet av ovan uppräknade förslag fullgjort sitt åliggande, med hänsyn därtill att den på kommitténs initiativ upprättade stadsrevisionen såsom en permanent institution på visst sätt kan anses fortsätta kommitténs arbete.

Av det kommittén tilldelade förslagsanslaget återstå kr. 206,53 oförbrukade.

Med hänvisning till ovanstående redogörelse får kommittén nu anhålla, att stadsfullmäktige måtte förklara kommittén upplöst.

Karlstad den 2 augusti 1918.

IWAR OLSSON.

T. OSTERMAN.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918.

§ 133.

I en till stadsfullmäktige ingiven skrivelse hade bokföringskommittén, med avlämnande av redogörelse för kommitténs verksamhet, hemställt, att stadsfullmäktige måtte förklara kommittén upplöst.

Efter lagen del av redogörelsen beslöt utskottet föreslå,

att stadsfullmäktige måtte, under uttalande av sin tacksamhet för vad kommittén uträttat, förklara densamma entledigad från sitt uppdrag.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**Konungens Befallningshavandes i länet resolution med infor-
drande av stadsfullmäktiges yttrande över av särskilda kommitterade utarbetat förslag
rörande det statsunderstödda pensionsväsendets centralisering.**

Resolution.

Överlämnas till stadsfullmäktige i Karlstad, som anmodas före den 1 nästkommande november avgiva och hit insända underdånigt yttrande över härvid fogade utredning och förslag rörande det statsunderstödda pensionsväsendets centralisering.*)

Karlstad i Landskontoret den 30 juli 1918.

GJRH. DYRSSEN.

Karl Holmberg.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918.*

§ 134.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottat att avgiva yttrande i anledning av Konungens Befallningshavandes i länet resolution med infor-
drande av utlåtande från stadsfullmäktige över av särskilda kommitterade ut-
arbetat förslag rörande det statsunderstödda pensionsväsendets centralisering.

Efter överläggning i ärendet beslöt utskottet föreslå,

att stadsfullmäktige måtte, under uttalande av att den tid, som varit tillmätt för stadsfullmäktiges yttrande, icke medgivit vare sig er-
forderlig utredning genom stadens pensioneringskommitté och drätsel-
kammaren eller möjlighet för stadsfullmäktiges ledamöter att nöjaktigt
sätta sig in i frågan, förklara sig icke beredda att i ärendet avgiva
yttrande.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

---

*)Förslaget tillhandahålles i mån av tillgång av stadsfullmäktiges sekreterare.

Johan Brandéns m. fl.:s av Herr Gullström som motion upptagna framställning angående framdragande av elektriska ljusledningar till sökandenas fastigheter å Örsholmen.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 13 september 1918.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade fastighetsägare å Örsholmen få härmed hos Herrar Fullmäktige vördsamt anhålla, att elektriska ljusledningar måtte bli utdragna till våra fastigheter.

Av gjorda mätningar, från banvaktarstugan vid Sjöstad, där den oss närmast närbelägna ledningen finnes, är avståndet cirka 350 meter.

För närvarande skulle genast cirka 25 ljuspunkter för innerbelysning komma att tagas i bruk, och då, inom det område ledningarna beröra, en del tomter, som förut äro sålda, under den närmaste tiden komma att bebyggas, skulle ovan nämnda ljuspunkter komma att ökas då ägarna till blivande nybyggnader önska få elektriska ledningar inom sina fastigheter.

Då en mörkare årstid snart stundar och vi icke se oss hava några som helst utsikter kunna åstadkomma någon annan användbar belysning, våga vi hos Herrar Fullmäktige vördsamt anhålla, att denna vår vördsamma framställning måtte bli med snaraste behandlad.

Örsholmen, Karlstad den 6 augusti 1918.

MILLAN LARSSON.
ALFHILD CAHLING.

JOHAN BRANDÉN.
K. J. O. JOHANSSON.

Upptages som motion av S. Gullström.

Utdrag ur protokoll hållet hos Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen den 3 sept. 1918.

§ 5.

Genom Stadsfullmäktiges Ordförande hade hit remitterats en av Johan Brandén m. fl. undertecknad ansökan om utdragande av elektrisk ljusledning till Örsholmen, och faun styrelsen efter föredragning härav skiligt tillstyrka ansökningen samt i

överensstämmelse med Elektricitetsingenjörens kostnadsförslag hos stadsfullmäktige begära 500 kronor för arbetets utförande.

Handlingarna skulle emellertid överlämnas till drätselkammaren.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Förslag till Elektrisk Ljusledning för Örsholmens nordöstra område.

Anslutning.

Enligt en från fastighetsägare inlämnad ansökan skulle den omedelbara anslutningen komma att utgöras av 25 st. lampor.

Anläggningskostnad.

Ledningen bör utgå från Sjöstad, dit totala ledningslängden blir 675 mtr.

Kostnad.

675 mtr. järntrådsledning 3×16 kvmm.....	475:—
200 » » 2×16 »	135:—
15 st. stolpar	300:—
Diverse material	40:—
Transporter	50:—
	<u>Summa kronor 1,000:—</u>

Räntabilitet.

På grund av den höga ledningskostnaden i förhållande till den påräknade inkomsten erfordras bidrag från husägarna med 125:— kr. pr man alltså tillsammans ett kontant bidrag en gång för alla av 500:— kr.

Inkomster:

25 st. lampor à 9 kr.	225:—
----------------------------	-------

Utgifter:

15 % ränta och amort.	75:—
Ström- och distributionskostnader	90:—
	<u>165:—</u>
	<u>Vinst kronor 60:—</u>

Villkor:

Abonnenterna bekosta servisledningarna från närmaste ledningsstolpe, garantera en sammanlagd årlig inkomst enligt gällande taxor av 225 kr. under tio år.

Karlstad den 2 sept. 1918.

J. THALÉN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 13 september 1918.*

§ 5.

Uppå remiss hade drätselkammaren att yttra sig över en av Johan Brandén m. fl. undertecknad, av herr S. Gullström som motion upptagen ansökan om utdragande av elektrisk ljusledning till Örsholmen.

Belysningsstyrelsen, som i ärendet avgivit yttrande, hade tillstyrkt bifall till ansökningsen och hemställt om ett anslag av 500 kronor för arbetets utförande i enlighet med förslag av elektricitetsingenjören. Den sistnämnde hade såsom villkor för ledningens utdragande föreslagit, att abonnenterna skulle dels själva bekosta servisledningarna från närmaste ledningsstolpe, dels garantera elektricitetsverket en sammanlagd årlig inkomst av anläggningen enligt gällande taxor av minst 225 kronor under tio år.

Efter överläggning i ärendet beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga belysningsstyrelsen att under de av elektricitetsingenjören föreslagna förutsättningar framdraga en elektrisk ljusledning till Örsholmens nordöstra område och där distribuera ström till gällande taxor;

att stadsfullmäktige måtte bevilja för ledningens framdragande erforderliga medel 500 kronor; samt

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918.*

§ 135.

Beredningsutskottet, som hade att yttra sig över Johan Brandéns m. fl:s av Herr Gullström som motion upplagna framställning angående framdragande av elektriska ljusledningar till sökandenas fastigheter å Örsholmen, beslöt efter tagen del av handlingarna i ärendet att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga belysningsstyrelsen att under de av elektricitetsingenjören föreslagna villkor samt under förutsättning

att sökandena bidraga med ett kontant belopp en gång för alla av tillhoppa 500 kronor, framdraga en elektrisk ljusledning till Örsholmens nordöstra område och där distribuera ström till gällande taxor;

samt att stadsfullmäktige måtte bevilja för ledningens framdragande erforderliga medel, 500 kronor; att anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Styrelsens för stadsbiblioteket och föreläsninganstalten framställning om anslag till biblioteksverksamheten för nästkommande år.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt får härmed, med överlämnande av redogörelse för bibliotekets verksamhet under år 1917 och förslag till stat för 1919 hemställa, att Stadsfullmäktige behagade bevilja biblioteket ett anslag för nästkommande år på 7,000 kronor. Styrelsens begäran innebär en höjning av bibliotekets hittillsvarande årsanslag med 2,400 kronor, vilken höjning nödvändiggöres av de ökade utgifter, som den rådande dyrtiden medfört beträffande bokinköp, inbindning av böcker, uppvärmning av bibliotekslokalen och arvode åt bibliotekspersonalen. Styrelsen får därjämte framhålla, att biblioteket, sedan Stadsfullmäktige beviljat detsamma ett extra anslag för 1918 på 1,500 kronor, för innevarande år åtnjuter ett anslagsbelopp på 6,100 kronor, vadan det för nästa år begärda anslaget endast med 900 kronor översliger under detta år utgående anslag.

Karlstad den 31 augusti 1918.

På Biblioteks- och föreläsningsstyrelsens vägnar:

AUG. BERGH.

G. A. Gustafson.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 30 september 1918.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren at: yttra sig över styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt framställning om anslag

för nästkommande år för bibliotekets verksamhet; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt ett anslag för år 1919 till biblioteksverksamheten å 7,000 kronor, med föreskrift tillika, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1920 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för bibliotekets verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1919; samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918.

§ 136.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt av föreskriven redogörelse åtföljda framställning om anslag för biblioteksverksamheten under nästkommande år; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i infortrat utlåtande i ärendet föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt ett anslag för år 1919 till biblioteksverksamheten av 7,000 kronor med föreskrift tillika att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1920 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för bibliotekets verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1919;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma att berörda belopp skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Styrelsens för stadsbiblioteket och föreläsninganstalten framställning om anslag till föreläsungsverksamheten under nästkommande år.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Den rådande dyrtiden är mycket kännbar även för Karlstads föreläsninganstalt. De ökade kostnaderna för föreläsarnes resor och vivre ha gjort, att föreläsningarna nu ställa sig omkring 50 procent dyrare än före kristiden. Det hittills utgående kommunala årsanslaget på 800 kronor är därför otillräckligt, om anstaltens verksamhet skall kunna fortgå på ett tillfredsställande sätt. Biblioteks- och föreläsningstyrelsen får på grund därav hemställa, att stadsfullmäktige behagade för nästkommande år bevilja anstalten ett anslag på 1,200 kronor för anordnande av föreläsningar och undervisningskurser.

Redogörelse för anstaltens verksamhet under 1917 bifogas.

Karlstad den 31 augusti 1918.

På Biblioteks- och föreläsningstyrelsens vägnar:

AUG. BERGH.

G. A. Gustafsson,

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 september 1918.*

§ 3.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt framställning om anslag för nästkommande år till anordnande av föreläsningar och undervisningskurser, beslöt hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt ett anslag av 1,200 kronor för år 1919 till anordnande av föreläsningar och undervisningskurser med förskrift tillika, att därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1920 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för föreläsninganstaltens verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingifvas före den 1 september 1919;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 8 oktober 1918.*

§ 137.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt av föreskriven redogörelse åtföljda framställning om anslag till föreläsningverksamheten under nästkommande år, beslöt att, med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt ett anslag för år år 1919 av 1,200 kronor till anordnande av föreläsningar och undervisningskurser med föreskrift tillika, att därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1920 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för föreläsninganstaltens verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1919;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD
KARLST.-T:ns A.-B:s TRYCKERI 1918.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

21 November.

N:o 11.

Magistratens resolution med överlämnande av Kungl. Medicinalstyrelsens skrivelse rörande förnyad prövning av den av stadsfullmäktige antagna instruktionen för stadsläkarna här i staden i anledning av mot densamma gjorda erinringar från Kungl. Medicinalstyrelsen och styrelsen för Svenska stadsläkareföreningen.

Överlemnas till stadsfullmäktige i Karlstad för åtgärd, som i denna skrivelse angives. Hälsovårdsnämndens yttrande bifogas.

Karlstads rådhus den 12 okt. 1918.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Till Magistraten i Karlstad.

Efter förberedande granskning av det utav stadsfullmäktige i Karlstad, på hälsovårdsnämndens framställning, den 21 mars 1918 godkända förslaget till instruktion för stadsläkarna i Karlstad har Kungl. Medicinalstyrelsen, som erhållit infortrade yttranden i ärendet från förste provinsialläkaren i Värmlands län efter t. f. stadsläkarnas i Karlstad hörande samt från Styrelsen för svenska stadsläkareföreningen, härigenom velat lämna Eder och stadsfullmäktige tillfälle att taga del av de i anledning av förslaget framställda anmärkningarna och önskningarna.

Vid förnyad behandling av förslaget bör även iakttagas att i § 14 mom. 2 uttryckligen angives, att särskild journal skall föras över å där ifrågavarande anstalter vårdade sinnessjuka, samt att uttrycket «kvacksalverilagen» utbytes mot uttrycket «lagen om behörighet att utöva läkarkonsten» (se § 13. mom. 10).

Kungl. Styrelsen får för den skull hemställa, att Ni ville, efter hälsovårdsnämndens hörande, lämna *stadsfullmäktige tillfälle att taga samtliga anmärkta delar av instruktionen under förnyad prövning* samt skyndsamt meddela Styrelsen det beslut, stadsfullmäktige därvid fattat, för att detta beslut må kunna tagas i övervägande vid Styrelsens slutliga handläggning av ärendet.

Vid återställandet av handlingarna i ärendet, vilka här bifogas, vore Styrelsen tacksam få mottaga bevis att stadsfullmäktiges beslut om ändring av stadsläkarsinstruktionen vunnit laga kraft.

För Generaldirektören:
RICHARD STENBECK.

A. E. Bastman.

Stockholm den 5 juli 1918.

Till Kungl. Medicinalstyrelsen.

Sedan Svenska Stadsläkareföreningens styrelse granskat det till styrelsen remitterade förslaget till instruktion för stadsläkarne i Karlstad får styrelsen däröver vördsamt afgifva följande yttrande.

Som allmänt omdöme gäller att styrelsen funnit föreliggande förslag allt för omständligt och upptagande en hel del föreskrifter, som äro onödigt tyngande. Särskildt gäller denna anmärkning de paragrafer, som handla om förste stadsläkarens åligganden. De avvikelser, som här skett från Normalinstruktionen äro i allmänhet icke förbättringar; de bidraga visserligen att för allmänheten klarlägga, att denna tjänsts viktigaste uppgifter, i ett samhälle av Karlstads storlek, falla inom allmänna hygienens; men en hel del oväsentliga eller i allmänna instruktionen redan fastslagna åligganden upprepas där onödigt. Detta är en mindre god egenskap hos det föreliggande förslaget. En instruktion bör vara så koncis och klar som möjligt. Å andra sidan, det må erkännas, har det visat sig vara ett ganska vanligt drag hos andra under senare tid inkomna förslag, att förste stadsläkarens maktpåliggande uppgifter på allmänna hygienens viktiga område av instruktionsförfattarne förbisetts.

Förslagets övriga avvikelser från Normalinstruktionen äro ej heller att anse som i något avseende förmånliga vare sig för samhälle eller för tjänsteläkarne.

Under sådana förhållanden anser sig styrelsen vara fullt berättigad att föreslå, att förslaget återremitteras för omarbetning enligt de principer, som styrelsen vid flera föregående granskningar och i de därav föranledda yttrandena har ansett böra vara normgivande för stadsläkarsinstruktionernas lydelse.

Efter dessa allmänna anmärkningar övergår styrelsen till detaljgranskningen.

§ 5.

Styrelsen finner här en orättvisa föreligga särskildt i det fall, att endast tjänstgöringspengarne skola utgå vid längre sjukdomsförfall för endera av tjänsteläkarne. Man måste nämligen anse, att de små belopp, vartill dessa tjänstgöringspengar uppgå, icke kunna vara en arbetet motsvarande ersättning vid t. ex. tider av ökad sjuklighet i staden. Särskildt för andre stadsläkaren bleve en belastning med förste stadsläkarens alla skyldigheter under sådana villkor ett allt för uppensbart missförhållande. Och detsamma kan anses vara fallet även vid det omvända förhållandet, då förste stadsläkaren sköter den andres tjänst för dennes ytterst smått tilltagna tjänstgöringspengar. Styrelsen tror, att det för övrigt vore såväl med läkarnes som samhällets bästa mera förenligt, att denna bestämmelse mildrades därigenom att motsvarande bestämmelse i Normalinstruktionen (§ 4 p. 3) här bleve gällande: «till dess vikarie hunnit förordnas». Ty härigenom skulle utan tvivel hälsovårdsnämndens åsikt om svårigheten, ja, omöjligheten av att under vissa förhållanden samtidigt bestrida de tvenne krävande tjänsterna stadgas och medföra anskaffande av vikarie.

Paragrafens andra stycke för övrigt illa formuleradt.

§ 6.

Att den ene stadsläkaren skall utan ersättning bestrida den andres tjänst under semester gör denna förmån illusorisk. Ty det fördubblade arbetet är dock värdt en ökad avlöning, i synnerhet som de små löner, som staden beviljar sina stadsläkare nödvändigtvis måste hänvisa dessa till privatpraktik som den förnämsta inkomsten; man torde kunna säga att lönerns små belopp bestämts med hänsyn just till denna privatpraktik. Då emellertid läkarne under semester mista denna förutsatta kompensation av de små stadsläkarelönerne, synes det vara stadens skyldighet att i möjligaste mån hålla sina tjänsteläkare skadelösa för den ekonomiska förlust, som uppstår genom den minskade privata praktiken. Även här bör således Normalinstruktionen följas.

§ 7.

I föregående anmärkning påpekades att den otillräckliga stadsläkarelönen nödvändigtvis förutsätter frihet för läkaren att i största möjliga mån utfylla sina inkomster med privatpraktik. Sökerligen spelar landsbygdspraktiken även i Karlstad en synnerligen stor rol för stadsläkarne i detta avseende. Det synes därför styrelsen vara lika orättvist som det är i en instruktion ovanligt att, på sätt som denna bestämmelse medför, kringskära stadsläkarnes möjligheter att förbättra de små inkomster, som av staden är dem genom lönen tillerkänd. Normalinstruktionens

§ 6 torde innebära fullt betryggande garantier även för Karlstad. Ty det ligger naturligtvis även i stadsläkarnes eget intresse, att de icke tillbakasetta sin stadspraktik för landspraktiken.

§ 11.

Redan i ett föregående yttrande har styrelsen haft anledning framhålla den stora vikten av att vid bestämmande av distriktens storlek hänsyn toges därtill, att förste stadsläkaren har betydligt omfattande och tidskrävande uppgifter inom allmänna hälsovårdens områden, som ej åligga andre stadsläkaren. Skola dessa uppgifter kunna väl fyllas, är det absolut nödvändigt, att förste stadsläkaren i största möjliga mån befrias från «fattigpraktiken» och lämnas tid och tillfälle att egna sig åt den allmänna hälsovården. Särskildt framstår vikten härav i epidemitider, då med en lika distriktsfördelning förste stadsläkaren naturligtvis blir oerhördt mera arbetsbelastad än andre stadsläkaren. Redan förste stadsläkarens skyldighet att vara läkare vid epidemisjukhuset, som år 1916 hade 6,457 liggdagar på 50 sängar, talar otvetydigt för att styrelsens åsikt bör bli vederbörligen uppmärksammas vid förslaget om arbetande. Sker ej så, kan man befara att stadens allmänna hälsovård skall allvarligt äventyras, då de största kraven därpå göra sig gällande. Så till vida är dock i detta förslag omständligheten i uppräknings av förste stadsläkarens skyldigheter nyttig, som den bör för vederbörligen i Karlstad på ett synnerligen övertygande sätt klargöra nödvändigheten av att denna ändring av instruktionen genomföres. Proportionen mellan distriktet sättes lämpligen 1:3.

Mom. 1. a. Att ålägg förste stadsläkaren att bereda och föredraga «alla» ärenden torde vara väl mycket och även olämpligt. Ty ärenden kunna förekomma i nämnden av den beskaffenhet, att läkaren varken kan eller bör bereda eller handlägga dem. (Som ex. må anföras en rent teknisk fråga eller en fråga där läkaren är part och således jävig). *Mom.* bör utgå även ur den synpunkt, som gäller de flesta av dessa bestämmelser utöver Normalinstruktionen, nämligen att detta förslag, därest det skulle oförändrat vinna fastställelse, skulle skadligt påverka andra städers följande instruktionsförslag, som tilläventyrs skulle i detta se en «förbättring» av Normalinstruktionen. värd att efterföljas.

Mom. b. c. d. e. f. torde samtliga kunna innefattas i Normalinstruktionen § 11 mom. 8.

Mom. h. ordet «idiotera» utbytes mot «sinnesslöa».

Mom. i. torde ha fått bättre formulering i Normalinstruktionen § 11 mom. 5.

Mom. j. I. går utöver bestämmelserna i allmänna instruktionen, där § 48 mom. 2. l. endast upptager: «biträda vid avfattande av den berättelse». Styrelsen finner förelagets bestämmelse olämplig så tillvida, som en del av denna berättelse lämpligast författas av t. ex. hälsovårdsnämndens sekreterare, stadsveterinären eller

event. av andra med dessa jemförliga, nämnden underlydande tjänstemän. Förste stadsläkaren bör ej, vilket styrelsen förut hävdadt, belastas med onödiga skrivgöromål till skada för viktigare åligganden.

Mom. 2. 3. 5. och 6. torde kunna innefattas i Normalinstruktionens bestämmelse i § 11. ingress, som bör upptagas i detta förslag.

Mom. 7. synes saklöst kunna utgå till vinst för förslaget förenkling. Orden adervid — — — ändamål kunna likaledes saklöst utgå.

Mom. 10. 11. 12. samma anmärkning.

Mom. 13. Med hänsyn till epidemisjukhusets storlek (se ovan angivna siffror) bör läkaren för denna sjukhustjänst få åtnjuta särskild ersättning.

Mom. 14. Styrelsen nedlägger alltjemt en kraftig protest mot denna bestämmelse om gratisvård åt grupper av stadsanställda personer under hänvisning till, att denna sjukvård är en merbeskattning av stadsläkaren. Den är dessutom att anse som ett sjukvårdsackord, som ej i denna sin egenskap bör vinna fastställelse av Kungl. Medicinalstyrelsen. I denna belastning med sjukvård på förste stadsläkaren-hygienikern finner styrelsen ännu ett bevis på att vederbörande oakadt upprepar det av de många skyldigheterna i själva verket visa ett underskattande av allmänna hygienens betydelse för samhället.

Mom. 16. synes vara en överflödig bestämmelse i denna särskilda instruktion såsom varande upptagen i allmänna instruktionen.

§ 14.

Hela denna § skulle vinna på en noggrannare överensstämmelse med motsvarande § i Normalinstruktionen, hvarvid förslaget punkt 4 skulle tilläggas.

§ 15.

Punkt 2 är grumligt avfattad, Normalinstruktionens motsvarande § synes i allo vara lyckligare formulerad.

Punkt 8. Denna bestämmelse om tvångsledamotskap på tjänstetid (livstid) i viss nämnd (här pensionsnämnden) torde vara lika onödig som den är ovanlig; och måhända är den även stridande mot gällande kommunalförfattning, som tillåter nämndledamot att på godkända skäl befrias från kommunala uppdrag. Läkarens votum torde dessutom föreligga tillräckligt tydligt i läkareintygen, som för övrigt ytterligare granskas av Kungl. Pensionsstyrelsens läkare. Bestämmelsen synes därför ej böra vinna Kungl. Medicinalstyrelsens godkännande.

Punkt 9. Styrelsen, som har svårt att inse fördelen av denna bestämmelses företräden framför Normalinstruktionens korta motsvarande § 12 mom. 7 föreslår

att Normalinstruktionens lydelse även här följes för vinnaude av korthet och klarhet.

* * *

Som slutomdöme vill styrelsen ytterligare framhålla detta förslag som ett nytt bevis till de många föregående på olämpligheten av att avvikelser ske från Normalinstruktionen. Styrelsen har ej i en enda av de nya bestämmelserna eller formuleringarne i detta förslag kunnat finna en verklig förläitring av Normalinstruktionen, men väl försämringar, som otvivelaktigt ej bli till bátnad vare sig för samhället eller för stadsläkarne.

Styrelsen får därför vördsamt föreslå, att detta förslag måtte återremitteras för omarbetning i närmare anslutning till Normalinstruktionen och med iakttagande av de ändringar, som styrelsen funnit anledning föreslå.

Södertelje och Gefle i juni 1918.

För Svenska stadsläkareföreningens styrelse:

R. von POST.

Stadsläkare.

Utdrag av protokoll, hållet hos hälsovårdsnämnden i Karlstad den 2 oktober 1918.

§ 115.

Vid återföretagande av det under § 111 här ovan senast omförmälda ärendet angående ett av magistraten begärdt yttrande över gjorda erinringar mot det av stadsfullmäktige den 21 sistlidne mars antagna förslaget till ändrad instruktion för stadsläkarne i Karlstad beslöt hälsovårdsnämnden med återställande av remisshandlingarne föreslå *dels* på grund av Kungl. Medicinalstyrelsens anmärkningar, att *14 § 2 mom.* erhåller följande lydelse: «att därest ej annorlunda är med hälsovårdsnämndens medgivande mellan stadsläkarne överenskommet eller eljest av hälsovårdsnämnden bestämdt, bestrida läkarvården vid stadens arbetsinrättning och med densamma förbundna vårdanstalter för kropps- och sinnessjuka samt föra särskild journal över där vårdade sinnessjukæ och att i *13 § mom. 10* ordet «kvacksalverilagen» utbytes mot uttrycket «lagen om behörighet att utöva läkarkonsten», varefter berörda moment skulle komma att lyda: «att ägna noggrann uppmärksamhet åt efterlevnaden av lagen om behörighet att utöva läkarkonsten, *dels ock* att i anslutning till de uttalanden, som gjorts av svenska stadsläkareföreningens styrelse, följande ändringar göras;

«Innehållet i 5 § förtydligas genom inskjutande av orden «om åreta efter asex veckora».

Ordet «idioter» i 13 § mom. 1 h) utbytes mot «sinnesslöa».

13 § mom. 1 i erhåller denna lydelse: «söka inhämta upplysningar om det sätt, varpå inom staden utackorderade barn, i synnerhet späda sådana, vårdas, och däråt ägna tillsyn samt att vara hälsovårdsnämnden (barnavårdsnämnden) behjälplig vid utövande av dess åligganden enligt lagen om fosterbarns vård.»

Senare delen av mom. 8 i samma § från och med ordet «därvid» utgår.

Mom. 8 i § 14 uteslutes helt och hållet.

I enlighet med Magistratens förslag till Kungl. Medicinalstyrelsen hemställes härjämte, att i 3 § i fråga om kompetensvillkor för båda stadsläkarne efter ordet «epidemisjukhus» tillägges: «eller att innehava däremot svarande erfarenhet om epidemisjukhusvård.»

Instruktionen i sin helhet skulle sålunda enligt hälsovårdsnämndens förslag erhålla följande lydelse: (Bil.)

Med anledning av stadsläkareföreningens styrelses utlåtande i övrigt beslut hälsovårdsnämnden under bemötande av de gjorda anmärkningarna i den ordning, vari de framställts anföra:

«§ 5. Någon orättvisa föreligger icke, då åliggandet är ömsesidigt för båda läkarne.

I andra stycket har hälsovårdsnämnden förslagit ett förtydligande tillägg.

§ 6. Den ene stadsläkarens skyldighet att vid semester liksom vid sjukdom eller annat förfall enligt 5 § sköta hans tjänst förefinnes principiellt i den nu gällande av Kungl. Medicinalstyrelsen den 29 oktober 1902 fastställda instruktionen och har utan olägenhet allt sedan dess tillämpats. Då ingen anmärkning förut gjorts mot förhållandet, har hälsovårdsnämnden vid sitt förslag icke ansett sig behöva göra någon ändring däri.

§ 7. Innehållet i paragrafen är upptaget ur nu gällande instruktion, ehuru i någon mildare form.

§ 11. Stadgandet förefinnes i nu gällande instruktion och har ej medfört några svårigheter i tillämpningen.

§ 13 mom. 1 a).

Det förbises, att beredning av ett ärende kan innebära även att införskaffa utlåtande av tekniskt eller eljest speciellt sakkunnig.

Fördelen av stadgandets befintlighet har här vunnit stöd av erfarenheten.

§ 13 mom. 1 b), c), d), e) och f).

Det torde visserligen vara sant, att innehållet i dessa bestämmelser kan inrymmas under normalinstruktionens § 11 mom. 8, men det torde ej heller kunna

förnekas, att stadgandena genom att upptagas som särskilda moment bliva mer konkreta och därför mera tilltalande.

§ 13 mom. 1 h).

Anmärkningen, som dock även gäller normalinstruktionen, är befogad och har föranlett hälsovårdsnämnden föreslå uttryckets ändring.

§ 13 mom. 1 i).

Instruktionen använder ett mera allmänt uttryckssätt, normalinstruktionen ett mer ingående och konkret. Det förra torde få anses tillfredsställande, ehuru det kan medgivas, att det senare är bättre. Hälsovårdsnämnden har därför föreslagit, att momentet formuleras lika med motsvarande stadgande i normalinstruktionen.

§ 13 mom. 1 j).

Stadsläkaren får naturligtvis berättelser från stadsveterinären m. fl. och har endast att intaga dessa i årsberättelsen, om han ej själv vill göra något ytterligare arbete.

§ 13 mom. 2, 3, 5 och 6.

Då ingen anmärkning gjorts mot innehållet, torde bestämmelserna få kvarstå. Ingressen till normalinstruktionens § 11 återfinnes i inledningen till instruktionens § 13.

§ 13 mom. 7.

Synes saklöst kunna kvarstå.

Däremot har föreslagits, att orden «därvidt till och med ändamåls», som icko återfinnes i mom. 7 utan i mom. 8, skola utgå såsom överflödiga.

§ 13 mom. 10, 11, och 12.

Hälsovårdsnämnden kan ej finna någon olägenhet av att momenten kvarstå i instruktionen med den av nämnden på Kungl. Medicinalstyrelsens erinran föreslagna ändringen i mom. 10.

§ 13 mom. 13.

Den bestämda avlöningen har ansetts tillräcklig för alla med tjänsten förenade åligganden.

§ 13 mom. 14.

Stadgandet innefattar ingen merbeskattning utan endast angivande av ett åliggande, som staden tänkt sig böra tillkomma förste stadsläkaren.

§ 13 mom. 16.

Torde ej göra någon skada genom att stå kvar.

§ 14. Paragrafen torde även i sitt nuvarande skick vara tillfredsställande med den av hälsovårdsnämnden enligt Kungl. Medicinalstyrelsens anvisning föreslagna ändring.

§ 15 mom 2.

Normalinstruktionen är måhända lyckligare formulerad men innehåller icke detsamma, varför momentet torde få kvarstå.

§ 15 mom. 8.

Har icke tillstyrkts av hälsovårdsnämnden, som nu föreslagit dess uteslutande.

§ 15 mom. 9.

Då ingen anmärkning gjorts mot innehållet, synes momentet kunna få kvarstå oförändradt.

Som slutomdöme om svenska stadsläkareföreningens styrelses anmärkningar vill hälsovårdsnämnden därjämte hava uttalat, att de utmärkas av en tämligen oberäskad och ofta skäligen onödig klanderlust.

Som exempel på nyckfullheten i dess kritik kan påpekas, att under det densamma i allmänhet betonar, att instruktionen är för detaljerad, det dock göres anmärkning, även när instruktionen har ett allmännare uttryck, och det är normalinstruktionen, som är mer detaljerad.

Man torde icke behöva erinra stadsläkareföreningens styrelse, att normalinstruktionen icke vare sig i avseende å form eller innehåll är lag utan en hjälpredda för dem, som vilja begagna sig därav.

Men särskildt vill hälsovårdsnämnden på det bestämdaste inlägga sin gensaga emot att staden icke skulle äga rätt föreskriva de åligganden, som böra tillkomma stadsläkarne för den utfästa avlöningen, för så vidt de ej strida mot vad i lag finnes föreskrivet. Det torde få bliva en sak mellan staden och eventuella sökande, om de vilja taga tjänsterna jämte därmed förenade åligganden för de erbjudna löneförmånerna.

Kungl. Medicinalstyrelsen och ännu mindre svenska stadsläkareföreningens styrelse torde det icke tillkomma att tillse annat, än att instruktionen står i överensstämmelse med gällande författningar.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Bilaga till hälsovårdsnämndens protokoll den 2 oktober 1918, § 115.

Särskild instruktion för stadsläkarne i Karlstad.

I. Allmänna bestämmelser.

§ 1.

För Karlstad och dess område skola vara anställda en förste och en andre stadsläkare.

§ 2.

Stadsläkarne hava att i utövningen av sina befattningar ställa sig till efterrättelse såväl gällande författningar som denna särskilda instruktion.

§ 3.

I fråga om tillsättning och avsked eller entledigande gäller för stadsläkarne, vad därom finnes stadgadt i gällande allmänna läkarinstruktion.

Såsom särskilda kompetensvillkor fordras:

för förste stadsläkaren

att hava genomgått förste provinsialläkarkurs eller avlagt däremot svarande kunskapsprov,

för båda stadsläkarne

att hava minst tre månader deltagit i arbetet på större epidemisjukhus eller att innehava däremot svarande erfarenhet om epidemisjukhusvård.

§ 4.

Stadsläkare skall dagligen vara att anträffa å bestämd tid och plats, varom underrättelse genom hälsovårdsnämndens försorg på lämpligt sätt kungöres.

§ 5.

I fråga om tjänstledighet för stadsläkare gäller vad därom är stadgadt i gällande allmänna läkarinstruktion.

Är endera stadsläkaren tillfälligtvis av sjukdom eller annat laga förfall hindrad att förrätta sin tjänst, skall denna under tiden, dock ej över sex veckor om året, uppehållas efter hälsovårdsnämndens bestämmelse av den andre mot åtnjutande av den tjänstlediges tjänstgöringspengar.

§ 6.

Stadsläkare äger efter därom hos Magistraten gjord framställning att, när hälsovårdsnämnden prövar sådant kunna ske utan hinder för tjänstens behöriga uppehållande, åtnjuta semester under sex veckor årligen.

Under den ene stadsläkarens semester är den andre skyldig att, om inga av hälsovårdsnämnden godkända skäl däremot föreligga, utan ersättning bestrida jämväl hans tjänst.

Stadsläkare, som åtnjuter semester, är skyldig att åter inträda i tjänstgöring, därest hälsovårdsnämnden så finner nödvändigt.

§ 7.

Stadsläkare må icke innehava annan befattning, som kan medföra tjänstgörings-skyldighet utom staden, eller fast anställning vid lasarettet, ej heller utan hälsovårds-nämndens medgivande utöva enskild praktik utanför stadens område.

§ 8.

Det stadsläkaren tillkommande kontanta lönebeloppet uppdelas i lön och tjänst-göringspengar, vilka senare skola utgöra en tredjedel av begynnelselönen.

§ 9.

Stadsläkare skall vid fyllda sextiofem år vara skyldig att från tjänsten avgå mot åtnjutande av pension till belopp, som framdeles vid pensionsfrågans ordnande för stadens löntagare kan bliva bestämdt.

§ 10.

I avseende å tjänsteåliggande skall stadsläkare vara underkastad de förändringar, som kunna bliva i vederbörlig ordning stadgade.

§ 11.

Staden indelas av hälsovårdsnämnden, efter fattigvårdsstyrelsens hörande, i två sjukvårdsdistrikt så, att dessa bliva i sjukvårdshänseende, så vidt lämpligt ske kan, lika omfattande. Vart femte år eller oftare, om så påfordras, skall en omreglering av distrikten företagas i och för bibehållande av likheten dem emellan.

§ 12.

Stadsläkarne skola vara boende inom staden.

II. Särskilda tjänsteåligganden.

Förste stadsläkarens åligganden:

§ 13.

Förste stadsläkaren, som är chef för den under hälsovårdsnämnden lydande personalen, har att ställa sig till efterrättelse i tillämpliga delar gällande allmänna instruktion för läkare samt dessutom

1. att såsom ledamot av stadens hälsovårdsnämnd
  - a) bereda och föredraga alla förekommande ärenden,
  - b) hos nämnden anmäla sanitära missförhållanden och föreslå åtgärder däremot,
  - c) övervaka verkställigheten av nämndens beslut, då icke annorlunda är förordnad,
  - d) på anmodan av nämnden avgiva utlåtanden i sanitära frågor och deltaga i beslutade besiktningar,
  - e) vid hotande eller utbruten farsot föreslå de med anledning därav erforderliga åtgärder samt biträda vid och övervaka deras utförande,
  - f) taga kännedom om till hälsovårdsnämnden inkomna anmälningar om fall av smittosamma sjukdomar samt beträffande anmälningar om sjukdomsfall iakttaga vad gällande författningar därom innehålla,
  - g) från stadens övriga läkare, efter i sådant hänseende träffad överenskommelse, i början och midten av varje månad mottaga uppgifter enligt antaget formulär rörande sjukligheten i staden samt vid nämndens sammanträden framlägga ett översiktligt sammandrag av detsamma,
  - h) å nämndens vägnar utöva tillsyn av de inom staden boende sinnessjuka och sinnesslöa, som icke vårdas å anstalt,
  - i) söka inhämta upplysningar om det sätt, varpå inom staden utackorderade barn, i synnerhet späda sådana, vårdas, och däråt ägna tillsyn samt att vara hälsovårdsnämnden (barnavårdsnämnden) behjälplig vid utövande av dess åligganden enligt lagen om fosterbarns vård,
  - j) avfatta den berättelse om hälsotillståndet i staden, som det åligger nämnden att årligen före februari månads utgång avgiva till förste provinsialläkaren;
2. att uppgöra plan för hälsopolisens verksamhet samt leda och övervaka dess arbeten.
3. att övervaka verksamheten vid stadens köttbesiktningbyrå,
4. att ägna noggrann uppmärksamhet åt bostadsinspektionen,
5. att tillse, det författningens enlig desinfektion med omsorg utföres,
6. att utöva förmanskap över de i stadens tjänst anställda sjuksköterskorna,
7. att fullgöra vad allmänna läkarinstruktionen föreskriver i avseende på
  - a) skyddskoppsympningon,
  - b) närmaste tillsynen över inom staden praktiserande barnmorskorna,
  - c) närmaste uppsikten över stadens apotek och biträdandet vid apoteksvisitationer,
  - d) inseendet över i staden befintliga tandläkare, sjukgymnaster och fältskärer,

8. att på förordnande av vederbörande myndighet inom staden och dess område verkställa besiktning å levande personer eller undersökning av död människas kropp,
9. att, om vederbörligt förordnande honom meddelats, verkställa de besiktningar, som i gällande lag angående minderårigas och kvinnors användande i industrielt arbete äro stadgade,
10. att ägna noggrann uppmärksamhet åt efterlevnaden av lagen om behörighet att utöva läkarkonsten,
11. att granska och attestera de apoteksräkningar, som skola med stadens medel betalas,
12. att lämna biträde åt prästerskapet vid dödsorsakernas bestämmande för anteckning i dödboken samt tillse, att dödsbevis bliva hos hälsovårdsnämnden behörigen förvarade,
13. att, därest ej annorlunda är med hälsovårdsnämndens medgivande mellan stadsläkarne överenskommet, handhava läkarvården vid stadens epidemisjukhus,
14. att lämna kostnadsfri läkarvård åt brandstationens manskap,
15. att inom staden tillse efterlevnaden av de för allmänna hälso- och sjukvården i övrigt stadgade föreskrifter,
16. att årligen före februari månads utgång till förste provinsialläkaren avgiva vederbörlig ämbetsberättelse och därvid bifoga andre stadsläkarens särskilda årsberättelse.

Andre stadsläkarens åligganden:

§ 14.

1. Att tillhandagå hälsovårdsnämnden och förste stadsläkaren med nödiga upplysningar och sakkunnigt biträde samt ägna noggrann uppmärksamhet åt sådana förhållanden inom tjänstgöringsdistriktet, som kunna inverka menligt på allmänna hälsotillståndet samt till förste stadsläkaren göra anmälningar i detta hänseende,
2. att, därest ej annorlunda är med hälsovårdsnämndens medgivande mellan stadsläkarne överenskommet eller eljest av hälsovårdsnämnden bestämdt, bestrida läkarvården vid stadens arbetsinrättning och med densamma förbundna vårdanstalter för kropps- och sinnessjuka samt föra journal över där vårdade sinnessjuka,
3. att efter anmodan lämna läkarvård åt personer, vilka blivit införda å polisvaktkontoret och, då sådant erfordras, utfärda intyg om deras hälsotillstånd, arbetsförmåga eller behov av sjukvård,

4. att å tid och ställe, som av polismyndigheten efter hans hörande bestämmes, förrätta besiktningar för venerisk smittas hämmande,
5. att i övrigt inom sitt distrikt tillse efterlevnaden av de för allmänna hälso- och sjukvården meddelade stadganden och föreskrifter,
6. att före januari månads utgång årligen enligt fastställt formulär till förste stadsläkaren avgiva berättelse om hälso- och sjukvårdsförhållanden inom sitt distrikt under det förflutna året.

Gemensamma tjänsteåligganden:

§ 15.

1. Att mot ersättning meddela enskild sjukvård och utfärda tjänsteintyg åt personer boende inom hans stadsdistrikt,
2. att, vardera inom sitt sjukvårdsdistrikt, lämna kostnadsfri läkarvård, även då så erfordras i deras bostad, åt stadens ordinarie poliskonstaplar och i stadens tjänst fast anställda arbetare, åt av fattigvårdsstyrelsen utackorderade barn, vilka samtliga anses skrivna å Klaraborg, ävensom åt sådana sjuka, vilka antingen åtnjuta understöd av stadens fattigvård eller med intyg av fastigvårdstillsyningsmannen styrkt sig sakna tillgång att bekosta läkarvård, ävensom att på begäran kostnadsfritt utfärda sjukbetyg för ansökan om fattigunderstöd eller anstaltsvård, dock med rätt till *dels* den ersättning, som kan genom fattigvårdsstyrelsen utsökas av annan kommun, *dels* beträffande med tillsyningsmannens intyg försedda hjälpsökande ersättning av fattigvårdsstyrelsen för lämnad sjukvård i de fall, där fattigvårdsstyrelsen efter granskning av intygen finner den hjälpsökande icke hava varit i behov av kostnadsfri läkarvård,
3. att åt sjuka, som åtnjuta fattigunderstöd av staden eller med intyg av fattigvårdstillsyningsmannen styrka sin meddellöshet, förordna om utlämnande av läkemedel på fattigvårdens bekostnad med anteckning å receptet av den sjukens namn och bostad, varvid all den hushållning bör iakttagas, som med ändamålets vinnande kan vara förenlig,
4. att efter vederbörligt förordnande verkställa skyddskoppsympning och besiktning,
5. att hos hälsovårdsnämndens ordförande eller polismyndighet anmäla, om någon visar tecken till sinnessjukdom och ej erhåller ändamålsenlig vård,
6. att vid inom distriktet inträffadt dödsfall av sjukdom, under vilken läkaretillsyn icke åtnjutits, på anmodan företaga sådan undersökning om sjukdomsförloppet och besiktning å liket, som för dödsorsakens utrönande erfordras,

7. att, därest icke annat tjänstegöromål hindrar, närvara vid fattigvårdsstyrelsens sammanträden och tillhandagå styrelsen med nödiga upplysningar rörande understödstagares och hjälpsökandes hälsotillstånd och arbetsförmåga,
8. att i likhet med vad för provinsialläkare är stadgadt föra diarium, konceptbok och sjukjournal samt förvara arkivhandlingar och i övrigt iakttaga vad i § 48 mom. 10 av allmänna läkarinstruktionen för stadsläkare är stadgadt.

Övergångsbestämmelse.

Så länge andre stadsläkaren Hugo Severin innehar denna sin befattning, skall han handhava läkarvården vid stadens epidemisjukhus.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 141.

Vid granskning av det av stadsfullmäktige den 21 mars 1918 godkända förslaget till instruktion för stadsläkarne i Karlstad hade Kungl. Medicinalstyrelsen, efter hörande av, bland andra, styrelsen för Svenska stadsläkareföreningen, i skrivelse till magistraten i Karlstad framställt vissa anmärkningar mot förslaget ävensom hemställt att magistraten ville, efter hälsovårdsnämndens hörande, lämna stadsfullmäktige tillfälle att taga under förnyad prövning samtliga de delar av instruktionen, mot vilka anmärkningar blivit framställda av Medicinalstyrelsen samt av stadsläkareföreningens styrelse; och hade magistraten med resolution den 12 oktober 1918, med bifogande av i ärendet den 2 i samma månad avgivet yttrande från hälsovårdsnämnden, till stadsfullmäktige överlämnat samtliga handlingar för den åtgärd, som i Medicinalstyrelsens skrivelse angäves.

Efter tagen del av handlingarna beslöt beredningsutskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte i anledning av de anmärkningar mot den nya stadsläkareinstruktionen, som framställts av Kungl. Medicinalstyrelsen och styrelsen för Svenska stadsläkareföreningen, för sin del antaga de ändringar i samma instruktion, som av hälsovårdsnämnden enligt dess protokoll den 2 oktober 1918 blivit föreslagna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Belysningsstyrelsens framställning angående inköp av elektriska lampor.

Utdrag av protokollet hos Karlstads belysningsstyrelse den 29 juli 1918.

§ 14.

På grund av befarad brist på elektriska lampor hade elektricitetsingenjören anhållit att styrelsen ville gå i författning om anskaffande av medel för inköp av dylika.

Sedan upplyst blivit, att innevarande lager utgjorde c:a 1,000 lampor och att ett eventuellt överskott lätteligen kunde avyttras, beslöt styrelsen att för inköp av 3,000 metalltrådslampor hos stadsfullmäktige anhålla om ett anslag av 6,500 kr.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 30 september 1918.

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över en av belysningsstyrelsen gjord framställning om anslag för inköp av elektriska lampor; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte ställa till belysningsstyrelsens förfogande ett belopp av 6,500 kronor att användas till inköp av 3,000 metalltrådslampor;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda belopp skall av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.

§ 142.

Med tillstyrkande av en av belysningsstyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning angående inköp av elektriska lampor, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för inköp av 3,000 metalltrådslampor ställa till belyningsstyrelsens förfogande ett belopp av 6,500 kronor att av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hälsovårdsnämndens framställning angående uppförande av en källarbyggnad vid epidemisjukhuset.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 12 juni 1918.

§ 75.

Företogs till behandling en av t. f. förste stadsläkaren väckt fråga om anordnande av källare för mat och rotfrukter för epidemiska sjukhusets behov, och anförde han därvid:

Under det att beläggningen på sjukhuset förut varit synnerligen ojämn, i det patientantalet stundom understigit tio men någon gång uppgått till trettio, hade den under de sista åren varit tämligen konstant och frekvensen ökats så, att antalet underhållsdagar under sistlidne maj månad varit omkring 1,100. Den matkvantitet, som dagligen erfordrades för de sjukas utspisning, hade ökats i samma proportion. Då inga andra förvaringsrum för födoämnen funnits än två små kallskänksrum med isskåp, hade stora svårigheter också mött för mathållningen särskilt under kristiden, då möjligheten av en jämn tillförsel varit avskuren. För framtiden syntes det alldeles nödvändigt att genom inköp av större mängder på en gång, då möjlighet förefanns, trygga tillgången på livsmedel för sjukhuset. T. f. förste stadsläkaren hade nu gått i författning om anskaffande av de matvaruförråd, som stodo att få, men för att dessa icke skulle bliva skadade eller odugliga, måste ordentliga förvaringsrum inrättas, och han hade därför låtit uppgöra förslag till källare.

T. f. förste stadsläkaren företedde därefter ritningar i två alternativ, avseende, det ena mat- och potatiskällare under sjukhusbyggnaden och det andra en fristående källare för rotfrukter.

Efter tagen del av ritningarna uttalade sig hälsovårdsnämnden för det senare alternativet, enär det kunde befaras, att lukt från rotfruktorna skulle kunna in-

tränga i sjukhuset, om dessa förvarades i en källare under byggnaden, men ansåg, att, om en fristående källarbyggnad uppfördes, där även borde beredas plats för förvaring av matvaror.

Med anledning därav beslöt hälsovårdsnämnden uppdraga åt t. f. förste stadsläkaren att så snart som möjligt låta uppgöra ritningar med arbetsbeskrivning samt infordra anbud å en fristående byggnad inrymmande utom källare för rotfrukter av förut föreslagen storlek en därifrån skild, två meter bred matkällare med särskild ingång samt därefter underställa frågan hälsovårdsnämndens prövning.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos hälsovårdsnämnden i Karlstad den 29 juni 1918.

§ 77.

Vid återföretagande av det under § 74 här ovan i protokollet antecknade ärendet rörande anordnande av källare för epidemiska sjukhusets behov företedde t. f. förste stadsläkaren ett från byggnadsfirman Bröderna Västlund inkommet anbud att enligt bifogade ritningar och arbetsbeskrivning inom två månader efter anbudets antagande för 4,925 kronor uppföra en källarbyggnad vid sjukhuset, och beslöt hälsovårdsnämnden antaga detta anbud samt uppdrog åt t. f. förste stadsläkaren att med anbudsgivarne träffa avtal om entreprenaden.

Tillika beslöt hälsovårdsnämnden att, under framhållande av att arbetet av förut angivna skäl måste vara färdigt till detta års höst samt att tiden därför icke medgivit nämnden underställa förslaget stadsfullmäktiges prövning, ingå till fullmäktige med hemställan om erforderligt anslag för ändamålet

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 30 september 1918.

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över

en av hälsovårdsnämnden gjord framställning om anslag för uppförande av en källarbyggnad vid epidemisjukhuset; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja hälsovårdsnämnden ett anslag av 4,925 kronor till uppförande av en källarbyggnad vid epidemisjukhuset ävensom bestämma, att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.

§ 143.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över en av hälsovårdsnämnden hos fullmäktige gjord framställning angående uppförande av en källarbyggnad vid epidemisjukhuset, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja hälsovårdsnämnden ett anslag av 4,925 kronor för uppförande av en källarbyggnad vid epidemisjukhuset ävensom bestämma, att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Styrelsens för Karlstads barnhem framställning om anslag för år 1919.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med överlämnande av styrelse- och revisionsberättelse för år 1917 får styrelsen för Karlstads Barnhem härmed vördsamt anhålla att i likhet med föregående år erhålla ett anslag för år 1919 av 1,100 kr. som bidrag till verksamhetens upprätthållande.

Karlstad den 29 Augusti 1918.

KARLSTADS BARNHEM.

Å styrelsens vägnar:

H. Allsing.

Styrelseberättelse för föreningen Karlstads Barnhem år 1917.

Barnhemmets tillgångar vid årets början utgjorde:

Inventarier	Kr.	2,240: 10	
Utlånade medel	»	32,200: —	
Obligationer	»	1,400: —	
Innestående i bank	»	663: 19	
Kassabehållning	»	12: 13	
Fordran	»	44: 36	Kr. 36,559: 78

Under året hava inkomsterna varit:

Medlemsavgifter	Kr.	405: —	
Andel i nyårsannonser	»	83: 65	
Bidrag av Frunimmersföreningen	»	200: —	
Stadens anslag	»	1,100: —	
Gåva av onämnd	»	300: —	
Den älstes av gossarne arbetsförtjänst	»	337: 35	
Räntor och diverse	»	2,423: 93	» 4,849: 93
			<u>Summa Kronor 41,409: 71</u>

Dessutom har barnhemmet av sterbhusdelägare efter Disponenten J. E. Jansson och hans hustru Fru Mathilda Jansson till stadsfästade av deras minne, som gåva fått emottaga ett belopp av..... » 6,000: —

Kronor 47,409: 71

Utgifterna uppgå till:

Hyra	Kr.	600: —	
Vatten, lyse och bränsle	»	373: 20	
Avlöningar	»	660: 74	
Mat och kläder	»	2,722: 28	
Diverse omkostnader	»	453: 35	» 4,809: 57

Behållningen vid årets slut utgjordes av:

Inventarier	Kr.	2,240: 10	
Utlånade medel	»	38,200: —	
Obligationer	»	1,400: —	
Innestående i bank	»	658: 93	
Fordran	»	92: 08	
Kassabehållning	»	9: 03	» 42,600: 14

Under året hava tvenne flickor i föreskriven ålder blivit intagna å barnhemmet, varenot den älsta av gossarne, som uppnått 16 års ålder och erhållit plats vid Karlstads Mekaniska Verkstad, lemnat hemmet.

Tack vare förutnämnda donation samt i övrigt ökade inkomster har barnhemmets ekonomiska ställning blivit stärkt, och har hemmets verksamhet, trots dyrtidens tryck, kunnat fortgå, men har styrelsen på grund av livsmedelsbristen ansett sig ej för närvarande kunna intaga flera barn.

Karlstad den 11 april 1918.

H. ALLSING.

HUGO SEVERIN.
MARIA ROS.

HELENA TJERNELD.
GERTRUD MÆCHEL.

Rätt avskrivet intygar:

K. ERICSSON.

H. ALLSING.

Undertecknade, utsedda att granska Karlstads Barnhems räkenskaper och förvaltning för år 1917, få efter fullgjort uppdrag intyga att räkenskaperna äro ordentligt förda och behörigen verifierade.

Beträffande hemmets utgifter och inkomster under 1917 samt dess ställning vid samma års slut hänvisa vi till styrelsens berättelse och däri lämnade uppgifter vilka till fullo överensstämma med föreningens böcker.

Säkerheterna, som av oss granskats, anses av oss fullt betryggande.

Vi tillstyrka full ansvarsfrihet för 1917 års förvaltning.

Karlstad den 13 maj 1918.

OSCAR DAHL.

ROB. BANDELIN.

Rätt avskrivet intygar:

K. ERICSSON.

H. ALLSING.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 september 1918.*

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads Barnhem framställning om anslag för barnhemmets verksamhet under nästkommande år; och beslöt drätselkammaren hemställa;

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads Barnhem ett anslag för barnhemmets verksamhet under år 1919 av 1,100 kronor,

under villkor, att, så länge barnhemmet åtnjuter understöd av Karlstads stad, endast barn från staden intagas å barnhemmet, samt med föreskrift tillika, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1920 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för barnhemmets verksamhet och ekonomi för innevarande år skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1919;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 144.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över styrelsens för Karlstads Barnhem framställning om anslag för barnhemmets verksamhet under år 1919; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anført, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads Barnhem ett anslag för barnhemmets verksamhet under år 1919 av 1,100 kronor under villkor, att, så länge barnhemmet åtnjuter understöd av Karlstads stad, endast barn från staden intagas å barnhemmet, samt med föreskrift tillika, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1920 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för barnhemmets verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1919;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Styrelsens för Karlstads Arbetsstuga framställning om anslag för år 1919.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I likhet med föregående år får Styrelsen för Karlstads Arbetsstuga vördsamt anhålla, att Fullmäktige ville för stugans verksamhet under 1919 bevilja det sedvanliga understödet av Ettusenfemhundra (1,500) kronor.

Redogörelse*) för Stugans verksamhet och ekonomi bifogas.

Karlstad den 28 augusti 1918.

Å Styrelsens vägnar:

G. JAKOBSSON.

Undertecknad, af stadsrevisionen utsedd att granska Styrelsens för Arbetsstugan räkenskaper för år 1917, får härmed afgifva redogörelse öfver nämnda styrelsens förvaltning.

Revisionen omfattar endast styrelsens räkenskaper.

Dessa utvisa, att Arbetsstugan haft följande intäkter:

Anslag från Karlstads stad	1,500: —	
» » Karlstads sparbank	750: —	
» » Lifsmedelsnämnden att användas till skobeklädnad åt mindre bemedlade	500: —	
Gåfvor	165: 70	
Medlemsavgifter	150: —	
Räntor	77: 77	
Försålda arbeten	1,062: 98	
eller tillsammans		4,206: 45
Af förut afsatta medel har till täckande af årets brist användts		916: 28
	Kr.	5,122: 73

Utgifterna utgöras af:

Kostnaden för lokal (deraf 755 kr. för 1916)	1,608: 90	
Aflöningar	1,299: —	
Materiel	651: 45	
Hushållet	286: 55	
Diverse omkostnader	26: 83	
eller tillsammans		3,872: 73

*) Intagen i Karlstads folkskolors tryckta redogörelse för läsåret 1917—1918.

Skodon och läder af Sparbankens anslag ..	750: —
Lådor och väf af Lifsmedelsnämndens anslag.....	407: 30
af hvilket anslag balanserats till år 1918	92: 70
	Kr. 5,122: 73

Karlstad d. 27 aug. 1918.

T. OSTERMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 30 september 1918.

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över styrelsens för Karlstads Arbetsstuga framställning om anslag för arbetsstugans verksamhet under nästkommande år; och beslöt drätselkammaren hemställa;

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads Arbetsstuga ett anslag å 1,500 kronor till arbetsstugans verksamhet under år 1919 med föreskrift tillika, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1920 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för arbetsstugans verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1919;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.

§ 145.

Med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet yttrande över styrelsens för Karlstads arbetsstuga framställning om anslag för år 1919 anført, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads Arbetsstuga ett anslag å 1,500 kronor till arbetsstugans verksamhet under år 1919

med föreskrift tillika, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1920 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för arbetsstugans verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1919;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drättselkammarens framställning angående anslag till hyresnämnden för år 1919.

Utdrag av protokoll, hållet hos drättselkammaren i Karlstad den 30 september 1918.

§ 23.

Hyresnämnden i Karlstad hade under anhållan om drättselkammarens yttrande ingivit en framställning till stadsfullmäktige om anslag för år 1919; och beslöt drättselkammaren med överlämnande av framställningen hos stadsfullmäktige hemställa:

att stadsfullmäktige måtte mot redovisningsskyldighet ställa till hyresnämndens förfogande för bestridande av dess omkostnader under år 1919 ett anslag av 3,000 kronor att i den mån, tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hyresnämnden för Karlstads stad den 9 september 1918.

§ 222.

Upprättades följande förslag till utgiftsstat för nästkommande år:

Annonskostnader	400: —
blanketter och papper.....	150: —

porton	50: —
sammanträdesersättningar	750: —
arvode till ordföranden	500: —
» till sekreterare	500: —
hyresförmedling	500: —
oförutsedda utgifter	150: —
	<hr/>
	tillsammans kr. 3,000: —

och beslöts att hos stadsfullmäktige hemställa, att detta belopp tretusen kronor ställdes till Nämndens förfogande för år 1919 mot redovisningsskyldighet i vanlig ordning.

Som ovau.

In fidem:
TH. PETTERSSON.

Justerat:

ALFR. NYBERG. J. A. FRIMODIG.

OTTO BENGTSSON.

Rätt utdraget intygar:

TH. PETTERSSON.

Nämndens ordförande.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 146.

Med tillstyrkande av en av drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjord framställning angående anslag till hyresnämnden för år 1919, beslöt utskottet hemställa, att stadsfullmäktige måtte mot redovisningsskyldighet ställa till hyresnämndens förfogande för bestridande av dess omkostnader under år 1919 ett anslag av 3,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drättselkammarens framställning angående anslag till Karlstads Allmänna Intressekontor, förening u. p. a.

Utdrag av protokoll, hållet hos drättselkammaren i Karlstad den 30 september 1918.

§ 11.

Från Karlstads Allmänna Intressekontor u. p. a. hade till drättselkammaren inkommit en så lydande framställning om anslag för kontorets verksamhet:

Till Drättselkammaren, Karlstad.

Den 21 juni 1917 beslöt Karlstads stadsfullmäktige, att bevilja Karlstads Allmänna Intressekontor ett anslag av 100 kronor med föreskrift tillika att redogörelse för anslaget användande skall av föreningen avgivas till Drättselkammaren före 1 september 1918. Denna redogörelse har emellertid av förbiseende ej kommit att avlämnas. Intressekontorets, nyss genom olyckshändelse bortgångne kassör hade ej i vederbörlig tid beaktat det med anslaget förenade villkoret, och hoppas vi kammaren låter sig nöja med denna något sent inkomna redogörelse. Anslaget ifråga har använts för administration av föreningen, vars verksamhet för vart år får en allt större omfattning. Kassören åtnjöt för 1917 ett arvode av 100 kronor, vilket emellertid ej tillnärmelsevis motsvarar ersättning för det med kassörskapet förenade arbetet. Föreningens medlemsantal utgör nu 314 personer och har omsättning tills dato för innevarande år uppgått till 72,000 kronor. Under året har i skatter inbetalts kronor 20,400:32. Revisionsberättelse för föregående års räkenskaper bifogas.

Samtidigt vill Intressekontoret hos kammaren anhålla, att ett bidrag måtte tillerkännas föreningen för 1918 i syfte att möjliggöra ett fortsatt arbete för föreningen. Betydelsen av dess verksamhet torde nu vara allmänt känt, och hänvisa vi till den utförligare motivering för ett bidrag från staden som anfördes vid stadsfullmäktiges senaste beslut i frågan.

Vi inskränka oss därför hemställa, att kammaren måtte hos stadsfullmäktige begära för Karlstads Allmänna Intressekontor ett anslag för 1918 av 1 krona pr medlem, eller 314 kronor med samma föreskrift för anslaget användande som föregående år.

Karlstad den 21 september 1918.

För Karlstads Allmänna Intressekontor u. p. a.

Gustaf Strömberg,
Ordförande,

Framställningen jämte en därvid fogad revisionsberättelse över kontorets verksamhet under tiden 25 nov. 1916—12 dec. 1917 föredrogs;

och beslöt drätselkammaren hos stadsfullmäktige hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja Karlstads Allmänna Intressekontors förening utan personlig ansvarighet ett anslag för år 1918 av 200 kronor med föreskrift tillika, att, därest anslag för föreningens verksamhet, jämväl för år 1919 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för föreningens verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före 1 september 1918;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Revisionsberättelse till Karlstads Intressekontors årsmöte 1918.

Undertecknade revisorer utsedda att granska Karlstads Allmänna Intressekontors u. p. a. räkenskaper för år 1917 få efter fullgjort uppdrag avge följande:

Revisionsberättelse.

Ställningen den 25 nov. 1916.

Tillgångar:

Innestående i bank	1,995: 74	
Diverse utgifter	22: 19	2,017: 93
		<u>Kronor 2,017: 93</u>

Skulder:

Till insättarna enligt motböcker		2,017: 93
		<u>Kronor 2,017: 93</u>

Inkomster:

Saldo från 1916 (bank)	1,995: 74	
Insatser	31,578: 09	
Årsavgifter	114: —	
Räntor	107: 71	
Anslag från staden	100: —	
Sålida motböcker	25	33,889: 79
		<u>Kronor 33,889: 79</u>

Utgifter:

Betalda skatter	16,443: 55	
Uttaget av insättarna	12,510: 43	28,953: 98
Insatt på bank (sparkassa).....	2,681: 84	
» » » (giro)	1,944: 45	4,626: 29
Arvode	100: —	
Räkningar.....	78: 04	
Kontant i kassan.....	131: 48	309: 52
	<u>Kronor</u>	<u>33,889: 79</u>

Ställningen den 12 dec. 1917.

Tillgångar:

Innestående på bank	4,826: 29	
Kontant i kassan	131: 48	4,757: 77
	<u>Kronor</u>	<u>4,757: 77</u>

Skulder:

Insättarna till godo enligt motbok.....	4,642: 03	
Intressekontorets behållning	115: 74	4,757: 77
	<u>Kronor</u>	<u>4,757: 77</u>

Medlemsantalet utgjorde vid årets början 114, under året ingånga medlemmar 114, utgångna under året 5 medlemmar, vid dess slut 223 medlemmar.

Som räkenskaperna äro väl förda och utgifterna med behöriga verifikationer styrkta, få vi härmed tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Som förslag vilja vi bifoga att: 25: 00, avsättes av årets vinst till reservfonden, att kassörens arvode fr. m. 1918 kommer att utgå med 1 kr. pr år och medlem.

Karlstad den 12 december 1917.

J. A. FRIMODIG.

L. GUST. LARSSON.

Revisorer.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 147.

Såsom infortrat yltrande över en av drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjord framställning angående anslag till Karlstads allmänna intressekontor, förening

utan personlig ansvarighet, beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot framställningen, att föreslå,

att stadsfullmäktige måtte bevilja Karlstads Allmänna intressekontor, förening utan personlig ansvarighet, ett anslag för år 1918 av 200 kronor med föreskrift tillika, att, därest anslag för föreningens verksamhet, jämväl för år 1919 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för föreningens verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1919;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hälsovårdsnämndens förnyade yttrande över dispensärstyrelsens förslag till utgifts- och inkomststat för år 1918.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 9 Oktober 1918.

§ 123.

Sedan Stadsfullmäktige den 31 december 1917 beslutit till Hälsovårdsnämnden för afgifvande af yttrande i vederbörlig ordning remittera dispensärstyrelsens förslag till stat för år 1918,*) hade statförslaget nu till Hälsovårdsnämnden inkommit, och beslöt Hälsovårdsnämnden efter tagen del däraf anföra, att Nämnden nu icke funne anledning till annan erinran mot förslaget än att med anledning af Stadsfullmäktiges beslut den 19 nästlidne september det för läkaren å tuberkulosbyrån beräknade ålderstillägget bör bortfalla, hvarigenom utgifterna och därmed det erforderliga anslaget minskas med 250 kronor.

Denna § justerades genast.

Som ovan

In fidem:
OTTO ÅGREN.

*) Intaget i stadsfullmäktiges tryckta handlingar Ser. A. N:o 14 för år 1917, sid. 50.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 148.

Sedan stadsfullmäktige vid behandling den 31 december 1916 av dispensärstyrelsens statsförslag för innevarande år remitterat detsamma till hälsovårdsnämnden för avgivande av yttrande, hade nämnden å sammanträde den 9 oktober 1918 förklarat sig icke hava annan erinran mot förslaget, än att jämlikt av stadsfullmäktige fattat beslut det för läkaren å tuberkulosbyrån beräknade ålderstillägget å 250 kronor borde bortfalla samt i följd därav utgifterna och det erforderliga anslaget minskas med samma belopp.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna dispensärstyrelsens förslag till utgifts- och inkomststat för år 1918 med den av hälsovårdsnämnden däri föreslagna ändringen.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Drätselkammarens framställning angående tilläggsanslag för utförande av
för innevarande år beslutade gatuarbeten.**

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 14 oktober 1918.*

§ 14.

Angående gatuarbetena under innevarande år ingav byggnadschefen en så lydande framställning:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Härmed får jag anmäla att anslagen för året till underhåll och nybyggnader å stadens gator och vägar på grund av den alltjämt stegrade prisökningen å material och arbetskraft icke komma att räcka till för fullbordande av de beslutade arbetena.

Kostnadsberäkningarna för årets arbeten, som uppgjordes i okt. 1917, voro baserade på de priser, som då voro rådande, med tillägg av 10 å 15 % för oförutsedda omständigheter.

Arbetareavlönningarna voro kalkylerade i enlighet med lönerna och dyrtidstilläggen i det kollektivavtal, som uppgjordes i juli 1917 att gälla till i juli 1919.

Som bekant hava emellertid arbetarnes dyrtidstillägg genom stadsfullmäktiges beslut i april d. å. på grund av den fortgående dyrtiden avsevärt ökats. Fr. o. m. 1 jan. 1918 är grovarbetarnes sammanlagda timlön höjd så att den i medeltal under året varit 40 % högre än det i kollektivavtalet bestämda. Kostnaderna för åkare samt för erforderligt grus har varit ända upp till 80 å 90 % högre än vid tidpunkten för kostnadsberäkningarnes uppgörande i okt. 1917.

På grund härav har ansetts lämpligt att göra betydande inskränkningar i planen för årets arbeten och endast därav utföra såpass mycket, som motsvarar vad som kan fås färdigt med stadens ordinarie gatuarbetestam. De större arbeten, som uppskjutas, skulle bli nybyggnaderna för Kungsgatan, nämligen körbanan och trottoaren å norra sidan mellan Elfgatan och Västra Torggatan, samt södra körbanan mellan Västra och Östra Torggatorna. Övriga arbeten beräknas i huvudsak komma till utförande.

En jämförelse mellan de beräknade och de «verkliga» kostnaderna, sådana de nu beräknas te sig, ställer sig sålunda för de delar av arbetsplanen, som skulle komma till utförande i år.

	Beräknad kostnad enligt stat och anslag.	Beräknad »verklig» kostnad.	Erforderligt extra anslag.
<i>Nybyggnader för gator med avdrag av de beslutade arbetena å Kungsgatan. Kostnaderna täckas med lånemedel</i>	50,450 —	70,000 —	19,550 —
<i>Underhållsarbeten och utvidgningar, som täckas med uttaxerade medel:</i>			
1. Gatuarbeten vid Regementsgatan, anslag juni 1918	5,100 —	6,000 —	900 —
2. Gatuarbeten vid kvarteret Udden, anslag sept. 1918	3,500 —	3,500 —	—
3. Underhåll av gator enl. staten för 1918...	26,750 —	36,000 —	9,250 —
4. Gatuarbete i Hantverkaregatan å Norrstrand, anslag jan. 1918	4,000 —	5,500 —	1,500 —
5. Underhåll av vägar enl. staten för 1918 ..	13,950 —	19,500 —	5,585 —
	53,265 —	70,500 —	17,235 —

Enligt ovan får jag därför föreslå:

att till stadsfullmäktige anmäles att de beslutade nybyggnadsarbetena å

Kungsgatan, till i staten för 1918 beräknad kostnad av kr. 35,300: —, tillsevidare uppskjutas;

att för färdigställande av övriga ovan specificerade arbeten, äskas extra anslag med kr. 19,550: —, för nybyggnadsarbetena och kr. 17,235: — för underhållsarbetena.

Karlstad den 2 okt. 1918.

Erik Björkman.

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren, med instämmande i vad av byggnadschefen anförts, *dels* hos stadsfullmäktige anmäla, att kammaren funne sig böra tillsevidare uppskjuta de beslutade nybyggnadsarbetena å Kungsgatan, vilka i staten för år 1918 upptagits till en kostnad av 35,300 kronor, *dels* hemställa;

att stadsfullmäktige måtte för färdigställande av övriga i ovan intagna framställning angivna arbeten ej mindre medgiva, att av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatubyggnader och ledningar, får användas ett belopp av 19,550 kronor, än även bevilja ett anslag av 17,235 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 149.

Med tillstyrkande av en av drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjord framställning angående tilläggsanslag för utförande av för innevarande år beslutade gatuarbeten beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för färdigställande av för innevarande år beslutade gatuarbeten med undantag av nybyggnadsarbetena å Kungsgatan, *dels* medgiva, att av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatubyggnader och ledningar, får användas ett belopp av 19,550 kronor, *dels* ock bevilja ett anslag av 17,235 kronor, att i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS

Styrelsens för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier framställning om anslag för år 1919.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med överlämnande av årsredogörelse*) för det gångna årets verksamhet för styrelsen för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier vördsamt anhålla, att fullmäktige ville för verksamhetens bedrivande under 1919 bevilja ett anslag av ettusen (1,000) kronor.

Karlstad den 28 augusti 1918.

Å styrelsens vägnar:
G. JAKOBSSON.

DAVID KARLSTRÖM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 september 1918.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över en av styrelsen för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier gjord framställning om anslag för nästkommande år för föreningens verksamhet; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier för föreningens verksamhet under år 1919 ett anslag av 1,000 kronor med föreskrift tillika, att därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1920 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för föreningens verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1919;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

---

*) Intagen i Karlstads folkskolors tryckta redogörelse för läsåret 1917—1918.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 150.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva yttrande över en av styrelsen för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier hos fullmäktige gjord framställning om anslag för nästkommande år för föreningens verksamhet, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier för föreningens verksamhet under år 1919 ett anslag av 1,000 kronor med föreskrift tillika, att därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1920 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för föreningens verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1919;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Kommunalarbetarnes i Karlstad av Herr Norsell som motion upplagna
framställning angående förhöjt kristidstillägg.**

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning av de oerhörda dyrtider som nu äro rådande samt den livsmedelsknapphet som allt mer och mer gör sig kännbar, har det blivit så gott som omöjligt för stadens löntagare att kunna existera på den nu utgående lönen och dyrtidstillägg, och har detta också av respektive myndigheter insetts, då de helt nyligen höjt familjetilläggen för stadens befattningshavare. Då dyrtidens tryck minst lika mycket går ut över stadens arbetare, få vi härmed vördsamt

hemställa att familjetilläggen för stadens arbetare måtte höjas så att de utgå med samma belopp som till stadens övriga befattningshavare.

Karlstad den 2 september 1918.

Högaktningsfullt

För Sv. Kommunalarb.-förbundets avd. n:o 60.

AXEL LARSSON,
Ordf.

REINHOLD OHLSSON,
Sckr.

Upptages som motion.

A. NORSELL.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 14 oktober 1918.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över en av Svenska Kommunalarbetareförbundets avdelning n:o 60 i Karlstad, gjord av herr A. Norsell som motion upptagen framställning om, att familjetilläggen för stadens arbetare måtte höjas så, att de komma att utgå med samma belopp som för stadens övriga befattningshavare.

Sedan kammaren funnit sig böra hänskjuta detta ärende till den av drätselkammaren, hamnstyrelsen samt belyningsstyrelsen tillsatta särskilda kommitté för behandling av frågorna rörande arbetsavtal och dyrtidstillägg m. m. för stadens arbetare, tjänstemän och betjänte, hade nu från denna kommitté inkommit följande yttrande:

Protokoll, hållet vid sammanträde med den av drätselkammaren, hamnstyrelsen samt belyningsstyrelsen tillsatta särskilda kommittén för behandling av frågorna rörande arbetsavtal och dyrtidstillägg m. m. för stadens arbetare, tjänstemän och betjänte den 7 oktober 1918.

§ 2.

Uppå remiss från drätselkammaren hade kommittéerade att avgiva yttrande

över en av Svenska Kommunalarbetareförbundets avdelning n:o 60 i Karlstad, av Herr A. Norsell som motion upptagen framställning om att familjetilläggen till stadens arbetare måtte höjas, så att de komma att utgå med samma belopp som för stadens övriga befattningshavare.

Efter tagen del av denna skrivelse samt en av undertecknad Westlin uppgjord kostnadsberäkning slutande på en summa av kr. 10,560: — pr år (Bil. A.) beslöto kommittéerade föreslå:

att stadens under kollektivavtalets bestämmelser hörande arbetare från och med ingången av innevarande år tilldelas kristidshjälp i överensstämmelse med stadens övriga befattningshavare.

Som ovan.

In fidem:
H. WESTLIN.

Bil A.

Kostnadsberäkning för höjd kristidshjälp åt stadens arbetare i enlighet med herr A. Norsells motion.

Drätselkammarens arbetare	Kr.	4,164: —
Hamnstyrelsens »	»	1,200: —
Belysningsstyrelsens »	»	3,708: —
Vattenverkets »	»	1,140: —
Centralförrådets »	»	348: —
		<hr/>
	Kronor	10,560: —

allt per år räknat.

Karlstad i stadskamrerarekontoret den 5 oktober 1918.

H. WESTLIN.

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren, med instämmande i vad kommittén anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta tilldela stadens under kollektivavtalets bestämmelser hörande arbetare kristidshjälp från och med ingången av innevarande år efter enahanda grunder som tillämpas i avseende å stadens övriga befattningshavare samt för bestridande av de härigenom förorsakade kostnaderna bevilja ett anslag av 10,560 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas genom uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 151.

Hos stadsfullmäktige hade kommunalarbetarna i Karlstad gjort en av Herr Norsell som motion upptagen framställning om förhöjt kristidstillägg.

Häröver hade drätselkammaren, efter hörande av avtalskommittén, avgivit infortrat utlåtande; och beslöt beredningsutskottet att med instämmande däri hemställa

att stadsfullmäktige måtte besluta tilldela stadens under kollektivavtalets bestämmelser hörande arbetare kristidshjälp från och med ingången av innevarande år eller enahanda grunder, som tillämpas i avseende å stadens övriga befattningshavare, samt för bestridande av de härigenom förorsakade kostnaderna bevilja ett anslag av 10,560 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Brandstyrelsens framställning angående anläggande av en brandtelegrafledning till nya hamnen.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Brandstyrelsen får härmed överlämna inneliggande protokollsutdrag över styrelsens beslut att hos stadsfullmäktige begära anslag till *anläggande av brandtelegrafledning till nya hamnen.*

Karlstad den 2 augusti 1918.

EMIL ANKERS.

*Utdrag av protokoll hållet hos brandstyrelsen i
Karlstad den 22 juli 1918.*

---

§ 41.

Från hamnstyrelsen hade inkommit en så lydande skrivelse:

Till Brandstyrelsen.

Då numera på yttre hamnen finnas anläggningar och upplag, som representera stora värden, och då det är av vikt att i händelse av eldsvådettillbud snabbt och säkert komma i förbindelse med brandstationen, så fåt hamnstyrelsen hemställa, att brandstyrelsen ville taga i övervägande lämpligheten av att leda brandtelegraf till platsen.

Karlstad den 24 april 1918.

På Hamnstyrelsens vägnar:

C. O. AHLMARK.

Avskriftens likhet med originalet intygar:

PER ÅGREN.

IVAR OLSSON.

Styrelsen, som delade hamnstyrelsens uppfattning om behovet av ett brandskåp vid nya hamnen beslöt att hos stadsfullmäktige begära ett extra anslag av 1,050 kronor härtill enligt av brandchefen uppgjort kostnadsförslag.

Kostnadsförslag å en brandtelegrafledning till Nya hamnen.

Inträdesavgift till K. Telegrafverket för en ledning i kabelnätet brandstationen—glasbruket	Kr.	575
Ny luftledning glasbruket—nya hamnen	»	240
Ledningens inkoppling å brandstationen	»	25
Årsavgift till K. Telegrafverket	»	46
1 st. brandskåp	»	150
Oförutsedda utgifter	»	14

Kronor 1,050

Detta kostnadsförslag är uppgjort i samråd med en av K. Telegrafverkets tjänstemän härstädes.

Karlstad den 26 juli 1918.

PER ÅGREN,

brandchef.

In fidem:
PER ÅGREN.

Rätt utdraget betygar:

PER ÅGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 september 1918.*

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över en av brandstyrelsen gjord framställning om anslag till anläggande av en brandtelegrafledning till nya hamnen; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja brandstyrelsen ett anslag å 1,050 kronor till anläggande av en brandtelegrafledning till nya hamnen, ävensom bestämma, att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 152.

Vid behandling av en av brandstyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning angående anläggande av en brandtelegrafledning till nya hamnen, beslöt beredningsutskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja brandstyrelsen ett anslag å 1,050 kronor till anläggande av en brandtelegrafledning till nya hamnen, ävensom bestämma, att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**Drätselkammarens framställning angående anslag för underhåll av stadens
under kammarens vård stående fastigheter under år 1919.**

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkamma-
ren i Karlstad den 14 oktober 1918.*

§ 11.

Sedan inom drätselkammaren utsedda delegerade tillsammans med stadsarkitekten uppgjort kostnadsförslag till underhåll av stadens under drätselkammarens

vård stående fastigheter under år 1919, så blev nu detta förslag till kammaren överlämnat; och som kammaren vid granskning av förslaget ej fann anledning till anmärkning mot detsamma, beslöt nu kammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 23,000 kronor för reparations- och underhållsarbeten under 1919 å stadens byggnader m. m. i enlighet med det vid denna framställning fogade förslag ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Kostnadsförslag till underhåll av stadens under drätselkammarens vård stående fastigheter under år 1919.

Litt. 404 a.

1. *Tingvallastaden:*

a) rådhuset	1,800: —
b) komministergården jämte gamla materialgården ...	700: —
d) gamla flickskolan	800: —
e) ångspruthuset	50: —
f) annonskiosker å stora torget.....	125: —
g) klapphuset.....	200: —
h) klappbryggan vid Klaraborg	100: —
k) f. d. ridhuset » »	200: —

2. *Klara:*

a) f. d. ridhuset i Wåxnäs	1,000: —
----------------------------------	----------

3. *Haga:*

a) spruthuset vid Götgatan	50: —
b) klappbryggan vid Östra Hyttan	100: —
c) annonskiosk vid Hagatorget.....	25: —

4. *Herrhagen:*

a) hemmet för tuberkelsjuka (underhåll upptages i dispensärstyrelsens stat).	
--	--

15. *Utom stadsplan:*

a) tullhuset	600:—
b) nederlagsmagasinet	400:—
d) expositionshuset	500:—
e) friluftsbadeu	100:—
f) järnvågen	200:—
g) spruthus vid Grevgatan	50:—

Litt. 404 b.

1. *Tingvallastaden:*

a) gamla lasarettshusen (2:ne byggnader)	400:—
b) magasin vid fängelset	150:—
d) materialhus på Sandgrund	200:—

2. *Klara:*

a) Wåxnäs, samtliga byggnader	700:—
reparation av 2:dra våningen jämte vinds- rum i stora byggnaden	1,500:—

3. *Haga:*

a) Tormestad n:o 12 (f. d. Ståhls)	100:—
b) Östra Haga n:o 11 (f. d. Björkmans)	400:—
d) » » » 38 (f. d. Svenssons)	500:—
e) » » » 39 (f. d. Lindbergs)	500:—
f) » » » 39 (Söder om »)	400:—
g) » » » 43	400:—
h) Västra Haga 12 c	200:—

4. *Herrhagen:*

a) Engholmska villan	150:—
b) Östra Herrhagen n:o 2, 6 och 15 a	400:—
d) Kullen n:o 1	100:—
e) Herrhagsbarackerna	400:—

5. *Berget:*

a) Västra Berget n:o 22 e	500:—
b) » » » 18	100:—
d) » » » 20	200:—
e) » » » 21 halva huset	100:—

6. *Viken:*

a) Västra Viken n:o 29	200:—
b) Östra » » 24	300:—
d) » » » 17 a	100:—

15. *Utom stadsplan:*

a) Stadsträdgårdens byggnader och staket	1,000: —	
b) Marieberg	300: —	
d) Tallåsen	800: —	
e) Annelund	500: —	
f) Östbro:	200: —	
g) Eriksdal	400: —	
h) hamnmagasinen (2:ne byggnader)	300 —	
i) uttkanten	100: —	
j) Elverum	400: —	
k) Högberg på Lamberget	500: —	
l) Strömsholm n:o 4	500: —	
m) diverse arbeten, som ej kunna hänföras till någon viss fastighet	2,000: —	
n) materialinköp	1,000: —	23,000: —
	Summa kronor	23,000: —

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 10 oktober 1918.

CARL CRISPIN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 153.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över drätselkammarens framställning angående anslag för underhåll av stadens under kammarens vård stående fastigheter under år 1919.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet att med tillstyrkan av framställningen hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 23,000 kronor för reparations- och underhållsarbeten under år 1919 å stadens byggnader m. m. i enlighet med det vid framställningen fogade förslaget ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Byggnadsnämndens framställning om förslagsanslag till bestridande av kostnader för mätningsarbeten vid stadsplaneutredningar.

Utdrag av protokoll, hållet hos byggnadsnämnden i Karlstad den 11 september 1918.

§ 102.

Stadsingenjören ingav en så lydande framställning:

Till Byggnadsnämnden i Karlstad.

Enligt byggnadsnämndens beslut av den 10 april lämnades i uppdrag åt stadsingenjören att verkställa utredning om, huruvida några särskilda önskemål beträffande Lambergets blivande stadsplan kunde framställas och närmare preciseras i samband med, att staden usträckte den yttre belysningen till nämnda område. För att kunna utreda hithörande frågor på ett tillfredsställande sätt kräves betydande mätningsarbeten, och då härtill erfordras hanvlangningshjälp, men något anslag för dylika mätningsarbeten ej finnes upptaget i stadens budget, får jag vördsamt anhålla, att byggnadsnämnden hos stadsfullmäktige äskade ett anslag av femhundra (500) kronor, att användas för ovannämnda ändamål samt för de mätningsarbeten som för övrigt kunna ifrågakomma vid stadsplaneutredningar till årets slut.

Utgifter för arbeten av ifrågavarande art hava hitills bestritts av drätselkammaren, men som den tjänsteman, som har dessa förberedande stadsplanearbeten om hand, numera är enbart byggnadsnämndens tjänstebiträde samt arbetena utföras på byggnadsnämndens uppdrag, har jag vänt mig till byggnadsnämnden med denna hemställan.

Karlstad den 10 sept. 1918.

G. LOVÉN,
Stadsingenjör.

Efter föredragning härav beslöt byggnadsnämnden ingå till stadsfullmäktige med framställning om ett förslagsanslag å 500 kronor för i nyss intagna skrivelse angiva ändamål.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 oktober 1918.*

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över byggnadsnämndens framställning om ett förslagsanslag för innevarande år till kostnader för mättningsarbeten vid stadsplaneutredningar; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja byggnadsnämnden ett förslagsanslag för år 1918 av 500 kronor till kostnader för mättningsarbeten i och för stadsplaneutredningar;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 154.

Med tillstyrkande av en av byggnadsnämnden därom gjord, av drätselkammaren förordad framställning beslöt beredningsutskottet hemställa,

att stadsfullmäktigs måtte bevilja byggnadsnämnden ett förslagsanslag för år 1918 av 500 kronor till kostnader för mättningsarbeten i och för stadsplaneutredningar;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

ELAS STENUS.

Styrelsens för Karlstads barnkrubbor framställning om extra anslag för år 1919.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I likhet med föregående år får styrelsen för Karlstads Barnkrubbor härmed vördsamt anhålla att utöver beviljat anslag på ordinarie stat även för år 1919 erhålla ett extra anslag. Under framhållande av de ständigt ökade kostnaderna — utgifterna för årets första åtta månader belöpa sig till kr. 7,267:38 mot kr. 6,830:54 för hela året 1917 — vägar styrelsen anhålla om ett extra anslag för år 1919 av 2,000 kronor till upprätthållande av barnkrubbornas verksamhet.

Revisionsberättelse för år 1917 bifogas.

För Karlstads Barnkrubbor:

Å styrelsens vägnar:

ANNA DANIELSSON.

Utdrag ur revisionsberättelse för 1917 av Fruntimmersföreningens räkenskaper i vad som rör barnkrubborna.

Undertecknade utsedda att granska Fruntimmersföreningens i Karlstad räkenskaper och förvaltning för år 1917 få efter verkställt uppdrag däröver avgiva följande berättelse:

Fruntimmerföreningens ägande fonder, deras storlek och placering såväl vid 1917 års början som vid räkenskapsårets slut samt föreningens inkomster och utgifter under nämnda år framgå av nedanstående uppställning:

Fondernas placering, inkomster och utgifter:

Fordran av Karlstads Sparbank.....	397: 51
D:o Värmlands Enskilda Bank.....	1,643: 97
Fastigheter, barnkrubborna	19,648: 67
Obligationer med ränta	1,018: —
	<hr/>
	22,708: 15
Kassörens fodran.....	28: 41
	<hr/>
Fonderna den 1 januari 1917	22,679: 74

Inkomster under år 1917.

Hyror	680: 04
-------------	---------

Dagavgifter.....	740:—
Medlemsavgifter.....	225:—
Gåvor.....	6,178:75
Anslag av staden.....	3,300:—
Nyårsannonser.....	83:65
Räntor.....	247:45
Summa Kronor	34,134:63

Utgifter under år 1917.

Löner, pension m. m.	2,920:94
Ved och kol.....	1,095:31
Matvaror.....	2,652:31
Diverse utgifter.....	161:98
Summa utgifter	6,830:54
Fonderna den 31 dec. 1917.....	27,304:09
Summa Kronor	34,134:63

Fonderna redovisas med fordran av Karlstads Sparbank.....	430:03
D:o D:o Värml. Ensk. Bank.....	5,203:82
Fastigheter, barnkrubborna.....	19,648:67
Obligationer med räntor.....	2,018:—
Kassabehållning.....	3:57
Fonderna sålunda	27,304:09

Räkenskaperna äro förda med omsorg och hava befunnits riktiga. Samtliga kassaposter är verifiserade. För oss hava företetts bevis, som styrka bankbehållningarna, ävensom inneliggande obligationer.

Då ingen anledning till anmärkning förekommit, få revisorerna tillstyrka full ansvarsfrihet för räkenskapsåret 1917.

Karlstad i maj 1918.

RAGN. TJERNELD.

HJ. NERMAN.

Utdragets överensstämmelse med originalet intygas:

LAINÉ LINDQUIST.

ELSA SANDSTRÖM.

Underhållet till barnkrubborna under året fördelas sålunda:

Östra barnkrubban:

Inköp av mjölk.....	350:74
» bröd.....	415:09

Inköp av specerier ¹	786: 84
Löner m. m.	2,177: 61
	Kronor 3,730: 28

Västra barnkrubban:

Inköp av mjölk	312: 29
» bröd	221: 86
» specerier	615: 49
Löner m. m.	1,613: 69
	Kronor 2,763: 33

Rätt avskrivet ur kassaboken intygar:

LAINE LINDQUIST.

ELSA SANDSTRÖM.

Tablå över användningen av de medel, som stadsfullmäktige för år 1917 anslagit till Karlstads barnkrubbor.

<i>Inkomster:</i>	<i>Utgifter:</i>
Stadsfullmäktiges anslag..... 3,300: —	för Östra barnkrubban:
Medlemsavgifter under 1917. 225: —	Löner m. m..... 2,177: 61
Dagavgifter i Östra barnkrubban..... 437: 90	Mjölk..... 350: 74
D:o i Västra barnkrubban... 302: 10	Bröd..... 415: 09
Brist att fylla med andra medel 2,613: 13	Specerier m. m..... 786: 84
	för Västra barnkrubban:
	Löner m. m..... 1,613: 69
	Mjölk .. 312: 29
	Bröd .. 221: 86
	Specerier m. m.: 615: 49
	för barnkrubborna gemensamt 384: 52
Kronor 6,878: 13	Kronor 6,878: 13

Karlstad den 16 oktober 1918.

FRANS GÖTHLIN.

Redogörare för kassan 1917.

Ovanstående tablå granskad och befunnen överensstämman med räkenskaperna.
Karlstad den 16 okt. 1918.

G. KARLSTRÖM.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 14 oktober 1918.

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads barnkrubbor framställning om tilläggsanslag för nästkommande år; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads barnkrubbor för dess verksamhet under år 1919 ett tilläggsanslag av 2,000 kronor, att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering;

samt att stadsfullmäktige därjämte måtte förskriva, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1920 skulle ifrågasättas, det skall åligga styrelsen dels att före den 1 september 1919 inkomma till fullmäktige med ansökan därom, åtföljd av redogörelse för barnkrubbornas verksamhet ock ekonomi för innevarande år, dels ock att inom samma tid överlämna 1918 års räkenskaper med tillhörande verifikationer till stadsrevisionen, som har att med utlåtande däröver inkomma till stadsfullmäktige, innan dessas beslut i anslagsfrågan fattas.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.

§ 155.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över styrelsens för Karlstads barnkrubbor framställning om extra anslag för år 1919, beslöt att, med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anført, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads barnkrubbor för dess verksamhet under år 1919 ett tilläggsanslag av 2,000 kronor, att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering;

samt att stadsfullmäktige därjämte måtte föreskriva, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1920 skulle ifrågasättas, det skall

åligga styrelsen dels att före den 1 september 1919 inkomma till fullmäktige med ansökan därom, åtföljd av redogörelse för barnkrubbornas verksamhet och ekonomi för innevarande år, dels ock att inom samma tid överlämna 1918 års räkenskaper med tillhörande verifikationer till stadsrevisionen, som har att med utlåtande däröver inkomma till stadsfullmäktige, innan dessas beslut i anslagsfrågan fattas.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Byggnadsnämndens framställning angående tilläggsanslag för år 1918 för stadens nymätning.

Utdrag av protokoll, hållet hos byggnadsnämnden i Karlstad den 11 september 1918.

§ 101.

Stadsingenjören ingav en så lydande framställning:

Till Byggnadsnämnden i Karlstad.

Det anslag å 8,500: — kronor till stadens nymätning som stadsfullmäktige å sitt junisammanträde detta år beviljade, var, enligt den byggnadsnämndens hemställan åtföljande skrivelsen, avsett att användas till: 1) markering av mätningspunkter i de centrala delarna i staden. 2) inköp av instrument. 3) avlöning åt biträden. Planen för arbetets bedrivande detta år var enligt samma skrivelse att orienteringen för och markeringarna av triangelpunkterna skulle utföras samt mätningspunkterna i stadens centrala delar utsättas. Emellertid har redan nu medhunnits så mycket förberedande arbete, att arbetsplanen kan bliva betydligt vidsträcktare än vad förut ifrågasatts. Jag beräknar nämligen att även vinkelobservationerna i triangelnätet samt en del av vinkel- och längdmätningen i mätningslinjerna medhinnas. Härtill behöves emellertid större hantlangningshjälp, än vad det beviljade anslaget medger. Enligt mina senaste beräkningar räcker detta ej till avlöning åt mer än den biträdande mätningsingenjör, som anställdes den 1 september samt en hantlangare. Ytterligare minst tvänne hantlangare böra anställas. Dessutom behöver atiralj för längdmätningen anskaffas och etaloneringas, d. v. s. en baslinje avsedd för justering av måttband, insättas. För dessa

senare ändamål erfordras c:a 500 kronor. Till avlöning åt hantlangare skulle åtgå c:a 1,500 kronor, och får jag sålunda vördsamt anhålla, att byggnadsnämnden måtte hos stadsfullmäktige begära ett ytterligare anslag för innevarande år å kronor 2,000, att användas i huvudsaklig, överensstämmelse med ovanstående kostnadsfördelning.

Karlstad den 10 sept. 1918.

G. LOVEN,
Stadsingeniör.

Efter föredragning härav beslöt byggnadsnämnden ingå till stadsfullmäktige med framställning om ett ytterligare förslagsanslag för innevarande år å 2,000 kronor att användas till fortsättande av det påbörjade arbetet med stadens nymätning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 21 oktober 1918.

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över byggnadsnämndens framställning om ytterligare anslag för innevarande år till kostnader för stadens nymätning; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måste bevilja byggnadsnämnden ett ytterligare förslagsanslag för år 1918 av 2,000 kronor till kostnader för fortsättandet av det påbörjade arbetet med stadens nymätning;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.

§ 156.

Med tillstyrkande av en av byggnadsnämnden gjord och av drätselkammaren

förordad framställning angående tilläggsanslag för år 1918 för stadens nymätning, beslöt utskottet hemställa

att stadsfullmäktige måtte bevilja byggnadsnämnden ett ytterligare förslagsanslag för år 1918 av 2,000 kronor till kostnader för fortsättandet av det påbörjade arbetet med stadens nymätning;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Byggnadsnämndens framställning om anslag för mätningsarbeten under år 1919.

Utdrag av protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 11 oktober 1918.

§ 114.

Stadsingeniören ingav en så lydande framställning:

Till Byggnadsnämnden i Karlstad.

Med hänvisning till min skrivelse den 5 maj och den 9 oktober angående förslagsanslag till påbörjande av stadens nymätning får jag nu vördsamt inkomma med äskande om anslag till fortsättande under 1919 av de igångsatta arbetena, och har jag därvid tänkt mig en arbetsplan och fördelning av utgifterna på följande sätt:

Den påbörjade polygoniseringen, d. v. s. markering och bestämning av fixa mätningslinier, i stadens planlagda delar fullföljes. Likaledes polygoniseras de delar av stadens icke planlagda område som under närmaste framtiden kunna befinnas nödvändiga att nymäta för uppgörande av stadsplan eller för annat ändamål. För närvarande äro ett hundratal mätningspunkter markerade och kostnaden för dessa täckas av årets anslag. Ytterligare c:a 200 punkter behövas för fullständig uppmätning av stadens planlagda del och med ett 50-tal punkter utom densamma kommer markeringskostnaden under kommande år att bli c:a 8,700 kr.

8,700

Arbetet med bestämmandet av mätningslinierna samt den därpå följande detaljmätningen skulle under året komma att sysselsätta den

biträdande mättningsingeniören samt 2 hantlangare, och bliva dessas arbetslöner sammanlagt c:a 10,000 kr. Vid årets slut torde största delen av stadsdelarna Haga, Herrhagen, Viken, Berget och Klara eller motsvarande delar av stadens icke planlagda del vore detaljmätta.	10,000
Förutom nu nämnda kostnader tillkomma kostnader för:	
Inköp av 100 st. krympfria karteringskartonger	1,200
» av en räknemaskin.....	800
Kostnaden för den räknemaskin varom talades i skrivelsen den 5 maj medtogs ej då i anslagssumman.	
Oförutsett och diverse.....	2,300
	Kronor 23,000

Och bliver det således en summa av 23,000 kr. som jag vördsamt hemställer att byggnadsnämnden måtte begära hos Herrar Stadsfullmäktige för bestridande av ovanbemälta utgifter.

Karlstad den 11 oktober 1918.

G. LOVÉN.
Stadsingeniör.

Efter föredragning härav beslöt byggnadsnämnden, med bifall till framställningen, hos stadsfullmäktige hemställa om ett anslag av 23,000 kronor för mättningsarbeten under år 1919.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 oktober 1918.*

§ 9.

Uppå remiss från fullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över byggnadsnämndens framställning om anslag för mättningsarbeten under år 1919; och beslöt kammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja byggnadsnämnden ett förslagsanslag för år 1919 av 23,000 kronor att användas till bestridande av kostnader för stadens nymätning;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 157.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva yttrande över byggnadsnämndens framställning om anslag för mätningsarbeten under år 1919, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja byggnadsnämnden ett förslagsanslag för år 1919 av 23,000 kronor att användas till bestridande av kostnader för stadens nymätning;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hamnstyrelsens framställning om anslag för anskaffande av kranskopor.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 12 oktober 1918.*

§ 159.

I fråga om de nya kranarnas utrustning med lossningskopor hade hamningörens inkommit med följande framställning:

Kostnadsberäkning för anskaffande av skopor med tillbehör för lossningsarbete vid Karlstads yttre hamn.

För lossning och lastning av malm, kalk och dylikt har ansetts lämpligt anskaffa 6 st. s. k. malmskopor av den modell, som användes vid nya hamnen i Kristinehamn. Dessa 6 skopor kunna då användas för både nya portalsvängkranen, Titan-brokranen och för den gamla 15-tons kranen. Kostnaden för dessa skopor jämte erforderliga kättingstroppar m. m. är kronor 950: — pr st. = summa kronor 5,700: —.

För lossning av kol och dylikt med portalsvängkranen och Titan-brokranen

har anskaffats två stycken gripskopor av A/S Titan i Köpenhamn system, vilka gripskopor erfarenheten visat vara de mest effektiva och lämpliga för kollossning.

Av dessa skopor rymma den ena 15 hektoliter och den andra 9 hektoliter, 9 hektoliters skopan inköptes redan i början av året, 15 hektoliters skopan i aug. Vid bestämmande av lämplig storlek å dessa skopor uttalades som bekant tvivel huruvida större skopa än 9 hektoliters skulle kunna användas för lastning till de små Munkforsbanevagnarne. Nu har det emellertid efter användning av 15 hektoliters skopan visat sig, att man skall kunna använda t. o. m. större skopa än denna, blott man för skopupphängningen i kranen anordnar en lämplig med kulager försedd s. k. lekare med tillbehör, varmed skopan kan regleras över järnvägsvagnar. Då lossningskapaciteten givetvis blir avsevärt högre med större skopor torde därför vara lämpligt taga under omprövning huruvida icke 9 hektoliters skopan bör utbytas mot en större skopa ex. 25 hektoliter. 9 hektoliters skopan har ännu icke använts och har därför vid förfrågan leverantören av densamma, A/S Titan, meddelat att de äro villiga återtaga samma och i stället leverera en 25 hektoliters mot att hamnen erlägger en prisskillnad, som beräknas bliva c:a kronor 6,000:—.

Jag tillåter mig därför föreslå att hamnstyrelsen ingår till stadsfullmäktige med begäran om anslag å kr. 11,700:— för ovannämnda skopor att upptagas i staten för 1919.

Karlstad den 3 september 1918.

ERIK BJÖRKMAN.

Och beslöt styrelsen hemställa:

att stadsfullmäktige ville för anskaffande av kranskopor anvisa kr. 11,700 att i nästa års stat upptagas.

In fidem:

IVAR OLSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 21 oktober 1918.

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hamnstyrelsens framställning om anslag för anskaffande av kranskopor; och beslöt kammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja hamnstyrelsen ett anslag för år 1919 av 11,700 kronor för anskaffande av kranskopor;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 158.

Med tillstyrkande av en av hamnstyrelsen därom gjord, av drätselkammaren förordad framställning, beslöt beredningsutskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja hamnstyrelsen ett anslag för år 1919 av 11,700 kronor för anskaffande av kranskopor;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**Magistratens skrivelse med överlämnande av Föreningen Sveriges städers
Kronouppbördstjänstemäns framställning i fråga om beredande av er-
sättning av statsmedel åt kronouppbördskassören för upprättande
av i 14 § av pensionsförsäkringslagen omförmäld förteckning.**

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

En framställning från Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän får Magistraten överlämna för lagliknätig behandling.

Magistraten vill för sin del tillstyrka bifall till den föreslagna underdåniga framställningen, men anser sig icke för närvarande kunna tillstyrka utbetalning av stadens medel av den ifrågasatta ersättningen.

Karlstads rådhus den 25 september 1918.

På Magistratens vägnar: .

K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Genom lagen om allmän pensionsförsäkring av den 30 Juni 1913 fingo sig städernas kronouppbördstjänstemän till de dem förut för statsverket åliggande många skyldigheterna ännu en hitills okänd stor börda sig pålagd utan att i likhet med statens egna för landsbygden anställda motsvarande tjänstemän, häradskrivarne, därför erhålla någon ersättning och utan att de eller de dem avlönande städerna därom blivit tillfrågade eller givits tillfälle att yttra sig i ärendet, varigenom såväl dessa tjänstemän som städerna faktiskt blivit försatta i ett endast under länge sedan gångna tider existerande, men numera lyckligtvis okänt rättslöshets-tillstånd.

Som den större delen av denna börda eller upprättandet av den i § 14 av ovannämnda lag föreskrivna förteckningen genom oupphörigen tillkomna nya bestämmelser blivit allt mer och mer outhärdlig att bära utan särskild ersättning, beslöt den nybildade «Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän» vid sammanträde den 7 oktober 1916, att hos Kungl. Maj:t i underdånighet anhålla, det ersättning för nämnda förteckning måtte av statsmedel utgå till städernas tjänstemän med enahanda belopp, som tillerkänts häradskrivarne eller med 2 öre för varje i sådan förteckning upptagen person.

Sedan Kungl. Pensionsstyrelsen uti infortrat underdånigt utlåtande av den 7 nov. 1916 bland annat anfört att, även om det skulle anses, att statsverket borde drabbas av kostnaderna för nu ifrågavarande ändamål, detta jämlikt styrelsens uppfattning torde vara en fråga, som bör ordnas mellan staten å ena sidan och vederbörande kommun — icke de kommunala tjänstemännen — å andra sidan samt Kungl. statskontoret uti likaledes infortrat underdånigt utlåtande av den 6 febr. 1917, däri instämt, har Kungl. Maj:t vid ärendets föredragning den 2 mars 1917 icke funnit «Föreningen Sveriges städers kronouppbördstjänstemän» ifrågavarande underdåniga ansökan kunna till någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda

Med anledning av detta Kungl. Maj:ts beslut upptogs ärendet till ny behandling vid föreningens senaste årssammanträde, varvid under en längre ingående diskussion bland annat framhölls:

att det borde få anses såsom självklart att kronouppbördstjänstemännen i de städer, där magistrat finnes, icke mer än motsvarande tjänstemän i övriga städer och å landsbygden, vilka avlönas av staten själv torde utan samma ersättning, som beredes dessa senare, kunna åläggas ökade göromål med av dem förorsakade större omkostnader för skrivhjälp och ytterligare personligt arbete.

att Kungl. Maj:ts på senare tiden allt vanligare blivna förfaringsätt att sålunda utan ersättning oupphörligt pålägga städernas kronouppbördstjänstemän tidsödande arbeten utan att tilldela dem samma ersättning, som tillerkännes statens

egna tjänstemän måste förefalla mycket egendomligt, då det ju snarare borde vara tvärtom eller så att statens egna tjänstemän skulle vara skyldiga att utan ersättning fullgöra av staten påbjudna nya göromål, men att tjänstemän, som icke uppbära lön av staten borde av statsmedel tilldelas ersättning för dylika av statsverket huvudsakligen eller helt och hållet för statliga ändamål pålagda arbeten, särskilt som städernas yttrande, om huruvida de vilja åtaga sig någon ökad tunga för ändamålet, icke brukar avfordras dem;

att det högst betydliga tillskott i göromålen, som på grund av nya Kungl. förordningar de senaste 10 åren nästan fördubblat arbetet för städernas kronouppbördstjänstemän icke kunna av dem bäras utan rätt till särskild ersättning;

att — mycket belysande — statens egna tjänstemän, häradskrivarne, oaktat de enligt 1917 års riksdagsbeslut erhållit en betydlig förhöjning i sina avlöningsförmåner från och med 1918, dock även för detta år enligt Kungl. brevet den 29 juni 1917 tillerkänts samma ersättning av statsmedel för upprättandet av pensionsförteckningarna, som utgått för åren 1914—1917;

att då staten det oaktat till och med i denna ersättningsfråga ej synes, åtminstone utan städernas medverkan, vilja lämna deras kronouppbördstjänstemän samma ersättning som tillkomma statens egna tjänstemän, städerna böra i första hand lämna dem sådan ersättning;

att, ehuru de städer, där magistrat finnes, av ålder på egen bekostnad genom sina under magistraten stående kronouppbördstjänstemän till gengäld för sina fördom erhållna s. k. statsprivilegier utfört mantals- och skattskrivningarna för respektive städer, detta alldeles icke kan medföra någon skyldighet för städerna att åtaga sig kostnaderna för sådana arbeten, som nu påläggas städernas kronouppbördstjänstemän i följd av så moderna författningar som t. ex just pensions- och olycksfalleförsäkringslagarna;

att, då städernas s. k. privilegier och rättigheter allt mer och mer kringskäras, såsom den redan beslutade indragningen av städernas andelar i brännvinsförsäljningsmedlen och det för några år sedan gjorda försöket att även indraga stapelstädernas tolagersättning m. m. utvisar, så borde städerna genom Svenska stadsförbundet eller på annat lämpligt sätt söka bringa nu ifrågakommande ersättningsfråga till en för städerna och deras tjänstemän lycklig utgång hos Kungl. Maj:t.

I följd av ovan relaterade utgång av dess egen underdåniga framställning hos Kungl. Maj:t och i övrigt här andragna skäl funn sig «Föreningen Sverige» städernas kronouppbördstjänstemän nödsakad giva sin styrelse i uppdrag, att uti lika lydande skrivelser hos städernas magistrater och stadsfullmäktige vördsamt anhålla, att städerna måtte — i beaktande av sina kronouppbördstjänstemäns svåra

ställning, särskilt i här omhandlade ersättningsfråga — bringa densamma till en för dessa tjänstemän gynnsam utgång.

Styrelsen för «Föreningen Sveriges städers kronouppbörds-tjänstemän» får därför vördsamt hemställa att Stadsfullmäktige i Karlstad behagade besluta:

dels att hos Kungl. Maj:t göra underdånig framställning om att städernas vederbörliga kronouppbörds-tjänstemän måtte av statsmedel beredas ersättning för upprättande av den i § 14 av lag om pensionsförsäkring av den 30 juni 1913 omnämnda förteckningen med 2 öre för varje i förteckningen upptagen person på sätt angående häradskrivarne finnes bestämt för åren 1914—1918 i Kungl. breven av den 13 nov. 1914, den 18 juni 1915, den 30 juni 1916 och den 29 juni 1917;

dels ock, om så ej redan skett, att förenämnda ersättning skall till vederbörande tjänsteman utbetalas av stadens medel i avvaktan på utgången av ovannämnda hos Kungl. Maj:t gjorda framställning.

Dessutom tillåter sig föreningen, med hänsyn till vad härovan framhållits, även hemställa, om det ej vore lämpligt, att stadsfullmäktige uppdroge åt Svenska stadsförbundet att bevaka städernas rätt i avseende på sådana författningar, som pålägga städernas kronouppbörds-tjänstemän ökat arbete för mer eller mindre statliga ändamål utan att dessa tjänstemän av statsmedel beredas ersättning därför.

Föreningen Sveriges städers kronouppbörds-tjänstemän.

E. A. Cratz,
ordförande.

Hugo Wistrand,
vice ordförande.

Inge Sahlin,
sekreterare o. kassaförvaltare

Axel Eklundh.

Johan Ekvall.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 21 oktober 1918.

§ 4

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av Föreningen Sveriges städers kronouppbörds-tjänstemän gjord framställning om vidtagande av åtgärder i syfte att bereda städernas kronouppbörds-tjänstemän ersättning av statsmedel för upprättandet av de s. k. pensionsförteckningarna.

Drätselkammaren beslöt, med instämmande i vad magistraten i ärendet anför, hemställa:

att stadsfullmäktige ville, med avslag å framställningen i övrigt, besluta ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning om, att

stadens kronouppbörds-kassör måtte av statsmedel beredas ersättning för upprättande av den i § 14 av lag av pensionsförsäkring den 30 juni 1913 omförmälda förteckningen med 2 öre för varje i förteckningen upptagen person, på sätt angående härads-skrivarna finnes bestämt för åren 1914—1918 i Kungl. breven av den 13 november 1914, den 18 juni 1915, den 30 juni 1916 och den 29 juni 1917.

Denna § justerades genast.

Svm ovan.

In dem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 159.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande i anledning av magistratens skrivelse med överlämnande av föreningen Sveriges Ståders Kronouppbörds-tjänstemäns framställning i fråga om beredande av ersättning av statsmedel åt kronouppbörds-kassören för upprättande av i § 14 av pensionsförsäkringslagen omförmäld förteckning.

Häröver hade drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande; och beslöt utskottet med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige ville, med avslag å framställningen i övrigt, besluta ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning om, att stadens kronouppbörds-kassör måtte av statsmedel beredas ersättning för upprättande av den i § 14 av lag om pensionsförsäkring den 30 juni 1913 omförmälda förteckningen med 2 öre för varje i förteckningen upptagen person, på sätt angående härads-skrivarna finnas bestämt för åren 1914—1918 i Kungl. breven av den 13 november 1914, den 18 juni 1915, den 30 juni 1916 och den 29 juni 1917.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående framdragande av vatten- och avloppsledningar till tomterna N:ris 107 och 116 i kvarteret Liljen

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 21 oktober 1918.

§ 16.

Angående avloppsledningar i Fryksdalsgatan hade från Aktiebolaget Smålägenheter i Karlstad inkommit en så lydande framställning:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Allt sedan vår byggnad å tomten n:r 107 inom kvarteret Liljan blev bebodd hava stora olägenheter för hyresgästerna vållats genom det vatten, som från den högre belägna, förut obebyggda tomten n:r 116 i samma kvarter samt från den oreglerade och odränerade Fryksdalsgatan trängt ned i mat- och vedkällare, där de bildat flera tun djupa vattensamlingar. Försök att medelst golvbrunnar och rännor i cementgolvet få bort vattnet hava endast delvis medfört åsyftad verkan. Först på sista tiden, sedan grunden blivit grävd till huset n:r 116 och en provisorisk dränering utförts i Fryksdalsgatan, har en förbättring inträtt, men någon säkerhet för att källaren skall bliva torr, lär det enligt fackmäns utsago icke vara, så länge icke gatan blivit fullständigt dränerad.

Detta gäller ännu mera om tomten n:r 116, där vattnet stått fotsdjupt och ännu trots avledning och pumpning kan mätas i decimeter. Huset å tomten beräknas visserligen icke vara färdigt förrän i början på nästa år, men vattenflödet medför givetvis en del svårigheter vid byggnadsarbetet, särskilt som ledningar nu skola börja nedläggas i källargolvet.

För att hyresgästerna i denna fastighet icke skola utsättas för samma obehag som innevånarne i fastigheten n:r 107 och för att icke behöva låta avloppsvattnet därifrån gå genom ledningen i n:r 107 tillåta vi oss vördsamt anhålla, att drätselkammaren ville så fort som möjligt gå i författning om dränering och nedläggande av avloppsledning i Fryksdalsgatan förbi våra ovanberörda fastigheter, Karlstad den 19 oktober 1918.

AKTIEBOLAGET SMÅLÄGENHETER I KARLSTAD.

Otto Ågren.

Byggnadschefen, till vilket ärendet överlämnats för utredning, hade ingivit följande beräkning:

Kostnadsberäkning

å vatten- och avloppsledningar i Fryksdalsgatan för A.-B. Smälägenheters nybyggnader å tomterna 107 och 116 i kvarteret Liljan.

Ledningarna dimensioneras enligt 1911 års plan för «Bergets» ledningsnät och framdragas f. n. endast till ungefär mitten av tomt n:r 116.

Avloppsledningen:

Bergsprängning, 60 m ³ à 45:—	2,700:—	
Fyllning, 60 m ³ à 5:—	300:—	
12" avloppsledning, 40 m. à 12:—	480:—	
Inspektionsbrunn	150:—	
Diverse oförutsedda	420:—	4,050:—

Vattenledningen:

Bergsprängning, 60 m ³ à 45:—	2,700:—	
Fyllning, 60 m ³ à 5:—	300:—	
6" vattenledning 40 m. à 40:—	1,600:—	
Diverse och oförutsedda	550:—	5,150:—
	Kronor	9,200:—

Denna kostnadsberäkning är utförd under förutsättning att vatten- och avloppsledningarna utföras samtidigt.

A-priserna äro de för dagen gällande.

Karlstad den 21 oktober 1918.

ERIK BJÖRKMAN.

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan:

att stadsfullmäktige ville för nedläggande av vatten- och avloppsledningar i Fryksdalsgatan till Aktiebolaget Smälägenheters i Karlstad nybyggnader å tomterna n:ris 107 och 116 i kvarteret Liljan anvisa ett belopp av 9,200 kronor;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall utgå av det för gatu- och ledningsarbeten upptagna lånet.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.

§ 160.

Sedan drätselkammaren till stadsfullmäktige inkommit med framställning an-

gående framdragande av vatten- och avloppsledningar till tomterna n:ris 107 och 116 i kvarteret Liljan, hade beredningsutskottet uppå remiss från stadsfullmäktige att däröver avgiva yttrande; och beslöt utskottet att med förordande av framställningen hemställa,

att stadsfullmäktige ville för nedläggande av vatten- och avloppsledningar i Fryksdalsgatan till Aktiebolaget Smålägenheter i Karlstad nybyggnader å tomterna n:ris 107 och 116 i kvarteret Liljan anvisa ett belopp av 9,200 kronor;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall utgå av det för gatu- och ledningsarbeten upptagna lånet.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Hälsovårdsnämndens framsälloing angående gottgörelse till t. f. stadsläkaren för av honom utbetald ersättning till semestervikarie innevarande år.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 2 oktober 1918.

§ 116.

T. f. förste stadsläkaren Severin anmälde, att han under en månad åtnjutit honom tillkommande semester såsom förste stadsläkare, därvid enligt gällande instruktion andre stadsläkaren utan ersättning skolat uppehålla tjänsten, men då ej funnits någon andre stadsläkare, som kunnat därtill förordnas, hade särskild vikarie måst anskaffas, vilken fått uppbära de med förste stadsläkaretjänsten förenade löneförmånerna, samt anhöll, att han måtte beredas ersättning för den löneinkomst, varom han därigenom gått miste, eller en tolfedel av 4,365 kronor;

och beslöt hälsovårdsnämnden ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att fullmäktige måtte för ändamålet bevilja ett anslag av 363 kronor 75 öre.

Som ovan.

In fidem:

OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 21 oktober 1918.

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över hälsovårdsnämndens framställning om anslag till arvode åt vikarie under t. f. förste stadsläkarens semester; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte anvisa ett belopp av 363 kronor 75 öre till gottgörelse åt t. f. förste stadsläkaren för av denne utbetald ersättning till semestervikarie innevarande år;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.

§ 161.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över en av hälsovårdsnämnden hos fullmäktige gjord framställning om arvode åt vikarie under t. f. förste stadsläkarens semester, beslöt att, med instämmande i vad drätselkammaren anført i ärendet, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte anvisa ett belopp av 363 kronor 75 öre till gottgörelse åt t. f. förste stadsläkaren för av denne utbetald ersättning till semestervikarie innevarande år;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Livsmedelsnämndens framställning om ytterligare rörelsekapital

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Som bekant är för innevarande konsumtionsår bestämt att ransonering av potatis skall äga rum och har livsmedelsnämnderna fått sig ålagt att, var för sin

ort, lagra av denna vara i så stor utsträckning, att förråden räcka för alla dem som av en eller annan anledning icke kunna lagra sin potatis själva.

För vår stads vidkommande skulle årsbehovet av potatis vara i runt tal 3,150 ton räknat efter 175 kg. pr individ och år. Så stor kvantitet är det emellertid icke, vare sig möjligt, eller lämpligt, att lagra och det torde ej heller vara av behovet påkallat.

Vad som dock är oundgängligen nödvändigt är att nämnden beredes möjlighet att i redan anskaffade lagringslokaler lagra potatis för samhällsinnevånarnes behov under månaderna Dec.—Mars då längre transporter av denna vara i regel icke kan äga rum. För denna tidsperiod beräknar nämnden att det skulle behöva lagras omkring 1,260 ton. Kostnaden för inköp och transport av detta parti torde belöpa sig till minst 15 öre pr kg. eller 189,000 kronor.

Härtill kommer att nämndens varuomsättning i övrigt under innevarande år i det närmaste fördubblats, varför nu disponerade rörelsekapital (188,000 kronor) visat sig vara alldeles otillräckligt.

På grund härav har det vid flera tillfällen varit omöjligt att utan överskridande av detsamma, inköpa livsmedel i så stor omfattning som behovet påkallat varför nämnden härmed hemställer:

att stadsfullmäktige måtte ställa till dess förfogande ett ytterligare rörelsekapital å kronor 200,000: —.

Karlstad i oktober 1918.

Å Livsmedelsnämndens vägnar:

HUGO BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 21 oktober 1918.

§ 14.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över livsmedelsnämndens framställning om ett ytterligare rörelsekapital å 200,000 kronor; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett ytterligare rörelsekapital å 200,000 kronor;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom upplåning.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 162.

Med tillstyrkande av en av livsmedelsnämnden gjord, av drätselkammaren förordad framställning, däröver beredningsutskottet hade att avgiva utlåtande, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett ytterligare rörelsekapital å 200,000 kronor;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fiden:
ELIAS STENIUS.

**Kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitténs framställning i fråga om rätt för
kommittén att utbetala understöd i enlighet med bestämmelserna
i Kungl kungörelsen den 16 augusti 1918.**

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Genom en ny Kungl. kungörelse av den 16 augusti 1918, som kommitténs ordförande erhöll omkring den 15 oktober, har statens bidrag till understöd åt arbetslösa höjts med 50 % till högst

1: 50 kr. pr dag för man och hustru tillhopa;

1: — " " ensam person, som fyllt 18 år;

0: 60 " " " " " 15 men ej 18 år; samt

0: 30 " " varje inom eller utom äktenskapet fött barn.

Dessa understöd av statsmedel utgå hädanefter som hittills under förutsättning, att enahanda belopp tilldelas den arbetslöse av kommunens medel, och att utdelningen verkställs enligt de grunder, som innehållas i Kungl. kungörelsen av den 19 maj 1916.

För kommitténs tillämpning av den nya kungörelsen fordras alltså, att fullmäktige besluta bidraga med samma belopp som staten iklätt sig, eller med 50 % förhöjning av nu utgående belopp, och att kommittén bemyndigas att, i den mån den anser detta vara nödvändigt, utbetala dessa höjda understöd. Kommit-

tén anser dock — såvida inga oförutsedda förhållanden på arbetsmarknaden inträda — att de redan beviljade medlen skola räcka till årets slut, även om de högre understödsbeloppen komma att utbetalas.

Till förtydligande av sin framställning till stadsfullmäktige den 20 juni 1918 ber arbetslöshets- och hjälpkommittén få påpeka, att den däri blott åberopat Kungl. kungörelsen av den 19 maj 1916, men ej kungörelsen av den 7 december 1917. Kommittén har dock i överensstämmelse med fullmäktiges beslut den 17 januari 1918 vid understödets utdelning tillämpat även den senare kungörelsen och anhåller om fullmäktiges godkännande härav.

På grund av det anförda får alltså arbetslöshets- och hjälpkommittén hemställa:

att stadsfullmäktige måtte besluta att arbetslöshets- och hjälpkommittén finge av de redan beviljade medlen utbetala — i den mån detta vore nödvändigt — det högre understöd till de arbetslösa, varom Kungl. kungörelsen av den 16 augusti 1918 talar;

samt att fullmäktige måtte godkänna kommitténs förfarande att hava utbetalt understöd jämlikt Kungl. kungörelsen den 7 december 1917, fastän den ej åberopats i framställningen av den 20 juni 1918.

Karlstad den 28 oktober 1918.

För Kommunala Arbetslöshets- och hjälpkommittén:

AXEL SVANBOM,
ordförande.

DAVID KARLSTRÖM,
kassaförvaltare.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 163.

Sedan kommunala arbetslöshets- och hjälpkommittén till stadsfullmäktige inkommit med framställning i fråga om rätt för kommittén att utbetala understöd i enlighet med bestämmelserna i Kungl. kungörelsen den 16 augusti 1918, hade beredningsutskottet uppå remiss från stadsfullmäktige att däröver avgiva yttrande; och beslöt utskottet, att med förordande av den gjorda framställningen föreslå,

att stadsfullmäktige måtte besluta att arbetslöshets- och hjälpkommittén finge av de redan beviljade medlen utbetala — i den mån detta vore nödvändigt — det högre understöd till de arbetslösa, varom Kungl. kungörelsen av den 16 augusti 1918 talar;

samt att fullmäktige måtte godkänna kommitténs förfarande att

hava utbetalt understöd jämlikt Kungl. kungörelsen den 7 december 1917, fastän den ej åberopets i framställningen av den 20 juni 1918.
Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Brandstyrelsens framställning angående tilläggsanslag för år 1918.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Brandstyrelsen får härmed överlämna bifogad av brandchefen upprättad «tablå över de medel, som erfordras utöver de som i 1918 års stat blivit brandväsendet beviljade» jämte protokollsutdrag visande styrelsens beslut att hos stadsfullmäktige begära ett tilläggsanslag för innevarande år.

Vid överlämnande av detta ärende vill brandstyrelsen framhålla följande:

Såsom i protokoll säges, har statbristen för år 1918 uppkommit huvudsakligen genom det fördyrade underhållet av brandkårens hästar. Då emellertid den ersättning, som åtgår för av brandkårens personal och hästar utfört körarbete i 1918 års stat beräknas utgå efter allenast 10 kronor per dag, under det att stadskassan för likartat arbete får betala icke mindre än 22 kronor per dag till enskilda personer, synes det styrelsen, att denna merutgift för hästarnes underhåll väl uppväges av den besparing, som uppkommer för stadskassan, därigenom att brandkårens hästar finnas att tillgå för ifrågavarande arbetets utförande.

Karlstad den 11 oktober 1918.

EMIL ANKERS.

Per Ågren.

Utdrag av protokoll fört vid brandstyrelsens sammanträde den 10 oktober 1918.

---

§ 57.

Brandchefen meddelade, att av stadsfullmäktige för innevarande år beviljat anslag icke täckte de utgifter, som måste beräknas för årets sista kvartal, vadan en brist av kronor 7,155:98 uppkomme. Då emellertid å några poster i staten

uppkomme ett överskott och då brandväsendet under året haft en del i staten ej beräknade inkomster, vilka tillsammans med nämnda överskott utgjorde kronor 3,294:58 kunde ifrågavarande brist beräknas till kronor 3,861:40.

Det skulle antecknas, att, såsom av en av brandchefen upprättad *atablå över de medel, som erfordras utöver de i 1918 års stat anvisade* (Bil. § 57) framgår, berörda statbrist huvudsakligen uppstått på grund av det genom prisstegring å furage fördyrade underhållet av brandkårens hästar, vilket underhåll med icke mindre än 6,400 kronor överskredet det i 1918 års stat beräknade.

Efter granskning av denna tablå beslöt styrelsen att hos stadsfullmäktige begära ett tilläggsanslag för år 1918 av *kronor 3,861:40*.

Denna § justerades genast.

In fidem;
PER ÅGREN.

Rätt utdraget betygar:

PER ÅGREN,
brandchef.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 oktober 1918.*

§ 6.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över brandstyrelsens framställning om tilläggsanslag för innevarande år; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja brandstyrelsen ett tilläggsanslag för år 1918 av 3,861 kronor 40 öre,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Bil. § 57.

Tablå utvisande de medel, som erfordras

Litt.	T i t e l	Anslag enl. stat	Anslag extra	Summa	Utbetal- ningar till d. 1/10 1918
403 a	Löner	24,192 50		24 192 50	16,840 44
b	Semesterarvode	672 —		672 —	103 —
d	Pensioner	2,000 —	387 50	2,387 50	1,500 —
h	Beklädnad	1,800 —		1,800 —	1,697 42
i	Läkarevård och medicin	100 —		100 —	100 95
j	Sjuk- och olycksfallsförsäkringspremier	193 50		193 50	—
l	Värme och ljus (kokgas)	1,500 —		1,500 —	1,665 87
404	Underhåll av brandstationsbyggnaderna	1,500 —		1,500 —	690 33
	kasern och stallinventarier	750 —		750 —	486 25
	brandredskap	2,000 —		2,000 —	521 37
571	Brandtelegraf och allarmledningar	400 —		400 —	173 90
406	Hästar	9,200 —		9,200 —	12,011 29
407 b	Brandförsäkringspremier	66 60		66 60	114 20
d	Hyror	10,200 —		10,200 —	10 200 —
f	Uppvärmning och material härför	7,000 —		7,000 —	5,856 50
g	Lyshållning och material härför	800 —		800 —	654 36
h	Renhållning m. m.	200 —		200 —	132 50
j	Kontorsutensilier, räkenskapsböcker m. m.	150 —		150 —	149 10
k	Annonser och tryck	100 —		100 —	59 45
ö 1	Abonnement å rikstelefon, telefon, telegram och postavgifter	400 —		400 —	355 43
2	Tidningar och tidskrifter	25 —		25 —	13 50
3	Vattenavgifter	185 —		185 —	181 50
572	Brandsyner	800 —		800 —	469 41
573	Ersättning för arbete vid eldsvåda	100 —		100 —	195 —
	» till vattenverket				
	a) amortering av vattenledningar	8,970 —		8,970 —	7,477 50
	b) för skötsel av brandposter	1,000 —		1,000 —	
420	Oförutsedda utgifter	495 40		495 40	154 62
Summa kronor		74,800 —	387 50	75,187 50	61,803 89

Karlstad den 1 oktober 1918.

PER ÅGREN,
brandchef.

utöver de i 1918 års stat anvisade.

Utbetalningar beräknade t. o. m. ¹ / ₂	Summa	Utbetalningar		A n m ä r k n i n g a r	
		över	under		
		beräknade			
6,600	23,440 44			1752 06	1 Överskottet har uppkommit genom vakanser, som inträffat under året och som icke omedelbart kunnat fyllas.
—	103 —			569 —	
887 50	2,387 50				2 Vikarier under infallande semester hava anskaffats genom byggnadschefens försorg, vilka vikarier delvis utfört brandkårens åliggande körarbete för stadens räkning. I några dagar hava brandmän, som åtnjutit ordinarie fritid, tjänstgjort för andra och härför åtnjutit ersättning.
102 58	1,800 —				
25 —	125 95	25	95		3 Brandpremier för föregående år, som av misstag ej blivit utbetalade.
193 50	193 50				
234 13	1,900 —	400	—		4 Under året har braudväsendet haft följande i 1918 års stat ej beräknade inkomster: Ersättning för eldsläckning utom stadens område 205: 28 hyror för en ångspruta . . . . . 150: — inbetalda gasavgifter . . . . . 160: 74 försålda effekter . . . . . 292: 50 utfått försäkringsbelopp för en häst . . . . . 70: — försåld hästspilling . . . . . 125: — Kronor 1,003: 52
309 67	1,000 —			500 —	
263 75	750 —				5 Bristen blir alltså kr. 3 861: 40.
1,478 63	2,000 —				
126 10	300 —			100 —	
3,588 71	15,600 —	6,400	—		
—	114 20	47	60		
—	10,200 —				
943 50	6,800 —			200 —	
145 64	800 —				
67 50	200 —				
25 90	175 —	25	—		
40 55	100 —				
150 —	505 43	105	43		
11 50	25 —				
60 50	242 —	57	—		
160 59	630 —			170 —	
—	195 —	95	—		
2,492 50	9,970 —				
340 78	495 40				
18,248 53	80,052 42	7,155 98	2,291 06		

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 164.

Med tillstyrkande av en av brandstyrelsen gjord och av drätselkammaren förordad framställning angående tilläggsanslag för år 1918, beslöt utskottet hemställa:
att stadsfullmäktige måtte bevilja brandstyrelsen ett tilläggsanslag för år 1918 av 3,861 kronor 40 öre,
samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst ultiaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens framställning angående inköp av en adderingsmaskin för kronokassörskontoret.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Enligt bilagda framställning har kronokassören begärt en adderingsmaskin för kronokassörskontoret.

Vitsordande behovet får Magistraten hemställa om ett anslag för ändamålet av 1,725 kronor.

Karlstad rådhus den 24 september 1918.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

Härmed får jag vördsamt hemställa att Magistraten ville gå i författning om inköp av en räknemaskin (adderings-) till kronokassörskontoret.

Karlstad i kronokassörskontoret den 7 sept. 1918.

GUST. JOHANSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 oktober 1918.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över magistratens framställning om ett anslag av 1,725 kronor till inköp av en adderingsmaskin för kronokassörskontoret; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 1,725 kronor till inköp av en adderingsmaskin för kronokassörskontoret;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 165.

Såsom infortrat utlåtande över en av magistraten hos stadsfullmäktige gjord framställning angående inköp av en adderingsmaskin för kronouppbörds-kassörskontoret, över vilken framställning drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande, beslöt utskottet hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 1,725 kronor till inköp av en adderingsmaskin för kronouppbörds-kassörskontoret;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Hamnstyrelsens framställning angående fyllnadsanslag för utförande av vissa beslutade anläggningar och arbeten.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 12 oktober 1918.

§ 161.

Efter genomgåendet av för året upprättat statavräkningsförslag, beslöt styrelsen till stadsfullmäktige ingå med följande framställning om fyllnadsanslag.

Förutom räntor på fasta och tillfälliga lån upptogs i staten endast en mindre post på 1,500 kr. för ny tillfällig upplåning. Emellertid tillkommo efter statens uppgörande extraanslagen för kranbyggnaderna. Detta i förening med att räntan på ingående tillfälliga lånet utgått efter 7 i st. f. i staten beräknade 6 % har gjort att ränteanslaget beräknas bli överskridet med	12,160: 80
Förutom de i staten upptagna muddringsarbetena har styrelsen på grund av igenslamning nödgats företaga en muddring i älven ovan Sandgrund, vilket dragit en kostnad av	6,000: —
Ävenså har styrelsen måst anlägga en körväg till de nyuthyrda upplagsplatserna på Tyggården för en kostnad av	1,400: —
	Kronor 19,560: 80

I övrigt har hamningeniören i 3:ne skrivelser, som här bifogas, motiverat behovet av ytterligare anslag för följande ändamål.

Bil. A. Titanbrokranen	42,000: —	
Temperleykranen	19,000: —	
Bil. B. Kran- och hamnspår	10,500: —	
Elektriska ledningar	9,000: —	
Bil. C. Underhållsarbeten	17,350: —	
Anläggningar	7,500: —	105,350: —
		Kronor 124,910: 80
	Efter avdrag av Kr.	13,000: —

som utgöra den del av det för Temperleykranens fullbordande erforderliga fyllnadsanslaget, som beräknas komma till användning först under nästa år, skulle utöver för året anslagna belopp erfordras Kr. 111,910: 80.

Emellertid beräknas en del anslag icke komma till användning under året och därjämte beräknas att inkomsterna komma att bli något högre, än vad staten upptager, så att, enligt vad statavräkningsförslaget utvisar, för året skulle behövas kr. 93,375: 77, varav 64,417: 29 för ändamål, som stadsfullmäktige förut beslutat skola bestridas med lånemedel, och återstoden, kr. 28,928: 48, utgöra uttaxeringsmedel, vilka senare komma att som ingående brist i nästa års stat uppföras.

Hamnstyrelsen får alltså hemställa, att stadsfullmäktige ville för angivna ändamål för innevarande år anvisa kr. 93,375:77 samt för nästkommande år kr. 13,000 till Temperleykranens fullbordande, eller tillhopa kr. 106,375:77 varav kr. 77,447:29 av lånemedel till:

Temperleykranen	19,000: —
Titanbrokranen	42,000: —
Borttagande av en pinnmöknl	500: —
Hamn- och kranspår	15,706: 16
Fyren vid Röskär	241: 13
	Kr. 77,447: 29
samt att under nästa år uttaxera	28,928: 48
	Kronor 106,375: 77

In fidem:
IWAR OLSSON.

Bil. A.

Till Hamnstyrelsen, Karlstad.

Den 16 Aug. d. å. inlämnade jag till Hamnstyrelsen anmälan att de på gående kranbyggnadsarbetena vid yttre hamnen på grund av den ständigt fortskridande prisökningen icke kunde fullbordas för de av Stadsfullmäktige beviljade anslagen. Härmed får jag nu överlämna av arbetsledaren för kranbyggarna, ingenjör E. G. Edlund inlämnat utlåtande med närmare förklaring beträffande kostnadsökningarna samt beräkning av de blivande kostnaderna.

Av ingenjör Edlunds utlåtande framgår, att den huvudsakliga ökningen i kostnaderna beror på de stora ökningarna i avlöningar till arbetare, som ägt rum sedan kostnadsförslagen uppgjordes, samt för övrigt de svårigheter, som förefunnits beträffande alla beställningar hos verkstäder och hantverkare, i det att alla leveranser på grund av materialbrist och överhopning av arbete blivit fördröjda och fördyrat arbetena i sin helhet.

Beträffande anslaget för portalsvängkranen synes detta komma att räcka till, då det extra anslag till denna kran, som Stadsfullmäktige redan beviljat utöver ursprungliga anslaget, var tilltaget med stor marginal för prisökning, vilket därmed icke var fallet med anslaget för de båda övriga kranarna.

Med hänvisning till den reservation, som av ingenjör Edlund gjorts i hans beräkning på grund av oberäknliga av krisförhållandena beroende omständigheter, får jag alltså föreslå Hamnstyrelsen att hos Stadsfullmäktige begära erforderliga tilläggsanslag.

Karlstad den 2 oktober 1918.

ERIK BJÖRKMAN.

Byggnadschefen, Karlstad.

Anmodad inkomma med redogörelse för kostnaderna av de pågående kranbyggena samt beräkning av de ytterligare medel, som för deras färdigställande med anledning av de allt jämt fortskridande prisökningarna erfordras, får jag anföra följande:

1. *Titan-brokranen.*

Kostnadsberäkningen, som i dec. månad 1917 uppgjordes för denna kran ställde sig sålunda:

för hissmaskineriet.....	51,500: —	
• kranstommen med tillhörande utliggarearm, transmissioner, elektr. ledningar och montagearbeten....	<u>68,500: —</u>	120,000: —

Kostnaden för hissmaskineriet var baserat på ett då föreliggande anbud från A/S Titan i Köpenhamn å ett maskineri, som denna firma hade på lager. Någon fördyring av densamma utöver i kostnadsberäkningen uppgivna summa har därför icke uppkommit. Hitfraktning och maskineriets montering har emellertid högst väsentligt fördyrats på grund av ökade järnvägsfrakter och arbetareavlöningar.

Kostnadsberäkningen för kranstommen med tillbehör var baserat på de priser, som rådde i december månad 1917 samt under förutsättning att själva trästommen och smidet skulle utföras av arbetsfolk, engagerat av hamnstyrelsen till de timpriser, som voro överenskomna i det kollektivavtal mellan staden och dess arbetare vilket nämnda tid var uppgjort att gälla till 1 Juli 1919.

Som bekant har emellertid dessa priser med få undantag sedan dess varit i oavbruten successiv stegring. Det är att märka att vid tidpunkten för kostnadsberäkningens uppgörande ritningsarbetet till kranen givetvis endast var färdigt i sina huvuddrag och att inga materialbeställningar utöver det nämnda redan färdiga standardmaskineriet från A/S Titan kunde göras innan fullständiga detaljritningar å kranstommen hunnit bli färdiga. Detaljritningarna blevo färdiga successivt under loppet av febr.—april månader 1918 och då hade redan priserna å trävirket samt särskilt å allt i kranen ingående smide, gjutjärns- och stålgjutgoods redan stigit högst avsevärt, varjämte avlöningarna till stadens egna arbetare avsevärt höjdes genom det beslut om ökat dyrtidstillägg, som av Stadsfullmäktige fattades i april 1918, att verka retroaktivt från 1 jan. 1918 med bestämmelser om automatisk ökning i samma mån som levnadskostnadernas ökning, så att samsamlagda timlönen för stadens grovarbetare under den tid då arbetena i huvudsak bedrivits nämligen 1 april—1 okt. var c:a 40 % högre än dec. månad 1917. Det är emellertid att märka att trots denna timpenningens förhöjning har icke kompetenta snickare och smeder i tillräckligt antal

kunnat fås till de för stadens arbetare gällande å-priser; avsevärt högre timpriser betalades nämligen i den privata och industriella byggnadsverksamheten och efterfrågan å arbetskraft till speciellt Skoghallsarbetena var stor. Det blev därför nödvändigt att uppdraga större delen av arbetena med kranstommen på ackord till byggmästare och smidesfirma i staden som i sin tjänst hade kompetent folk till å-priser som med 80 å 90 % överstego de som skulle ernåtts om stadens kollektivavtal kunnat läggas till grund för arbetet. En annan omständighet som bör nämnas har varit att alla leveranser av till kranstommen hörande smide och speciellt gjut- och stålgods på grund av material och arbetssvårigheter vid verkstäderna blivit avsevärt försenade, vilket i sin tur framskjutit kranarbetet i sin helhet, varigenom ytterligare prisökning ägt rum då arbetareavlönningarna för monteringen å kranen successivt stegrats.

Efter att sålunda hava påvisat de naturliga orsakerna till ökningen av kostnaderna för kranen får jag meddela följande beräkning av kostnaderna sådana de nu ställa sig:

Till dato har utbetalts:

för hissmaskineriet	47,300: —	
för kranstommen	97,700: —	145,000: —

Följande likvider och arbeten återstå nu:

Slutlikvid för hissmaskineriet	5,000: —	
Elektr. ledningar för c:a	4,000: —	
Restlikvider å ackordsarbeten för trästommen	5,300: —	
Restlikvid för ackordsarbeten med transmissioner	1,300: —	
Diverse småarbeten och injusteringar	900: —	
Provkörningskostnaden	500: —	17,000: —

I runt tal skulle alltså Titan-brokranens totala kostnad bli Kr. 162,000: —.

2. *Temperleykranens ombyggnad.*

Den i dec. 1917 uppgjorda kostnadsberäkningen för Temperleykranens ombyggnad ställde sig sålunda:

Ny fackverkskonstruktion för kranens förlängning	25,250: —	
Omändringsarbeten å kranstativet	1,750: —	
Transmissioner för kranens körning utefter kajen	5,320: —	
Ny hiss- och bärlinor	1,000: —	
Div. montagearbeten	6,680: —	40,000: —

Enligt planen var det meningen att denna kranombyggnad skulle hava utförts under tiden jan.—juni d. å. Förutsättningen härför var emellertid att den nya hos Götaverken i Göteborg enligt kontrakt av 1 mars 1917 inköpta portalsvängkran bleve

levererad på bestämd tidpunkt till 1 april 1918, så att densamma kunde användas för lossningsarbete under våren 1918 medan Temperleykranen beräknades vara ur drift för sin ombyggnad. Fram på nyåret 1918 visade det sig emellertid att Götaverken på grund av force majeure, beroende på dels eldsvåda och strejker vid verkstaden och dels bristande leveranser från de bruk, som skulle tillverka materiel för plåtportalerna, icke kunde fullgöra sin leverans av portalsvängkranen på bestämd tid. Det blev därför nödvändigt att tillsvidare uppskjuta ombyggnaden av Temperleykranen för att hamnen icke skulle vara utan lossningsapparater för massgods vid yttre hamnen under seglationen. Så snart som detaljritningarna till Temperleykranens ombyggnad successivt jan.—febr. d. å. voro färdiga beställdes emellertid material för ombyggnaden samt de nya fackverksdelarna. Arbetet med det gamla kranstativets ombyggnad påbörjades men måste avbrytas, då det icke kunde fullbordas då kranen måste hållas i drift för lossningsarbete. Götaverkens portalsvängkran har nu icke blivit färdig-levererad förr än i slutet av augusti. På grund av den försening, som härav uppkommit med montagearbetet och den ökning av arbetslönerna och de stegrade svårigheterna härför, som under tiden förekommit och som närmare berörts i det föregående redogörelse om Titanbrokranen, beräknas därför även Temperleykranens ombyggnad bliva väsentligt fördyrad.

Till dato har för kranens ombyggnad utbetalats Kr. 41,800:—. Härutöver beräknas nu bliva erforderligt:

Resterande arbete med gallerverksbalkar och nya kranbenet	6,500:—	
Elektr. ledningar	1,100:—	
Resterande likvider och arbete för transmissionerna	4,600:—	
Dito för kranlinorna	900:—	13,100:—

Härtill kommer kostnader för den extra ändring av förutvarande portalerna, som Hamnstyrelsen å sammanträde ²/₇ beslutat utföra för att bereda bättre utrymme för godsets lossning och lastning å de båda främre järnvägsspåren. Denna ändring är beräknad kosta Kr. 4,000:—.

Sammanlagda kostnaden för Temperleykranens ombyggnad skulle alltså beräknas bliva Kronor 58,900:— eller i runt tal Kr. 59,000:—.

Med hänvisning till de arbetssvårigheter och ständiga prisökningar, som förefunnits under året och som synes tendera att ännu fortskrida måste jag beträffande de ovan beräknade kostnaderna givetvis reservera mig för möjligheter till ytterligare ökning, som kan bliva en följd av oförutsedda och till force majeure hänförbara omständigheter.

Karlstad den 1 Oktober 1918.

ERIK G. EDLUND.

Bil. B.

Till Hamnstyrelsen, Karlstad.

Då anslag till för de nya kranarna å yttre hamnen erforderlig utvidgning av kranspåret, å vilket kranarna skola köras utefter hamnplanet, icke är beviljat, får jag föreslå Hamnstyrelsen ingå till Stadsfullmäktige med anhållan därom.

Det är en tredje skensträng närmast de fasta upplagsplatserna, som erfordras å en sträcka av 270 m. Kostnaderna härför belöper sig till Kronor 10,500: —.

I samband härmed får jag anmäla att det visat sig nödvändigt ändra den utefter kajen i yttre hamnen gående elektriska kraftledningen för kranarna genom att dels utvidga samma, dels flytta gamla kabeln från sin förutvarande plats invid kajkanten till nytt läge innaaför de båda yttersta järnvägsspåren samt anordna nya tilliednings- och kontaktanordningar för kranarnas tillkopplingskablar, fullt skyddade för väta och åvärkan genom hamntrafiken. Anledningen härtill är dels förutvarande (år 1906 utlagda) kabelns otillräcklighet för den ökade belastningen, dels de ständiga driftavbrott med åtföljande dyra reparationer, som varje år och särskilt i år uppkommit på grund av de gamla kontaktanordningarnes placering i jorden vid kajkanten, där de varit utsatta för väta och störning genom trafiken. Det har av Elektricitetsverket icke ansatts rådligt att köra de nya kranarne med deras relativt stora kraftförbrukning med användning av de gamla kontakt-boxarne. Arbetet med denna ändring pågår genom Elektricitetsverkets försorg. Kostnaden för densamma har icke kunnat på förhand exakt beräknas då de ändringar i kabeln, som samtidigt med flyttningen erfordras, icke kunna bestämmas förrän i samband med kabelns upptagtagning. Approximativt beräknas ändringsarbetet till Kronor 3,000: — och utvigningsarbetet till Kronor 6,000: —.

Jag tillåter mig föreslå att Hamnstyrelsen hos Stadsfullmäktige begär anslag till ovan berörda arbeten med sammanlagt Kronor 19,500: —.

Karlstad den 2 oktober 1918.

ERIK BJÖRKMAN.

Till Hamnstyrelsen, Karlstad.

Med hänvisning till de muntliga meddelanden jag vid Hamnstyrelsens sammanträde 16 aug. d. å. lämnade att kostnaderna för alla hamnens arbeten, i vilka till huvudsaklig del ingått avlöningar till arbetare och åkare samt alla reparationsarbeten, som erfordrat verkstadsarbete, komme att för året högst väsentligt fördyras, får jag härmed avgiva närmare redogörelse och specifikation beträffande respektive anslags överskridande.

Som bekant har på grund av den ständigt stegrade dyrtiden avlöningarna till stadens arbetare under året måst höjas till i medeltal c:a 40 % högre belopp än som vid statens uppgörande kunde förutses. Ännu större procentuell ökning har skett i kostnaderna för körning och verkstadsarbete samt för anskaffning av grus för vilka poster fördyringen går upp i 80 à 90 %.

En del arbeten hava med anledning härav antingen uppskjutits eller endast i begränsad omfattning utförts, men i stället har tillkommit en del ej förutsedda reparations- och underhållsarbeten. Alla de underhållsarbeten, som speciellt å yttre hamnplanet erfordrats för att ordna de upplagsplatser, spår, vägar o. d. samt muddringar, hava icke kunnat skjutas upp och kommer därför att högst väsentligt fördyras, såsom närmare framgår av nedanstående tablå:

<i>Underhållsarbeten:</i>	I staten beräk- nat.	Nu beräknad »verklig» kostnad.
Reparationer och underhåll av kranar. Här har tillkommit, utöver vad i staten förutsågs, att 15-tonskranen å yttre hamnen måst förses med nytt maskineri för svängningen då det under året visade sig synnerligen besvärligt att eljest använda kranen	1,000: —	3,200: —
Reparationer av mudderverket och elevatorn	6,000: —	8,100: —
Underhåll av gator och körvägar	3,800: —	7,000: —
Underhåll och reparationer av elektr. ledningar; här har tillkommit avsevärda, oförutsedda reparationer å kraftkablarna å yttre hamnen, som bleve en följd av de nya kranbyggena. På grund av de rådande höga priserna å elektr. materiel hava dessa reparationer blivit mycket dyrbara	200: —	3,000: —
Muddring i inre hamnen	5,000: —	9,500: —
Slussportars underhåll	300: —	950: —
Träkajens »	1,500: —	2,000: —
Upplagsplatser »	3,000: —	4,000: —
Pålarmars »	6,600: —	7,000: —
	27,400: —	44,750: —
<i>Anläggningar och utvidgningar:</i>		
Borttagande av »pinnmoknöl» i yttre hamnen	2,000: —	2,500: —
Utvidgning av spår- och rälsanläggningarna å yttre hamnen (grus och räls)	15,000: —	22,000: —
	17,000: —	24,500: —

Jag tillåter mig alltså föreslå att Hamnstyrelsen ingår till Stadsfullmäktige med

äskande av extra anslag för ovannämnda arbeten med Kronor 17,350: — till underhållsarbetena, samt Kronor 7,500: — för anläggningar och utvidgningar.

Karlstad den 1 Oktober 1918.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 oktober 1918.*

§ 11.

I till stadsfullmäktige ingiven framställning hade hamnstyrelsen anmält behov av fyllnadsanslag för följande ändamål, nämligen:

räntor utöver förut beräknade.....	12,160: 80
muddringsarbeten	6,000: —
körväg till Tyggården....	1,400: —
Titanbrokranen	42,000: —
Temperleykranen	19,000: —
kran- och hamnspår.....	10,500: —
elektriska ledningar	9,000. —
underhållsarbeten	17,350: —
anläggningar	7,500: —

S:a Kr. 124,910: 80

Av den sålunda uppgivna slutsumman krävdes emellertid på anförda skäl endast ett belopp av 106,375 kronor 77 öre, varav för nästkommande år för Temperleykranens fullbordande 13,000 kronor och för innevarande år 93,375 kronor 77 öre till fördelning på sätt styrelsen i sin framställning närmare angivit.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att i ärendet avgiva yttrande, beslöt hemställa:

att stadsfullmäktige måtte för uppgivna ändamål anvisa för innevarande år 93,375 kronor 77 öre och för nästkommande år 13,000 kronor eller tillhopa 106,375 kronor 77 öre, samt

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att av berörda belopp 77,447 kronor 29 öre skall anskaffas genom upplåning och återstående 28,928 kronor 48 öre, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 166.

I en till stadsfullmäktige ingiven framställning hade hamnstyrelsen anhållit att stadsfullmäktige måtte, för utförande av vissa beslutade anläggningar och arbeten, bevilja ett tilläggsanslag på sammanlagt 106,375 kronor 77 öre i enlighet med en av styrelsen däröver uppgjord tablå.

Häröver hade drätselkammaren avgivit infortrat utlåtande; och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för slutförande av de i hamnstyrelsens framställning angivna anläggningar och arbeten anvisa för innevarande år 93,375 kronor 77 öre och för nästkommande år 13,000 kronor eller tillhoppa 106,375 kronor 77 öre,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att av berörda belopp 77,447 kronor 29 öre skall anskaffas genom upplåning och återstående 28,928 kronor 48 öre, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

A. Anderssons m. fl i stadens tjänst anställda förmäns av Herr Håkansson som motion upptagna framställning angående ökning av dem tillerkänt dyrtidstillägg ävensom vissa andra stadens befattningshavares framställningar i enahanda syfte.

Till Hrr stadsfullmäktige i Karlstad.

Vi undertecknade i stadens tjänst anställda förmän få härmed vördamt hemställa att vårt i år tillerkända dyrtidstillägg måtte utgå efter samma beräkningsgrunder som tillämpas för stadens poliskår.

Karlstad den 1 augusti 1918.

Ad. Andersson.
Övermontör.

A. V. Lindh.
Gasmästare.

C. W. Norberg.
Stadsförman.

Gust. Andersson.
Stadsarbetsförman.

E. Svanström.
Hamnförman.

A. W. Gustafsson.
t. f. Rörnätsförman

Upptages som min motion,

J. A. HÅKANSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 14 oktober 1918.*

§ 21.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av övermontören Ad. Andersson m. fl. befattningshavare i förmansställning gjord, av herr J. A. Håkansson som motion upptagen frams ällning att i fråga om kristidstillägg bliva jämnställda med stadens poliskår.

Från maskinisterna vid stadens vattenverk hade till drätselkammaren inkommit en så lydande framställning:

«Till Drätselkammaren, Karlstad.

Undertecknade maskinister vid Karlstads vattenverk anhålla härmed vördsamt om ökat kris- och dyrtidstillägg.

Som motiv härför får vi anföra:

Den rådande dyrtiden och penningvärdets fall, som gör det omöjligt att utan stora uppoffringar, existera å nuvarande löner. Vår tjänst i samhället är lika nödvändig och förenad med lika stort ansvar och plikttröhet som poliskårens, vilket särskildt framhållits vid dess senaste löneroglering.

Vi äro jämnställda med kommunalarbetarne i fråga om kris- och dyrtidstillägg, men vi äro i saknad av övriga förmåner som tillerkänts denna kår, till vars fackförbund vi ej höra.

På grund av ovan anförda skäl få vi härmed vördsamt anhålla om: Att räknat från 1:ste jan. 1918 åtnjuta samma löne- och kristidstillägg som stadens poliskår.

Att, då levnadskostnaderna äro stadda i ständigt stigande, samt med vetskap om den långa tid en löneroglering fordrar, från 1919 års början påräkna 25 proc. av 1918 års lön.

I hopp om att vår anhållan upptages till välvillig behandling tecknar

Vördsamt:

Vilh. Pettersson.

A. Norberg.

Birger Larsson.

Karlstad den 24 sept. 1918.

Sedan kammaren funnit sig böra hänskjuta båda dessa ärenden till den av drätselkammaren, hamnstyrelsen och belysningsstyrelsen tillsatta särskilda kommitté för behandling av frågor rörande arbet-avtal och dyrtidstillägg m. m. för stadens arbetare. tjänstemän och betjante, hade nu från denna kommitté inkommit så lydande utlåtanden:

»Protokoll, hållet vid sammanträde med den av drätselkammaren, hamnstyrelsen samt belysningsstyrelsen tillsatta särskilda kommittén för behandling av frågorna rörande arbetsavtal och dyrtidstillägg m. m. för stadens arbetare, tjänstemän och betjänte den 7 oktober 1918.

§ 3.

Uppå remiss från drätselkammaren hade kommittéerade att avgiva yttrande över en av förmännen Ad. Andersson, Gust. Andersson, A. W. Gustafsson, A. W. Lindh, C. W. Norberg och E. Svanström gjord, av herr J. A. Håkansson som motion upptagen framställning att i fråga om kristidstillägg bliva jämnställda med stadens poliskår.

Förslaget till det lönetillägg, som nu i första hand ifrågakommer, tillkom på basis av den löneroglering som poliskåren erhöll i september månad 1917. (Se kommitterades utlåtande i protokoll av den 27 september 1917. Stadsfullmäktiges tryck ser. A n:o 12 sidan 163.)

Då kommitterade sedermera, i maj 1918, avlämnade sitt förslag till bestämmelser rörande kristidstillägg och kristidshjälp för stadens befattningshavare gjordes avdrag med en summa motsvarande omskrivna lönetillägg, och skulle ej heller kristidstillägg få räknas på meromnämnda lönetillägg.

Vid avlämnandet av detta förslag uttalades också önskvärdheten av att kristidstilläggen måtte anses som en ersättning för penningvärdets fall och följaktligen utgå efter lika principer för alla befattningshavare. Stadsfullmäktige gjorde emellertid den ändringen i kommitterades förslag att poliskåren tillerkändes fullt kristidstillägg utan förenämnda avdrag.

1 Kommitterade som fortfarande vidhålla sin åsikt om ifrågavarande lönetilläggens lika karaktär, beslöto med anledning av Stadsfullmäktiges förenämnda beslut tillstyrka att samtliga befattningshavare, som beröras av stadsfullmäktiges beslut av den 20 juni innevarande år, och från vilkas kristidstillägg avdrag gjorts på grund av tidigare beviljat lönetillägg, måtte från och med innevarande års ingång erhålla kristidstillägg och kristidshjälp efter samma grunder som f. n. tillämpas vis à vis stadens poliskår.

En av undertecknad Westlin uppgjord kostnadsberäkning (Bil. B), slutande å kr. 24,839: — per år, skulle biläggas detta protokoll.

Som ovan.

In fidem:
H. WESTLIN.

Rätt utdraget betygar:
H. WESTLIN.

• Kostnadsberäkning.

För att samtliga befattningshavare skola kunna erhålla kristidstillägg efter samma grunder som nu tillämpas vis à vis stadens poliskår erfordras ytterligare.

Drätselkammaren, Magistraten m. fl.	Kr.	9,600: --
Hamnstyrelsen	»	1,066: —
Belysningsstyrelsen	»	2,800: —
Fattigvårdsstyrelsen	»	800: —
Hälsovårdsnämuden	»	2,000: --
Brandstyrelsen	»	6,000: —
Badhusstyrelsen	»	2,173: —
Saluhallsstyrelsen	»	400: —
		Kronor 24,839: —

allt per år räknat.

Karlstad i stadskamrerarekontoret den 5 oktober 1918.

H. WESTLIN.»

»Protokoll, hållet vid sammanträde med den av Drätselkammaren, Hamnstyrelsen samt Belysningsstyrelsen tillsatta särskilda kommittén för behandling av frågorna rörande arbetsavtal och dyrtidstillägg m. m. för stadens arbetare, tjänstemän och betjänte den 7 oktober 1918.

§ 4.

Uppå remiss från drätselkammaren hade kommitterade att avgiva yttrande över en av vattenverkets maskinister gjord framställning om att dels från 1:ste jan. innevarande år erhålla samma löne- och kristidstillägg, som för närvarande utgår till stadens poliskår och dels att från ingången av år 1919 kristidstillägget måtte ökas att utgå med 25 proc. å 1918 års totala löneinkomster.

Efter föredragning härav beslöto kommitterade tillstyrka den gjorda framställningen ivad densamma avsåg kristidstillägg för innevarande år.

Beträffande kristidstillägg för år 1919 ansågo kommitterade att den frågan borde lösas för stadens samtliga befattningshavare i ett sammanhang.

Som ovan.

In fidem:

H. WESTLIN.α

Rätt utdraget betygar:

H. WESTLIN.α

Till förklaring varför kommitterade i sitt härovan först intagna yttrande gått utöver sitt uppdrag, i det att jämväl andra befattningsgrupper än de sökande medtagits, anmälde byggnadschefen, att kommitterade ansett sig hava anledning antaga att framställningar i enahanda syfte skulle framkomma från ett flertal befattningsgrupper, och att kommitterade redan fått mottaga en dylik framställning så lydande:

«Till Stadsfullmäktiges avtalskommitté.

Under sistlidna juni månad ingavs till stadsfullmäktige av representanter för olika, i stadens tjänst anställda tjänstemannagrupper framställning om ett kristidstillägg av 50 procent, vilken framställning av överläkaren doktor P. Clarholm den 20 samma juni i stadsfullmäktige frambars som egen motion, men ansåg han sig dock därvid endast kunna förorda att kristidstillägget, i likhet med statstjänarnas, sattes till $33\frac{1}{3}$ procent. Det sistnämnda beloppet blev även av Herrar stadsfullmäktige beviljat. Det visade sig dock omedelbart, att det beviljade tillägget var alldeles otillräckligt för att hålla nöden från våra dörfar. Sedan dess har levnadsomkostnaderna än ytterligare i avsevärd grad stegrats, och har i anledning härav framställningar gjorts från alla tjänstemannagrupper, såväl statens som kommunernas, om kristidstilläggens höjande vilka framställningar på en del platser redan bifällits. Bland andra har nu senast Stockholms stad beviljat åt sina befattningshavare ett ytterligare kristidstillägg, utöver det åt dem tidigare beviljade, av 40 procent.

Vid innevarande dag här i staden hållet möte med samma tjänstemannagrupper, som ingåvo förut omnämnda begäran om kristidstillägg, beslöt mötet att hos stadsfullmäktiges avtalskommitté vördsamt hemställa att avtalskommittén ville föreslå stadsfullmäktige att för tredje och fjärde kvartalet innevarande år åt oss bevilja en ökning av det oss tidigare beviljade dyrtidstillägget med ytterligare 40 procent å av oss uppburna löneförmåner, att detta tillägg, för att hjälpen må bliva i högsta möjliga grad effektiv, må utbetalas snarast möjligt i en summa; och uppdrogs åt undertecknade att för vid mötet representerade tjänstemannagrupper underteckna och till vederbörande ingiva ovanstående begäran.

Karlstad den 4 oktober 1918.

Olle Sandberg.
1:ste Tillsyningsman.

D. Pettersson.
Badmästare.

Per Zandén.
Poliskommissarie.

Anders Lindh.
Tillsyningsman.

J. M. Lidén.
Förrådsförvaltare.

K. J. Bergh.
Exekutionsvarmtm.

Då förevarande framställningar inkommit först under årets senare hälft och löneförhållandena för året reglerats så sent som den 20 sistlidne juni, fann kam-

maren det visserligen oegentligt, att de av kommitterade föreslagna kristidsförmånerna skulle beräknas från årets början, men ville kammaren emellertid med hänsyn till de ständigt fortgående stegringarne av levnadskostnaderna icke motsätta sig kommitterades förslag, utan beslöt efter omröstning, varuti herr Ankers ej deltog, med tre röster mot två, att hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med avslag i övrigt å de gjorda framställningarna, berättiga samtliga de stadens befattningshavare, som beröras av stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1918 angående beviljande av kristidsförmåner och från vilkas kristidstillägg avdrag gjorts på grund av tidigare beviljat lönetillägg, att från och med innevarande års ingång erhålla kristidstillägg och kristidshjälp efter samma grunder, som för närvarande tillämpas i avseende å stadens poliskår;

samt att stadsfullmäktige för bestridande av merkostnaden för den föreslagna ökningen av kristidstillägg och kristidshjälp måtte för innevarande år bevilja ett förslagsanslag av 24,839 kronor, att i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 167.

Sedan Ad. Andersson m. fl. i stadens tjänst anställda förmän till stadsfullmäktige inkommit med en av Herr Håkansson som motion upptagen framställning angående ökning av dem tillerkänt dyrtidstillägg, hade drätselkammaren, dit ärendet remitterats, efter hörande av avtalskommittén, till behandling upptagit jämväl från andra stadens befattningshavare inkomna framställningar i enahanda syfte.

Efter tagen del av handlingarna, beslöt utskottet, som instämde i vad drätselkammaren i ärendet anförde, att såsom infortrat utlåtande hemställa:

att stadsfullmäktige måtte, med avslag i övrigt å de gjorda framställningarna, berättiga samtliga de stadens befattningshavare, som beröras av stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1918 angående beviljande av kristidsförmåner och från vilkas kristidstillägg avdrag gjorts på grund av tidigare beviljat lönetillägg, att från och med innevarande års ingång erhålla kristidstillägg och kristidshjälp efter samma grunder, som för närvarande tillämpas i avseende å stadens poliskår;

samt att stadsfullmäktige för bestridande av merkostnaden för den föreslagna ökningen av kristidstillägg och kristidshjälp måtte för innevarande år bevilja ett förslagsanslag av 24,839 kronor, att i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst utaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Föreståndarinnans för frälsningsarméns slumverksamhet inom staden framställning om anslag till slummens barnkoloni för år 1919.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med åberopande av ovanstående redogörelse anhålles vördsamt om förnyat understöd till slummens barnkoloni, vilket för innevarande år utgick med 500 kronor.

Karlstad den 29 september 1918.

LOTTEN SEGER,
föreståndarinna.

Slummens barnkoloni, som även år 1918, 4 juni—28 augusti varit stationerad vid Lindås i Östra Fågelvik, räknade bland 40 barn nära hälften från familjer inskrivna vid Karlstads Upplysnings- och understödsbyrå för arbetslösa. Varje barn undersöktes en eller flera gånger före avresan samt vägdes då och efter hemkomsten. Viktökningen befanns i medeltal utgöra 1,38 kg. och den högsta var 4,7 kg. Blott ett barn hade minskats ett hg. i vilket sannolikt på grund av en halsåkomma. Sjukdomsfallen inskränkte sig för övrigt till några yttre sår av lindrig art.

Vid mitt besök på kolonien den 28 augusti kunde jag med tillfredsställelse iakttaga de goda resultat, som vunnits genom den goda omvårdnaden, riklig näring, (55—60 liter mjölk konsumerades dagligen) bad och friluftsliv. Alla barnen voro brunstekta av solen, sågo friska ut och lade under muntra lekar sin levnadslust i dagen.

Medelkostnaden per dag och barn utgjorde 1,20 kronor.

Karlstad den 29 september 1918.

A. HÖGSTRÖM.

Redovisning för slummens barnkoloni 1918.

Inkomster:

Anslag från Karlstads Sparbank	1,000: —
» » Staden	500: —
» » Wermlands Enskilda Bank	500: —
» » 1:sta Majblomman	500: —
Werml.-Tidn. insaml. till »Vårt barn»	1,910: —
Konsert å läroverket	423: 24
Kollekt å Frälsningsarméns kår	31: 53
Genom Silkestads syförening	167: —
» Fru Odén Stadshotellet	615: 50
» Fästföreställning å Cirkus	150: —
	Kronor 5,797: 27

Utgifter:

Hushållet	3,003: 24
Lön till systrarna	426: —
Hyra och ved	246: 50
Post, frakt och resor	147: 13
Inventarier: Husgeråd	275: 46
Kläder och skor till barnen ..	245: 36
Såpa, tvål m. m.	194: 73
Fotografering	10: —
För utackorderade barn i privata familjer	1,248: 85
	Kronor 5,797: 27

Ett varmt och innerligt tack uttalas härmed till alla dem, som välvilligt bidragit till dessa småttingars landtvistelse denna sommar.

LOTTEN SEGER,
föreståndarinna.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 21 oktober 1918.

§ 13.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av föreståndarinnan för frälsningsarméns slumverksamhet inom staden gjord framställning om anslag till slummens barnkoloni för år 1919; och beslöt kammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja stadens slumsystrar för deras sommarkoloni ett anslag för år 1919 av 500 kronor att uppföras å dispensärstyrelsens stat med rätt för denna styrelse att före maj månads utgång utse högst tio barn till sommarkolonien samt med föreskrift tillika, att därest anslag för samma ändamål skulle jämväl för år 1920 ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redovisning för det nu beviljade anslaget liksom av läkarebetyg rörande resultatet av barnens vistelse å kolonien, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober 1919;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 168.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige, hade att avgiva yttrande över en av föreståndarinnan för frälsningsarméns slumverksamhet inom staden gjord framställning om anslag till slummens barnkoloni för år 1919, beslöt att med instämmande i vad drättselkammaren i ärendet anfört, hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja stadens slumsystrar för deras sommarkoloni ett anslag för år 1919 av 500 kronor att uppföras å dispensärstyrelsens stat med rätt för denna styrelse att före maj månads utgång utse högst tio barn till sommarkolonien samt med föreskrift tillika, att därest anslag för samma ändamål skulle jämväl för år 1920 ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redovisning för det nu beviljade anslaget liksom av läkarebetyg rörande resultatet av barnens vistelse å kolonien, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober 1919;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Flickskolestyrelsens framställning angående pensionsförhöjning åt förutvarande lärarinnan vid flickskolan Hildur Tengberg.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till medföljande protokollsutdrag får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor härmed vördsamt anhålla, att stadsfullmäktige ville från och med detta år öka den förut åt fröken Hildur Tengberg bestämda pensionen, 322 kr. 50 öre, till 500 kr. pr år, d. v. s. till samma belopp, som för några år sedan bestämdes åt då avgående sånglärarinnan Augusta Ander.

Karlstad den 15 maj 1918.

Å styrelsens vägnar:
MAURITZ TISELL.

Nils Bure.

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 15 maj 1918.

§ 5.

Till styrelsen hade inkommit en skrivelse av följande lydelse:

”Till styrelsen vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor.

Undertecknad, som under 36 läsår tjänstgjort som lärarinna vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor samt därefter fyra år biträtt föreståndarinnan med skrivgöromål och från och med detta läsår avgår från läroverket, anhåller härmed vördsamt, att styrelsen godhetsfullt ville ingå till stadsfullmäktige med anhållan att få min pension höjd. Den år 1911 av staden bestämda pensionen utgör 322 kr. 50 öre pr år, och från Pensionsinrättningen för lärarinnor erhåller jag årligen 177 kr. 50 öre.

Karlstad den 15 maj 1918.

HILDUR TENGBERG.”

Styrelsen tog skrivelsen i övervägande och fann den däri framställda begäran mycket skälig samt beslöt att ingå till stadsfullmäktige med en vördsam anhållan, att de, från och med detta år, ville öka den förut åt fröken Hildur Teng-

berg bestämda pensionen, 322 kr. 50 öre pr år, till 500 kr. pr år, d. v. s. till samma belopp, som för några år sedan bestämdes åt då avgående sånglärarinnan Augusta Ander.

In fidem
NILS BURE.

Justeras:
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget betygar:
NILS BURE.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med pensioneringskommittén i Karlstad den 6 september 1918.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade kommittén att avgiva yttrande över flickskolestyrelsens framställning angående förhöjning av den åt förutvarande lärarinnan vid flickskolan, fröken Hildur Tengberg, utgående pensionen, 322 kronor 50 öre, till 500 kr. för år; och beslöt kommittén, som inhämtat att fröken Tengberg i 36 år tjänstgjort vid flickskolan, därav 10 år, då staden omhänderhaft skolan, samt att hon vid sitt avskedstagande haft en sluttön av 1,700 kronor, att tillstyrka flickskolestyrelsens ifrågavarande framställning.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 28 oktober 1918.

§ 16.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av flickskolestyrelsen gjord framställning angående förhöjning av den åt förutvarande lärarinnan vid flickskolan fröken Hildur Tengberg utgående pension, över vilken framställning pensioneringskommittén avgivit tillstyrkande utlåtande.

Med instämmande häri beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte från och med innevarande år höja den till förutvarande lärarinnan vid flickskolan fröken Hildur Tengberg utgående pension, 322 kronor 50 öre, till 500 kronor för år; samt

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att hela det sålunda förhöjda pensionsbeloppet skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 169.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av flickskolestyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning angående förhöjning av den åt förutvarande lärarinnan vid flickskolan Hildur Tengberg utgående pensionen.

Häröver hade pensioneringskommittén och drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtanden; och beslöt beredningsutskottet att med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte från och med innevarande år höja den till förutvarande lärarinnan vid flickskolan Hildur Tengberg utgående pension, 322 kronor 50 öre, till 500 kr. för år;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att hela det sålunda förhöjda pensionsbeloppet skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS

Hälsovårdsnämndens framställning angående pension åt sjuksköterskan Gerda Flach.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i
Karlstad den 16 april 1918.*

§ 56.

Föredrogs en så lydande skrifvelse:

*Till Hälsovårdsnämnden i Karlstad.

Då jag af mitt arbete i sjukvård var utsliten och sjuklig samt på grund häraf nödgades afgå från min befattning som epidemisjuksköterska med 1912 års utgång, antog Hälsovårdsnämnden att jag ännu någon tid skulle kunna användas i mindre krävande sjukvård och tillerkände mig för den skull — i stället för pension — en årlig lön af 300 kronor som stadssjuksköterska med rätt att själf uppbära intjänta sjukvårdsafgifter.

Emellertid har mitt hälsofyllstånd alltjämt varit så dåligt, att jag ej kunnat åtaga mig sjukvård eller öfver hufvud tagit något som hälst arbete, som kunnat bereda mig inkomst.

Som följd härav, då min lön naturligtvis ej varit tillräcklig till mat, kläder och bränsle m. m., har jag dels förbrukat mina små besparingar och dels satt mig i skuld, vadan framtiden ter sig synnerligen mörk.

Och jag får med anledning häraf vördsamt anhålla, att Hälsovårdsnämnden ville — under förutsättning att pension beredes mig — bevilja mig afsked som stadssjuksköterska samt hos Stadsfullmäktige hemställa om en pension af 600 kronor pr år.

Karlstad den 8 April 1918.

GERDA FLACH*.

Under öfverläggningen härom upplystes, att sjuksköterskan Gerda Flach, som nu är 55 år gammal, varit anställd såsom ensam sjuksköterska vid epidemisjukhuset i omkring tolf år mot en aflöning af 400 kronor årligen jämte fri bostad med värme och lyse samt 30 kronor i månaden såsom ersättning för kost, att hon, som samtidigt höll mat åt sjukhusets patienter, fullgjorde sin tidvis synnerligen ansträngande tjänst med vaka natt och dag samvetsgrant och plikttroget, att Hälsovårdsnämnden, då hon i slutet af år 1912 på grund af sjukdom och orkeslöshet begärde afsked och pension, först hemställde om en årlig pension åt henne af 300 kronor, men sedermera, enär vid ärendets behandling i Drätselkammaren satts i fråga, om hon efter den relativt kortvariga tjänstgöringen skulle kunna

tillerkännas någon pension från staden, i förhoppning om att hon skulle kunna förmå utföra något lättare privat sjukvårdsarbete och för att icke ställa henne utan medel till sitt uppehälle, i stället föreslog, att hon skulle få kvarstå i stadens tjänst som extra stadssjuksköterska mot en årlig lön af 300 kronor, hvilket af Stadsfullmäktige bifölls, men att hon, som hittills till namnet innehafvt denna tjänst, icke orkat utöfva någon verksamhet i privatvård och icke kan väntas hädanefter få krafter därtill.

På grund af hvad sålunda förekommit, beslöt Hälsovårdsnämnden, som betraktat Gerda Flachs stadssjuksköterskelön som ett slags pension, hemställa att Stadsfullmäktige ville bevilja henne sökt afsked samt med hänsyn till hennes nödställda belägenhet och den rådande dyrtiden tilldela henne en årlig pension af femhundra kronor, oaktadt hennes tjänstetid och tidigare löneförmåner icke berättiga henne till så högt pensionsbelopp.

Som ovan

In fidem
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med pensioneringskommittén i Karlstad den 6 september 1918.

§ 3,

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade kommittén att yttra sig över en af hälsovårdsnämnden hos fullmäktige gjord framställning angående beviljande af en årlig pension af 500 kronor åt sjuksköterskan Gerda Flach; och beslöt kommittén att, på de skäl, som av hälsovårdsnämnden åberopats, förorda bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 Oktober 1918.

§ 15.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över en af hälsvårdsnämnden gjord framställning angående beviljande af en årlig pension af 500 kronor åt sjuksköterskan Gerda Flach.

Uti detta ärende hade pensioneringskommittén avgivit tillstyrkande utlåtande. Med hänsyn till de skäl, som af hälsovårdsnämnden anförts, beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja stadssjuksköterskan Gerda Flach sökt avsked från och med den 1 Januari 1919 och tillerkänna henne en årlig pension af 500 kronor att från och med nyssnämnda dag utgå under hennes återstående livstid; samt

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda pensionsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 170.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva yttrande över en av hälsovårdsnämnden gjord och av pensioneringskommittén och drätselkammaren förordad framställning angående pension åt sjuksköterskan Gerda Flach, beslöt att, med instämmande i vad sistnämnda delegationer anført, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja stadssjuksköterskan Gerda Flach sökt avsked från och med den 1 januari 1919 och tillerkänna henne en årlig pension av 500 kronor att från och med nyssnämnda dag utgå under hennes återstående livstid;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda pensionsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Flickskolestyrelsens framställning om anslag från staden för åren 1919 — 1921.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till medföljande protokollutdrag får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor vördsamt anhålla, att stadsfullmäktige för att möjliggöra erhållandet av sökt statsbidrag ville för vartdera av åren 1919, 1920

och 1921 bevilja dels ett anslag av 20,000 kronor till skolans uppehållande dels ett anslag av 1,000 kronor till undervisning i huslig ekonomi samt förklara sig villiga att under nämnda tidrymd bidra till de vid skolan anställda lärarinnornas ålderstillägg med hälften av det belopp, staten för samma ändamål tillskjuter ävensom till lärarinnornas pensionering enligt stadgade grunder.

Då Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående ansökan om statsbidrag kommit styrelsen tillhanda så sent, att den ej kunnat hinna att i tillräckligt god tid hänvända sig till stadsfullmäktige, vågar den därjämte vördsamt anhålla, att stadsfullmäktige ville behandla ärendet skyndsamt och efter avgörandet tillställa den samma ett skriftligt avfattat beslut, så att detta snarast möjligt kan insändas till Kungl. Maj:t för att bifogas ytterligare handlingar, som åtföljt ansökan om statsbidrag, vilken måste inlämnas före den 1 november 1918.

Karlstad den 28 oktober 1918.

Å styrelsens vägnar;
MAURITZ TISELL.
Ordförande.

Nils Bure.

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstaðs högre elementarläroverk för flickor den 28 oktober 1918.

§ 10.

Med anledning av nådiga kungörelsen angående ansökningar om statsunderstöd åt privatläroverk, given Malmö den 22 juli 1918 (Sv. författningssamling 1918 n:r 715, utkommen från trycket den 16 september 1918), beslöt styrelsen ingå till Kungl. Maj:t med en underdånig ansökan om dels ett statsunderstöd av 5,200 kronor årligen till skolans uppehållande under åren 1919, 1920 och 1921, dels ett särskilt understöd av 1,000 kronor årligen till undervisning i huslig ekonomi under de nämnda tre åren.

§ 11.

I sammanhang härmed beslöts att ingå till stadsfullmäktige med en vördsam anhållan, att de för att möjliggöra erhållandet av nämnda statsbidrag, vilket måste sökas före den 1 november 1918, ville bevilja dels, liksom förut för närmast föregående år, nu även för vartdera av åren 1919, 1920 och 1921 ett an-

slag av 20,000 kronor till skolans uppehållande, dels för vardera av de nämnda åren ett anslag av 1,000 kronor till undervisning i huslig ekonomi samt förklara sig villiga att under ifrågavarande tidrymd bidra till de vid skolan anställda lärarinnornas ålderstillägg med hälften av det belopp, staten för samma ändamål tillskjuter ävensom till lärarinnornas pensionering enligt stadgade grunder (Sv. författningssamling 1918, n:r 715, momentet 21 å sid. 1693.)

Justeras:
MAURITZ TISELL.

In fidem:
NILS BURE.

Rätt utdraget betygar:
NILS BURE.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 31 oktober 1918.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att avgiva yttrande över flickskolestyrelsens framställning om anslag för åren 1919, 1920 och 1921; och beslöt kammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja dels ett anslag av 20,000 kronor för vardera av åren 1919, 1920 och 1921 till skolans uppehållande, dels för vardera av de nämnda åren ett anslag av 1,000 kr. till undervisning i huslig ekonomi,

att stadsfullmäktige måtte förklara sig villiga att under nämnda tidrymd bidra till de vid skolan anställda lärarinnornas ålderstillägg med hälften av det belopp, staten för samma ändamål tillskjuter, ävensom till lärarinnornas pensionering enligt lagstadgade grunder; samt

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att de sålunda beslutade utgifter, i den mån tillgängliga medel ej lämna tillgång till deras bestridande, skola täckas genom uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 171.

Sedan flickskolestyrelsen till stadsfullmäktige inkommit med framställning om anslag från staden för åren 1919—1921, hade beredningsutskottet uppå remiss att däröver avgiva utlåtande.

I ärendet hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja dels ett anslag av 20,000 kronor för vardera av åren 1919, 1920 och 1921 till skolans uppehållande, dels för vardera av de nämnda åren ett anslag av 1,000 kr. till undervisning i huslig ekonomi;

att stadsfullmäktige måtte förklara sig villiga att under nämnda tidrymd bidra till de vid skolan anställda lärarinnornas ålderstillägg med hälften av det belopp, staten för samma ändamål tillskjuter, ävensom till lärarinnornas pensionering enligt lagstadgade grunder;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att de sålunda beslutade utgifter, i den mån tillgängliga medel ej lämna tillgång till deras bestridande, skola täckas genom uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående ytterligare rörelsekapital för stadens centralförråd.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 oktober 1918.

§ 8.

Angående rörelsekapital åt stadens centralförråd gjordes av stadskamreraren en så lydande framställning:

”Till Drätselkammaren i Karlstad.

Då det rörelsekapital å 100,000 kronor, som hittills beviljats Karlstads stads Centralförråd, visat sig vara otillräckligt, får jag härmed hemställa, att Drätselkammaren benäget ville ingå till stadsfullmäktige med begäran om ett ytterligare

rörelsekapital för Karlstads stads Centralförråd å 100,000 Kr. att av tillgängliga medel förskjutas.

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 26 Oktober 1918.

H. WESTLIN*.

Med bifall till framställningen beslöt drätselkammaren hos stadsfullmäktige hemställa:

att stadsfullmäktige ville ställa till förfogande ett ytterligare rörelsekapital för Karlstads stads Centralförråd å 100,000 kronor att av tillgängliga medel förskjutas.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 172.

Med tillstyrkande av en av drätselkammaren gjord framställning angående ytterligare rörelsekapital för stadens centralförråd, däröver utskottet på remiss hade att yttra sig, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige ville ställa till förfogande ett ytterligare rörelsekapital för stadens centralförråd å 100,000 kronor att av tillgängliga medel förskjutas.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**Drätselkammarens framställning angående tilläggsanslag för vattenverket
innevarande år.**

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 26 oktober 1918.*

§ 9.

Angående tilläggsanslag för innevarande år för vattenledningsverket ingav stadskamreraren en så lydande framställning:

”Till Drätselkammaren i Karlstad.

Vid uppgörandet av Vattenledningsverkets statavräkningsförslag för innevarande år visar sig en brist å kr. 7,277:35 hava uppstått, huvudsakligen beroende på oförutsedda reparationer, höjda arbetslöner m. m.

Med anledning härav får jag hemställa,
att drätselkammaren benäget ville hos stadsfullmäktige anhålla om ett tilläggsanslag för innevarande år å kr. 7,277:35 för i ovannämnda Vattenledningsverkets statavräkningsförslag närmare angivna ändamål.

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 26 Oktober 1918.

H. WESTLIN“.

Av årets statavräkningsförslag inhämtades, att överskridandet av anslagen avsåge huvudsakligen följande poster:

Anslaget till *underhåll av driftapparater* hade överskridits med 3,900 kronor, vilket överskridande väsentligen berodde på den oförutsedda reparationen av ångpannorna, som i början av året blivit nödvändig i anledning av sprickor, upptäckta vid i januari månad företagen pannbesiktning.

Anslaget till *vattenledningsnätets underhåll* hade överskridits med 2,500 kronor, beroende till huvudsaklig del på kostnader för reparation av stora dykarledningen under älven mellan Älvgatan och Våxnäs.

En allmän förklaring av underhålls- och nybyggnadskonti utgjordes av den omständighet, att arbetarnas löner sedan statens uppgörande ökats med cirka 40 proc., varjämte körlöner med fl. omkostnader ökats ända upptill 80 proc.

Efter antecknande härav beslöt drätselkammaren hos stadsfullmäktige hemställa, att stadsfullmäktige måtte för i vattenledningsverkets statavräkningsförslag närmare angivna ändamål bevilja ett tilläggsanslag för innevarande år å 7,277 kr. 35 öre; samt att

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 173.

Sedan stadskamreraren hos drätselkammaren anmält, att brist i vattenverkets stat för innevarande år uppkommit, hade drätselkammaren hos stadsfullmäktige anhållit om tilläggsanslag till täckande av samma brist.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet hemställa;

att stadsfullmäktige måtte till täckande av brist i vattenverkets slat bevilja ett tilläggsanslag för innevarande år å 7,277 kronor 35 öre att, i den mån tillgängliga medel därtill ej lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering:

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Särskilda kommittérades framställning angående tillsättande av en lönenämnd för staden.

Till Stadsfullmäktige.

Vid sammanträde den 18 maj 1917 beslöto stadsfullmäktige dels att uppdraga åt en kommitté att på sätt och i den omfattning, som av vattenlednings- och belysningsstyrelsen föreslagits, uppgöra förslag till en i grupper indelad avlöningsskala för stadens tjänstemän och betjänte, dels och att med frågan om tillsättande av särskild avlöningsnämnd skall anstå i avbidan på nämnda kommittés utredning och förslag.

Emellertid hade drätselkammaren, hamnstyrelsen och belysningsstyrelsen i maj månad f. å. av delegerade från vardera delegationen bildat en kommitté, den s. k. avtalskommittén, som, ursprungligen tillsatt att behandla frågan om kollektivavtal med stadens arbetare, genom omständigheternas makt fick till sig hänskjuta andra lönefrågor, berörande såväl stadens arbetare som övriga stadens löntagare.

Kommittén ansåg sig därför böra avvakta utvecklingen av denna avtalskommittés arbete för att därav draga nödig erfarenhet, enär oss veterligt vårt uppdrag ingenstädes vore löst i sin fulla omfattning.

Då nu avtalskommittén enligt vår uppfattning och att döma av den behandling, dess förslag åtnjutit i stadsfullmäktige, på ett synnerligen förtjänstfullt sätt skilt sig från de uppgifter, som hittills blivit lagda på densamma, har det förekommit oss, som om det ärende, vi fått i uppdrag utreda, till väsentlig del ordnat sig utan vårt mellankommande. Vår uppgift anse vi oss därför kunna inskränka till ett förslag att giva de nuvarande förhållandena dels en mera vidgad omfattning, dels en fastare form, vilket ej i vidare mån rubbar avtalskommitténs ändamål och sammansättning, än att den delegation jämte instruktion, vi komma att föreslå till antagande, kan anses utgöra en organisk fortsättning av nämnda kommitté.

Sålunda anse vi, att utöver, vad vattenlednings- och belysningsstyrelsen på sin tid föreslagit, sedan pensionskommittén avgivit slutligt förslag, pensionsärenden och därmed sammanhängande frågor böra utgöra föremål för den blivande delegationens verksamhet; även anse vi, att behovet av en «löneskala för stadens tjänstemän och betjänte» bör överlämnas till samma delegations bedömande; och bör denna delegation, enär vissa avlöningsärenden skola vara av stadsfullmäktige beslutade före innevarande års utgång, träda i funktion snarast möjligt.

Vi tillåta oss på grund av det anförda föreslå stadsfullmäktige besluta,
att en delegation, kallad lönenämnden, snarast möjligt upprättas,
att fastställa bifogade förslag till instruktion för lönenämnden,
att utse 7 ledamöter och 5 suppleanter för innevarande år,
att förklara undertecknades uppdrag slutfört och kommittén upplöst.

Karlstad den 19 aug. 1918.

T. OSTERMAN.

J. A. HÅKANSSON.

EMIL ANKERS.

Instruktion för Karlstads stads lönenämnd.

§ 1.

Karlstads stads lönenämnd åligger:

att avgiva yttranden i ärenden rörande löner, pensioner, arbetstid, semesterledighet och ledighet på grund av sjukdom eller värnplikt, naturaförmåner och dylikt för stadens befattningshavare och arbetare; dock må ej nämnden besluta i något ärende, utan att den delegation, ärendet rör, lämnats tillfälle meddela upplysningar och uttala sin mening,

att avgiva utlåtanden och redogörelser, som infordras av stadsfullmäktige och beredningsutskottet.

§ 2.

Lönenämnden består av sju ledamöter och fem suppleanter, som väljas av stadsfullmäktige för en tid av två år.

Vid valet bör tillses, att så vitt möjligt drätselkammaren kommer att företrädas av två ledamöter och en suppleant samt hamnstyrelsen, belysningsstyrelsen och folkskolestyrelsen vardera av en ledamot och en suppleant.

Avgår ledamot eller suppleant, innan tiden, för vilken han valts, tilländagått, väljes annan i hans ställe för den återstående tiden.

§ 3.

Nämnden sammanträder på kallelse av ordförande eller, innan sådan valts, av den, stadsfullmäktige därtill utsett.

I kallelser böra om möjligt angivas de ärenden, som skola vid sammanträdet förekomma. Vid nämndens första sammanträde varje år väljer nämnden inom sig ordförande och vice ordförande; om detta val skola stadsfullmäktige ofördröjligen underrättas.

Vid sammanträde äger varje ledamot en röst. Vid omröstning gäller i händelse av lika röstetal den mening ordföranden biträder.

Ärenden må hos nämnden avgöras, om fem ledamöter äro tillstädes och om beslutet ense.

I händelse ledamot är förhindrad övertvara sammanträde, skall suppleant inkallas, varvid tillses, att suppleanten om möjligt tillhör samma delegation som den frånvarande ledamoten.

§ 4.

Över nämndens förhandlingar föres protokoll, upptagande varje där förekommande fråga med beslutet jämte motiven därtill samt de olika meningar, som yppat sig vid omröstning. Protokollet justeras vid nämndens nästföljande sammanträde eller dessförinnan av ordföranden ensam eller i gemenskap med annan ledamot, där nämnden så beslutar. Önskar någon ledamot, att skälen för hans särskilda mening skola åtfölja protokollet, hör han senast vid protokollets justering avlämna sin mening, skriftligen avfattad, för att detsamma bifogas.

§ 5.

Nämnden biträdes av stadens ombudsman i egenskap av sekreterare.

Stadens byggnadschef ävensom innehavaren av chefsplatserna hos stadens kommunala inrättningar skola på kallelse infinna sig vid nämndens sammanträde. Sålunda inkallad tjänsteman äger rätt deltaga i överläggningarne och på enahanda sätt som ledamot få sin särskilda mening förd till protokollet.

§ 6.

Nämnden äger rätt att för utövande av sin verksamhet anlita utomstående sakkunniga, ävensom, då så finnes lämpligt, utse en eller flera personer inom eller utom nämnden att å dess vägnar föra förhandling eller vidtaga andra förberedande åtgärder.

§ 7.

Nämnden skall årligen till stadsfullmäktige avgiva berättelse över sin verksamhet samt senast den 1 mars tillbandahålla stadsrevisionen föregående års protokoll och handlingar.

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 8 oktober 1918.

§ 71.

Till Folkskolestyrelsen hade för yttrande remitterats en inom stadsfullmäktige väckt motion om tillsättande av en lönenämnd för staden jämte ett bilagt förslag till instruktion för sådan nämnd. Folkskolestyrelsen hade tagit del av detta förslag och därvid ansett, att om de blivande ledamöterna i den tillämnade nämnden skulle komma att i verkligheten företräda de delegationers intressen, som enligt § 2 skulle representeras inom densamma, dessa ledamöter borde utses av vederbörande delegationer eller åtminstone bland av delegationerna föreslagna. Folkskolestyrelsen beslöt därför för sin del:

att tillstyrka upprättandet av en lönenämnd för staden med uppgifter i enlighet med motionen och instruktionsförslaget;

att tillstyrka, att det uppgjorda förslaget till instruktion för denna nämnd måtte godkännas med sådan ändring av § 2, att varje delegation, som skall företrädas inom nämnden, själv utser sin representant och dennes suppleant, eller och att stadsfullmäktige äga att utse varje delegations representant och suppleant bland av delegationen ifråga föreslagna fyra personer.

In fidem:

BROR A. LARSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 12 oktober 1918.

§ 158.

På remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att avgiva yttrande över särskilda kommitterades utlåtande och förslag i fråga om tillsättande av en avlöningsnämnd, i vilket ärende Folkskolestyrelsen avgivit tillstyrkande utlåtande, utom beträffande instruktionens 2 §, vari föreslagits viss ändring, som i huvudsak överensstämde med belysningsstyrelsens motion.

Efter av handlingarna tagen del beslöt styrelsen tillstyrka kommittérades förslag med det tillägg till instruktionen, att de bestämmelser, som gälla för till nämndens sammanträde kallad tjänsteman, även måtte gälla för annan tillkallad; och ville styrelsen för den skull föreslå, att senare delen av instruktionens 5 § måtte erhålla följande lydelse: «Sålunda inkallad tjänsteman, ävensom annan enligt 6 § tillkallad, äger rätt — — — protokoll.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos Belysningsstyrelsen
i Karlstad den 25 oktober 1918.*

§ 8.

Genom remiss från stadsfullmäktige hade belysningsstyrelsen att avgiva yttrande över särskilda kommittérades utlåtande och förslag i fråga om tillsättande av en avlöningsnämnd, i vilket ärende folkskolestyrelsen och hamnstyrelsen avgjort tillstyrkande utlåtanden, utom beträffande instruktionens § 2, vari föreslagits vissa ändringar.

Efter föredragning av dessa handlingar beslöt styrelsen tillstyrka kommittérades förslag med den förändring av instruktionens § 2, att stadsfullmäktigerna äga att utse varje delegations representant och suppleant bland av delegationerna i fråga föreslagna fyra personer.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 28 oktober 1918.*

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över ett av särskilda kommittérade angivet utlåtande med förslag i fråga om tillsättande av en avlöningsnämnd, i vilket ärende folkskolestyrelsen, hamnstyrelsen och belysningsstyrelsen utlätit sig och tillstyrkt förslaget med vissa ändringar beträffande den föreslagna instruktionen.

Kammaren, som för sin del ej fann anledning till anmärkning mot förslaget, beslöt tillstyrka detsamma antagande i oförändrat skick.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 174,

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttræde över av särskilda kommitterade uppgjort förslag angående tillsättande av en lönenämnd för staden jämte instruktion för samma nämnd, över vilket förslag särskilda utlåtanden avgivits av folkskolestyrelsen, hamnstyrelsen, belysningsstyrelsen och drätselkammaren.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Gullström att utskottet måtte tillstyrka förslaget med dels följande ändring av 1 § 1 mom.: *att* med de inskränkningar, som kunna föranledas av vederbörande delegationers reglementen, avgiva yttranden i ärenden rörande löner etc. — — — dels ock sådan förändring av 2 §, att stadsfullmäktige skulle äga att utse representanter jämte suppleanter för varje däri angiven delegation bland av delegationen föreslagna 4 personer.

Beredningsutskottet beslöt att med avslag å vad Herr Gullström sålunda yrkat hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att, i enlighet med vad kommitterade hemställt, tillsätta en lönenämnd för staden ävensom att antaga den av kommittén föreslagna instruktionen för lönenämnden;

samt att stadfullmäktige måtte förklara kommitténs arbete slutfört.

Tillika beslöt utskottet att sedermera, därest dess nu ifrågavarande hemställen bleve av stadsfullmäktige bifallen, inkomma med förslag till ledamöter och suppleanter i nämnden.

Mot detta utskottets beslut i vad detsamma avsåge avfattningen av § 2 i instruktionen anmälde Herr Gullström sin reservation.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående anslag till gatuarbeten under år 1919.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 28 Oktober 1918.*

§ 18.

Sedan inom drätselkammaren utsedda delegerade tillsammans med byggnadschefen verkställt besiktning å stadens gator till utrönande av, vilka gatuarbeten som kunde behöva komma till utförande under nästa år, samt byggnadschefen därefter uppgjort beräkningar över kostnaderna för de arbeten, som delegerade ansett sig böra föreslå, så blev nu detta förslag av kammaren geuoingånet, varvid inhämtades, att kostnaderna för de föreslagna gatuarbetena beräknats till följande belopp, nämligen för stadsdelarna Haga och Herrhagen 10,700 kronor, för stadsdelarna Viken och Berget 7,500 kronor, för stadsdelen Klara 3,600 kronor samt för stadsdelen Tingvalla 17,000 kronor eller sammanlagt 38,800 kronor.

Byggnadschefen meddelade, att med hänsyn till dyrtiden icke medtagits flera arbeten än som tillsammans med arbetet å vägporten vid hamntorget beräknades bereda sysselsättning åt stadens egna gatuarbetare.

Då de i förslaget upptagna arbetena syntes kammaren oundgängligen nödiga, beslöt kammaren, som ej fann något mot förslaget att anmärka, ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige med godkännande av det uppgjorda förslaget till gatuarbeten under år 1919, måtte för dessa arbetens utförande i enlighet med samma förslag dels medgiva, att av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatubyggnader och ledningar, får användas ett belopp av 15,400 kronor och dels bevilja ett anslag av 23,400 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

K o s t n a d s b e r ä k n i n g

å ifrågasatta gatuarbeten 1919.

Underhållsarbeten:**Stadsdelarna Haga och Herrhagen:**

Underhåll av makadamiserade gator	4,000: —	
» » vägarne till Kanikenäset och Djäk- nefältet.....	1,500: —	
Dyavskrapningar	800: —	6,300: —

Stadsdelarna Viken och Berget:

Underhåll av vägar, körbanor och gångbanor...	2,000: —	
Dyavskrapningar	500: —	2,500: —

Stadsdelen Klara:

Underhåll av makadamiserade gator	3,000: —	
Dyavskrapningar	600: —	3,600: —

Stadsdelen Tingvalla:

Grusning av trottoarerna	1,500: —	
Underhåll av makadamiserade gator	6,000: —	
» » fältstensatta »	2,500: —	
Dyavskrapningar	1,000: —	11,000: —
		23,400: —

Nybyggnader:**Stadsdelen Herrhagen:***Långgatan:*

Trottoar och körbana utanför A.-B. Smålägenhe- ters nybyggnad å tomt 148	3,500: —	
---	----------	--

Geijersgatan:

Terrassering närmast nybyggnaden å tomt 148 i och för regnvattnets avledande	900: —	4,400: —
---	--------	----------

Stadsdelen Berget:*Fryksdalsgatan:*

Trottoar utanför A.-B. Smålägenhetens hus å tom- terna 107 och 116 i kv. Liljan, samt avpla- nering och grusning av halva körbanan...		5,000: —
---	--	----------

Stadsdelen Tingvalla:*Kvarteret Udden:*

Trottoar och rännsten samt grusning av halva körbanan för tomterna ld, le och lf, för terrassering och fyllning av halva gatan är särskilt anslag beviljat för 1918 med Kronor 3,500: — . . . . .

6,000: — 15,400: —

Kronor 38,800: —

Karlstad i Oktober 1918.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.

§ 175.

Beredningsutskottet, som uppå remiss frdn stadsfullmäktige hade att yttra sig över ett av drätselkammaren till stadsfullmäktige ingivet förslag angående utförande av gatuarbeten under år 1919, beslöt att med tillstyrkande av förslaget hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för utförande av gaturarbeten under år 1919 i enlighet med det uppgjorda förslaget, dels medgiva, att av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatuarbeten och ledningar, får användas ett belopp av 15,400 kronor, dels ock bevilja ett anslag av 23,400 Kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående anslag till underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1919.

Stadens landsvägar 1919.1. *Vestra landsvägen:*

Makadam	900: —
Grus	400: —

Körlöner	900:—	
Arbetslöner	750:—	
Stängsel och broar	75:—	3,025:—
2. <i>Hammarövägen:</i>		
Makadam	450:—	
Grus	500:—	
Körlöner	600:—	
Arbetslöner	500:—	
Stängsel och broar	75:—	2,125:—
3. <i>Östra landsvägen:</i>		
Makadam	450:—	
Grus	900:—	
Körlöner	900:—	
Arbetslöner	600:—	
Stängsel och broar	100:—	
Underhåll av vägen till Sjöstad	400:—	
» » » » Kyrkogården	150:—	3,500:—
4. <i>Rudsvägen:</i>		
Makadam	500:—	
Grus	400:—	
Körlöner	600:—	
Arbetslöner	400:—	
Trävandringar m. m.	100:—	2,000:—
5. <i>Sandbäcksvägen:</i>		
Makadam	300:—	
Grus	300:—	
Körlöner	300:—	
Arbetslöner	250:—	1,150:—
	Kronor	11,800:—

Karlstad den 10 Oktober 1918.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 28 Oktober 1918.*

§ 21.

Byggnadschefen ingav av honom uppgjort förslag å de underhållsarbeten å stadens landsvägar, sem nästa år erfordrades, slutande å ett belopp av 11,800 kr.

Efter föredragning och granskning härav beslöt drätselkammaren, som för sin del godkände förslaget, ingå till stadsfullmäktige med framställning,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 11,800 kronor för underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1919 i enlighet med det vid denna framställning fogade förslag ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.

§ 176.

Med tillstyrkande av en av drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjord framställning angående anslag till underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1919, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 11,800 kronor för underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1919 i enlighet med det av drätselkammaren därom uppgjorda förslaget ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående upptagande av amorteringslån till täckande av anslag till byggnadsverksamhetens understödjande.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 oktober 1918.

§ 7.

Angående upptagande av lån hos Kungl. Pensionsstyrelsen gjordes av stadskammaren följande framställning:

«Till Drätselkammaren i Karlstad.

I och för upptagande av ett lån hos Kungl. Pensionsstyrelsen får jag härmed anhålla, att kammaren benäget ville ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att fullmäktige ville besluta för i närlagda förteckning angiva ändamål upptaga ett 40-årigt amorteringslån å kr. 80,207:58 samt därtill söka Kungl. Maj:ts tillstånd, samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att, sedan sagda tillstånd erhållits, verkställa ifrågavarande upplåning.

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 26 oktober 1918.

H. WESTLIN.

Härvid fanns fogad en så lydande handling:

«Uppgift å av Stadsfullmäktige i Karlstad under år 1918 beslutad upplåning för byggnadsverksamhetens understödjande.

Byggnaden n:o 218 i kvarteret Loke.

Byggnadskostnader.

Grundläggning	18,600: —	
Stommen m. m.	63,400: —	
Gas, vatten och avlopp	5,450: —	
Elektr. belysningsledningar	1,490: —	
Spisar m. m.	2,519: 70	
Oförutsedda utgifter, planeringar, staket m. m.	3,540: 30	95,000: —

Tomtens värde.

741:84 m ² å 4: — kronor	2,967: 36	97,967: 36
Statsbidrag för ifrågavarande byggnad		19,165: 55
		78,801: 81

Lån till Aktiebolaget Smålägenheter.

Byggnaden n:o 148 kvarteret Sleipner..	417: 23	
Byggnaden n:o 316 kvartet Liljan	9,818: 89	10,126: 12
		89,037: 93

Resterande medel av det under år 1917 hos Kungl. Pensionsstyrelsen för enahanda ändamål upptagna lånet å kr. 100,000:—

	8,830: 35
Kronor	80,207: 58

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 26 oktober 1918.

H. WESTLIN.»

Sedan drätselkammaren av förd skriftväxling inhämtat, att möjlighet förefunnes för erhållande av ytterligare lån hos Kungl. Pensionsstyrelsen, beslöt kammaren i enlighet med stadskamrerarens framställning ingå till stadsfullmäktige med hemställan att stadsfullmäktige ville besluta att för i ovanintagna förteckning angiva ändamål upptaga ett 40-årigt amorteringslån å kr. 80,207:58 samt därtill söka Kungl. Maj:ts tillstånd, samt

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att, sedan sådana tillstånd erhållits, verkställa ifrågavarande upplåning.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 november 1918.*

§ 177.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av drätselkammaren hos fullmäktige gjord framställning angående upptagande av ett 40-årigt amorteringslån till täckande av under år 1918 beslutade anslag till byggnadsverksamhetens understödjande inom staden, vilka anslag enligt en av stadskamreraren upprättad förteckning uppginge till sammanlagt 89,037 kronor 93 öre, därifrån emellertid skulle dragas 8,830 kronor 35 öre, utgörande resterande medel av ett under år 1917 för samma ändamål upptaget lån.

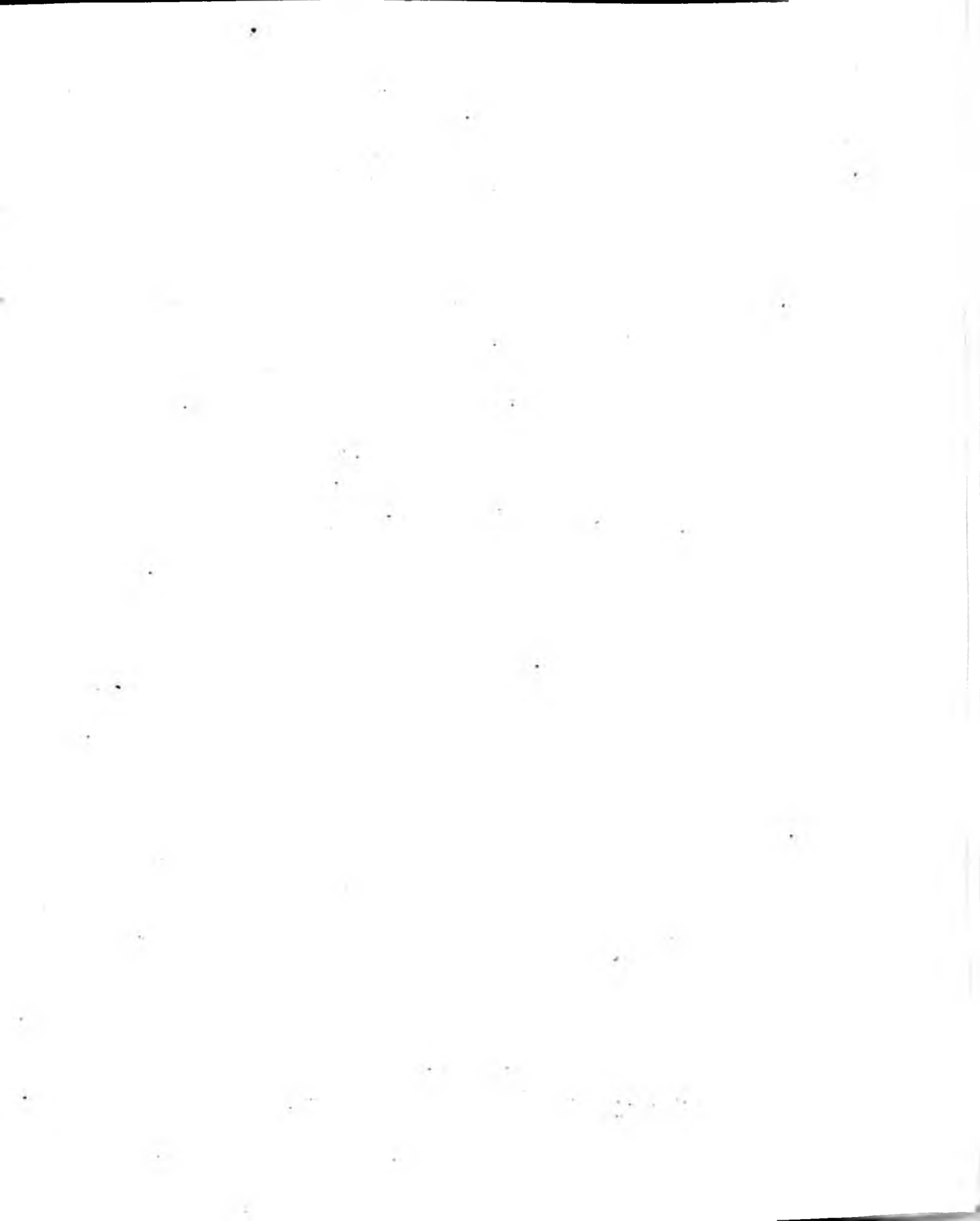
Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot förslaget, att hemställa.

att stadsfullmäktige måtte besluta att till täckande av under år 1918 beviljade anslag för byggnadsverksamhetens understödjande, i enlighet med av stadskamreraren däröver upprättad förteckning, upptaga ett 40-årigt amorteringslån å 80,207 kronor 58 öre samt därtill söka Kungl. Maj:ts tillstånd;

samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att, sedan sådant tillstånd erhållits, verkställa ifrågavarande upplåning.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
Karlstad 1918

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

19 December.

N:o 11 1/2.

Hälsovårdsnämndens framställning angående avlöning åt vikarie för förste stadsläkaren.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 13 november 1918.

§ 156.

T. f. förste stadsläkaren H. Severin anmälde, att han, då han från början åtog sig att upphålla förste stadsläkaretjänsten, endast räknat med ett kortare förordnande, och framhöll, att han icke kunde ägna sin tid åt tjänstegöromålen i sådan omfattning, som han ansåg dessa vid ett längre förordnande rätteligen kräva, samt hemställde därför, att Hälsovårdsnämnden, om kompetent vikarie kunde anskaffas, ville befria honom från förordnandet.

Vid härpå följande överläggning yttrades, att det för närvarande funnes utsikter få till vikarie en person, som uppfyllde kompetensvillkoren enligt den föreslagna nya instruktionen för stadsläkarne, men att en sådan givetvis skulle fordra att få tillgodonjuta de löneförmåner, som därför vore stadgade.

Med anledning härav beslöt Hälsovårdsnämnden ingå till Stadsfullmäktige med framställning, det Fullmäktige ville bestämma, att, om sålunda kompetent vikarie för förste stadsläkaren kan erhållas, hans avlöning må beräknas efter en grundlön av femtusen (5,000) kronor årligen, vilket belopp även vore upptaget i Hälsovårdsnämndens statsförslag för nästa år.

Denna § justerades genast.

Som ovan

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 2 december 1918.

§ 15.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hälsovårdsnämndens framställning angående avlöning åt vikarie för förste stadsläkaren; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte besluta att, för den händelse kompetent vikarie för förste stadsläkaren kan erhållas, hans avlöning må beräknas efter en grundlön av 5,000 kronor årligen.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.

§ 180.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av hälsovårdsnämnden hos fullmäktige gjord framställning angående avlöning åt vikarie för förste stadsläkaren.

Häröver hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att, för den händelse kompetent vikarie för förste stadsläkaren kan erhållas, hans avlöning måtte beräknas efter en grundlön av 5,000 kronor årligen att, i den mån tillgängliga medel därtill ej lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Fattigvårdsstyrelsens framställning om tilläggsanslag för innevarande år.

*Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med
fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 19 oktober 1918.*

§ 61.

Enär i likhet med föregående år det visat sig, att i årets stat fattigvårdsstyrelsen anvisade medel på grund av de oerhörda prisstegringarna ej försloge till täckande av årets utgifter, beslöt styrelsen hos stadsfullmäktige hemställa:

att fullmäktige ville bevilja styrelsen ett tilläggsanslag för år 1918 av 20,000 kronor.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

BIRGER GILLNER.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 december 1918.

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över fattigvårdsstyrelsens framställning om tilläggsanslag för innevarande år; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja fattigvårdsstyrelsen ett tilläggsanslag för innevarande år av 20,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 181.

Beredningsutskottet som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva yttrande över en av fattigvårdsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning angående

ende tilläggsanslag för innevarande år, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja fattigvårdsstyrelsen ett tilläggsanslag för innevarande år av 20,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel därtill ej lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Badhusstyrelsens framställning angående tilläggsanslag för innevarande år.

Till Stadsfullmäktige.

Med åberopande av bifogade avräkning rörande 1918 års stat för varmbadhuset, vilken avräkning utvisar en ytterligare brist av 12,593 kronor 52 öre utöver den, som i staten för år 1918 beräknats eller 17,000 kronor, får badhusstyrelsen härmed anhålla om beviljande av ett anslag å 12,593 kronor 52 öre till den ifrågasvarande bristens täckande.

Karlstad den 6 November 1918.

För Badhusstyrelsen:
AXEL DAHLMAN.

Erik Lundblad.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 december 1918.

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över badhusstyrelsens framställning om tilläggsanslag för innevarande år; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja badhusstyrelsen ett tilläggsanslag för innevarande år av 12,593 kronor 52 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 182.

Beredningsutskottet som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva yttrande över en av badhusstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning angående tilläggsanslag för innevarande år, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja badhusstyrelsen ett tilläggsanslag för innevarande år av 12,593 kronor 52 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hälsovårdsnämndens framställning om tilläggsanslag för innevarande år.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 13 november 1918.

§ 142.

Med ledning av en från stadskamreraren erhållen statavräkning för de tre första kvartalen innevarande år och efter verkställd beräkning av inkomster och utgifter under fjärde kvartalet, hade upprättats en tablå över Hälsovårdsnämndens inkomster och utgifter under år 1918, utvisande, att statens utgiftsposter överskridits med tillhoppa kr. 17,482: 62, varav största ökningen kommer på posterna för kosthåll, inventarier, belysning och medicin, att på en del beviljade anslag besparats sammanlagt kr. 3,110: 16, ävensom att inkomsterna böra uppgå till kr. 8,461: 25 utöver de i staten upptagna.

Enär enligt denna beräkning en brist skulle uppstå i Nämndens stat för detta år av kr. 5,911: 21, beslöt Hälsovårdsnämnden ingå till stadsfullmäktige med begäran om erforderligt anslag till täckande av bristen.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i
Karlstad den 2 december 1918.*

§ 11.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hälsovårdsnämndens framställning om tilläggsanslag för innevarande år; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja hälsovårdsnämnden ett tilläggsanslag för innevarande år av 5,911 kronor 21 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång. anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 183.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av hälsovårdsnämnden hos fullmäktige gjord framställning om tilläggsanslag för innevarande år, däröver drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja Hälsovårdsnämnden ett tilläggsanslag för innevarande år av 5,911 kronor 21 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Flickskolestyrelsens framställning angående upprättande av två nya ämneslärarinnebefattningar vid skolan.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då på grund av det ständigt ökade elevantalet extra undervisningstimmar för varje år måst anordnas i allt större utsträckning, innevarande läsår ej mindre än 43 stycken, och då under nästa läsår elevantalet säkerligen åter kommer att ökas

och till följd därav en ytterligare, hel eller partiell, uppdelning av någon klass i parallellavdelningar blir nödvändig, får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor, i anslutning till åtgärden att i sitt förslag till skolans stat för år 1919 upptaga lön åt 16 ämneslärarinnor i stället för åt 14 för år 1918, vördsam samt anhålla, att stadsfullmäktige ville tillåta upprättandet av två nya ämneslärarinnebefattningar, avsedda att förklaras till ansökan lediga i början av vårterminen 1919 och att tillträdas i början av höstterminen samma år.

Karlstad den 16 november 1918.

Å styrelsens vägnar:
MAURITZ TISELL.
Ordförande.

Nils Bure.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 december 1918.

§ 13.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över flickskolestyrelsens framställning angående upprättande av två nya ämneslärarinnebefattningar vid stadens högre elementarläroverk för flickor; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bifalla framställningen.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.

§ 184.

Med tillstyrkande av en av flickskolestyrelsen därom gjord framställning, som av drätselkammaren förordats, beslöt beredningsutskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med godkännande av flickskolestyrelsens åtgärd, att i sitt förslag till skolans stat för 1919 upptaga lön åt 16

ämneslärarinnor i stället för åt 14 för år 1918, medgiva upprättandet av 2 nya ämneslärarinnebefattningar, avsedda att förklaras till ansökan lediga i början av vårterminen 1919 och att tillträdas i början av höstterminen samma år.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Flickskolestyrelsens framställning om tilläggsanslag för år 1918.

Till stadsfullmäktige, Karlstad.

I enlighet med bifogade statavräkningsförslag får styrelsen för Elementarläroverket för flickor i Karlstad härmed anhålla om ett tilläggsanslag av kr. 430: 29 utgörande den beräknade bristen för 1918, som uppkommit huvudsakligast genom ökning av tryckningskostnader samt nödvändig reparation å byggnaden.

Karlstad den 14 november 1918.

Å styrelsens vägnar:

H. ALLSING.

Anna Danielsson.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 december 1918.

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över flickskolestyrelsens framställning om tilläggsanslag för innevarande år; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja flickskolestyrelsen ett tilläggsanslag för innevarande år av 430 kronor 29 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 185.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva yttrande över av flickskolestyrelsen gjord framställning om tilläggsanslag för innevarande år, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja flickskolestyrelsen ett tilläggsanslag för innevarande år av 430 kronor 29 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsrevisionens framställning om anslag för siffergranskning av livsmedelsnämndens räkenskaper.

*Utdrag av protokoll, hållet vid Karlstads
Stadsrevisions sammanträde den 21 oktober 1918.*

§ 1.

Enär de valda sifferrevisorerna icke torde vara skyldiga att verkställa siffergranskning av de utom de ordinarie delegationernas antal fallande, tillfalligt för rådande kristid inrättade livsmedelsnämndens vidlyftiga räkenskaper, vilken granskning de för övrigt näppeligen kunde medhinna, beslöt stadsrevisionen att hos stadsfullmäktige hemställa om bemyndigande att, avtala med lämplig person om berörda revisionsarbetes verkställande samt om erhållande av ett extra anslag därför av 200 kronor för varje räkenskapsår från och med 1917, under vilket livsmedelsnämnden vore i verksamhet; börande, därest denna hemställan bifölles, i stat för år 1919 upptagas två årsbelopp, avseende sådan revision av 1917 och 1918 års räkenskaper.

Som ovan.

In fidem:
TH. PETERSSON.

Justerat:
T. OSTERMAN.

Rätt utdraget, intygar:
Otto Ågren. Th. Pettersson.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 2 december 1918.*

§ 14.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över stadsrevisionens framställning om anslag för siffergranskning av livsmedelsnämndens räkenskaper m. m.; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige ville bemyndiga stadsrevisionen att avtala med lämplig person om berörda revisionsarbets verkställande;

att bevilja stadsrevisionen ett extra anslag härför av 200 kronor för varje räkenskapsår från och med 1917, under vilket livsmedelsnämnden är i verksamhet; samt

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 186.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva yttrande över av stadsrevisionen gjord framställning om anslag för siffergranskning av livsmedelsnämndens räkenskaper, beslöt att med instämmande av vad drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige ville bemyndiga stadsrevisionen att avtala med lämplig person om berörda revisionsarbets verkställande;

att stadsfullmäktige måtte bevilja stadsrevisionen ett extra anslag härför av 200 kronor för varje räkenskapsår från och med 1917, under vilket Livsmedelsnämnden är i verksamhet;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning om anslag till staden åliggande arbeten enligt överenskommelse med Kungl. Järnvägsstyrelsen angående utvidgning och ombyggnad av statens järnvägars stationer i Karlstad.

Utdrag av protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 20 november 1918.

§ 2.

Jämlikt den i enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 18 April 1918 träffade överenskommelsen emellan Kungl. Järnvägsstyrelsen, å ena, samt drätselkammaren, å andra sidan, angående utvidgning och ombyggnad av statens järnvägars stationer i Karlstad, hade staden att utföra och bekosta bl. a. följande arbeten:

1:o) nedfarterna till vägporten vid Hamntorget, däri inbegripet schaktning, uppförande av stödmurar utanför landfästena, anordnande av vattenavlopp samt gatubeläggning;

2:o) i samband med godsmagasinet's flyttning erforderligt ordnande av Trädgårdsgatan;

3:o) gatuarbeten vid de nya vägövergångar å utdragsspåret till hamnkajen och den vägövergång vid elektricitetsverket, som statens järnvägar skola utföra och bekosta; samt

4:o) ändringar i tillfartsvägen till järnvägsövergången vid Kvarnbergsgatan, betingade av tillkomsten av det järnvägsspår till gasverket, som statens järnvägar enligt överenskommelsen skola anlägga och bekosta.

Byggnadschefen hade nu inkommit med ritningar och kostnadsberäkning för dessa arbeten, varav inhämtades, att kostnaden för desamma beräknades till:

för de under 1:o upptagna arbeten	Kr. 124,000: —
" " " 2:o	" " " 49,000: —
" " " 3:o	" " " 10,000: —
" " " 4:o	" " " 2,000: —

eller tillhopa 185,000 kronor.

Då arbetets utförande redan beslutats och kammaren ej hade något att erinra mot det i ritningen och kostnadsberäkningen angivna sättet härför, beslöt drätselkammaren hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige ville till ifrågavarande arbetens utförande på sätt härvid fogade ritningar och kostnadsberäkning angiva anvisa ett belopp av 185,000 kronor;

att stadsfullmäktige beträffande anskaffandet av de erforderliga medlen ville bestämma, att till bestridande av kostnaden för Trädgårdsgatans ordnande, 49,000

kronor, må användas tillgängliga medel av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatuarbeten och ledningar; att kostnaden för arbetena vid järnvägsövergången vid Kvarnbergsgatan, 2,000 kronor, skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering; samt att till täckande av ytterligare erforderliga 134,000 kronor skall upptagas ett 40-årigt amorteringslån å sistnämnda belopp;

att stadsfullmäktige måtte söka Kungl. Maj:ts tillstånd till upptagande av sålunda beslutade lån; samt

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att, sedan sådant tillstånd erhållits, verkställa ifrågavarande upplåning.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Kostnadsberäkning

för arbeten som av Karlstads stad skola utföras i samband med beslutade vägporten vid Hamntorget och de pågående ändringsarbetena för fraktgodsmagasinet och bangården vid Karlstads Vestra station.

1. Vägporten.

Enligt det mellan S. J. och Staden upprättade kontraktet skall Staden för vägporten utföra och bekosta schaktning och stödjemurar för nedfarterna, allt gatubeläggingsarbete för såväl nedfarterna som själva vägporten samt alla arbeten, som erfordras för vägportens dränering (bil. rit. litt. C 53.)

a. Schaktning, terrassering, dränering och stödjemurar:

Schaktning, 4,000 m ³ à 7: —	28,000: —	
Spånter, 1,000 m ³ à 9: —	9,000: —	
Stödjemurar, 85 lm. à 160: —	13,600: —	
Grusbädd å leran, 800 m ³ à 10: —	8,000: —	
Matjordsbeläggning, 200 m ³ à 10: —	2,000: —	
12" avloppsledning, 40 m. à 30: —	1,200: —	
9" " 115 m. à 20: —	2,300: —	
6" " 40 m. à 15: —	600: —	
Inspektions- och rännsbrunnar 11 st. à 300: —	3,300: —	
Rännstensbrunnar, 13 st. à 200: —	2,600: —	
Dräneringssträngar, 300 lm. à 10: —	3,000: —	
Arbetsledning, diverse och oförutsedda, jämnande utfört med c:a 15 %	10,400: —	84,000: —

b. *Gatubeläggningen:*

Körbanebeläggning medelst ett lag stampad skärv eller kullersten samt därpå sättning med tuktad smågatsten (10—12 cm.) 2,500 m ² à 11:—	27,500:—	
Trottoarbeläggning, 5—7 cm. smågatsten satt i grus, samt kantsten av huggen granit, 825 m ² à 9:—	7,425:—	
Arbetsledning, diverse och oförutsedda, jämnande utfört med c:a 15 %	5,075:—	40,000:—
		<u>S:a Kronor 124,000:—</u>

2. *Trädgårdsgatans ordnande.*

Såsom följd av vägportsarbetet komma lastkajerna vid nya godsmagasinet att avsevärt höjas, varigenom även Trädgårdsgatan måste framför magasinet höjas med i medeltal 0,6 m. För att öka utrymmet framför godsmagasinet flyttas det nuvarande staketet vid Stadsträdgården 6 m. längre in mot trädgården. Mellan denna staketlinje och den trädrad, som nu står å Trädgårdsgatans södra sida ordnas därefter grusad gångväg till c:a 5 m. effektiv bredd. Hela gamla gatubredden (12 m.) ordnas till körbana och beläggas med tuktad smågatsten. Järnvägen kommer att belägga alla lastkajerna utefter den enligt föregående omlagda Trädgårdsgatan med tuktad sten.

Kostnaderna för stadens del bliva:

Körbanebeläggning, 3 100 m ² à 11:—	34,100:—	
Gångvägens beläggning, 1,300 m ² à 5:—	6,500:—	
Omläggning av avloppsledningen i gatans östra del	2,000:—	
Arbetsledning, diverse och oförutsedda, jämnande utfört med c:a 15 %	6,400:—	49,000:—
		<u>S:a Kronor 49,000:—</u>

Uppfyllningen och terrasseringen av gatan sker medels från vägportsarbetet erhållna schaktmassor.

3. *Gatuarbete vid nya vägövergångarna å utdragsspåret till hamnkajen samt för vägövergången vid elektricitetsverket.*

Makadamisering, plankbrobeläggning, anordningar för dagvattnets avledande vid de båda övergångarne samt makadamisering av förbindelseväg mellan dessa vägövergångar och nya vägporten beräknas förslagsvis till Kronor	10,000:—
--	----------

4. *Arbeten å järnvägsövergången vid Kvarnbergsgatan.*

Byggande av det med S. J. överenskomna spåret till gasverket föranleder:

Höjning och makadamisering av tillfartsvägen	1,200:—	
Ändring av dagvattensavloppen	800:—	2,000:—

Sammanlagda beräknade kostnaderna för arbetena enligt pkt 1—4 enligt ovan skulle alltså bliva Kr. 185,000:—.

Karlstad Stads Byggnadskontor den 15 november 1918.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 187.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med framställning om anslag för utförande av staden åliggande arbeten enligt med Kungl. Järnvägsstyrelsen träffad överenskommelse angående utvidgning och ombyggnad av statens järnvägsstationer i Karlstad.

Vid framställningen hade fogats av byggnadschefen uppgjorda ritningar jämte kostnadsberäkning för ifrågavarande arbeten.

Beredningsutskottet, som icke fann anledning till erinran mot framställningen, beslöt hemställa:

att stadsfullmäktige ville till ifrågavarande arbetens utförande på sätt vid framställningen fogade ritningar och kostnadsberäkning angiva anvisa ett belopp av 185,000 kronor;

att stadsfullmäktige beträffande anskaffandet av de erforderliga medlen ville bestämma, att till bestridande av kostnaden för Trädgårdsgatans ordnande, 49,000 kronor, må användas tillgängliga medel av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatuarbeten och ledningar; att kostnaden för arbetena vid järnvägsövergången vid Kvarnbergsgatan, 2,000 kronor, skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering; samt att till täckande av ytterligare erforderliga 134,000 kronor skall upptagas ett 40-årigt amorteringlån å sistnämnda belopp;

att stadsfullmäktige måtte söka Kungl. Maj:ts tillstånd till upptagande av sålunda beslutade lån;

samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att, sedan sådant tillstånd erhållits, verkställa ifrågavarande upplåning.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Belysningsstyrelsens framställning om anslag till vissa å extra stat för år 1919 upptagna utgifter.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Belysningsstyrelse den 25 oktober 1918.

§ 2^{1/2}.

I sammanhang med uppgörandet av staterna för år 1919 beslöt styrelsen hos stadsfullmäktige anhålla om anslag till de å extra stat upptagna utgifter, nämligen:

för Elektricitetsverket ett belopp av 112,225: — kronor, samt
för Gasverket ett belopp av 2,500: — kronor.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Förslag till extra stat år 1919.

Utgifter.

<i>E. Anläggningar.</i>		Medel anskaffas
Jordkabel för högspänd ström.....	25,000: —	genom lån å 25 år
» » lågspänd »	5,000: —	» » 25 »
Luftledningsnätet	5,000: —	» » 15 »
Servisledningar	3,000: —	» » 15 »
<i>F. Fastigheter.</i>		
Ställverksbyggnad i Haga	10,000: —	genom lån å 40 år
<i>G. Driftapparater.</i>		
Transformator i reserv	15,000: —	genom lån å 30 år
Apparater för ställverksbyggnad	15,000: —	» » 15 »
» » Primärstationen	8,000: —	» » 15 »
» » Omformarestationen	8,000: —	» » 15 »
<i>H. Materialier</i>	15,000: —	genom uttaxering
<i>I. Inventarier.</i>		
1 räknemaskin	1,725: —	} genom uttaxering
1 skrivmaskin	500: —	
Diverse	1,000: —	
	<hr/> Kronor 112,225: —	

*P. M. till utgiftsposterna.**E. Anläggningar.*

Till följd av ökat kraftbehov är en förstärkning av högspänningsledningarna erforderlig. Vidare hava nya distributionsområden uppstått, som på grund av sin omfattning erfordra högspänningsledningar. För lågspänningsnätet, luftledningsnätet och servisledningarna årligen återkommande utvidgningar kräves det begärda anslaget.

F. Fastigheter.

I Haga föreslås uppsättning av en mindre ställverksbyggnad för inrymmandet av behövliga manövreringsanordningar för avgreningar å högspänningsnätet.

G. Driftapparater.

Som reserv för opåräknade kraftbehov eller som ersättning vid skador å befintliga transformatorer föreslås inköp av en större transformator.

Apparaterna för ställverksbyggnaden avse den under F. upptagna platsen.

H. Materialier.

Som rörelsekapital för inköp av materialier för enskilda arbeten begäres en summa av 15,000: — kronor,

I. Inventarier.

De under denna rubrik upptagna inventarierna avse att täcka det absolut nödvändiga behovet.

Karlstads Gasverk. Extra stat år 1919.

I. Inventarier	500: —
E. Anläggningar:	
5. Ledningar och rörnät:	
b. Servisledningar	2,000: —
	<hr/>
	Kronor 2,500: —

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 december 1918.

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över belysningsstyrelsens framställning om anslag till å extra stat för år 1919 upptagna utgifter; och beslöt kammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja belysningsstyrelsen de begärda anslagen med för elektricitetsverket 112,225 kronor och för gasverket 2,500 kronor; samt

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att av sålunda beviljade belopp, tillhoppa 114,725 kronor, 18,225 kronor skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering och återstoden, 96,500 kronor, genom upplåning, därav 10,000 kronor på 40 år och 86,500 kronor på 20 år.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 188.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva utlåtande över av belysningsstyrelsen gjord framställning om anslag till vissa å extra stat för år 1919 upptagna utgifter; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja belysningsstyrelsen de begärda anslagen med för elektricitetsverket 112,225 kronor och för gasverket 2,500 kronor; samt

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att av sålunda beviljade belopp, tillhoppa 114,725 kronor, 18,225 kronor skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering och återstoden, 96,500 kronor, genom upplåning, därav 10,000 kronor på 40 år och 86,500 kr. på 20 år.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Dispensärstyrelsens framställning om tilläggsanslag för innevarande år.

Utdrag ur protokoll, hållet hos dispensärstyrelsen vid extra sammanträde den 20 nov. 1918.

— — — — —
§ 1.

Enligt af stadskamreraren uppgjort statafräkningsförslag kommer dispensärstyrelsens utgifter att öfverstiga årets anslag med kr. 2,995:65. Då emellertid härifrån afgår ett anslag å kr. 829:31, som dispensärstyrelsen enligt protokollsutdrag har att förvänta från Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos, beslöt styrelsen att hos stadsfullmäktige hemställa om ett tilläggsanslag för innevarande år af kr. 2,166:34.

Denna § justerades genast.

— — — — —
In fidem:
HOLTER HULTMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 December 1918.

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över dispensärstyrelsens framställning om tilläggsanslag för innevarande år; och beslöt drätselkammaren hemställa

att stadsfullmäktige måtte bevilja dispensärstyrelsen ett tilläggsanslag för innevarande år av 2,166 kronor 34 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 189.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva utlåtande över en av dispensärstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning om tilläggsanslag för innevarande år; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja dispensärstyrelsen ett tilläggsanslag för innevarande år av 2,166 kronor 34 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Drätselkammarens framställning om anslag till kostnad för upprättande
av registerkarta över staden.**

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 20 november 1918.*

§ 3.

Från stadsingenjören hade inkommit följande framställning om anslag för registerkartas upprättande utöver förut i staten för 1919 upptagna belopp:

(Bil. A.)

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren som fann framställningen väl motiverad, hos stadsfullmäktige hemställa:

att stadsfullmäktige ville till bestridande av kostnad för arbete med upprättandet av registerkarta över staden för år 1919 anvisa ett belopp av 2,300 kronor

utöver i staten upptagna belopp, till användning på sätt stadsingenjören i sin framställning föreslagit;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp i den mån, tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna paragraf justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

I egenskap av förrättningsman för upprättande av registerkarta får jag göra följande hemställan om anslag för därmed förenade utgifter.

Enligt Kungl. förordningen med närmare föreskrifter om fastighetsregister i stad skall registerkartan föreligga färdig vid utgången av år 1920. Å registerkartan skall i anslutning till det blivande fastighetsregistret redovisas samtliga äganderettsgränser inom stadens hela område, dessutom skall å kartan utmärkas fastställda stadsplaner m. m. Då registerkartan skall ligga till grund för bl. a. lagfarterna, men vid lagfarters beviljande ej fordras någon karta, blir givetvis arbetet med upprättande av ifrågakartor mycket omfattande och vidlyftiga utredningar samt kompletteringsmätningar bliva nödvändiga. För stora tätbebyggda områden finnes, efter vad hittills gjorda forskningar givit vid handen, ej annat kartmaterial än på fri hand uppgjorda situationsplaner, vilka tydligen ej kunna läggas till grund för registerkartan. Å de områden där kartor finnes, vilka utmärka nuvarande äganderettsförhållandet hava så stora skiljaktigheter mellan dessa kartor och donationsjordskartan, till vilken alla lagfarer för områden utom stadens äldsta planlagda del hänföra sig, visat sig förefinnas, att det för närvarande knappt synes möjligt att på ett någotsånär sanningsenligt sätt redovisa äganderettsförhållande utan att stora förändringar i redan beviljade lagfarer måste äga rum.

För att kunna medhinna den förelagda uppgiften inom den bestämda tidsfristen två år erfordras: dels, biträde till insamlande och kopiering av kartmaterial och kompletterande mätningar samt till renskrivning av de förteckningar det åligger förrättningsmannen uppgöra, dels att förrättningsmannen utsträcker sin arbetstid över den normala. I övriga rikets städer hava betydande anslag beviljats till bestridande av hithörande utgifter, så t. ex. i Jönköping 13,000 kr. inalles, eller 6,500 kr. pr år, i Borås 4,500 kr. pr år. Statsbidrag för utgifter förenade med registerkartas upprättande erhålles till 45 proc. av totalsumman. För nästkommande år anser jag dock att ett anslag av 3,500 kr., varav 1,200 kr. redan äro upptagna i staten, bör vara tillfyllest och skulle härav 1,000 kr. utgå till mig

personligen för det övertidsarbete som blir nödvändigt. Skulle detta sistnämnda äskande anses obefogat ber jag att få framhålla:

1:o Att jag naturligen vid tillträdet av min plats här ansåg, att de 5,000 kr., vilka sattes såsom min grundlön, även vore det i så måtto att dyrtidstillägg skulle påläggas denna, i samma mån som för övriga befattningshavare.

2:o Att mina sportelinkomster visat sig under det nu snart gångna året blivit så gott som inga, varför jag genom att tillträda min nuvarande befattning tills datum åsamkats en ekonomisk förlust av över 2,000 kr. jämfört med de löneförmåner jag skulle haft om jag bibehållit min förutvarande befattning.

Karlstad den 20 november 1918.

GUSTAF LOVÉN.
Stadsingeniör.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 190.

Med förordande av en av drätselkammaren gjord framställning angående anslag för upprättande av registerkarta över staden, beslöt utskottet hemställa:

att stadsfullmäktige ville, till bestridande av kostnad för arbete med upprättandet av registerkarta över staden, för år 1919 anvisa ett belopp av 2,300 kronor utöver i staten upptagna belopp, till användning på sätt stadsingeniören i sin framställning föreslagit; samt

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drättselkammarens framställning angående inköp av ägofiguren N:o 1057 å Lötudden.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drättselkammaren
i Karlstad den 14 oktober 1918.*

§ 20.

Från gasverksmontören K. G. Kamph hade inkommit en så lydande framställning om inlösen eller utbyte av mark å Lötudden.

«Till Drättselkammaren i Karlstad.

Som jag den 22 augusti 1918 av änkefru Anna Söderström köpt ägofiguren 1057 Lötudden och den 26 augusti 1918 erhållit lagfart å nämnda ägofigur men vid av stadsingeniör Lovén företagen mätning befanns att älven utskurit nära hälften av ägofiguren samt att återstoden är mindervärdig jord. På grund härav vill jag till Drättselkammaren framställa begäran om att lagfarten överlåtes på staden och att jag erhåller i utbyte eller av staden får köpa för billigt pris ett stycke av staden tillhörig jord.

Karlstad den 26 september 1918.

K. G. KAMPH.α

Stadsingeniören meddelade, att av ägofiguren n:o 1057 på Lötudden som enligt karta och beskrivning skulle innehålla i areal 5,336,6 kvadratmeter, numera av älven bortskurits så mycket, att ägofigurens återstående areal utgjorde endast 2,655 kvadratmeter.

Byggnadschefen framhöll, att det för staden, som redan förut ägde flera ägofigurer å Lötudden, kunde vara av intresse vid en eventuell reglering av strömfåran att vara ägare av jämväl nu ifrågavarande ägofigur.

Sedan av ombudsmannen upplysts, att den köpeskilling, Kamph erlagt för ägofiguren, utgjorde 275 kronor, av vilket belopp fru Söderström erbjudit sig att återbetala 125 kronor, beslöt drättselkammaren att, för den händelse Kamph åtnöjdes med en köpeskilling av 150 kronor för ägofiguren sådan den nu befunnes, hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till inköp av ägofiguren n:o 1057 å Lötudden här i staden anvisa ett belopp av 150 kronor att anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Undertecknad förklarar mig härmed åtnöjas med ovan angivna köpeskilling
Ettthundrafemtio (150) kronor.

Karlstad den 22 oktober 1918.

GUSTAF E. BERG.

Bevittnas:

K. G. KAMPH.

A. ÖVERGAARD.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 191.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att yttra sig över drätselkamma-
rens framställning angående inköp av ägofiguren N:o 1057 å Lötudden, beslöt
att med förordande av samma framställning hemställa:

*att stadsfullmäktige måtte till inköp av ägofiguren N:o 1057 å
Lötudden här i staden anvisa ett belopp av 150 kronor att anskaffas
genom upplåning.*

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Livsmedelsnämndens framställning angående anslag till livsmedelsstyrelsens kvinnokommitté.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I anledning av framställning från Livsmedelsstyrelsens kvinnokommitté, får
Livsmedelsnämnden härmed anhålla att för fortsatt bedrivande av ifrågavarande
kommittés upplysningsverksamhet stadsfullmäktige måtte för tiden september 1918—
september 1919 ställa till nämndens förfogande ett belopp av 375 kronor,

Karlstad i november 1918.

Å Livsmedelsnämndens vägnar:
J. A. HÅKANSSON.

A. Norsell.

*Utdrag ur protokoll, fört vid sammanträde med
Karlstads Livsmedelsnämnd den 15 november 1918.*

§ 315.

Föredrogs från Livsmedelsstyrelsens kvinnokommitté inkommen skrivelse vari begärdes ett anslag å kronor 375: — utgörande fjärdedelen av kostnaden för kommitténs upplysningsverksamhet under tiden september 1918—september 1919 enligt bifogad kostnadsplan.

Då Livsmedelsnämnden icke disponerade några medel för ifrågavarande ändamål beslöts att till stadsfullmäktige ingå med framställning om att, under förutsättning att statsbidrag erhålles till beräknat belopp, en summa av 375 kronor stalles till Livsmedelsnämndens förfogande för uppgivna ändamål.

Denna § förklarades genast justerad.

Dag som ovan.

A. NORSELL.

Rätt avskrivet intygas:
MARGARETA BERG.

Till Livsmedelsnämnden, Karlstad.

I enlighet med bifogad skrivelse från F. H. K:s Kvinnoråd får Kvinnokommittén härmed anhålla, att Livsmedelsnämnden måtte bevilja ett anslag på 375 kr. för året september 1918—sept. 1919 för täckande av $\frac{1}{4}$ av kommitténs utgifter, beräknade enligt meföljande förslag till utgiftsstat, och härigenom sätta kommittén i tillfälle att utfå resterande $\frac{3}{4}$ från statens dyrtidsanslag.

Karlstad den 7 november 1918.

För Kvinnokommittén:
GRETA GULLSTRÖM.

Förslag till utgiftsstat för Karlstads livsmedelsstyrelsens Kvinnokommitté året sept. 1918—sept. 1919.

Rådfrågningsbyrå	Kr.	140: —
Utgifter för demonstrationskurser	»	700: —
Inköp eller tryckning av broschyrer, recept etc.	»	200: —
För skrivmaterial	»	200: —
Utgifter för föredrag	»	260: —
		Summa Kr. 1,500: —

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 december 1918.

§ 16.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över Livsmedelsnämndens framställning om anslag till Livsmedelsstyrelsens kvinnokommitté; och beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte för fortsatt bedrivande av Livsmedelsstyrelsens kvinnokommittés upplysningsverksamhet för tiden september 1918—september 1919 ställa till Livsmedelsnämndens förfogande ett belopp av 375 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918

§ 192.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av Livsmedelsnämnden hos fullmäktige gjord framställning angående anslag till Livsmedelsstyrelsens kvinnokommitté; och beslöt utskottet med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för fortsatt bedrivande av Livsmedelsstyrelsens kvinnokommittés upplysningsverksamhet för tiden september 1918—september 1919 ställa till Livsmedelsnämndens förfogande ett

belopp av 375 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Värmlands polisförenings av magistraten överlämnade framställning angående rätt för föreningens härvarande lokalavdelning att genom ombud delta i överläggningen angående poliskårens lönefråga.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Res.

Överlämnas till stadsfullmäktige under hemställan om bifall till framställningen.

Karlstads rådhus den 11 november 1918.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Svenska Polisförbundets ombudsmöte i Halmstad den 11—12 sistlidne juli hade inkommit åtskilliga förslag, syftande därhän, att förbundet mera verksamt än hittills skulle taga sig an medlemmarnes strävanden för avvägbringande av förbättrade avlöningsförhållanden, anställningsvillkor. Bland annat ifrågasattes, att Polisförbundet skulle upptaga vissa från fackföreningsrörelsen kända metoder såsom blockad och bojkott för att skaffa gehör åt berättigade lönekrav, vilka icke dessförutan lyckades tillvinna sig beaktande.

Förbundets styrelse hade i sitt yttrande över förslagen ifråga bland annat framhållit, att i kampen för en drägligare existens måste polisen med hänsyn till sin tjänstemannaställning välja härför väl anpassade medel och ansåg därför, att en förhandlingsordning mellan Svenska Polisförbundet eller dess underavdelningar å ena sidan och vederbörande myndighet å andra vore den lämpligaste vägen att beträda, enär ju en lång erfarenhet lärt polisen, att myndigheterna lättast vinnas på övertygelsens väg, liksom ock att denna väg är säkrast, då det gäller att nå resultat av bestående värde.

Ombudsmötet förklarar sig dela denna styrelsens mening och framhöll dess-
likes, att särskilda åtgärder vore absolut nödvändiga för tillvaratagande av polis-

männens intressen under den oerhörda hastiga omvälvningen, som ägt rum och fortfarande äger rum å varumarknaden till följd av penningvärdets fall. Polismännen torde likaväl som personalen inom industrien och en del av statens lägre befattningshavare kunna direkt själva eller genom utsedda ombud få göra sig hörda vid löne- och andra anställningsfrågors behandling av vederbörande myndigheter, Det uppdrogs ock åt förbundets styrelse att draga försorg om utredning av frågan om åstadkommande av en här ovan angiven förhandlingsordning. Från Svenska Polisförbundets styrelse har nu meddelande ingått, att den ännu icke medhunnit fullgörandet av detta utredningsuppdrag i hela dess vidd, men dock redan nu kommit till den övertygelsen, att lösningen stode att vinna på den väg, varpå de kommunala myndigheterna i Stockholm och Göteborg slagit in på egen drift, utan påstötning från vederbörande polisföreningars sida. I nämnda städer har nämligen poliskårens lönefråga gjorts till föremål för behandling i förberedande lönekomitéer, i vilka representanter för poliskårens fått säte.

Svenska Polisförbundets styrelse framhåller nu som önskvärt, att detta exempel måtte vinna efterföljd på övriga orter i riket antingen direkt eller så, att vederbörande poliskår åtminstone berättigades att genom ombud deltaga i överläggningar rörande kårens avlöningsförhållanden inom de kommunala delegationer, åt vilka dessa frågor beredning närmast före stadsfullmäktiges beslut anförtros.

Undertecknad, lokalförening av Svenska Polisförbundet, som till fullo delar de av Polisförbundets och dess styrelse uttalade åsikterna om fördelarna med en ordning, genom vilken åt polismännen beredas tillfälle att genom ombud muntligen förhandla om sina lönevillkor, anhåller på den grund vördsammast att, stadsfullmäktige måtte medgiva lokalföreningen rätt att med två ombud deltaga i överläggningarna om härvarande poliskårs lönefråga inom den delegation, som kommer att förberedande behandla densamma, samt få tillika till sådana ombud föreslå polis-kommissarien Per Zandén och poliskonstapeln Frans Oskar Björck.

Karlstad den 6 november 1918.

På Värmlands polisförenings vägnar:

F. O. BJÖRCK.

A. Y. NILSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktige
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 193.

I en av Värmlands Polisförening gjord framställning, som av magistraten med tillstyrkan överlämnats, hade föreningen hos fullmäktige anhållit om rätt för

föreningens härvarande lokalavdelning att genom ombud deltaga i överläggningen angående poliskårens lönefråga.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som ansåg att med hänsyn till innehållet i instruktionen för den av staden nyligen tillsatta lönenämnden, det i ansökningen avsedda önskemålet torde kunna ernås genom en direkt hänvändelse till lönenämnden, hemställa,

att förevarande framställning icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS

Magistratens resolution med inforordande av stadsfullmäktiges yttrande över särskilda av G. Nilsson, Edvard Svensson, A. G. Svensson Wärme, Aug. Lindh, Erik Flodström, A. Erlandsson och Karl Jonsson hos Konungens Befallningshavande i länet gjorda framställningar angående rätt att idka handel med vissa begagnade föremål.

(Till ansökningarna hörande intyg, vilka icke intagits i trycket, tillhandahållas vid stadsfullmäktiges sammanträde).

Resolution.

Översändes till Magistraten i Karlstad, som anmodas att, efter stadsfullmäktiges därefter ädes hörande, i ärendet avgiva yttrande samt därmed sedermera hit inkomma och remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 31 oktober 1918.

På tjänstens vägnar:
GEORG SAMUELSON.

Överlämnas till stadsfullmäktige i Karlstad för yttrande.

Karlstads rådhus den 4 november 1918.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Med anledning av Kungl. Maj:ts nådiga förordning av den 28 maj 1918. angående handel med vissa begagnade föremål får undertecknad, som ej innehar handelsrättigheter, men sedan flera år tillbaka idkat handel med skrot och lump, vördsamt anhålla att få fortsätta denna rörelse i huset N:o 2 C Vänerslund i Karlstads stad.

Intyg bifogas.

Karlstad den 30 oktober 1918.

G. NILSSON.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Jämlikt bestämmelserna i Kungl. Maj:ts nådiga förordning den 28 maj 1918 angående handel med vissa begagnade föremål m. m. får jag med bifogande av föreskrivna intyg, vördsamt anhålla om tillstånd att i huset N:o 9 B i Klarastrand i Karlstad idka sådan handelsrörelse, som avses i 1 § av ovan omnämnda Kungl. Förordning.

Karlstad den 25 oktober 1918.

EDVARD SVENSSON.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Jämlikt föreskriften i 2 § av Kungl. Förordningen den 28 maj 1918 angående handel med vissa begagnade föremål, får jag härmed vördsamt anhålla om tillstånd att inom Värmlands län idka sådan handel med skrot och lump, som i nämnda Kungl. Förordning avses. Rörelsen kommer icke att bedrivas som grosshandel eller som försäljning i bod eller från annat upplagsställe, utan kommer att ske som resehandel. Varorna komma att huvudsakligen avyttras till grossörer i Karlstad. Jag bifogar härjämte åldersbetyg, myndighets- och konkursbevis ävensom bevis att jag gjort mig känd för redbarhet och ordentlighet.

Karlstad den 4 november 1918.

A. G. SVENSSON WÄRME.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Jämlikt föreskriften i Kungl. Maj:ts nådiga förordning den 28 maj 1918 angående handel med vissa begagnade föremål, får jag härmed vördsamt anhålla om tillstånd att inom Värmlands län idka sådan handel med skrot och lump, som i nämnda Kungl. Förordning omnämles. Rörelsen skall icke bedrivas som gross-

handel eller som försäljning i bod eller från annat upplagsställe, utan kommer att ske i form av s. k. resehandel. Varorna kommer jag att huvudsakligen avyttra till grossörer i Karlstad.

Jag bifogar härjämte åldersbetyg samt myndighets- och konkursbevis ävensom bevis att jag gjort mig känd för redbarhet och ordentlighet.

Karlstad den 8 november 1918.

AUG. LINDH.
Viken 52.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Jämlikt föreskriften i Kungl. Maj:ts nådiga förordning den 28 maj 1918 angående handel med vissa begagnade föremål, får jag härmed vördsamt anhålla om tillstånd att inom Värmlands län idka sådan handel med skrot och lump, som i nämnda Kungl. Förordning omförmäles. Rörelsen skall icke bedrivas som grosshandel eller som försäljning i bod eller från annat upplagsställe, utan kommer att ske i form av resehandel och avse endast uppköp av skrot och lump. Varorna komma att huvudsakligen avyttras till grossörer i Karlstad. Jag bifogar härjämte åldersbetyg, myndighets- och konkursbevis ävensom bevis att jag gjort mig känd för redbarhet och ordentlighet.

Svinbäcken, Karlstad den 7 november 1918.

ERIK FLODSTRÖM.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Jämlikt föreskriften i Kungl. Maj:ts nådiga förordning den 28 maj 1918 angående handel med vissa begagnade föremål, får jag härmed vördsamt anhålla om tillstånd att inom Värmlands län idka sådan handel med skrot och lump, som i nämnda Kungl. Förordning avses. Rörelsen skall icke bedrivas som grosshandel eller som försäljning i bod eller från annat upplagsställe, utan kommer att ske i form av resehandel. Varorna kommer jag huvudsakligen att avyttra till grossörer i Karlstad. Jag bifogar härjämte åldersbetyg, myndighets- och konkursbevis samt bevis att jag gjort mig känd för redbarhet och ordentlighet.

Karlstad den 12 november 1918.

A. ERLANDSON.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Jämlikt föreskriften i 2 § av Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående handel med vissa begagnade föremål m. m. den 28 maj 1918 får jag härmed vördsamt

anhålla om tillstånd att i min bostad, belägen å ägofiguren N:o 84 i Kartåsen på Karlstads stads område, idka yrkesmässig handel med skrot och lump.

Karlstad den 29 oktober 1918.

KARL JONSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 194.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet genom magistraten infortrat stadsfullmäktiges yttrande över särskilda av G. Nilsson, Edvard Svensson, A. G. Svensson Wärme, Aug. Lindh, Erik Flodström, A. Erlandsson och Karl Jonsson hos Konungens Befallningshavande gjorda framställningar angående rätt att idka handel med vissa begagnade föremål, hade nu beredningsutskottet uppå remiss från fullmäktige att däröver avgiva yttrande.

Äfter tagen del av handlingarna beslöt utskottet hemställa:

att stadsfullmäktige måtte förklara sig icke hava något att erinra mot bifall till framställningarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Belysningsstyrelsens framställning angående höjning av gaspriset.

*Utdrag ur protokoll hållet hos Belysningsstyrelsen
i Karlstad den 25 oktober 1918.*

§ 3.

Efter anmälan från Gasverkets föreståndare, att under nuvarande förhållanden verkets drift vore förlustbringande samt att enda medlet till uppnående av jämviktsläge mellan inkomster och utgifter vore att i likhet med vad som ägt rum inom övriga stadskommuner öka gaspriset, beslöt styrelsen att hos stadsfullmäktige göra framställning om en sådan ökning från 25 till 30 öre pr kubikmeter; Och skulle utredning om hithörande förhållanden bifogas framställningen.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Belysningsstyrelsen i Karlstad.

På grund av stegrande omkostnader för såväl arbetskraft som råvaror synes det bliva nödvändigt att ytterligare höja gaspriset om gasverkets inkomster skola kunna täcka de beräknade utgifterna.

Såsom bekant står f. n. gasverksdriften under kontroll av Statens Industrikommission, som för driften tillsvidare bestämt:

dels att för gasframställningen skall användas 80 proc. ved, 20 proc. kol, och

dels att gasverket skall distribuera gasen efter ransoneringsplan gående ut på att gasförbrukningen skall hålla sig ungefär lika med år 1916.

Från att hava varit ett «kolgasverk», som, utom gasen, tillverkat såsom bi-produkt en avsevärd kvantitet koks till avsalu (i medeltal c:a 30,000 hl. pr år) har gasverket nu blivit ett «vedgasverk» med gasen såsom huvudsaklig försäljningsprodukt och obetydlig kokstillverkning, nämligen blott c:a 4,000 hl. pr år. Under det att gaspriset *före kriget* var tämligen oberört av priset på råvaran kol, alldenstund en höjning av kolpriset i allmänhet även haft som följd att verket erhållit högre betalning för sin kokstillverkning, så medför nu varje höjning av vedpriset en ökning av självkostnadspriset för gasen.

Vid tidpunkten för uppgörande av 1918 års statförslag kunde man räkna med ett pris av 13 à 15 kronor pr km. förgasningsved fritt gasverket, nu är priset 18 à 20 kr. Det är att märka att inköpendast förske genom Bränslekommissionen. Med detta vedpris såsom norm är gasverkets utgiftsstat för 1919 beräknad till kronor 301,235:—, inklusive räntor och amorteringar enligt fastställd plan. För att täcka dessa utgifter kan påräknas inkomst genom försäljning av:

Koks av 1918 års tillverkning c:a	2,500 hl.	
» » 1919 » » »	3,000 »	5,500 hl.

Blandningstjära c:a 500 fat.

Under förutsättning att man för nästa år för koksen kan erhålla 7 à 8 kronor pr hl. samt för tjäran c:a 90 kronor per fat kan härav beräknas en inkomst av i runt tal .....

85,000:—	
För allmänna lyshållningen beräknas en inkomst av	22,235:—
För installationsarbeten	2,500:—
Diverse inkomster enligt statförslaget	1,500:—

Summa kr. 111,235:—

För gasförsäljningen skulle alltså erfordras 190,000:— kronor. 1916 års privata gasförbrukning, som lägges till grund för ransoneringsplanen, var c:a 630,000 kbm. Med nuvarande gaspris 25 öre per kbm. skulle därav uppstå en inkomst av kronor 157,500:—. Om däremot gaspriset höjes till 30 öre pr kbm. bleve inkomsten kronor 189,000:—. Därutöver kan påräknas inkomst av s. k. överförbruk-

ning till förhöjt pris, varför inkomsten av gasförsäljningen med ett å-pris av 30 öre torde i staten kunna upptagas till i runt tal kronor 190,000: —.

Ovanstående beräkning å utgifter och inkomster äro som synes baserade på nu för handen varand; förhållanden. Ett fredsslut inom närmaste tiden komme säkerligen att helt ändra förutsättningarna för beräkningen av gasens självkostnad.

Det kan nämnas att höjning av gaspriset f. n. står på dagordningen i de flesta städer i samband med uppgörande av respektive statsförslag för år 1919. Höjning har under året ägt rum eller beslutats i följande städer:

Stockholm	från	20	till	30	öre,
Helsingborg	»	20	»	30	»
Norrköping	»	20	»	30	»
Lidköping	»	20	»	35	»
Gevle	»	20	»	30	»
Jönköping	»	20	»	30	»

Ystad, Kristiansstad hava redan i början av år 1918 höjt till 30 öre och Södertälje till 32 öre.

Hänvisande till ovanstående utredning får jag alltså föreslå styrelsen att hos stadsfullmäktige göra framställning om gasprisets höjning från och med 1 januari 1919 tillsvidare från 25 till 30 öre per kubikmeter.

Karlstad den 1 oktober 1918.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 2 december 1918.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över belysningsstyrelsens framställning om höjning av gaspriset; och beslöt kammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga belysningsstyrelsen att tillsvidare från och med nästa års ingång bestämma normalpriset för gasförbrukning såväl för belysning som andra ändamål till 30 öre per kubikmeter med tillämpning i övrigt av föreskrifterna i nådiga kungörelsen den 13 Mars 1917 angående restriktioner för gasförbrukning.

Denna § justerades geuast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 195.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade utskottet att avgiva utlåtande över en av Belysningsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning angående höjning av gaspriset.

Diätsekkammaren, som hörts i ärendet, hade tillstyrkt rätt för Belysningsstyrelsen att tillämpa den föreslagna höjningen, dock med iakttagande av föreskrifterna i nådiga kungörelsen den 13 mars 1917 angående restriktioner å gasförbrukning.

Efter antecknande att nämnda kungörelse numera vore upphävd, beslöt utskottet, som i övrigt icke fann anledning till erinran i ärendet, hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga belysningsstyrelsen att tillsvidare från och med nästa års ingång bestämma normalpriset för gasförbrukning såväl för belysning som andra ändamål till 30 öre per kubikmeter.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Hamnstyrelsens framställning om anslag till vissa å extra stat för år
1919 upptagna ändamål m. m.**

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 22 oktober 1918.

§ 172.

Med ledning av för året upprättat statavräkningsförslag företogs till behandling nästföljande års stat, och beslöt styrelsen härefter för sin del antaga och till Magistraten översända det förslag till stat, som är detta protokoll bilagt.

Samtidigt ville styrelsen, beträffande sådana i den nya staten förekommande, icke tidigare till stadsfullmäktiges prövning överlämnade anslagsäskanden, som i någon anmärkningsvärdare grad överstego motsvarande för innevarande år eller som voro helt nya, hos stadsfullmäktige göra följande förklaring och framställning.

Skuldräntor.

Den betydande ränteökningen med i runt tal 29,000 kr. beror på att det tillfälliga lånet, huvudsakligast i följd av krananläggningarna, beräknas bliva ökat med ungefär 322,000 kr.

Personalkostnader.

Ökningen av hamningenjörens lön med 800 kr. är i överensslämmelse med fullmäktiges beslut den 17 januari innevarande år i fråga om den tekniska ledningens ordnande.

Den till kontorsbiträdet sedan 1908 utgående, förhållandevis ringa månadsavlöningen av 75 kr. synes styrelsen bära något förbättras, varför den i staten upptagits till 125 kr.

Ökningen av hamnarbetsförmannens lön med 150 kr. är en följd av fullmäktiges beslut den 20 sistlidne juni i fråga om kristidstillägg.

För bestridande av vikariatsarvode för hamningenjören har "semesterarvoden" ökats med 100 kr.

För driften av de nya kranarna behöves till en början yttertigare en hamnservis och har till avlöning åt en sådan med 8 månaders tjänslgöring upptagits 880 kr. förutom övertidsersättning och dyrtidstillägg.

Underhåll.

För att träkranen vid inloppskanalen skall uppfylla yrkesinspektionens fordringar, bör bland annat anskaffas en ny hisslina och lintrumma för en beräknad kostnad av 600 kr.

Träkajen vid yltre hamnen är nu 15 år gammal och anses därför icke mycket längre kunna tåla belastningen med järnvägståg och de nya kranarna. En förstärkning av densamma bör därför i tid företagas, men då utförandet härav på hela kajsträckan på en gång skulle med nuvarande höga kostnader kräva ett betydande belopp, så har styrelsen tänkt sig att för nästa år taga en sträcka av 30 meter. Enligt av hamningenjören upprätlade alternativa kostnadsberäkningar, av vilka styrelsen bestämt sig för det billigare förslaget, skulle härför erfordras kr. 10,000, varav hälften bör anses som förbättring och alltså täckas av låne-medel.

I innevarande års stat var för muddring vid Röskär uppförda kr. 7,500, vilket arbete i följd av brist på bogserbåtar ej kunnat utföras. På grund av den allmänna prisstegringen har för detta arbetes utförande under nästa år beräknats kr. 11,000. I detta sammanhang vill styrelsen förutskicka, att det torde

bliva nödvändigt att anskaffa en bogserbåt för hamnen och kommer i så fall särskild framställning att göras härom.

Allm. utgifter.

Förutom de förutvarande försäkringsposterna, vilka genom den allmänna prisstegringen blivit högre, har ansetts nödigt att för de nya kranarna taga s. k. maskinskadeförsäkring, såsom brukligt är på andra platser. Ökningen i sin helhet beräknas till kr. 2,260.

Kostnaderna för värme och lyse, som förut ingått i lokalhyran, hava på anmodan av drätselkammaren, med bibehållande av förutvarande hyresbelopp oförändrat, upplagits särskilt. Den härav uppkommande ökningen utgör kr. 1,090.

Övriga ökningarna på ordinarie staten äro i allmänhet en följd av dyrtiden.

Extra staten.

Förutom de poster, varom särskilda framställningar förut gjorts till stadsfullmäktige eller eljest förut berörts äro här uppförda:

En diviationsducd'alb, utan vilken fartyg icke härstädes kunna få sina kompasser justerade, och beräknas kostnaden för denna till kr. 1,000.

De på mudderelevatorn befintliga motorerna hava hittills förhryts av elektricitetsverket, men anser styrelsen det förmånligare att inlösa desamma för kronor 4,500.

Med stöd av denna förklaring beslöt styrelsen hemställa, att stadsfullmäktige ville anslå medel till följande i 1919 års stat uppförda poster:

Höjning av kontorsbiträdets lön med 50 kr. per månad.

Förstärkning av yttre hamnens träkaj på en sträcka av 30 meter för en kostnad av 10,000 kr.

Anställande av en 3:e hamnservis samt dennes avlöning med 110 kr. per månad under 8 månader av året.

Muddring vid Röskår utöver förut anvisade kr. 7,500 kr. 3,500.

En diviationsducd'alb kr. 1,000 samt

Inlösen av elektriska motorer kr. 4,500.

Tillika ville styrelsen föreslå fullmäktige besluta, att halva kostnaden för träkajens förstärkning kr. 5,000 samt kr. 4,500 för motorinköpet skall täckas med lånemedel och återstoden uttaxeras.

In fidem
IWAR OLSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 2 december 1918.*

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hamnstyrelsens framställning om anslag till vissa i staten för år 1919 beräknade utbetalningar, avseende personalkostnader, underhåll och inventarier.

Drätselkammaren, som ej fann något mot de begärda anslagen att erinra, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ifrågavarande av hamnstyrelsen begärda anslag å tillhoppa 20,480 kronor ävensom bestämma, att av berörda belopp 10,980 kronor skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering och återstoden, 9,500 kr., genom upplåning.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.*

§ 196.

I en till stadsfullmäktige ingiven framställning hade hamnstyrelsen anhållit om anslag till vissa å extra stat för år 1919 upptagna ändamål m. m., på sätt närmare framginge av styrelsens protokoll den 22 oktober 1918, § 172.

Häröver hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utfåtande; och beslöt utskottet att med instämmande däri, hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja ifrågavarande av hamnstyrelsen begärda anslag å tillhoppa 20,480 kronor ävensom bestämma, att av berörda belopp 10,980 kronor skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering och återstoden 9,500 kronor genom upplåning.

Som ovan

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Livsmedelsnämndens framställning angående anslag till den statsunderstödda dyrtidsverksamhetens bedrivande inom staden under första halvåret 1919 m. m.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

De alltjämt stegrade priserna å föroödenhetsartiklar bringa de mindre bemedlade innevånarne i vårt samhälle i ett ekonomiskt läge som fortfarande motiverar att Livsmedelsnämnden bedriver sin verksamhet med utlämnande av rabattkort till de mest behövande.

Livsmedelsnämnden har därför beslutat att även under tiden 1 januari—30 juni 1919, fortsätta denna verksamhet och har härför uppgjorts följande kostnadsplan:

Rabatt å matportioner	82,200: —
Barnbispisning ..	15,000: —
Rabatt å skodon och strumpor.....	46,000: —
» å ved.....	22,000: —
» å karbidlampor.....	1,500: —
» å mjölk.....	27,000: —
» å fisk	19,500: —
» å kött	39,000: —
	Kronor 232,200: —

Härtill kommer beräknade administrationskostnader uppgående till ett belopp av kronor 8,800: —.

Tillsammans således kronor 241,000: —.

Enligt beräkning kommer av det belopp kronor 60,370, som insamlats bland enskilda personer inom samhället, att återstå till nästa period kronor 47,370: —.

Av Karlstads Sparbank överlämnade medel (kronor 12,000) kommer intet till användning under innevarande år och kunna dessa således disponeras för nästa period. För nästa halvår skulle sålunda stå till förfogande, av enskilda givares bidrag, ett belopp av kronor 59,370: —.

I statsbidrag torde böra anhållas om dels ett grundbidrag av kronor 18,778: — och dels ett fyllnadsbidrag av kronor 126,052: — eller tillsammans kronor 144,830: —.

Stadens eget bidrag skulle enligt denna beräkning bli kronor 36,800: —.

Beträffande verksamhetens bedrivande har i den nyss utkomna kungörelsen (Svensk Författningssamling n:o 864) angående statsbidrag till beredande av lindring i de mindre bemedlades levnadsvillkor bland annat föreskrivits att dylik värksamhet genom uttryckligt beslut av stadsfullmäktige skall överlämnas åt inom kommunen

redan befintligt kommunalt organ eller åt för ändamålet särskilt vald nämnd eller delegation som har att utse särskild korrespondent med Folkhushållningskommissionen rörande alla med kommunens dyrtidsvärksamhet sammanhängande frågor.

Vidare har bestämts att för granskning av dyrtidsvärksamhetens utgifter skall väljas särskilda revisorer jämte suppleanter.

I anslutning till ovanstående får Livsmedelsnämnden härmed hemställa:

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Livsmedelsnämnden att under perioden 1 januari—30 juni 1919 handhava de statsunderstödda dyrtidsvärksamheten inom Karlstads stad;

att för värksamhetens bedrivande under förutnämnda tid ställa till Livsmedelsnämndens förfogande ett belopp av kronor 36,800:—;

att uppdraga åt drätselkammaren att hos regeringen söka statsbidrag för ifrågasvarande värksamhet till ett belopp av kronor 144,830:—;

samt att för granskning av denna värksamhets utgifter utse nödigt antal revisorer jämte suppleanter.

Karlstad i nov. 1918.

Å Livsmedelsnämndens vägnar:

J. A. HÅKANSSON.

A. Norsell.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 2 december 1918.*

§ 17.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över livsmedelsnämndens framställning om anslag för den statsunderstödda dyrtidsverksamhetens bedrivande under perioden 1 januari—30 juni 1919 m. m.; och beslöt drätselkammaren, med tillstyrkande av vad nämnden föreslagit, hemställa:

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Livsmedelsnämnden att under perioden 1 januari—30 juni 1919 handhava den statsunderstödda dyrtidsverksamheten inom Karlstads stad;

att stadsfullmäktige ville för verksamhetens bedrivande under nämnda tid ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett belopp av 36,800 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medels uttaxering;

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t söka statsbidrag för ifrågasvarande verksamhet till ett belopp av 144,830 kronor;

samt att stadsfullmäktige måtte för granskning av denna verksamhets utgifter utse nödigt antal revisorer jämte suppleanter.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918*

§ 197.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av livsmedelsnämnden hos fullmäktige gjord framställning angående anslag till den statsunderstödda dyrtidsverksamhetens bedrivande inom staden under första halvåret 1919 ävensom angående revision av denna verksamhet m. m.

Över denna framställning hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Beredningsutskottet, som icke fann anledning till erinran mot vad livsmedelsnämnden föreslagit, beslöt hemställa:

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt livsmedelsnämnden att under perioden 1 januari—30 juni 1919 handhava den statsunderstödda dyrtidsverksamheten inom Karlstads stad;

att stadsfullmäktige ville för verksamhetens bedrivande under nämnda tid ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett belopp av 36,800 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering;

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t söka statsbidrag för ifrågavarande verksamhet till ett belopp av kr. 144,830; samt

att stadsfullmäktige måtte till revisorer av ifrågavarande dyrtidsverksamhet utse bankombudsmannen Thure Pettersson och skogsförvaldaren P. Thoresson med handlanden Karl Fr. Arne och advokaten O. H. Granqvist som suppleanter att i nu nämnd ordning inträda i tjänstgöring.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Beredningsutskottets utlåtande angående skorstensfejaren Anton Sundelius' begäran om dyrtidstillägg.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 12 december 1918.

§ 199.

Till stadsfullmäktige hade skorstensfejaren inkommit med en så lydande framställning angående kristidstillägg för innevarande år:

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknad som år 1884 antogs till skorstensfejare för staden, vågar härmed tillfölje av den svåra belägenhet vari jag befinner mig, hos hrr fullmäktige värdsamt anhålla, det mina nuvarande avlöningsförhållanden, på vilket sätt bäst ske kan och fortast möjligt, till det bättre måtte förändras. Sedan år 1904, då jag, enligt stadsfullmäktigeprotokoll av den 8 okt. 1903 blev tillerkänd 2:ne äldrestillägg vardera å 500 kr. samtidigt som lönerörlingen skedd, har jag ej gjort någon framställning om förbättrade lönevillkor. Meningen var ju då, att genom ökat arbete för mig, tillfölje av stadens tillväxt genom nybyggnader, min inkomst skulle i proportion därtill ökas, men som byggnadsverksamheten under de senaste 10 åren varit ganska minimal och de större fastigheter som uppförts, försetts med s. k. centraluppvärmning så har alla rumseldstäder för mig gått förlorade, gamla hus ha rivits och dessas eldstäder försvunnit, så ökningen av inkomsterna blivit ringa. Avlöningen till mina biträden har under en följd av år oupphörlig gått uppåt och sista åren med dubbelt mot förr. Nu fordra arbetarna 50 kr. och däröver uti veckoavlöning, vilket gör, då allra minst behöves 4 st. ständigt en summa av kr. 10,400 pr år, hyra för arbetskammare, vatten, lyse och värme, lågt 500 kr., för materialier olycks- och andra försäkringar samma summa, så av min årsinkomst blir ej stort övert under nuvarande förhållanden för mig och familj övert att leva på. Då därtill kommer att jag under många år måst anlita lånesystemet och mest med växlar så med den räntan som bankerna nu fordrar, tar det betydligt. Det är med anledning av ovan anförda och en följd härav i det förtvivlade pekuniära läge jag befinner mig i, som jag härmed till hrr fullmäktige hematäller om något åtgörande med ifrågasvarande förhållande, så att jag kan hålla det antal arbetare som tarvas för att nöjaktigt uppfylla villkoren för min plats skötande. För de kris o. dyrtidsår som gått och under vilka jag ej, som övriga stadens avlönade, erhållit någon sorts bidrag, anhålles härmed värdsamt om 5,000 kr. för-

skottsvis, att i år och så snart ske kan, att från stadskassan utgå. Det kan tyckas mycket för en gång, men då jag för-äkrar att i alla andra städer, vederbörande ställt något så när drägligt för sin skorstensfejare, med taxeförändringar och dyligt så bör Karlstad kunna göra lika bra. Som nu är kan jag ej ens fullgöra mina skyldigheter vare sig till stat eller kommun och utsikter för vintern för mig och min familj är mycket mörk och dystert. I förhoppning om det hrr fullmäktige beaktar denna min härovan gjorda framställning tecknar värdsamt.

Karlstad den 22 Nov, 1918

ANTON SUNDELIUS . . .

Härvid hade fogats en så lydande:

Uppgift för omkostnader för yrkets bedrivande.

4 st. arbetare efter 50 kr. pr vecka och år	10,400:—
Arbetskammare jämte badinrättning med härför erforderlig värme, lyse och städning m. m.	500:—
Olycksfallsförs. och fraktkostnader för arbetare	150:—
Materialier och deras underhåll	500:—
	<hr/>
	Summa Kronor 11,550:—

Då härtill kanske tidtals, möjligen året om en man till erfordras och ej utslutet att personalens avlöning måste höjas — så blir ej något kvar åt mig.

I ärendet hade infortrade utlåtanden avgivits:

dels av lönenämnden, så lydande:

*Utdrag av protokoll, hållet hos lönenämnden
i Karlstad den 3 december 1918.*

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade lönenämnden att avgiva yttrande över en av stadens skorstensfejare gjord framställning om erhållande av kristidstillägg för innevarande år.

Sedan lönenämnden genom inhämtade upplysningar konstaterat riktigheten av de i framställningen lämnade uppgifter, beslöt nämnden, som fann framställningen väl motiverad, hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja skorstensfejaren i staden kristidstillägg för innevarande år med i ett för allt 5,000 kronor.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

dels ock av drätselkammaren, som därvid anförde:

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 9 december 1918.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av stadens skorstensfejare gjord framställning om erhållande av kristidstillägg för innevarande år.

Det antecknades, att den till skorstensfejaren för närvarande utgående avlöningen utgjorde omkring 13,800 kronor, av vilken summa han hade att bestrida alla med sotningen förenade omkostnader, ävensom att lönenämnden tillstyrkt framställningen.

Då kammaren ansåg, att sökanden hade fullt fog för sin framställning, beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja skorstensfejaren i staden kristidstillägg för innevarande år med i ett för allt 5,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Med instämmande i vad lönenämnden och drätselkammaren sålunda anförde beslöt utskottet hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja skorstensfejaren i staden kristidstillägg för innevarande år med i ett för allt 5,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
Karlstad 1918

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

19 December.

N:o 12.

Sakrevisorernas berättelse över verkställd granskning av stadens förvaltning under år 1917.

*Utdrag av protokoll, hållet vid Karlstads stads-
revisions sammanträde den 30 november 1918.*

§ 1.

Upprättades och undertecknades berättelse över den hittills verkställda revisionen av stadens förvaltning under år 1917, och skulle densamma med utdrag av detta protokoll överlämnas till Magistraten.

Som ovan.

In fidem: -
TH. PETTERSSON.

Justerat:
T. OSTERMAN.

Rätt utdraget, betygar:
TH. PETTERSSON.

Drättselkammarens Förvaltningsberättelse år 1917.

Kassarörelsen.

Det för året fastställda generalförslaget slutade med en brist av Kr. 1,472,213: 86 Härförutom hava för ändamål, som äro i härvid fogade förteckning å extra anslag närmare specificerade, anvisats .. . . . . Kr. 918,844: 05

Summa anslagna medel 2,391,057: 91

som skolat täckas genom:

	Uttaxering	Tillfälliga lån	Lån att fondera	Redan fonderade lån	Annat sätt	Summa
Härav har förbrukats	1,419,272: 91	294,000: —	524,000: —	153,247: 50	537: 50	2,391,057: 91
Överskridna anslag . .	1,174,653: 93	387,752: 86	209,920: 62	86,045: 66	480: —	1,858,853: 07
Återstod av anslag . .	244,618: 98	93,752: 86	311,079: 38	67,201: 84	57: 50	93,752: 86 625,957: 70
					Netto återstod	532,204: 84

Medel till bestridande av de verkställda utbetalningarna kronor 1,858,853: 07 hava anskaffats sålunda:

Uttaxering (utom för kyrkan kr. 46,390: 47)	985,558: 32
Gasverkets överskott	186,466: 66
Upptaget amorteringslån	100,000: —
Tillfällig upplåning	284,578: 09
Utlottade och avyttrade obligationer	302,250: —
	Kronor 1,858,853: 07

Uppbörd.

Påförda utskylder belöpte sig på kr. 1,146,803: 84 (830,512: 11), varav vid årets slut återstod oguldet kr. 114,855: 05 (72,193: 01) eller i runt tal 10 % (8,69 %). Vid årets slut voro i skatterestantier balanserade kr. 306,303: 23 (232,833: 17). Utav de vid 1916 års slut balanserade restantierna hava influtit kr. 26,425: 27 eller 11,34 %.

Debiterade pensionsavgifter (grund-) utgjorde 33,129: — (32,793: —) varav vid årets slut återstod oguldet kr. 14,394: — (14,227: —) eller 43,44 % (43,38).

Siffror inom ( ) angiva motsvarande föregående år.

Vid årets slut voro pensionsrestantier balanserade med kr. 39,948:— (31,815:—). Utav de vid 1916 års slut balanserade restantierna hava influtit kr. 6,261:— eller 1,56 %.

Kapitalavbetalningar.

Stadens fonderade lån hava amorterats med kr. 130,701:76 och stadskassans skuld till donationsfonderna har minskats med kr. 144,890:14, vilken senare avbetalning åstadkommits därigenom att utav de inneliggande obligationerna till belopp kr. 302,250:—, varav hälften utlottats, en del enligt revisorernas därom gjorda uttalande överförts till fonderna.

Lånerörelsen.

Under året har, i enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 16 dec. 1916, från Pensionsstyrelsen upptagits ett 40 årigt amorteringslån på 100,000 kr. för byggnadsverksamhetens understödjande. Den tillfälliga upplåningen, som vid årets början uppgick till kr. 114,788:19, har ökats med kr. 399,366:28.

Fastighetsförvärv och försäljning.

Endast en fastighet har under året inköpts nämligen Strömsholm n:r 4 för en kostnad av kr. 8,500:—.

Under året har mark försålts till följande:

A.-B. Smälägenheter n:o 197.....	748,01 m ²	
d:o » 107.....	965,10	1,713,11 m ²
A.-B. Värmlands Trikäfabrik n:o 212	1,006,17	
d:o » 213	1,006,17	2,012,34
Bröderna Månsen n:o 220		1,006,17
Oskar Gustafsson n:o 113		963,49
A. E. Mellqvist n:o 214		1,006,17
A.-B. Lindgrens Läderfabrik n:o 48.....		31,87
Per Eliasson n:o 46.....		784,62
		<hr/>
	Summa	7,517,77 m ²

Till ett sammanlagt belopp av kr. 27,158:23.

Förskotter.

Livsmedelsnämnden, som vid årets början hade en ingående skuld av kr. 56,011:37, hade vid årets slut ökat denna till kr. 200,239:56, varjämte till centralköksrörelsen förskotterats kr. 9,500:—. Mellanvarande med A.-B. Smälägenheter, som icke hunnit uppgöras vid årsskiftet, har tillsvidare uppförts på för-

skotter med kr. 124,000:—. Detta belopp kommer dock att minskas med kr. 62,000, utgörande statsanslag utan återbetalningsskyldighet, vilket utbetalas först efter anläggningarnas fullbordande.

Avskrivningar.

Enligt fastställd plan har avskrivits:

Å affärsverken.....	79,767: 18	
och å drätselkammarens fastigheter ..	58,799: 28	138,566: 46
Å skatterestantier har avskrivits		14,959: 72
Rivna fastigheter hava avförts med		5,400: —
och å inventarier har avskrivits.....		4,660: 14
Dessutom har det belopp, som 1916 uttaxerades för hamnen avförts och förts inom linjen.		40,380: 67

Summa avskrivningar 203,966: 99

Enligt stadsfullmäktiges den 18 oktober 1917 fattade beslut skola de enligt fastställd plan avskrivna medlen, kr. 138,566:46, i den mån de, beträffande drätselkammaren, motsvaras av verkliga inkomsterna av fastigheterna med avdrag av reparationskostnader och, beträffande affärsverken, motsvara varje särskilt verks driftöverskott, avsättas.

Drätselkammarens verkliga inkomsterna utgjorde.....	36,475: 04
varifrån avgår reparationskostnader med	8,535: 97

	Kronor	27,939: 07
Gasverkets driftöverskott motsvarar nedskrivningen med		16,478: 40
Elektricitetsverkets d:o	»	32,805: 82
Vattenverkets d:o	»	20,629: 27

Summa avsättningsbara medel 97,852: 56

Utav dessa nedskrivningsmedel skola i första rummet gäldas amorteringarna å stadens fasta lån och vad som därutöver kan återstå skall avsättas till en förnyelsefond att, efter för varje fall av stadsfullmäktige fattat beslut, användas till ersättningsarbeten och nyanskaffningar, speciellt för affärsverken. Då emellertid amorteringarna belöpt sig på kr. 130,701: 76, så har någon förnyelsefond ej kunnat uppläggas.

Anläggningar.

Från år 1916 återstodo följande ofullbordade, men under år 1917 utförda arbeten.

Omläggning av körbanan med tuktad sten samt trottoaren med smågatsten i *Tingvallagatan* mellan S. Kyrkogatan och Ö. Torggatan, samt anordnande av

avloppskulvert för dagvattens avledande jämte omläggning av västra trottoaren med gula tegelplattor i Ö. Torggatan. Materialier för dessa arbeten hade inköpts år 1916.

Utav de i 1917 års gatuförslag upptagna arbetena hava följande blivit utförda:

Rosenbadsgatan. Bergsprängning för gatans framdragande.

Drottninggatan. Trottoaren vid kv. Gäddan utförd utanför tomten n:o 93 av makadam och grus samt rännen av tuktad sten. Trottoarerna mellan Ö. Torggatan och S. Kyrkogatan omlagda med gångbanor av smågatsten samt nya rännen av tuktad sten.

Följande arbeten äro påbörjade, men ej avslutade:

Herrhagsgatan mellan Filare- och Fahlgrensgatorna, halva körbanan samt trottoaren närmast torget. För detta arbete har all material tillverkats och delvis frankörts, varjämte terrasseringsarbetena till större delen utförts. Själva gatubeläggningens utförande har icke under året medhunnits. De återstående arbetena värderas till 3,000 kr.

Herrhagstorget. Terrasseringsarbetena hava till största delen utförts och matjord har frankörts. De kvarvarande arbetena beräknas kosta 5,000 kr.

Av de gatuarbeten, som uppförts i 1918 års stat, hava följande redan påbörjats:

Långgatan mellan Vasa- och Geijersgatorna har med anledning av A.-B. Smälägenheters husbyggnad till större delen avschaktats.

Geijersgatan har av samma anledning avschaktats utanför nybyggnaden.

Till gatuansläggningsarbetena har för året anslagits:

I staten	36,497: 38	
Extra anslag	10,000: —	
Av drätselkammarens oförutsedda	500: —	46,997: 38
De utförda arbetena hava kostat		49,641: 82
	vadän anslagen överskridits med Kronor	2,644: 44

För *Rudsvägens* breddning har av det beviljade extraanslaget, kr. 7,000: — använts kr. 51,305: 46.

För fortsättande av anläggningarna på *centralförrådet* hade i staten uppförts till:

Kontorsbyggnad, smedja och snickareverkstad	9,000: —	
Flyttning av ångvälthuset från Herrhagstorget	1,800: —	
Flyttning av träskjulen från Sandgrund samt ordnande av gårdsplanen m. m.	1,600: —	12,400: —

Dessa arbeten hava utförts för en kostnad av Kronor 12,875: 80.

Intill den 31 dec. 1917 har å centralförrådsanläggningen nedlagts Kronor 36,396: 30.

För anordnande av *kallbadhus* i Sundsta samt inredning av *bostadslägenhet* åt städerskan i Rådhusets gårdsbyggnad har anvisats resp. kr. 4,426: — och 3,500: — samt förbrukats kr. 2,256: 98 och 3,844: 60.

Underhåll.

Till reparation av fastigheter hade i staten anvisats kr. 16,114: —, men uppgick kostnaden i verkligheten till kr. 22,319: 15.

Inventariers underhåll har kostat kr. 1,152: 63 mot beräknade kr. 1,500: —. För gatuunderhåll hade i staten anslagits. .... 20,300: — och beviljats ett extra auslag på ..... 5,000: — 25,300: —

I verkligheten har utbetalts Kr. 27,353: 08.

Till landsvägars underhåll var i staten anvisat. .... 9,590: — och för *Romstadsvägen* av drätselkammarens oförutsedda 1,000: — 10,590: —

För ändamålen hava använts tillsammans Kr. 10,522: 85.

Ledningar, rörnät och stängsel har dragit en kostnad av kr. 649: 66 mot beräknade kr. 1,100: —.

Balansräkningen.

Tillgångar:	Vid årets början.	Vid årets slut.	Ökning.	Minskning.
Kassa	1,853: 81	4,624: 41	3,770: 60	
Bankräkning		1,333: 39	1,333: 39	
Aktier	775,875: —	795,875: —	20,000: —	
Obligationer	302,250: —			302,250: —
Fastigheter	3,700,021: 95	3,786,622: 85	86,600: 90	
Inventarier	168,411: 05	152,122: 64		16,288: 41
Materialier	23,125: 56			23,125: 56
Affärsverken	2,543,858: 98	2,545,705: 19	1,846: 21	
Hamnen	1,014,863: 69	1,015,869: 75	1,006: 06	
Centralförrådet		139,608: 56	139,608: 56	
Div. delegationer		16,446: 32	16,446: 32	
Restantier	264,648: 17	346,251: 23	81,603: 06	
Div. debitorer	88,973: 22	15,782: 03		73,191: 19
Förskotter		338,064: 05	338,064: 05	
	Kronor 8,883,881: 43	9,158,305: 42	689,279: 15	414,855: 16

Skulder:	Vid årets början	Vid årets slut	Ökning	Minskning
Fonderade lån	6,820,645: 19	6,798,943: 43		21,701: 76
Donationsfonderna.....	270,407: 19	125,517: 05		144,890: 14
Bankräkningar.....	114,788: 19	400,699: 67	285,911: 48	
Div. kreditorer.....	83,171: 37	77,610: —		5,561: 37
Förskotter		62,000: —	62,000: —	
	<u>Kronor 7,289,011: 94</u>	<u>7,464,770: 15</u>	<u>347,911: 48</u>	<u>172,153: 27</u>

Kapitalbehållning:

Avsatta medel	624,152: 10	546,267: 48		77,884: 62
Tillgångar därutöver.....	970,717: 39	1,147,267: 79	176,550: 40	
	<u>Kronor 8,883,881: 43</u>	<u>9,158,305: 42</u>	<u>524,461: 88</u>	<u>250,037: 89</u>

Kapitalräkning.

Fonden för byggnadsverk- samhetens understödjande	8,830: 35	Ing. balans....	970,717: 39
Drätselkammaren	311,106: 98	Fastigheter	126,600: —
Delegationernas räkning..	540,888: 12	Allm. uppborde.....	1,100,413: 37
Avskrivningar	203,966: 99	Revisionsanmärkning	14,329: 47
	<u>Kronor 1,064,792: 44</u>		
Utg. balans	1,147,267: 79		
	<u>Kronor 2,212,060: 23</u>		<u>Kronor 2,212,060: 23</u>

Frånsett det uppförda värdet av spritbolagsfastigheterna kr. 126,600: — hava tillgångarna under året ökats med kr. 49,950: 40.

Beträffande utfallet av i stat beräknade inkomster och utgifter samt verkliga sådana, så hänvisas till här bifogade:

Anslagsavräkning,

Förteckning över extra anslag,

Generalstatsavräkning,

Drätselkammarens statavräkning samt statavräkningar för följande delegationer, vars räkenskaper föras på stadskamrerarekontoret:

Hälsovårdsnämnden,

Dispensärstyrelsen,

Elementarläroverket för flickor,

Saluhallen och
Trädgårdsstyrelsen.

Därjämte bifogas redogörelse för under drätselkammarens förvaltning stående *donationsfonder* samt *förteckning* över medel, som, efter upptagande av 1916 års fasta lån, anvisats att täckas genom upplåning.

Karlstad den 30 maj 1918.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SVANBOM.

Ordförande.

H. Westlin.

Generalstatsavräkning
år 1917.

Utbetalningar	Ordinarie stat.	Extra stat.	Summa fastställd stat.
Drätselkammaren	230,533 51	226,972 38	457,505 89
Hannan	69,685 —	75,550 12	145,235 12
Gasverket	2,000 —	5,800 —	7,800 —
Elektricitetsverket		49,000 —	49,000 —
Vattenverket		2,150 —	2,150 —
Fattigvården	226,843 83		226,843 83
Häsovården	57,315 50	195 —	57,510 50
Dispensären	33,552 91		33,552 91
Folkskolan	180,277 —		180,277 —
Barnavårdsnämnden	3,004 50		3,004 50
Elementarskolan för flickor	29,390 —		29,390 —
Tekniska söndags- och aftonskolan	5,050 —		5,050 —
Brandstyrelsen	58,520 —		58,520 —
Trädgårdsstyrelsen	8,357 50		8,357 50
Badhusstyrelsen	12,500 —		12,500 —
Saluhallen	6,070 —		6,070 —
Mariebergsskogen	300 —		300 —
Avloppsverket	34,585 —	1,000 —	35,585 —
Brist från föregående år	83,744 31		83,744 31
Stadsfullmäktiges oförutsedda	69,817 30		69,817 30
Kronor	1,111,546 36	360,667 50	1,472,213 86
Inbetalningar.			
Elektricitetsverket			140,589 67
Gasverket			13,000 —
Vattenverket			59 67
Summa inbetalningar			153,649 34
<i>Brist att täckas genom:</i>			
1913 års lån		56,747 50	
1916 » »		67,500 —	
Tillfällig upplåning		215,500 —	
Uttaxering		978,817 02	1,318,564 52
Avytttrade obligationer			
Upptaget fast lån			
Avsatta medel			
Kronor			1,472,213 86

Extra anslag.		Summa beräk- nade och anvi- sade medel.		Summa utbetalade medel.		Över		Under	
						beräknade.			
341,603	23	802,109	12	907,797	22	105,688	10		
160,000	—	305,235	12	123,008	09			182,227	03
5,500	—	13,300	—					13,300	—
269,793	12	318,793	12	45,718	40			273,074	72
35,000	—	37,150	—	38,868	86	1,718	86		
45,700	—	272,543	83	272,791	59	247	76		
1,050	—	58,560	50	62,279	58	3,719	08		
100	—	33,652	91	35,170	54	1,517	63		
840	—	181,117	—	179,300	20			1,816	80
		3,004	50	2,928	28			76	22
		29,390	—	28,424	71			965	29
		5,050	—	5,050	—				
20,785	20	79,305	20	66,588	33			12,716	87
772	50	9,130	—	7,373	15			1,756	85
4,000	—	16,500	—	16,500	—				
5,700	—	11,770	—	4,513	84			7,256	16
		300	—	172	80			127	20
25,000	—	60,585	—	62,367	48	1,782	48		
		83,744	31					83,744	31
		69,817	30					69,877	30
918,844	05	2,391,057	91	1,858,853	07	114,673	91	646,878	75
		140,589	67					140,589	67
		13,000	—	186,466	66	173,466	66		
		59	67					59	67
		153,649	34	186,466	66	173,466	66	140,649	34
		56,747	50					56,747	50
		67,500	—					67,500	—
918,306	55	1,133,806	55	284,578	09			849,228	46
		978,817	02	985,558	32	6,741	30		
				302,250	—	302,250	—		
				100,000	—	100,000	—		
537	50	537	50					537	50
918,844	05	2,391,057	91	1,858,853	07	582,457	96	1,114,662	80

Drätselkammarens

Litt.	Utbetalningar	Beräknade
401	Räntor	321,962 96
402	Kapitalavbetalningar	121,701 96
403	Personalkostnader	86,640 —
404	Underhåll	53,904 —
406	Driftkostnader	9,760 —
407	Allmänna utgifter	71,099 64
408	Restitutioner	500 —
421	Allmänna lyshållningen	33,990 —
422	Polisväsendet	80,797 36
424	Folkpensioneringen	36,750 —
425	Omkostnader för tobaksnederlag	13,300 —
427	Tomtregleringskostnader	500 —
428	Stadens skogar	1,000 —
429	Skatteindrivningskostnader	1,700 —
430	Centralförrådet	66,475 —
448	Sociala ändamål	19,942 50
449	Kommittéer o. dyl.	20,989 74
450	Diverse	4,814 99
106	Arbeten mot ersättning	5,000 —
420	Oförutsedda	10,000 —
F	Fastigheter	167,500 —
H	Inventariepersedlar	10,575 —
J	Anläggningar	48,897 38
U	Förskotter	
Q	Avsättningar	3,110 25
	Fastställda statens slutsumma	1,190,910 78
	Extra anslag enligt specifikation	344,603 23
	Summa utbetalningar	1,535,514 01

statavräkning 1917.

Verkliga		Över		Uder		Anmärkningar
Kassa	Summa	beräknade				
342,791	84	342,791	84	20,828	88	
286,506	49 ¹⁾	286,506	49	164,804	53	¹⁾ härav till fonderna kr. 155,804: 73.
85,607	25	85,607	25			1,032 75
60,774	88			6,870	88	
9,667	70					92 30
74,835	47			3,735	83	
678	16			178	16	
33,990	—					
80,797	36					
38,499	73			1,749	73	
13,768	62			468	62	
						500 —
837	16					162 84
1,836	37			136	37	
129,798	71			63,323	71	
18,924	50					1,018 —
17,191	10					3,798 64
21,911	81			17,096	82	
40	—					4,960 —
	²⁾					10,000 —
20,000	—					²⁾ belöpte sig på 10,872: 08 som uppd. på vederb, litt.
3,081	81					³⁾ A.-B. Smålägenheter. 7,493 19
48,897	38					
63,190	—			63,190	—	⁴⁾ av 1917 års lån till A.-B. Smålägenheter. 3,110 25
1,353,626	34			342,383	53	179,667 97
312,647	01			9,905	85	41,862 07
1,666,273	35			352,289	38	221,530 04

Drätselkammarens

Litt.	Inbetalningar	Beräknade
101	Räntor	144,002 17
102	Statsanslag	2,500 —
103	Arrenden	15,780 —
104	Hushyror	154,035 —
105	Plats- och tomthyror	1,500 —
106	Arbeten mot ersättning	5,000 —
108	Kapitalavbetalningsbetalningar	78,850 33
122	Skatterestantier	18,000 —
123	Utdelning av skatter i konkurser	100 —
124	Tolagsmedel	60,000 —
125	Tullfrihetsersättning	132 66
126	Brännvinsförsäljningsmedel	62,205 —
127	Hundskatt	2,500 —
128	Artistskatt	1,200 —
129	Vexelprotester	800 —
130	Bötesandelar	100 —
131	Skogsaccis	200 —
132	Kallbadhus	100 —
133	Bekvämlighetsinrättningar	700 —
134	Stadens skogar	2,000 —
135	Folkpensioneringen	20,000 —
136	Folkpensioneringsrestantier	5,000 —
137	Andel i hamnavgifter	10,000 —
150	Diverse inbetalningar	1,405 —
430	Centralförrådet	56,475 —
449	Livsmedelsnämnden	73,502 54
F	Tomtförsäljningar	12,800 —
H	Inventarier	
I	Materialier	
K	Div. debitorer	
Q	Avsatta medel	4,517 19
	Kammarens egna inkomster	733,404 89
	Stadskassans tillskott	802,109 12
	Summa inbetalningar	1,535,514 01

statavräkning 1917.

Verkliga		Över	Under	Anmärkingar
Kassa	Summa	beräknade		
191,865 77		47,863 60		
2,500 —				
15,855 87		75 87		
158,177 54		4,142 54		
1,449 47			50 53	
			5,000 —	
91,403 54		11,553 21		
26,425 27		8,425 27		
3,820 99		3,720 99		
61,709 09		1,709 09		
132 66				
64,713 79		2,508 79		
2,998 —		498 —		
1,764 39		564 39		
597 —			203 —	
249 75		149 75		
98 80			101 20	
			100 —	
1,086 —		386 —		
1,082 28			917 72	
18,735 —			1,265 —	
6,261 —		1,261 —		
7,853 32			2,146 68	
16,587 18		15,182 18		
1)			56,475 —	1) Nettobeloppet på utbetalningar.
			73,502 54	
26,307 69		13,507 69		
15,322 98		15,322 98		
29,405 22		29,405 22		
12,073 53		12,073 53		
			4,517 19	
758,476 13		169,350 10	144,278 86	
907,797 22		105,688 10		
1,666,273 35		275,038 20	144,278 86	

Specifikation över stadens under drätselkammarens förvaltning stående fonder.

	Behållning vid årets början		Inkomster		Utgift		Behållning vid årets slut		Ökning		Minskning	
Flitpremierfonden	2,590	31	147	50	—	—	2,737	81	147	50	—	—
Fahlgrens stipendiefond	6,074	96	224	40	201	—	6,098	36	23	40	—	—
Amicitiafonden	1,422	24	65	41	40	30	1,447	35	25	11	—	—
Mellqvistska fonden för studier	10,500	—	500	—	500	—	10,500	—	—	—	—	—
Mellqvistska fonden för slöjd	11,276	80	521	01	538	97	11,258	81	—	—	—	17 96
Setterbergska fonden	10,000	—	462	50	462	50	10,000	—	—	—	—	—
Fahlgrens donationsfond	29,949	09	1,385	16	—	—	31,334	25	1,385	16	—	—
Lagerlöfs »	114,767	11	5,307	92	—	—	120,075	03	5,307	92	—	—
Eneströmska fonden	177,734	06	8,220	17	2 800	—	183 154	23	5,420	17	—	—
Göthbergska »	30,000	—	1,500	—	1,500	—	30,000	—	—	—	—	—
Clarholmska »	10,212	—	462	50	674	50	10,000	—	—	—	—	212
Palmgrenska »	20,818	06	925	—	848	06	20,925	—	—	76 94	—	—
Venströmska »	18,035	11	832	50	771	24	18,096	37	61	26	—	—
Bergerska »	3,127	20	138	75	127	20	3,138	75	11	55	—	—
Lagerlöfska fonden för sjuksk.-hjälp	5,451	76	247	—	110	88	5,587	88	136	12	—	—
Mæchels gåva	2,000	—	92	50	92	50	2,000	—	—	—	—	—
Donationsjordsfonden	37,868	23	8,723	91	1,587	58	45,004	56	7,136	33	—	—
Brandkårens kassa	2,217	32	102	56	202	85	2,117	03	—	—	—	100 29
Konstutställningsfonden	1,481	95	67	89	—	—	1,549	84	67	89	—	—
Nermanska fonden	25,632	78	1,250	—	1,000	—	25,882	78	250	—	—	—
Fonden för Ö:a bron	3,122	07	144	38	—	—	3,266	45	144	38	—	—
Fonden för V:a bron	45,354	33	2,097	62	315	—	47,136	95	1,782	62	—	—
Sandwalls donationsfond	—	—	76,717	07	—	—	76,717	07	76,717	07	—	—
Kronor	569,665	38	110,135	75	11,772	58	668,028	55	98,693	42	—	330 25

Redovisas sålunda:

Inteckningar och reverser	Kr. 110,428: 81
Obligationer	» 208,625: —
Bankfordran	» 223,457: 69
Stadskassans lån	» 125,517: 05

Kronor 668,028: 55

Förteckning över medel, som, efter upptagande av 1916 års fasta lån, anvisats att täckas medelst upplåning.

År	§	Ä n d a m å l	Anvisat belopp	Använt pr ^{31/12} 1917	Kvarstår oanvänt	Överskridit
1916	157	Inköp av n:o 282 i Tormestad	12,000	12,000	—	—
	158	Elektr. ledningar till Sanna ...	1,760	1,760	—	—
		Transformator till samma.....	300	300	—	—
	161	Framdragande av järnvägsspår till plats n:o 58 vid yttre hamn	3,225	3,225	—	—
	202	Ytterligare utbyggnad av mate- rialgården.....	9,000	9,000	—	—
	222	Portalkran vid yttre hamn....	55,000	42,927 82	12,072 18	—
	224	Spånugn för ångcentralen.....	5,000	4,566 90	433 10	—
	227	Utvidgning av elektr. ledningen till Färjestad.....	4,000	4,000	—	—
	230	Gasverket, servisledningar.....	1,500	1,821 65	—	321 65
		Vattenverket, ».....	1,000	5,117 34	—	4,117 34
		Elektricitetsverket, ».....	2,000	9,558 29	—	7,558 29
		Elektricitetsverket, materialier för utvidgning av ledningsnätet.	20,000	18,627 43	1,372 57	—
		Ny motor på omformarestationen	10,000	9,864 88	135 12	—
	240	Elektricitetsverket, inköp av ma- terialier för ledningsnätets ut- vidgning.....	23,817 26	23,817 26	—	—
		Transformatoriosk vid Glas- bruket.....	1,200	—	1,200	—
		Elektr. ledn. till Lamberget ...	2,045	2,045	—	—
		» » » Sjöstad.....	3,850	3,850	—	—
	» » » Örsholmen ...	1,490	1,490	—	—	
1917	19	Rudsvägens breddning.....	7,000	5,305 46	1,694 54	—
	60	Inköp av Strömsholm n:r 4 ...	8,500	8,500	—	—
	76	Vatten- och avloppsledningar i Lång- och John Erikssonsg. na	25,000	29,648 72	—	4,648 72
	79	Gasledningar till kv. Mimer...	5,500	3,646 05	1,853 95	—
	82	Portvaktstuga vid Klaraborg...	5,500	5,257 99	242 01	—
	102	Inköp av tvenne transformatorer	8,800	8,800	—	—
	120	Ny ångcentral vid Orrholmsviken	128,000	36,773 97	91,226 03	—
	121	Inköp av utjämningsaggregat..	5,700	—	5,700	—
	122	Ny åskledare vid omformaresta- tionen.....	3,500	—	3,500	—

År	§	Ä n d a m å l	Anvisat belopp	Använt pr ^{31/12} 1917	Kvarstår oanvänt	Överskridit
1917	159	Utredande av Kohlsätersfrågan	30,000	21,692	8,307	—
	224	Ny fyr vid Röskär.....	5,000	—	5,000	—
	234	Ytterligare auslag till förutnämnda portalkran.....	45,000	—	45,000	—
		Muddringsarbeten för skeppsvarvsanläggning.....	30,000	—	30,000	—
		Muddringsarbeten vid proppsgårdsplatserna.....	2,000	—	2,000	—
		Ny brygga vid Tyggårdsviken.	3,000	—	3,000	—
		Nya hamspåranläggningar ...	15,000	—	15,000	—
	250	Ytterligare muddringsarbeten i yttre hamn.....	2,000	—	2,000	—
		Gasverket, servisledningar.....	1,500	—	1,500	—
		Elektricitetsverket:				
		1 reservtransformator.....	1,200	—	1,200	—
		1 " "	900	—	900	—
		Inköp av diverse anläggningsmateriel	25,000	—	25,000	—
		Kablar och garnityrdelar.....	25,000	—	25,000	—
	250	Elektr. ledningsnätets utvidgande	10,000	—	10,000	—
		Servisledningar	3,000	—	3,000	—
		Vattenverket:				
		Servisledningar	2,000	—	2,000	—
		Kronor	555,287	273,596	298,336	16,646

Karlstad den 1 mars 1918.

H. WESTLJN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 16 april 1918.

§ 54.

Efter föredragning af upprättadt förslag beslöt Hälsovårdsnämnden till stadsrevisionen öfverlämna en så lydande

»**Ekonomisk berättelse för år 1917.**

Enligt Drätselkammarens afräkning af Hälsovårdsnämndens stat år 1917 hafva de verkliga utgifterna öfverstigit de beräknade med tillhoppa Kr. 10,693: 81, de i staten upplagna utgifterna hafva nämligen öfverskridits med tillsammans Kr. 11,389: 37, under det att på posterna för kontorsutensilier, annonser och tryck, telefon samt oförutsedda utgifter besparats sammanlagdt Kr. 695; 56.

I fråga om allmänna hälsovården har ökningen af utgifterna ulöfver de beräknade endast uppgått till Kr. 290: 49 och beror helt och hållet på den stegring i pris på desinfektionsmedel, som allt sedan krigets början fortgått.

Nästan hela utgiftsökningen kommer således på epidemisjukvårdens konto, och däraf återfinnas på posterna: underhåll af inventarier Kr. 1,618: 46, koks Kr. 462: 50, kokgas Kr. 261: 83, elektriskt ljus Kr. 191: 82, tvätt m. m. Kr. 970: 38, kosthållning för patienter Kr. 4,832: 06 och medicin Kr. 1,533: 99.

Bland utgifterna för underhåll af inventarier ingå dels Kr. 697: 04, som utgör betalning för redan den 2 februari 1916 mottagna varor, dels ock Kr. 401: 60 för järnsängar med utredning, hvilken utgift förts på Hälsovårdsnämndens räkning, oaktadt vid uppgörandet af generalstaten för 1917 förklarats, att de Kr. 540: —, som Nämnden å extra stat begärt till sjuksängar, icke skulle utgå, därför att dessa inventarier öfverförts till Drätselkammarens stat.

Den egentliga ökningen på denna post, som sålunda utgör Kr. 532: 82, härrör liksom stegringen i kostnaderna för tvätt, kosthållning och medicin såväl från höjda priser som därifrån, att patientantalet på sjukhuset varit större än beräknadt. Öfverskridandet af anslagen till ljus och värme äro i sin helhet att tillskrifva prisökning, som icke kunnat förutses vid den tid, då staten uppgjordes.

Den oberäknadt stora frekvensen på epidemiska sjukhuset har äfven gjort sig gällande på inkomstsidan, i det influtna legosängsavgifter uppgått till ett belopp, som med Kr. 6,730; 50 öfverstiger det i staten upptagna, och härigenom har oaktadt de höjda utgiftsposterna ökningen i stadskassans tillskott stannat vid ett belopp af Kr. 4,059: 03.

Allt på förhand beräkna beläggningen på ett för viss ort afsedt epidemiskt sjukhus är gifvetvis vanskligt, och Hälsovårdsnämnden har ansett sig böra räkna endast med ett minimum. Allt sedan öfverenskommelse träffats med landstinget om vård af epidemiskt sjuka äfven från länets landsbygd, har emellertid karaktären af ortssjukhus så småningom försvunnit, och beläggningen blifvit mera konstant. Hälsovårdsnämnden har också i staten för innevarande år ökat beloppet af beräknade legosängsavgifter med Kr. 2,000: —."

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Hälsovårdsnämndens statavräkning år 1917.

	Enligt stat	Extra anslag	Summa	Verkliga	Över		Under		
					beräknade				
Utbetalningar.									
Allmänna hälsovården.									
Personalkostnader	17,470	1,000	18,470	18,470	—	—	—	—	
Allmänna utgifter	873	—	873	487 06	—	—	385 94		
Oförutsedda utgifter	200	—	200	15 65	—	—	184 35		
Bostadstillsyn	600	—	600	600	—	—	—		
Yrkesinspektion	300	—	300	300	—	—	—		
Desinfektion	700	—	700	990 49	290 49	—	—		
Livsmedelsundersökningar	300	—	300	230 18	—	—	69 82		
Renhållning	10,400	—	10,400	10,400	—	—	—		
Epidemisjukvården.									
Personalkostnader	5,355	50	5,405	5,471	66	—	—		
Underbåll	1,970	—	1,970	3,464 38	1,494 38	—	—		
Allmänna utgifter	22,611 25	—	22,611 25	32,149 75	9,538 50	—	—		
Oförutsedda utgifter	500	—	500	444 55	—	—	55 45		
Kronor	61,279 25	1,050	62,329 25	73,023 06	11,389 37	—	695 56		
Inbetalningar.									
Legosängavgifter	3,000	—	3,000	9,730 50	6,730 50	—	—		
Sjuksköterskeavgifter	350	—	350	336	36	—	—		
Ersättning från Dispensärstyrelsen	418 75	—	418 75	280	—	—	138 75		
Revisionsanmärkning	—	—	—	7 03	7 03	—	—		
Egna inkomster	3,768 75	—	3,768 75	10,403 53	6,773 53	—	138 75		
Stadskassans tillskott	57,510 50	1,050	58,560 50	62,619 53	4,059 03	—	—		
Kronor	61,279 25	1,050	62,329 25	73,023 06	10,832 56	—	138 75		

Årsberättelse från Karlstads Stads Upplysnings- och Understödsbyrå för tuberkulos-sjuka för år 1917 samt med densamma förenade Karlstads stads Tuberkulossjukhus.

Byrån öppnades den 1 Mars 1910 och dess lokal utgöres av tvänne rum i nedre våningen av tuberkulohemmet å Herrhagen 397—98; det ena har använts till väntrum, det andra som undersökningsrum. Arbetet har pågått efter de riktlinier, som angåvos i tuberkuloskomiténs motion till Herrar Stadsfullmäktige. *Mottagningstiderna* hava varit onsdagar $1\frac{1}{2}9$ — $1\frac{1}{2}10$ f. m., samt Lördagar 3—4 e. m. *Mottagningarna* hava oftast varit 2 och stundom 3 timmar. *Personalen* har utgjorts av 1 läkare, lön 500: —, 1 sköterska, kontant lön 710: — + kost 325: — + lyse, vedbrand och bostad 285: 98. Å byrån hava under året undersökts 243 personer, av de under året nytillkomna 45 hushållens medlemmar befunnos 63 behäftade med tuberkulos. Antal läkareundersökningar voro 516 lungundersökningar. Å friska personer 140 lungundersökningar, å sjuka 376 lungundersökningar. Antal rådfrågande hushåll utgjorde 128 och sköterskan har besökt 200 hem, 750 gånger, läkaren 37 gånger. Till sanatorierna hava skrivits 71 ansökningshandlingar, till sjukkassor och brödbyrån m. m. har utfärdats 42 intyg. 13 st. barn hava sänts till Apelvikens kustsanatorium och 8 st. till Kronprinsessan Viktorias kustsanatorium. Bland 38 st. vid *Slumkolonien* på Finngården Lindås vid sjön Gapern i Ö:a Fogelviks s:n vårdade barn hava 25 st. mellan 3—7 år uttagits från fattiga, tuberkulösa hem. Dessa barn visade en viktökning i medeltal 1,7 kg., högst 5,5, lägst 0,4 kg. Stadens anslag till denna koloni 500: — kronor. I 8 hem har *desinfektion* utförts ev sundhetstillsyningsmannen på byråns bekostnad. Byrån har dessutom ombesörjt 31 *rengöringar* av bostadslägenheter. Under året har *understöd* beviljats åt 49 familjer och har utdelats 10,587 liter mjölk, 609,8 kg. kött, 355,8 kg. växtsmör eller annat fettämne. Härvid har polettsystem använts och leverantörerna hava tillmötesgått med något lägre priser än de i öppna marknaden gängse. Dessutom har utdelats 305 *karbad* å II klass i badhuset, 9 kg. *såpa* har använts till såpbad i hemmen utförda under sköterskans uppsikt och hjälp. 6 personer ha erhållit 733 middagsmål å Tuberkulossjukhuset å Byråns räkning, 2 familjer hava erhållit i hyresbidrag 60: — kronor, dessutom har utlånats ett par sängar; Underkläder och gångkläder hava utdelats till ett stort antal patienter för vistelse vid sanatorier och kustsanatorier. 50 patienter hava *ökat i vikt* tillsammans 130,8 kg.; pr patient 2,6 kg., högsta ökningen har varit 9 kg., lägsta 0,2 kg.

Inkomsterna hava utgjort: Anslag från Karlstads stad 18,777,02 kr. samt statsbidrag 780:— kr. och beräknad hyra 120:—. *Utgifterna* fördelas på: löner 1,957:50; hyra för lokalen på Tuberkulohemmet 440:03 kr., utgifter för sköterskans resor i dispensärens tjänst 187:90 Expeditionskostnader och nödvändiga sjukvårdsartiklar 302:64; anslag till »slumkolonien» 500:— utdelat understöd 16,146:96, (ökningen å denna utgiftspost betingas dels av den allmänna prisförhöjningen å matvaror och klädespersedlar, dels av ökat antal vård dagar och patienter, som skickats till sanatorier å byråns bekostnad) diverse utgifter 141:99.

Det under Dispensärstyrelsen lydande och förhyrda **Karlstads stads Tuberkulos-sjukhus** å Klaraborg disponerade 3 sjuksalår med 6 platser å vardera, samt 1 med 3 platser. Ligghall finnes mot söder med plats för 9 patienter. Vid årets början inmonterades utan större omkostnader en Qvartsljuslampa (»Fjällsol») i ett mindre förut som sjuksal använt rum, som apterats till laboratorium och mörkrum. Här hava dagligen under minst 2 timmar samtidigt behandlats grupper av tuberkulos-sjuka patienter, dels från sjukhuset, dels utifrån staden, i de flesta fall med gynnsamt resultat. Kostnaden har för strömmen under hela året varit c:a 80 kronor. 47 patienter hava erhållit »Fjällsols»-behandling sammanlagt 1,462 timmar, kortaste behandlingstiden har varit 5 timmar, längsta 97 timmar. Lampan har varit tänd 368 timmar under året. Åt 6 personer har i samband med poliklinisk behandling med »Fjällsol» utdelats 733 middagsmåltider. *Personalen* utgöres av läkaren, sköterska och 2 biträden. Sedan föregående år kvarlägo 16 patienter, 65 st. intogos under året och 21 st. avledo. *Underhållsdagarnas* antal var 6,887 och högsta antalet vårdade pr dag var 23 och lägsta 14. Medellängd av sjukhusvistelsen var 105 dagar.

Inkomsterna hava utgjorts av patientavgifter från främmande kommuner 283:50 kr., anslag av Karlstads stad 18,656:40 kr. *Utgifterna* bestodo i löner 1,924:14, läkemedel 842:76, patienternas utspisning 10,330:50, kosthåll för personalen 1,642:50, hyror och räntor 4,200:—.

24 st. patienter hava ökat i vikt, högst 13 kg. på 5 mån., lägst 1 kg., i medeltal 5,2 kg.

Karlstad den 3 Mars 1918.

A. HÖGSTRÖM.
Dispensärläkare.

Dispensärstyrelsens statavräkning år 1917.

	Enligt stat	Extra anslag	Summa	Verkliga	Över		Under					
					beräknade							
Utbetalningar:												
Personalkostnader	5,083	50	100	—	5,183	50	5,227	39	43	89	—	—
Underhåll	200	—	—	—	200	—	3	75	—	—	196	25
Allmänna utgifter	7,216	—	—	—	7,216	—	7,229	18	13	18	—	—
Oförutsedda utgifter	443	—	—	—	443	—	100	48	—	—	348	52
Sjukvårdsavgifter	11,357	50	—	—	11,357	50	10,411	46	—	—	946	04
Bad	400	—	—	—	400	—	237	50	—	—	162	50
Understöd	10,300	—	—	—	10,300	—	15,203	46	4,903	46	—	—
Kronor	35,000	—	100	—	35,100	—	38,413	22	4,960	53	1,647	31
Inbetalningar:												
Statsanslag	827	09	—	—	827	09	780	—	—	—	47	09
Ersättning från andra kommuner .	500	—	—	—	500	—	283	50	—	—	216	50
Övriga	120	—	—	—	120	—	120	—	—	—	—	—
Dispensärens egna inkomster	1,447	09	—	—	1,447	09	1,183	50	—	—	263	59
Stadskassans tillskott	33,552	91	100	—	33,652	91	37,229	72	3,576	81	—	—
Kronor	35,000	—	100	—	35,100	—	38,413	22	3,576	81	263	59

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed öfverlemnas ekonomisk berättelse för år 1917 från Karlstads Högre Elementarläroverk för flickor.

Skolans inkomster af terminsafgifter hafva på grund af ökad elevantal öfverstigit den i staten beräknade summan med Kr. 638:50. Helt befriade från erläggande af terminsafgift voro under höstterminen 10 elever, mer eller mindre nedsatt afgift åtnjöto 39 elever.

Vidare hafva inkomsterna stigit genom det extra statsanslag, som beviljats till beredande af lönetillägg åt härtill berättigade lärarinnor. I följd häraf visa utgifterna för löner motsvarande ökning. Skedda ombyten af lärarinnor hafva äfven förorsakat olikhet mellan det i staten upptagna och det utbetalda beloppet.

Från vikariatkassan har under året icke begärts något bidrag, då ingen af lärarinnorna under året varit sjuk så länge, att vikarie erfordrats. Utgifterna för pensioner hafva minskats genom Fröken Augusta Anders frånfälle.

Skolbyggnaden har hittills föga fordrat i underhåll, men kommer snart att på grund af smärre reparationer kräfva ett något ökad anslag.

Allmänna utgifter hafva öfverskridit det beräknade med c:a 600:— kr. på grund af stegrade pris på kontors- och skrifmateriel samt för aunonser och trycksaker.

Auslaget för skolköksundervisningens upprätthållande har öfverskridits med c:a kr. 475:—, beroende på att en femte arbetsdag i veckan under höstterminen genom en ny afdelning tillkommit samt genom fördyring af all renhållningsmateriel.

Det i staten till undervisningsmateriel upptagna beloppet har ej fullt utnyttjats; beroende på att en firma under årets lopp ej fullgjort sina leveranser, hvadan beställda varor ej kunnat likvideras under år 1917.

Karlstad den 15 Maj 1918.

MAURITZ TISELL.

H. Allsing.

Elementarläroverket för flickor statavräkning år 1917.

	Enligt stat	Extra anslag	Summa	Verkliga	Över		Under			
					beräknade					
Utbetalningar:										
Personalkostnader	44,240	50	—	44,240	50	47,107	14	2,866	64	—
Underhåll	600	—	—	600	—	170	28	—	—	429
Allmänna utgifter	30,739	—	—	30,739	—	31,861	24	622	24	—
Oförutsedda utgifter	200	50	—	20	50	118	77	—	—	81
Skolköksmateriel	225	—	—	225	—	701	20	476	20	—
Undervisningsmateriel	1,200	—	—	1,200	—	1,016	83	—	—	183
Skolträdgården	100	—	—	100	—	135	26	35	26	—
Kronor	77,305	—	—	77,305	—	80,610	72	4,000	34	694
Inbetalningar:										
Terminsafgifter	36,205	—	—	36,205	—	36,843	50	638	50	—
Övriga inkomster	1,620	—	—	1,620	—	1,492	79	—	—	127
Statsanslag	10,090	—	—	10,090	—	13,707	23	3,617	23	—
Skolans egna inkomster	47,915	—	—	47,915	—	52,043	52	4,255	73	127
Stadskassans tillskott	29,390	—	—	29,390	—	28,567	20	—	—	822
Kronor	77,305	—	—	77,305	—	80,610	72	4,255	73	950

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 15 juni 1915 får brandstyrelsen härmed avgiva följande *ekonomiska berättelse för år 1917*.

I enlighet med föreskrifterna i stadens brandordning har brandchefen redan avlämnat en »berättelse över brandkårens verksamhet och eldsläckningsväsendet inom Karlstad under år 1917», vilken berättelse finnes intagen i Stadsfullmäktiges handlingar 1918 Ser. A. n:r 4.

Det synes brandstyrelsen därför vara lämpligt, att i denna ekonomiska berättelse endast lämnas följande upplysningar.

Av den uppgjorda ståttablån, som till stadsrevisionen överlämnats, framgår, att inkomst- och utgiftsposterna i flera fall icke överensstämmer med motsvarande i staten upptagna.

Beträffande *inkomsterna* är att märka, att inkomsten av körarbete för stadens räkning understiger den i staten beräknade med 1,298 kronor. På grund av under året inträffade sjukdomsfall bland personal och hästar har brandkåren icke kunnat utföra det antal kördagsverken, som beräknats, vadan den i staten upptagna inkomsten av ifrågavarande körarbete blivit minskad med berörda belopp. För stadskassan har detta förhållande ej medfört någon väsentlig merutgift, då stadsingenjören insatt annan körkarl, som uttagits bland kommunalarbetarne. Andra hästar hava ej behövt legas.

Vad *utgifterna* beträffar, så hava utbetalningarna å olika anslag i allmänhet varit större än motsvarande enligt stat, vilket förhållande *huvudsakligen är beroende av den under året fortgående prisstegringen å förnödenheter och förbrukningsartiklar av alla slag*. Så t. ex. har anslaget till hästarnas underhåll måst överskridas med omkring 4,300 kronor, utgörande i det närmaste 70 % av det belopp, varmed utbetalningarna överskrida de i staten beräknade utgifterna.

Övriga anslag hava icke behövt överskridas i sådan grad, att de här förtjäna särskilt omnämnande.

Karlstad den 28 februari 1918.

EMIL ANKERS.

Ordförande.

Per Ågren.

Brandstyrelsens

Inbetalningar	Ealigt stat	Extra anslag	Summa	Verkliga	Inbetalningar			
					beräknade		—	—
					under	över		
Egna inkomster:								
Körslor för staden	7,200	—	7,200	5,902	1,298	—	—	—
Underhåll av drätselkammarens häst	—	—	—	835 19	—	—	835 19	—
Inbetalda avgifter för kokgas . . .	—	—	—	78 06	—	—	78 06	—
Ersättning för eldsläckning utom staden	—	—	—	564 07	—	—	564 07	—
Ersättning för vattning av potatisland	—	—	—	45 —	—	—	45 —	—
Hyra	—	—	—	150 —	—	—	150 —	—
Hästspilling	—	—	—	186 —	—	—	186 —	—
Uppsättande av en andra reserv .	842 15	—	842 15	202 85	639 30	—	—	—
Försålt kasserade inventarier . . .	—	—	—	12 —	—	—	12 —	—
Stadskassans tillskott	58,070	20,035 20	78,105 20	66,588 33	11,516 87	—	—	—
Summa Kronor	66,112 15	20,035 20	86,147 35	74,563 50	13,454 17	1,870 32		

stattabla år 1917.

Utbetalningar	Enligt stat	Extra anslag	Summa	Verkliga	Utbetalningar	
					under	över
					beräknade	
Löner ¹⁾	21,448 75	2,700 —	24,148 75	24,274 —	—	125 25
Pensioner	2 000 —	—	2,000 —	2,000 —	—	—
Beklädnad	1,800 —	—	1,800 —	1,870 30	—	70 30
Läkarevård och medicin	100 —	—	100 —	77 19	22 81	—
Sjuk- och olycksf.-premier	193 50	—	193 50	193 50	—	—
Värme, ljus och kokgas	1,000 —	—	1,000 —	1,383 86	—	383 86
Brandstationsbyggnaden	4,558 —	—	4,558 —	4,572 29	—	14 29
Inventarierspcedlar ²⁾	400 —	—	400 —	602 58	—	202 58
Brandredskap ²⁾	840 —	—	840 —	1,157 45	—	317 45
Brandtelegraf m. m.	350 —	—	350 —	253 50	96 50	—
Hästar	5,100 —	—	5,100 —	10,260 90	—	5,160 90
Försäkringsavgifter	47 60	—	47 60	—	47 60	—
Hyra	10 200 —	—	10,200 —	10,200 —	—	—
Uppvärmning	4,600 —	—	4,600 —	4,083 46	516 54	—
Lyshållning	550 —	—	550 —	801 07	—	251 07
Renhållning m. m.	100 —	—	100 —	208 01	—	108 01
Kontorsutensilier m. m.	100 —	—	100 —	118 38	—	18 38
Annonser och tryck	50 —	—	50 —	190 15	—	140 15
Rikstelefon m. m.	335 —	—	335 —	410 27	—	75 27
Tidningar och tidskrifter	25 —	—	25 —	17 25	7 75	—
Vattenavgifter	185 —	—	185 —	197 75	—	12 75
Brandsyner	800 —	—	800 —	687 75	112 25	—
Arbete vid eldsvådor	200 —	—	200 —	127 99	72 01	—
Skötsel av brandposter	1,000 —	—	1,000 —	1,000 —	—	—
Ersättning till vattenverket	8,970 —	—	8,970 —	8,970 —	—	—
Oförutsedda utgifter	317 15	—	317 15	242 97	74 18	—
Upps. av en andra reserv	842 15	—	842 15	110 —	732 15	—
Inledning av elektr. ljus	—	450 —	450 —	456 33	—	6 33
Inköp av motorspruta	—	12,500 —	12,500 —	96 55	12,403 45	—
Tilläggsanslag	—	4,385 20	4,385 20	—	4,385 20	—
Summa Kronor	66,112 15	20,035 20	86,147 35	74,563 50	18,470 44	6,885 59

¹⁾ Härin ingår 100 kronor i staten upptagna under »ersättning för avslutning av räkenskaper».

²⁾ Av de i staten upptagna kr. 2,840 (inventarierspcedlar och brandredskap) äro kronor 1,000 överförda till drätselkammarens stat (Lit. H a 8).

Karlstad den 28 februari 1918.

PER ÄGREN.
Brandchef.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I enlighet med Stadsfullmäktiges beslut den 17 juni 1915 får Saluhallsstyrelsen härmed avgiva följande ekonomiska berättelse för år 1917:

Vid jämförelse mellan Saluhallsstyrelsens stafförslag och den av Drätselkammaren upprättade statavräkningen för år 1917 framgår, att de verkliga inkomsterna överstiga de i stafförslaget beräknade med Kr. 3,485:69. Denna ökning beror på under året nytillträdde hyresgäster, förnämligast Livsmedelsnämnden, som för sin minutaffär och för lagring av en hel del varor tagit saluhallen i bruk i ganska vid utsträckning.

Beträffande utgifterna, har den för underhåll beräknade summan överskridits med omkring 1,300 kr. Detta har sin grund däri, att styrelsen under året fann sig nödsakad att låta upphugga avloppsrännor och insätta sifoner i en del av källaren, för att bereda avlopp för vatten, som samlade sig i källaren.

Det verkliga tillskottet från stadskassan blev 1,918:48 kr. mindre än det för året beräknade.

Under året har den av stadsfullmäktige beslutade, genomgripande reparationen av saluhallstaket påbörjats.

Karlstad den 5 November 1918.

Å Saluhallsstyrelsens vägnar:

HUGO BERG.

Saluhallens statavräkning år 1917.

	Enligt stat	Extra anslag	Summa	Verkligen	Över		Under		
					beräknade				
Utbetalningar:									
Personalkostnader	1,844	—	1,844	1 889	—	45	—	—	—
Underhåll	500	—	500	1,792	83	1,292	83	—	—
Allmänna utgifter	13,076	—	13 076	13,355	98	279	98	—	—
Oförutsedda utgifter	300	—	300	249	40	—	—	—	50 60
Kronor	15,720	—	15,720	17,287	21	1,617	81	—	50 60
Inbetalningar:									
Hallhyror	9,500	—	9,500	12,975	69	3,475	69	—	—
Vägavgifter	150	—	150	160	—	10	—	—	—
Styrelsens egna inkomster	9,650	—	9,650	13,135	69	3,485	69	—	—
Stadskassans tillskott	6,070	—	6,070	4,151	52	—	—	—	1,918 48
Kronor	15,720	—	15,720	17,287	21	3,485	69	—	1,918 48

Trädgårdsstyrelsens ekonomiska berättelse är intagen i Stadsfullmäktiges handlingar 1918 ser. B N:o 10 § 161.

Till Stadsrevisionen i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads Vattenlednings- och Belysningsverk får härmed överlämna av de respektive verkens föreståndare avlätna berättelser*) över 1917 års verksamhet ävensom av kamreraren upprättade statavräkningar och affärstablåer för samma år.

Karlstad den 29 oktober 1918.

För Karlstads Vattenlednings- och Belysningsverk:

KARL AD. FALK.

---

*) Dessa berättelser återfinnas i Stadsfullmäktiges handlingar år 1917. Ser. A. N:o 8 sid. 1.

Karlstads Gasverks stat-

	Beräknade i staten	Extra anslag	Summa
Utbetalningar.			
Räntor	16,500	—	16,500
Amortering enl. plan	13,000	—	13,000
Personalkostnader	8,320	—	8,320
Underhåll	6,900	—	6,900
Driftmaterial och förbrukningsartiklar	166,810	—	166,810
Spec. drift- och tillverkningskostnader	18,660	—	18,660
Allmänna utgifter	10,075	—	10,075
Rabatter och restitutioner	1,500	—	1 500
Apparatutställning och propaganda	700	—	700
Arbete mot ersättning	3,000	—	3,000
Tillsyn av inomhusledning	1,000	—	1,000
Oförutsedda utgifter	1,000	—	1,000
Driftapparater	4,000	—	4,000
Inventariepersedlar	300	—	300
Anläggningar	5,500	1,500	7,000
	257,265	1,500	258,765
Inlevererat till stadskassa	—	—	—
Kronor	257,265	1,500	258,765
Inbetalningar.			
Gasförbrukningen	123,465	—	123,465
Koks	100,000	—	100,000
Tjära	12,000	—	12,000
Arbete mot ersättning	12,000	—	12,000
Grafit	—	—	—
Träkol	—	—	—
Materialier	—	—	—
Inventariepersedlar	300	—	300
Driftapparater	4,000	—	4,000
Anläggningar	5,500	1,500	7,000
Dyrtdistillagg	—	—	—
Kronor	257,265	1,500	258,765

avräkning för år 1917.

Värkliga		Pag.	Över stat		Under stat		
21,340	39	143	4,840	39	—	—	Stora förskotter för kolinköp. För lågt beräknat i staten. Ökn. består i tantiem m. m. som ej kan exakt beräknas. Bl. a. ommurning av en retortugn c.a 6,000: — kronor. Högre arbetspris o. dyrare tomfat. Höjda kostnader för värme, tryck, för- rådskostnader m. m. Kunna ej i förväg beräknas.
16,478	40	141	3,478	40	—	—	
8,838	38	147	518	38	—	—	
15,609	36	151	8,709	36	—	—	
23,679	80	115	—	—	143,130	20	
22,065	88	121	3,405	88	—	—	
13,071	41	155	2,996	41	—	—	
2,173	11	159	673	11	—	—	
244	60	179	—	—	455	40	
2,362	72	137	—	—	637	28	
1,149	22	175	149	22	—	—	
146	76	171	—	—	853	24	
602	67	87	—	—	3,397	33	
729	67	93	429	67	—	—	
4,595	—	97	—	—	2,405	—	
133,087	37		25,200	82	150,878	45	Oberäknade inköp.
187,449	—	77	187,449	—	—	—	
320,536	37		212,649	82	150,878	45	
130,697	84	132	7,232	84	—	—	
113,233	24	104	13,233	24	—	—	
36,931	93	110	24,931	93	—	—	
13,933	02	138	1,933	02	—	—	
668	—	112	668	—	—	—	
1,810	85	114	1,810	85	—	—	
18,633	17	128	18,633	17	—	—	
4,356	71	146	4,056	71	—	—	
252	67	146	—	—	3,747	33	
—	—	—	—	—	7,000	—	
18	94	168	18	94	—	—	
320,536	37		72,518	70	10,747	33	Övertagna av stadens centralförråd.

Affärstablå.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar.				
Fastigheter	122,134	15 118,507	—	3,627 15
Driftapparater.....	79,128	08 73,414	13	3,713 95
Anläggningar	151,104	01 150,422	08	681 93
Inventariersedlar	6,997	47 3,508	53	3,488 94
Koks	54,303	15 25,748	10	28,555 05
Tjära	2,037	50 4,839	40	2,801 90
Träkol	—	3,825	—	3,825 —
Driftmateriel och förbrukningsart.	153,792	15 64,902	55	88,889 60
Materialier.....	22,662	86 —	—	22,662 86
Fordringar.....	45,210	98 35,198	58	10,012 40
Kronor	637,370	35 480,365	37	6,626 90 163,631 88
Skulder.				
Karlstads Drätselverk	634,328	92 475,903	61	158,335 31
Rabatter	1,819	91 —	—	1,819 91
Diverse kreditorer	1,221	52 4,371	76	3,150 24 —
Kronor	637,370	35 480,365	37	3,150 24 160,155 22

Inkomster.

Gasförbrukningen.....	127,705: 67
Koks	84,678: 19
Tjära o. andra biprodukter	46,037: 68
Arbete mot ersättning.....	4,648: 89
Uttaxerade medel.....	982: 34
Kronor	264,052: 77

Utgifler.

Räntor	21,340: 39
Amortering o. värdeminskning	19,136: 88
Driftkostnader.....	161,667: 29
Administration.....	16,335: 06
Överskott	45,573: 15
Kronor	264,052: 77

Anm. Uttaxerade medel, hvilka äro att anse såsom ett förskott från stadskassan, böra frånräknas från överskottet, hvarefter detta kommer att utgöra Kr. 44,590: 81.

Karlstad i Mars 1918.

THURE BYTTNER.

Karlstads Elektricitetsverks

	Beräknade i staten		Extra anslag		Summa	
Utbetalningar.						
Räntor	29,000	—	—	—	29,000	—
Amortering enligt plan	24,613	—	—	—	24,613	—
Personalkostnader	19,294	—	—	—	19,294	—
Underhåll	8,200	—	4,000	—	12,200	—
Driftsmaterial och förbrukningsartiklar	104,400	—	—	—	104,400	—
Spec. drift- och tillverkningskostnader	2,500	—	—	—	2,500	—
Allmänna utgifter	15,203	33	—	—	15,203	33
Oförutsedda utgifter	2,000	—	—	—	2,000	—
Arbete mot ersättning	2,000	—	—	—	2,000	—
Driftapparater	21,000	—	—	—	21,000	—
Inventariepersedlar	1,000	—	5,063	12	6,063	12
Materialier	20,000	—	14,645	—	34,645	—
Anläggningar	12,000	—	—	—	12,000	—
Ångcentralens flyttning	186,885	—	—	—	186,885	—
Installationsbidrag	20,000	—	—	—	20,000	—
Utredningar i o. f. vattenfallsköp	30,000	—	—	—	30,000	—
Restitutioner	—	—	—	—	—	—
Tillsyn av ledningar	—	—	—	—	—	—
Fastigheter	—	—	—	—	—	—
Kronor	498,095	33	23,708	12	521,803	45
Inbetalningar						
Strömförbrukningen	331,600	—	—	—	331,600	—
Arbete mot ersättning	4,600	—	—	—	4,600	—
Bränsle	—	—	—	—	—	—
Ångcentralens flyttning	—	—	—	—	—	—
Verkets egna inkomster					336,200	—
Stadskassans tillskott					185,603	45
Kronor					521,803	45

statavräkning för år 1917.

Verkliga	P.g.	Över stat	Under stat	Förklaringar till avvikelser från staten	
27,870	58	115	—	1,129 42	
32,805	82	113	8,192 82	—	För lågt beräknat i staten.
19,734	44	119	440 44	—	Ökad personal.
12,439	15	121	239 15	—	
137,567	42	123	33,167 42	—	Ökat kraftabbonemang.
2,485	47	127	—	14 53	
22,486	03	131	7,282 70	—	Ökade kostnader för avläsningar samt tryck o. annonser ävensom utredningar, resor m. m.
100	—	141	—	1,900 —	Kan icke i förväg beräknas.
5,098	24	105	3,098 24	—	Stegrade anskaffningskostnader i synnerhet för mätare.
40,678	86	91	19,678 86	—	Allmän prisstegring och genom verkets utveckling ökade behov.
6,311	07	95	247 95	—	
99,055	39	145	64,410 39	—	
6,356	65	99	—	5,643 35	
36,067	72	161	—	150,817 28	
4,218	80	149	—	15,781 20	
20,782	72	151	—	9,217 28	
3,321	74	135	3,321 74	—	Kan icke i förväg beräknas.
121	42	157	121 42	—	
205	22	83	205 22	—	
477,706	74		140,406 35	184,503 06	
366,957	44	110	35,357 44	—	
44,698	81	106	40,098 81	—	
7,217	09	154	7,217 09	—	
13,115	—	88	13,115 —	—	Till Mek. Verkst. försålda transformatorer.
		78			
431,988	34	118	95,788 34	—	
45,718	40		—	139,885 05	
477,706	74		95,788 34	139,885 05	

Affärstablå.

	Vid årets				Ökning	Minskning
	början		slut			
Tillgångar.						
Fastigheter	69,661	35	67,173	38	—	2,487 97
Driftapparater.....	345,155	84	337,580	40	—	7,545 44
Inventariepersedlar	12,568	60	19,031	37	6 462 77	
Anläggningar	234,239	47	292,426	22	58,186 75	
Materialier.....	53,922	94	89,617	45	35,694 51	
Fordringar.....	64,684	53	108,562	81	43,878 28	
Bränsle			4,535	92	4,535 92	
Utredning för vattenfallsköp . . .			21,692	85	21,692 85	
Kronor	780,232	73	940,620	40	170,451 08	10,063 41
Skulder.						
Karlstads Drätselverk	751,453	34	916,408	03	164,954 69	—
Diverse kreditorer	28,779	39	24,212	37	—	4,567 02
Kronor	780,232	73	940,620	40	164,954 69	4,567 02

Inkomster.

Strömförbrukningen	420,577: 08
Arbete mot ersättning ..	3,284: 32
Ränteöverskott.....	1,902: 56
Uttaxerade medel	27,103: 22

Kronor 452,867: 18

Utgifter.

Ränta å verkets värde..	29,773: 14
Amortering.....	33,492: 61
Driftkostnader	177,282: 90
Administration m. m....	33,173: 20
Överskott	179,145: 33

Kronor 452,867: 18

I överskottssumman inberäknade »uttaxerade medel» äro i verkligheten icke att anse såsom affärsvinst, utan såsom ett förskott från stadskassan, vadan överskottet rätteligen uppgår till Kronor 152,042: 11.

Karlstad i Mars 1918.

THURE BYTTNER.

Karlstads Vattenledningsverks statavräkning
för år 1917.

	Beräknade i staten	Extra anslag	Summa
Utbetalningar.			
Arbete mot ersättning	800 —	—	800 —
Räntor	36,000 —	—	36,000 —
Amortering enl. plan	20,000 —	—	20,000 —
Personalkostnader	11,340 —	—	11,340 —
Underhåll	7,600 —	—	7,600 —
Driftmateriel och förbrukningsartiklar	12,400 —	1,200 —	13,600 —
Spec. drift- och tillverkningskostnader	5,000 —	2,000 —	7,000 —
Allmänna utgifter	7,295 —	1,500 —	8,795 33
Rabatter	900 —	—	900 —
Tillsyn av ledningar	600 —	—	600 —
Vattenundersökningar	700 —	—	700 —
Driftapparater	1,000 —	—	1,000 —
Inventariersedlar	150 —	—	150 —
Anläggningar	1,000 —	19,000 —	20,000 —
Oförutsedda utgifter	—	2,500 —	2,500 —
Kronor	104,785 33	26,200 —	130,985 33
Inbetalningar.			
Vattenförbrukningen			89,000 —
Ersättning för skötsel			1,760 —
Avgift från Brandväsendet			8,970 —
Hushyror			1,000 —
Arbete mot ersättning			1,200 —
Avgifter från Norrstrand			765 —
Inventariersedlar			150 —
Materialier			—
Verkets egna inkomster			102,845 —
Stadskassans tillskott			28,140 33
Kronor			130,985 33

Verkliga		Pag.	Över stat		Under stat		Förklaringar till avvikelser från staten
2,061	64	121	1,261	64	—	—	Kan icke i förväg beräknas. Ökade kostnader för isning m. m. till följe ovanligt sträng vinter. Förhöjda arbetslöner. Ökad kostnad för uppvärmning m. m.
35,886	43	127	—	—	113	57	
20,629	27	125	629	27	—	—	
9,006	35	129	—	—	2,333	65	
11,509	59	131	3,909	59	—	—	
12,841	24	133	—	—	758	76	
9,119	63	135	2,119	63	—	—	
9,599	40	137	804	07	—	—	
778	64	141	—	—	121	36	
—	—	—	—	—	600	—	
644	30	147	—	—	55	70	
—	—	—	—	—	1,000	—	
672	70	103	522	70	—	—	
22,736	67	97	2,736	67	—	—	Servisledn. å Berget och Herrhagen.
2,568	44	145	68	44	—	—	
138,054	30		12,052	01	4,983	04	
		112					
78,093	21	116	—	—	10,906	79	
		116					
1,760	—	120	—	—	—	—	
8,970	—	120	—	—	—	—	
478	12	118	—	—	521	88	
1,472	40	122	272	40	—	—	
731	53	124	—	—	33	47	
3,298	74	104	3,148	74	—	—	} Övertagna av stadens Centralförråd.
4,381	44	108	4,381	44	—	—	
99,185	44	—	7,802	58	11,462	14	
		86					
38,868	86	114	10,728	53	—	—	
138,054	30		18,531	11	11,462	14	

Vattenledningsverkets statavräkning för år 1917.

Affärstablå.

	Vid årets				Ökning	Minskning	
	början		slut				
Tillgångar.							
Fastigheter	136,271	49	132,783	05	—	3,488	44
Driftapparater	31,091	86	29,472	47	—	1,619	39
Inventariepersedlar	10,546	28	7,434	24	—	3,112	04
Anläggningar	616,680	44	624,300	57	7,620	—	13
Materialier	4,386	14	—		—	4,386	14
Fordringar	7,557	24	8,871	46	1,314	—	22
Kronor	806,533	45	802,861	79	8,934	12,606	01
Skulder.							
Drätselverket	805,754	81	800,981	64	—	4,773	17
Rabatter	778	64	—		—	778	64
Diverse kreditorer	—		1,880	15	1,880	—	15
Kronor	806,533	45	802,861	79	1,880	5,551	81

Inkomster.	
Vattenförbrukningen	71,767: 54
Ersättning för brandposter, gatubrunnar m. m.	7,510: —
Avgift från Brandväsendet.	9,970: —
Arbete mot ersättning m.m.	1,957: 41
Uttaxerade medel	7,778: 35
Kr.	98,983: 35
Brist	15,234: 36
Kronor	114,217: 71

Utgifter.	
Ränta å verkets värde	35,756: 55
Amortering och värdened- sättning	21,115: 27
Driftkostnader	37,305: 03
Administration m. m.	20,040: 86
Kronor	114,217: 71

Anm. Till bristen bör även läggas uttaxerade medel, vilka äro att anse såsom förskott från stadskassan.

Karlstad i mars 1918.

THURE BYTTNER.

Karlstads Avloppsverks statavräkning
för år 1917.

	Beräknade i staten	Extra anslag	Summa
Utbetalningar.			
Räntor	—	—	15,899 03
Amortering	—	—	9,600 97
Personalkostnader ..	—	—	1,640 —
Driftmateriel och förbrukningsartiklar	—	—	2,575 —
Speciella driftkostnader	—	—	1,520 —
Allmänna utgifter	—	—	1,950 —
Underhåll	—	—	1,900 —
Dyrtidstillägg	—	—	—
Anläggningar	—	—	25,000 —
Kronor	—	—	60,085 —
Inbetalningar.			
Ersättning för skötsel			500 —
Arbete mot ersättning			—
Verkets egna inkomster			500 —
Av stadskassan tillskjutna medel			59,585 —
Kronor			60,085 —

Verkl'ga		Pag.	Över stat		Under stat		Förklaringar till avvikelser från staten
16,312	34	25	413	31	—		} Allmän prisstegring.
9,853	69	33	852	72	—		
1,580	—	13	—		60	—	
3,370	14	17	795	14	—		
2,227	86	19	707	86	—		
331	02	21	—		618	98	
694	35	15	—		205	65	
23	60	35	23	60	—		
28,547	22	9	3,547	22	—		
62,940	22		6,339	85	884	63	
500	—	12	—		—		
72	74	24	72	74	—		
572	74		72	74	—		
62,367	48		2,782	48	—		
62,940	22		2,855	22	—		

Affärstabla.

	Vid årets				Ökning	Minskning
	början		slut			
Tillgångar.						
Fastigheter	25,227	02	24,612	61	—	614 41
Driftapparater.....	11,163	28	10,432	66	—	730 62
Anläggningar	315,858	87	336,998	93	21,140 06	—
Fordringar.....	72	74	—		—	72 74
Kronor	352,321	91	372,044	20	21,140 06	1,417 77
Skulder.						
Drätselverket.....	352,321	91	370,719	25	18,397 34	---
Diverse kreditorer	—		1,324	95	1,324 95	—
Kronor	352,321	91	372,044	20	19,722 29	—

Inkomster.

Ersättning för skötsel av brun-	
nar	500: —
Uttaxerade medel.....	29,568: 43
Underskott.....	4,524: 42
Kronor	34,592: 85

Utgifter.

Amortering	9,853: 69
Ränta å verkets värde	15,854: 49
Driftkostnader.....	7,626: 82
Administration m. m.....	1,257: 85
Kronor	34,592: 85

Karlstad i Mars 1918.

THURE BYTTNER.

Jämlikt 1 § 8 mom. av för hamnstyrelsen gällande reglemente och i enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 17 juni 1915 får styrelsen härmed avgiva föreskriven

Förvaltningsberättelse för år 1917.

Ledamöter och suppleanter i styrelsen samt tjänstemän hava under året varit:

Ledamöter:	Invald som suppleant	ledamot
Ordförande: Ahlmark, C. O., Överste		15/6 1910
v. Ordförande: Berg, C. F., Köpman	1/1 1893	1/1 1911
Övriga ledamöter: Nygren, Gustaf, Ingeniör	1/1 1905	1/1 1906
Geijer, Herman, Köpman.....	1/1 1904	1/1 1907
Forssell, Albin, Boktryckare	1/1 1907	1/1 1913

Suppleanter:	
Löfberg, Josef, Köpman	1/1 1910
Tisell, M., Överstelöjtnant.....	1/1 1913
Bergendorff, J., Skeppsredare.....	1/1 1913

Tjänstemän:	Anställd.
Sekreterare: Olsson, Iwar	1/1 1907
Hamnkassör: d:o	1/4 1888
Hamningenjör: Björkman, Erik	1/4 1910
Hamnkaptén: Österberg, J.....	1/4 1906

Styrelsen har under året sammanträtt 17 (10) gånger och därvid behandlat 188 (125) ärenden.

Trafik och uppbörd.

Sjöfarten pågick mellan ^{10/5} (27/4) och ^{27/13} (23/12) eller under 226 (235) dygn. Antalet fartygsresor utgjorde 2,217 (3,273), varav 1,020 (1,755) komma på

Siffror inom parentes angiva motsvarande föregående år.

ång- och motorfartyg, 211 (277) på segelfartyg och 986 (1,241) på pråmar. Från natrikes orter ankommo 32 (130) fartyg och till utrikes orter avgingo 96 (186).

Utän last ankommo fr. inrikes 412 (403) och fr. utrikes 8 (16) = 420 (419)

» » avgingo till » 160 (273) » till » 0 (3) = 160 (276)

Summa 572 (676) 8 (19) = 580 (695)

Sammanlagda in- och utgående tontalet utgjorde för:

	Inrikesfarten.	Utrikesfarten.	Summa.
Ång- och motorfartyg . . .	123,461 (159,060)	14,398 (27,610)	137,859 (186,670)
Segelfartyg	8,549 (10,492)	1,489 (4,852)	10,038 (15,344)
Pråmar	68,008 (83,520)		68,008 (83,520)
Summa	200,018 (253,072)	15,887 (32,462)	215,905 (285,534)

Under året debiterade hamnavgifter hava utgjort för:

	Inrikesfarten.	Utrikesfarten.	Summa.
Fartyg	10,059,83 (12,248,72)	1,107,05 (2,148,26)	11,166,88 (14,396,98)
Import	14,182,39 (22,817,62)	1,663,85 (5,422,73)	15,846,24 (28,240,35)
Export	16,073,15 (10,657,61)	1,656,75 (3,597,19)	17,729,90 (14,254,80)
Summa	40,315,37 (45,723,95)	4,427,65 (11,168,18)	44,743,02 (56,892,13)

Utav den debiterade uppbörden för:

	Fartyg.	Import.	Export.	Summa.
Kronor	11,166,88	15,846,24	17,729,90	44,743,02
har influtit	11,079,90	11,171,86	14,967,85	37,219,61
och utestår kronor	86,98	4,674,38	2,762,05	7,523,41

Huvudartiklar bland *importerade* varor voro: Cement 3,987 (3,502) ton, foderämne 57 (1,068) t., glaubersalt 1,972 (695 t., gryn 25 (373) t., gödning 582 (362) t., järn 1,305 (1,611) t., kaffe 4 (271) t., kalksten 1,834 (371) t., kol, koks och briketter 134,745 hl. (722,475), klorkalk 5 (519) t., kvarts 842 (627) t., malm 3,145 (2,324) t., mjöl 62 (1,346) t., oljor 98 (1,134) t., socker 1,480 (1,807) t., soda 23 (101) t., spannmål, omalen 8 (136) t., svavel 16 (397) t., svavelkis 1,507 (2,600) t., tobak 262 (1,035) t., tegel, eldfast 1,026 (1,016) t., trävaror 264,993 (285,100) m³, papp och papper 286 (297) t., pappersmassa 1,201 (670) t.

Huvudartiklar bland *exporterade* varor voro: Fönsterglas 57 (151) t., härdslagg 1,758 (5,118) t., järn 11,886 (94) t., kisbränder 2,577 (5,559) t., malm 1,947 (10,170) t., papp och papper 2,693 (3,321) t., rundvirke 39,740 (64,890) m³, sågade trävaror 77,558 (69,898) m³, trämassa 14,536 (13,536) t.

Platshyror och arrenden.

Vid årets slut voro genom kontrakt upplåtna för:

Upplagsplatser c:a	25,000 m ² , som givit kr.	7,919: 94
Plats- och tomthyror c:a	24,000 » » » »	5,642: 20
Arrenden c:a	35,000 » » » »	3,257: 74
	<u>Summa 84,000 » » » »</u>	<u>16,819: 88</u>

Motsvarande belopp var för år 1916 kr. 9,216: 67. Tillfälliga upplagsplats-hyror belöpte sig på kr. 1,145: 18 mot kr. 113: 60 föregående år.

Lyftkranar.

Kranarna hava varit i användning under följande antal timmar:

Kran A. (Temperleykranen)	1,292	(1,624)
1. (15-tons) för massgods	106	
1. » » styckegods	247	
2. (6 ¹ / ₂ -tons)	64	
3. (1 ¹ / ₂ -tons)	82	
4. (1-tons)	153	
	<u>Summa 1,946</u>	

Debiterade kranhyror utgjorde	kr.	4,639: 35
Driftkostnader	2,276: 25	
Underhåll	<u>1,211: 39</u>	<u>3,487: 64</u>

Slipen.

På slipen hava upphalats: 11 (21) ång- och motorfartyg, 3 (5) segelfartyg, 11 (10) pråmar, 16 (13) ång- och motorslupar, 3 (6) lustbåtar och 1 mudderverk. Inalles hava, sedan slipen år 1913 blev färdig, kölhalats: 74 ång- och motorfartyg, 21 segelfartyg, 25 pråmar, 39 ång- och motorslupar, 16 lustbåtar och 1 mudderverk, hamnens mudderverk och pråmar oräknade.

Debiterade slipavgifter utgjorde	kr.	3,242: 50
och driftkostnaderna belöpte sig på	»	1,001: 93

Anläggningar.

Staten upptog beräknad återstod av under föregående år anvisade medel för: 2:ne lastbryggor vid Tyggården	5,500: —
och hamnspårsanläggningar	<u>14,750: 12</u>
	<u>Kronor 20,250: 12</u>

Häraf hade redan under år 1916 en del tagits i anspråk, så att för lastbryggorna återstod	5,231: 72		
och för hamnspåren	12,198: 66		17,430: 38
Häraf har för en lastbrygga använts	3,065: 90	återstår	2,165: 82
och för hamnspårsanläggningen använts	11,866: 79	»	331: 87
	<u>Kronor 14,932: 69</u>		<u>2,497: 69</u>

Driftapparater.

I staten hade för anskaffande av en portalkran anvisats				55,000: —
och genom extra anslag har beviljat för:				
Temperleykranens utbyggnad	40,000: —			
och en ny brokran	120,000: —			
varjämte för 15-tonskranens elektrifiering återstod	277: 33			
Av dessa anslag har använts ...	617: 53	216: 75	1,887: —	42,927: 82
och återstår till 1918 Kronor	119,783: 25	38,113: —		12,072: 18

Underhåll.

I staten beräknade underhållskostnaderna uppgå till kr.....				34,491: —
men hade utav balanserade följande anslagsposter under 1916 använts för: Muddringsarbeten	2,123: 91			
och upplagsplatser	2,180: 65			4,304: 56
vadan i verkligheten återstod ..				29,386: 44

Följande specifikation anger förhållandet mellan *verklig* och *beräknad* kostnad:

Fastigheter	849: 71	500: —
Lyftkranar	1,170: 39	300: —
Muddringsmaterialen	6,008: 23	5,500: —
Vägar	5,585: 12	4,200: —
Muddringsarbeten	9,818: 33	4,867: 09
Slussportar	669: 85	1,500: —
Bryggor och upplagsplatser	6,034: 23	5,319: 35
Träkajen	2,470: 87	1,500: —
Pålarmar och dykdalber	3,390: 64	4,000: —
Strandskoningar	568: 07	900: —
Övrigt	1,002: 90	1,300: —
	<u>Summa 37,568: 34</u>	<u>29,386: 44</u>

I allmänhet hava höjda arbets- och materialpriser orsakat anslagens överskridande och dessutom tillkommer för muddringsarbetena ökade kol- och oljekostnader samt för kranarna bl. a. en ny hisslina.

Kassarörelsen.

Ordinarie statens utgiftssumma var.....	139,600: —
Extra " " "	75,550: 12
och extra anslag	160,000: —
Summa anvisade medel Kronor	375,150: 12

som beräknades att täckas genom

	Egna inkomster	Lån	Uttaxering	Summa
Kronor	69,915: —	235,250: 12	69,985: —	375,150: 12
Verkliga motsvarande belopp	72,672: 88	53,023: 09	69,985: —	195,680: 97
Över beräknade	2,756: 12			
Under beräknade.....		182,227: 03		179,469: 15

Förestående belopp kr. 179,469: 15 motsvaras av följande, för förbrukning under nästa år beräknade anslag till:

Anläggningar:

En lastbrygga	2,165: 82		
Hamnspårsanläggning	331: 87	2,497: 69	

Driftapparater:

Nya brokranen	119,783: 25		
Temperleykranens utbyggnad	38,113: —		
Portalkranen	12,072: 18	169,968: 43	172,466: 12

Hamnuppbördens visar mot föregående år en minskning av drygt 21 %, beroende huvudsakligast på den av krigsförhållandena uppkomna inskränkningen av importen. Exporten visar däremot någon ökning. Nedgången i hamnavgifterna motväges dock av ökning i hamnens övriga inkomster, så att totala inkomstsumman blivit större, än som i staten beräknades.

Avskrivningar.

På inventarier har i enlighet med inventeringsmännens förslag avskrivits	1,170: 34
och på fordringar	21: 04
Summa avskrivningar	1,191: 38

Styrelsen vill föreslå, att utav hamnens fordran hos A.-B. Träexports konkursmassa avskrivs 50 % med kr. 93:32.

Hamnens statavräkning

Litt.	Pag.	Utbetalningar	Staten	Extra anslag	Summa (stat)
401	306	Räntor	—	—	46,603 14
402	296	Kapitalavbetalningar	—	—	11,636 36
403	324	Personalkostnader	—	—	18,390 —
404	326	Underhåll	—	—	¹⁾ 34,491 —
405		Förbrukningsartiklar	—	—	200 —
406	328	Driftkostnader	—	—	2,550 —
407	330	Allm. utgifter	—	—	4,177 —
451		Reparationsfonden	—	—	²⁾ 4,000 —
452	336	Lyshållningen	—	—	1,950 —
453	348	Stadsandelen	—	—	10,000 —
470	338	Diverse	—	—	4,578 75
420	340	Oförutsedda	—	—	³⁾ 1,023 75
G.	292	Driftapparater	55,000	— 160,000	215,000 —
H.	294	Inventarier	—	—	300 —
J.	290	Anläggningar	—	—	⁴⁾ 20,250 12
106	314	Arbeten mot ersättning	—	—	—
R.	344	Diverse kreditorer	—	—	—
Summa utgifter					375,150 12
Inbetalningar.					
103	308	Arrenden			535 —
104	310	Hushyror			1,775 —
105	312	Plats- och tomthyror			2,055 —
151	298	Hamnavgifter			50,000 —
152	316	Kranhyror			2,500 —
153	318	Upplagsplatshyror			5,700 —
154	320	Slipavgifter			2,500 —
155		Kölhalning och sjösättning			50 —
156	322	Lustbåtsavgifter			350 —
157		Varuskjulsavgifter			50 —
170	328	Tyggårdens länsållning			⁵⁾ 400 —
451		Reparationsfonden			4,000 —
F.	288	Fastigheter			—
H.	294	Inventarier			—
K.	304	Div. debitorer			—
R.	344	Div. kreditorer			—
Egna inkomster					69,915 —
	342	Brist, som täckts genom: Uttaxering			69,985 —
	296	Lån			235,250 12
Kronor					375,150 12

1) Härav förbrukades under 1916 kr. 4,304: 56.

2) Ingår med samma belopp bland inbetalningarna.

3) Belöpte sig på kr. 1,600: 67, som fördelats på allm. utgifter och underhåll.

4) Härav förbrukades under 1916 kr. 2.819: 74.

5) Avdraget på driftkostnader.

för år 1917.

Verkliga				Summa	Över	Under			
Kassa	Andra					beräknade			
44,460	88	—		44,460	88	—	2,142	26	
11,636	36	—		11,636	36	—	—		
18,258	56	—		18,258	56	—	131	44	
37,568	34	—		37,568	34	3,077	34	—	
—	—	—		—	—	—	200	—	
3,185	66	—		3,185	66	635	66	—	
4,631	75	—		4,631	75	454	75	—	
—	—	—		—	—	—	4,000	—	
2,119	25	—		2,119	25	169	25	—	
7,853	32	—		7,853	32	—	2,146	68	
4,397	89	—		4,397	89	—	180	86	
—	—	—		—	—	—	1,023	75	
45,649	10	—		45,649	10	—	169,350	90	
29	55	—		29	55	—	270	45	
14,932	69	—		14,932	69	—	5,317	43	
843	69	—		843	69	843	69	—	
113	93	29	40	143	33	143	33	—	
195,680	97	29	40	195,710	37	5,324	02	184,763	77
3,257	74	—		3,257	74	2,722	74	—	
1,700	—	—		1,700	—	—	75	—	
5,642	20	—		5,642	20	3,587	20	—	
39,266	60	7,529	51	46,796	11	—	3,203	89	
4,499	85	139	50	4,639	35	2,139	35	—	
8,768	49	296	63	9,065	12	3,365	12	—	
3,144	50	98	—	3,242	50	742	50	—	
—	—	—		—	—	—	50	—	
419	—	—		419	—	69	—	—	
—	—	—		—	—	—	50	—	
—	—	—		—	—	—	400	—	
—	—	—		—	—	—	4,000	—	
150	—	—		150	—	150	—	—	
4,801	10	7,756	41	12,557	51	12,557	51	—	
971	50	15	—	986	50	986	50	—	
51	90	81	16	133	06	133	06	—	
72,672	88	15,916	21	88,589	09	26,452	98	7,778	89
69,985	—	—		69,985	—	—	—	—	
53,023	09	—		53,023	09	—	182,227	03	
195,680	97	15,916	21	211,597	18	26,452	98	190,005	92

Balansräkningen.

	Vid årets				Ökning		Minskning	
	början		slut					
Tillgångar:								
Fastigheter	58,605	—	58,455	—	—	—	150	—
Anläggningar	1,028,806	12	1,049,801	56	20,995	44	—	—
Driftapparater	114,690	24	160,862	66	46,172	42	—	—
Inventarier	18,158	51	5,630	55	—	—	12,527	96
Div. trafikanter	2,087	89	7,523	47	5,435	58	—	—
Div. debitorer	1,173	14	1,564	46	391	32	—	—
Summa tillgångar	1,223,520	90	1,283,837	70	72,994	76	12,677	96
Skulder:								
Drätselverket	974,483	02	1,015,869	75	41,386	73	—	—
Div. kreditorer	92	91	82	64	—	—	10	27
Summa skulder	974,575	93	1,015,952	39	41,386	73	10	27
Tillgångar över skulder	248,944	97	267,885	31	18,940	34	—	—
Kronor	1,223,520	90	1,283,837	70	60,327	07	10	27

Förlust- och vinsträkningen.

Inkomster.		Utgifter.	
Hamnuppboriden	44,656: 46	Räntor	44,460: 88
Arrenden	3,257: 74	Personalkostnader	18,258: 56
Hushyror	1,700: —	Underhåll	37,568: 34
Plats- och tomthyror	5,642: 20	Driftkostnader	3,185: 66
Kranhyror	4,639: 35	Allm. utgifter	4,631: 75
Upplagsplatshyror	9,065: 12	Lyshållningen	2,119: 25
Slipavgifter	3,242: 50	Stadsandelen	7,853: 32
Båtplatsavgifter	419: —	Avskrivningar	1,191: 38
		Diverse utgifter	4,397: 89
Summa inkomster	72,622: 37	S:a utgifter	123,667: 03
Uttaxering	69,985: —	Årets vinst	18,940: 34
Kronor	142,607: 34	Kronor	142,607: 34

Karlstad den 8 februari 1918.

På Hamnstyrelsens vägnar:

C. O. AHLMARK.

Ivar Olsson.

Till Karlstads revisorer för år 1917.

Folkskolestyrelsen får härmed såsom arbetsredogörelse för år 1917 åberopa de tryckta redogörelserna för Karlstads folkskolor för läsåren 1916—1917 och 1917—1918.

Karlstad den 6 November 1918.

För Folkskolestyrelsen:

ERIK LUNDBLAD.

Tekniska Afton- och Söndagsskolans

I n k o m s t e r		Enligt stat	Verkliga	Över	Under
Litt. 102.	Anslag.				
	a) Statsanslag	2,000	2,000	—	—
	b) Stadsanslag	5,050	5,050	—	—
, 261.	Terminsavgifter	650	766	116	—
, 101.	c) Räntemedel	215	283 29	68 29	—
	Gåvor: Domkapitlet	150	150	—	—
	» Handverksföreningen	30	—	—	30
	» Handelsföreningen	—	50	50	—
	» Karlstads Mek. Verkstad	—	500	500	—
Litt. 407.	d) Hyror	—	200	200	—
	g) Rabatt å gns	—	31 41	31 41	—
	Kassabehållning från 1916	—	— 03	— 03	—
Kronor		8,095	9,030 73	965 73	30

Tillgångar	Vid årets början	Vid årets slut
Wermlands Enskilda Bank för Fahlgrens fond	6,100 —	6,100 —
Karlstads Sparbank » »	3,105 32	3,376 12
Sparkasseräkning	2 53	—
Kapital-Konto	263 44	—
Kassa-Konto	— 03	—
Inventariepersedlar	—	25 —
Kronor	9,471 32	9,501 12

Styrelsen för Karlstads Tekniska Afton- och Söndagsskola utger varje läsår berättelse över dess verksamhet.

statavräkning för år 1917.

U t g i f t e r		Enligt stat	Verkliga	Över	Under
Litt. 403.	Personalkostnader	4,270	4,594 50	324 50	—
» 407.	Allmänna utgifter:				
	d) Hushyror	1,500	1,512	12	—
	f) Uppvärmning (ved och kol)	600	662 50	62 50	—
	g) Lyshållning (gas och elektricitet)	300	474	174	—
	h) Städning	175	102	—	73
	j) Kontorsutensilier	—	20 68	20 68	—
	k) Annonser och tryck	125	117 65	—	7 35
Ö. 1)	Porto	—	4 32	4 32	—
» 2)	Tidskrifter	—	10 70	10 70	—
» 7)	Tillfälligt skrivbiträde	—	20	20	—
543.	Annan undervisningsmateriel	500	866 19	366 19	—
H.	Inventariersedlar	175	112 52	—	62 48
404.	d) Under d:o	40	43 25	3 25	—
547.	Premier och stipendier	380	350	20	—
420.	Oförutsedda utgifter	80	9 70	—	70 30
	Karlstads Sparbank	—	130 72	130 72	—
	Kronor	8,095	9,030 73	1,148 86	213 13

S k u l d e r	Vid årets början	Vid årets slut
Fahlgrens donationsfond	9,205 32	9,476 12
Inventariersedlar	12 65	—
Annan undervisningsmateriel	251 35	—
Allmänna utgifter	2	—
Kapital-Konto	—	25
Kronor	9,471 33	9,501 12

Karlstad den 27 Februari 1918.

KARL AD. FALK.
Kassaförvaltare.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

På grund av Stadsfullmäktiges beslut av 17 juni 1915 får Badhusstyrelsen härmed avgiva följande

ekonomiska berättelse för 1917.

Under året hava i 1:a klass serverade bad av olika slag uppgått till 16,428 st. och i 2:a kl. 19,293, därav 11,678 varit s. k. billighetsbad. Sammanlagt har sålunda 35,721 bad serverats, vilket dock utgör en minskning från föregående år av ej mindre än 7,498 bad. På manliga bad kommer 23,760 st. och på kvinnliga 11,961 st.

De badavgifter — inclusive avgifter för tvål — som på grund härav influtit hava uppgått till 26,028:15 kr. (i staten upptagna till 23,550:—), vågavgifter kr. 471:20 samt hyror (för gymnastiklokalen) 200 kr., tillsammans inkomster kr. 26,699:35. — Det anslag, som måste begäras i 1917 års stat utgjorde 16,500 kr.

Ökningen i alla priser å för badhusets drift nödiga materialier har vidare fortskridit sedan föregående berättelse.

På grund av kristiden har badhusets drift varit inskränkt till endast trenne dagar i veckan, vilket i sin ordning förorsakat att trängsel om bad ibland förekommit.

Karlstad den 20 Maj 1918.

Enligt uppdrag:
ALBIN FORSSELL,
v. ordf.

Karlstads Barnavårdsnämnds statavräkning
för år 1917.

Karlstads Barnavårdsnämnds inkomster och utgifter

	Barnavårds- nämndens stat		Verkliga inkomster		Över stat		Under stat	
Inkomster.								
Kassabehållning från 1916	—		25	—	25		—	
Statsbidrag	814	50	884	17	69	67	—	
Bidrag från fattigvården	8,000	—	5,962	85	—		2,037	15
Uttaxering	3,004	50	2,928	28	—		76	22
Diverse oförutsedda inkomster ...	—		178	—	178	—	—	
Ränta & sparkasseräkning	—		35	52	35	52	—	
» » giroräkning	—		4	96	4	96	—	
	11,819	—	10,018	78	313	15	2,113	37

jämförda med de i staten för nämnda år beräknade.

Utgifter.	Barnvårds- nämndens stat		Verkliga utgifter		Över stat		Under stat	
Utackorderingsavgifter	10,669	—	8,532	31	—	—	2,136	69
Sekreterarens arvode.....	400	—	400	—	—	—	—	—
Kassaförvaltarens arvode	50	—	150	—	100	—	—	—
Resekostnader			148	05			—	—
Kläder			469	59			—	—
Telefon	700	—	64	90	204	99	—	—
Sjukvård			75	65			—	—
Diverse oförutsedda utgifter			146	80			—	—
Behållning till 1918	—	—	31	48	31	48	—	—
	11,819	—	10,018	78	336	47	2,136	69

Karlstad i maj 1918.

DAVID KARLSTRÖM.
Kassaförvaltare.

Styrelsen för Mariebergsskogens skötsel och vård får härmed avgiva följande

Årsberättelse för år 1917.

Tidigare påbörjade vägarbeten hava under året fortsatts. Sålunda har å körvägen från Marieberg till vaktstugan påförts 35 lass koksslagg.

Under våren utsattes några hundratal skogsplantor å i skogen uppkomna luckor. Plantorna — huvudsakligen 4-årig gran — voro uppdragna i den vid vaktstugan anlagda plantskolan. De utsatta plantorna synas gå väl till.

Av genom svampangrepp eller på annat sätt skadade träd avverkades ett 40-tal, lämnande vid försäljning ett netto av 270: — kr.

Ytterligare ett dussin fågelholkar hava under året uppsatts.

Rörande ekonomin hänvisas till nedanstående kassasammandrag.

Inkomster.		Utgifter.	
Anslag	300: —	Kommunalutskylder.....	18: 75
Försålt virke	270: —	Drätselkammarens hyra för vaktstugan.....	360: —
		Plantering	15: 50
		Inköp av plantor	1: 55
		Holkar med uppsättning	12: —
		35 lass slagg	35: —
		S:a	442: 80
		Inlever. till Drätselkammaren	127: 20
	S:e Kr. 570: —	S:a Kr.	570: —

Karlstad den 5 maj 1918.

Styrelsen för Mariebergsskogens skötsel och vård:

PER CLARHOLM.

A. W. ADDE.

GUNNAR FRIES.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade, utsedde sakrevisorer för granskning av Karlstads stads förvaltning och räkenskaper under år 1917, få härmed avgiva följande berättelse:

Under revisionsarbetet, som vi enligt instruktionens medgivande uppdelat oss emellan, har det visat sig, att åtskilliga beslut av Stadsfullmäktige rörande räkenskapsväsendet icke efterföljts. I sådant avseende få vi anmärka:

1:o) Stadsfullmäktige hava den 17 juni 1915 föreskrivit längder över »förbrukningsartiklar», men sådana längder saknas hos vissa delegationer;

2:o) vissa verk, som från drätselkammaren av dess tillfälliga lånemedel erhållit för speciella ändamål förskott, avsedda att tagas i anspråk successivt under längre tid, hava icke, såsom av Stadsfullmäktige föreskrivits i beslut av nyssnämnda dag, bokfört dylika förskott å separat konto;

3:o) åtskilliga delegationer hava icke iakttagit Stadsfullmäktiges samma dag fattade beslut, att beviljade anslag icke få lyftas annat än i mån av behov;

4:o) alla delegationer hava genom Stadsfullmäktiges beslut ovannämnda dag och senare kompletterande föreskrift av drätselkammaren ålagts att — självfallet i skriftlig form — senast den 25 i varje månad till kammaren ingiva beräkningar på efterföljande månads medelsbehov och inbetalningar, men dessa föreskrifter hava åsidosatts;

5:o) de av Stadsfullmäktige sagda dag föreskrivna ekonomiska årsberättelserna hava icke avlämnats i den ordning, som då och den 20 december 1917 bestämts;

6:o) Stadsfullmäktiges beslut den 16 december 1915, att samtliga stadens styrelser och delegationers kassabehållningar den 31 december skola årligen denna dag inlevereras till drätselkammaren, har icke allmänt iakttagits;

7:o) Stadsfullmäktiges genom beslut den 20 december 1917 samtliga delegationer givna föreläggande att hålla sin bokföring i samstämmighet med drätselkammarens, vilket föreläggande är av särskild vikt i fråga om boksluten, har icke i önskvärd fullständig omfattning efterföljts.

Till dessa anmärkningar vilja revisorererna foga några allmänna önskemål, nämligen:

att den utav revisorererna av 1915 års räkenskaper begärda, av drätselkam-

maren i dess svaromål å revisionsberättelsen utlovade nya utredningen om förvaltningen av samtliga staden tilldelade donationer måtte äga rum snarast möjligt; att de av Stadsfullmäktige den 17 juni 1915 föreskrivna rapporterna angående stadens upplåningsrätt m. m. måtte, så snart förhållandena det medgiva, varda angivna;

att Stadsfullmäktiges beslut den 20 december 1917 om uppläggande av sakregister måtte vara i åtanke hos de delegationer, som ännu ej upplagt sådana;

att delegationernas ekonomiska årsberättelser och speciellt däri förekommande tabeller icke måtte givas större omfattning än nödigt är för erhållande av en klar och överskådlig översikt över vederbörande delegations ekonomiska förhållanden; samt

att kvittenser och omföringar delegationerna emellan ovillkorligen måtte dagtecknas den dag, då transaktionen ägt rum, samt omföringsorder alltid attesteras.

Av förekomna omständigheter finna sig revisorerna böra upprepa den s. k. bokföringskommitténs uttalande i dess inlaga till Stadsfullmäktige den 19 maj 1915, att kontrollen från delegationernas sida över deras redogörare icke alltid synes hava varit fullt effektiv.

Det har ådragit sig revisorernas uppmärksamhet, att nödig fortgång vid ärendenas bringande till Stadsfullmäktiges prövning ofta på ett betänkligt sätt hindrats genom det sedvanliga förfarings sättet vid inhämtande i samma ärende av yttrande från flera delegationer, då så skolat ske. Revisorerna tillåta sig förorda, att remissakten, där möjligt är, i särskilda exemplar samtidigt överlämnas till alla de delegationer, vilkas yttrande kräves, i stället för att cirkulera dem emellan.

Revisionen av de särskilda delegationernas räkenskaper har givit anledning till följande speciella anmärkningar:

Drätselkammaren:

Ehuru frågor om givande av anslag torde ensamt tillkomma Stadsfullmäktiges prövning, har kammaren den 11 juni beslutat anslå inkommen hyresersättning för upplåtelse av Malmtorget 200 kronor till stadens idrottsföreningar.

Beslutet den 29 oktober att bemyndiga stadskamreraren och stadskassören att i förening utfärda checker på kammarens giro- och löpande räkningar borde lämpligen hava fullständigats med bestämmelser ur kontrollsynpunkt, när det i förvarande tillvägagångssättet vid kassainventeringarna gör kontrollen genom dessa ganska illusorisk.

Det föreligger anledning antaga, att kammaren icke alltid fäst nödig upp-

märksamhet vid stadskamrerarens kassaförslag; sålunda angiva protokollen för den 3 april, den 13 augusti och den 10 december icke, att kammaren vidtagit några åtgärder till täckande av de beräknade bristerna på cirka 30,000 kronor, 65,000 kronor och 100,000 kronor för respektive april, augusti och december månader.

Revisorerna vilja framhålla den oavvisliga nödvändigheten, att systemet för bokföringen av skatterestantier omläggas helt och hållet, och hänvisa härutinnan till det förslag, som i frågan framlagts av den s. k. bokföringskommittén i utlåtande över 1515 års bokslut.

Vidare synes nödvändigt, att alla åtgärder, som äro möjliga vidtagas för snabbare indrivning av restantier och lämpligare redovisning av indrivna sådana.

Under hänvisning till fröken Anna Ljungkvists den 19 november 1914 av Stadsfullmäktige behandlade motion om fridlysning av all sjöfågel inom stadens områden vilja revisorerna hemställa om effektiva åtgärder till åstadkommande av bättre ordning med avseende å jakt å stadens marker än den, som kunnat åvägbringas medelst de åtgärder, Drätselkammaren omnämnt i protokoll den 5 oktober 1914.

Huvudbokslutet är felaktigt, i det att följande poster bort balanseras såsom tillgångar:

Fattigvårdsstyrelsens anslag till portvaktstuga.....	5,500: —
» oförbrukade anslag för 1918.....	9,653: 41
Badhusstyrelsens balanserade.....	5,814: 52
Barnavårdsnämudens balanserade.....	31: 48
Saluhallsstyrelsens oredovisade..	149: 97
Elementarläroverket för flickor d:o.....	81: —
	<hr/>
	Tillsammans 21,230: 38
varifrån avgår differens i gasverkets bokslut.....	18: 94
	<hr/>
	eller således 21,211: 44

men drabbar ansvarigt för dessa felaktigheter till huvudsaklig del de nämnda delegationerna.

Fattigvårdsstyrelsen:

Stadsfullmäktige hava den 17 juni 1915 beslutat, att alla staden tillhöriga fastigheter med undantag av dem, som disponeras av de s. k. affärsverken, skola överföras till drätselkammarens räkenskaper. I strid häremot har fattigvårdsinrättningens nyuppförda portvaktstuga, till den del, anslaget härför blivit använt, avskrivits å vinst- och förlustkontot.

Uttaget belopp å förskottsanslag för 1918 har ej anmälts till drätselkammaren för balansering till nämnda års räkenskaper.

Fondernas förvaltning har icke varit skild från styrelsens övriga kassaförvaltning, varför ett ovillkorligt föreläggande därom torde böra givas styrelsen.

Styrelsens räkenskaper synas ännu brista i avseende på fördelningen av utgifterna på dess olika verksamhetsgrenar, varförutom önskvärd säkerhet i detaljuppgifterna för statförslagen icke kan ernås.

Revisorerna hemställa slutligen, att styrelsen måtte taga under övervägande nödvändigheten att erhålla ett modernt reglemente.

Hälsovårdsnämnden:

Revisorerna ställa sig tveksamma i fråga om den formella behörigheten av nämndens beslut den 9 december att av medel, som inflöte för vård av sjuka från länets landsbygd, tilldela sundhetstillsyningsmannen Sandberg 200 kronor såsom ersättning för det ökade arbete, inkasseringen av legosängsavgifter till epidemisjukhuset hos patienter från landsbygden medförde.

Hamnstyrelsen:

På grund av de alltmera ökade omkostnaderna för hamnen synes det revisorerna kunna tagas under övervägande, huruvida det icke skulle vara möjligt att, till beredande av större inkomster, erhålla förhöjning av till hamnen utgående avgifter,

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen.

Revisorerna hava funnit det anmärkningsvärt, att styrelsens beslut den 2 maj att avkorta det Dejefors Kraft- och Fabriks Aktiebolag för utebliven kraftleverans under år 1916 åliggande skadestånd c:a 1,750 kronor icke underställts Stadsfullmäktiges prövning.

Det förefaller icke heller formriktigt, att styrelsen, utan att därom göra anmälan till Stadsfullmäktige, beslutat inskränka belysningen av gator och öppna platser, och att denna åtgärd icke föranlett ny uppgörelse med drätselkammaren om ersättningen för den s. k. allmänna lyshållningen.

I styrelsens berättelse har på grund av missförstånd redogörelsen över avloppsverket blivit felaktig på sätt utvisas av stadsrevisionens sammandrag över bokslutet.

I redogörelsernas vinst- och förlustkonton böra de vilseledande uttrycken

vinst och förlust icke användas, utan ersättas med »belopp att gottskrivas (överföras till) stadskassan» resp. »belopp att belastas (täckas av) stadskassan.»

Trädgårdsstyrelsen:

Ehuru det enligt avtal mellan Karlstads Teater Aktiebolag och drätselkammaren åligger bolaget att ansvara för skötseln av planteringarna i den s. k. teaterparken, betalar trädgårdsstyrelsen alltjämt kostnaderna för deras underhåll; vid sådant förhållande synes det lämpligt, att styrelsen genom uttryckligt avtal förbehåller sig ensam bestämmanderätten över desammas anordnande m. m.

Brandstyrelsen:

Revisorerna anse, att styrelsen borde hava till Stadsfullmäktige anmält skälen, varför den beslutade försäljningen av brandkårens stora ångspruta icke skett, och utverkat Stadsfullmäktiges godkännande.

Styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan:

Särskilda räkenskaper för de av styrelsen förvaltade donationerna hava icke förts, varför uttryckligt åläggande härom torde meddelas styrelsen.

De till styrelsens disposition varande inventarierna hava icke, trots Stadsfullmäktiges därom fattade beslut, avförts ur styrelsens räkenskaper.

Styrelsen för högre elementarläroverket för flickor:.

Redovisningen av lärjungarnes terminsavgifter har för året verkställts ofullständigt, och uppkommen differens kr. 31:-- har icke balanserats.

Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek- och föreläsninganstalt:

Revisionen har ej givit anledning till anmärkning.

Badhusstyrelsen:

Styrelsen har underlåtit att i räkenskaperna intaga och i boksluten balansera vid årsskiften förefintliga skulder. Sålunda täcktes av 1917 års anslag skulder från år 1916 till ett belopp av 2,651 kronor 30 öre, och att döma av 1917 års räkenskaper torde skulder till belopp, som få anses såsom i förhållande till styrelsens stat rätt betydande, hava överskjutits till innevarande års räkenskaper.

Räkenskaperna äro icke förda i samstämmighet med drätselkammarens.

Kassabehållningarna förefalla onödigt stora och skulle kunna vara avsevärt mindre, om styrelsen verkställde större likvider å vissa bestämda dagar.

Saluhallsstyrelsen.

Räkenskaperna hava icke hållits i samstämmighet med drätselkammarens och äro felaktigt avslutade.

Då hallbyggnadens underhåll dragit en kostnad, nästan fyra gånger större än det i staten upptagna beloppet, borde tilläggsanslag för ändamålet hava begärts.

Dispensärstyrelsen:

Revisionen har icke givit anledning till anmärkning av beskaffenhet att böra här omnämnas.

Styrelsen för Mariebergsskogen:

Revisionen har icke givit anledning till framställande av anmärkning.

Folkskolestyrelsen:

Ehuru stadsfullmäktige, såsom här förut är omnämt, beslutat, att staden tillhöriga fastigheter med angivet undantag skola överföras till drätselkammaren, samt meddelat liknande bestämmelser om de skilda delegationernas inventarier och annan föreskrift om deras förbrukningsartiklar, har folkskolestyrelsen, på förslag av dess byggnads- och ekonominämnd, den 11 april 1917 bestämt, att den vid årets räkenskaper fogade balansräkningen skulle upptaga å ena sidan fastigheter, inventarier och undervisningsmaterial såsom styrelsens tillgång samt å andra sidan motsvarande belopp såsom skuld till Karlstad stad. Lagen den 25 juni 1909 angående folkskoleväsendet i vissa städer berättigar dock staden, att »omedelbart övertaga de rättigheter, stadens församling eller församlingar hava till egendom eller medel, som anslagits till eller användas för folkskoleväsendet», och åligger folkskolestyrelse att »ombesörja verkställighet av stadsfullmäktiges beslut i alla de fall, där ej sådan verkställighet uppdragits åt vissa därtill utsedda personer».

Framställning om statsanslag för året till stadens folkskoleinspektör i hans egenskap av e. o. lärare har försummats.

I övrigt vilja revisorerna icke nn framkomma med detaljanmärkningar mot räkenskaperna, enär revisorerna av räkenskapernas bristfällighet föranlätas begära infordrande av ny kassaräkning, som i motsats till den avlämnade står i överensstämmelse med verifikationerna, särskilt med avseende å kassaposternas data, efter vilkens granskning revisorerna skola uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för 1917 års förvaltning.

Barnavårdsnämnden:

Räkenskaperna hava ej förts i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut, ej heller hava de avslutats i samstämmighet med drätselkammarens.

Livsmedelsnämnden:

Räkenskaperna hava såsom helt nyligen avlämnade icke ännu varit föremål för granskning, varför rörande denna delegation särskild revisionsberättelse kommer att avgivas senare.

I anledning av den felaktighet i räkenskaperna, vartill fattigvårdsstyrelsens under år 1917 beviljade förskottsanslag för år 1918 givit anledning, anse revisorerna lämpligt uttala, att dylika förskottsanslag, som ofta torde avse att giva den äskande delegationen ett visst sken av noggrannhet i statberäkningarna, alltid försvåra statuppgörelserna och därför torde böra beviljas endast i undantagsfall och då på särskild motivering.

Då de anmärkningar, som ovan framställts, icke torde vara av beskaffenhet att föranleda underkännande av delegationernas i övrigt förtjänstfulla förvaltning, få revisorerna, under förbehåll att vederbörliga rättelser iakttagas i 1918 års räkenskaper och med tillstyrkande av de utav vederbörande delegationer gjorda avskrivningarna, tillstyrka ansvarsfrihet för 1917 års förvaltning för samtliga de delegationer, vilkas förvaltning och räkenskaper för ifrågavarande år enligt ovanstående undergått slutlig granskning.

Karlstad i november 1918.

TH. PETTERSSON.
REINH. TERNQVIST.

T. OSTERMAN.
GUSTAF EDMAN.

P. THORESSON.
KARL FR. ARNE.

Revisorernas sammandrag
över
stadens delegationers bokslut d. 31 december 1917.

	Stadskassans netto-omsättning		Tillgångarnes				Summa	
	utgifter	intäkter	ökning	minskning		brist	överskott	
				skuldsättning	avskrivn.			
Drätselkammaren	311,106 98	230 69	401,023 99	175,758 21	163,586 32	317,862 67	198,665 78	
Gasverket	—	186,466 66	—	²⁾ 111,856 91	—	—	44,609 75	
Elektricitetsverket	45,718 40	—	197,760 51	—	—	—	152,042 11	
Vattenverket	38,868 86	—	15,856 10	—	—	23,012 76	—	
Avloppsverket	62 367 48	—	9,853 69	—	—	52 5 3 79	—	
Fattigvården	272 791 59	14 329 47	1,955 61	—	—	270 831 98	³⁾ 14,329 47	
Hälsövården	62 279 58	—	—	—	—	62 279 58	—	
Dispensärverksamheten	35,170 54	—	—	—	—	35,170 54	—	
Folkskolorna	179,300 20	—	138 32	—	—	179 161 88	—	
Barnavårdsverksamheten	2,928 28	—	—	—	—	2,928 28	—	
Flickskolan	28,424 71	—	—	—	—	28,424 71	—	
Tekn. afton- o. söndagssk.	5 050 —	—	25 —	—	—	5,025 —	—	
Brandväsendet	66,588 33	—	—	—	—	66,588 33	—	
Trädgårdsförvaltningen	7,373 15	—	—	—	—	7,373 15	—	
Varmbadhuset	16,500 —	—	—	—	—	16,500 —	—	
Saluhallen	4,513 84	—	—	—	—	4,513 84	—	
Mariebergsskogens vård	172 80	—	—	—	—	172 80	—	
Hamnen	69,985 —	—	—	—	⁴⁾ 10,380 67	110,365 67	—	
Allmänna uppborde	—	1,100 413 37	—	—	—	—	1,100 413 37	
Avsatta medel	9,061 04	86 945 66	77,884 62	—	—	—	77,884 62	
Överskott	176,550 40	6 365 33	—	182,915 73	—	176,550 40	—	
	1,394,751 18	1,394,751 18	704,497 84	500,530 85	203,966 99	1,389,279 32	1,389,279 32	

¹⁾ Nettoöverskott i gemensamma bokslutet

²⁾ Nedgång i lagerbehållning.

³⁾ Revisionanmärkning för år 1916.

⁴⁾ Gäller 1916 års avskrivning.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 9 december 1918.

§ 3.

Magistraten hade, med överlämnande av vederhörande revisorers berättelse över verkställd granskning av Karlstads stads förvaltning och räkenskaper under år 1917 anhållit om drätselkammarens förklaring över däri framställda anmärkningar i vad de rörde kammaren, och beslöt drätselkammaren avgiva följande förklaring:

Anmärkningen att kammaren den 11 juni 1917 beviljat stadens idrottsföreningar anslag. grundar sig å en felaktig formulering av protokollet. Idrottsföreningarna, som fått Malmtorget sig upplåtet för sina övningar, hade hos kammaren anhållit om dess medgivande att till förstärkande av föreningens ekonomi få i sin ordning upplåta Malmtorget för cirkusföreställningar och begärt, att kammaren måtte inkassera hyresavgiften. Det är kammarens bifall till denna framställning, som fått en felaktig formulering; något anslag har drätselkammaren aldrig beviljat idrottsföreningarna.

I anledning av anmärkningen mot beslutet den 29 oktober att bemyndiga stadskamreraren och stadskassören att i förening utfärda checker på kammarens räkningar kommer kammaren, till åvägabringande av kontroll, att för framtiden till varje kassainventering infordra bankbesked.

Beträffande anmärkningen att kammaren icke alltid fäst nödig uppmärksamhet vid stadskamrerarens kassaförslag, i det kammaren, då förslagen utvisat brist, ej alltid samma dag, förslaget godkänts, vidtagit åtgärder till bristens täckande, får kammaren påpeka, att i två av de anmärkta fallen, nämligen den 3 april och den 10 December, anteckningar finnas i protokollet för samma dagar, ehuru under andra paragrafer, rörande beslut om upplagande av lån, vilket uppenbarligen undgått revisorernas uppmärksamhet. I det tredje fallet, den 13 augusti, hade stadskamreraren under hand avtalat med Vermlands Enskilda Bank att i avvaktan å uppbörden i september få draga över å kammarens löpande räkning, därom meddelande lämnades, som emellertid ej inflöt i protokollet.

Med hänsyn till anmärkningen mot sätet för skatterestantiers indrivande vill kammaren erinra, att härutinnan endast följts gällande författningar. Kammaren har emellertid uppdragit åt stadskamreraren att utreda möjligheten av att inom ramen av dessa författningar åstadkomma en snabbare indrivning, i samband varmed jämväl en omläggning av restantiebokföringen skulle kunna ske.

Vad angår revisorernas hemställan om effektiva åtgärder till åstadkommande av bättre ordning med avseende å jakt å stadens marker än den, som kunnat

åvägabringas medelst de åtgärder, drätselkammaren omnämnt i protokoll den 5 oktober 1914, vill kammaren endast hänvisa till stadsfullmäktiges beslut den 19 november 1914 i anledning av fröken Anna Ljunqvists motion, samt i övrigt anmärka, att där kammaren vinner kännedom om bedrivande av olovlig jakt å stadens marker, kammaren givetvis ej kommer att underlåta att lagligen bedriva saken.

Anmärkningen mot huvudbokslutet godkändes, och kommer rättelse att ske i innevarande års bokslut.

Den till *trädgårdsstyrelsen* riktade hemställan i avseende å planteringen i den s. k. teaterparken kommer drätselkammaren, sedan kammaren övertagit nämnda styrelses funktioner, att iakttaga.

Med hänsyn till de förklaringar, drätselkammaren sålunda lämnat över de framställda anmärkningarna, beslöt kammaren hemställa, att desamma icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Till Magistraten, Karlstad.

Som infordrad förklaring till av stadens revisorer framställda, fattigvårdsstyrelsen vidkommande anmärkningar, får styrelsen härmed avgiva följande:

Punkt 1). Styrelsen hade begärt och erhållit anslag till portvaktstuga och redovisat dessa medel på vederbörligt konto. Nämnda byggnads överförande till det konto hos drätselkammaren, som med vissa undantag upplager stadens alla byggnader, torde åligga drätselkammaren och icke fattigvårdsstyrelsen.

Punkt 2). Det förskottsanslag utav de för 1918 beviljade medlen, som styrelsen fått tillstånd uttaga under 1917, finnes klart och tydligt fört på drätselkammarens konto i styrelsens böcker och dessutom var detta förhållande vid tiden för bokslutet föremål för personlig överläggning mellan styrelsens syssloman och stadskamreraren, varför enligt styrelsens mening, obekantskap delegationerna emellan, icke kunde eller kan föreligga om denna post.

Punkt 3). Revisorernas påstående att fondernas förvaltning icke varit skild från styrelsens övriga kassaförvaltning, anser styrelsen ogrundat, då självständiga böcker med särskilda kassaräkningar föras var för sig.

Punkt 4). Styrelsen moltager gärna de anvisningar som revisorerna anse ytterligare vara av nöden för erhållande av större överskådlighet.

Punkt 5). Utarbetandet av nytt reglemente har uppskjutits endast av den anledningen att styrelsen ansett sig böra avvakta den nya fattigvårdslagen. Denna träder i kraft den 1 januari 1919 varefter styrelsen så fort sig göra låter, skall till stadsfullmäktige inkomma med förslag till reglemente.

Med anledning av revisorernas yttrande i skrivelsens näst sista stycke, vari säges att den fattigvårdsstyrelsen beviljande rätten att redan under 1917 få disponera 10,000 kronor av 1918 års anslag, skulle givit anledning till felaktighet i räkenskaperna, får styrelsen förklara att den vad dess böcker angår, icke känner till sådan felaktighet. Revisorerna anse styrelsens nämnda åtgärd endast vara en strävan efter "ett visst sken av noggrannhet" som vidare skulle ha till följd att försvåra statuppgörelsen. Orsaken ligger emellertid betydligt närmare och är för övrigt motiverad uti styrelsens framställning till stadstullmäktige av den 2 oktober 1917, men då denna motivering synes vara revisorerna obekant, så ber styrelsen härmed få nämna att anledningen var den, att styrelsen ansåg det vara fördelaktigt att redan vid den tidpunkten uppköpa vissa livsmedel och beklädnadsartiklar för 1918 års behov, emedan priserna ännu vid den tiden kunde anses jämförelsevis låga. Inrättningens behov av dessa varor under 1918 var ju oundkomligt och då prisen med skäl kunde väntas gå ytterligare i höjden, ansågs några månaders ränteförlust på 10,000 kronor vara en billig riskpremie. Som känt är började också priserna först med 1918 års ingång att stiga på allvar och detta isynnerhet på de artiklar vartill förskottsanslaget hade använts, nämligen kött, fläsk, sill, skodon och beklädnadsartiklar, varför den besparing som härigenom gjordes för stadens medel uppgick till flere tusen kronor.

Styrelsen trodde sig därför — och tror fortfarande — att den på detta sätt handlade till stadens fördel, men beklagar att den ännu icke kan förstå huru en sådan åtgärd skall kunna försvåra statuppgörelsen.

Karlstad den 11 December 1918.

för Karlstads fattigvårdsstyrelse:

JOS. LÖFBÉRG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 6 december 1918.*

§ 195.

Med överlämnande av revisorernas berättelse över verkställd granskning av stadens räkenskaper för år 1917 hade magistraten anmodat hamnstyrelsen inkomma

med förklaring över framställd anmärkning, varande den hamnstyrelsen speciellt vidkommande av följande lydelse:

“På grund av de alltmera ökade omkostnaderna för hamnen synes det revisorerna kunna tagas i övervägande, huruvida det icke skulle vara möjligt att, till beredande av större inkomster, erhålla en förhöjning av till hamnen utgående avgifter“.

Styrelsen beslöt göra följande uttalande:

Hamnstyrelsen har sedan länge haft sin uppmärksamhet riktad på det anmärkta förhållandet, men har, då de nuvarande hamntaxesatserna äro noggrant avvägda med hänsyn till konkurrerande järnvägslinjer och hamnar, någon höjning hittills ej varit möjlig. En ändring härutinnan har dock nu inträtt genom de provisoriska höjningarna av järnvägsfrakterna och särskilt genom en närliggande hamns taxeförhöjning, varför styrelsen gått i författning om att utreda, i vad mån såväl hamn- som krantaxan höjas, och kommer framställning härom att i sinom tid göras.

Beträffande de allmänna anmärkningarna angående icke iakttagna stadsfullmäktigebeslut, så beröres hamnstyrelsen delvis av punkterna 1 och 4, och vill styrelsen iakttaga, vad däri påpekats.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Belysningsstyrelsen i Karlstad den 11 december 1918.

§ 2.

Med anledning av magistratens skrivelse av 3 december d. å. med anmodan till styrelsen att avgiva och till magistraten inkomma med förklaring över de anmärkningar, som stadsrevisionen framställt emot styrelsens förvaltningsåtgärder under år 1917, beslöt styrelsen göra följande uttalande.

Åtgärden att avkorta det Dejetors Kraft- och Fabriks Aktiebolag för utebliven kraftleverans under år 1916 åliggande skadestånd å c:a 1,750:— kronor hade vidtagits, dels för att lämna kraftbolaget ersättning för den kraft, som elektricitetsverket uttagit under hälgdagar, då kraftbolaget enligt gällande kontrakt om kraftleverans icke åtagit sig att tillhandahålla sådan, och dels för att underlätta uppgörelsen om leverans av 500 hästkrafter utöver det ursprungliga kontraktet.

Styrelsens åtgärd att utan att därom göra anmälan till stadsfullmäktige och utan ny uppgörelse med drätselkammaren beträffande ersättningen inskränka gas-

belysningen av gator och öppna platser hade vidtagits med anledning av utfärdad Kungl. förordning och Industrikommisionens föreskrifter om inskränkning i gasförbrukningen för alla landets gasverk, vilka föreskrifter fr. o. m. 1 april 1917 voro, att varje gasförbrukare, även kommunens egna delegationer, endast skulle erhålla 60 proc. av sin förbrukning 1916.

Om inskränkning å gatubelysningen icke skett, hade styrelsen varit enligt ovannämnda bestämmelser skyldig att av drätselkammaren utkräva 60 öre per kbm. för all den gas, som under hösten 1917 förbrukats utöver nämnda 60 proc. av förbrukning för samma tid 1916.

Det är dessutom att märka att på grund av de ökade bränslekostnaderna självkostnadspriset för gasens tillverkning under år 1917 var 40 proc. högre än år 1913, samt omkostnaderna i övrigt under år 1917 samt ännu mer under 1918 varit så avsevärt stegrade mot före kriget att gasverket om inskränkning icke skett hade varit nödsakad att begära förhöjning i det uppgjorda ackordet med drätselkammaren och hamnen.

Genom inskränkning blev gasverkets utgifter 1917 för belysningen, inklusive beräknade självkostnadspriset för gasen, omkring kr. 18,500:—, inkomsten var kr. 20,120:—. Gasverkets vinst alltså kr. 1,620:—.

Som jämförelse kan nämnas att för 1913 utgifterna beräknades till kr. 17,400:—, inkomsten var kr. 21,560:— och vinsten alltså kr. 4,160:—.

Av ovannämnda framgår att trots inskränkning i gatubelysningen gasverkets vinst på belysningen 1917 varit mindre än före kriget varför gasverket icke haft någon anledning taga initiativ till sänkning av ackordet för denna belysning.

De erinringar revisionen haft att göra dels beträffande redogörelsen för avloppsverket, dels beträffande de uttryck, som i framdeles blivande årsredogörelser böra utbytas mot nu använda "vinst" resp. "förlust" såväl som revisionens allmänna anmärkningar; i den mån desamma beröra gas- och elektricitetsverken, torde icke kräva annan förklaring än att styrelsen anmodat verkens kamrerare att för framtiden iakttaga samma.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Magistraten i Karlstad.

Utsedda sakkvistorer för granskning av Karlstads stads förvaltning och räkenskaper under år 1917 hava beträffande brandstyrelsens förvaltning uttalat den mening, att brandstyrelsen bort hava till stadsfullmäktige anmält skälen, varför den beslutade försäljningen av brandkårens stora ångspruta icke skett och utverkat stadsfullmäktiges godkännande.

Över denna anmärkning har magistraten genom skrivelse av den 3 dennes infortrat brandstyrelsens förklaring.

Brandstyrelsen vill av denna anledning anföra följande.

Den 20 september 1917 beslöto stadsfullmäktige bevilja anslag till inköp av en motorspruta samt att på beredningsutskottets hemställen "lämna brandstyrelsen i uppdrag att vid av styrelsen lämplig befunden tidpunkt försälja den s. k. stora ångsprutan".

Enär brandstyrelsen ännu icke funnit tidpunkten för en försäljning vara lämplig, har styrelsen ej heller velat försälja ifrågavarande ångspruta. Då någon anmälningskyldighet i föreliggande fall enligt berörda stadsfullmäktigebeslut ej ålegat brandstyrelsen och än mindre något godkännande från stadsfullmäktiges sida ifrågasatts, vill brandstyrelsen bestrida denna anmärknings befogenhet.

Karlstad den 10 december 1918.

Å brandstyrelsens vägnar:
EMIL ANKERS.

Per Ågren.

Till Magistraten i Karlstad.

Med anledning av från stadsrevisionen inkommen berättelse över verkställd granskning av stadens räkenskaper för år 1917, innehållande bl. a. en del anmärkningar angående styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolan räkenskaper, får styrelsen härmed avgiva den förklaringen, att anmärkta missförhållanden skola i årets räkenskaper rättas i överensstämmelse med revisorernas anvisningar.

Karlstad den 9 december 1918.

Å styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolan vägnar:
BROR A. LARSON.
Ordförande.

Till Magistraten, Karlstad.

Över de i stadsrevisorernas berättelse över verkställd granskning av stadens räkenskaper för år 1917 mot saluhallsstyrelsen framställda anmärkningarna få vi härmed vördsamt avgiva följande förklaring: Rättelse har vidtagits i 1918 års böcker, och hava från innevarande års början räkenskaperna, i enlighet med revisorernas önskan, i huvudsak överlämnats till drätselkammaren.

Angående kostnaderna för hallbyggnadens underhåll tillåta vi oss att hänvisa till den i vår ekonomiska årsberättelse för år 1917 avgivna förklaringen.

Karlstad den 12 dec. 1918.

För Karlstads Saluhallsstyrelse:

HUGO BERG.

Till Magistraten i Karlstad.

Med anledning av infordrad förklaring över i stadsrevisionens berättelse framställda anmärkningar över folkskolestyrelsens förvaltning för år 1917 får styrelsen härmed anföra följande:

Ehuru folkskolestyrelsen alltfört är av den bestämda uppfattningen, att överförande av folkskolans byggnader till drätselkammaren strider mot bestämmelserna i lagen den 25 juni 1909 angående folkskoleväsendet i vissa släder, och att de av stadsrevisionen anförda utdragen av denna lag, om dessa icke uttryckas ur utan läsas i sitt sammanhang, på intet sätt giva något som helst stöd för ett dylikt överförande, vill dock folkskolestyrelsen ej vidare motsätta sig stadsfullmäktiges beslut beträffande bokföringen av skolhusbyggnaderna, varvid styrelsen likväl vill fransäga sig ansvaret för de anmärkningar, vartill åtgärden eventuellt kan föranleda de statsmyndigheter, som ävenledes kontrollera styrelsens förvaltning.

Enligt för folkskoleinspektören i Karlstad gällande instruktion har inspektören ingen som helst skyldighet att tjänstgöra såsom e. o. lärare vid folkskolan, ehuru han, för att därigenom skaffa staden inkomst av statsbidrag, under några föregående år frivilligt erbjudit sig att fullgöra med dylik tjänst förenade skyldigheter och på eget förslag av folkskolestyrelsen förordnats till e. o. folkskollärare för ett år i sänder. Under år 1917 gjordes emellertid intet dylikt förslag och utfärdades intet förordnande, vadan alltså ingen försumlighet att rekvirera statsbidrag för inspektören föreligger.

Revisorernas begäran om ny kassaräkning anser folkskolestyrelsen berättigad och har därför denna dag fattat beslut om föreläggande för förra årets kassaförvaltare att under överinseende av dåvarande kassakontrollanten uppgöra en sådan, vilken sedan skall av styrelsen till stadsrevisionen ingivas.

Karlstad den 10 december 1918.

På Folkskolestyrelsens vägnar:

AUG. BERGH.

Till Magistraten i Karlstad.

Med anledning av infordrad förklaring över i stadsrevisionens berättelse framställda anmärkningar över barnavårdsnämndens räkenskapsföring får nämnden härmed meddela sig skola under ett kommande år söka rätta nu anmärkta missförhållanden.

Karlstad den 10 december 1918.

Å Barnavårdsnämndens vägnar:

BROR A. LARSON.

Ordförande.

*Utdrag af protokoll, hållet vid sammanträde
med Karlstads Lifsmedelsnämnd den 6 december 1918.*

§ 322.

Magistraten i Karlstad hade uti resolution av den 3 innevarande månad infordrat förklaring från lifsmedelsnämnden med anledning af i stadsrevisorernas berättelse öfver verkställd granskning af stadens räkenskaper för år 1917 framställd anmärkning att nämndens räkenskaper såsom helt nyligen aflämnade ännu icke varit föremål för granskning;

Och beslöt lifsmedelsnämnden i anledning häraf afgifva den förklaring, att med hänsyn till den betydande arbetsbörda, som ålegat nämnden, det beklagligen icke varit nämnden möjligt att tidigare än som skett avsluta och till revisorerna öfverlämna räkenskaperna för år 1917.

Denna § justerades genast.

In fidem:
R. RHODIN.

Till Magistraten i Karlstad.

Med överlämnande av stadsrevisionens berättelse för år 1917 hade magistraten anmodat flickskolestyrelsen att avgiva förklaring över framställd anmärkning i fråga om balansering av icke influtna terminsavgifter.

Med erkännande av att ifrågavarande fordran — omfattande en terminsavgift — ehuru antecknad i terminsavgiftsboken, icke anmälts till stadskamrerarekontoret, där flickskolans räkenskaper föras, vill styrelsen meddela, att den framställda anmärkningen framgent skall beaktas, och anmälan i dylika fall ske till stadskamrerarekontoret för balansering därstädes.

Karlstad den 12 december 1918.

Å Flickskolestyrelsens vägnar:

H. ALLSING.

Ombudsman.

Utdrag av protokoll hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 11 december 1918.

§ 161.

Från Magistraten hade till Hälsovårdsnämnden överlämnats stadsrevisionens berättelse över verkställd granskning av stadens räkenskaper för år 1917, som föredrogs i Hälsovårdsnämnden vidkommande delar och lades till handlingarna.

Såsom infordrad förklaring med anledning därav, att revisorerna ifrågasatt den formella behörigheten av Nämndens beslut att av de medel, som inflöte för vård på epidemisjukhuset av sjuka från länets landsbygd, tilldela sundhetstillsyningsmannen Sandberg 200 kronor som ersättning för det ökade arbete, inkasseringen av legosängsavgifterna för sådana patienter medförde för honom, beslöt Hälsovårdsnämnden hos Magistraten anföra, att ifrågavarande belopp utgjorde ersättning icke blott för ökat arbete utan även för särskilda kostnader vid inkasseringen såsom utgifter för telefon och postporto samt att Nämnden ansåge sig även formellt berättigad fatta berörda beslut, då utgiften vore att betrakta som en omkostnad för inkasseringen av de för sjuka från landsbygden utgående legosängsavgifter, som Hälsovårdsnämnden i sin stat upptagit såsom inkomst.

Denna paragraf justerades genast.

Som ovan,

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 21 december 1918.

§ 201.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över sakrevisorernas berättelse över verkställd granskning av Karlstads stads förvaltning under år 1917.

I denna berättelse hade revisorerna, med vissa erinringar i fråga om drätselkammarens, fattigvårdsstyrelsens, hälsovårdsnämndens, hamnstyrelsens, belysningsstyrelsens, trädgårdsstyrelsens brandstyrelsens, styrelsens för Tekniska skolan, styrelsens för flickskolan, badhusstyrelsens, saluhallsstyrelsens, folkskolestyrelsens samt barnavårdsnämndens och livsmedelsnämndens förvaltning, tillstyrkt ansvarsfrihet för samtliga delegationer under förbehåll att vederbörliga rättelser iakttoges i 1918 års räkenskaper, dock med undantag för folkskolestyrelsen, i fråga om vilken dele-

gation revisorerna på anförda skäl begärt infordrande av ny kassaräkning samt förklarat sig efter densammas granskning skola avgiva utlåtande rörande ansvarsfrihet för styrelsen för 1917 års förvaltning.

Med anledning av de av revisorerna gjorda erinringarna hade därefter omnämnda delegationer, dock med undantag av badhusstyrelsen, avgivit särskilda förklaringar, och hade därvid folkskolestyrelsen anført, bland annat, att styrelsen, som anselt revisorernas begäran om ny kassaräkning berättigad, fattat beslut om föreläggande för förra årets kassaförvaltare att uppgöra sådan under överinseende av dåvarande kassakontrollanten.

Utskottet, som icke fann anledning till erinran mot vad revisorerna föreslagit, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte låta anstå med prövning av frågan angående ansvarsfrihet åt folkskolestyrelsen i avvaktan på revisorernas slutliga yttrande därom;

samt att stadsfullmäktige, beträffande övriga delegationer, ville dels låta vid de avgivna förklaringarna bero, dels ock bevilja dessa delegationer ansvarsfrihet för 1917 års förvaltning, under förbehåll att vederbörliga rättelser iakttagas i 1918 års räkenskaper.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Folkskolestyrelsens framställning i fråga om beräkning av kristidstillägg åt folkskolans handarbetslärarinnor och skolkökslärarinnor.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

I de av stadsfullmäktige den 20 juni 1918 antagna bestämmelserna för kristidstilläggs utgående är fastställt, att från de beviljade kristidstilläggen avdrag skall göras för bl. a. de lönetillägg, som beslutades den 20 december 1917. Genom sistnämnda beslut hava de vid folkskolan anställda handarbetslärarinnorna och skolkökslärarinnorna fått en löneförbättring av 400 kronor, motsvarande vad e. o. folkskollärarinna erhåller i löneförbättring från staten, och skulle alltså denna löneförbättring nu frändragas det för förstnämnda lärarinnekategorier beviljade kristidstillägget.

Genom en dylik tillämpning komma emellertid handarbetslärarinnorna och skolkökslärarinnorna i en synnerligen orättvis ställning i jämförelse med övriga

lärarinnor vid skolan. Handarbetslärarinnorna och skolkökslärarinnorna äro endast kommunalt anställda befattningshavare och åtnjuta ingen löneförbättring från statens sida såsom övriga lärarinnor. Denna omständighet föranledde, att de på folkskolestyrelsens framställning den 20 december 1917 erhöilo en extra löneförbättring, motsvarande den, som övriga lärarinnor erhålla från staten. Skulle denna extra löneförbättring nu fråndragas det kristidstillägg, som de åtnjuta efter samma grunder som skolans övriga befattningshavare, så skulle de återkomma i samma orättvisa läge, varifrån stadsfullmäktige genom beslutet den 20 december 1917 velat hjälpa upp dem, och skulle trots sin längre utbildningstid och mera krävande arbetskyldighet bliva sämre ställda än en del andra lärarinnekategorier inom skolan.

Folkskolestyrelsen får därför härmed hemställa att stadsfullmäktige, i enlighet med vad fullmäktige på styrelsens framställning även bestämde den 18 oktober 1917 för föregående år, måtte besluta:

att från det folkskolans handarbetslärarinnor och skolkökslärarinnor enligt beslutet den 20 juni 1918 tillkommande kristidstillägg avdrag icke måtte göras för den löneförbättring av 400 kronor, som stadsfullmäktige den 20 december 1917 beviljade dem såsom ersättning för den löneförbättring, folkskollärarinna erhåller från staten.

Karlstad den 15 oktober 1918.

Å Folkskolestyrelsens vägnar:
ERIK LUNDBLAD.

Utdrag av protokoll hållet vid sammanträde med den av Drätselkammaren, Hamnstyrelsen och Belysningsstyrelsen tillsatta särskilda kommittén för behandling av frågorna rörande arbetsavtal m. m. för stadens arbetare m. fl. den 28 november 1918.

§ 5.

Uppå remiss från drätselkammaren hade kommitterade att avgiva yttrande över en av Folkskolestyrelsen gjord framställning om att från det folkskolans handarbetslärarinnor och skolkökslärarinnor enligt beslut av den 20 juni 1918 tillkommande kristidstillägg avdrag icke måtte göras för den löneförbättring av 400 kronor som stadsfullmäktige den 20 december 1917 beviljade dem såsom ersättning för den löneförbättring, folkskollärarinna erhåller från staten.

Efter föredragning härav beslöto kommitterade, med påpekande av att stads-

fullmäktige redan den 21 dennes beslutat i enlighet med framställningen, tillstyrka, att folkskolans handarbets- och skolkökslärarinnor tilldelas kristidstillägg jämlikt stadsfullmäktiges sistnämnda beslut.

Som ovan.

In fidem:
H. WESTLIN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 2 december 1918.*

§ 29.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av folkskolestyrelsen gjord framställning, att från det folkskolans handarbetslärarinnor och skolkökslärarinnor enligt beslut den 20 juni 1918 tillkommande kristidstillägg avdrag icke måtte göras för den löneförbättring av 400 kronor, som stadsfullmäktige den 20 december 1917 beviljat dem såsom ersättning för den löneförbättring, folkskollärarinna erhåller från staten.

Avtalskommittén hade i infordrat utlåtande påpekat, att stadsfullmäktige redan den 21 november 1918 fattat beslut, som innebure bifall till framställningen.

I anledning härav beslöt drätselkammaren hemställa,
att förevarande framställning icke måtte till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 21 december 1918.*

§ 202.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att avgiva yttrande över en av folkskolestyrelsen hos fullmäktige gjord framställning i fråga om beräkning av kristidstillägg åt folkskolans handarbetslärarinnor och skolkökslärarinnor, beslöt, med hänsyn till vad avtalskommittén och drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att förevarande framställning icke måtte till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Som ovan

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Särskilda framställningar i fråga om ökat kristidstillägg åt befattningshavare i stadens tjänst, som åtnjuta förmån av fri bostad m. m.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då stadsfullmäktige i juni innevarande år tillerkände stadens befattningshavare kristidstillägg och kristidshjälp fastlogs i § 2 att kristidstillägg skulle utgå å endast *kontanta* löneförmåner. Därjämte bestämdes att, för befattningshavare som åtnjuta förmånen av fri bostad med värme och lyse, kristidstillägget skulle begränsas till 75 proc. av vad eljest skall utgå enligt bestämmelserna i § 2.

Enligt förutnämnda § 2 skola sålunda de befattningshavare, som åtnjuta *ersättning* för bostad, bränsle och lyse, erhålla kristidstillägg även å detta belopp, medan däremot undertecknade, som ha förmånen av fri bostad, värme och lyse, icke allenast ej erhålla kristidstillägg å värdet härav, utan därjämte måste vidkännas ett avdrag å 25 proc. av det belopp som utfaller på våra kontanta löner, vilka naturligtvis äro tillmätta med hänsyn till våra naturaförmåner.

Då det förmodligen icke varit stadsfullmäktiges mening att ställa oss så ogynnsamt som nu blivit fallet beträffande oss tillkommande väl behöfligt kristidstillägg få vi härmed vördsamt hemställa:

att stadsfullmäktige måtte med ändring av beslutet den 20 juni 1918, medgiva att befattninghavare i stadens tjänst som åtnjuta förmånen av fri bostad, värme och lyse skola, *utan avdrag*, erhålla 33 $\frac{1}{2}$ proc. å sina *kontanta* löneförmåner samt s. k. grundplåt å 365 kronor.

Karlstad i oktober 1918.

C. J. Schröder.
Varmbadhuset.

D. Pettersson.
Badmästare.

Hjalmar Fredriksson.
Vaktm. Flickskolan.

Gustaf Andersson.
Vaktm. Epidemisjukhuset.

Carl Anderson.
Tjäders folkskola.

Gust. E. Larsson.
Vaktm. Herrbagsskolan.

Mathilda Olsson.
Städerska Gamla folkskolan.

Upptages som motion:

A. NORSELL.

Bil. B.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Enligt de av stadsfullmäktige den 20 juni delta år antagna bestämmelser rörande krigstidstillägg och krigstidshjälp åt befattningshavare och f. d. befattnings-

havare i stadens tjänst för år 1918 skulle bland annat för befattningshavare, som åtnjuter förmån av fri bostad med värme och lyse, krigstidstillägget begränsas av 75 proc. av vad som eljest enligt föreskriven beräkningsgrund bort honom tillgodokomma.

Av den vid fattigvården anställda personal kommer dylik begränsning av krigstidstillägget, eller avdrag med 25 proc. å eljest utgående tillägg, ifråga för syslomannen, kassören, vaktmästaren, rättaren, maskinisten och portvakten.

Med anledning av framställning från personalens sida till fattigvårdsstyrelsen om medverkan till ändring av bestämmelserna därhän, att något dylikt avdrag å krigstidstillägget ej måtte beräknas har fattigvårdsstyrelsen ansett sig höra anföra följande:

Bestämmelserna om krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1918 till stadens befattningshavare överensstämma i stort sett med föreskrifterna om krigstidstillägg och krigstidshjälp för samma år till betattningshavare i statens tjänst; dock saknas för de senare varje motsvarighet till de här ifrågavarande bestämmelserna om minskning uti krigstidstillägget för befattningshavare, som åtnjuter förmån av fri bostad med värme och lyse.

Styrelsen kan ej annat än dela den av förberörda befattningshavare vid fattigvården uttalade mening, att de kommit i sämre lönevillkor genom nämnda bestämmelse om avdrag i krigstidstillägget på grund av åtnjutna naturaförmåner än de befattningshavare, som ej åtnjuta dylika naturaförmåner utan i stället uppbära $33\frac{1}{3}$ proc. tillägg å den del av lönen, som åtgår till betalande av motsvarande förmåner. Värdet av ifrågavarande förmåner av fri bostad, värme och lyse torde väl näppeligen hava under kristiden stigit så väsentligt över de $33\frac{1}{3}$ proc., varmed den befattningshavare, som ej åtnjuter naturaförmåner, beredes hjälp till mötande av den inträffade fördyringen. Väl har kostnaden för uppvärmning stegrats högst avsevärt men torde samtidigt böra uppmärksammas, att utgiften för hyra av bostad icke torde hava ökats med mer än 10 proc. på grund av hyresstegringslagen.

Då styrelsen sålunda ej kan finna den befattningshavare, som har förmån av fri bostad med värme och lyse vara i avsevärt gynnsammare ställning beträffande dessa behövs tillfredsställande än den befattningshavare, som har motsvarande högre lön med krigstidstillägg för bestridande av motsvarande utgifter, anser styrelsen det ävenledes vara uppenbart, att den förre såväl som den senare av nämnda befattningshavare bör vara berättigad åtnjuta $33\frac{1}{3}$ proc. krigstidstillägg å lön, som i båda fallen åtgår till bestridande av övriga levnadskostnader än bostad, värme och lyse.

På grund av vad sålunda anförts får fattigvårdsstyrelsen hemställa, att drätselkammaren ville vidtaga åtgärder för att bestämmelsen därom, att krigstidstillägget för befattningshavare, vilken åtnjuter förmån av fri bostad med

värme och lyse, skall begränsas till 75 proc. av vad som enligt stadgad beräkning eljest bort till honom utgå, ej nå varda tillämpad å personalen vid stadens fattigvårdsinrättning.

Tablå rörande krigstidstilläggets beräkning bifogas.

Karlstad den 20 september 1918.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

JOS. LÖFBERG.

Birger Gillner.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med den av Drätselkammaren, Hamnstyrelsen och Belysningsstyrelsen tillsatta särskilda kommittén för behandling av frågorna rörande arbetsavtal m. m. för stadens arbetare m. fl. den 28 november 1918.

§ 6.

Uppå remiss från drätselkammaren hade kommitterade att avgiva yttrande över en av C. J. Schröder och D. Pettersson m. fl. gjord framställning att stadsfullmäktige måtte, med ändring av beslutet av den 20 juni 1918, medgiva att befattningshavare i stadens tjänst, som åtnjuta förmånen av fri bostad med lyse och värme må utan avdrag erhålla $33\frac{1}{3}$ proc. å sina kontanta löneförmåner samt s. k. grundplåt å 365 kronor, vilken framställning av herr Norsell upptagits som motion.

I samma ärende hade från Fattigvårdsstyrelsen inkommit följande skrivelse jämte bilaga,

Bil. B. & C.

Vid utarbetandet av sitt den 30 maj 1918 uppgjorda förslag till bestämmelser rörande kristidstillägg och kristidshjälp åt stadens befattningshavare hade kommitterade till grund för detta lagt statens bestämmelser rörande kristidstillägg och kristidshjälp. Dessa sistnämnda bestämmelser innehöllo visserligen inga inskränkningar för innehavare av naturaförmåner av något slag, men väl hade ett flertal städer, som tidigare än oss ordnat kristidsfrågan, gjort större och mindre inskränkningar på grund av dylika förmåner.

Med anledning härav ansågo sig kommitterade böra föreslå ett avdrag å kristidstillägget med 25 proc. för befattningshavare som innehade förmånen av fri bostad med lyse och värme, vilket förslag sedermera, den 20 juni d. å., blev av stadsfullmäktige godkänt och antaget.

Nu hava emellertid de flesta av förenämnda städer frångått sina beslut vis å vis detta avdrag, och då detsamma tycks innebära en viss orätvisa mot de befattningshavare det berör, beslöto kommitterade, efter tagen del av en av undertecknad Westlin uppgjord kostnadsberäkning.

Bil D.

slutande å kronor 7,761:08, tillstyrka

att stadsfullmäktige måtte, med ändring av beslutet den 20 juni innevarande år, medgiva, att befattningshavare i stadens tjänst, som åtnjuter förmånen av fri bostad med lyse och värme, må utan avdrag å kristidstillägg erhålla 33 $\frac{1}{3}$ proc. å sina kontanta löneförmåner tillika med grundbelopp å 365 kronor, samt att denna bestämmelse måtte få retroaktiv verkan från den 1 januari 1918.

Som ovan.

In fidem:
H. WESTLIN.

Bil C.

Kristidstillägg till lönetagare av Fattigvårdsstyrelsen för år 1918, enligt Stadsfullmäktiges beslut.

	Kontant årslön.	33 $\frac{1}{3}$ % ökning.	Grundbe- lopp.	Ökning för hustru o. barn.	25 % avdrag	Summa ök- ning för år 1918.
Syslomanen	3,250	1,083 33	365	—	362 08	1,086 25
Kassören	1,800	600	365	—	241 25	723 75
Vaktmästaren	1,620	540	365	180	226 25	858 75
Rättaren	1,380	460	365	120	206 25	738 75
Maskinisten	1,500	500	365	360	216 25	1,008 75
Portvakten	1,500	500	365	240	216 25	888 75
Kronor						5,305
Enligt Fattigvårdsstyrelsens ändringsförslag.						
Syslomanen ..	3,250	1,083 33	365	—	—	1,448 33
Kassören	1,800	600	365	—	—	965
Vaktmästaren	1,620	540	365	180	—	1,085
Rättaren	1,380	460	365	120	—	945
Maskinisten	1,500	500	365	360	—	1,225
Portvakten	1,500	500	365	240	—	1,105
Kronor						6,773 33

Bil. D.

Kostnadsberäkning.

Drätselkammaren	Kr.	191: 25
Hamnstyrelsen	»	541: 93
Gasverket	»	332: 08
Fattigvårdsstyrelsen	»	1,468: 33
Hälsovårdsnämnden	»	174: 58
Dispensärstyrelsen	»	141: 25
Folkskolestyrelsen	»	573: 75
Elementarläroverket för flickor	»	457: 50
Varmbadhuset	»	382: 50
Brandväsendet	»	3,947: 91
	Kronor	7,761: 08

Karlstad i stadskamrerarekontoret den 28 november 1918.

H. WESTLIN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 december 1918.

§ 28.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av C. J. Schröder och D. Petersson m. fl. gjord, av Herr A. Norsell som motion upptagen framställning, att stadsfullmäktige måtte, med ändring av sitt den 20 juni 1918 fattade beslut, medgiva, att befattningshavare i stadens tjänst, som åtnjuta förmånen av fri bostad med lyse och värme, må utan avdrag erhålla 33 $\frac{1}{3}$ proc. å sina kontanta löneförmåner i kristidstillägg samt s. k. grundplåt å 365 kronor.

Från Fattigvårdsstyrelsen hade till drätselkammaren inkommit framställning i enahanda syfte.

Båda dessa framställningar hade av kammaren överlämnats till avtalskommittén, som över desamma avgivit tillstyrkande utlåtande.

Med instämmande i vad avtalskommittén anført beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med ändring av beslutet den 20 juni 1918, medgiva, att befattningshavare i stadens tjänst, som åtnjuter förmånen av fri bostad med lyse och värme, må utan avdrag å kristidstillägg erhålla 33 $\frac{1}{3}$ proc. å sina kontanta löneförmåner tillika med grundbelopp å 365 kronor, samt att denna bestämmelse måtte få retroaktiv verkan från den 1 januari 1918;

samt att stadsfullmäktige måtte till bestridande av de härigenom förorsakade kostnaderna bevilja ett anslag av 7,761 kronor 08 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 21 december 1918.*

§ 203.

Sedan stadsfullmäktige den 20 juni 1918 beslutat, att de befattningshavare i stadens tjänst, som åtnjöte förmånen av fri bostad med lyse och värme, skulle i förhållande till övriga befattningshavare vidkännas ett avdrag av 25 % å kristidstillägget, hade C. J. Schröder och D. Pettersson m. fl. hos stadsfullmäktige anhållit, att befattningshavare, som åtnjöte dylik förmån, måtte berättigas att utfå kristidstillägget oavkortat.

Jämväl från fattigvårdsstyrelsen hade framställning i enahanda syfte ingivits.

Avtalskommittén och drätselkammaren, vilka hörts i ärendet, hade tillstyrkt framställningarna ävensom hemställt, att stadsfullmäktiges beslut i saken måtte få retroaktiv verkan från och med den 1 januari 1918.

Beredningsutskottet, som ansåg att den begärda förhöjningen av kristidstillägget icke skäligen borde avse tiden före stadsfullmäktiges förutvarande beslut i saken, men som i övrigt icke fann anledning till erinran mot förslaget, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med ändring av beslutet den 20 juni 1918, medgiva att befattningshavare i stadens tjänst, vilka åtnjuta förmånen av fri bostad med lyse och värme, må, utan avdrag, i kristidstillägg erhålla $33\frac{1}{3}$ procent å sina kontanta löneförmåner tillika med grundbelopp å 365 kronor, samt att denna bestämmelse måtte få retroaktiv verkan från och med den 1 juli 1918;

samt att stadsfullmäktige måtte till bestridande av de härigenom förorsakade kostnaderna bevilja ett anslag av 3,880 kronor 54 öre att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

**Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande
över fru Hilma Kristina Lindquists framställning angående rätt till
utskänkning av pilsnerdricka här i staden under år 1919.**

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Undertecknad får härmed anhålla om tillstånd att under en tid av 1 kalenderår, räknat från och med den 1 nästkommande januari, i huset N:o 17 vid Drottninggatan i Karlstad idka utskänkning av vin och pilsnerdricka. Frejdebetyg vidfogas.

Karlstad den 28 februari 1918.

HILMA KRISTINA LINDQUIST.

Resolution.

Översändes till Magistraten i Karlstad, som anmodas att, efter stadsfullmäktiges här i staden hörande, i detta ärende, i vad ansökningen avser utskänkning av pilsnerdricka, avgiva yttrande samt därmed sedermera hit inkomma och remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 26 september 1918.

På tjänstens vägnar:
GEORG SAMUELSON.

Överlemnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för yttrande.

Karlstads rådhus den 28 sept. 1918.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Frejdebetyg.

Att fru Hilma Kristina Lindquist född Eriksson född den 14 juni år 1883, åttiotre, åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar

Karlstads stads församling i Värmlands län den 28 februari 1918.

GUSTAF HILLBOM.
Komminister.

*Utdrag ur protokoll fört vid sammanträde med
Nykterhetsnämnden i Karlstad den 15 mars 1918.*

---

§ 4.

Från stadsfullmäktige hade begärts Nämndens yttrande med anledning av ansökan från fru Hilma Kristina Lindqvist om rätt att i huset N:r 17 vid Drottninggatan få idka utskänkning av pilsnerdricka.

Åfter överläggning beslöt Nämnden enhälligt att föreslå stadsfullmäktige att ifrågavarande ansökan måtte avstyrkas, då intet som helst behov av en dylik utskänkning förefinnes och då den ur nykterhetssynpunkt måste betraktas som skadlig.

Karlstad som ovan.

ERNST STRANDMAN.

Justerat vid sammanträde den 5 dec. 1918.

ANDERS LÖFBERG.

Rätt utdraget intygas:

ERNST STRANDMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 21 december 1918.*

§ 204.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av fru Hilma Kristina Lindquist hos Konungens Befallningshavande i länet gjord framställning angående rätt att under år 1919 i huset N:o 17 vid Drottninggatan här i staden utskänka pilsnerdricka.

Nykterhetsnämnden, som hörts i ärendet, hade i avgivet utlåtande föreslagit, att stadsfullmäktige måtte avstyrka framställningen, enär behov av dylik utskänkning icke förelåge och densamma för övrigt ur nykterhetssynpunkt måste betraktas som skadlig.

Beredningsutskottet, som icke ansåg sig kunna biträda de skäl, som av nykterhetsnämnden¹ åberopats, och som icke heller eljest fann anledning avstyrka framställningen, beslöt föreslå,

att stadsfullmäktige måtte förklara sig icke hava något att erinra mot bifall till ifrågavarande ansökan om rätt till utskänkning av pilsnerdricka.

Mot detta beslut reserverade sig Herr Ankers till förmån för nykterhetsnämndens förslag.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

N. A. Johanssons m. fl:s av Herr Norsell som motion upptagna framställning angående iståndsättande av den s. k. Erikstadsvägen.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade, fastighetsägare å Erikstad här i staden, få härmed fästa stadsfullmäktiges uppmärksamhet på att vägen från östra landsvägen till våra fastigheter befinner sig i ett synnerligen dåligt skick. Så är även förhållandet med den trumma i samma väg som är belägen vid Karlstads Exportaffär.

Det skulle därför vara i hög grad önskvärt om en nödortftig reparation av såväl vägen som trumman med snaraste kunde åvägabringas, och tillåta vi oss dä för anhålla:

att stadsfullmäktige måtte, för reparation av den s. k. Erikstadsvägen, besluta ställa nödiga medel till drätselkammarens förfogande.

Karlstad i September 1918.

N. A. Johansson.

Gustaf Svensson.

K. F. Gustafson.

N. G. Haglind.

A. P. Pålsson.

K. Edgren.

Emil Östlund.

K. A. Strid.

K. Varström.

J. P. Olsson.

A. G. Henrikson.

Anna Andersson.

C. Olsson.

Upptages som motion:

A. NORSELL.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 2 december 1918.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över en av N. A. Johansson m. fl. gjord, av herr A. Norsell som motion upptagen framställning om reparation av den s. k. Erikstadsvägen.

Sedan byggnadschefen vitsordat, att vägen ifråga befunne sig i ett delvis synnerligen dåligt skick samt hänvisat till en uppgjord kostnadsberäkning för reparation av vägen, slutande å ett belopp av 2,660 kronor beslöt drätselkammaren hemställa:

att stadsfullmäktige måtte ställa till drätselkammarens förfogande ett belopp av 2,660 kronor för år 1919 i och för reparation av den s. k. Erikstadsvägen ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Kostnadsberäkning för reparation av vägen till Erikstad.

Den närmast stora landsvägen belägna delen av Erikstadsvägen, till en längd av 110 m. är f. n. utav mycket dålig beskaffenhet.

Å densamma föreslås följande arbete:

Terrasseringsarbete	100: —	
220 lass slagg à 3: —	660: —	
100 » grus à 4: —	400: —	
Lagning av bron och uppränsning av diket omedelbart ovan och nedom bron	300: —	1,460: —
Återstående delen av vägen å c:a 230 m. sträcka är i mindre dåligt skick. Å densamma erfordras endast grusning med 300 lass grus à 4: — ...		1,200: —
		<u>Summa kr. 2,660: —</u>

Karlstads Stads Byggnadskontor den 10 nov. 1918.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 21 december 1918.

§ 205.

Med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande anfört beträffande N. A. Johanssons m. fl:s av Herr Norsell som motion upptagna framställ-

ning angående iståndsättande av den s. k. Erikstadsvägen, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till drätselkammarens förfogande ett belopp av 2,660 kronor för år 1919 i och för reparation av den s. k. Eriksstadsvägen ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens förslag angående kungörande av stadsfullmäktiges sammanträden m. m. under år 1919.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 21 december 1918.

§ 206.

I till stadsfullmäktige ingiven framställning hade drätselkammaren föreslagit, att kallelser till allmän rådstuga och stadsfullmäktiges sammanträden skulle under nästkommande kalenderår införas i Nya Wermlands-Tidningen, Karlstads-Tidningen och Värmlands Läns Tidning, därvid kammaren, med hänsyn till de synnerligen dryga annonskostnaderna, jämväl framhållit önskvärdheten av att kungörelserna angående fullmäktiges sammanträden väsentligt förkortades, vilket syntes kammaren kunna, i likhet med vad som skett å andra platser, utan hinder av gällande lag åvägabringas därigenom, att förteckning å vid sammanträdet förekommande ärenden icke intoges i kungörelsen.

Beredningsutskottet, som med hänsyn till bestämmelsen i gällande förordning om kommunalstyrelse i stad därom, att tillkännagivande om stadsfullmäktiges sammanträde, med uppgift å de ärenden, som därvid skola förekomma, bör införas i den eller de tidningar, där kallelse till allmän rådstuga skall införas, ansåg det synnerligen tveksamt, huruvida den av drätselkammaren ifrågasatta förkortningen av kungörelserna lagligen kunde vidtagas, men som i övrigt icke fann anledning till erinran mot kammarens förslag, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att under nästkommande kalenderår kallelser till allmän rådstuga och stadsfullmäktiges sammanträden skola införas i Nya Wermlands-Tidningen, Karlstads-Tidningen och Värmlands Läns Tidning.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående ersättning för utskrift m. m. åt stadsfullmäktiges och beredningsutskottets sekreterare.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 21 december 1918.

§ 207.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av drätselkammaren till fullmäktige ingiven så lydande framställning:

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 16 december 1918.

§ 3.

Från stadsfullmäktiges och beredningsutskottets sekreterare hade inkommit en så lydande framställning om anslag för skrivhjälp m. m.:

”Till Drätselkammaren i Karlstad.

Härmed får jag hos Drätselkammaren anhålla, att Kammaren benäget ville bereda mig ersättning för de utgifter för renskrift och annan skrivhjälp samt hjälp vid korrekturläsning, som äro förenade med mitt uppdrag som sekreterare hos Karlstads stadsfullmäktige och dess beredningsutskott. Dessa utgifter hava för innevarande år intill denna dag uppgått till 306 kronor 70 öre, och då dessa antagligen icke komma att minskas, torde ett dylikt bidrag skäligen kunna sättas till 350 kronor pr år. Därest Kammaren tillmötesgår denna min anhållan, bleve jag synnerligen tacksam, om bidraget beviljades från och med innevarande år och därefter utanordnades halvårsvis i förskott.

Karlstad den 10 december 1918.

ELIAS STENIUS.”

Drätselkammaren, som fann framställningen väl motiverad, men med hänsyn till det begärda anslagets stadigvarande karaktär ansåg frågan böra avgöras av stadsfullmäktige, beslöt ingå till fullmäktige med hemställan:

att stadsfullmäktige måtte till ersättning åt sekreteraren hos fullmäktige och dess beredningsutskott för de utgifter för renskrift och annan skrivhjälp samt med korrekturläsning, som äro förenade med berörda uppdrag, anslå ett belopp av 350 kronor för år, räknat från och

med innevarande år, ävensom bestämma, att sålunda beviljat anslag skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Beredningsutskottet beslöt att med tillstyrkande av framställningen föreslå, att stadsfullmäktige måtte till ersättning åt sekreteraren hos fullmäktige och dess beredningsutskott för de utgifter för renskrift och annan skrivhjälp samt hjälp med korrekturläsning, som äro förenade med berörda uppdrag, anslå ett belopp av 350 kronor för år, räknat från och med innevarande år, ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Fattigvårdsstyrelsens förslag rörande fördelning av räntan för år 1918 å Bergerska fonden.

Utdrag av protokoll hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 21 december 1918.

§ 208.

Beredningsutskottet, som hade att yttra sig över ett av fattigvårdsstyrelsen den 3 december 1918 upprättat förslag till fördelning av räntan å Bergerska fonden för år 1918, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande av fattigvårdsstyrelsen upprättade förslag till fördelning av räntan för innevarande år å Bergerska fonden.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstads-Tidningens Aktiefolage tryckeri
Karlstad 1918

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1918.

30 December.

N:o 13.

Magistratens skrivelse med överlämnande av generalförslag till utgifter och inkomster för staden Karlstad för år 1919.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Magistraten får härmed öfverlämna de af drätselkammaren och öfriga delegationer upprättade statförslag för nästa år jämte det generalförslag öfver stadens inkomster och utgifter 1919, som med ledning däraf upprättats af hamnkassören Iwar Olsson och stadskamreraren H. Westlin.

För innevarande år har brist eller öfverskott beräknats särskilt för hvarje delegation efter deras statafräkningar för 1918 och har därvid befunnits en sammanlagd brist till 1919 af kr. 428,076:35. Denna brist är till sin väsentliga del orsakad af dyrtiden — så hafva under 1918 utbetalats Kr. 272,924:31 i staten ej upptagna kristidstillägg — och måste betäckas genom uttaxering.

Då härtill kommer, att staterna för 1919 uppgjorts med tagen hänsyn till samma dyrtidsläge, är det ej att undra öfver, att uttaxeringen här som i andra städer måste afsevärdt höjas i trots af den afsevärda ökning af beskattningsbara inkomst, som förefinnes.

Den uttömmande och följdriktiga behandling, som kommit det upprättade generalförslaget till del, gör, att Magistraten kan inskränka sig till att i allo hänvisa till detsamma och instämmer i hvad däri föreslås så väl beträffande de särskilda staterna som hvad angår medelanskaffningen genom lån, särskild uttaxering enligt gällande öfverenskommelse angående kommunalutskylders utgörande och uttaxering af 9,80 procent å den bevillningstaxerade inkomsten.

Då utgifterna för kyrkliga ändamål kräfva en uttaxering af 0,45 procent på den bevillningstaxerade inkomsten, skulle uttaxeringen därå i det hela bli 10,25 procent mot 8,25 innevarande år.

Magistraten ber allenast få tilläggningsvis föreslå

att de särskilda staterna godkännas allenast med förbehåll för stadsfullmäktiges bifall till de särskilda anslag, som ännu ej hunnit pröfvas af stadsfullmäktige;

att bristen i hamnens ordinarie stat debiteras hamnen, men hos drätselkammaren föres som en tillgång inom linien;

att i afseende på tolagsersättningsmedlen stadsfullmäktige ville besluta deras användning, så långt de förslå till betalning af räntor å stadens fonderade lån; samt

att uppbörden af utskylder för den borgerliga och kyrkliga kommunen får ske gemensamt och fördelas på tre uppbördsstämmor.

Karlstads rådhus den 2 december 1918.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten.

Med stöd av för året upprättade statavräkningsförslag har för varje delegation gjorts beräkningar, utvisande i vad mån sådana utbetalningar, som skola bestridas med uttaxering, blivit täckta av för året uttaxerade medel, eller i vad mån inkomsterna komma att motsvaras av de i staten beräknade.

Drättselkammaren.

Utbetalningarna beräknas till 1,720,229: 71

Avgå följande, icke till utgifter hänförliga poster:

Arbeten mot ersättning	4,570: 25	
Fastigheter, nybyggnad	647: 99	
Gåvomedel (medel, som förvaltas).....	13,000: —	
Gatuanläggningar, fonderade lån.....	70,000: —	
Förskotter.....	12,559: 29	
Ägofiguren 282 i Tormestad	43,942: 50	
Aktieköp i Koblsäter	195,000: —	
D:o i A.-B. Smålägenheter.....	17,000: —	
Bostadshus i kv. Loke	62,873: 81	
Ägofiguren 285 i Tormestad	19,000: —	
Läsestugor (avsatta medel)	100: —	
Vattenkonst på Herrhagen (fondmedel) ..	3,000: —	441,693: 84

Summa utgifter 1,278,535: 87

Inbetalningarna beräknas till 759,805: 15

Avgå följande, icke till inkomster hänförliga poster:

Arbeten mot ersättning	4,570: 25	
Tomtförsäljningar (bokföringsvärde).....	1,818: 04	
Gåvomedel, som förvaltas.....	60,370: —	66,758: 29
		693,046: 86

Skilnad 585,489: 01

Då för året uttaxerats 251,049: 58

så återstår att uttaxera..... 334,439: 43

Härtill kommer brandstyrelsens stat påförda extra anslag för inköpta
juventarier med 14,918: 45

Summa brist 349,357: 88

Gasverket.

<i>Utbetalningarna</i> beräknas till			236,726: 61
Avgå: Arbeten mot ersättning	2,228: 25		
Beräknat bränslelager vid årets slut	32,400: —		
Driftapparater	385: —		
Ledningar	1,500: —		36,513: 25
		Summa utgifter	200,213: 36
<i>Inbetalningarna</i> beräknas till	252,558: 47		
Avgå: Arbeten mot ersättning efter avdrag av beräknad vinst	4,354: 76		
Installationsbidrag	205: —		
Div. debitorer	45: 42	4,605: 18	247,953: 29
		Skilnad	47,739: 93
Då i staten beräknats en behållning av			15,000: —
så uppstår ett <i>överskott</i> av Kronor			32,739: 93

Elektricitetsverket.

<i>Utbetalningar</i>			701,336: 55
Avgå: Arbeten mot ersättning	17,000: —		
Driftapparater	17,957: —		
Material, behållning av	7,247: —		
Anläggningar	147,876: 37		
Kassabehållning	98: 65		190,179: 02
		S:a utgifter	511,157: 53
<i>Inbetalningar</i>	553,497: 50		
Avgå: Arbeten mot ersättning efter avdrag av beräknad vinst och arbetskostnad	55,000: —		
Div. debitorer	377: 50		
Försäljning av en kulvert	10,000: —	65,377: 50	488,120: —
		Skilnad	23,037: 53
Härtill kommer för året uttaxerade medel			74,885: —
		Kronor	97,922: 53
Då i staten beräknade att verket skulle lämna i behållning			112,770: —
så uppstår en <i>brist</i> av Kronor			14,847: 47

Emellertid har verket med egna medel bestritt följande utbetalningar utöver anslagna lånemedel:

Driftapparater.....	707: 76
Utredningar för vattenfallsköp	15,037: 49
samt ångcentralanläggningen	42,670: 98
	<hr/>
	Kronor 58,416: 23

vadan, om anslag av lånemedel för dessa ändamål begärts och beviljats, verkets nettobehållning för året kunnat beräknas bliva kr. 156,338: 76 och överskottet kr. 43,568: 76.

Vattenverket.

<i>Utbetalningar</i>		127,558: 60
Avgå: Arbeten mot ersättning.....	800: —	
Huvudledningar på Herrhegen	1,000: —	
D:o på Sandgrund.....	2,600: —	
Servisledningar.....	2,000: —	6,400: —
	<hr/>	
	Summa utgifter	121,158: 60
<i>Inbetalningar</i>	113,481: 25	
Avgår arbeten mot ersättning efter avdrag av beräk- nad vinst	1,050: —	112,431: 25
	<hr/>	
	Skilnad	8,727: 35
Då för verket uttaxerats		1,200: —
	<hr/>	
	så återstår en brist att uttaxera av Kronor	7,527: 35

i vilket belopp dock ingå kr. 614: 26, varmed anslaget av lånemedel till Sand-
grundsledningarna beräknas bliva överskridet.

Avloppsverket.

<i>Utbetalningar</i>		39,600: 30
Avgå: arbeten mot ersättning.....	13: —	
Anläggningar	4,359: 45	4,372: 45
	<hr/>	
	S:a utgifter	35,227: 85
<i>Inbetalningar</i> = inkomst.....		500: —
	<hr/>	
	Skilnad	34,727: 85
Då för verket uttaxerats		34,218: 43
	<hr/>	
	så uppstår en <i>brist</i> av Kronor	509: 42

Fattigvården.

<i>Utbetalningar</i>	381,703: 25
----------------------------	-------------

Avgår beräknat lager vid årets slut av:		
Förbrukningsartiklar	1,740: —	
Beklädnadsartiklar	2,600: —	
Födoämnen	7,460: —	11,800: —
	<u>S:a utgifter</u>	<u>369,903: 25</u>
<i>Inkomsterna</i> beräknas till		55,130: 44
	<u>Skilnad</u>	<u>314,772: 81</u>
Då för året uttaxerats		308,428: —
så uppstår en <i>brist</i> att uttaxera av Kronor		6,344: 81

Häsovården.

<i>Utgifterna</i> beräknas till	84,364: 46
och <i>inkomsterna</i> till	13,711: 25
	<u>Skilnad</u>
	70,653: 21
Då årets uttaxering belöper sig på	64,742: —
så återstår att täcka Kronor	5,911: 21

Dispensären.

<i>Utgifterna</i> beräknas till	46,426: 50
och <i>inkomsterna</i> till	1,629: 35
	<u>Skilnad</u>
	44,797: 15
Då för året uttaxerats	41,801: 50
så återstår att täcka Kronor	2,995: 65

Folkskolan.

<i>Utbetalningar</i>	301,405: 16
Avgår för nybyggnad på Herrhagen	7,985: —
	<u>S a utgifter</u>
	293,420: 16
<i>Inkomsterna</i> beräknas till	89,367: 07
	<u>Skilnad</u>
	204,053: 09
Då för året uttaxerats	195,576: 10
så återstår att täcka Kronor	8,476: 99

Elementarskolan för flickor.

<i>Utgifterna</i> beräknas till	90,523: 79
---------------------------------------	------------

och <i>inkomsterna</i> till		55,815: 50
	Skilnad	34,708: 29
Då för året uttaxerats		36,187: 59
		<hr/>
så uppkommer ett <i>överskott</i> av Kronor		1,479: 30

Tekniska skolans

statavräkningsförslag visar varken brist eller överskott.

Brandväsendet.

<i>Utbetalningar</i>		95,382: 68
Avgår för inköp av inventarier som skall överföras till drätselkammaren		14,918: 45
	S:a utgifter	80,464: 23
<i>Inkomsterna</i> beräknas till		12,622: 78
	Skilnad	67,841: 45
Då för året uttaxerats		62,950: —
		<hr/>
så återstår att uttaxera Kronor		4,891: 45

Polisväsendet.

<i>Utgifterna</i> beräknas till		103,100: 75
och <i>inkomsterna</i> till		2,000: —
	Skilnad	101,100: 75
Då för året uttaxerats		91,588: 31
		<hr/>
så återstår att uttaxera Kronor		9,512: 44

Centralförrådet.

Det för året uttaxerade beloppet för inventarieinköp beräknas bliva överskridet med kr. 2,182: 36, som alltså återstå att täcka.

Barnavården.

<i>Utgifterna</i> beräknas till		14,158: 03
och <i>inkomsterna</i> till		8,523: —
	Skilnad	5,635: 03
Genom årets uttbxering har härav täckts		4,987: —
		<hr/>
då att uttaxera återstå Kronor		648: 03

Varmbadhuset.

<i>Utgifterna</i> beräknas till		61,745: 52
---------------------------------------	--	------------

och <i>inkomsterna</i> till	32,152: —
	Skilnad
	29,593: 52
då genom årets uttaxering täckts	17,000: —
	så återstår att uttaxera Kronor
	12,593: 52

Saluhallen.

<i>Utgifterna</i> beräknas till	23,154: 25
och <i>inkomsterna</i> till	13,599: 97
	Skilnad
	9,554: 28
Då för året uttaxerats	10,366: —
	så uppstår ett överskott av Kronor
	811: 72

Mariebergsskogen.

<i>Utgifterna</i> beräknas till	567: 09
och <i>inkomsterna</i> till	421: 40
	Skilnad
	145: 69
Då för året uttaxerats	300: —
	så uppstår ett överskott av Kronor
	154: 31

Livsmedelsnämnden

uppger, att stadskassans fordran för förskotterat rörelsekapital fullt motsvaras av lager och fordringar. Utav uttaxeringsmedel har, förutom i staten anvisade 30,000 kr., anslagits till dyrtidslindring och centralköksrörelse kr. 60,000, varav beräknas bli förbrukade kronor 36,684: 50, vilken summa alltså återstår att uttaxera.

Hamnstyrelsen

har beräknat årets brist av uttaxeringsmedel till kr. 28,928: 48, samt uppfört detta belopp i 1919 års stat.

Uttaxeringen.

Utav för året uttaxerade medel hava intill den 1 oktober influtit ..	1,421,133: 30
och beräknas att efter 1 oktober skola inflyta	5,000: —
Då uttaxeringen med 6 % avkortningar beräknades giva	1,426,911: 83
	så uppstår en brist av Kronor
	778: 53

För **Trädgårdsstyrelsen** beräknas varken brist eller överskott.

Sammandrag.	Överskott.	Brist
Drätselkammaren	—	349,357: 88
Gasverket	32,739: 93	—
Elektricitetsverket	—	14,847: 47
Vattenverket	—	7,527: 35
Avloppsverket.....	—	509: 42
Fattigvården	—	6,344: 81
Häsovården	—	5,911: 21
Dispensären	—	2,995: 65
Folkskolan	—	8,476: 99
Flickskolan	1,479: 30	—
Brandväsendet	—	4,891: 45
Polisväsendet	—	9,512: 44
Centralförrådet	—	2,182: 36
Barnavården	—	648: 03
Varmbadhuset	—	12,593: 52
Saluhallen.....	811: 72	—
Mariebergsskogen.....	154: 31	—
Livsmedelsnämnden	—	36,684: 50
Uttaxeringen.....	—	778: 53
	S:a brister	463,261: 61
Om härifrån drages beräknade överskott.....	—	35,185: 26

så skulle del löpande årets nettobrist belöpa sig på kronor 428,076: 35 förutom förbrukning av en del efter första oktober beviljade anslag av uttaxeringsmedel.

Med upptagande av denna brist och ett stadsfullmäktiges anslag för oförutsedda utgifter av kr. 109,931: 69 samt med den ändring av följande delegations specialstater, som påkallas av icke medtagna utgifter, nämligen

Fattigvården, dyrtidstillägg kr. 14,830: —.

Tekniska söndags- och aftonskolan, dyrtidstillägg kr. 1,031: 67

samt Varmbadhuset, skatter kr. 1,500: —,

så ställer sig generalförslaget för nästkommande år sålunda:

Generalstats

Delegationer	Ordinarie stators brister	Extra stators brister	Summa
Drätselkammaren	375,000 —	74,865 71	449,865 71
Gasverket	—	2,500 —	2,500 —
Elektricitetsverket	—	112,525 —	112,525 —
Vattenverket	5,930 —	9,350 —	15,280 —
Avloppsverket	37,345 —	9,890 16	47,235 16
Fattigvården	384,872 61	—	384,872 61
Hälsovården	98,857 60	—	98,857 60
Dispensären	60,251 59	—	60,251 59
Folkskolan	326,098 72	—	326,098 72
Elementarskolan för flickor	81,128 78	—	81,128 78
Tekniska afton- och söndagsskolan	8,006 67	—	8,006 67
Brandväsendet	83,150 —	—	83,150 —
Polisväsendet	158,190 80	—	158,190 80
Centralförrådet	—	3,000 —	3,000 —
Barnavårdsnämnden	15,013 50	—	15,013 50
Badhusstyrelsen	31,000 —	—	31,000 —
Saluhallen	4,440 —	1,300 —	17,440 —
Mariebergsskogen	560 —	—	560 —
Livsmedelsnämnden	447,050 —	—	447,050 —
Hamnen	137,200 —	57,900 —	195,100 —
	2,254,095 27	283,030 87	2,537,126 14
Brist från föregående år			428,076 35
Stadsfullmäktige till oförutsedda			109,931 69
			3,075,134 18
Avgår Elektricitetsverkets beräknade överskott			198,772 31
		Brist Kronor	2,876,361 87

förslag för år 1919.

A t t t ä c k a s g e n o m				Ökning	Minskning
Fonderade län	Nya län	U t t a x e r i n g			
		år 1919	motsvarande år 1918		
15,400	45,015 71	389,450	251,049 58	138,400 42	—
—	2,000	500	300	200	—
—	109,000	3,525	74,885	—	71,360
6,150	2,000	7,130	1,200	5,930	—
8,890 16	1,000	37,345	34,218 43	3,126 57	—
—	—	384,872 61	308,428	76 444 61	—
—	—	98,857 60	64,742	34,115 60	—
—	—	60,251 59	41,801 50	18,450 09	—
—	—	326,098 72	195,576 10	130,522 62	—
—	—	81,128 78	36,187 59	44,941 19	—
—	—	8,006 67	5,650	2,356 67	—
—	—	83,150	62,950	20,200	—
—	—	158,190 80	91,588 31	66,602 49	—
—	—	3,000	3,000	—	—
—	—	15,013 50	4,987	10,026 50	—
—	—	31,000	17,000	14,000	—
—	—	17,440	10,366	7,074	—
—	—	560	300	260	—
—	388,000	59,050	30,000	29,050	—
500	54,100	140,500	71,050	69,450	—
—	—	428,076 35	79,525 64	348,550 71	—
—	—	109,931 69	156,836 68	—	46,904 99
—	—	2,443,078 31	—	—	—
—	—	198,772 31	—	—	—
30,940 16	601,115 71	2,244,306	—	—	—
Kyrkliga ändamål		103,628 40	77,048 22	26,580	—

Förestående brist kr. 2,876,361: 87 föreslås att täckas sålunda:		
Av 1913 års lån till gatubyggnader.....	15,400: —	
» » » » vattenledningar.....	6,150: —	
» » » »	8,890: 16	
Av 1916 » » » en brygga	500 —	30,940: 16
Genom tillfälliig upplåning.....		601,115: 71
Uttaxering enligt gällande överenskommelse angående kommunalutskylders utgörande:		
a) Avgift för mantalsskrivna personer, som innevarande år debiterats med ..	20,541: —	
b) Grundskatt av bevillningsfri fast egendom ej tillhörig staten, och med undantag av lasaretsfastigheten med ett taxeringsvärde av 3,054,900 à 2 %	6,109: 80	
c) Grundskatt av bevillningspliktig jordbruksfastighet med taxeringsvärde av 1,118,100 à 4,5 %....	5,031: 45	
d) Grundskatt av annan bevillningspliktig fastighet med taxeringsvärde av 39,886,200 à 2,25 %.....	89,743: 95	
e) Statens fastigheter med undantag av järnvägsfastigheten med ett taxeringsvärde av 2,874,500 andel i kostnaden för eldsläckningsväsendet kr. 102,041: 45 fördelad på all fastighet utom jord med taxeringsvärde 46,482,700.....	6,331: 78	
	127,757: 98	
som efter 6 % avkortning	7,665: 48	
beräknas giva		120,092: 50
Uttaxering på den bevillningstaxerade inkomsten, efter efter årets taxeringslängder beräknad till		
23,059,200 à 9,80 gör	2,259,801: 60	
varifrån avgår 6 % avkortningar	135,588: 10	2,124,213: 50
		<u>Kronor 2,876,361: 87</u>

Utgifterna för kyrkliga ändamål utgöra för år 1919 kronor 103,628: 40 och kräva sålunda en uttaxering av 0,45 av taxerad inkomst, beräknad såsom för den borgerliga kommunen.

Sammanlagda uttaxeringen skulle då bli kr. 10,25 mot 8,25 innevarande år. Karlstad den 30 november 1918.

IWAR OLSSON.

H. WESTLIN.

Sammandrag av taxeringslängderna i Karlstad för år 1918.

Av taxeringsnämnden uppskattade värden å fast egendom,
för vilken bevillning erlägges:

Jordbruksfastighet	1,118,100:—	
Annau fastighet	39,886,200:—	41,004,300:—

för vilken bevillning icke erlägges:

Tillhörig staten:

Jordbruksfastighet	307,000:—	
Annan fastighet	2,601,500:—	2,908,500:—
Tillhörig kommuner och menigheter m. fl.	4,096,700:—	7,005,200:—

Summa värde å all fast egendom 48,009,500:—

Av taxeringsnämnden taxerad inkomst:

Av kapital	410,230:—	
Av arbetsanställning, tjänst eller pension	11,090,320:—	
Av rörelse, yrke eller eljest	11,951,690:—	23,452,240:—
Medgivet avdrag		2,452,230:—

Beskattningsbar inkomst 21,000,010:—

Uträknad bevillning:

För jordbruksfastighet		67:07
» annan fastighet		1,992:12
» inkomst av kapital och arbete		21,000:01
	<u>Summa bevillning</u>	<u>23,059:20</u>

Uppgift på bevillning i Karlstad för nndanstående år.

1900	4: —
1901	4: 75
1902	5: —
1903	5: —
1904	5: —
1005	5: —
1906	5: —
1907	5: 80
1908	5: 75
1909	7: —
1910	7: 20
1911	7: 50
1912	6: 85
1913	6: 50
1914	6: 50
1915	6: 60
1916	6: 81
1917	8: —
1918	8: 25
1919	

Generalstatsavräkningsförslag 1918.

U t b e t l i n g a r	Ordinarie stater brister		Extra stater brister		Summa	
Drätselkammaren	241,949	58	184,283	40	426,232	98
Hamnen	70,750	—	117,528	18	188,278	18
Gasverket	—	—	1,800	—	1,800	—
Elektricitetsverket	—	—	269,361	37	269,361	37
Vattenverket	—	—	5,200	—	5,200	—
Fattigvården	308,428	—	—	—	308,428	—
Häsovården	63,742	—	1,000	—	64,742	—
Dispensären	41,801	50	—	—	41,801	50
Folkskolan	195,576	10	—	—	195,576	10
Barnavården	4,987	—	—	—	4,987	—
Flickskolan	36,187	59	—	—	36,187	59
Tekniska skolan	5,650	—	—	—	5,650	—
Brandväsendet	62,950	—	—	—	62,950	—
Varmbadhuset	17,000	—	—	—	17,000	—
Saluhallen	10,366	—	—	—	10,366	—
Mariebergsskogen	300	—	—	—	300	—
Avloppsverket	34,218	43	6,000	—	40,218	43
Polisväsendet	91,588	31	—	—	91,588	31
Centralförrådet	20,000	—	3,000	—	23,000	—
Trädgårdsstyrelsen	13,040	—	—	—	13,040	—
Livsmedelsnämnden	183,011	37	—	—	183,011	37
	1,401,545	88	588,172	95	1,989,718	83
Brist från föregående år					79,525	64
Stadsfullmäktiges oförutsedda					156,836	68
			Kronor		2,226,081	15

I n b e t a l n i n g a r	Enligt stat	
Gasverket	15,000	—
Elektricitetsverket	112,770	—
Mariebergsskogen	—	—
	Kronor	
	127,770	—
<i>Brist att täckas genom:</i>		
Fonderade lån	175,530	—
Tillfällig upplåning	495,869	32
Uttaxering	1,426,911	83
Fondmedel och avsatta medel	—	—
	Kronor	
	2,226,081	15

Extra anslag till 1/10	Summa anvi- sade medel	Beräknad förbrukning	Över		Under	
			anslag			
719,416 81	1,145,649 79	960,424 56	—	—	185,225 23	—
158,496 22	346,774 40	421,894 17	75,119 77	—	—	—
1,475 —	3,275 —	—	—	—	3,275 —	—
50,027 —	319,388 37	147,839 05	—	—	171,549 32	—
2,600 —	7,800 —	14,077 35	6,277 35	—	—	—
—	308,428 —	326,572 81	18,144 81	—	—	—
131 —	64,873 —	70,653 21	5,780 21	—	—	—
—	41,801 50	44,797 15	2,995 65	—	—	—
10,200 —	205,776 10	212,038 09	6,261 99	—	—	—
5,000 —	9,987 —	7,000 —	—	—	2,987 —	—
—	36,187 59	34,708 29	—	—	1,479 30	—
—	5,650 —	5,650 —	—	—	—	—
15,710 —	78,660 —	82,759 90	4,099 90	—	—	—
—	17,000 —	31,196 94	14,196 94	—	—	—
1,000 —	11,366 —	9,554 —	—	—	1,812 —	—
—	300 —	—	—	—	300 —	—
3,600 —	43,818 43	39,100 30	—	—	4,718 13	—
3,612 44	95,200 75	108,100 75	12,900 —	—	—	—
100,000 —	123,000 —	59,547 03	—	—	63,452 97	—
—	13,040 —	13,040 —	—	—	—	—
70,000 —	253,011 37	124,903 45	—	—	128,107 92	—
—	79,525 64	—	—	—	79,525 64	—
—	156,836 68	—	—	—	156,836 68	—
1,141,268 47	3,367,349 62	2,713,857 05	145,776 62	—	799,269 19	—
	Summa	Päräknade				
—	15,000 —	15,689 72	689 72	—	—	—
—	112,770 —	—	—	—	112,770 —	—
—	—	154 31	154 31	—	—	—
—	127,770 —	15,844 03	—	—	—	—
—	175,530 —	—	—	—	175,530 —	—
683,738 72	1,179,608 04	1,271,879 72	92,271 68	—	—	—
453,719 75	1,880,631 58	1,426,133 30	—	—	454,498 28	—
3,810 —	3,810 —	—	—	—	3,810 —	—
1,141,268 47	3,367,349 62	2,713,857 05	93,115 71	—	746,608 28	—

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 11 november 1918.*

§ 5.

Genomgicks och granskades av stadskamreraren uppgjort förslag till utgifts- och inkomststat för drätselkammaren för nästa år, och blev detsamma av kammaren godkänt.

Förslaget tillika med därvid fogat statavräkningsförslag för år 1918 ävensom från kyrkostämman inkommen uppgift angående stämmans beslut om utdebitering nästa år skulle till magistraten överlämnas.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 11 november 1918.*

§ 4.

Från rådmännen hade inkommit följande framställningar:

*Till Drätselkammaren.

Härmed får jag anhålla, att drätselkammaren måtte föranstalta därom, att anslag af 300 kronor varder upptaget i 1919 års stat för beredande av semesterledighet under en månad om året åt förste rådmannen.

Karlstad den 1 november 1918.

ERIK LUNDBLAD.*

*Till Drätselkammaren i Karlstad.

Härmed får jag anhålla, att drätselkammaren måtte föranstalta därom, att ett anslag av trehundra (300) Kronor måtte varda upptaget i 1919 års stat för beredande av semesterledighet under en månad om året åt andra rådmannen.

Karlstad den 1 november 1918.

R. RHODIN.
Andre rådmän.*

*Till Drätselkammaren i Karlstad.

Jag tillåter mig härmed vördsamt hemställa att drätselkammaren måtte i

staten för 1919 upptaga 300 kronor till avlöning av semestervikarie för tredje rådmannen och magistratssekreteraren bärstädes.

Karlstad den 4 november 1918.

C. LIDBERG.

Tredje rådmän och magistratssekreterare.“

Med bifall till framställningarna beslöt drätselkammaren i 1919 års statförslag upptaga ett belopp av 900 kronor till semester- och vikariatsarvode åt rådmännen.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

För Drätselkammarens godkännande öfverlämnas härjämte statafräkningsförslag för år 1918 samt 1919 års statförslag, hvilka handlingar efter godkännandet benäget torde tillställas Magistraten.

Till förklaring af vissa i 1919 års statförslag förekommande större skiljaktheter vid jämförelse med innevarande års stat, ber jag att få anföra följande:

Utgiftsräntor.

Ökningen i bankräntor förklaras dels af det förhållandet, att den upplåning, som av Stadsfullmäktige beslutats efter upptagandet af 1916 års fasta lån, ännu icke kommit att fonderas, och dels af motsvarande ökning i inkomsträntor.

Personalkostnader.

Ökningen till största delen beroende på Stadsfullmäktiges i januari fattade beslut om tekniska ledningens omorganisation och i samband därmed tillsatta nya tjänster samt ökade löneförmåner. Vidare erinras om nyinrättade 1:ste stadsbokhållaretjänsten samt stadskassörens löneförhöjning, beviljad i april innevarande år. Rådmännens anhållan om utanordnande af semesterarvode har tagits i betraktande vid statens uppgörande, men kommer utbetalningen göras beroende på kammarens beslut i ärendet. Likaså har arvodet till Byggnadsnämndens sekreterare uppförts i staten i afvaktan på Drätselkammarens beslut, huruvida detsamma skall utgå eller ej.

Underhåll och allmänna utgifter.

Vis à vis ökningen hänvisas till den allmänna prisförhöjningen i snart sagt alla förnödenheter.

Renhållningen.

Detta konto är nytt, har förut ingått under rubriken "Allmänna utgifter".

Dyrtidstillägg

hafva förut ej varit i stat upptagna, utan beviljats genom extra anslag.

Omkostnader för tobaksnederlag

hava väsentligt nedbringats genom det af Drätselkammaren under innevarande år med Tobaksmonopolet träffade nya aftalet.

Beträffande öfriga utgiftsökningar hänvisas till den alltjämt rådande dyrtiden.

Arrenden, hus- och platshyror.

Ökningen beroende på dels inköp af ny fastighet, och dels den numera ordnade fastighetsförvaltningen.

Statsanslag

för tillhandahållande af polisstyrka på annan ort har tillförts polisverkets stat.

Restantier.

Ökningen motiveras med den mera effektiva indrifning, som nu kan verkställas sedan exekutionsvaktmästarnes antal ökas.

Tolagsmedel

Enligt uppgift från Tobaksmonopolet äro utsikterna för nästa års förtullning något bättre än för innevarande år och kommer förtullningen, enligt samma uppgift, under alla omständigheter ej att bliva mindre.

Karlstad i Stadskamrerarekontoret den 11 november 1918.

H. WESTLIN.

Drättselkammarens statavräkningsförslag 1918.

Litt.	U t b e t a l n i n g a r	Enligt stat.	
401	Räntor:		
a	Fonderade lån:		
1	1888 års obligationslån	2,220	—
2	1896 » lån av Postsparbanken	4,457	96
3	1902 » » » Nobelstiftelsen	88,986	03
4	1907 » obligationslån	104,743	96
5	1913 » »	129,370	22
6	1916 » »	33,807	20
7	1917 » lån av Kungl. Pensionsstyrelsen	4,750	—
b	Tillfälliga lån	20,000	—
c	Övertagna lån:		
1	Karlstads Sparbank	700	—
2	Sveriges Stadshypotekskassa	184	64
d	Övriga räntor	—	—
402	Kapitalavbetalningar:		
a	Fonderade lån:		
1	1888 års obligationslån	4,000	—
2	1896 » lån av Postsparbanken	28, 58	31
3	1902 » » » Nobelstiftelsen	21,295	12
4	1907 » obligationslån	38,000	—
5	1913 » »	27 000	—
6	1916 » »	6,000	—
7	1917 » lån av Kungl. Pensionsstyrelsen	879	67
b	Tillfälliga lån:		
c	Övertagna lån:		
1	Karlstads Sparbank	1,250	—
2	Sveriges Stadshypotekskassa	295	05
403	Personalkostnader:		
a	Löner:		
1	Magistraten	34,350	—
2	Stadsfullmäktige	2,000	—
3	Drätselkammaren	40,480	—
4	Diverse arvoden	1,100	—
b	Semester och vikariatsarvoden	610	—
d	Pensioner	13,600	—
404	Underhåll:		
a	Fastigheter för allmänna behov	5,801	—
b	Fastigheter för annat ändamål	8,475	—
d	Inventarier:		
1	Stadskamrerarens längd	500	—
2	Stadsingenjörens »	—	—
3	Stadsarkitektens »	500	—
e	Anläggningar:		
1	Gator, torg och planer	26,750	—
2	Broar	500	—

Utbetalt in- till 1:e okt.		Beräknade för 4:e kv.		Summa		Utbetalningar			Anmärkningar
						över		under	
						beräknade			
1,131	10	1.110	—	2.241	10	21	10	—	
4,457	96	—	—	4,457	96	—	—	—	
—	—	38,986	03	38,986	03	—	—	—	
104,848	33	—	—	104,848	33	101	37	—	
65,039	91	64,330	31	129,370	22	—	—	—	
33,786	10	—	—	33,786	10	—	—	21	10
4,750	—	—	—	4,750	—	—	—	—	
17,154	27	32,845	73	50,000	—	30,000	—	—	
—	—	700	—	700	—	—	—	—	
94	—	90	64	184	64	—	—	—	
119	04	—	—	119	44	119	44	—	
—	—	4,000	—	4,000	—	—	—	—	
28,258	31	—	—	28,258	31	—	—	—	
—	—	21,295	12	21,295	12	—	—	—	
38,000	—	—	—	38,000	—	—	—	—	
27,000	—	—	—	27,000	—	—	—	—	
6,000	—	—	—	6,000	—	—	—	—	
879	67	—	—	879	67	—	—	—	
—	—	1,250	—	1.250	—	—	—	—	
145	94	149	11	295	05	—	—	—	
25,067	02	9,282	98	34,350	—	—	—	—	
1,333	28	666	72	2,000	—	—	—	—	
30,441	92	10,038	08	40,480	—	—	—	—	
858	29	241	71	1,100	—	—	—	—	
273	—	337	—	610	—	—	—	—	
10,874	88	2,725	12	13,600	—	—	—	—	
7,808	01	992	99	8,801	—	3,000	—	—	
6,284	35	4 990	65	11,275	—	2,800	—	—	
355	61	144	39	500	—	—	—	—	
20	66	79	34	100	—	100	—	—	
285	17	214	83	500	—	—	—	—	
27 914	—	8,086	—	36,000	—	9,250	—	—	
643	—	52	—	700	—	200	—	—	

Litt.	Utbetalningar	Enligt stat
4	Landsvägar	13,915 —
5	Ledningar och rörnät	100 —
9	Pålarmar	100 —
12	Stängsel	300 —
14	Strandskoningar	800 —
406	Driftskostnader:	
k	Vattenkastare	6,750 —
n	Gatubrunnar	500 —
s	Tyggårdspumpen	200 —
t	Klapphuset:	
1	Avlöning för renhållningen	300 —
2	Pumpens drift	760 —
v	Bekvämlighetsinrättningar	700 —
x	Kallbadhus	100 —
y	Annonskiosker	250 —
ä	Stadens ur	250 —
407	Allmänna utgifter:	
a	Utskylder:	
1	Kommunal-	11,600 —
2	Krono-	1,200 —
3	Kyrko-	200 —
b	Försäkringspremier:	
1	Brand-	3,000 —
2	Olycksfalls-	4,600 —
d	Hushyror	400 —
e	Plats- och tomthyror	321 20
f	Uppvärmning:	
1	Ved	—
2	Kol	—
3	Koks	5,000 —
4	Gas	—
5	Fotogén	—
6	Elektricitet	—
g	Lyshållning, inre:	
1	Gas	} 2,000 —
2	Elektricitet	
h	Renhållning, städning m. m.:	
1	Rådhuset	1,250 —
2	Sopning av gator och allmänna platser	8,000 —
3	Vattning av gator och allmänna platser	3,600 —
4	Snöplöjning, is-, snö- och sandkörning m. m.	5,000 —
5	Renhållning av gatubrunnar och diken	2,500 —
6	Ränsning av gårdsbrunnar, kalkning, slaskkörning m. m.	4,000 —
7	Avstjälningsplatsernas skötsel	1,500 —
8	Diverse fastigheter	500 —
i	Fastighetsförvaltningen:	
1	Fastighetsförvaltarens lön	1,500 —

Utbetalt in- till 1:e okt.		Beräknade för 4:e kv.		Summa		Utbetalningar			Anmärkningar
						över	under		
						beräknade			
19,045	37	454	63	19,500	—	5,585	—	—	
214	40	185	60	400	—	300	—	—	
129	—	—	—	120	—	29	—	—	
333	85	297	15	636	—	336	—	—	
772	40	127	60	900	—	100	—	—	
6,750	—	—	—	6,750	—	—	—	—	
500	—	—	—	500	—	—	—	—	
200	—	—	—	200	—	—	—	—	
200	—	100	—	300	—	—	—	—	
570	—	190	—	760	—	—	—	—	
575	—	250	—	825	—	125	—	—	
—	—	100	—	100	—	—	—	—	
—	—	250	—	250	—	—	—	—	
25	—	225	—	250	—	—	—	—	
8,307	71	—	—	8 307	71	—	—	3,292	29
4	13	745	24	749	37	—	—	450	63
—	—	200	—	200	—	—	—	—	—
3 643	38	692	29	4,335	67	1,335	67	—	—
2,480	76	2,519	24	5,000	—	400	—	—	—
300	—	100	—	400	—	—	—	—	—
321	20	—	—	321	20	—	—	—	—
585	70	414	30	1,000	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2,214	43	785	57	3,000	—	2,000	—	—	—
2,333	—	667	—	3,000	—	—	—	—	—
2,989	63	1,010	37	4,000	—	2,000	—	—	—
1,041	35	458	65	1,500	—	250	—	—	—
4,440	—	4,560	—	9,000	—	1,000	—	—	—
959	17	2,640	83	3,600	—	—	—	—	—
2,142	70	2,857	30	5,000	—	—	—	—	—
2,176	32	323	68	2,500	—	—	—	—	—
2,674	46	1,325	54	4,000	—	—	—	—	—
1,242	40	257	60	1,500	—	—	—	—	—
362	25	137	75	500	—	—	—	—	—
1,000	—	500	—	1,500	—	—	—	—	—

Litt.	U t b e t a l n i n g a r	Enligt stat	
2	Andra utgifter	500	—
j	Kontorsutensilier:		
1	Stadskamrerarekontoret	1,100	—
2	Stadsarkitekten	300	—
3	Stadsingenjören	100	—
4	Stadsfullmäktige	100	—
5	Magistraten	1,000	—
6	Stadsfogden	200	—
7	Kronokassören	200	—
k	Annonser och tryck:		
1	Drätselkammaren	2,000	—
2	Stadsfullmäktige	6,000	—
3	Magistraten	2,000	—
r	Ersättning till landsförsamlingen	4,096	46
t	Amortering å Tingshuset	19	48
u	Utredningskostnader:		
1	Tekniska	1,000	—
2	Ekonomiska och andra	2,000	—
y	Fångars vård och underhåll	250	—
ö	Övriga:		
1	Telefon, telegram och porto	1,800	—
2	Tidningar och tidskrifter	275	—
3	Vattenavgifter	1,300	—
4	Rese- och representationskostnader	1,000	—
5	Sjuk- och olycksfallsersättning	500	—
6	Föreningsavgifter	380	—
9	Lagsökning, delgivning, protokollslösen o. d.	1,000	—
11	Fraktkostnader som ej kunna å andra littera fördelas	50	—
30	Velocipedslitningsersättning	150	—
	Kassafackshyra	30	—
408	Restitutioner	500	—
421	Allmänna lyshållningen:		
a	Gas	20,870	—
b	Elektricitet	13,120	—
424	Folkpensioneringen:		
a	Påförda grundavgifter	33,500	—
b	Pensionsnämndsarvoden	1,400	—
c	Annonser och tryck m. m.	100	—
d	Indrivningskostnader	800	—
e	Pensionstillägg	5,000	—
425	Omkostnader för tobaksnederlag:		
a	Frakter	6,000	—
b	Åkarpengar	500	—
c	Arbetskostnad	200	—
d	Lokalhyror, hamnavgifter, tullbevakning m. m.	1,300	—

Utbetalt in- till 1:e okt.		Beräknade för 4:e kv.		Summa		Utbetalningar				Anmärkningar
						över		under		
						beräknade				
315	75	184	25	500	—	—	—	—	—	
1,223	25	476	75	1,700	—	600	—	—	—	
113	65	186	95	300	—	—	—	—	—	
807	05	208	45	1,015	50	915	50	—	—	
50	50	49	50	100	—	—	—	—	—	
602	30	307	70	910	—	—	—	90	—	
203	90	96	10	300	—	100	—	—	—	
71	03	128	97	200	—	—	—	—	—	
2,044	38	1,955	62	4,000	—	2,000	—	—	—	
3,999	06	3,000	94	7,000	—	1,000	—	—	—	
787	53	1,212	47	2,000	—	—	—	—	—	
4,096	46	—	—	4,096	46	—	—	—	—	
—	—	19	48	19	48	—	—	—	—	
60	—	940	—	1,000	—	—	—	—	—	
1,000	—	1,000	—	2,000	—	—	—	—	—	
772	76	227	24	1,000	—	750	—	—	—	
2,908	87	691	63	3,600	—	1,800	—	—	—	
323	50	51	50	375	—	100	—	—	—	
872	25	427	75	1,300	—	—	—	—	—	
898	—	102	—	1,000	—	—	—	—	—	
1,024	54	275	46	1,300	—	800	—	—	—	
376	—	—	—	376	—	—	—	4	—	
871	35	628	65	1,500	—	500	—	—	—	
20	45	29	55	50	—	—	—	—	—	
50	—	100	—	150	—	—	—	—	—	
—	—	30	—	30	—	—	—	—	—	
754	60	—	—	754	60	254	60	—	—	
15,652	50	5,217	50	20,870	—	—	—	—	—	
9,840	—	3,230	—	13,120	—	—	—	—	—	
14,343	—	19,157	—	33,500	—	—	—	—	—	
670	—	730	—	1,400	—	—	—	—	—	
28	25	71	75	100	—	—	—	—	—	
—	—	200	—	200	—	—	—	600	—	
60	—	3,924	84	3,984	84	—	—	1,015	16	
3,091	40	—	—	3,091	40	—	—	2,908	60	
172	25	77	75	250	—	—	—	250	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	
305	60	694	40	1,000	—	—	—	300	—	

Litt.	U t b e t a l n i n g a r	Enligt stat
427	Tomtregleringskostnader	500 —
428	Stadens skogar	1,000 —
429	Skatteindrivningskostnader	1,700 —
448	Sociala ändamål:	
a	Barnhemmet	1,100 —
b	Stadsbiblioteket	4,600 —
c	Föreläsninganstalten	800 —
d	Läsestugor och folkkök	1,250 —
e	Nykterhetsföreningar	300 —
g	Vita bandet	300 —
h	Skollovskolonier	1,000 —
i	Arbetsstugan	1,500 —
n	Barnkrubborna	3,300 —
o	Sjukkassor	1,100 —
p	Arbetsförmedlingen	3,000 —
t	Nykterhetsnämnden	1,585 75
449	Kommittéer, nämnder o. dyl.:	
a	Stadsrevisionen	1,600 —
b	Taxeringsnämnden	600 —
c	Pensioneringskommittéen	300 —
e	Spärvägskommittén	200 —
g	Arbetslöshets- och hjälpkommittén	—
i	Bokföringskommittén	308 89
m	Hyresnämnden	2,500 —
n	Kommunikationskommittén	100 —
	Egnahemskommittén	—
450	Diverse utgifter:	
a	Lönepåkostnader	100 —
c	Hyresbidrag till rektor	1,400 —
106	Arbeten mot ersättning	10,000 —
107	Revisionsanmärkning	—
Q	Avsättningar:	
	Nykterhetens befrämjande	3,016 —
	Förslitningsmedel	28,525 —
420	Oförutsedda utgifter	10,000 —
110	Gåvomedel	—
	Förskotter	—

Utbetalt in- till 1:e okt.		Beräknade för 4:e kv.		Summa		Utbetalningar				Anmärkningar.
						över		under		
						beräknade				
5,075	—	—	—	5 075	—	4.575	—	—	—	
1,139	22	160	78	1,300	—	300	—	—	—	
—	—	2,000	—	2,000	—	300	—	—	—	
1,100	—	—	—	1,100	—	—	—	—	—	
4,600	—	—	—	4,600	—	—	—	—	—	
800	—	—	—	800	—	—	—	—	—	
710	—	540	—	1,250	—	—	—	—	—	
300	—	—	—	300	—	—	—	—	—	
300	—	—	—	300	—	—	—	—	—	
1,000	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	
1,500	—	—	—	1 500	—	—	—	—	—	
1,500	—	1,800	—	3,300	—	—	—	—	—	
989	50	110	50	1,100	—	—	—	—	—	
—	—	3,000	—	3,000	—	—	—	—	—	
187	90	1,397	85	1,585	75	—	—	—	—	
1,500	—	100	—	1,600	—	—	—	—	—	
1,090	—	—	—	1,090	—	490	—	—	—	
—	—	75	10	75	10	—	—	300	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	124	90	
—	—	308	89	308	89	—	—	—	—	
1,501	93	908	07	2,410	—	—	—	90	—	
100	—	—	—	100	—	—	—	—	—	
361	20	—	—	361	20	361	20	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	
1,400	—	—	—	1,400	—	—	—	—	—	
4,570	25	—	—	4,570	25	—	—	5,429	75	
1	60	—	—	1 60	—	1 60	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	3,016	—	
—	—	28,525	—	28,825	—	—	—	—	—	
7,689	32	2,310	68	10,000	—	—	—	—	—	
—	—	13,000	—	13,000	—	13,000	—	—	—	
12,559	29	—	—	12,559	29	12,559	29	—	—	

Litt.	U t b e t a l n i n g a r	Enligt stat	Extra anslag	Summa
Extra staten.				
F	Fastigheter:			
a	För allmänna behov	67,500	—	—
b	För annat ändamål	8,580	—	—
H	Inventarier:			
a	Stadskamrerarens längd:			
1	Drätselkammaren	2,000	—	—
2	Fattigvårdsstyrelsen	1,000	—	—
3	Hälsovårdsnämnden	500	—	—
4	Dispensärstyrelsen	—	—	—
5	Folkskolestyrelsen	500	—	—
6	Elementarläroverket för flickor	1,500	—	—
7	Tekniska skolan	300	—	—
8	Brandväsendet	2,000	—	—
9	Trädgårdsstyrelsen	—	—	—
10	Badhusstyrelsen	300	—	—
11	Polisväsendet	100	—	—
12	Livsmedelsnämnden	300	—	—
13	Stadsbiblioteket	—	—	—
b	Stadsarkitektens längd	100	—	—
e	Stadsingenjörens	—	—	—
J	Anläggningar	2,500	—	—
1	Gator, torg och planer	91,950	—	—
4	Rudsvägens breddning	4,653	40	—
17	Friluftsbad i Sundstalandet	500	—	—
		1,058,673	34	
	Extra anslag:			
	Enligt förteckning	—	719,416	81
		—	—	—
		Kronor		1,778,090
				15

Utbetalt in- till 1:e okt.		Beräknade för 4:e kv.		Summa		Utbetalningar			Anmärkningar
						över	under		
						beräknade			
—	—	—	—	—	—	—	67,500	—	
647	99	—	—	647	99	—	7,932	01	
2,128	70	871	30	2,500	—	500	—	—	
—	—	1,000	—	1,000	—	—	—	—	
206	93	293	07	500	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	500	—	500	—	—	—	—	
127	50	1,372	50	1,500	—	—	—	—	
300	—	—	—	300	—	—	—	—	
2,721	60	278	40	3,000	—	1,000	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	300	—	300	—	—	—	—	
75	20	84	80	600	—	500	—	—	
440	—		—	—	—	—	—	—	—
5	05	294	95	300	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
422	55	77	45	500	—	400	—	—	
159	50	40	50	200	—	200	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
50,098	04	19,901	96	70,000	—	—	24,450	—	
—	—	—	—	—	—	—	4,653	40	
—	—	—	—	—	—	—	500	—	
317,470	82	365,253	62	682,724	44	—	36 692	87	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1,005,556	60	714,673	11	1,720,229	71	102,059	77	159,920	21

Litt.	Inbetalningar	Enligt stat	
101	Räntor:		
b	Utlånta medel:		
	Hamnen	46,404	39
	Gasverket	16,500	—
	Elektricitetsverket	35,000	—
	Vattenverket	35,000	—
	Avloppsverket	16,384	41
f	Andra räntor	5,000	—
102	Statsanslag:		
	Polishandräkning	2,500	—
103	Arrenden:		
a	Markarrenden	15,500	—
b	Fiskarrenden	445	—
c	Bergbrott	300	—
d	Vass- och gräskörd	35	—
104	Hushyror:		
a	Stadens delegationer:		
	Hamnen	1,175	—
	Gasverket	725	—
	Elektricitetsverket	900	—
	Vattenverket	725	—
	Fattigvårdsstyrelsen	21,900	—
	Hälsovårdsnämnden	9,000	—
	Dispensärstyrelsen	1,750	—
	Folkskolestyrelsen	36,400	—
	Elementarläroverket för flickor	20,000	—
	Tekniska skolan	1,500	—
	Brandväsendet	10,200	—
	Trädgårdsstyrelsen	2,400	—
	Badhusstyrelsen	3,000	—
	Saluhallsstyrelsen	9,000	—
	Styrelsen för Mariebergsskogen	360	—
	Stadsbiblioteket	600	—
	Barnhemmet	600	—
	Centralförrådet	2,000	—
	Livsmedelsnämnden	—	—
b	Diverse uthyrda lägenheter	37,000	—
105	Plats- och tomthyror	12,200	—
106	Arbeten mot ersättning	10,000	—
108	Kapitalinbetalningar	12,170	28

Inbetalt in- till 1:e okt.		Beräknade för 4:e kv.		Summa		Inbetalningar				Anmärkningar
						över		under		
						beräknade				
—		58,565	19	58,565	19	12,160	80	—		
—		15,563	33	15,563	33	—		936	67	
—		30,374	68	30,374	68	—		4,625	32	
—		35,000	—	35,000	—	—		—		
—		16,384	41	16,384	41	—		—		
3,111	66	20,000	—	23,111	66	18,111	66	—		
—		2,500	—	2,500	—	—		—		
13,533	96	3,166	04	16,700	—	1,200	—	—		
517	—	—	—	517	—	72	—	—		
100	—	200	—	300	—	—	—	—		
80	—	—	—	80	—	45	—	—		
1,175	—	—	—	1,175	—	—	—	—		
898	75	—	—	898	75	173	75	—		
1,500	—	—	—	1,500	—	600	—	—		
181	25	487	50	668	75	—	—	56	25	
21,900	—	—	—	21,900	—	—	—	—		
9,000	—	—	—	9,000	—	—	—	—		
1,750	—	—	—	1,750	—	—	—	—		
36,400	—	—	—	36,400	—	—	—	—		
20,000	—	—	—	20,000	—	—	—	—		
1,500	—	—	—	1,500	—	—	—	—		
10,200	—	—	—	10,200	—	—	—	—		
2,400	—	—	—	2,400	—	—	—	—		
3,000	—	—	—	3,000	—	—	—	—		
9,000	—	—	—	9,000	—	—	—	—		
360	—	—	—	360	—	—	—	—		
600	—	—	—	600	—	—	—	—		
600	—	—	—	600	—	—	—	—		
2,000	—	—	—	2,000	—	—	—	—		
300	—	1,700	—	2,000	—	2,000	—	—		
33,180	33	8,819	67	42,000	—	5,000	—	—		
3,682	06	667	94	4,350	—	3,150	—	—		
2,631	68	1,938	57	4,570	25	—	—	5,429	75	
—		12,170	28	12,170	28	—	—	—		

Litt.	Inbetalningar	Enligt stat	
119	Förslitningsmedel:		
	Drätselkammaren	28,525	—
	Gasverket	17,000	—
	Elektricitetsverket	36,000	—
	Vattenverket	21,500	—
	Avloppsverket	7,588	62
122	Skatterestantier	20,000	—
123	På konkurs beroende	100	—
124	Tolagsmedel	30,000	—
125	Tullfrihetsersättning	132	66
126	Brännvinsförsäljningsmedel	60,320	—
127	Hundskatt	3,000	—
128	Artistskatt	1,000	—
129	Vexelprotester	600	—
130	Bötesandelar	100	—
131	Skogsaccis	100	—
133	Bekvämlighetsinrättningar	1,000	—
134	Stadens skogar	1,000	—
135	Folkpensioneringen	18,000	—
136	Folkpensioneringsrestantier	5,000	—
137	Andel i hamnavgifter	10,000	—
150	Övriga:		
a	Annonskioskerna	200	—
c	Andel i hamnens platshyra	380	—
d	Polisbevakning vid hamnen	720	—
e	Försäljning av kartor	—	—
Q	Avsatta medel	4,500	—
F	Tomt- och fastighetsförsäljningar	10,000	—
107	Revisionsanmärkning	—	—
110	Gåvomedel	—	—
		632,440	36
		Brist 1,145,649	79
		Kronor 1,778,090	15

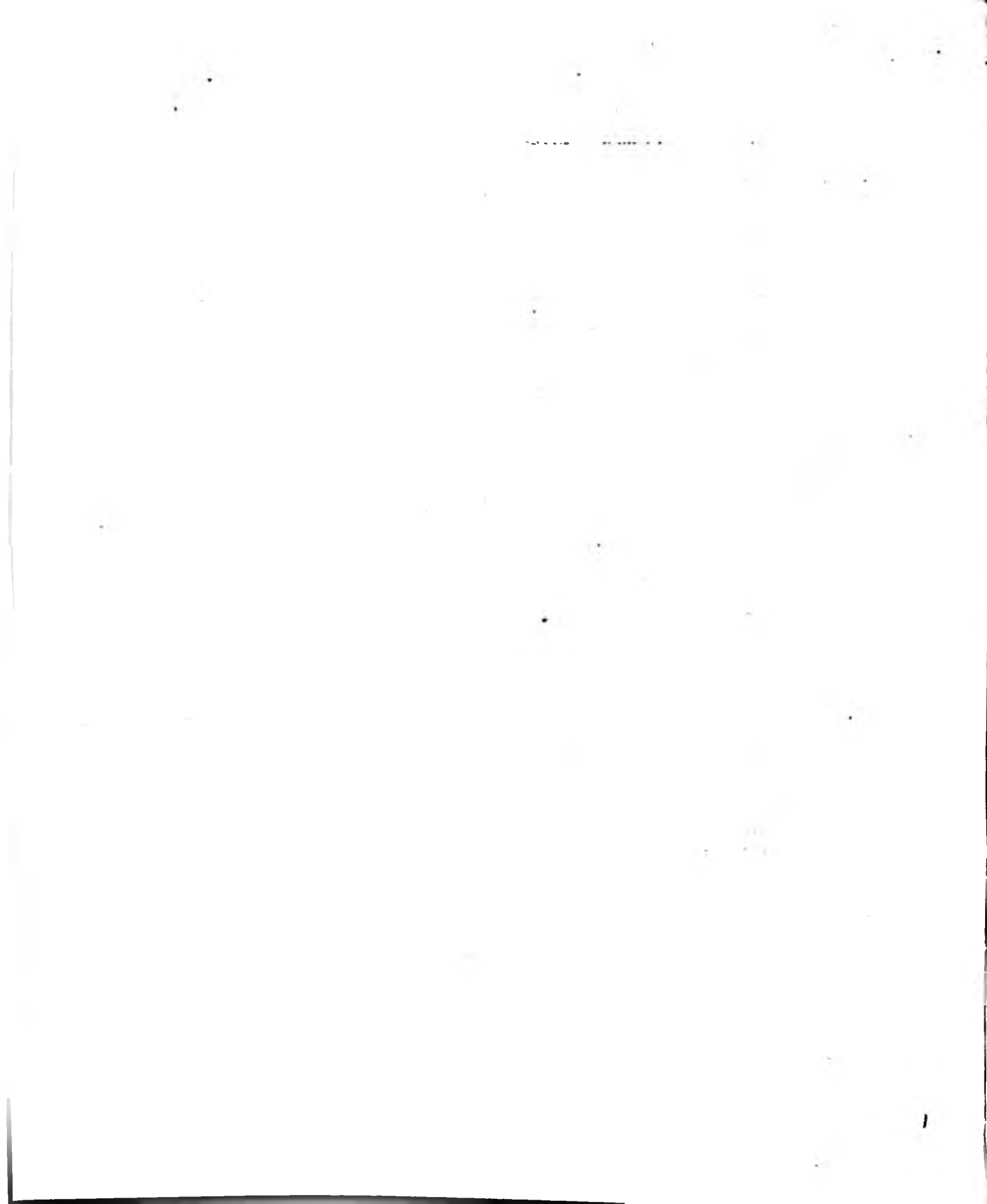
Inbetalt in- till 1:e okt,	Beräknade för 4:e kv.	Summa	Inbetalningar				Anmärkingar		
			över		under				
			beräknade						
—	28,525	—	28,525	—	—	—	—		
—	16,877	71	16,877	71	—	122	29		
—	34,403	17	34,403	17	—	1,596	83		
—	21,500	—	21,500	—	—	—	—		
—	7,588	62	7,588	62	—	—	—		
21,749	—	10,000	—	31,749	—	11,749	—		
—	—	100	—	100	—	—	—		
30,022	35	9,762	86	39,785	21	9,785	21		
—	—	132	66	132	66	—	—		
60,320	—	—	—	60,320	—	—	—		
3,145	—	150	—	3,295	—	295	—		
1,052	21	147	79	1,200	—	200	—		
141	—	59	—	200	—	—	400		
155	83	44	17	200	—	100	—		
144	40	—	—	144	40	44	40		
1,018	34	381	66	1,400	—	400	—		
5,088	18	—	—	5,088	18	4,088	18		
3	—	17,997	—	18,000	—	—	—		
5 997	06	—	—	5,997	06	997	06		
—	—	10,000	—	10,000	—	—	—		
216	—	50	—	266	—	66	—		
—	—	640	—	640	—	260	—		
720	—	—	—	720	—	—	—		
18	—	—	—	18	—	18	—		
—	—	—	—	—	—	—	4,500		
8 895	19	15,248	65	24,143	84	14,143	84		
2	—	—	—	2	—	2	—		
60 370	—	—	—	60,370	—	60 370	—		
378,659	25	381,145	90	759,805	15	145,031	90	17,667	11
626,897	35	333,527	21	960,424	56	—	—	185,225	23
1,005,556	60	714,673	11	1,720,229	71	145,031	90	202,892	34

Karlstad den 9 nov. 1918.

För Karlstads Drätselkammare:

AXEL SVANBOM.

H. Westlin.

Drättselkammarens statförlag 1919.

Drätselkammaren. Ordinarie stat 1919.

Litt.	Utbetalningar	1919	Motsvarande belopp		
			I 1918 års stat	Beräknade för 1918	Verkliga 1917
401	Skuldräntor	398,630 47	339,223 01	369,443 82	342,791 84
402	Kapitalavbetalningar	133,511 50	126,997 51	126,978 15	286,506 49
403	Personalkostnader	120,780 —	93,990 —	92,140 —	85,607 25
404	Underhåll	78,600 —	70,666 —	79,441 —	60,774 88
406	Drifts- och tillverkningskostnader	4,060 —	2,360 —	9,935 —	9,667 70
407	Allmänna utgifter	70,301 66	55,827 66	93,236 39	74,835 47
408	Renhållning	36,215 —	26,350 —		
409	Allmänna lyshållningen	35,960 —	33,990 —	33,990 —	33,990 —
410	Resitutioner	830 —	500 —	754 60	678 16
417	Dyrtidstillägg	54 500 —	— —	266,825 58	—
418	Avskrivningar	26,000 —	28,525 —	28,525 —	—
419	Arbeten mot ersättning	5,000 —	10,000 —	4,570 25	40 —
420	Diverse utgifter	10,750 —	9,200 —	2,701 60	21,911 81
421	Skatteindrivningskostnader	2 000 —	1,700 —	2,000 —	1,836 37
422	Kungl. Pensionsstyrelsen	34,000 —	33,500 —	33,500 —	33,054 —
423	Omkostnader för folkpensioneringen	6,750 —	7,300 —	5 684 84	5,445 73
424	Stadens planmätning	22,200 —	— —	10,500 —	—
425	Fastighetsförvaltningen	2,500 —	2 000 —	2,000 —	—
427	Omkostnader för tobaksenerlag	1,400 —	8,000 —	4,341 40	13,768 62
428	Tomtregleringskostnader	1,000 —	500 —	5,075 —	—
429	Kostnader för registerkarta	1,200 —	— —	— —	—
448	Sociala ändamål	26,416 —	22,335 —	19,835 75	18,924 50
449	Kommittéer, tillfälliga styrelser och nämnder	1,024 90	1,200 —	5,945 19	17,191 10
700	Oförutsedda utgifter	13,166 26	10,000 —	—	—
	Kronor	1,086,795 79			

Drättselkammaren. Ordinarie stat 1919.

Litt.	Inbetalningar	1919	Motsvarande b-lopp		
			I 1918 års stat	Beräknade för 1918	Verkliga 1917
101	Inkomsträntor	208,554 08	154,288 80	178,999 27	191,865 77
102	Kapitalinbetalningar	13,319 05	12,170 28	12,170 28	91,403 54
103	Arrenden	20,150 —	16,930 —	17,597 —	15,855 87
104	Hushyror	169,785 —	159,235 —	166,952 50	158,177 51
105	Platshyror	5,000 —	2,260 —	4,350 —	1,449 47
107	Statsanslag	60 —	2,500 —	2,500 —	2,500 —
120	Diverse inkomster	2,892 66	2,532 66	3,178 66	1,218 66
122	Skatterestantier	30,000 —	20,000 —	31,749 —	26,425 27
123	På konkurs beroende	100 —	100 —	100 —	2,820 99
124	Brännvinsförsäljningsmedel	58,435 —	60,320 —	60,320 —	64,713 79
125	Tolagsmedel	40,000 —	30,000 —	39,785 21	61,709 09
126	Hundskatt	3,000 —	3,000 —	3,295 —	2,998 —
127	Artistskatt	1,000 —	1,000 —	1,200 —	1,764 39
128	Vexelprotester	200 —	600 —	200 —	597 —
129	Bötesandelar	200 —	100 —	200 —	249 75
130	Skogsaccis	100 —	100 —	144 40	98 80
131	Stadens skogar	2,000 —	250 —	5,088 18	1,082 28
132	Andel av hamnavgifter	10,000 —	10,000 —	10,000 —	7,853 32
133	Allmänna pensionsuppbörden	19,000 —	18,000 —	18,000 —	18,735 —
134	Folkpensioneringsrestantier	6,000 —	5,000 —	5,997 06	6,261 —
139	Förlitningsmedel	107,000 —	110,613 62	108,894 50	—
419	Arbeten mot ersättning	5,000 —	10,000 —	4,570 25	—
F	Fastigheter:				
	Tomt- och fastighetsförsäljningar	10,000 —	10,000 —	24,143 84	26,307 69
		711,795 79			
	Brist att täcka genom uttaxering	375,000 —	—	—	360,671 17
	Kronor	1,086,795 79			

Drätselkammaren. Extra stat 1919.

Litt.	U t b e t a l n i n g a r	Att täckas genom		
		Redan upptagna lån	Tillfälliga lån	Uttaxering
E.	Anläggningar:			
1	Gator, torg och öppna platser:			
a	Tingvallastaden	6,000: —	6,000 —	—
c	Herrhagen	4,400: —	4,400 —	—
f	Berget	5,000: —	5,000 —	—
4	Landsvägar:			
	Rudsvägens breddning	10 253: 40	—	7,653 40
29	Kallbadhus:			
	Friluftsbad på Sundstalandet	500: —	—	500 —
F.	Fastigheter:			
20	Återstod av anslag för nybyggnaden å tomten n:o 218 kv. Loke	27,126: 19	—	27,126 19
	Lån för byggnadsverksamhetens understödjande A.-B. Smålägenheter för byggnad å tomten 148 kv. Sleipner	417: 23	—	417 23
	„ 116 » Liljan	9,818: 89	—	9,818 89
I.	Inventarier:			
a	Stadskamrerarens längd:			
1	Drätselkammaren	4,000: —	—	—
2	Fattigvårdsstyrelsen	400: —	—	—
3	Hälsovårdsnämnden	500: —	—	—
4	Dispenstyrelsen	50: —	—	—
5	Folkskolestyrelser	2,000: —	—	—
6	Elementarläroverket för flickor	350: —	—	—
7	Tekniska afton- och söndagsskolan	100: —	—	—
8	Brandväsendet	2,000: —	—	—
9	Polisväsendet	200: —	—	—
10	Barnavårdsnämnden	—	—	—
11	Badhusstyrelsen	300: —	—	—
12	Saluhallsstyrelsen	50: —	—	—
14	Livsmedelsnämnden	500: —	—	—
d	Stadsarkitekten	100: —	—	—
e	Stadsingenjören	800: —	—	1 1 350 —
		74,865: 71	15,400 —	45,015 71
				14,450 —

Drätselkammaren. Extra stat 1919.**Inbetalningar:**

Brist att täcka genom redan upptaget lån	15,400: —
Tillfällig upplåning.....	45,015: 71
Uttaxering ..	14,450: —
	Kronor 74,865: 71

Sammandrag.

Ordinarie stats brist att täcka genom uttaxering	375,000: —
Extra stats brist att täcka genom uttaxering	14,450: —
	Summa uttaxering 389,450: —

Extra stats brist att täckas av lånemedel:

1913 års lån	15,400: —
Förut anslagna lånemedel	45,015: 71
	60,415: 71
	Summa erforderliga medel 449,865: 71

Karlstad den 9 november 1918.

För Karlstads Drätselkammare:

AXEL SVANBOM.

H. Westlin.

Specifikationer.

Utbetalningar:		Utbetalningar 1919.	Motsvarande 1918.
Litt.			
401.	<i>Skuldräntor:</i>		
	a) Fonderade lån:		
	1. 1888 års	2,060: —	2,220: —
	1896 »	3,403: 92	4,457: 96
	1902 »	38,080: 99	38,986: 03
	1907 »	103,093: 65	104,746: 96
	1913 »	127,971: —	129,370: 22
	1916 »	33,491: 80	33,807: 20
	1917 »	4,708: 22	4,750: —
	2. Tillfälliga	312,809: 58	318,338: 37
	3. Övertagna:	85,000: —	20,000: —
	Karlstads Sparbank	650: —	700: —
	Stadshypotekskassan	170: 89	184: 64
	b) Andra räntor	820: 89	884: 64
		—	—
		Kronor 398,630: 47	339,223: 01
402.	<i>Kapitalavbetalningar:</i>		
	a) Fonderade lån:		
	1. 1888 års	4 500: —	4,000: —
	2. 1896 »	29,312: 35	28,258: 31
	3. 1902 »	22 200: 16	21,295: —
	4. 1907 »	40,000: —	38,000: —
	5. 1913 »	29,000: —	27,000: —
	6. 1916 »	6,000: —	6,000: —
	7. 1917 »	921: 45	879: 67
	25. Tingshuslånet	19: 48	19: 48
	b) Bankräkningar	131,953: 44	125,452: 46
	d) Övertagna lån:		
	1. Karlstads Sparbank	1,250: —	1,250: —
	2. Stadshypotekskassan	308: 06	295: 05
		1,558: 06	1,545: 05
		Kronor 133,511: 50	126,997: 51
403.	<i>Personalkostnader:</i>		
	a) Löner:		
	1. Magistraten:		
	Borgmästaren:		
	Lön	6,000: —	
	Tjänstgöringspenningar	2,000: —	
	Alderstillägg	1,000: —	
	1:ste Rådsmannen:	9,000: —	9,000: —
	Lön	2,500: —	
	Tjänstgöringspengar	1,200: —	
	Alderstillägg	1,000: —	
	2:dre Rådsmannen:	4,700: —	4,700: —
	Alderstillägg	1,000: —	
	3:dje Rådsmannen:	1,000: —	1,000: —
	Lön	3,300: —	
	Tjänstgöringspengar	1,200: —	
	Alderstillägg	1,000: —	
		5,500: —	5,500: —

Litt.		Utbetalningar 1919.	Motsvarande 1918.
	Kronokassören.		
	Lön	3,000: —	3,000: —
	Stadsfiskalen:		
	Lön	2,200: —	
	Tjänstgöringspengar	1,000: —	
	Ålderstillägg	300: —	
	Stadsfogden:		
	Lön	3,200: —	
	Tjänstgöringspengar	800: —	
	Ålderstillägg	800: —	
	1:ste Exekutionsvaktm.:		
	Lön	1,200: —	
	Ålderstillägg	450: —	
	2:dre Exekutionsvaktm.:		
	Lön	1,200: —	
	Ålderstillägg	300: —	
	3:dje Exekutionsvaktm.:		
	Lön	1,200: —	
	4:de Exekutionsvaktm.:		
	Lön	1,200: —	
		<u>37,050: —</u>	<u>34,350: —</u>
2.	Stadsfullmäktige:		
	Sekreteraren	2,000: —	2,000: —
3.	Drätselkammaren:		
	Stadsombudsmannen:		
	Lön	4,666: 67	
	Tjänstgöringspengar	2,333: 33	
	Stadskamreraren:		
	Lön	4,500: —	
	Tjänstgöringspengar	1,500: —	
	Stadskassören:		
	Lön	2,000: —	
	Tjänstgöringspengar	1,000: —	
	Ålderstillägg	1,000: —	
	1:ste Stadsbokhållaren:		
	Lön	1,600: —	
	Tjänstgöringspengar	800: —	
	Stadsbokhållaren:		
	Lön	1,400: —	
	Tjänstgöringspengar	700: —	
	Kontorsbiträde:		
	Lön	1,200: —	
	Vaktmästaren		
	Lön	600: —	
	Byggnadschefen:		
	Andel i lön	4,000: —	1,500: —
	1:ste Gatuförman:		
	Lön	2,100: —	2,100: —
	2:dre Gatuförman:		
	Lön	1,680: —	1,680: —
	Byggnadsförman:		
	Lön	2,100: —	1,500: —

Litt.		Utbetalningar 1919.		Motsvarande 1918.	
	Sko stensfejaren:				
	Lön	13,000: —			
	Alderstillägg	1,000: —	14,000: —	13,800: —	34,280: —
4.	Byggnadsnämnden:				
	Stadsarkitekten:				
	Lön	3,333: 33			
	Tjänstgöringspengar	1,666: 67			
	Alderstillägg	1,000: —	6,000: —	5,000: —	
	Stadsingenjören:				
	Lön	3,333: 33			
	Tjänstgöringspengar	1,666: 67	5,000: —		
	Ritbiträde:				
	Lön		900: —	200: —	5,200: —
d)	Semester- och vikariatsarvoden.				
	Magistraten:				
	Rådmanen	900: —			
	Stadsfogden	100: —	1,000: —		
	Drätselkammaren:				
	Stadskamrerarekontoret		800: —		610: —
	Byggnadskontoret		400: —		
e)	Pensioner och understöd:				
	f. Stadskamrer G. Enander		4,000: —	4,000: —	
	f. Kronokassör A. Nymansson		3,000: —	3,000: —	
	f. Stadsläkare N. Lundberg		3,000: —	3,000: —	
	f. Stadsbyggmästare Andersson		2,000: —	2,000: —	
	f. Stadsläkare Söderbaums enka och barn		1,600: —		
	f. Magistratssekreterare Falks enka		500: —	500: —	
	f. Stadsförman Johansson		900: —		
	f. Stadsarbetare A. Norberg		—	300: —	
	f. » A. Olson		400: —	400: —	
	f. Exekutionsvaktmästare A. Höglind		400: —	400: —	13,600: —
ä)	Tillfälligt skrivbiträde		1,000: —		1,000: —
ö)	Diverse arvoden:				
	1. Upprättande av uppbördsbok		400: —	400: —	
	2. Uppgörande av statistiskt räkenskaps- sammandrag		400: —	200: —	
	4. Byggnadsnämndens sekreterare		500: —	400: —	
	5. Stadsrevisionen		2,000: —	1,600: —	
	6. Skogsförvaltaren		250: —	250: —	
	7. Ombud vid mantalsskrivning		100: —	100: —	2,950: —
			<u>3,650: —</u>	<u>100: —</u>	
			Kronor 120,780: —		93,990: —
404. a)	Underhåll:				
	Fastigheter för allmänna behov:				
	1. Tingvallastaden		3,975: —		
	2. Klara		1,000: —		
	3. Haga		175: —		
	4. Herrbagen		—		
	5. Berget		—		
	6. Viken		—		
	15. Utom stadsplanen		1,850: —	7,000: —	6,801: —

Litt.	Utbetalningar 1919.	Motsvarande 1918.
b) Fastigheter för annat ändamål:		
1. Tingvallastaden	750: —	
2. Klara	2,200: —	
3. Haga	2 500: —	
4. Herrhagen	1,050: —	
5. Berget	900: —	
6. Viken	600: —	
15. Utom stadsplanen	8,000 —	16,000: —
		8,475: —
e) Inventarier:		
1. Stadskamrerarens längd	1,000: —	500: —
1. Stadsingenjörens »	500: —	
3. Stadsarkitektens »	500: —	500: —
4. Trädgårdsförvaltningens längd	500: —	500: —
	2,500: —	1,500: —
f) Anläggningar:		
1. Gator, torg och öppna platser:		
a) Tingvallastaden	11,000: —	
b) Klara	3,600: —	
d) Haga	6,300: —	26,750: —
e) Herrhagen		
f) Berget	2,500: —	
g) Viken		
h) Norr Strand	—	
i) Väster Strand	—	
j) Övriga	—	
2. Broar:		
a) Östra bron	300: —	
d) Gångbron över pråmkanalen	300: —	500: —
e) Västra bron	1,200: —	
3. Planteringar och promenader:		
a) Planteringar enligt kontrakt	4,100: —	4,100: —
b) Planteringar utan kontrakt:		
Residenstorget	550: —	
Herrhagstorget	1,100: —	
Saluhallsplatsen	200: —	
Vid Badhuset	190: —	
Vid Haga Pensionat	360: —	
Växnäsparken	300: —	
Övriga planteringar	500 —	
	3,200: —	2,425: —
d) Hyra för växthus m. m.	2 400: —	2,400: —
e) Gångar	1,000: —	500: —
f) Matjord	1,500: —	2,000: —
4. Landsvägar:		
a) Västra landsvägen	3,025: —	
b) Östra landsvägen	3,500: —	
d) Hammarövägen	2,125: —	
e) Rudsvägen	2,000: —	
f) Sandbäcksvägen	1,150: —	
	11,800: —	13,915: —
5. Ledningar och rörnät	400: —	100: —
11. Strandskoningar och slänter	1,200: —	800: —
13. Pålarmar	500: —	100: —
19. Lekplatser	400: —	

Litt.	Utbetalningar 1919.	Motsvarande 1918.
20. Stängsel	400: —	300: —
21. Bekvämlighetsinrättningar	100: —	
22. Vattenkonster	100: —	
25. Diken	800: —	
	<u>53,100: —</u>	<u>53,890: —</u>
	Kronor 78,600: —	70,666: —
405. <i>Drifts- och tillverkningskostnader:</i>		
n) Kallbadhus	100: —	100: —
o) Klapphuset:		
1. Pumpens drift	760: —	760: —
2. Avlöning	300: —	300: —
	<u>1,060: —</u>	<u>1,060: —</u>
p) Bekvämlighetsinrättningar	1,000: —	700: —
q) Stadens ur	250: —	250: —
r) Annonskioskerna	250: —	250: —
s) Vattenkonster:		
1. Stadsträdgården	500: —	
2. Residensstorget	500: —	
3. Herrhagsparken	400: —	
	<u>1,400: —</u>	
	Kronor 4,060: —	2,360: —
407. <i>Allmänna utgifter:</i>		
a) Utskylder:		
1. Krono-	1,000: —	1,200: —
2. Kyrko-	200: —	200: —
3. Kommunal-	9,800: —	12,000: —
4. Ersättning till landsförsamlingen	4 096: 46	4 096: 46
	<u>14,296: 46</u>	<u>17,496: 46</u>
b) Försäkningsavgifter:		
1. Brand-	5,000: —	3,025: —
2. Sjuk- och olycksfalls-	5,000: —	4,600: —
	<u>10,000: —</u>	<u>7,625: —</u>
e) Hushyror:		
Auktionslokaler	400: —	400: —
f) Platshyror	321: 20	321: 20
g) Uppvärmning:		
1. Ved	900: —	
3. Koks	—	
6. Gas	3,000: —	
8. Elektricitet	3,000: —	
10. Arbetskostnad	100: —	
11. Diverse utensilier	100: —	
	<u>7,000: —</u>	<u>5,000: —</u>
h) Belysning:		
1. Gas	100: —	
2. Elektricitet	3,800: —	
9. Elektriska lampor	100: —	
11. Diverse utensilier	100: —	
	<u>4,000: —</u>	<u>2,000: —</u>
i) Vattenavgifter:		
Allmänna byggnader		
Andra byggnader		
	<u>1,300: —</u>	<u>1,800: —</u>
j) Kontorsutensilier:		
1. Stadskamrerarekontoret	1,700: —	1,100: —
2. Byggnadskontoret	300: —	
3. Stadsarkitektkontoret	300: —	300: —

Litt.		Utbetalningar 1919.	Motsvarande 1918.
	4. Stadsingeniörskontoret	600: —	100: —
	5. Stadsfullmäktige	100: —	100: —
	6. Magistraten	1,000: —	1,000: —
	7. Kronokassörskontoret	200: —	200: —
	8. Stadsfogdekontoret	300: —	200: —
	9. Exekutionsvaktmästare	200: —	—
	10. Övriga	300: —	3,000: —
		4,000: —	—
k)	Trycksaker:		
	1. Stadskamrerarekontoret	1,500: —	1,000: —
	2. Byggnadskontoret	100: —	—
	3. Stadsingeniörskontoret	100: —	—
	4. Stadsfullmäktige	6,000: —	5,000: —
	5. Magistraten	1,000: —	1,000: —
	6. Kronokassörskontoret	100: —	—
	7. Stadsfogdekontoret	100: —	—
	8. Exekutionsvaktmästare	100: —	—
	10. Övriga	100: —	7,000: —
		9,000: —	—
l)	Annonser:		
	1. Drätselkammaren	1,500: —	1,000: —
	2. Stadsfullmäktige	1,000: —	1,000: —
	3. Magistraten	1,000: —	1,000: —
	4. Byggnadsnämnden	300: —	—
	5. Övriga	200: —	3,000: —
		4,000: —	—
m)	Telefonavgifter	3,000: —	1,800: —
n)	Porto- och telegramavgifter	600: —	—
o)	Lagsökning, protokollösen. stämpel, delgivning, indrivningskostnad, skiljenämndskostnader o. dyl.	1,500: —	1,000: —
p)	Resekostnader	500: —	500: —
q)	1. Föreningsavgifter	1,504: —	380: —
r)	Utredningskostnader:		
	1. Tekniska	1,000: —	1,000: —
	2. Stadsplane-	1,000: —	—
	3. Ekonomiska och andra	3,000: —	3,000: —
		5,000: —	2,000: —
y)	Sjuk- och olycksfallsersättning	1,000: —	500: —
z)	Representationskostnader	500: —	500: —
ä)	Arbetares semester	1,500: —	—
ö)	Övriga:		
	1. Fraktkostnader, som ej kunna på andra littera fördelas	50: —	50: —
	2. Velocipedslitningsersättning	300: —	150: —
	3. Kassafackshyra	30: —	30: —
	6. Tidningar och tidskrifter	500: —	505: —
		880: —	275: —
		70,301: 66	55,827: 66

408. Renhållning:

e)	Allmänna renhållningen:		
	1. Bekvämlighetsinrättningar, slask och avskräde	4 450: —	3,000: —
	2. Avstjelningsplatser	1,500: —	1 500: —
	3. Sopning av gator och allmänna platser	9,000: —	8,000: —
	4. Vattning av gator och allmänna platser	5,000: —	3,600: —

Litt.	Utbetalningar 1919.		Motsvarande 1918.	
5. Snöplöjning	2,115: —		} 5,000: — 2,500: —	
6. Is-, snö- och sandkörning	6,000: —			
7. Diken	500: —			
8. Gatubrunnar och dyl.	2 500: —			
11. Renhållningsmaterial	500: —	31,565: —		23,600: —
b) Stadens fastigheter:				
1. Gärd och gata	750: —		500: —	
2. Gårdsbrunnar, kalkning o. d.	2,400: —	3,150: —	1,000: —	1,500: —
d) Städning och skurning:				
1. Material	150: —		} 1,100: —	
1. Arbetskostnad	1 200: —	1,350: —		
e) Tvätt:				
1. Material	50: —		} 150: —	
2. Arbetskostnad	150: —	150: —		
		Kronor 36,215: —		26,350: —
409 Allmänna lyshållningen:				
a) Gator och allmänna platser:				
1. Gas	20,985: —		20,870: —	
2. Elektricitet	14,975: —	35,960: —	13,120: —	33,990: —
		Kronor 35,960: —		33,990: —
410. Restitutioner:				
a) Kommunalskatt	800: —		} 500: —	
g) Grundavgifter	30: —	830: —		
		Kronor 830: —		500: —
417. Dyrtidstillägg:				
a) Lönetillägg:				
1. Magistraten	1,200: —			
2. Drätselkammaren	2,100: —			
3. Övriga	300: —	3,600: —		
b) Kristidstillägg:				
1. Magistraten	16,500: —			
2. Drätselkammaren	19,500: —			
3. Övriga	4,220: —	40,220: —		
d) Kristidshjälp:				
1. Magistraten	780: —			
2. Drätselkammaren	9,600: —			
3. Övriga	300: —	10,680: —		
		Kronor 54,500: —		
418. Avskrivningar:				
a) Enligt plan:				
Förslitningsmedel		26,000: —		28 525: —
		Kronor 26,000: —		28,525: —
420. Diverse utgifter:				
b) Lönepåkostnader		1,000: —		100: —
d) Revisionsanmärkning				
e) Fångars och luffares vård och underhåll		750: —		250: —
f) Tillfällig maskinskrivning, som ej kan på annat littera uppdelas		100: —		

Litt.	Utbetalningar 1919.	Motsvarande 1918.
g) hyresbidrag till rektor	1,400: —	1,400: —
n) Markiser och innaufönster	50: —	
a) Ersättning för skötsel av:		
2. Grotubrunnar	500: —	500: —
3. Vattenkastare	6,750: —	6,750: —
5. Tyggårdspumpen	200: —	200: —
	<u>7,450: —</u>	<u>7,450: —</u>
	Kronor 10,750: —	9,200: —
421. Skatteindrivningskostnader:		
a) Exekutionsvaktmästarens provisioner	2,000: —	1,700: —
	<u>2,000: —</u>	<u>1,700: —</u>
Kronor	2,000: —	1,700: —
423. Omkostnader för folkpensioneringen:		
a) Pensionsnämndsarvoden	1,400: —	1 400: —
b) Annonser och tryck	100: —	100: —
d) Indrivningskostnader	200: —	800: —
e) Pensionstillägg	5,000: —	5,000: —
f) Prenumerationskostnader	50: —	
	<u>6,750: —</u>	<u>7,300: —</u>
Kronor	6,750: —	7,300: —
424. Stadens planmätning:		
a) Löner	10,000: —	
b) Material	9,400: —	
g) Övriga kostnader	2,300: —	
	<u>22,260: —</u>	
Kronor	22,260: —	
425. Fastighetsförvaltningen:		
a) Fastighetsförvaltarens lön	1,500: —	1,500: —
b) Anslag för mindre reparationer	500: —	
f) Andra utgifter	500: —	500: —
	<u>2,500: —</u>	<u>2,000: —</u>
Kronor	2,500: —	2,000: —
427. Omkostnader för tobaksnederlag:		
a) Järnväg-frakter	500: —	6,000: —
b) Åkrepeningar	300: —	500: —
d) Arb- <u>ts</u> kostnader	100: —	200: —
e) Hamnavgifter, tullbevakning m. m.	500: —	1,300: —
	<u>1,400: —</u>	<u>8,000: —</u>
Kronor	1,400: —	8,000: —
448. Sociala ändamål:		
a) Arbetsförmedlingen	3,000: —	3,000: —
b) Arbetslöshets- och hjälpkommittén		
d) Arbetsstugor	1,500: —	1,500: —
e) Barnhem	1,100: —	1,100: —
f) Barnkrubbor	4,300: —	3,300: —
i) Föreläsningssanstalten	1,200: —	800: —
j) Hyresnämnden	3,000: —	2,500: —
l) Intressekontor t	200: —	
n) Läsestugor och Folkök	1,450: —	1,250: —
o) Nykterhetsnämnden	966: —	1,535: —
p) Nykterhetsföreningar	300: —	300: —
s) Stadsbiblioteket	7,000: —	4,600: —
t) Skolloskolonier	1,000: —	1,000: —
u) Sjukkasor	1,100: —	1,100: —
v) Vita bandet	300: —	300: —
	<u>26,416: —</u>	<u>22,335: —</u>
Kronor	26,416: —	22,335: —

Litt.		Utbetalningar 1919.	Motsvarande 1918.
449.	<i>Kommittéer, tillfälliga styrelser och nämnder:</i>		
a)	Spörvägskommittén	124: 90	200: —
b)	Kommunikationskommittén		100: —
d)	Pensionskommittén	300: —	300: —
e)	Taxeringsnämnden	600: —	600: —
f)	Egnahemskommittén		
		Kronor 1,024: 90	1,200: —
	Inbetalningar:		
Litt.		Inbetalningar 1919.	Motsvarande 1918.
101.	<i>Inkomsträntor:</i>		
a)	Utdelning på aktier		
	Kohlsätters A.-Bol.	—	—
b)	Utlånta medel:		
	Hamnen	75,540: 82	46,404: 39
	Gasverket	15 000: —	16,500: —
	Elektricitetsverket	29,000: —	35,000: —
	Vattverket	35,000: —	35,000: —
	Avloppsverket	16,000: —	16,384: 41
	Centralförrådet	15,000: —	
	Livsmedelsnämnden	20,000: —	
	A.-B. Smålagheter	205,540: 82	149,288: 80
d)	Bankräntor	3,013: 26	5,000: —
		Kronor 208,554: 08	154,288: 80
102.	<i>Kapitalinbetalningar:</i>		
a)	Hamnen	12,729: 32	12,170: 28
	A.-Bol. Smålagheter	589: 73	
		Kronor 13,319: 05	12,170: 28
103.	<i>Arrenden:</i>		
a)	Markarrenden:		
	1. Diverse jorder	15,000: —	} 16,150: —
	2. Potatis- och grönsaksland	4,000: —	
d)	Fiskarrenden	19,000: —	750: —
e)	Bergbrott	750: —	300: —
f)	Gras- och vasskörd samt bete	100: —	35: —
		Kronor 20,150: —	16,930: —
104.	<i>Hushyror:</i>		
a)	Allmänna byggoader:		
	Gasverket	1,025: —	725: —
	Elektricitetsverket	1,625: —	900: —
	Vattenverket	650: —	725: —
	Fattigvårdsstyrelsen	21 900: —	21,900: —
	Hälsövärdnämnden	9,000: —	9,000: —
	Dispensärstyrelsen	1 750: —	1,750: —
	Folkskolestyrelsen	36,400: —	36,400: —
	Elementarläroverket för flickor	20 000: —	20,000: —
	Tekniska söndags- och aftonskolan	1,500: —	1,500: —
	Brandväsandet	10,200: —	10,200: —

Litt,	Inbetalningar 1919.	Motsvarande 1918,
Polisväsendet	2,400: —	
Centralförrådet	2,000: —	2,000: —
Badhustyrelsen	3,000: —	3,000: —
Saluhållstyrelsen	9,000: —	9,000: —
Styrelsen för Mariebergsskogen	360: —	360: —
Livsmedelsnämnden	2,000: —	
Hamn-tyrelsen	1,375: —	1,175: —
Trädgårdsförvaltningen	2,400: —	2,400: —
Stadsbiblioteket	600: —	600: —
Barnhemmet	600: —	600: —
	<u>127,785: —</u>	<u>122,235: —</u>
b) Andra byggnader:		
Diverse uthyrda lägenheter	42,000: —	37,000: —
	<u>Kronor 169,785: —</u>	<u>159,235: —</u>
107 a) Statsanslag:		
1. För polishandräckning		2,500: —
2. För vägunderhåll	60: —	
	<u>Kronor 60: —</u>	<u>2,500: —</u>
120. Diverse inkomster:		
d) Bekvämlighetsinrättningar	1,400: —	1,000: —
e) Stads-kassans andel i hamnens platshyra	310: —	380: —
f) Tullfrihetsersättning	132: 66	132: 66
g) Annonskiosker	200: —	200: —
ä) Ersättning för:		
6. Skötsel av hamnens planteringar	100: —	100: —
7. Polisbevakning vid hamnen	720: —	720: —
	<u>Kronor 2,892: 66</u>	<u>2,532: 66</u>
130. Förslitningsmedel:		
Drätselkammaren	26,000: —	28 525: —
Gasverket	17,000: —	17,000: —
Elektricitetsverket	35,000: —	36,000: —
Vattenverket	21 000: —	21,500: —
Avloppsverket	8,000: —	7,588: 62
	<u>Kronor 107,000: —</u>	<u>110,613: 62</u>

*Utdrag ur protokoll hållet hos belysningsstyrelsen
i Karlstad den 25 Okt. 1918.*

§ 2.

Gasverkets och Elektricitetsverkets stater för år 1919, vilka för genomseende varit utlämnade till Styrelsens ledamöter, blevo nu efter ytterligare granskning justerade samt till Magistraten överlämnas.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Gasverkets ordinarie stat år 1919.**Utbetalningar.**

401. Skuldräntor	15,000: —
403. Personalkostnader ..	11,933: 31
404. Underhåll	14,100: —
405. Driftmateriel och förbrukningsartiklar	189,800: —
406. Drift- och tillverkningskostnader	26,870: —
407. Allmänna utgifter	11,050: —
408. Renhållning	800: —
409. Allmänna lyshållningen	4,820: —
412. Distributionskostnader	3,000: —
417. Dyrtidstillägg	3,861: 69
418. Avskrivningar	17,000: —
419. Arbeten mot ersättning	2,000: —
700. Oförutsedda utgifter	1,000: —
	<hr/>
	Kronor 301,235: —

Inbetalningar.

171. Gasförbrukningen	212,235: —
172. Biprodukter	86,500: —
419. Arbete mot ersättning	2,500: —
	<hr/>
	Kronor 301,235: —

Gasverkets extra stat år 1919.**Utbetalningar.**

I. Inventarier	500: —	
E. Anläggningar	2,000: —	
		Kronor 2,500: —

Inbetalningar.

Erforderligt anslag	2,500: —	
		Kronor 2,500: —

Karlstad den 31 Oktober 1918.

S. GULLSTRÖM.

ERIK BJÖRKMAN.

THURE BYTTNER.

Specifikation till Gasverkets stat för år 1919.**Ordinarie stat.****Utbetalningar.**

401. <i>Skuldräntor:</i>			
a) Ränta å verkets värde			15,000: —
403. <i>Personalkostnader:</i>			
a) Löner:			
Andel i sekreterarens lön	200: —		
» i kamrerarens lön	1,333: 31		
» i 1:ste bokhållarens lön	900: —		
» i 2:dre »	1,600: —		
Gasverksföreståndarens lön	3,000: —		
Gasmästarens lön	2,000: —	9,033: 31	
b) Tantiem		600: —	
c) Pension		500: —	
l) Hyresersättning till gasmästaren		600: —	
ä) Tillfälligt skrivbiträde		1,200: —	11,933: 31
404. <i>Underhåll:</i>			
a) 1. Fastigheter		1,500: —	
d) Driftapparater:			
46 a) Gasmätøre	1,000: —		
57. Retortugnar	7,000: —		
Diverse driftapparater	1,000: —	9,000: —	

e) Inventarier		500: —	
f) Anläggningar:			
5 a) Huvudledningar	2,000: —		
b) Servisledningar	300: —		
26. Gatulyktor	800: —	3,100: —	14,100: —
405. Driftmateriel och förbrukningsartiklar:			
b 1. Smörjoljor		400: —	
5. Trassel och putsmedel ..		200: —	
d) Gaskol		70,000: —	
e) Ved		115,000: —	
f) Sprit		600: —	
g) Myrmalm		1,000: —	
i) Elektrisk ström:			
1. För exhaustern	400: —		
2. » pumptmotor	300: —		
3. » värmeledningsfläkt	200: —	900: —	
j) Vatten		400: —	
q) Brännare, glas och glödnät		1,000: —	
ö) Övriga		300: —	189,800: —
406. Drifts- och tillverkningskostnader:			
a) Gasberedningen:			
3 retorteldare å 145: — pr månad jämte			
dyrtidstillägg	7,500: —		
3 retorteldare å 140: — pr mån. jämte			
dyrtidstillägg	7,320: —		
Extra eldning	750: —		
Maskinskötsel	1,800: —		
Reningskistornas skötsel	1,800: —	19,170: —	
b) Biprodukter:			
1. Koksen:			
Kol- och koksdragare	1,200: —		
Körning och lämpning	2,000: —	3,200: —	
2. Tjäran:			
Tomfat	3,000: —		
Tappning och transport	1,500: —	4,500: —	26,870: —
407. Allmänna utgifter:			
a) Utskylder:			
1. Krono	175: —		
2. Kyrko	15: —		
3. Kommunal	1,380: —	1,570: —	

b) Försäkringsavgifter:			
1. Brand-.....	2,090: —		
3. Ansvars.....	110: —	2,200: —	
e) Hus- och lokalhyror:			
1. Andel i kontorshyror.....	1,025: —		
2. Hyra för förrådslokal	30: —	1,055: —	
g) Uppvärmning:			
3. Koks	200: —		
6. Gas	500: —		
8. Elektricitet	300: —	1,000: —	
k) Lyse och materiel härför:			
Elektricitet.		500: —	
j) Kontorsutensilier:			
Skriv- och ritmateriel.....		600: —	
Trycksaker.....		700: —	
l) Annonser		400: —	
m) Telefonavgifter.....		600: —	
n) Post- och telegramavgifter.....		150: —	
o) Indrivningskostnader.....		50: —	
p) Resekostnader		200: —	
q) Föreningsavgifter:			
3. Svenska Gasverksföreningen		180: —	
r) Utredningskostnader		300: —	
ä) Arbetares semester		1,500: —	
ö) 6. Tidningar och tidskrifter.....		45: —	11,050: —
409. <i>Renhållning:</i>			
b) 1. Gård, gata och arbetslokaler		750: —	
Kontorslokaler		50: —	800: —
409. <i>Allmänna lyshållningen:</i>			
a) Gator och allmänna platser:			
1. Gas:			
a) Fjärrtändare	700: —		
b) Lyktskötare	3,600: —	4,300: —	
2. Elektricitet:			
Ersättning till Elektricitetsverket för 13 st. lyktor			
å 40: —		520: —	4,820: —
412. <i>Distributionskostnader:</i>			
a) Mätareuppsättning.....		1,500: —	
b) Mätareavläsning		700: —	
d) Tillsyn av inomhusledningar.....		500: —	
e) Inkassering och utbärning av räkningar		300: —	3,000: —

417. *Dyrtidstillägg:*

b) Kristidstillägg	3,171: 69	
d) Kristidshjälp	690: —	3,861: 69

418. *Avskrivningar:*

a) Enligt plan		17,000: —
419. <i>Arbeten mot ersättning</i>		2,000: —
700. <i>Oförutsedda utgifter</i>		1,000: —

Kronor 301,235: --

Inbetalningar.171. *Gasförbrukningen:*

a) Allmänna förbrukningen:

1. Gatubelysningen	20,985: —	
2. Hamnbelysningen	1,250: —	22 235: —

b) Enskilda förbrukningen:

1. För belysningsändamål	}	190,000: —	212,235: —
2. » Värmeändamål....			
3. » Kraftändamål....			

172. *Biprodukter:*

a) Koks ..	40,000: —	
b) Tjära ..	45,000: —	
d) Grafit ..	100: —	
e) Träkol ..	200: —	
f) Reningsmassa ..	1,200: —	86,500: —

419. <i>Arbeten mot ersättning</i> ..		2,500: —
---------------------------------------	--	----------

Kronor 301,235: --

Extra stat.**Utbetalningar.**

I. <i>Inventarier:</i>		500: —
------------------------------	--	--------

E. *Anläggningar:*5. *Ledningar och rörnät:*

b) <i>Servisledningar</i>		2,000: —
---------------------------------	--	----------

Kronor 2,500: --

Elektricitetsverkets ordinarie stat år 1919.

Utbetalningar.

401. Skuldräntor	29,000: —
403. Personalkostnader.....	20,746: 69
404. Underhåll	12,650: —
405. Driftmateriel och förbrukningsartiklar.....	154 900: —
406. Drift- och tillverkningskostnader	15,040: —
407. Allmänna utgifter	20,391: —
408. Renhållning	700: —
409. Allmänna lyshållningen.....	2,500: —
410. Restitutioner.....	500: —
412. Distributionskostnader.....	12,150: —
417. Dyrtdstillägg	15,000: —
418. Avskrivningar.....	35,000: —
419. Arbeten mot ersättning..	25,000: —
420. Diverse utgifter	125: —
700. Oförutsedda utgifter	2,500: —
Overskott ..	198,772: 31
	Kronor 544,975: —

Inbetalningar.

191. Strömförbrukningen	514,975: —
192. Årsavgifter	2,000: —
419. Arbeten mot ersättning.....	28,000: —
	Kronor 544,975: —

Karlstad den 31 Oktober 1918.

J. THALÉN.

S. GULLSTRÖM.

THUFE BYTTNER.

Karlstads Elektricitetsverks extra stat år 1919.

Utbetalningar.

E. Anläggningar	38,000: —
F. Fastigheter	10,000: —
G. Driftapparater	46,000: —
H. Materialier	15,000: —
I. Inventarier.....	3,525: —
	Kronor 112,525: —

Inbetalningar.

Erforderligt anslag	112,525: —
	Kronor 112,525: —

Karlstad den 31 Oktober 1918.

J. THALÉN.

S. GULLSTRÖM.

THURE BYTTNER.

Specifikation till Elektricitetsverkets stat för 1919.**Ordinarie stat.****Utbetalningar.**

491. <i>Skuldräntor:</i>		
Ränta å verkets värde		29,000: —
403. <i>Personalkostnader:</i>		
a) Löner:		
Andel i sekreterarens lön.....	400: —	
» i kamrerarens lön.....	2,666: 69	
» i 1:ste bokhållarens lön	1,800: —	
» i 2:dre bokhållarens lön.....	800: —	
Föreståndarens lön	8,000: —	
Registratorns lön	1,980: —	
Övermontörens lön	2,400: —	18,046: 69
ä) Tillfälligt skrivbiträde och kontoravakt.....	2,700: —	20,746: 69
404. <i>Underhåll:</i>		
a) Fastigheter.....		1,000: —
d) Driftapparater:		
1. Accumulatorbatteri	2,000: —	
24. Instrument- och förbindelseledn. . .	2,000: —	
46. Mätare.....	3,000: —	
51. Omformare	200: —	
64. Spånugn	100: —	
71. Transformatorer	300: —	
73. Turbogenerator	100: —	
76. Utjämningsaggregat	50: —	
85. Ångpannor med rör m. m.	500: —	
87. Ångturbin	500: —	8,750: —

e) Inventarier	500: —		
f) 5. Anläggningar.....	2,200: —		
26. Lyktor.....	200: —	2,400: —	12,650: —
<hr/>			
405. <i>Driftmateriel och förbrukningsartiklar:</i>			
a) Bränsle:			
1. Ångkol.....	10,000: —		
5. Ved	5,000: —	15,000: —	
b) Maskinförnödenheter:			
2. Cylinderolja.....	1,600: —		
3. Koncistensfett.....	200: —		
4. Packningar	500: —		
5. Trassel och putsmedel..	300: —	2,600: —	
i) Elektrisk energi från Dejeffors		135,000: —	
j) Vatten		100: —	
l) Bensin och sprit		1,000: —	
r) Renhållningsutensilier:			
3. Skur- och tvättpulver}		500: —	
4. Borstar och kvastar }			
s) Syra för accumulatorbatteriet.....		500: —	
ö) Övriga		200: —	154,900: —
<hr/>			
406. <i>Drifts- och tillverkningskostnader:</i>			
g) Elektriska strömberedningen:			
1. Primärstationen.....		300: —	
2. Omformarestationen		6,540: —	
3. Ångcentralen.....		7,200: —	
4. Sek. transformatorstationer		1,000: —	15,040: —
<hr/>			
407. <i>Allmänna utgifter:</i>			
a) Utskylder:			
1. Kronoutskylder.....	150: —		
2. Kyrko-.....	10: —		
3. Kommunal-.....	1,100: —	1,260: —	
b) Försäkringsavgifter:			
1. Brand-.....	1,500: —		
3. Ansvars-	200: —		
4. Maskin-	3,500: —	5,200: —	
c) Hus- och lokalhyror:			
Andel i kontorshyra	1,625: —		
Hyra för källarlokal	100: —	1,725: —	
<hr/>			

f) Platshyror:			
Upplagsplats i Tyggårdsviken		40: —	
g) Uppvärmning och materiel härför:			
11. Utensilier för elektr. uppvärmning.....		200: —	
h) Lyse och materiel härför:			
9. Elektriska lampor	200: —		
11. Diverse utensilier	100: —		
		300: —	
i) Vattenavgifter.....		16: —	
j) Kontorsutensilier, skriv- och ritmateriel		1,000 —	
k) Trycksaker		900: —	
l) Annonser som ej kunna fördelas på andra littera .		900: —	
m) Telefonavgifter		1,000: —	
n) Porto och telegramavgifter.....		300: —	
o) Lagsökning m. m.		100: —	
p) Resekostnader		1,000: —	
q) Föreningsavgifter:			
4. Sv. Elektricitetsverksföreningen	300: —		
Ångpanneföreningen	100: —		
		400: —	
r) Utredningskostnader:			
1. Tekniska.....		1,000: —	
s) Beklädnadspersedlar		100: —	
z) Representationskostnader		500: —	
å) Förrådskostnader.....		3,000: —	
ä) Arbetaresemester.....		1,000: —	
ö) Övriga:			
1. Frakter som ej kunna fördelas.....	100: —		
2. Velocipedslitningsersättningar	300: —		
6. Tidningar och tidskrifter.....	50: —		
		450: —	20,391: —
408. <i>Renhållning:</i>			
b) Stadens fastigheter:			
1. Gård och gata		300: —	
d) Städning och skurning.....		300: —	
c) 2. Tvätt		100: —	700: —
409. <i>Allmänna lyshållningen:</i>			
a) Gator och allmänna platser:			
2. Elektricitet			2,500: —
410. <i>Restitutioner:</i>			
e) Elektriska avgifter			500: —
412. <i>Distributionskostnader:</i>			
a) Mätareuppsättning och justering.....		3,300: —	

b) Mätareavläsning.....	1,500: —	
d) Tillsyn av privata ledningar.....	150: —	
e) Inkassering o. utbärning av räkningar.....	700: —	
f) Tillsyn och ändring av allmänna ledningar och apparater.	500: —	
h) Installationsbidrag.....	6,000: —	12,150: —
417. Dyrtidstillägg:		
a) Lönetillägg.....	1,500: —	
b) Kristidstillägg.....	12,000: —	
d) Kristidshjälp.....	1,500: —	15,000: —
418. Avskrivningar:		
a) Enligt plan.....		35,000: —
419. Arbeten mot ersättning.....		25,000: —
420. Diverse utgifter:		
f) Tillfällig maskinskrivning som ej kan uppdelas...	100: —	
h) Markiser och innanfönster.....	25: —	125: —
700. Oförutsedda utgifter.....		2,500: —
Överskott.....		198,772: 31
		<u>Kronor 544,975: —</u>

Inbetalningar.

191. Strömförbrukningen:		
a) 1. Gatubelysningen.....	14,975: —	
b) Enskilda förbrukningen:		
1. Belysuingsändamål	}	500,000: .. 514,975: —
2. Värmeändamål		
3. Kraftändamål		
192. Årsavgifter.....		2,000: —
419. Arbeten mot ersättning.....		28,000: —
		<u>Kronor 544,975: —</u>

Extra stat.

E. Anläggningar:		
5 a) Huvudledningar:		
Jordkabelnätet för högspänd ström.....	25,000: —	
» » lågspänd ».....	5,000: —	
Luftledningsnätet.....	5,000: —	
b) Servisledningar ..	3,000: —	38,000: —

F. <i>Fastigheter:</i>			
3. Ställverksbyggnad i Haga			10,000: —
G. <i>Driftapparater:</i>			
Transformator i reserv	15,000: —		
Apparater för ställverksbyggnad i Haga.....	15,000: —		
» i Primärstation.....	8,000: —		
» i Omformarestation	8,000: —		
			<hr/> 46,000: —
H. <i>Materialier</i>			15,000: —
I. <i>Inventarier:</i>			
1 räknemaskin.....	1,725: —		
1 skrivmaskin .. .	800: —		
Diverse	1,000: —		
			<hr/> 3,525: —
			<hr/> <hr/> Kronor 112,525: —

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 oktober 1918.

§ 4.

Genomgicks och granskades av stadskamreraren uppgjort statförslag för år 1919 för Karlstads Vattenledningsverk, och blev detsamma av drätselkammaren godkänt.

Förslaget skulle tillika med därvid fogat statavräkningsförslag till magistraten överlämnas.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Karlstads Vattenledningsverks statförslag 1919.

Ordinarie stat 1919.

Litt.	Utbetalningar.	1919	Motsvarande belopp	
			I 1918 års stat	Beräknade 1918
401	Skuldräntor	35,000 —	35,000 —	35,000 —
402	Kapitalavbetalningar	21,000 —	21,500 —	21,500 —
403	Personalkostnader	4,750 —	7,200 —	4,730 —
404	Underhåll	9,900 —	8,800 —	17,700 —
405	Driftmateriel och förbrukningsartiklar ..	13,175 —	14,075 —	13,200 —
406	Drifts- och tillverkningskostnader	16,300 —	13,100 —	16,400 —
407	Allmänna utgifter	8,735 —	7,955 —	8,896 94
408	Renhållning	1,850 —	1,300 —	1,649 30
410	Restitutioner	100 —	—	—
411	Rabatter	—	800 —	4 50
412	Distributionskostnader	400 —	400 —	216 —
417	Dyrtidstillägg	6,400 —	—	—
419	Arbeten mot ersättning	800 —	800 —	800 —
700	Oförutsedda utgifter	2,000 —	2,000 —	800 —
	Kronor	120,410 —	113,000 —	120,896 74
	Inbetalningar.			
104	Hushyror	1,000 —	1,000 —	1,000 —
120	Diverse inkomster	1,760 —	1,760 —	1,760 —
201	Vattenförbrukningen	101,750 —	100,270 —	100,270 —
202	Avgift från Brandväsendet	8,970 —	8,970 —	8,970 —
419	Arbete mot ersättning	1,000 —	1,000 —	1,400 —
	Brist att täcka genom uttaxering	5,930 —	—	7,496 74
	Kronor	120,410 —	113,000 —	120,896 74

Karlstad den 28 oktober 1918.

För Karlstads Drätselkammare:

AXEL SVANBOM.

H. Westlin.

Extra stat 1919.

Litt.	Utbetalningar.	1919
E.	5. <i>Ledningar och rörnät:</i>	
	a) <i>Huvudledningar:</i>	
	1. Fryksgatan	5,150: —
	2. Resterande medel för utvidgning av Herrhagsledningarna	1,000: —
	b) <i>Servisledningar</i>	2,000: —
G.	<i>Driftapparater (vattenmätare)</i>	1,000: —
I.	<i>Inventarier</i>	200: —
		Kronor 9,350 —
	Inbetalningar.	
	<i>Brist att täckas genom:</i>	
	Uttaxering	1,200: —
	Upplåning	2,000: —
	Redan upptaget lån	6,150: —
		Kronor 9,350: —

Karlstad den 28 oktober 1918.

För Karlstads Drätselkammare:

AXEL SVANBOM.

H. Westlin.

Specifikation.

Litt.	Utbetalningar:	1919	1918
403.	<i>Personalkostnader.</i>		
	a) <i>Löner:</i>		
	Andel i Rörnätsförmans lön	2,000: —	2,000: —
	Andel i Byggnadschefens lön	1,800: —	1,800: —
	Sekreteraren m. fl.		4,470: —
	d) Semester- och vikariatavvoden	200: —	300: —
	ä) Tillf. skrivbiträde	750: —	500: —
		Kronor 4,750: —	7,270: —
404.	<i>Underhåll.</i>		
	a) <i>Fastigheten</i>	3,000: —	3,800: —
	d) <i>Driftapparater</i>	2,000: —	1,500: —
	e) <i>Inventariepersedlar</i>	300: —	300: —
	f) <i>Anläggningar:</i>		
	5. <i>Ledningar och rörnät:</i>		
	a) <i>Huvudledningar</i>	2,500: —	1,500: —
	b) <i>Servisledningar</i>	300: —	300: —
	23. <i>Vattenkastare</i>	1,800: —	1,400: —
		Kronor 9,900: —	8,800: —

Litt.		1919	1918
405.	<i>Driftsmateriel och förbrukningsartiklar.</i>		
a)	Bränsle:		
	1. Ångkol		
	5. Ved	2,000: —	2,000: —
	10. Diverse utensilier		
b)	Maskinförnödenheter:		
	1. Smörjolja	200: —	200: —
	5. Trassel och putsmedel	125: —	75: —
	10. Diverse utensilier	50: —	—
		375: —	—
i)	Elektrisk ström	10,800: —	11,800: —
		<u>Kronor</u> 13,175: —	<u>14,075: —</u>
406.	<i>Drifts- och tillverkningskostnader.</i>		
g)	Vattenberedningen:		
	1. Filtrering	9,000: —	6,000: —
	2. Uppföring:		
	Maskinmästaren	2,400: —	2,400: —
	1 ste maskinisten	2,100: —	2,100: —
	2:dre maskinisten	1,900: —	1,900: —
	Extra maskinskötsel	200: —	—
	3. Vattenundersökning	700: —	700: —
		<u>Kronor</u> 16,300: —	<u>13,100: —</u>
407.	<i>Allmänna utgifter.</i>		
a)	Utskylder:		
	1. Krono-	190: —	170: —
	2. Kyrko-	10: —	10: —
	3. Kommunal-	1,500: —	1,500: —
		1,700: —	1,680: —
b)	Försäkringsavgifter:		
	1. Brand-	250: —	250: —
	2. Olycksfalls-	200: —	—
	3. Anavars-	50: —	50: —
	4. Maskin-	130: —	130: —
		630: —	430: —
e)	Hushyror:		
	Andel i kontorshyra, ljus och värme	650: —	725: —
g)	Uppvärm ing	2,500: —	3 000: —
h)	Lyshållning	400: —	300: —
j)	Kontorsutensilier	350: —	350: —
k)	Trycksaker	200: —	250: —
l)	Annonser	100: —	—
m)	Telefon	350: —	350: —
n)	Telegram och porto	25: —	—
p)	Resekostnader	150: —	150: —
r)	Utredningskostnader:		
	1. Tekniska	500: —	500: —
y)	Sjuk- och olycksfallsersättning	300: —	200: —
z)	Representationskostnader	50: —	—
ä)	Arbetares semester	800: —	—
ö)	6. Tidningar och tidskrifter	30: —	20: —
		<u>Kronor</u> 8,735: —	<u>7,955: —</u>

Litt.		1919	1918
408.	<i>Renhållning.</i>		
a)	Allmänna renhållningen:		
	9. Bassänger och reservoarer	900: —	700: —
b)	Fastigheten:		
	1. Gärd och gata	900: —	600: —
d)	Städning och skurning:		
	1. Materiel	25: —	—
	2. Arbetskostnad	25: —	—
		50: —	—
		Kronor	
		1,850: —	1,300: —
410.	<i>Restitutioner.</i>		
f)	Vattenavgifter	100: —	—
		Kronor	
		100: —	—
412.	<i>Distributionskostnader.</i>		
a)	Mätareuppsättning	200: —	—
b)	Mätareavlasning	50: —	—
d)	Tillsyn av privata ledningar och apparater	100: —	300: —
e)	Inkassering och utbärning av rakningar	50: —	100: —
		Kronor	
		400: —	400: —
417.	<i>Dyrtidstillägg.</i>		
a)	Lönetillägg	1,100: —	—
b)	Kristidstillägg	4,860: —	—
d)	Kristidshjälp	440: —	—
		Kronor	
		6,400: —	—
Inbetalningar.			
120.	<i>Diverse inkomster.</i>		
ä)	Ersättning för:		
	1. Skötsel av brandposter	1,000: —	1,000: —
	4. » » klapphus	760: —	760: —
		Kronor	
		1,760: —	1,760: —
201.	<i>Vattenförbrukningen.</i>		
a)	Allmänna förbrukningen	6 750: —	} 100,270: —
b)	Enskilda »		
	1. Enligt rumberäkning eller ackord	} 95,000: —	
	2. Tegelmurningar		
		Kronor	
		101,750: —	100,270: —

*Utdrag av protokoll. hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 28 oktober 1918.*

§ 5.

Genomgicks och granskades av stadskamreraren uppgjort statförslag för år 1919 för Karlstads Avloppsverk, och blev detsamma av drätselkammaren godkänt.

Förslaget skulle tillika med därvid fogat statavräkningsförslag till magistraten överlämnas.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Karlstads Avloppsverks statförslag 1919.

Ordinarie stat 1919.

Litt.	Utbetalningar.	1919	Motsvarande belopp	
			I 1918 års stat	Beräknade 1918
401	Skuldräntor	16,000 —	16,384 81	16,384 81
402	Kapitalavbetalningar	8,000 —	7,588 62	7,588 62
403	Personalkostnad r	1,500 —	1,500 —	1,500 —
404	Underhåll	1,700 —	1,900 —	1,300 —
405	Driftmaterial och förbrukningsartiklar ..	3,675 —	3,275 —	3,675 —
406	Drifts- och tillverkningskostnader ..	3,400 —	1,920 —	3,420 —
407	Allmänna utgifter	2,270 —	2,150 —	1,259 42
408	Renhållning	100 —	—	100 —
417	Dyrtdistillägg	600 —	—	—
419	Arbete mot ersättning ..	100 —	—	13 —
700	Öföretsedda utgifter	500 —	—	—
	Kronor	37,845 —	34,718 43	35,240 85
	Inbetalningar.			
120	ö 2. Ersättning för skötsel av gatubrunnar	500 —	500 —	500 —
	Brist att täcka genom uttaxering.	37,345 —	34,218 43	34,740 85
	Kronor	37,845 —	34,718 43	35,240 85

Karlstad den 28 oktober 1918.

För Karlstads Drätselkammare:

AXEL SVANBOM.

H. Westlin.

Etra stat 1919.

Litt.	Utbetalningar.	1919
E.	5. <i>Ledningar och rörnät:</i>	
a)	Huvudledningar:	
1.	Fryksdalsgatan	4,050: —
2.	Resterande anslag för ledningar å Herrhagen	4,840: 16
b)	Servisledningar	1,000: —
		Kronor 9,890: 16
	Inbetalningar.	
	Brist att täcka genom upplåning	1,000: —
	D:o d:o genom redan verkställd upplåning	8,890: 16
		Kronor 9,890: 16

Karlstad den 28 oktober 1918.

För Karlstads Drätselkammare:

AXEL SVANNBOM.

H. Westlin.

Specifikationer.

Litt.	Utbetalningar.	1919	Motsvarande 1918
403.	<i>Personalkostnader.</i>		
a)	Löner:		
	Andel i Byggnadschefens lön	700: —	
	» i Rörnätsförmännens lön	700: —	
		1,400: —	
ä)	Tillfälligt skrivbiträde	100: —	1 500: —
		Kronor 1,500: —	1,500: —
404.	<i>Underhåll.</i>		
a)	Fastigheter	200: —	200: —
d)	Driftapparater	500: —	500: —
e)	Inventarier	100: —	
f)	Anläggningar:		
5. a)	Huvudledningar	500: —	1,000: —
5. b)	Servisledningar	400: —	200: —
		900: —	1,200: —
		Kronor 1,700: —	1,900: —
405.	<i>Driftmaterial och förbrukningsartiklar.</i>		
h)	Gas	800: —	600: —
i)	Elektrisk ström	2,800: —	2,600: —
b)	Maskinförnödenheter:		
1.	Smörjoljor	50: —	50: —
5.	Trassel och putsmedel	25: —	25: —
		75: —	75: —
		Kronor 3,675: —	3,275: —

Litt.		1919	Motsvarande 1948
406.	<i>Drifts- och tillverkningskostnader.</i>		
j)	1. Pumpverket	1,200: —	720: —
	2. Ledningar och brunnar	2,000: —	1,000: —
		3,200: —	1,720: —
l)	5. Rensning av: Tyggårdspumpens drift	200: —	200: —
		Kronor 3,400: —	1,920: —
407.	<i>Allmänna utgifter:</i>		
a)	Utskylder	100: —	100: —
b)	Försäkringspremier:		
	1. Brand-	50: —	} 100: —
	2. Olyck fall-	20: —	
	4. Maskin-	50: —	
		120: —	
g)	Uppvärmning:		
	3. Koks	390: —	} 400: —
	11. Diverse utensilier	10: —	
		400: —	
h)	Belysning:		
	1. Gas	20: —	25: —
	2. Elektricitet	20: —	25: —
	9. Elektriska lampor	5: —	
	11. Diverse utensilier	5: —	
		50: —	50: —
r)	1. Utredningar	1,500: —	1,500: —
ä)	Arbetaresemester	100: —	
		Kronor 2,270: —	2,150: —
417.	<i>Dyrtidstillägg.</i>		
a)	Lönstillägg	100: —	
b)	Kristidsti lägg	500: —	
d)	Kristidshjälp	—	
		Kronor 600: —	

*Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med
fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 19 oktober 1918.*

§ 62.

Föredrogs och godkändes upprättat förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1919, utvisande en brist av 370,042 kronor 61 öre att genom anslag fyllas.

Som ovan.

In fidem:
BIRGER GILLNER.

Fattigvården.

Ordinarie stat för år 1919.

Litt,		Staten 1918		Staten 1919	
	Inkomster.				
101	Fondräntor	174	17	174	17
221	Ersättning från andra kommuner.	6,000	—	6,000	—
223	Arbeten mot ersättning	5,000	—	5,000	—
225	Understödstagares egendom	500	—	500	—
227	Pensionsavgifter från pensionsstyrelsen.....	1,000	—	1,500	—
235	Ersättning från dispensären	22,200	—	33,737	50
	D:o › landstinget	—		2,000	—
17	D:o › Kungl. statsverket	3,526	83	3,963	72
403	Bostad, värme och lyse för personalen	4,500	—	4 500	—
	Kosthållning för d:o.....	9,581	25	15 330	—
	Kr.	52,482	25	72,705	39
	Brist.....	308,428	—	370,042	61
	Summa Kr.	360,910	25	442,748	—

Litt.		Staten 1918	Verkliga 1918	Staten 1919
	Utgifter.			
403	Personalkostnader	42,360 25	43,000 —	51,048 —
404	Underhåll av hus och inventarier.....	4,000 —	4,000 —	4,000 —
405	Förbrukningsartiklar	7,000 —	6,000 —	8,000 —
407	Allmänna utgifter	96,250 —	81,743 —	95,600 —
502	Födoämnen	85,000 —	112,000 —	130,000 —
503	Begravningskostnader	800 —	1,500 —	1,600 —
504	Beklädnad	9,000 —	16,000 —	18,000 —
511	Understöd	58,000 —	60,000 —	70,000 —
512	Utackorderade barn	25,000 —	28,000 —	31,000 —
513	Ersättning för lämnad fattigvård	18,500 —	13,757 —	18,500 —
516	Bränsle för utdelning	15,000 —	15,000 —	15,000 —
	Summa Kr.	360,910 25	381,000 —	442,748 —

Karlstad den 23 Okt. 1918.

För Karlstads Fattigvårdsstyrelse:

JOS. LÖFBERG.

Specifikation.

Litt.		Staten 1818	Verkliga 1918	Staten 1919
403	a) Personalkostnader:			
	Predikanten	500 —	500 —	500 —
	Sekreteraren	1,000 —	1 000 —	1,000 —
	Sysslomannen ..	3,250 —	3,250 —	4,000 —
	Kassören	1,800 —	1,800 —	2,200 —
	Tillsyningsman Lindh	2,250 —	—	2,600 —
	› Johnson	1,800 —	3,700 —	—
	› Löf	—	350 —	2,000 —
	Vaktmästaren	1,620 —	1,620 —	1,620 —
	Rättaren	1,380 —	1,440 —	1,500 —
	Maskinisten	1,500 —	1,500 —	1,500 —
	Portvakten	1,500 —	1,500 —	1,500 —
	Förestånderskau	600 —	600 —	800 —

Litt.		Staten 1918*		Verkliga 1918		Staten 1919		
	2:ne sjuksköterskor.....	1,200	—	1,200	—	1,200	—	
	Barnafdelningsförestånderskan	600	—	600	—	600	—	
	Kokerskan	600	—	600	—	600	—	
	Tvättförestånderskan.....	480	—	480	—	480	—	
	Sömmerskan	360	—	360	—	360	—	
	6 sjukhusbiträden.....	2,016	—	1,800	—	1,988	—	
	4 köksbiträden	1,200	—	1,250	—	1,200	—	
	4 barnafdelningsbiträden	1,200	—	1,200	—	1,272	—	
	Extra köksbiträden.....	48	—	48	—	48	—	
b)	Semester- och vikariatsarvoden	1,025	—	800	—	1,000	—	
d)	Pensioner:							
	f. d. sjuksköterskan Larsson.....	300	—	300	—	300	—	
	» Mellin	400	—	400	—	400	—	
	» Tillsyningsman Höglind	400	—	400	—	400	—	
	» Förestånderskan Dyhlén	750	—	750	—	750	—	
g)	Kosthållning för 21 personer	9,581	25	9,581	25	15,330	—	
o)	Gratifikationer och julgåvor....	500	—	600	—	800	—	
	Bostad, värme och lyse för personalen	4,500	—	4,500	—	4,500	—	
	Sjukvård för personalen.....	—		—		600	—	
404		Kr.	42,360	25	—	—	51,048	—
	Underhåll:							
	a) Fastigheten	3,000	—	—	—	3,000	—	
	e) Inventarier.....	1,000	—	—	—	1,000	—	
407		Kr.	—		—	—	4,000	—
	Allmänna utgifter:							
	a) Utskylder.....	900	—	793	—	900	—	
	b) Försäkringsafgifter	100	—	100	—	100	—	
	e) Hushyror	21,900	—	21,900	—	21,900	—	
	g) Uppvärmning o. kokning, tvätt:							
	1) Ved 2,800 km. à 18 kr.	30,800	—	37,000	—	50,400	—	
	3) Koks	21,000	—	7,000	—	—	—	
	6) Gas	4,000	—	1,200	—	1,500	—	
	11) Diverse utensilier.....	800	—	1,100	—	1,200	—	
	h) Lyse.....	3,500	—	3,000	—	3,500	—	
	i) Vattenafgifter ..	800	—	1,000	—	1,000	—	
	j) Kontorsutensilier.....	500	—	600	—	600	—	
	k) Trycksaker.....	100	—	50	—	200	—	
	m) Telefonafgifter.....	600	—	700	—	700	—	
	p) Resekostnader	300	—	300	—	300	—	

Litt.		Staten 1918	Verkliga 1918	Staten 1919
	u) Träull och krollspint	500 —	1,300 —	1,500 —
	o) 5. Tobak och snus	600 —	600 —	600 —
	Tillsyn af luffare	100 —	100 —	100 —
	Oförutsedda utgifter	1,500 —	1,500 —	2,000 —
	250 —			
	4. Is m. m.	500 —	500 —	600 —
	Renhålln., städning, tvätt o. material härför	7,500 —	7,500 —	8,500 —
	Kr.	96,250 —	— —	95,600 —
511	Understöd:			
	a) Kontanta	52,000 —	55,000 —	62,000 —
	b) Naturapersedlar	6,000 —	5,000 —	8,000 —
512	Kr.	58,000 —	60,000 —	70,000 —
	Utackorderade barn:			
	Genom styrelsen	17,500 —	22,000 —	25,000 —
	» barnvårdsnämnden	7,500 —	6,000 —	6,000 —
	Kr.	25,000 —	28,000 —	31,000 —
			Staten 1918	Staten 1919
513	Ersättning för lemnad vård:			
	Andra kommuner			4,000 —
	Sjukvårdsanstalter och sjukvård		12,500 —	10,000 —
	Andra anstalter			4,500 —
	Kronor			18,500 —
235	Inkomst: Ersättning af dispensären			
	kosthåll för betjäning 1,095 dagar à 2:50			2,737 50
	» » patienter 6,870 dagar à 2:50			17,175 —
	» » barn 1,500 middagar à 75 öre			1,125 —
	Lyse och uppvärmning			5,500 —
	Underhåll av våningen			500 —
	Hyra och amortering			4,200 —
	Underhåll av inventarier, linne, sängkläder, gångklä-			
	der, gas, tvätt, tvål, såpa, soda, vatten			2,500 —
	Kronor			33,737 50

Förslag till Hälsovårdsnämndens

Litt.	U t b e t a l n i n g a r	1919	Motsvarande belopp		
			I 1918 års stat	Beräknade för 1918	Verkliga 1917
	<i>Allmänna hälsovården:</i>				
403	Personalkostnader	20,120 —	17,970 —	18,705 —	17,970 —
407	Allmänna utgifter	2,245 —	1,530 —	1,804 98	987 06
408	Renhållning	10,700 —	10,400 —	10,100 —	10,400 —
417	Dyrtdstillägg	10,320 —	—	—	—
521	Bostadstillsyn	600 —	600 —	600 —	600 —
522	Yrkesinspektion	300 —	300 —	300 —	300 —
523	Desinfektion	800 —	700 —	700 —	990 49
524	Vaccination ..	100 —	100 —	100 —	—
525	Lifsmiddelsundersökning	200 —	300 —	236 10	230 18
700	Oförutsedda utgifter	200 —	200 —	200 —	15 65
	<i>Epidemisjukhuset:</i>				
403	Personalkostnader	11,640 —	5,865 —	8,265 —	5,471 —
404	Underhåll	5,050 —	1,275 —	3,412 94	3,464 38
407	Allmänna utgifter	40,752 60	28,752 —	40,271 87	32,149 75
408	Renhållning	2,050 —	1,500 —		
417	Dyrtdstillägg	2,530 —	—		
700	Oförutsedda utgifter ..	500 —	500 —	365 55	444 55
	Kronor	108,107 60	69,992 —	85,361 44	73,023 06

ordinarie stat år 1919.

Litt.	Inbetalningar	1919		Motsvarande belopp					
				I 1918 års stat		Beräknade för 1918		Verkliga 1917	
241	Ersättning för lämnad sjukvård.. Brist att täcka genom uttaxering.	9,250	—	5,250	—	12,250	—	10,403	53
		98,857	60	64,742	—	73,111	44	62,619	53
Kronor		108,107	60	69,992	—	85,361	44	73,023	06

Specifikation.

Litt.	Utbetalningar.	1919	Motsvarande 1918
Allmänna Hälsovården.			
403.	<i>Personalkostnader:</i>		
a)	Löner:		
	Sekreteraren	500: —	500: —
	1:ste stadsläkaren	5,000: —	4,000: —
	2:dre „	3,000: —	3,000: —
	Stadsveterinären	2,250: —*)	1,750: —
	1:ste tillsyningsman	2,250: —	2,250: —
	2:dre „	1,950: —	1,950: —
	Stadsbarnmorska 1	750: —	750: —
	„ 2	550: —	750: —
	Stadssjuksköterska 1	1,000: —	1,000: —
	„ 2	1,000: —	1,000: —
	„ extra	—	300: —
d)	Semesterarvoden	60: —	60: —
e)	Pensionärer:		
	Emma Andersson	300: —	300: —
	V. Adamsson	550: —	—
	Gerda Flach	500: —*)	—
f)	Pensionsavgifter	60: —	60: —
i)	Beklädnadsersättning	400: —	300: —
	Kronor	20,120: —	17,970: —
407.	<i>Allmänna utgifter:</i>		
b)	Olycksfallsförsäkringsprem.	125: —	—
e)	Expeditionslokaler	600: —	600: —
f)	Uppvärmning af laboratoriet	400: —	—
j)	Kontorsutensilier ..	150: —	80: —
k)	Trycksaker	150: —	550: —
l)	Annonser	400: —	
m)	Telefon	370: —	300: —
n)	Telegram och porto	50: —	
	Kronor	2,245: —	1,530: —
408.	<i>Renhållning:</i>		
a)	Ersättning till Renhållningsverket	10,700: —	10,400: —
	Kronor	10,700: —	10,400: —
417.	<i>Dyrtidstillägg:</i>		
a)	Lönetillägg	1,200: —	—
b)	Kristidstillägg	9,120: —	—
d)	Kristidshjälp	—	—
	*) Beroende på Stadsfullmäktiges pröfning.	Kronor	10,320: —

Litt.	1919	Motsvarande 1918
525. <i>Lifsmedelsundersökning:</i>		
a) Köttbesiktningslokal	200: —	200: —
b) Mjölprof m. m.	100: —	100: —
	<hr/>	<hr/>
	Kronor 300: —	300: —

Epidemisjukhuset.

403. <i>Personalkostnader:</i>		
a) Löner:		
Sköterskan	700: —	600: —
Sköterskebiträden (4 à 300: —)	1,200: —	480: —
" tillfälliga	—	200: —
Köksföreståndarinnan	500: —	420: —
Köksbiträden	240 —	180: —
Tvätterska	450: —	—
Portvakt	1,000: —	1,000: —
Tillfällig löneroglering	—	360: —
d) Semesterarvoden	250: —	150: —
h) Kosthåll	7,300: —	2,475: —
	<hr/>	<hr/>
	Kronor 11,640: —	5,865: —

404. <i>Underhåll:</i>		
a) Byggnader:		
1. Stadsbyggmästaren	600: —	—
2. Hälsovårdsnämnden	200: —	625: —
e) Inventarier	3,000: —	500: —
f) 3. Planteringar m. m.	1,250: —	150: —
	<hr/>	<hr/>
	Kronor 5,050: —	1,275: —

407. <i>Allmänna utgifter:</i>		
a) Utskylder	200: —	—
b) Försäkringspremier:		
1, Brand	25: 60	22: —
2. Olycksfalls	50: —	—
e) Hushyrer	9,000: —	9,000: —
g) Uppvärmning:		
1 a) Ved, koks	1,000: —	1,000: —
1 b) » värmelednings (250 kbm. barrved)	5,250: —	—
2. Ångkol	80: —	80: —
3. Koks (630 hl.)	7,875: —	8,800: —
6. Kokgas	1,000: —	1,000: —
g) 11. Diverse utensilier	50: —	—

Litt.		1919	Motsvarande 1918
h)	Belysning:		
	2. Elektricitet	1,500: —	1,000: —
	9. Elektriska lampor	100: —	
	11. Diverse utensilier	50: —	
i)	Vattenavgifter ..	350: —	350: —
m)	Telefon	372: —	300: —
n)	Telegram och porto	50: —	
t)	Kosthåll	12,000: —	6,000: —
x)	Medicin och dyl.....	1,800: —	1,200: —
		<hr/>	
		Kronor 40,752: 60	28,752: —
408.	<i>Renhållning:</i>		
b)	1. Gård och gator.....	150: —	1,500: —
d)	Städning och skurning:		
	1. Material	100: —	
	2. Arbetskostnader.....	500: —	
e)	Tvätt:		
	1. Material	1,000: —	
	2. Arbetskostnad	300: —	
		<hr/>	
		Kronor 2,050: --	1,500: --
417.	<i>Dyrtidstillägg:</i>		
a)	Lönetillägg	300: —	—
b)	Kristidstillägg ..	1,990: —	—
d)	Kristidshjälp	240: —	—
		<hr/>	
		Kronor 2,530: —	—
	Inbetalningar.		
241.	<i>Ersättning för lämnad sjukvård:</i>		
a)	Legosängsavgifter	9,000: —	5,000: —
d)	Sjuksköterskeersättning	250: —	250: —
		<hr/>	
		Kronor 9,250: —	5,250: —

Karlstad den 26 Okt. 1918.

K. J. LINDHOLM.

Otto Ågren.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 23 oktober 1918.

§ 132.

Från dispensärstyrelsen hade till Hälsovårdsnämnden öfverlämnats styrelsens förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1918, slutande på ett belopp af 61,381 kronor 59 öre.

Efter föredragning af förslaget, hvaremot Nämnden icke hade något att erinra, beslöts öfverlämna detsamma till Magistraten.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Förslag till Dispensärstyrelsens

Litt.	U t b e t a l n i n g a r	1919	Motsvarande belopp			
			1 1918 års stat	Beräknade f r år 1918	Verkliga 1917*	
	<i>Tuberkulosbyrån:</i>					
403	Personalkostnader	2,978 75	2,203 75	2,578 75		
404	Underhåll	400 —	250 —	125 —		
407	Allmänna utgifter	838 75	668 75	1,008 75		
408	Renhållning	268 75	243 75	243 75		
417	Dyrtidstillägg	638 76	—	—		
420	Badavgifter	200 —	200 —	200 —		
532	Resor i dispensärens tjänst	200 —	350 —	150 —		
533	Understöd	17,733 75	12,293 75	16,008 75		
700	Oförutsedda utgifter	300 —	300 —	300 —		
	<i>Tuberkulossjukstugan:</i>					
403	Personalkostnader	5,058 50	3,628 50	4,168 50		
404	Underhåll	2,500 —	—	—		
407	Allmänna utgifter	10,525 —	5,000 —	5,000 —		
408	Renhållning	500 —	—	—		
417	Dyrtidstillägg	789 33	—	—		
531	Avgift till Fattigvården	18,300 —	16,500 —	16,500 —		
700	Oförutsedda utgifter	150 —	143 —	143 —		
	Kronor	61,381 59	41,781 50	46,426 50	38,413 22	

* Specifikation saknas på grund af staternas olika uppställning.

ordinarie stat 1919.

Litt.	Inbetalningar	1919		Motvarande belopp					
				I 1918 års stat	Beräknade för år 1918	Verkliga 1917*			
107	Statsanslag	830	—	780	—	829	35	—	
251	Ersättning för lämnad sjukvård..	300	—	200	—	800	—	—	
	Brist att täckas genom uttaxering	60,251	59	40,801	50	44,797	15	37,229	72
	Kronor	61,381	59	41,781	50	46,426	50	38,413	22

Karlstad den 14 Oktober 1918.

ANDERS LÖFBERG.

Litt.	Specifikationer.	1919	1918
	Tuberkulosbyrån.		
403.	<i>Personalkostnader:</i>		
a)	Löner:		
	Läkaren.....	1,000. —	500: —
	Sköterskan	600: —	600: —
	Extra arvoden, julpengar.....	30: —	30: —
d)	Semesterarvoden ..	50: —	50: —
h)	Kosthåll	750: —	600: —
i)	Beklädnad.....	30: —	30: —
l)	Hysesersättning	218: 75	218: 75
m)	Värme	300: —	175: —
n)	Ljus		
	Kronor	2,978: 75	2,203: 75
404.	<i>Underhåll:</i>		
a)	Byggnader:		
	1. Stadsbyggmästaren	150: —	—
	2. Dispensärstyrelsen.....	200: —	200: —
e)	Inventarier	50: —	50: —
	Kronor	400: —	250: —
407.	<i>Allmänna utgifter:</i>		
a)	Utskylder	40: —	—
b)	Försäkringsavgifter:		
	1. Brand-	5: —	5: —
	2. Olycksfalls-.....	5: —	—
e)	Hushyra	218: 75	218: 75
h)	Lyshållning ..	24: —	24: —
i)	Vattenvgifter	51: —	51: —
j)	Kontorsutensilier ..	50: —	25: —
k)	Trycksaker	40: —	50: —
l)	Annonser ..	10: —	
m)	Telefon	70: —	75: —
n)	Telegram och porto	5: —	
x)	Medicin och dyl.....	300: —	200: —
ö)	Tidningar och tidskrifter	20: —	20: —
	Kronor	838: 75	668: 75
408.	<i>Renhållning:</i>		
d)	Städning och skurning:		
	1. Materiel	50: —	25: —
	2 Arbetskostnad	218: 75	218: 75
	Kronor	268: 75	243: 75

Litt.	1919	1918
417. <i>Dyrtidstillägg:</i>		
a) Lönetillägg	—	—
b) Kristidstillägg	638: 76	—
d) Kristidshjälp	—	—
	Kronor 638: 76	—
533. <i>Understöd:</i>		
a) Sanatorievård:		
1. Afgift	6,000: —	3,250: —
2. Resor, utrustning m. m.	1,500: —	750: —
b) Naturapersedlar	1,700: —	1,700: —
d) Naturaförmåner:		
1. Matvaror o. dyl.	7,000: —	5,000: —
2. Hyresersättning	1,033: 75	1,093: 75
e) Slumverksamheten	500: —	500: —
	Kronor 17,733: 75	12,293: 75

Tuberkulossjukstugan.

403. <i>Personalkostnader:</i>		
a) Löner:		
Läkaren	750: —	500: —
Sköterska	700: —	700: —
Biträden	516: —	516: —
Extra arvoden, julgåfvor 60, tillf. löneförb. 120.	180: —	180: —
d) Semesterarvoden	100: —	100: —
h) Kosthåll	2,737: 50	1,597: 50
i) Beklädnad	75: —	35: —
	Kronor 5,058: 50	3,628: 50
404. <i>Underhåll:</i>		
a) Våningen	500: —	
d) Kläder o. d.	2,000: —	
	Kronor 2,500: —	
407. <i>Allmänna utgifter:</i>		
b) Försäkringsavgifter:		
1. Brand-	10: —	
2. Olycksfalls-	15: —	
e) Hushyror	4,200: —	4,200: —
g) Uppvärmning	5,500: —	—
h) Belysning		
x) Medicin o. dyl.	800: —	800: —
	Kronor 10,525: —	5,000: —

Litt.		1919	1918
408.	<i>Renhållning:</i>		
	d) Tvätt:		
	1. Material	500: —	—
	2. Arbetskostnad		
	Kronor	500: —	—
417.	<i>Dyrtilstillägg:</i>		
	a) Lönetillägg	—	—
	b) Kristidstillägg	789: 33	—
	d) Kristidshjälp	—	—
	Kronor	789: 33	—

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 22 oktober 1918.

§ 85.

Folkskolestyrelsen beslöt att antaga och för stadsfullmäktige framlägga följande förslag till utgifts och inkomststat för folkskoleväsendet under år 1919:

Förslag till folkskoleväsendets stat för år 1919.

Utbetalningar.

403.	Personalkostnader.....	255,489: 50
404.	Underhåll.....	7,000: —
407.	Allmänna utgifter.....	78,450: —
408.	Renhållning.....	8,400: —
417.	Dyrtidstillägg.....	93,384: 92
420.	Diverse utgifter.....	1,350: —
541.	Slöjdmateriel.....	7,150: —
542.	Skolköksmateriel.....	6,600: —
543.	Annan undervisningsmateriel.....	1,500: —
544.	Skolbad.....	900: —
545.	Skolresor.....	150: —
546.	Skolträdgård ..	1,000: —
548.	Skodon och skolagning.....	3,000: —
549.	Undervisningsmateriel till fattiga barn.....	3,000: —
553.	Skolbiblioteket.....	1,000: —
	Kronor	468,374: 42

Inbetalningar.

107.	Anslag.....	141,780: 70
119.	Stadskassan.....	326,098: 72
120.	Diverse inkomster.....	495: —
	Kronor	468,374: 42

Specifikationer.

Utbetalningar.

403. Personalkostnader.

a) Löner:	
Folkskoleinspektören	7,000: —
1 översånglärare (Lindh)	4,800: —
9 ord. lärare (E. V. Gelin, Carlstedt, Lindgren, Lin- gren, Gren, D. Karlström, Strandman, Stenbäck, Brander) à 4,200	37,800: —
4 ord. lärare (A. R. Gustafsson, G. A. Gustafsson, D. Gelin, G. Karlström) à 3,800	15,200: —
2 ord. lärare (Henrikz, Starck) à 3,400	6,800: —
2 „ „ (A. V. Gustafsson, Olsson) à 3,000	6,000: —
1 e. o. „ (S. Gustafson) à 2,600	2,600: —
7 ord. lärararinnor (Borgman, A. Karlström, Tubbin, Setterblad, Bore, Ljungkvist, Lindberg) à 3,400 ...	23,800: —
5 ord. lärarinnor (Svensson, Virén, Nyman, Jahrl, Dyhlén) à 3,100	15,500: —
3 ord. lärarinnor (Söderquist, Starck, Andersson) à 2,800	8,400: —
4 ord. lärarinnor (Hellström, Himell, Carlstedt, Lind- gren) à 2,500	10,000: —
2 e. o. lärarinnor (Arnberg, Gren) à 2,100	4,200: —
12 småskollärarinnor (Johansson, Olsson, Hallgren, Pet- tersson, Daahlmé, Th. Freding, Nyrén, Strandman, E. Ödqvist, I. Ödqvist, I. Freding, H. Eklund) à 2,400	28,800: —
9 ord. småskollärarinnor (A. Eklund, Bergström, Roth, S. Svensson, Hanna Nilsson, Danielsson, A. Svens- son, Forsman, Hilda Nilsson) à 2,200	19,800: —
3 småskollärarinnor (M. Svensson, Mide, Andersson) à 2,000	6,000: —
2 småskollärarinnor (Sjögren, Gustafsson) à 1,800	3,600: —
Vikariatslöner i läroämnen	1,000: —
2 handarbetslärarinnor (B. Persson, Roth) à 2,400	4,800: —
1 handarbetslärarinna (Norberg) à 2,200	2,200: —
2 handarbetslärarinnor (Lindh, K. Persson) à 1,800 ..	3,600: —
Timplöner för undervisning i handarbete	1,200: —
2 skolkökslärarinnor (Melin, Lundgren) à 2,600	5,200: —
1 skolkökslärarinna (Samselius) à 2,300	2,300: —
2 gymnastiklärare à 1,200	2,400: —
Skolläkarens lön	1,000: —
Kassafärvaltaren	1,000: —

Skrivbiträde å folkskoleexpeditionen	600: —	
Skolans vaktmästare	4,500: —	230,100: —

e) Pensioner.

Charlotta Hultman	300: —	
Anna Lena Olsson	360: —	
E. G. Ferm	250: —	
Helena Hamnqvist	240: —	
Augusta Lundgren	635: —	1,785: —

f) Pensionsavgifter:

18 ord. folkskollärare å 146:25	2,632: 50	
19 ord. folkskollärarinnor å 90: —	1,710: —	
34 lärare och lärarinnor å 18: —	612: —	4,954. 50

ö) Diverse arvoden:

För undervisning i fortsättningsskolorna	10,000: —	
» i 27 gosslöjdgrupper å 200: —	5,400: —	
» i 11 pappslöjdgrupper å 150: —	1,650: —	
» i trädgårdsskötsel	400: —	
» i särklass	100: —	
Tillsyningslärare: Herrhagsskolan	300: —	
Gamla folkskolan	150: —	
Tjäderskolan	150: —	
Norra skolan	50: —	650: —
2 tillsyningsmän för skolgången å 150: —	300: —	
2 slöjdföreståndare å 75: —	150: —	18,650: —
		255,489: 50

404. Underhåll:

a) Fastigheter för allmänna behov	5,000: —	
e) Inventarier	2,000: —	7,000: —

407. Allmänna utgifter:

a) Utskylder	1,200: —	
b) Försäkringsavgifter	850: —	
e) Hyror:		
Folkskoleexpeditionen	500: —	
Gamla flickskolan	1,500: —	
Herrhagsskolan	21,500: —	
Tjäderskolan	7,630: —	
Gamla folkskolan	5,270: —	36,400: —
g) Uppvärmning och material härför	31,250: —	
h) Lyse och material härför	4,000: —	

i) Vattenavgifter	400: —		
j) Kontorsutensilier	200: —		
k) Trycksaker	1,500: —		
l) Annonser	500: —		
m) Telefonavgifter	500: —		
n) Porto och telegramavgifter	250: —		
p) Resekostnader	200: —		
r) Utredningskostnader	500: —		
x) Medicin och sjukvårdsutensilier	200: —		
ö) Övriga (frakter) ..	500: —		78,450: —
<hr/>			
408. <i>Renhållning:</i>			
b) Stadens fastigheter ..	600: —		
d) Städning och skurning:			
Material	800: —		
Arbetskostnad	7,000: —	7,800: —	8,400: —
<hr/>			
417. <i>Dyrtidstillägg:</i>			
Kristidstillägg.....	92,844: 92		
Kristidshjälp	540: —		93,384: 92
<hr/>			
420. <i>Diverse utgifter:</i>			
f) Tillfällig maskinskrivning för expeditionen . . .	250: —		
h) Kallelser och ärenden	100: —		
ö) Övriga	1,000: —		1,350: —
<hr/>			
541. <i>Slöjdmateriel:</i>			
Träslöjden	1,700: —		
Metallslöjden	700: —		
Pappslöjden	750: —		
Flickslöjden (garn och tyger)	4,000: —		7,150: —
<hr/>			
542. <i>Skolköksmateriel:</i>			
Köksutensilier	600: —		
Matvaror	6,000: —		6,600: —
<hr/>			
543. <i>Annan undervisningsmateriel:</i>			
Böcker, kartor, planscher, apparater m. m.			1,500: —
<hr/>			
544. <i>Skolbad:</i>			
Baderskans lön	600: —		
Badutensilier	300: —		900: —
<hr/>			

Inbetalningar.

107, *Anslag:*

a) Statsanslag:

Folkskolinspektören à 1,910: —	1,910: —	
10 ord. lärare à 2,810: —	28,100: —	
4 » » à 2,510: —	10,040: —	
2 » » à 2,210: —	4,420: —	
2 » » à 1,910: —	3,820: —	
1 e. o. lärare à 1,550: —	1,550: —	
7 ord. lärarinnor à 2,310: —	16,170: —	
5 » » à 2,110: —	10,550: —	
3 » » à 1,910: —	5,730: —	
4 » » à 1,710: —	6,840: —	
2 e. o. » à 1,350: —	2,700: —	
12 småskollärarynnor à 1,530: —	18,360: —	
9 » » à 1,380: —	12,420: —	
3 » » à 1,230: —	3,690: —	
2 » » à 1,080: —	2,160: —	
27 goss-slöjdgrupper à 81: —	2,187: —	
11 pappslöjdgrupper à 61: 20	673: 20	
41 flick-slöjdgrupper à 40: 50	1,660: 50	
18 skolköksgrupper à 100: —	1,800: —	
Fortsättningsskolorna	7,000: —	141,780: 70

Karlstad den 22 oktober 1918.

AUG. BERGH.

BROR A. LARSON.

A. NORSELL.

Beträffande statförslaget skulle särskilt påpekas:

att lönerna upptagits med de belopp, som folkskolestyrelsen i anledning av innevarande års riksdagsbeslut om lönerreglering för folk- och småskollärare i särskild framställning till stadsfullmäktige föreslagit;

att dyrtidstilläggen enligt stadskamrerarens anvisning upptagits i staten och beräknats på de föreslagna lönebeloppen efter nu gällande grunder för kristidstillägg och kristidshjälp till stadens befattningshavare;

att för den fortsatta undervisningen, vilken enligt från den 1 januari 1919 gällande lag skall betydligt utvidgas, men varom man ännu saknar nödiga författningar för att kunna göra några säkrare ekonomiska beräkningar, ett statsanslag på

7,000 kronor och ett utgiftsanslag på 10,000 kronor upptagits, vilket sistnämnda folkskolestyrelsen tänkt sig såsom ett förslagsanslag, om vars användande styrelsen sedermera ännar inkomma med särskild framställning till stadsfullmäktige;

samt att pensionsavgifterna upptagits enligt nu gällande grunder, men att sannolikt andra grunder för desammas utgående komma att under nästa år fastställas.

In fidem:
BROR A. LARSON.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor får härmed överlämna förslag till stat för år 1919 med en vördsam anhållan om att stadsfullmäktige ville till fyllande av bristen bevilja erforderligt anslag.

Karlstad den 28 oktober 1918,

Å styrelsens vägnar:

MAURITZ TISELL.

Ordförande.

Nils Bure.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 28 oktober 1918.

§ 12.

Granskades och godkändes följande av vederbörande uppgjorda förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1919 (se medföljande handling).

Styrelsen beslöt ingå till stadsfullmäktige med en vördsam anhållan, att de till fyllande av bristen ville bevilja erforderligt anslag.

In fidem:
NILS BURE.

Justeras:
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget betygar:
NILS BURE.

Förslag till Elementarläroverkets

Litt.	Utbetalningar	1919	Motsvarande be'opp					
			I 1918 års stat	Beräknade 1918	Verkliga 1917			
403	Personalkostnader	48,283 —	44,296	50	50,132	77	47,107	14
404	Underhåll	1,100 —	400		634	31	170	28
407	Allmänna utgifter	37,126 78	35,739	50	36,755	70	31,361	24
408	Renhållning	2,810 --	2,250	--	2,416	89		
417	Dyrtidstillägg	51,804 —	—		—		—	
542	Skolköksmateriel.. ..	800 --	800	--	798	--	701	20
543	Annan undervisningsmateriel	1,000 —	1,000	--	1,101	74	1,016	83
546	Skolträdgård	100 —	100	--	100	--	135	26
700	Oförutsedda utgifter	100 —	650	--	50		118	77
	Kronor	143,123 78	85,236	--	91,989	41	80,610	72

för flickor ordinarie stat 1919.

Litt.	Inbetalningar	1919	Motsvarande belopp		
			I 1918 års stat	Beräknade 1918	Verkliga 1917
107	Statsanslag	20,320	10,990	14,785 25	13,707 23
261	Skolavgifter	40,000	38,293	39,355 25	36,843 50
270	Övriga	1,675	1,675	1,675	1,492 79
	Brist att täcka genom uttaxering	81,128 78	34,278	36,173 91	28,567 20
	Kronor	143,123 78	85,236	91,989 41	80,610 72

Karlstad den 29 Oktober 1918.

MAURITZ TISELL.

H. Allsing.

Specifikation.

Litt.	Utbetalningar.	1919	Motsvarande 1918
403.	<i>Personalkostnader:</i>		
a)	Löner:		
	Föreståndarinnan.....	2,300: —	2,300: —
	16 lärarinnor 1919 (14 st. 1918).....	26,800: —	23,400: —
	2 småskolelärarinnor.....	2,300: —	2,300: —
	5 övningslärarinnor.....	7,170: —	7,170: —
	Tillfälliga tjänster.....	1,500: —	1,650: —
	Studierektor.....	500: —	500: —
	Skrivbiträde.....	300: —	250: —
	Vaktmästare.....	1,000: —	1,000: —
	D:o ålderstillägg för $\frac{1}{2}$ år.....	100: —	—
d)	Semester- och vikariatavvoden.....	600: —	500: —
e)	Pensioner:		
	H. Renborg ..	541: —	541: —
	H. Tengberg ..	500: —	322: 50
f)	Pensionsavgifter.....	3,100: —	2,985: —
l)	Hyresersättning till föreståndarinnan.....	922: —	828: —
m)	Värme » »	588: —	550: —
n)	Lyse » »	62: —	
	Kronor	48,283: —	44,296: 50
404.	<i>Underhåll:</i>		
a)	Byggnader:		
	1. Eul. stadsbyggmästarens förslag.....	600: —	—
	2. Föreståndarinnans förslag.....	200: —	200: —
e)	Inventarier.....	300: —	200: —
	Kronor	1,100: —	400: —
407.	<i>Allmänna utgifter:</i>		
b)	Försäkringsavgifter:		
	1. Brand.....	76: 78	29: 50
	2: Olycksfalls.....	530: —	—
d)	Arrende.....	25: —	25: —
e)	Hushyra.....	20,000: —	20,000: —
g)	Uppvärmning:		
	1. Ved.....	10,000: —	7,800: —
	3. Koks.....	3,000: —	5,000: —
	6. Gas.....	300: —	250: —
	11. Diverse utensilier.....	50: —	—
h)	Belysning:		
	2. Elektricitet.....	360: —	330: —

L'tt.	1919	Motsvarande 1918
9. Elektriska lampor.....	100: —	—
11. Diverse utensilier.....	50: —	—
i) Vattenavgifter.....	450: —	350: —
j) Kontorsutensilier.....	200: —	200: —
k) Trycksaker.....	650: —	650: —
l) Annonser.....	160: —	
m) Telefon.....	200: —	250: —
n) Porton.....	50: —	
p) Reskostnader.....	75: —	75: —
v) Läkarearvode.....	800: —	750: —
ö) 6. Tidningar och tidskrifter.....	50: —	30: —
	Kronor 37,126: 78	35,739: 50
408. Renhållning:		
b) 1. Bortkörning av slagg m. m.....	50: —	2,250: —
d) Städning och skurning:		
1. Materiel.....	850: —	
2. Arbetskostnad.....	1,800: —	
e) Tvätt:		
1. Materiel.....	50: —	
2. Arbetskostnad.....	60: —	
	Kronor 2,810: —	2,250: —
417. Dyrtilstillägg:		
a) Lönetillägg.....	16,874: —	—
b) Kristidstillägg.....	22,110: —	—
d) Kristidshjälp.....	360: —	—
e) Statens kristidstillägg.....	12,460: —	—
	Kronor 51,804: —	—
Inbetalningar.		
107. Anslag:		
a) 3. Statsanslag:		
Allmänna anslaget.....	5,200: —	5,200: —
Huslig ekonomi.....	1,000: —	800: —
Lönetillägg.....	10,706: 67	2,000: —
Ålderstillägg.....	3,413: 33	2,990: —
	Kronor 20,320: —	10,990: —

Tekniska Afton- och Söndagsskolan.

Ordinarie stat för år 1919.

Utgifter.

403. Personalkostnader	6,020: —	
407. Allmänna utgifter	3,180: —	
408 d. Städning och skurning.	175: —	
543. Annan undervisningsmateriel	800: —	
405. Förbrukningsartiklar	300: —	
404 e. Inventariers underhåll	75: —	
547. Premier och stipendier	380: —	
700. Oförutsedda utgifter	25: —	10,955: —
		<hr/>
	Kronor	10,955: —

Inkomster.

261. Terminsavgifter	800: —	
101 d. Räntemedel	300: —	
108. Gåvor	80: —	
104. Hyror	800: —	1,980: —
Beviljat anslag av Stadsfullmäktige vid sammanträde den 19 september		6,975: —
Brist. Äskat anslag av Kungl. Maj:t		2,000: —
		<hr/>
	Kronor	10,955: —

Karlstad den 30 Okt. 1918.

BROR A. LARSON.

Karl Ad. Falk.

Specifikation av litt. 403.

a) Löner:

Avlöning till föreståndaren	300: —
» » huvudläraren Ing. Cæsar	2,000: —
För undervisning i byggnads- och möbelritning	360: —
» » i maskinritning	360: —
» » i bokføring	180: —
» » i yrkesekonomi	180: —
» » i matematik	360: —

För undervisning i förberedande matematik	150: —	
» » i svenska språket	240: —	
» » i mönsterritning	180: —	
» » i dekorationsmålning	200: —	
« » i mekanik och yrkesfysik	180: —	
» » i maskinlära	210: —	
» nykostnader för undervisningen	1,100: —	
· ä) <i>Tillfälligt skrifbiträde</i>	20: —	6,020: —

Specifikation av litt. 407.

e) Hyra för skollokalen	1,550: —	
g) Ved och kol	1,000: —	
h) Gas och elektrisk	400: —	
j) Kontorsutensilier	25: —	
k) Trycksaker	100: —	
l) Annonser	75: —	
n) Porto	10: —	
ö) 6. Tidskrifter	20: —	3,180: —

Specifikation av litt. 408.

d) Städning och skurning		175: —
--------------------------------	--	--------

Specifikation av litt. 101 d.

Räntemedel från Domkapitlet	150: —	
» » Fahlgréns donationsfond	150: —	300: —

Specifikation av litt. 108.

Gåva från Karlstads Fabriks- och Hantverksförening .	30: —	
» » » Handelsförening	50: —	80: —

Utdrag ur protokoll fört hos brandstyrelsen i Karlstad den 30 oktober 1918.

§ 66

Upptogs till förnyad prövning det från föregående sammanträde den 10 dennes bordlagda ärendet angående uppgörande av *förslag till utgifts- och inkomststat* för nästkommande år.

Stadsarkitekten hade inlämnat förslag för år 1919 å underhållsarbeten inom brandstationsbyggnaden (Bil. § 66).

Detta förslag blev nu granskat och däri upptagna arbeten godkända med undantag av föreslagna förändringsarbeten i redskapshallen, vilka styrelsen ansåg icke behöva utföras i år.

Såsom kostnad för uppdragande av ett vattenledningsrör från vattencisternen i ångpannerummet till brandchefens och kuskens kök, genom vilken anordning en besparing i kokgasförbrukningen komme att uppstå, beslöt styrelsen uppföra ett belopp av 215 kronor å litt. 404 a) 1.

Under samma littera skulle uppföras 53 kronor såsom oförutsedda utgifter för de arbeten, som genom stadsarkitektens försorg skulle utföras.

Vidare beslöt styrelsen att i staten upptaga *dels* ett ökat anslag till reservkårens avlöning, vilken ökning vore föranledd av från kårens manskapspersonal inkommen begäran om höjning av årsarvodet från 18 till 25 kronor jämte ökning av timpenningen vid eldsläckningsarbete från 75 till 150 öre; *dels* en ökning med 50 kronor å det till skötaren av värmeledningsanläggningen inom brandstationen utgående arvodet, vilken höjning styrelsen ansåg vara skälig på grund av det ökade arbete, som den nu pågående eldningen med vedbränsle förorsakade.

Dessutom beslöt styrelsen hos drätselkammaren anhålla, att kammaren ville å vederbörlig titel upptaga ett lika stort belopp som i föregående års stat, nämligen 2,000 kronor, avsedda för inköp av brandredskap och inventarier.

I övrigt godkände styrelsen det uppgjorda statförslaget och beslöt, att det samma med ovan upptagna ändringar skulle till magistraten överlämnas.

In fidem:
PER ÅGREN.

Rätt utdraget betygar:
PER ÅGREN.

Förslag till utgifts- och inkomststat för brandväsendet i Karlstad för år 1919.

Litt.	Utgifter:	1919	I 1918 års stat
403.	<i>Personalkostnader.</i>		
a)	Löner, tjänstgöringspenningar och ålderstillägg:		
	Kasernerade käreo:		
	Brandchefen	1,500: —	
	Ålderstillägg fr. d. ⁴ / ₇	150: —	
		1,650: —	1,500: —
	Brandmästaren	1,500: —	
	Beklädnadsbidrag	150: —	
		1,650: —	2,150: —
	Förste maskinisten	300: —	
		300: —	200: —
	Korpralen	1,200: —	
	2 ålderstillägg	240: —	
		1,440: —	1,440: —
	Vice korpralen	1,140: —	
	2 ålderstillägg	240: —	
		1,380: —	1,380: —
	Kusken	1,140: —	
	2 ålderstillägg	240: —	
		1,380: —	1 380: —
	1 brandman	1,080: —	
	2 ålderstillägg	240: —	
		1,320: —	1,320: —
	7 brandmän à 1,320: —	9,240: —	9,240: —
	1 brandman	1,080: —	
	1 ålderstillägg	120: —	
		1,200: —	1,080: —
	1 brandman	1,080: —	1,080: —
	2 brandmän à 1,080: —	2,160: —	2,160: —
	Icke kasernerade kåren:		
	Förste förmannen	100: —	100: —
	Andre d:o	50: —	25: —
	Andre maskinisten	300: —	197: 50
	30 brandmän à 25	750: —	540: —
		1,200: —	23,792: 50
	24 000: —		
d)	Semester- och vikariatsarvoden:		
	För 16 brandmän under 7 dagar à 8 kr. pr dag	896: —	672: —
e)	Pensioner och understöd:		
	Pension åt f. brandchefen	2,000: —	2,000: —
	D:o åt f. brandmästaren	1,550: —	1)387: 50
		3,550: —	1,800: —
i)	Beklädnad av 16 brandmän à 300: —	4,800: —	1,800: —
j)	Sjukvård och medicin	150: —	100: —
m)	Värme: kokgas	2,500: —	1,500: —
ö)	Diverse arvoden:		
	Sekreteraren	150: —	150: —
	Skötare av värmeledningen	250: —	200: —
		400: —	
404.	<i>Underhåll.</i>		
a)	Brandstationsbyggnaderna:		
	1. Reparationer, som skola utf ras genom stadsarkitektens försorg	1,200: —	
	2. Reparationer, som skola utföras genom brandstyrelsens försorg	142: —	1,500: —
c)	Varmvatteledning	215: —	
		1,557: —	

Litt.	1919	I 1918 års stat
e) Inventariepersedlar:		
1. Kaserninventarier och körredskap m.m.	350: —	750: —
2. Brandredskap	1,500: —	2,000: —
f) 5 d. Brandtelegraf och allarmledningar till reservkaren	400: —	400: —
106. <i>Drifts- och tillverkningskostnader.</i>		
m) Stall:		
furagering, skoning, försäkring, läkarevård och medicin: 8 st. hästar à 2,150	17 200: —	9,200: —
407. <i>Allmänna utgifter.</i>		
a) Utskylder	550: —	—
b) Försäkringsavgifter:		
1. Brand-	100: —	66: 60
2. Sjuk- och olycksfalls-	193: 50	193: 50
e) Hus- och lokalhyror:		
För brandstationsbyggnaden	10,000: —	
För reparationsverkstaden	200: —	
g) Uppvärmning och material härför:		
1. Ved 5,000: —, 2. Koks 1.500: —	6,500: —	7,000: —
h) Lyse och material härför:		
1. Gas	10: —	800: —
2. Elektrisk ström	700: —	
9. Elektriska lampor	90: —	
i) Vattenavgifter	800: —	185: —
j) Kontorsutensilier, skriv- och ritmaterial (räkenskapsböcker och sotarejournaler m. m.)	242: —	150: —
k) Trycksaker	200: —	100: —
l) Annonser, som ej kunna fördelas på andra littera	75: —	400: —
m) Telefopavgifter	25: —	400: —
n) Porto- och telegramavgifter	450: —	50: —
ö) 6. Tidningar och tidskrifter	50: —	35: —
408. <i>Renhållning.</i>		
a) 1. Bekvämlighetsinrättning	36: —	200: —
d) Städning och skurning:		
1. Material	50: —	
2. Arbetskostnad	25: —	
e) Tvätt:		
1. Material	64: —	139: —
2. Arbetskostnad	75: —	
420 a) 1. Ersättning för skötsel av brandposter	1,000: —	1,000: —
571. <i>Extra kostnader vid eldsläckning</i>	200: —	100: —
572. <i>Brandsyner</i>	700: —	800: —
573. <i>Avgift till vattencerket.</i>		
Motsvarande ränta och amortering på den del av vattenledningsanläggningen, som huvudsakligen tillkommit för eldsläckningsändamål 6 ¹ / ₂ ‰ å 138,000 kronor (drätselkammarens skrivelse den ²⁵ / ₁₀ 1915)	8,970: —	8,970: —

Litt.	1919	I 1918 års stat
700. <i>Oförutsedda utgifter</i>	496: 50	495: 40
417. <i>Dyrtidstillägg.</i>		
b) Kristidstillägg	9,800: —	
d) Kristidshjälp	3,360: —	
	<u>13 160: —</u>	<u>1)13,536: 25</u>
	101,500: —	74,800: 2)

Inkomster.

104. a) <i>Hushyror.</i>				
Hyra för 1 rum	150: —		150: —	
282. <i>Ersättning för körarbete utförd för byggnadschefens räkning.</i>				
3 man med 3 hästar: 825 dagsverken à 18 kronor	14,850: —		} 11,500: —	
283. <i>Ersättning av drätselkammaren för en häst, som utför körslor för stadsarkitektens räkning.</i>				
300 dagsverken à 10 kronor	3,000: —			
284. <i>Ersättning för hästspilning</i>	350: —	18,350: —	200: —	11,850: —
<i>Anslag. Brist i ordinarie staten, som föreslås att täckas genom uttaxering</i>		83,150: —		62,950: 2)
		<u>101,500: —</u>		

1) Extra anslag:

2) Härtill komma följande under år 1918 beviljade:

a) Extra anslag:				
Dyrtidstillägg	1)13,536: 25			
Pension åt f. brandmästaren	387: 50			
b) Begärt tilläggsanslag	3,861: 40			
Dessutom tillkommer:				
c) Utskylder, som under föregående år varit upptagna i drätselkammarens stat	550: —	18,335: 15		
Ordinarie anslag		62,950: —	81,285: 15	

2) 2,000 kronor äro upptagna i drätselkammarens stat.
Se stadsfullmäktiges handlingar 1917 Ser. A. n:r 14 sid. 5 och 16.

Polisverkets ordinarie stat 1919.

Litt.		1919	Motsvarande 1918
	Utbetalningar.		
403.	Personalkostnader	97,320: 80	87,708: 31
404.	Underhåll	400: —	400: —
407.	Allmänna utgifter	8,080: —	5,005: —
408.	Renhållning	900: —	750: —
417.	Dyrtidstillägg	49,100: —	—
420.	Diverse utgifter	890: —	725: —
581.	Hästlega	3,000: —	3,000: —
700.	Oförutsedda utgifter	1,000: —	1,000: —
	Kronor	160,690: 80	98,588: 31
	Inbetalningar.		
107.	<i>Statsanslag:</i>		
	För tillhandahållande av polisstyrka å annan ort.	2,500: —	2,500: —
	Brist att täcka genom uttaxering	158,190: 80	91,588: 31
	Kronor	160,690: 80	94,088: 31

Karlstad den 31 oktober 1918.

ALBERT NELSON.

Per Zandén.

Specifikation.

403.	<i>Personalkostnader.</i>		
a)	Löner:		
	Poliskommissarien:		
	Lön	2,475: —	2,475: —
	Tjänstgöringspengar	825: —	825: —
	4 öfverkonstaplar:		
	Lön	6,600: —	6,600: —
	Tjänstgöringspenningar	2,200: —	2,200: —
	Ålderstillägg	2,400: —	2,400: —
	4 detektivkonstaplar (i 1918 års stat 1 st.):		
	Lön	5,700: —	1,425: —
	Tjänstgöringspengar	1,900: —	475: —
	Ålderstillägg	1,137: 50	600: —

Litt.	1919	1918
1 rådhusvaktmästare:		
Lön	1,350: —	1,350: —
Tjänstgöringspengar	450: —	450: —
Ålderstillägg	600: —	600: —
24 ord. konstaplar:		
Lön	32,400: —	32,400: —
Tjänstgöringspengar	10,800: —	10,800: —
Ålderstillägg	6,212: 50	7,437: 50
4 extra konstaplar (i 1918 års stat 5 st):		
Lön	4,800: —	6,000: —
Ålderstillägg	470: —	470: 81
2 distriktkonstaplar.....	2,000: —	2,000: —
	82,320: 80	78,508: 31
d) Semester- och vikariatsarvoden	1,200: —	1,200: —
g) Olycksfallsförsäkringspremier	500: —	500: —
i) Beklädnad	12,000: —	7,000: —
j) Läkare och sjukvård	500: —	500: —
å) Ersättning för extra tjänstgöring	800: —	—
	Kronor 97,320: 80	87,708: 31
404. <i>Underhåll:</i>		
e) Inventarier	400: —	400: —
	Kronor 400: —	400: —
407. <i>Allmänna utgifter:</i>		
e) Hyra för polisstation	2,400: —	—
g) Uppvärmning:		
1. Ved	} 2,500: —	} 2,500: —
3. Koks		
6. Gas		
10. Arbetskostnad	450: —	2,950: —
11. Diverse utensilier	—	250: —
h) Belysning.		
1. Gas	} 600: —	} 550: —
2. Elektricitet		
9. Elektriska lampor		
11. Diverse utensilier		
j) Kontorsutensilier	1,200: —	900: —
k) Trycksaker	} 350: —	} 100: —
l) Annonser		
m) Telefon		
n) Telegram och porto	400: —	600: —

Litt.		1919	1918
u) Sängservis		30: —	15: —
x) Förbandsartiklar		75: —	40: —
ö) 6. Tidningar och tidskrifter.....		75: —	50: —
	Kronor	8,080: —	5,005: —
d) Städning och skurning:			
1. Materiel	}	900: —	750: —
2. Arbetskostnad			
e) Tvätt:			
1. Materiel	}	900: —	750: —
2. Arbetskostnad			
	Kronor	900: —	750: —
417. <i>Dyrtidstillägg:</i>			
b) Kristidstillägg		42,200: —	—
d) Kristidshjälp		6,900: —	—
	Kronor	49,100: —	—
420. <i>Diverse utgifter.</i>			
e) Fångars vård och underhåll:			
1. Underhåll	600: —		200: —
1. Skjutslegor	50: —	650: —	25: —
s) Polishundar		240: —	500: —
	Kronor	890: —	725: —

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 oktober 1918.

§ 6.

Genomgicks och granskades av stadskamreraren uppgjort statförslag för år 1919 för Karlstads stads centralförråd, och blev detsamma av drätselkammaren godkänt.

Förslaget skulle tillika med därvid fogat statavräkningsförslag till magistraten överlämnas.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Karlstads stads Centralförråd statförslag 1919.

Ordinarie stat 1919.

Litt.		1919	Motsvarande belopp	
			I 1918 års stat	Beräknade 1918
	Utbetalningar.			
401	Utgiftsräntor	15,000 —	—	10,000 —
403	Personalkostnader	2,100 —	2,100 —	2,100 —
404	Underhåll	2,600 —	2,900 —	3,500 —
407	Allmänna utgifter	5,530 —	4,125 —	5,422 10
417	Dyrtidstillägg	1,605 —	—	1,185 —
419	Arbeten mot ersättning	12,000 —	—	12,307 26
700	Oförutsedda utgifter	100 —	100 —	100 —
H	Varor: Inköp av	200,000 —	100 000 —	250,000 —
	Kronor	238,935 —	109,225 —	284,614 36
	Inbetalningar.			
104	Hushyror ..	600 —	600 —	600 —
109	Inventarii-hyror	4,500 —	2,000 —	6,000 —
419	Arbeten mot ersättning	14,000 —	—	13,649 69
H	Varor: Försäljning av	219,835 —	86,625 —	210,000 —
	Beräknat lager (ökning)	—	20,000 —	54,364 67
	Kronor	238,935 —	109,225 —	284,614 36

Extra stat 1919.

	Utbetalningar.			
I	Inventarier: Inköp av	3,000 —	3,000 —	5,182 36
	Kronor	3,000 —	3,000 —	5,182 36
	Inbetalningar.			
	Brist att täcka genom uttaxering	3,000 —	3,000 —	5,182 36
	Kronor	3,000 —	3,000 —	5,182 36

Karlstad den 28 oktober 1918.

För Karlstads Drätselkammare:

AXEL SVANBOM.

H. Westlin.

Specifikationer.

Litt.	Utbetalningar.	1919	Motsvarande 1918
401.	Utgiftsräntor: Rörelsekapital	15,000: —	—
		Kronor	15,000: —
403.	Personalkostnader: Förrådsförvaltarens lön	2,100: —	2,100: —
		Kronor	2,100: —
404.	Underhåll:		
a)	Byggnader	600: —	900: —
e)	Inventarier	2,000: —	2,000: —
		Kronor	2,600: —
407.	Allmänna utgifter:		
a)	Utskylder	50: —	—
b)	Försäkringspremier:		
1.	Brand-	375: —	300: —
2.	Olycksfalls-	25: —	
e)	Hushyror	2,000: —	2,000: —
f)	Platshyror	275: —	275: —
g)	Uppvärmning	125: —	125: —
h)	Belysning	125: —	125: —
j)	Kontorsutensilier	100: —	100: —
k)	Trycksaker	30: —	—
m)	Telefon	100: —	200: —
n)	Telegram och porto	25: —	
y)	Sjuk- och olycksfallsersättning	200: —	—
å)	Förrådskostnader	1,800: —	1,000: —
ä)	Arbataresemester	300: —	—
		Kronor	5,530: —
417.	Dyrtilstillägg:		
a)	Lönetillägg	300: —	—
b)	Kristidstillägg	1,065: —	—
d)	Kristidsbjälp	240: —	—
		Kronor	1,605: —

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 22 oktober 1918.

§ 86.

Folkskolestyrelsen beslöt att antaga och för stadsfullmäktige framlägga följande förslag till utgifts- och inkomststat för barnavården under år 1919:

Förslag till utgifts- och inkomststat för Karlstads barnavårdsnämnd för år 1919.

Utgifter.

403.	Personalkostnader	750: —
407.	Allmänna utgifter	1,250: —
561.	Utackorderingskostnader	9,000: —
562.	D:o till uppfostringsanstalter	3,000: —
563.	Anslag för organisation	8,000: —
		Kronor 22,000: —

Inkomster.

407. a)	Statsanslag	986: 50
721.	Från fattigvården	6,000: —
	Brist att uttaxeras	15,013: 50
		Kronor 22,000: —

Specifikation.

Litt.			
403.	Sekreterarens arvode	600: —	
	Kassaförvaltarens arvode	150: —	750: —
407. j)	Skrivmateriel	100: —	
	k) Trycksaker	200: —	
	m) Telefonavgifter	125: —	
	p) Resekostnader	200: —	
	s) Beklädnadskostnader	500: —	
	v) Sjukvård	100: —	
	x) Medicin	25: —	1,250: —
561.	Utackorderingsarvde för 2 barn à 120: —	240: —	
	» » 3 » » 125: —	375: —	
	» » 2 » » 144: —	288: —	
	» » 2 » » 150: —	300: —	

	Utackorderingsarvde för 7 barn à 180: —.....	1,260: —	
	» » 9 » » 200: —..	1,800: —	
	» » 1 » » 204: —.....	204: —	
	» » 7 » » 216: —.....	1,512: —	
	» » 1 » » 300: —.....	300: —	
	» » 1 » » 360: —.....	360: —	
	» » 1 » » 365: —..	365: —	
	» » barn, som under året tillkomma jämte event. prisförhöjn.	1,996: —	9,000: —
562.	Utackorderingsarvoden för 4 barn à Kumla barnhem à 250: —	1,000: —	
	D:o för 5 barn à Älväsen à 150: —	750: —	
	D:o » 2 » à Hall à 150: —	300: —	
	D:o » barn, som under året tillkomma jämte event. prisförhöjn.	950: —	3,000: —
107.	a) Statsanslag för 4 barn à 40: —	160: —	
	» » 29 » » 25: —.....	725: —	
	» » 2 » » 22: —.....	44: —	
	» » 3 » » 12: 50	37: 50	
	» » 2 » » 10: —.....	20: —	986: 50
271.	Ersättning från fattigvården för nu utackorderade 47 barn à 100: —	4,700: —	
	D:o för barn, som under året tillkomma.....	1,300: —	6,000: —

Karlstad den 11 oktober 1918.

DAVID KARLSTRÖM.

Beträffande det barnavårdsnämnden tillkommande omfattande arbetet för åtgärder för utomäktenskapliga barn enligt lagen härom av den 14 juni 1917 är en organisationsplan under utarbetning inom nämnden; och har för denna organisation upptagits ett förslagsanslag i årets stat av 8,000 kronor. om vars användande folk-skolestyrelsen sedermera ämnar inkomma med särskild framställning till stadsfullmäktige.

In fidem:

BROR A. LARSON.

Till Magistraten.

Badhusstyrelsen får härméd öfverlämna bifogade förslag till stat för varmbadhuset för år 1919, hvilket statförslag utvisar en brist att täckas genom uttaxering af 29,500 kronor. Härvid vill styrelsen allenast anmärka, att det framlagda statförslaget förutsätter en höjning af badavgifterna med belopp, som styrelsen icke för närvarande är i tillfälle att i detalj angiva men som för att medföra afsedd inkomstökning torde böra sättas ungefär till 20 öre för bad i första klass och 10 öre för bad i andra klass, samt att den hufvudsakliga utgiftsökningen mot närmast föregående år ligger i de bland utgifterna upptagna dyrtidstilläggen 8,560 kronor, hvilka redan blifvit af Stadsfullmäktige beslutade.

Karlstad den 6 november 1918.

För Badhusstyrelsen:

AXEL DAHLMAN.

Erik Lundblad.

Badhusstyrelsen.

Ordinarie stat för år 1919.

Litt.	Inkomster.			
104.	Hushyror	200: —		
120.	a) Badavgifter	35,000: —		
120.	b) Vägavgifter	500: —	35,700: --	
	Brist att täckas medels uttaxering....		29,500: —	65,200: —
	Utgifter.			
403.	Personalkostnader.....		9,233: —	
404.	Underhåll ..		2,285: —	
405.	Driftsmaterial och förbrukningsartiklar ..		38,500: —	
407.	Allmänna utgifter		4,170: —	
408.	Renhållning och material härför		2,000: —	
417.	Dyrtidstillägg		8,560: —	
700.	Oförutsedda		452: —	65,200: —

Specifikation

till Badhusstyrelsens utgiftsstat 1919.

Litt.

403. <i>Personalkostnader:</i>			
a) Löner	8,883: —		
b) Semester- och vikariatsarvoden	100: —		
m) Värme	} 250: —	9,233: —	
n) Lyse			
404. <i>Underhåll:</i>			
a) Fastigheter, att verkställas av Dr.-k.	1,435: —		
Övriga	300: —	1,735: —	
d) Driftapparater		350: —	
e) Inventarier		200: —	2,285: —
405. <i>Driftmateriel och förbrukningsartiklar:</i>			
a) Bränsle	30,000: —		
b) Maskinförnödenheter	200: —		
i) Elektrisk ström för bad	150: —		
j) Vatten	3,000: —		
r) Renhållningsutensilier:			
1. Tvål	4,000: —		
3. Skur- och tvättpulver	200: —		
4. Borstar ..	350: —		
9. Salt	200: —		
10. Tallbarrsolja	200: —	4,950: —	
ö) Övriga		200: —	38,500: —
407. <i>Allmänna utgifter:</i>			
b) Försäkringsavgifter	10: —		
e) Hushyra	3,000: —		
h) Lyse och material	400: —		
j) Kontorsutensilier	50: —		
k) Trycksaker	500: —		
l) Annonser	50: —		
m) Telefonavgifter	160: —	4,170: —	
408. <i>Renhållning:</i>			
e) Tvätt och material härför		2,000: —	

Saluhallsstyrelsens statförslag 1919.

Ordinarie stat 1919.

Litt.		1919	Motsvarande belopp		
			I 1918 års stat	Beräknade för år 1918	Verkliga 1917
	Utbetalningar.				
403	Personalkostnader	2,065 —	1,855 —	1,912 50	1,889 —
404	Underhåll	575 —	1,010 —	2,050 —	1,792 83
407	Allmänna utgifter	12,755 —	12,551 —	12,491 75	13,355 98
408	Renhållning	1,300 —	900 —	900 —	
417	Dyrtidstillägg	1,545 —	—	—	—
700	Oförutsedda utgifter	300 —	300 —	100 —	249 40
	Kronor	18,540 —	16,616 —	17,454 25	17,287 21
	Inbetalningar.				
104	Hallhyror	14,000 —	11,800 —	13,300 —	12,975 69
120	Vågvavgifter	100 —	150 —	150 —	160 —
	Brist att täcka genom uttaxering	4,440 —	4,666 —	4,004 25	4,151 52
	Kronor	18,540 —	16,616 —	17,454 25	17,287 21

Extra stat 1919.

Litt.	Utbetalningar.	1919
F. a)	Tilläggsanslag för fullföljande av saluhallstakets reparation.....	13,000: —
	Kronor	13,000: —
	Inbetalningar.	
	Brist att täcka genom uttaxering	13,000: —
	Kronor	13,000: —

Karlstad den 31 oktober 1918.

För Karlstads Saluhallsstyrelse:

HUGO BERG.

H. Westlin.

Specifikation.

Litt.	Utbetalningar.	1919	Motsvarande 1918
403.	<i>Personalkostnader.</i>		
a)	Hallmästarens lön.....	1,950: --	1,800: --
d)	Semesterarvode	100: --	50: --
i)	Beklädnad	15: --	5: --
	Kronor	2,065: --	1,855: --
404.	<i>Underhåll.</i>		
a)	Byggnader:		
	1. Stadsbyggmästaren	—	—
	2. Styrelsen	500: --	1,000: --
e)	Inventarier	75: --	10: --
	Kronor	575: --	1,010: --
407.	<i>Allmänna utgifter.</i>		
a)	Utskylder	1,200: --	1,010: --
b)	Försäkringspremier:		
	1. Bränd	60: --	60: --
	2. Olycksfalls-	15: --	—
		75: --	—
e)	Hushyror ..	9,000: --	9,000: --
g)	Uppvärmning:		
	6. Gas	100: --	300: --
	8. Elektricitet	900: --	800: --
	11. Diverse utensilier	—	—
		1,000: --	—
h)	Belysning:		
	2. Elektricitet ..	975: --	900: --
	11. Diverse utensilier	25: --	—
		1,000: --	—
i)	Valtenavgifter	300: --	400: --
j)	Kontorsutensilier	30: --	15: --
k)	Trycksaker	50: --	—
m)	Telefonavgifter	80: --	66: --
n)	Porto	20: --	—
	Kronor	12,755: --	12,551: --
408.	<i>Renhållning.</i>		
b)	1. Gärd och gata	1,200: --	—
d)	Städning:		
	1. Material	—	900: --
	2. Arbetskostnad	100: --	—
	Kronor	1,300: --	900: --

Litt.	1919	Motsvarande 1918
417. <i>Dyrtdstillägg.</i>		
a) Lönetillägg.....	300: —	—
b) Kristidstillägg	1,065: —	—
d) Kristidshjälp	180: —	—
	<hr/>	
	Kronor	1,545: —

Styrelsen för Mariebergsskogen.

Ordinarie stat 1919.

Utgifter.

Litt. 407.	Ränta och amortering å byggnader	360: —
	Utskylder, skogsplantering, underhåll af hus och vägar, målning af sittbänkar m. m.	200: --
		<hr/>
	Kronor	560: —

Karlstad 31 Oktober 1918.

A. W. ADDE.

Karlstads Livsmedelsnämnd statförslag 1919.

Litt. Utbetalningar.

H. Varor:		
Inköp av.....	1,000,000:	---
Lager och fordringar.....	388,000:	---
401. <i>Utgiftsräntor:</i>		
Räntor å rörelsekapital	20,000:	—.
403. <i>Personalkostnader</i>	32,500:	—
404. <i>Underhåll</i>	500:	---
407. <i>Allmänna utgifter</i>	11,950:	—
408. <i>Renhållning</i>	300:	—
591. <i>Dyrtidslindringsanslag</i> ..	241,000:	—
592. <i>Kostnader för livsmedelsregleringen</i>	34,250:	—
593. <i>Centralköket</i>	119,200:	---
700. <i>Oförutsedda utgifter</i>	200:	---
	<u>Kronor 1,847,900:</u>	---

Litt. Inbetalningar.

H. Varor:		
Försäljning av.....	1,065,450:	---
107. a) <i>Statsanslag</i> ..	156,830:	---
108. <i>Gåvomedel</i>	59,370:	---
593. <i>Centralköket</i>	119,200:	---
Brist att täcka genom tillfällig upplåning	388,000:	---
Brist att täcka genom uttaxering	59,050:	---
	<u>Kronor 1,847,900:</u>	---

Karlstad den 30 oktober 1918.

HUGO BERG.

A. Norsell.

Specifikation.

Litt.	Utbetalningar.		
403.	<i>Personalkostnader.</i>		
a)	Löner:		
	1. Andel i sekreterarens lön	300: —	
	Sysslomännen	5,100: —	
	2. Kassakontoret	6,900: —	
	3. Saluhallen	9,000: —	
	4. Vedgården	5,400: —	
	5. Tillfällig arbetskraft	5,000: —	31,700: —
ä)	Tillfälligt skrivbiträde		800: —
		Kronor	32,500: —
407.	<i>Allmänna utgifter.</i>		
b)	Försäkringsavgifter:		
	1. Brand-	1,000: —	
	2. Olycksfalls-	200: —	1,200: —
e)	Hus- och lokalhyror:		
	Kassakontoret	600: —	
	Saluhallen	2,400: —	
	Potatiskällare	2,000: —	5,000: —
f)	Platshyror ..		2,000: —
h)	Belysning		50: —
j)	Kontorsutensilier		500: —
k)	Trycksaker		500: —
l)	Annonser		1,000: —
m)	Telefonavgifter		500: —
n)	Telegramavgifter		200: —
p)	Resekostnader		500: —
z)	Representationskostnader		500: —
		Kronor	11,950: —
408.	<i>Renhållning:</i>		
d)	Städning och skurning:		
	1. Material	50: —	
	2. Arbetskostnad	250: —	300: —
		Kronor	300: —
591.	<i>Dyrtidslindringsanslag.</i>		
a)	Direkta kostnader:		
	1. Allmän bispisning	62,200: —	
	2. Barnbispisning	15,000: —	
	3. Beklädnadsartiklar	46,000: —	

4. Bränsle	22,000: —	
5. Karbidlampor	1,500: —	
6. Livsmedel:		
a) Mjök	27,000: —	
b) Fisk ..	19,500: —	
d) Kött ..	39,000: —	
	<u>85,500: —</u>	232,200: —
b) Administrationskostnader:		
1. Löner:		
Föreståndaren ..	3,000: —	
Skrivbiträden ..	<u>3,500. —</u>	6,500: —
2. Lokalhyra	400: —	
3. Värme	400: —	
4. Kontorsutensilier o. dyl.	200: —	
5. Trycksaker	1,000: —	
6. Annonser	100: —	
7. Telefon och telegram ..	100: —	
10. Diverse	100: —	8,800: —
	<u>100: —</u>	<u>8,800: —</u>
	Kronor	241,000: —
592. <i>Kostnader för livsmedelsregleringen.</i>		
a) Löner:		
Ordföranden	2,000: —	
Andel i sekreterarens lön ..	300: —	
Föreståndaren å:		
Kortbyrån	3,750: —	
Beklädnadsavdelningen ..	3,000: —	
Potatisavdelningen ..	3,000: —	
Mjökavdelningen	1,800: —	
Skrivbiträden	<u>14,500: —</u>	28,350: —
b) Lokalhyra		1,000: —
d) Kontorsutensilier o. dyl.		1,000: —
e) Trycksaker		1,500: —
f) Annonser		2,000: —
g) Telefon och telegram		200: —
ö) Diverse		200: —
	<u>200: —</u>	<u>200: —</u>
	Kronor	34,250: —
593. <i>Centralköket.</i>		
Varor		96,000: —
Personalkostnader:		
Föreståndarinnan	1,080: —	
Kokerskan	1,500: —	
Biljettförsäljerskan	1,560: —	

Föreståndarinnan för barnbespisningen	900: —	
3 biträden	1,440: —	
5 biträden	1,800: —	
Eldaren	720: —	
Extra arbetshjälp	500: —	9,500: --
Underhåll: Inventarier		700: —
Driftsmateriel:		
Ved		7,000: --
Gas		
Driftskostnader: Transporter		1,000: —
Allmänna utgifter:		
Försäkringsavgifter	100: —	
Hushyror	2,000: —	
Värme	200: —	
Ljus	200: —	
Kontorsutensilier	100: —	
Trycksaker	700: —	
Annonser		
Telefon	200: —	3,500: —
Porto		
Renhållning:		
Städning och skurning:		
Material		800: —
Arbetskostnad		
Tvätt:		
Material		700: —
Arbetskostnad		
Oförutsedda utgifter		700: —
		<u>Kronor 119,200: —</u>
107. a) <i>Statsanslag.</i>		
För dyrtidslindring	144,830: —	
För livsmedelsreglering	12,000: —	
		<u>Kronor 156,830: —</u>
108. <i>Gåvomedel.</i>		
Under år 1918 skänkta medel, som beräknas komma till användning först år 1919, Karlstads Sparbank	12,000: —	
Diverse personer	47,370: —	
		<u>Kronor 59,370: —</u>
593. <i>Centralköket.</i>		
Försålda biljetter	47,000: —	
Försålda varor	10,000: —	
Rabatter	62,200: —	
		<u>Kronor 119,200: —</u>

*Utdrag vv protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 22 oktober 1918.*

§ 172.

Med ledning av för året upprättat statavräkningsförslag företogs till behandling nästföljande års stat, och beslöt styrelsen härefter för sin del antaga och till Magistraten översända det förslag till stat, som är detta protokoll bilagt.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Hamnens ordinarie stat år 1919.

	1919 års stat		1918 års stat		Beräknade för 1918		Verkliga år 1917			
Utbetalningar.										
Beräknad brist för 1918	28,928	48	—	—	—	—	—	—		
401. Räntor	75,540	82	46,404	39	58,565	19	44,460	88		
402. Kapitalavbetalningar	12,729	32	12,170	28	12,170	28	11,636	36		
403. Personalkostnader	20,935	—	18,405	—	18,375	—	18,258	56		
404. Underhåll	36,475	—	39,100	—	57,980	34	37,568	34		
405. Driftmaterialier	—	—	200	—	200	—	—	—		
406. Driftkostnader	4,500	—	4,500	—	4,676	05	3,185	66		
407. Allm. utgifter	9,945	—	4,707	—	6,653	43	4,631	75		
408. Renhållning	305	—	200	—	—	—	—	—		
409. Hambelysningen	2,550	—	2,100	—	2,750	—	2,119	25		
417. Dyrtidstillägg	12,000	—	—	—	—	—	—	—		
419. Arbeten mot ersättning	—	—	—	—	—	—	843	69		
420. Diverse utgifter	2,145	—	1,780	—	2,105	—	1,766	89		
451. Stads-kassans andel av hamn- avgifter	10,000	—	10,000	—	10,000	—	7,853	32		
452. Isbråkning	2,000	—	5,000	—	3,000	—	2,631	—		
410. Restitutioner	—	—	—	—	96	65	—	—		
700. Oförutsedda	1,571	38	1,433	33	1,433	33	—	—		
A. Kassa	—	—	—	—	69	24	—	—		
	Kronor		219,625	—	146,000	—	178,074	51	134,955	70
Inbetalningar.										
103. Arrenden	8,000	—	5,600	—	6,300	—	3,257	74		
104. Hushyror	1,775	—	1,775	—	1,775	—	1,700	—		
105. Platshyror	16,300	—	12,675	—	19,200	—	14,410	69		
151. Hamnavgifter	50,000	—	50,000	—	50,000	—	39,266	60		
152. Kranhyror	5,500	—	4,000	—	4,500	—	4,499	85		
153. Kölbalkning och sjösättning	50	—	50	—	5	—	—	—		
154. Lustbåtsavgifter	350	—	400	—	330	—	419	—		
155. Varuskjulsavgifter	50	—	50	—	—	—	—	—		
156. Slipavgifter	—	—	300	—	289	—	3,144	50		
419. Tyggårdsdikets länshållning	400	—	400	—	400	—	—	—		
Diverse	—	—	—	—	609	93	5,974	50		
	Kronor		82,425	—	75,250	—	83,408	93	72,672	88
Brist	137,200	—	70,750	—	99,978	48	69,985	—		
	Kronor		219,625	—	146,000	—	183,387	41	142,657	88

Hamnens extra stat för år 1919.

Utbetalningar.

E. Anläggningar:		
5. Beräknad återstod av begärt anslag till elektriska ledningar ⁴)..	4,900: —	
6. h) Beräknad återstod av anslaget till muddring för varvsanläggningen ³).....	12,000: —	
l) Oanvända anslaget till muddring vid propsgårdsplatsen ¹).....	2,000: —	
9. a) Förstärkning av träkajen i yttre hamnen ⁴).....	5,000: —	
10. b) Beräknad återstod av anslaget till bryggor vid Tyggården ² o. ³).....	3,500: —	
14. b) En diviationsdykdalb ¹).....	1,000: —	28,400: —
G. Driftapparater:		
28. Begärt anslag till kranskopor ⁴).....	11,700: —	
36. a) Beräknad återstod av begärt anslag till Temperleykranens fullbordan ⁴).....	13,000: —	
43. a) Inlösen av elektricetsverkets motorer på mudderelevatoren ⁴).....	4 500: —	29,200: —
I. Inventarier ¹).....		300: —
	Kronor	57,900: —
Brist att täckas genom		
Uttaxering.....		3,300: —
Upplåning ..		54,600: —
	Kronor	57,900: —

Sammandrag.

Ordinarie stats brist att uttaxera.....	137,200: —
¹) Extra » » » »	3,300: —
	Summa uttaxering 140,500: —
Extra stats brist att täckas av lånemedel sålunda:	
²) Av 1916 års lån till bryggor vid Tyggården	500: —
³) Förut anslagna lånemedel	15,000: —
⁴) samt ny upplåning	39,100: —
	Summa erforderliga medel 195,100: —

Karlstad den 29 oktober 1918.

C. O. AHLMARK.
Ordförande.

Ivar Olsson.

Specifikationer.

Litt.		1918	1919
401.	<i>Skuldräntor.</i>		
	1907 års lån	27,485: 13	27,034: 61
	1913 » »	11,625: 29	11,517: 35
	Tillfälliga lånet	5,793: 97	3,988: 86
	Ny tillfällig upplåning	1,500: —	4,000: —
		<hr/>	<hr/>
	Kronor	46,404: 39	75,540: 82
402.	<i>Kapitalavbetalningar.</i>		
	1907 års lån	10,011: 64	10,462: 16
	1913 » »	2,158: 64	2,267: 16
		<hr/>	<hr/>
	Kronor	12,170: 28	12,729: 32
403.	<i>Personalkostnader.</i>		
a)	Löner:		
	Sekreteraren	400: —	400: —
	Hamnkassören	4,500: —	4,500: —
	Hamningeniören	1,300: —	2,100: —
	Hamnkaptenen	3,500: —	3,500: —
	Hamnbokhållaren	1,800: —	1,800: —
	Hamnbokhållaren	900: —	1,500: —
	Hamnarbetsförmannen	1,650: —	1,800: —
	Hamnservisen n:o 1 }	1,000: —	1,000: —
	» » 2 } *)	880: —	880: —
	» » 3 }	880: —	880: —
	Slussvakten	800: —	800: —
		<hr/>	<hr/>
	d) Semester- och vikariatsarvoden	16,730: —	19,160: —
	e) Pensioner	225: —	325: —
		300: —	300: —
l)	Hyresersättning:		
	Hamnkaptenen	500: —	500: —
	Hamnarbetsförman	150: —	150: —
	Hamnservisen n:o 1	200: —	200: —
	Slussvakten	200: —	200: —
		<hr/>	<hr/>
	1,050: —	1,050: —	1,050: —
n)	Ly e:		
	Hamnkaptенens bostadsbelysning	100: —	100: —
		<hr/>	<hr/>
	Kronor	18,405: —	20,935: —
404.	<i>Underhåll.</i>		
a)	Fastigheter för allm. behov	500: —	500: —
b)	Fastigheter för annat ändamål	200: —	200: —
		<hr/>	<hr/>
	700: —	700: —	700: —
d)	Driftapparater:		
11 a)	Tyggårdspumpen	50: —	50: —
17 b)	Mudderpråmar	—	300: —
36 h)	1-tonskranen	—	600: —
ö)	Övriga kranar	1,000: —	1,000: —
44	Mudderverket	6,000: —	3,000: —
45	Mudderelevatorn	—	3,000: —
		<hr/>	<hr/>
	7,050: —	7,950: —	7,950: —
e)	Inventarier	300: —	300: —
f)	Anläggningar:		
1.	Gator, torg och öppna platser	800: —	800: —
2.	Kanalbron	100: —	200: —
3.	Planteringar och promenader	200: —	200: —
4.	Landsvägar	3,000: —	3,300: —

*) Efter 8 månaders tjänstgöring.

5. Ledningar och rörnät:				
a) Gasledningar	—		50: —	
b) Elektriska ledningar	200: —		200: —	
6. Hamnbassänger och kanaler:				
d) Muddring i inre hamnen	5,000: —			
7. Inseglingsl-der:				
Muddring vid Röskär	7,500: —*)		11,000: —	
8. Slussportar	300: —		300: —	
9. Kajer:				
b) Ytre hamnens träkaj	1,600: —		5,000: —	
e) Inre hamnens kaj	—		200: —	
ö) Övriga kajer	—		500: —	
f) 10. Bryggor:				
b) Vid västra Tyggårdssidan	—		1,000: —	
ö) Övriga bryggor	1,900: —		1,000: —	
11. Strandskoningar	300: —		300: —	
12. Upplagsplatser	3,000: —		300: —	
13. Pålarmar	3,300: —		500: —	
14. Dykdalber	3,300: —		1,000: —	
15. Fyror och sjömärken	75: —		500: —	
16. Järnvägsspår	500: —		1,000: —	
20. Stängsel	25: —		25: —	
21. Bekvämlighetsinrättningar	50: —		50: —	
26. Belysningsstolpar och armatur	—	31,050: —	100: —	27,525: —
	Kronor	39,100: —		36,475: —

407. Allm. utgifter.

a) Utskylder:				
1. Krono-	8: —		8: —	
2. Kyrko-	3: —		3: —	
3. Kommunal-	314: —	325: —	349: —	360: —
b) Försäkringsavgifter:				
1. Brand.	590: —		1,600: —	
2. Ansvars-	150: —		200: —	
3. Maskin-	—	740: —	1,200: —	3,000: —
g) Uppvärmning:				
3. Koks	—		20: —	
6. Gas	—	150: —	600: —	
8. Elektricitet	—		250: —	870: —
h) Belysning (inre):				
1. Gas	—	75: —	24: —	
2. Elektr. ström	—		400: —	
9. Glödlampor	—		10: —	
10. Brännare, glas och glödstrumpor	—		10: —	444: —
i) Vattenavgifter:				
Slussvaktarebostället		12: —		16: —
j) Kontorsutensilier		200: —		300: —
k) Trycksaker		250: —		800: —
l) Annonser		—		100: —
m) Telefonavgifter		400: —		550: —
n) Porto- och telegramavgifter		50: —		100: —
o) Lagsökning, inkassering m. m.		100: —		100: —

*) Ej under året utförd.

p)	Resekostnader	200: —		300: —
q)	Föreningsavgifter	100: —		100: —
r)	Utredningskostnader	500: —		200: —
y)	Sjuk- och olycksfallsersättning	200: —		200: —
z)	Representationskostnader	200: —		300: —
å)	Arbetaresemester	—		1,000: —
ö)	6. Tidningar och tidskrifter	80: —		30: —
e)	Kontorshyra	1,175: —		1,175: —
		<hr/>		<hr/>
	Kronor	4,707: —		9,945: —
408	<i>Renhållning.</i>			
a)	Allm. renhållningen:			
	3. Sopning	100: —	100: —	
	6. Kanalbron	20: —	20: —	
	7. Tyggårdsdiket	—	100: —	
	14. Renhållningsmaterial	50: —	50: —	270: —
d)	Städning och skurning	30: —		30: —
e)	Tvätt	—		5: —
		<hr/>		<hr/>
	Kronor	200: —		305: —
409.	<i>Allm. lyshållningen.</i>			
b)	Hamnbelysningen:			
	1. Gas	1,250: —	1,250: —	
	2. El. ström	450: —	850: —	2,100: —
d)	Fyrbelysningen	400: —		450: —
		<hr/>		<hr/>
	Kronor	2,100: —		2,550: —
420.	<i>Div. utgifter.</i>			
i)	Stadskassans andel i platsbyror	340: —		340: —
j)	Polisbevakning vid hamnen	720: —		720: —
k)	Godsbevakning	200: —		200: —
l)	Hamnroddare	120: —		120: —
o)	Pejling	125: —		400: —
p)	Prickhållning	125: —		165: —
r)	Vintervägar	—		200: —
	Uppräsning	150: —		—
		<hr/>		<hr/>
	Kronor	1,780: —		2,145: —
406.	<i>Driftkostnader.</i>			
l)	2. Lyftkranar	3,700: —		4,000: —
	5. Tyggårdspumpen	500: —		500: —
		<hr/>		<hr/>
	Kronor	4,200: —		4,500: —

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Härmed överlämnas Karlstads pastorats kyrkostämmas beslut om utdebitering för nästa år, utgörande Kr. 92,368: 40 på stadsförsamlingen och Kr. 4,428: 96 på landsförsamlingen, samt Karlstads stadsförsamlings kyrkostämmas beslut om en utdebitering av Kr. 11,260: —, som stadsförsamlingen ensam bestrider, vadan alltså hela utdebiteringen för kyrkans behov, som tillkommer drätselkammaren är Kronor 103,628: 40.

Karlstad den 6 November 1918.

G. JAKOBSSON.

*Transumt av protokoll vid Karlstads pastorats
andra ordinarie kyrkostämma den 31 okt. 1918.*

§ 10.

Kyrkostämman beslöt med några mindre ändringar antaga kyrkorådets förslag till utgifts- och inkomststat nästa år, som hade följande lydelse:

Summa utgifter Kronor 99,297: 36

Inkomster.

Att uttaxeras av stadsförsamlingen	92,368: 40
» » « landsförsamlingen	4,428: 96
Summa inkomster Kronor	99,297: 36

Rätteligen transsummerat intygar som ovan.

G. JAKOBSSON.

Transunt av protokoll vid Karlstads stadsförsamlings andra ordinarie kyrkostämma den 31 oktober 1918.

§ 3.

Kyrkostämman beslöt antaga följande av kyrkorådet framlagda förslag till utgifts- och inkomststat för nästa år:

Utgifter.

Summa utgifter Kronor 12,040: —

Inkomster.

Uttaxering summa kronor 11,260. —

Summa inkomster kronor 12,040: —

Rätteligen transsummerat intygar som ovan.

G. JAKOBSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i
Karlstad beredningsutskott den 21 december 1918.*

§ 209.

Till stadsfullmäktige hade magistraten överlämnat av drätselkammaren och övriga delegationer upprättade statförslag för nästa år jämte det generalförslag över stadens inkomster och utgifter år 1919, som med ledning därav upprättats av hamnkassören Iwar Olsson och stadskamreraren H. Westlin; och hade magistraten härvid, med hänvisning till berörda generalförslag instämt i vad däri föreslagits såväl beträffande de särskilda staterna som vad anginge medelanskaffningen genom lån, särskild uttaxering enligt gällande överenskommelse angående kommunalutskylders utgörande och uttaxering av 9,80 procent å den bevillnings-taxerade inkomsten, ävensom, enär utgifterna för kyrkliga ändamål krävde en uttaxering av 0,45 procent på samma inkomst, föreslagit en uttaxering därå i det hela av 10,25 procent mot 8,25 procent innevarande år.

Härjämte hade magistraten föreslagit, att de särskilda staterna skulle godkännas allenast med förbehåll för stadsfullmäktiges bifall till de särskilda anslag, som ännu ej hunnit prövas av fullmäktige; att bristen i hampens ordinarie stat skulle debiteras hamnen, men hos drätselkammaren föras som en tillgång inom linjen; att i avseende å tolagsersättningsmedlen stadsfullmäktige måtte besluta deras användning, så långt de försloge, till betalning av räntor å stadens fonderade lån; samt att uppbörden av utskylder för den borgerliga och kyrkliga kommunen finge ske gemensamt och fördelas på tre uppbördsstämmor.

Efter granskning av statförslaget jämte tillhörande handlingar beslöt beredningsutskottet, som på förekommen anledning begärt utlåtande över förslaget av stadsrevisionens ordförande, bankdirektören T. Osterman, att, i enlighet med av denne verkställd utredning, i ärendet anföra följande:

Vid beräkning av bristen från år 1917 finner utskottet, att 1917 års bokslut visar ett överskott av 176,550 kronor 40 öre, därifrån emellertid bör avdragas värdet på fastigheten N:o 166 i Tingvallastaden, vilken överlåtits på staden och i räkenskaperna upptagits till 126,600 kronor. I följd härav och då ur avsatta medel använts till icke direkt kapitalbildande ändamål 77,884 kronor 62 öre, uppstår alltså en brist av 27,934 kronor 22 öre, vilket belopp bör läggas till den i förslaget beräknade bristen för de särskilda delegationerna enligt deras statavräkningar för 1918. Till denna brist bör jämväl läggas de utgifter att tackas genom uttaxering, som dels beslutats å stadsfullmäktiges sammanträden den 17 oktober och 21 november innevarande år, dels av beredningsutskottet föreslagits

till stadsfullmäktiges semmanträde den 30 innevarande månad, uppgående till sammanlagt 55,360 kronor 96 öre. (Se Bil. 1)

Med tillämpning härav samt med vidtagande av vissa ändringar i fråga om beräkningen av bristen i magistratens statförslag, finner utskottet, att den brist i föregående års stater, som bör uttaxeras för år 1919, utgör 257,784 kronor 97 öre. (Se Bil. 2.)

Härvid är emellertid att märka, att i statförslaget bland kapitalbildande utgifter upptagits anslaget ur 1913 års amorteringslån för gatubyggnader, men anser utskottet icke skäl att för denna gång föreslå någon ändring i detta beräkningssätt.

Vidkommande de enskilda staterna för år 1919 vill utskottet, med instämmande i övrigt i vad magistraten föreslagit, hemställa att stadsfullmäktige måtte dels i elektricitetsverkets stat höja den beräknade inkomsten av arbeten mot ersättning från 25,000 kronor till 42,000 kronor, dels ock beträffande fattigvårdens stat, enär utgifterna för denna delegation icke skäligen kunna anses bliva högre under år 1919 än under år 1918, sänka det begärda anslaget till utgifter från 442,748 kronor till 381,000 kronor eller till samma belopp, vartill utgifterna för år 1918 beräknats enligt fattigvårdsstyrelsens statavräkning för samma år.

Utskottet anser härjämte att, med hänsyn till stadens kostnader för vattenverket, en höjning av vissa vattenavgifter är av behovet påkallad. Utskottet vill därför föreslå, att rumsavgiften höjes till 5 kronor och avgiften för mätare till 25 kronor, vilka höjningar kunna beräknas tillsammans giva en ökad inkomst av 20,000 kronor.

I enlighet med beredningsutskottets förslag förut denna dag bör drätselkammarens stat för 1919 höjas med 350 kronor, utgörande ersättning för skrivhjälp m. m. åt stadsfullmäktiges sekreterare.

Enär samtliga dyrtidsanslag beviljats att utgå allenast tillsvidare, anser utskottet, att dessa anslag icke bort under sådan rubrik upptagas i de särskilda delegationernas stater, utan hemställer att samma anslag, tillhopa uppgående till 341,660 kronor 37 öre (se Bil. 3) måtte utgå ur dessa stater och i stället motsvarande belopp tilläggas anslaget för oförutsedda utgifter.

Utskottet, som för övrigt icke finner anledning till erinran mot vad magistraten föreslagit, får sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte med vidtagande av de ändringar i statförslaget, som av utskottets uttalanden betingas, och med godkännande i övrigt av samma förslag, bevilja

till täckande av föregående års brister	Kr.	257,784: 97
till täckande av bristerna i de olika delegationernas stater för år 1919	»	1,502,010: 93
till oförutsedda utgifter	»	485,186: 01

tillsammans Kr. 2,244,981: 91

att stadsfullmäktige måtte upptaga vinsten av elektricitetsverkets drift till	»	215,772: 31
--	---	-------------

och sålunda besluta en uttaxering för kommunala
ändamål för år 1919 av ..... Kr. 2,029,209: 60
motsvarande 8,80 procent av den bevillningstaxerade inkomsten, samt
i följd härav och med hänsyn till att kyrkliga ändamål kräva en ut-
taxering av 0,45 procent på den bevillningstaxerade inkomsten, bestämma
uttaxeringen därå i sin helhet till 9,25 procent;

att de särskilda staterna måtte godkännas allenast med förbehåll
för stadsfullmäktiges bifall till de särskilda anslag, som ännu ej hunnit
prövas av fullmäktige;

att bristen i hamnens ordinarie stat måtte debiteras hamnen, men
hos drätselkammaren föras som en tillgång inom linjen;

att i avseende å tolagsersättningsmedlen desamma måtte, så långt
de förslå, användas till betalning av räntor å stadens fonderade lån;

samt att uppbörden av utskylder för den borgerliga och kyrkliga
kommunen får ske gemensamt och fördelas på tre uppbördsstämmor.

Slutligen får utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte nppdraga åt drätselkammaren att del-
giva de övriga delegationerna respektive stater, utarbetade med till-
lämpning av stadsfullmäktiges blivande beslut i ärendet.

Bil. 1.

Förteckning öfver anslag att täckas genom uttaxering, ej upptagna i Magi
stratens statförslag:

Okt. 17	Dispensärstyrelsen, elektrisk installation	679: 92
Nov. 21	Drätselkammaren, Karlstads allm. intressekontor.....	314: —
	stadsplaneutredning	500: —
	adderingsmaskin	1,725: —
	Flickskolestyrelsen, höjdt pensionsbelopp	177: 50
	Dyrtidstillägg, enl. hr Norsells motion	10,560: —
	» » » Håkansson's d:o	24,839: —
Dec. 19	Drätselkammaren, gatuarbeten	2,000: —
	» » » registerkarta	2,300: —

	Lifsmedelnsämnden, kvinnokommittén	375: —
	Dyrtdistillägg, sotarmästarens	5,000: —
		<u>Kr. 48,470: 42</u>
Dec. 30	D:o enl. beredningsutskottets förslag	3,880: 54
	Drätselkammaren, Erikstadsvägen d:o	2,660: —
	d:o till stadsfullmäktiges sekr. d:o	350: —
		<u>Kr. 55,360: 96</u>

Bil. 2.

Beräkning af bristen från föregående år, att täckas genom uttaxering år 1919:		
	Brist från 1917	27,934: 22
	Kassaräknings nettoutgifter 1918	2,239,693: 43
	Utgifter, efter statförslagets upprättande	55,360: 96
		<u>Kr. 2,322,988: 61</u>
	däraf kapitalbildande och omföringar mellan delegationerna	638,291: 81
		<u>Kr. 1,684,696: 80</u>
	Allmänna uppbörden under 1918 utgjorde	1,426,911: 83
	Brist till 1918	257,784: 97

Bil. 3.

	Drätselkammaren	54,500: —
	Gasverket	3,861: 69
	Elektricitetsverket	15,000: —
	Vattenverket	6,400: —
	Aflopsverket	600: —
	Fattigvårdsstyrelsen	14,830: —
	Häsovårdsnämnden	12,850: —
	Dispensärstyrelsen	1,428: 09
	Folkskolestyrelsen	93,384: 92
	Elementarläroverket för flickor	51,804: —
	Tekn. Afton- och Söndagsskolan	1,031: 67
	Brandväsendet	13,160: —
	Polisväsendet	49,100: —
	Centralförrådet	1,605: —
	Badhusstyrelsen	8,560: —
	Saluhallsstyrelsen	1,545: —
	Hamnstyrelsen	12,000: —
		<u>Kr. 341,660: 37</u>

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

